

THE J. PAUL GETTY MUSEUM LIBRARY

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

JOURNAL INTERNATIONAL

D'ARCHÉOLOGIE NUMISMATIQUE

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤ. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

JOURNAL INTERNATIONAL
D'ARCHÉOLOGIE
NUMISMATIQUE

DIRIGÉ ET PUBLIÉ

PAR

J. N. SVORONOS

Directeur du Musée National Numismatique

TOME SEPTIÈME

1904

PERIOD.
CJ
201
J86
v.7

ATHÈNES
CHEZ MM. BECK ET BARTH

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΩ ΜΟΙΣΙΑΣ

(Συμπλήρωμα τοῦ Corpus¹)

Τὸ μέγα ἔργον τῆς συναγωγῆς πάντων τῶν ἀρχαίων νομισμάτων τῆς Ἑλλάδος, δύπερ ἀνέλαβεν ἡ ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιστημῶν, ἥρξατο ἡδη ἀπὸ τοῦ 1898, ὅτε ἔξεδόθη ὁ πρῶτος τόμος τῶν ἀρχαίων νομισμάτων τῆς «βορείου Ἑλλάδος», πρότυπον μεθοδικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἐργασίας, συγγραφεὶς ὑπὸ B. Pick¹.

Ἄλλ' ἔγκειται ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τῶν τοιούτων ἔργων, νάποδεινώνται ἐπιδεκτικὰ νέων συμπληρώσεων, ἐφ' ὃσον ἂν ἐμφανίζωνται νέα εὑρήματα καὶ προσκτήματα τῶν διαφόρων μουσείων μὴ περιλαμβανόμενα ἐν τοῖς ἔργοις τούτοις. Οὕτω εἰς τὸ μνημονεύθεν βιβλίον τοῦ Pick ἐπήνεγκεν ἡδη ὁ D.-E. Tacchella ἐν τῇ Revue Numismatique δύο συμπληρώματα, ὅν τὸ μὲν πρῶτον ἐν ἔτει 1902 (R. Num. σελ. 368-374, 31 νέα νομίσματα), τὸ δὲ ἔτερον ἐν ἔτει 1903 (R. Num. σελ. 203-220, 79 νέα νομίσματα).

Ἡδη προσθέτομεν 13 νομίσματα μὴ περιλαμβανόμενα μήτε ἐν τῷ Corpus τοῦ Pick μήτε ἐν τοῖς συμπληρώμασι τοῦ Tacchella. Τὰ νομίσματα ταῦτα ἀνήκουσι τὸ μὲν μεγάλῃ τινὶ συλλογῇ εἰσελθούσῃ εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὸν Νόμισματικὸν Μουσεῖον τῆς Ἑλλάδος ἐν ἔτει 1902-3 καὶ καταγραφείσῃ εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Μουσείου ὑπὸ τὸ γράμμα I', τὸ δὲ παλαιοτέρα τινὶ δωρεῇ καταγραφείσῃ ὑπὸ τὰ γράμματα ΛΒ' τοῦ ἔτους 1898-9.

1. Die antiken Münzen von Dacie und Moesien bearbeitet von B. Pick, erster Halbband, Berlin, 1898.

ΜΟΙΣΙΑ Η ΚΑΤΩ.

ΚΑΛΛΑΤΙΣ.

*α'. Νομίσματα δωμαϊκά ἄνευ αὐτοκρατορικῆς κεφαλῆς
(πρβλ. Corpus σελ. 107 εξ.)*

1. — Προτομὴ Δήμητρος πρὸς δ. κρηδεμνοφόρος. Ἐν τῷ πεδίῳ δύπισθεν μὲν κατὰ τὸν τράχηλον τὸ ἄνω ἄκρον λαμπάδος (;), ἔμπροσθεν δὲ κατὰ τὸν λαιμὸν στάχυες.

"Οπ. ΚΑΛ—ΛΑΤΙ—ΑΝΩΝ ἐν τρισὶ γραμμαῖς ἐντὸς στεφάνου δρυὸς (;) μετὰ σταχύων.

* 21 χιλστ. — Βάρος 8,5. Διατήρ. καλή. Ἀρχεῖον Νομισματικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν 1902-3 I, 7. Πρβλ. Tacchella ἐν Rev. Num. 1903 σελ. 204, ἀριθ. 6.

2.—Προτομὴ Δήμητρος κρηδεμνοφόρου πρὸς δ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἔμπροσθεν φαίνονται δύο στάχυες. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ κοκκωτῷ.

"Οπ. Ἄνω ἐν τρισὶ γραμμαῖς ΚΑΛΛΑ—ΤΙΑΝ—ΩΝ. Ναῦς ἄνευ ἴστοῦ καὶ ἴστιών πρὸς δ. πλέουσα (11 κῶπαι) ἐπὶ κυμάτων. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ κοκκωτῷ.

* 23 χιλ. — Βάρος 6,75. Διατ. μετρία. Ἀρχ. Νομ. Μουσ. Ἀθ. 1902-3, I, 8.

β'. Μετ' αὐτοκρατορικῆς κεφαλῆς.

Σεπτίμιος Σευῆρος (πρβλ. Corp. σελ. 113 εξ.).

3.—ΑΝ Κ Λ ΣΕ—ΣΕΝΗΡΟΣ. Προτομὴ δαφνοστεφής πρὸς δεξιὰν θώρακος καὶ ἐφαρπάδος.

"Οπ. ΚΑΛΛΑ—ΤΙΑΝΩΝ. Ἀσκληπιὸς ἴσταμενος κατενώπιον, βλέπων δὲ πρὸς ἄρ. καὶ τὴν δεξ. μασχάλην ἐρείδων ἐπὶ τοῦ ὀφιελίκτου σκήπτρου. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. Ε.

* 27 χιλ. — Βάρος 10,51. Διατ. καλή. Ἀρχ. Νομ. Μουσ. Ἀθ. 1898-9, ΛΒ', 6.

4.—ΑΝΤ Κ Λ ΣΕΠ—ΣΕΗΡΟΣ ΠΕΡΤ. Κεφαλὴ Σευήρου πρὸς δ. δαφνοστεφής. Πέριξ κοκ. κύκλος.

"Οπ. Πέριξ ἐκ δ. ΚΑΛΛΑ—ΤΙΑΝΩ—Ν. Γυνὴ (Τύχη) πυργοστεφής ἐν χιτῶνι καὶ ἱματίῳ ἐπὶ θρόνου μετ' ἐρεισινώτου καθημένη

πρὸς ἄρ. Πρὸ τῶν ποδῶν ἀσαφὲς λείψανον, πηδαλίου πιθανῶς, δικρατεῖ ἵσως ἡ δεξιά. Πέριξ κοκ. κύκλος.

* 30 χλμ.—Βάρος 11,20. Διατ. κακή. Ἀρχ. Νομ. Μυσσ. Ἀθ. 1902-3, I, 11.

5.—ΑΝΤΚ Λ ΣΕΠ—ΣΕΗΡΟΣ ΠΕΡΤ. Κεφαλὴ Σευήρου πρὸς διαφοροστεφῆς. Πέριξ κοκ. κύκλος.

"Οπ. ΚΑΛ ΛΑΤΙΑΝΩ—Ν ἐν τῷ ἔξεργῳ. Ἀετὸς πρὸς ἄρ. βαίνων τανυπτέρους ἐπὶ ἐδάφους γραμμῇ δεδηλωμένου, ἀναστρέψων πρὸς τὰ δόπισω τὴν κεφαλὴν καὶ κρατῶν τῷ δάμφει στέφανον. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀνω τὸ γράμμα ω. Πέριξ κοκ. κύκλος.

* 28 χλμ.—Βάρος 11,90. Διατ. καλή. Ἀρχ. Νομ. Μουσ. Ἀθ. 1902 3, I, 12.

ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΛΙΣ.

6.—Κεφαλὴ Διονύσου νεαροῦ πρὸς δ. κισσῷ ἐστεμμένη.

"Οπ. ΔΙΟΝ—... Βότρυς μέγας.

* 16 χλμ.—Βάρος 3,95. Διατ. μετριωτάτη. Προέλευσις θρακική. Ἀρχεῖον Νομ. Μουσ. Ἀθ. 1898-9, ΛΒ', 1. Καλῆς τεχνοτροπίας καὶ λίαν ἔκτυπον νόμισμα.

‘Ρωμαϊκὰ αὐτοκρατορικά.

‘Αντωνῖνος ὁ Εὐσεβῆς.

7.—ΑΝΤΟ ΚΑΙ—ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ. Κεφαλὴ Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς πρὸς δ. Πέριξ κύκλος.

"Οπ. ΔΙΟΝΥΣΟΠ—ΟΛΕΙΤΩΝ. Δημήτηρ ἰσταμένη πρὸς ἄρ. κρατοῦσα τῇ δεξ. στάχυς πρὸς τὰ κάτω, τὴν δ' ἄρ. ἐρείδουσα ἐπὶ μακροῦ σκήπτρου. Πέριξ κύκλος κοκκωτός.

* 25 χλμ.—Βάρος 8,95. Διατ. καλή. Ἀρχεῖον Νομ. Μουσ. Ἀθην. 1898-9, ΛΒ', 2. Τοῦτο εἶναι τὸ δεύτερον γνωστὸν νόμισμα Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς κοπεῖν ἐν Διονυσοπόλει πρβλ. Corpus ἀριθ. 372).

Γορδιανὸς Γ' (Corp. σελ. 135 ἔξ.).

8.—[ΑΝΤ] Κ Μ ΑΝΤ—ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΑΥΓ. Προτομὴ Γορδιανοῦ Γ' πρὸς δεξ. διαφοροστεφῆς καὶ περιβεβλημένη θώρακα καὶ ἐφαπτίδα. Πέριξ κύκλος.

"Οπ. ΔΙΙΟΝΥΣΟ]ΠΟΛΕΙΤΩΝ. Δημήτιο ἴσταμένη πρὸς ἄρ., φοροῦσα πέπλον μετ' ἀποτύγματος καὶ κρατοῦσα τῇ μὲν δεξιᾷ στάχυς πρὸς τὰ ἄνω, τῇ δ' ἀριστερῷ μεγάλην λαμπάδα. Πέριξ κοκκ. κύκλος.

* 27 χλμ. — Βάρος 10,40. Διατήρ. μετρία. Παραλλαγὴ τῶν ἀριθμῶν 387-9 τοῦ Corpus. Ἀρχεῖον Νομοῦ. Μουσ. Ἀθην. 1902-3, I, 2.

ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΙΣ.

Ρωμαικὰ αὐτοκρατορικά.

Καρακάλλας καὶ Δόμινα.

Κυννιτιανός: πρβλ. Corpus σελ. 220 ἔξ.

9. — ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ ΑΝΓΟΝCΤΟC ΙΟΝΛΙΑ ΔΩΜΝΑ C€. Προτομὴ τοῦ Καρακάλλα δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ. Ἀπέναντι αὐτῆς ἡ τῆς Δόμινας ἐστραμμένη πρὸς ἄρ. μεθ' ἱματίου. Πέριξ κοκκ. κύκλος.

"Οπ. ΗΠ ΚΥΝΤΙΛΙΑΝΟV ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟ — ΝΣΤΙV ἐν τῷ ἔξ-έργῳ. Ζεὺς ἐπὶ θρόνου τορευτοῦ ἄνευ ἐρεισινώτου καθήμενος πρὸς ἄρ. καὶ ἔχων τὸ κάτω σῶμα περιβεβλημένον, κρατεῖ τῇ μὲν ἀρ. σκῆπτρον κατὰ γῆς ἐρειδόμενον, τῇ δὲ δεξ. Νίκην (πρὸς δ.) ἀνέχουσαν στέφανον τῇ ἑτέρᾳ χειρὶ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. παρὰ τὸ γόνυ τοῦ Διὸς €. Πέριξ κοκκ. κύκλος.

* 27 χλμ. — Βάρος 12,75. Διατ. καλὴ καὶ τέχνη καλὴ (πρβλ. Pick, Corpus σελ. 191 στήλῃ α'). Ἀρχεῖον Νομ. Μουσ. Ἀθην. 1902-3, I, 16.

Μακρῖνος καὶ Διαδούμενιανός.

Ποντιανός: πρβλ. Corpus σελ. 235.

10. — ΑΝΤ Κ ΟΠΕΛ ΣΕV ΜΑΚΡΕΙΝΟ[C Κ Μ ΟΠΕΛ] ΑΝΤΩ-ΝΕΙΝΟC. Προτομὴ δαφνοστεφῆς τοῦ Μακρίνου πρὸς δ. καὶ τοῦ Διαδούμενιανοῦ πρὸς ἄρ. Πέριξ κοκκ. κύκλος.

"Οπ. ΗΠ ΠΟΝΤΙΑΝΟV ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΕΙΤ ΩΝ ἐν τῷ ἔξ-έργῳ. Ἀσκληπιὸς πωγωνοφόρος ὅρθιος κατενώπιον, γυμνὸς τὸν δεξ. ὕμον, στρέψων τὴν κεφαλὴν πρὸς ἀριστ. καὶ ἔρειδων τὸ ὀφιέλικτον σκῆπτρον ὑπὸ τὴν δ. μασχάλην. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. Ε. Πέριξ κοκκ. κύκλ.

* 28 χλμ. — Βάρος 12,15. Δ. καλή. Ἀρχ. Νομ. Μουσ. Ἀθ. 1902-3, I, 21.

11.—ΑΥΤ Κ ΟΠΕ[Λ ΣΕV ΜΑΚ]ΡΕΙΝΟC Κ M ΟΠΕ ΑΝΤΩΝΕ NOCI (sic). Προτομὴ τοῦ Μακρίνου δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ. μετὰ θιώδαιος καὶ ἐφαπτίδος καὶ τοῦ Διαδούμενιανοῦ πρὸς ἀρ. μετ' ἐφαπτίδος Πέριξ κύκλος κοκκωτός.

"Οπ. ΝΠ ΠΟΝΤΙΑΝΟ[Ν] ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΕ]ΙΤΩΝ. Νέμεσις ἐν χιτῶνι καὶ ἴματίῳ ἵσταμένη πρὸς ἀρ. κρατεῖ τῇ δεξ. τὸ ἴμάτιον ὑπὲρ τὸν δεξ. ὅμον, τῇ δ' ἀρ. πῆχυν. Παρὰ τὸν δ. πόδα καὶ ἐν μέρει ὅπισθεν αὐτοῦ τροχός. 'Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. Ε. Τὸ σῶμα ἐν κοκκ. κύκλῳ.

* 26 χλμ. — Βάρος 12,35. Διατ. καλή. 'Αρχ. Νομ. Μουσ. Αθ. 1903-4, I, 24.

12.—ΑΥΤ Κ ΟΠΕΛ ΣΕV ΜΑΚΡΕΙΝΟC Κ M ΟΠΕΛ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. Προτομαὶ ἀντιβλεπόμεναι, ἡ τοῦ Μακρίνου πρὸς δ. δαφνοστεφῆς ἡ δὲ τοῦ Διαδούμενιανοῦ πρὸς ἀρ. Πέριξ κοκκ. κύκλος.

"Οπ. 'Απὸ δεξ. ΝΠ ΠΟΝΤΙΑΝΟ—Ν—ΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΙ—ΤΩΝ ἐν τῷ ἔξεργῳ. 'Ανὴρ ἐν ἴματίῳ μὴ καλύπτοντι τὸν δεξιὸν ὅμον ἵσταμενος πρὸς ἀρ., κρατῶν τῇ προτεταμένῃ δεξ. φιάλην ὑπὲρ ἀνημμένον τρίποδα βωμόν, τῇ δὲ ἀρ. ὁαβδοειδὲς ἀντικείμενον. 'Ἐν τῷ πεδίῳ δ. Ε. Τὸ σῶμα ἐν κύκλῳ κοκκωτῷ.

* 23 χλμ. — Βάρος 11,10. Δ. καλή 'Αρχ. Νομ. Μουσ. Αθ. 1902-3, I, 17.

Τὸ νόμισμα τοῦτο εἶνε τῆς αὐτῆς σφραγίδος ὡς καὶ τὸ Corp. 777, πίν. XIX, 12. Τὸ λεγόμενον ὅμως ἐν τῷ Corpus, ὅτι τὸ ὁαβδοειδὲς πρᾶγμα τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς εἶνε κλάδος ἄνευ φύλλων ἢ ὅτι προηλθεν ἐκ ὁωγῆς τοῦ τύπου ἥτοι τῆς μήτρας τοῦ νομίσματος, δὲν φαίνεται μοι πιθανόν. "Οτι τὸ πρᾶγμα ὑπῆρχεν ἐν τῷ σχεδίῳ τοῦ σφραγιδογλύφου, φαίνεται ἐκ τούτου, ὅτι ἡ περιθέουσα τὸν κύκλον ἐπιγραφὴ ἀραιοῦται ἐν ᾧ μέρει ἐκτείνεται τὸ ἄνω ἄκρον τοῦ πράγματος ἐκείνου, ἵνα μὴ καταλάβῃ τὸν πρὸς σαφῆ χάραξιν αὐτοῦ χῶρον.

Νομίζω ὅτι ὁ παριστανόμενος εἶνε θύμων αὐτοκράτωρ μετὰ σκῆπτρου, οὗ τὸ ἄνω ἄκρον σχηματίζεται εἰς διακριτὴν κεφαλὴν (πρβλ. Pick, Corp. πίν. XIX, 16). Τὸ σκῆπτρον δὲν εἶνε βεβαίως εὐθύ· διότι ὁ τεχνίτης δὲν ἡθέλησε νὰ ἀγάγῃ αὐτὸν εὐθὺ ἐπὶ τὰ ἔκτυπα γόνατα τοῦ ἀνδρός. "Ισως ὅμως ἐγένετο τοῦτο καὶ ἐξ ἀπροσεξίας τοῦ τεχνίτου. Τὰ σκῆπτρα τῶν θυμούσων μορφῶν (Corp. πίν. XIX, 3 καὶ 16)

δὲν εἶνε ἐπίσης ἐντελῶς εὐθέα, διλγότερον δ' εὐθὺν εἶνε τὸ δόρυ τῆς ψυχούσης Ἀθηνᾶς ἐν Corp. πίν. XV, 19.

Σευῆρος Ἀλέξανδρος καὶ Ιουλία Μαῖσα.

Τιβ. Ἰούλιος Φῆστος Corp. σελ. 293 εξ.

13.—ΑΝΤ Κ Μ ΑΡΡ ΣΕΒΗ ΑΛΕΖΑΝΔΡΟΣ ΙΟΝ[ΛΙΑ ΜΑΙΚΑ].
Προτομὴ τοῦ Σευήρου δαφνοστεφῆς πρὸς δ. καὶ τῆς Μαίσης πρὸς ἀρ. μετὰ στεφάνης. Ἀμφότεροι φέρουσιν ἵματιον. Πέριξ κύκλος.

"Οπ. ΥΠ ΤΙΒ ΙΟΝΛ ΦΗΣΤΟΥ Μ[ΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩ]Ν. Δημήτηρ ἴσταμένη πρὸς ἀρ. κρατοῦσα τῇ δ. πρὸς τὰ κάτω στάχυν τὴν δ' ἀρ. ἐρείδουσα ἐπὶ μακροῦ σκήπτρου. Ἐν τῷ πεδίῳ δ. Ε. Πέριξ κύκλος κοκκωτός.

* 27 χλμ.—Βάρος 8,88 Δ. μετρία. Ἀρχ. Νομ. Μουσ. Ἀθ. 1898-9, ΛΒ', 10.

Γορδιανὸς Γ' καὶ Σάραπις.

Μηνόφιλος Corp. 307 εξ.

14.—Ἐν τῷ ἔξέργῳ ΑΝΤ Κ Μ—ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΓΟΡ—ΔΙΑΝΟΣ ΑΥΓΓ. Προτομαὶ ἀντίαι ἀλλήλων ἡ τοῦ Γορδιανοῦ δαφνοστεφῆς καὶ ἐν θώρακι καὶ ἐφαπτίδι πρὸς δ., ἡ τοῦ Σαράπιδος μετὰ καλάθου καὶ ἵματίου πρὸς ἀρ. Πέριξ κύκλος κοκκωτός.

"Οπ. ΥΠ ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ ΜΑ—Ρ—ΚΙΑΝΟΠΟΛ[Ι]—ΤΩΝ ἐν τῷ ἔξέργῳ. Ρώμη ἐν χιτῶνι, ἵματίῳ καὶ κορινθιακῷ κράνει πρὸς ἀρ. καθημένη ἐπὶ στατοῦ θώρακος μετὰ πτερυγίων. Ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ μηροῦ στηρίζει τὸ παραξώνιον, δὲ κρατεῖ τῇ δεξ. Ἡ ἀρ. στηρίζεται ἐπὶ δόρατος καθέτως ἰδρυμένου. Παρὰ τὸν θώρακα ἀσπὶς ἄκοσμος. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. Ε. Τὸ δόλον ἐν κύκλῳ κοκκωτῷ.

* 28 χλσμ.—Βάρος 14,47. Διατήρ. καλή. Ἀρχεῖον Νομισμ. Μουσ. Ἀθην. 1902-3, I, 31. Ο διποσθότυπος τύπος καλλίτεχνος.

Ἀθηνῆσι.

ΑΝΤ. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΛΕΥΣΙΝΙΑΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ¹.

Ως ἦτο προσδοκώμενον αἱ ἐν Ἐλευσῖνι ἀνασκαφαὶ καὶ τὰ δι' αὐτῶν εἰς φῶς ἐλθόντα λείψανα τῶν ἱερῶν τῆς Ἐλευσῖνος κτισμάτων ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς πολλοὺς νάσχοιληθῶσι περὶ αὐτῶν καὶ νάνακινήσωσι καὶ αὐθίς τὸ πρόβλημα τὸ τὶ ἦσαν τὰ περίφημα ἐκεῖνα μυστήρια τὰ ἐν Ἐλευσῖνι τελούμενα.

Σκοπός μου δὲν εἶναι περὶ αὐτῶν τούτων τῶν μυστηρίων νὰ κάμψῃ λόγον, ἀλλὰ νάνασκευάσω ἡμαρτημένας τινὰς κατὰ τὴν κρίσιν μου περὶ τῶν ἱερῶν κτισμάτων τῆς Ἐλευσῖνος γνώμας καὶ μόνον καθόσον πρὸς ταῦτα (τὰ οἰκοδομήματα δηλ.) καὶ τὰ γινόμενα ἐν τοῖς μυστηρίοις συνδέονται θὰ γίνη καὶ περὶ τούτων λόγος.

A.

ΤΕΛΕΣΤΗΡΙΟΝ.—ΝΑΟΣ ΔΗΜΗΤΡΟΣ.—ΝΑΟΣ ΚΟΡΗΣ.

Πλὴν τοῦ Τελεστηρίου, οὗ τὰ ἐρείπεια ἥνεγκον εἰς φῶς αἱ ἀνασκαφαί, ὑπῆρχεν ἐν Ἐλευσῖνι καὶ ἄλλο οἰκοδόμημα, τοῦτο δὲ ἦτο καὶ ὁ κύριος Ναὸς τῆς Δήμητρος; Ποῦ δὲ τοῦτο ἐκείτο καὶ τίνα τὰ περισωμέντα αὐτοῦ λείψανα; Ἐκτὸς δὲ τῆς Δήμητρος εἶχε καὶ ἡ Κόρη ἕδιον Ναόν; Ποῦ δὲ καὶ οὗτος ἐκείτο καὶ τίνα τὰ λείψανα αὐτοῦ;

1. Ἀνεκοινώθησαν εἰς τρεῖς συνεδρίας τοῦ Φιλολογικοῦ καὶ Ἀρχαιολογικοῦ τμήματος τοῦ ἐνταῦθα Συλλόγου «Παρνασσοῦ», δημοσιεύονται δὲ ἐνταῦθα, μὲ ἐλαχίστας προσθαφαιρέσεις, ὡς καὶ ἀνεκοινώθησαν, τῆς Διευθύνσεως τούτου τοῦ περιοδικοῦ πάνυ προφρόνως παρασχούσης τὰς στήλας αὐτοῦ.

Πρώτος, ώς ἔμοιγε γνωστόν, δ Γάλλος ἀρχιτέκτων Blavette ἐν Ἐλευσίνι κατὰ τὸ ἔτος 1884ον ἐπὶ τινας μῆνας διατρίψας, καὶ τὰ μέχρις ἔκεινου τοῦ χρόνου εἰς φῶς ἔλθόντα διὰ τῶν ἀνασκαφῶν λεύφανα μελετήσας ἔξήνεγκε τὴν γνώμην¹ ὅτι μυστικὸς σηκός, ταῦτὸν εἰπεῖν Τελεστήριον, καὶ Ναὸς τῆς Δήμητρος ἡσαν δύο ὅλως διακεκριμένα ἀλλήλων οἰκοδομήματα καὶ ὅτι ὁ Ναὸς τῆς Δήμητρος ἦν ποτε ἰδρυμένος ἔκει, ἔνθα νῦν τὸ ἐκκλησίδιον τῆς Παναγίας τῆς Ζωοδόχου πηγῆς. Ὁ Blavette ἐστήριξε τὴν γνώμην του ἐπὶ τῶν ἔξης λόγων 1ον) ἐπὶ τοῦ χωρίου τοῦ Στράβωνος «εἰτ' Ἐλευσίς πόλις, ἐν ᾧ τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν τῆς Ἐλευσινίας καὶ ὁ μυστικὸς σηκός, δινάμιενον, ὃς καὶ Παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν Ἀκροπόλει τῇ Ἀθηνῇ, Περικλέους ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων» ὅπερ καὶ μεταφράζει ὥδε πως «Passé la frontière (de la Mégaride) la ville d'Éleusis se présente la première avec son temple de Déméter éleusinienne et ce sécos, ou sanctuaire mystique, bâti sur un plan assez vaste pour pouvoir contenir autant de monde qu'un théâtre par le même Ictinus... κτλ.» 2ον) ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῆς ὑπαρχούσης μεταξὺ τοῦ Τελεστήριον, ἢτοι τοῦ μυστικοῦ τοῦ Στράβωνος, καὶ παντὸς ἄλλου Ἑλληνικοῦ ναοῦ comme disposition extérieure et intérieure καὶ, ώς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ τῆς Δήμητρος, 3ον) ἐπὶ τινων πάνυ ἀσφαδῶν ἔτι τότε (κατὰ τὸ ἔτος 1884ον) λειψάνων ἀρχαίουν τινος οἰκοδομήματος ἐπὶ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ νῦν τὸ ἐκκλησίδιον τῆς Παναγίας ἴσταται, καὶ τῶν στίχων τοῦ Ὄμηρικοῦ εἰς Δήμητρα ὕμνου (354—356) ἐν οἷς λέγεται ὅτι ἡ Δημήτηρ

. . . . ἡ δ' αἰνὸν ἔχει χόλον οὐδὲ θεοῖσι
μίσγεται, ἀλλ' ἀπάνευθε θυώδεος ἔνδοθι νηοῦ
ἵσταται, Ἐλευσῖνος κραναὸν πτολίεθρον ἔχουσα.

Περὶ τῶν δύο πρώτων ἐπιχειρημάτων καὶ τῶν λειψάνων τοῦ ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Παναγίας ἀρχαίου οἰκοδομήματος ἔσται ἡμῖν κατωτέρῳ ὁ λόγος. Ἐνταῦθα σκόπιμον εἶναι εὐθὺς ἔξ ἀρχῆς νὰ δηλώσω ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων στίχων τοῦ ὅμ. ὕμνου οὐδαμῶς ἔξαγεται ὅτι ὁ

1. Bulletin de Correspondance Hellénique 1884 σελ. 254 καὶ ἔξης.

Ναὸς τῆς Δήμητρος ἦν ποτε ἴδρυμένος ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Παναγίας, ἄλλοι δὲ εἶναι, ὡς θὰ ἵδωμεν κατωτέρω, οἱ στίχοι τοῦ ὅμηροῦ μνου, οἱ εἰς αὐτὴν τὴν οἰκοδομίαν τοῦ Ναοῦ ἀναφερόμενοι καὶ σαφῶς τὴν θέσιν αὐτοῦ δρίζοντες. 'Ἐκ τῶν ἀνωτέρω στίχων τοῦ ὅμηρου ἔξαγεται μόνον ὅτι ἡ Δημήτηρ ἐκάθιτο μηνίουσα ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς ἐν Ἐλευσῖνι, ὃν κατὰ διαταγὴν τῆς εἶχον κτίσει οἱ Ἐλευσίνιοι, ἐπ' αὐτῶν δὲ στηριζόμενος δύναται τις εὐλόγως νὰ δισχυρισθῇ, ὅτι ὁ Rubensohn δισχυριζεται, ὅτι ὁ 'Ομ. ὕμνος « setzt schon einen wirklichen Tempel der Demeter mit dem Kultbild darin als Wohnsitz der Göttin voraus». ¹

'Αντίθετον ἔχων γνώμην ἔγραψα εὐθὺς τότε ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς ἑνταῦθα Ἀρχαιολογικῆς 'Εταιρείας τὰ ἔξης.² «'Ἐντὸς τοῦ Περιβόλου ἔκειτο τὸ Νεωκόριον καὶ ἡ ιερὰ οἰκία τῆς ιερείας καὶ οἱ θησαυροὶ τῶν θεῶν καὶ ὁ οἶκος τῶν Κηρύκων πιθανῶς καὶ ἵσως καὶ ἔτερά τινα παρόμοια οἰκοδομήματα, βωμοὶ δὲ διάφοροι καὶ ἵσως καὶ ναῖσκοι (παράβ. 'Αρχ. 'Εφημ. 1883 σελ. 109 καὶ ἐφεξῆς καὶ Lenormant. Recherches archéologiques à Éleusis σελ. 90 καὶ ἔξ.) εἰς συγγενεῖς θεότητας' ἀλλ' ὅτι ἑνταῦθα που πρέπει νὰ ζητηθῇ ὁ κυρίως ναὸς (le temple) τῆς Δήμητρος ξεχωριστὸν τοῦτο καὶ δλως διακεκριμένον οἰκοδόμημα ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἔκεινου, οὗ αἱ ἡμέτεραι ἀνασπαφαὶ ἡνεγκον εἰς φῶς τὰ λείψανα. ὡς δὲ κ. Blavette δοξάζει (Bul. d. C. Hel. 1884 σελ. 255-256 καὶ 262) φαίνεται μοι ὅχι δρόθιν. Τὸ παράδοξον καὶ δλως τῇ Ἐλλ. ἀρχιτεκτονικῇ ἔνον σχῆμα τοῦ ἀποκαλυφθέντος νῦν ὑφ' ἡμῶν ναοῦ δύναται ἀποχρόντως ἵσως νὰ ἔξηγηθῇ ἔξ αὐτοῦ τοῦ προοιμισμοῦ του (παράβ. Πρακτικὰ 'Αρχ. 'Εταιρείας τοῦ ἔτους 1882^{ου} σελ. 96) οἱ δὲ λόγοι τοῦ Στράβωνος (Βιβλ. IX, 1, 12) εἰτ' Ἐλευσίς πόλις..... κτλ. εἰς οὓς μάλιστα φαίνεται στηριζόμενος ὁ Γάλλος ἀρχιτέκτων, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι λίαν γενικοὶ καὶ ἀδριστοί, οὓδε παρέχουσιν λαβὴν πρὸς τοιαύτην ὑπόθεσιν, τῆς λέξεως ιερὸν σημαινούσης ἑνταῦθα ἀπλῶς τὸν ιερὸν περίβολον,

1. Die Mysterienheiligtümer in Eleusis und Samothrake σελ. 44-45. Τὸ πόνημα τοῦτο ἔγραψεν ὁ Rubensohn (1892) πρὸν ἡ κατέλθῃ εἰς Ἑλλάδα καὶ γνωρίσῃ ἔξ αὐτοφίας τοὺς τόπους.

2. Πρακτικὰ τοῦ ἔτους 1883 σελ. 56 σημ. 2.

τὸν ἵερὸν χῶρον ὅστις ἦν ἀληθῶς ὀδόκληρος ἵερὸς καὶ τῇ Δήμητρι καὶ Κόρῃ ἀφιερωμένος (παράβ. Ἀρχ. Ἔφημ. 1883 σελ. 111, στίχ. 50). Ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Περιβόλου οἰκοδόμημα, περὶ δὲ ἡ πᾶσα ἐστρέφετο λατρεία, ἥτο καθ' ἡμᾶς τοῦτο, τὸ νῦν ἀποκαλυφθεν καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ Στράβωνος μυστικὸς σηκὸς ὑπὸ δὲ τοῦ Πλουτάρχου *Τελεστήριον* καὶ *Ἀνάκτορον* καὶ ὑπ' ἄλλων δ' ἄλλως καλούμενον. »

Εἰς τὴν γνώμην μου ἔκεινην ἐμμένω καὶ σήμερον διότι οἱ μετὰ τὸν Blavette περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου γράψαντες, Rubensohn, Foucart καὶ Σβιορῶνος οὐδένα προσήνεγκον εἰς ἀναίρεσιν αὐτῆς πειστικὸν λόγον.

“Ας ἔξετασμεν νῦν ἕνα πρὸς ἕνα τὸν κατὰ τῆς γνώμης μου προβαλλομένοις λόγους ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ χωρίου τοῦ Στράβωνος ὅπερ καὶ οἱ τέσσαρες ἀντιφρονοῦντες μοι ἐπικαλοῦνται ὑπὲρ τῆς γνώμης των.

Τὸ χωρίον παρέθηκα ἀνωτέρῳ ὡς καὶ πῶς ἐρμηνεύει αὐτὸ δ Blavette χωρὶς καὶ νὰ προσθέτῃ τι ἄλλο περὶ αὐτοῦ. “Ας ἔδωμεν λοιπὸν τί περὶ αὐτοῦ λέγει δ Rubensohn πρῶτον κατὰ χρονολογικὴν βαίνοντες τάξιν. Καὶ λοιπὸν εὐθὺς κατ’ ἔξακολούθησιν τῆς περικοπῆς, ἦν ἀνωτέρῳ παρέθηκα γράφει οὗτος (σελ. 45) ... « und mit ausdrücklichen Worten erwähnt neben dem Telesterion und an diesem gleichwertig an Ansehen einen Tempel der Demeter Strabo p. 395 wo er sagt εἴτ' Ἐλευσίς κτλ. So wenigstens ist diese Stelle bisher allgemein aufgefasst worden. Philios allerdings bestreitet die Richtigkeit dieser Auffassung und nimmt τὸ τῆς Δήμητρος ἵερὸν als den ganzen heiligen Bezirk, aus welchem, durch ein explikatives καὶ angeknüpft, der wichtigste Bau der Kultusstätte, der Weihetempel, besonders hervorgehoben ist. Eine solche Interpretation ist freilich grammatisch zulässig und die Ausdrucksweise findet sich auch hier und da, nur gerade bei Strabo scheint sie, wenigstens so viel ich sehe, sehr selten vorzukommen, und ich glaube daher, dass es richtiger sein wird, bei der alten einfachen Erklärung stehen zu bleiben und es als That-sache hinzunehmen, dass Demeter einen besonderen Tempel neben dem Telesterion in Eleusis besessen hat. ‘Ὡς βλέπετε

δὲν ἀρνεῖται ὅτι τὸ χωρίον γλωσσικῶς καὶ γραμματικῶς δύναται νὰ ἔρμηνευθῇ καὶ ὅπως ἐγὼ ἔρμηνευσα αὐτὸν καὶ ὅτι ἀνάλογα παραδείγματα εὑρηνται καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Στράβωνι, ἀλλὰ σπάνια καὶ τούτου ἔνεκα (καὶ δι' οὐδένα ἄλλον λόγον) προτιμᾶς νὰ ἐμμείνωμεν εἰς τὴν γενικῶς παραδεδεγμένην ἀπλὴν ἔρμηνειαν. "Οτι ἡ δικαιολογία, ἦν φέρει, ὑπὲρ τῆς ἔρμηνείας, ἦν ἀποδέχεται, είναι ὅλως ἀνίσχυρος, ἐννοεῖται οὕκοθεν, θὰ λάβω δὲ ἀφορμὴν καὶ κατωτέρῳ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸ ζήτημα καὶ καταδεῖξω ὅτι τὸ χωρίον ἀνάγκη νὰ ἔρμηνευθῇ ὅπως ἐγὼ αὐτὸν ἔρμηνεύω. 'Ενταῦθα ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσω τοῦτο καὶ μόνον ὅτι κατ' ἀκρίβειαν δὲν είναι ἀληθῆς ὁ ἴσχυρισμὸς τοῦ συναδέλφου ὅτι τὸ χωρίον γενικῶς μέχρι τοῦτο ἔρμηνευθῇ ὅπως οἱ ἀντιφρονοῦντες μοι αὐτὸν ἔρμηνεύουσι, διότι αὐτὸς ὁ Du Theil ὁ μετὰ τοῦ ἡμετέρου Κοραῆ συνεργασθεὶς εἰς τὴν Γαλλικὴν τοῦ Γεωγράφου μετάφρασιν μεταφράζει ὡδε πᾶς τὸ χωρίον. « Vient ensuite la ville d'Éleusis, où est le temple de Cérès Éleusinienne, dont le Sécos mystique fait partie »· πιστεύω δὲ ὅτι ἀν τὴν μετάφρασίν του ἔγραφε ὅχι κατὰ τὸ ἔτος 1805^{ον} ἀλλὰ δεκαπέντε ἔτη βραδύτερον καὶ ἐλάμβανε γνῶσιν τῶν πορισμάτων τῶν ἐν Ἐλευσῖνι κατὰ τὸ ἔτος 1811^{ον} γενομένων ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας τῶν Dilettanti ἀνασκαφῶν θὰ συνελάμβανε κάλλιον τὸν νοῦν τοῦ χωρίου καὶ μεταφράζων τὸ ἱερὸν διὰ τοῦ enceinte sacrée ἡ ἄλλης τινος ἵσοδυνάμου φράσεως δὲν θὰ περιήρχετο εἰς ἦν, ὡς ὁ Ἱδιος ἐν σημειώσει ὅμιλογεῖ, περιῆλθεν ἀμηχανίαν.

Καὶ νῦν ἀς ἔξετάσωμεν τί ὁ Foucart περὶ τοῦ χωρίου λέγει· « On a soutenu » (γράφει οὗτος ἐν τῇ περὶ τῶν μεγάλων μυστηρίων ἀξιολόγῳ αὐτοῦ πραγματείᾳ)¹ « que Strabon avait désigné par τὸ ἱερὸν τῆς Δήμητρος l'ensemble des édifices renfermés dans le péribole, puis indique le plus remarquable. Bien que le mot ἱερὸν soit souvent employé pour un temple, il a aussi le sens de temple et la phrase de Strabon accuse plutôt l'intention de signaler les deux édifices les plus remarquables. » Καὶ κατὰ τὸν Foucart λοιπὸν (καὶ δὲν ἥτο δυ-

1. Les grands Mystères d'Éleusis σελ. 134 (Extrait des Mémoires de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres. Tome XXXVII, 1900).

νατὸν νὰ φρονῇ ἄλλως) τὸ χωρίον τοῦ Στράβωνος δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ, ὡς παρ' ἐμοῦ ἡρμηνεύθη, ἀλλ' ἡ φράσις τοῦ Στράβωνος accuse l'intention νὰ δηλώσῃ τὰ δύο ἀξιολογώτερα ἐν τῷ Περιβόλῳ οἰκοδομήματα τίνι ὅμως τρόπῳ καὶ πόθεν τοῦτο δῆλον δὲν λέγει ὁ σοφὸς συγγραφεὺς τῆς περὶ τῶν μεγάλων μυστηρίων πραγματείας. Ὁ δὲ ἡμέτερος Σβιορῶνος¹ οὐδὲν περὶ τούτου παρατηρεῖ ἀποδεχόμενος ὡς δρμὴν καὶ ἀμφισβήτησεως ἀνεπίδεκτον τὴν ἐρμηνείαν τῶν προμνημονευθέντων. Κατ' ἐμὲ δὲ κριτὴν τὸ χωρίον τοῦ Στράβωνος αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν λαμβανόμενον μόνον ὅπως ὑπ' ἐμοῦ ἡρμηνεύθη δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ, οὐδ' εἶναι χρεία πολλῶν λόγων εἰς ἀπόδειξιν τοῦ πράγματος. Ὁ Γεωγράφος μνημονεύσας τῆς Ἐλευσίνος ἔκρινεν ἀναγκαῖον λίαν εὐλόγως νὰ μνημονεύσῃ καὶ τοῦ καθ' ὅλον τὸν τότε κόσμον περιφήμου αὐτῆς ἴεροῦ τῆς Δήμητρος, δηλ. τοῦ ἴεροῦ αὐτῆς τεμένους (l'enceinte sacrée) καὶ νὰ ἐξάρῃ κατόπιν διὰ τῆς φράσεως καὶ ὁ μυστικὸς σηκὸς τὸ ἐντὸς αὐτοῦ Τελεστήριον προσθέσας καὶ τίς ἦν ὁ κατασκευάσας αὐτὸν ἀρχιτέκτων. "Αν ἐσκόπει, ὅπως οἱ ἀντιφρονοῦντες μοι δοξάζουσι, τὰ δύο ἐν τῷ ἴερῷ περιβόλῳ ὑπάρχοντα σπουδαιότερα οἰκοδομήματα νὰ ἐξάρῃ δὲν βλέπω τὸν λόγον διατί δὲν θὰ ἔγραφε «ὅ ναὸς τῆς Δήμητρος καὶ ὁ μυστικὸς αὐτῆς Σηκὸς» ἀντὶ τοῦ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν λέξιν ἴερὸν ὅπερ (καθόσον τὸ ὅλον δύναται νὰ τεθῇ καὶ ἀντὶ τοῦ μέρους) εὑρηται μὲν καὶ ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ ναού, ἀλλ' ἡ πρώτη καὶ κυρία αὐτοῦ σημασία εἶνε ἡ τοῦ τεμένους, τοῦ ἴεροῦ Περιβόλου.

'Αλλ' ἔστω ἔγὼ δέχομαι πρὸς στιγμὴν ὅτι καὶ ὅπως αὐτὸν ἐρμηνεύουσι οἱ ἀντιφρονοῦντές μοι δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ τὸ χωρίον τοῦ Στράβωνος ὅπως ὅμως ἐπικαλεσθῇ τις αὐτὸν ὑπὲρ ταύτης ἡ ἐκείνης τῆς γνώμης, ἀφοῦ πάντως ὁ νοῦς αὐτοῦ εἶναι διφρούμενος, πρέπει καὶ ἄλλοι νὰ συντρέχωσι λόγοι. 'Αλλ' ὑπάρχουσι ὅντως καὶ ἄλλοι λόγοι, καὶ ἄλλαι μαρτυρίαι ὑπὲρ τῆς γνώμης τῶν ἀντιφρονούντων μοι;

1. 'Ἐρμηνεία τῶν μνημείων τοῦ Ἐλευσινιακοῦ μυστικοῦ κύκλου σελ. 333, 1901. 'Εξεδόθη ἐν τῇ Διεθνεῖ Ἐφημερίδι τῆς Νομισματικῆς Ἀρχαιολογίας. Τόμ. Δ', σελ. 169-513 καὶ ἐκ ταύτης καὶ εἰς ἴδιον τεῦχος μὲ διπλῆν σελίδωσιν. 'Ἐγὼ παρατέμπτω πάντοτε εἰς τὴν σελίδωσιν τοῦ Περιοδικοῦ.

‘Ο Foucart (ε. ἀ.) γράφει καὶ τὰ ἔξης: «La position du temple de Déméter est marquée avec précision dans l'hymne homérique:

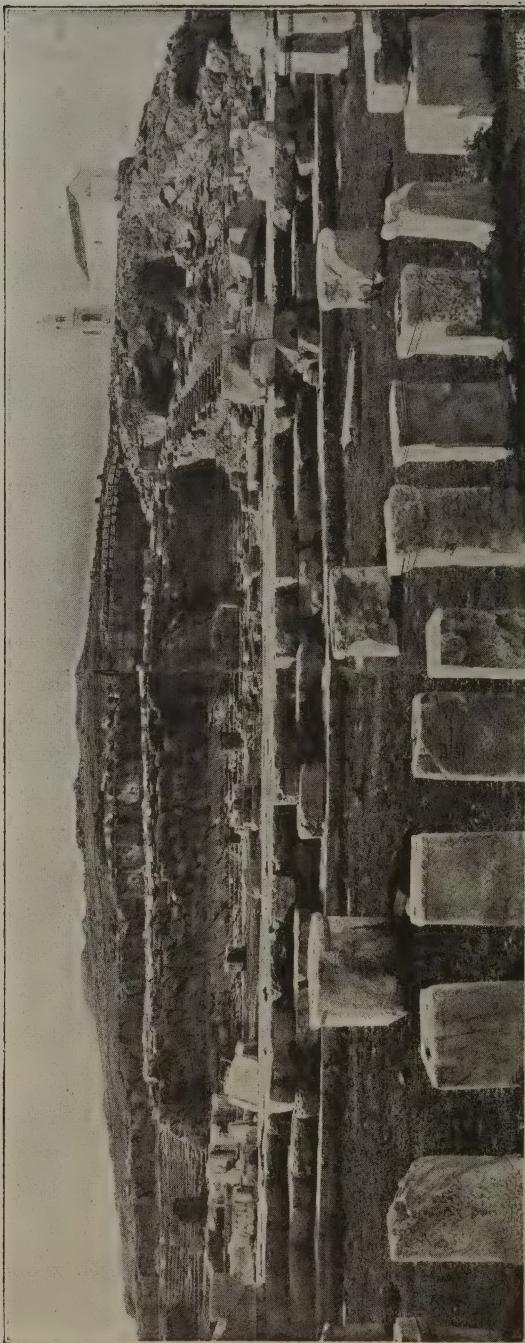
’Αλλ’ ἄγε μοι νηόν τε μέγαν καὶ βωμὸν ὑπ’ αὐτῷ
τευχόντων πᾶς δῆμος ὑπαὶ πόλιν αἰπύ τε τεῖχος,
Καλλιχόρου καθύπερθεν ἐπὶ προύχοντι κολωνῷ¹.

La découverte du puits Callichoros ne laisse pas de doute. Le temple de Déméter s'élevait sur l'opéron rocheux qui se dresse au-dessus du puits. En démolissant la chapelle de la Panaghia qui occupait cette place, on a reconnu le plan d'un petit temple *in antis*.» Ο δὲ ἡμέτερος Σβοδώνος ἀποδεχόμενος τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Foucart γράφει τὰ ἔξης (ε. ἀ. σελ. 332): «Ἡ γνώμη μου ἀνέκαθεν ἦτο καὶ εἶναι ὅτι τὸ Ἀνάκτορον τῆς Δήμητρος εἶναι ὁ συμφώνως τῷ ὅμηρικῷ ὑμνῳ (στίχ. 270-273 καὶ 298) ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑπέρ τὸ Τελεστήριον κολωνοῦ ναός, βλέπω δὲ μετὰ χαρᾶς ὅτι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἦν καὶ ἄλλοι ἔξεφρασαν, ὑποστηρίζει νῦν καὶ λαμπρῶς ἀποδεικνύει ὁ κ. Foucart, διὸ καὶ μεγάλως θαυμάζω πῶς καὶ μετὰ τοῦτο ὁ κ. Foucart ἐπιμένει εἰς τὴν ἀρχαίαν γενικὴν πλάνην, ὅτι τὰ ιερὰ ἐπεδεικνύοντο ἐν τῷ Τελεστήριῳ, ἐνῷ, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρῳ, ἥδυνατο νὰ σκεφθῇ ἐτέραν ἀπλουστέραν λύσιν τοῦ προβλήματος.» Ο Rubensohn δὲν συμφωνεῖ πρὸς ταῦτα, ἀλλαχοῦ τοποθετῶν αὐτὸς τούλαχιστον τὸν ναὸν τῆς Δήμητρος, ὡς κατωτέρῳ θὰ ἴδωμεν. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι δὲν ἔχετε γνῶσιν ἐξ αὐτοψίας τῶν ιερῶν τόπων τῆς Ἐλευσῖνος καὶ δίψητε ἀπλοῦν βλέψιμα ἐπὶ τῆς ἐν χερσὶν ὑμῶν φωτογραφίας², θ' ἀπορήσητε μετ' ἐμοῦ πῶς ἀνδρες οὕτως ἀγχίνοεις, ὡς ὁ Foucart καὶ ὁ Σβοδώνος, πλήρῃ δὲ γνῶσιν τῶν τόπων ἔχοντες, ἥδυνήθησαν καὶ νὰ φαντασθῶσιν ὅτι ὁ Ναός, περὶ οὗ ὁ Ὁμηρος ὕμνος κάμνει λόγον, ἵστατό ποτε ἐκεῖ ἐνθα καὶ νῦν ἔτι ἵσταται (διότι δὲν κατηδαφίσθη εἰσέτι, ὡς ὁ Foucart γράφει³, ἀγνοῶ πόθεν λαβὼν τὴν πληροφορίαν) τὸ ἐκκλησίδιον τῆς Παναγίας

1. Ὁμηρος ὕμνος εἰς Δήμητρα στίχ. 270 - 273.

2. "Ιδε τὴν παρατεθειμένην εἰκόνα ἐν τῇ ἐπομένῃ σελίδῃ.

3. Gr. Mystères, σελ. 135.

ΤΕΛΕΣΤΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

τῆς Ζωοδόχου πηγῆς (καὶ ὅχι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὡς ὁ ἡμέτερος λέγει Σβορῶνος) ¹.

Καὶ τῷ ὄντι ποῦ μὲν ἀκριβῶς ὑψοῦτο ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ ἀρχαίου, τοῦ πελασγικοῦ, οὕτως εἰπεῖν, τείχους τοῦ περιβάλλοντός ποτε τὴν κυρίως Ἀκρόπολιν, ἥτοι τὸν ὑπερκείμενον τοῦ κυρίως ἰεροῦ λόφον, καὶ ἀν εἰς τὸν περίβολον τοῦτον ἐμπεριελαμβάνετο (ὡς ἔγὼ κλίνω νὰ πιστεύσω) ἡ ὅχι καὶ ὁ βράχος, ἐφ' οὗ νῦν τὸ ἐκκλησίδιον τῆς Παναγίας, ἀγνοοῦμεν. Ἰχνη τῆς ἀρχαιοτάτης τῆς Ἀκροπόλεως διχρώσεως δὲν περιεσώθησαν ², αἱ δὲ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς βραχώδους αὐτῆς ἐδάφους μεταβολαὶ ἐν τοῖς κατόπιν καὶ μάλιστα ἐν τοῖς μετὰ τὰ Μηδικὰ καὶ ἐν τοῖς ὑστερωτέροις χωματίοις χρόνοις μεταβολαὶ ὑπῆρχαν πολλαὶ καὶ μεγάλαι, ὥστε καὶ δλως παρήλλαξαν τὴν ὅψιν αὐτοῦ, ὡς καὶ ἐν τῇ παρατεθειμένῃ εἰκόνι βλέπει ὁ ἀναγνώστης ³. Ἀλλὰ καὶ ἀν ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ βράχος, ἐφ' οὗ νῦν τὸ ἐκκλησίδιον τῆς Παναγίας, ἀρχικῶς ἥδη δὲν συμπεριελαμβάνετο ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Ἀκροπόλεως, ἀδύνατον κατ' ἐμὲ νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ ἀρχαίου, τοῦ πελασγικοῦ, αὐτῆς τείχους ὑψοῦτο ἔνδοθεν, ἥτοι ἔτι μᾶλλον πρὸς δυσμάς, τῆς γραμμῆς τοῦ τείχους, οὗ καὶ νῦν σώζονται λείφανα καταφανῆ καὶ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ παρατεθειμένῃ εἰκόνι. Τούτου δὲ τεθέντος καὶ ἀν ἀκόμη ὑποθέσωμεν ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον, τὸ πελασγικόν, τείχος τῆς Ἀκροπόλεως ὑψοῦτο ποτε ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ θέσει καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ προέκτασις αὐτοῦ ἡ πρὸς βορρᾶν ἀκολουθοῦσα τὴν αὐτὴν φορὰν διήρχετο ὅπου καὶ νῦν καὶ τοῦτο τὸ νεωτέρων χρόνων (τοῦ τέλους τοῦ 5ου ἡ τοῦ 4ου π. Χ. αἰῶνος) ⁴ τεῖ-

1. Ἐ. ἀ. σελ. 346.

2. Ἰχνη δλίγα πελασγικοῦ τείχους, ὡς φαίνεται, ὑπάρχουσι κατὰ τὴν μεσημβρινήν κλιτὸν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἀλλοτε.

3. Παράβ. καὶ Philios, Eleusis, ses Mystères, ses Ruines et son Musée (1896) σελ. 66 καὶ τὴν ἐκεῖ σημείωσιν.

4. Ὄτι τὰ λείφανα τούτου τοῦ τείχους δὲν εἰναι λείφανα τοῦ ἀρχαίου, τοῦ πελασγικοῦ, τείχους τῆς Ἀκροπόλεως περιττὸν καὶ νὰ τὸ εἴπω. Ὁ τρόπος τῆς οἰκοδομίας αὐτοῦ μαρτυρεῖ χρόνους κατασκευῆς τοὺς τοῦ 5ου ἡ τοῦ 4ου π. Χ. αἰῶνος. Ὅποιοτέρω δὲ ὅτι διοίκησε οὗτος ἐκτίσιμη ἐπίτηδες ἵνα τὸ μὲν διαχωρίζῃ, ὡς μεσότοιχος, τὸ ἱερὸν ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως, ἥτις αὐτὴ κυρίως ἦτο τὸ καθ' αὐτὸ φρούριον, ἐν φ καὶ ἡ φρονορὰ διέμεινε, τὸ δὲ δπως χρησιμεύῃ καὶ ὡς ἀνάλημμα καὶ ἐμποδίζῃ τοῦ νὰ κατακλύζηται τὸ ἱερὸν καὶ ίδιως ἡ πλατεία J-J¹ (ίδε Εἰλ-

χος διέρχεται, κατὰ τὴν βάσιν δηλ. τοῦ πωδωνοστασίου τοῦ ἐκκλησιδίου τῆς Παναγίας, πῶς θὰ ἡτο δυνατὸν νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ ῥαός, περὶ οὗ ὁ δημητρικὸς ὑμνος κάμνει λόγον, ἡτο ποτε ἐκτισμένος ἐκεῖ, ἔνθα νῦν τὸ ἐκκλησίδιον τῆς Παναγίας;

"Αν τὸ ἐκεῖ ποτε ἴδρυμένον ἀρχαῖον οἰκοδόμημα ἡτο ναὸς¹, εἶναι ἀμφιβολον· βέβαιον εἶναι ὅτι τὰ εἰς φῶς ἐλθόντα ὅχι πολλὰ λείψανα αὐτοῦ μαρτυροῦσι χρόνους οἰκοδομίας τοὺς ὁμαϊκούς. Ἀλλὰ καὶ δεχόμενοι ὅτι ὅντως Ναὸς ἡτο τὸ οἰκοδόμημα καὶ ὅτι προϋπάρχων ἐκεῖ ἐκπαλαι καὶ καταστραφεὶς καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων, ἵσως κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Κοστοβώκων (δύπτε βεβαίως τὸ Τελεστήριον κατεστράφη) ἀνφοδομήθη ὁσαύτως κατὰ τοὺς ὁμαϊκούς χρόνους (ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου), ἐν καὶ μόνον δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅτι οὗτος εἶναι πράγματι δ Ναὸς, περὶ οὗ ὁ δημητρικὸς ὑμνος κάμνει λόγον. 'Υπὸ τὴν πόλιν δηλ. τὴν 'Ακρόπολιν καὶ τὸ ὑψηλὸν αὐτῆς τεῖχος (αἰπὺ τε τεῖχος) ἔπρεπε νὰ κτίσωσι τὸν Ναὸν οἱ Ἐλευσίνιοι κατὰ διαταγὴν τῆς θεᾶς, κτίζοντες ὅμως αὐτὸν ἐκεῖ ἐπάνω ἐπὶ τοῦ βράχου ἔνθα τὸ ἐκκλησίδιον τῆς Παναγίας ἄντικρυς θὰ παρέβαινον τὴν διαταγὴν τῆς. Καθύπερθεν δὲ τοῦ Καλλιχόρου φρέατος² κεῖται καὶ αὐτὸς τὸ Τελεστήριον 6-7 Γ. μ. ὑπεροχείμενον αὐτοῦ. Οὐδ' ἐννοῶ τὸ παράπαν τίνι λόγῳ, ὡς ὁ Foucart βεβαιοῦ, ἡ ἀνεύρεσις τούτου (τοῦ Καλλιχόρου) οὐδεμίαν ἀφίνει περὶ τοῦ πράγματος ἀμφιβολίαν. 'Ο δι. λοιπὸν ὑμνος οὐδὲν ἄλλο μαρτυρεῖ ἡ ὅτι ὑπῆρχε τις Ναὸς τῆς Δήμητρος ἴδρυμένος ἐπὶ προῦχοντι κολωνῷ, ἄλλὰ βεβαίως ὅχι ἐκεῖ, ἔνθα δ F. καὶ δ Σ. τοποθετοῦσιν αὐτόν. 'Ο Rubensohn τοὺς ἀνωτέρω μνημονευθέντας στίχους (270-273) τοῦ δι. ὑμνου ἀναφέρει (Ἑ. ἀ. σελ. 14) εἰς τὸ πανάρχαιον ἐκεῖνο οἰκοδόμημα, οὗ ἵχνη ἥνεγκον εἰς φῶς αἱ ἀνασκαφαὶ³, τοῦτο δὲ ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ τοποθε-

sis διάγραμμα) ὑπὸ τῶν ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ λόφου τῆς 'Ακροπόλεως καταφερομένων ὑδάτων καὶ χωμάτων. "Ισως δὲ αὐτὸς εἶνε τὸ διατείχισμα, περὶ οὗ κάμνει λόγον ἡ λογοδοσία τῶν ἐπιστατῶν τοῦ 329/8 π X 'Αλλὰ περὶ τούτου ἄλλοτε (Παράβ. καὶ Éleusis σελ. 77).

1. Παράβ. Philios, Éleusis σελ. 73 καὶ σελ. 74 σημ. 1.

2. Περὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ παράβ. Philios, Éleusis σελ. 57.

3. Παράβ. Éleusis σελ. 65.

τήση τὸν Ναὸν τῆς Δήμητρος ἐπὶ τοῦ βράχου, ἔνθα σώζονται νῦν ἔρείπια ναοσχήμου τινὸς οἰκοδομήματος¹, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πράττει ἄτε μὴ δυνάμενος νὰ συμβιβάσῃ τὰ ἀσυμβίβαστα, μετὰ πολλοῦ δισταγμοῦ καὶ τέλος ἐπιλέγει (ε. ἀ. σελ. 46) « und ich muss daher sowohl die Frage nach dem Tempel der Demeter wie die Benennung des Tempels F² noch unentschieden lassen. »

Πλὴν ὅμως τῶν ἀνωτέρω ὑπάρχει καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ ἐπισκόπου Ἀμασείας Ἀστερίου ('Εγκώμιον εἰς μάρτυρας σελ. 324 ἔκδ. Migne) κατὰ τὸν Σβιρῶνον (σελ. 348-349), ἐπὶ δὲ ταύτης στηριζόμενος οὗτος καὶ προσέτι καὶ ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τῆς ἐπιγραφῆς (C. I. At. II, 2 Add. 834^b στήλη II στίχ. 49)³, καθ' ἥν ἐκατέρα τῶν θεῶν εἶχε καὶ τὸν ἴδιον αὐτῆς θησαυρόν, δέχεται ὅτι ὅχι μόνον ἡ Δημήτηρ, ἀλλὰ καὶ ἡ Κόρη ἴδιον εἶχε ναὸν καὶ τοποθετεῖ αὐτὸν ἐκεῖ, ἔνθα ὁ Rubensohn τὸν ναὸν τῆς Δήμητρος τοποθετεῖ (παράβαλε τὰ ἀνωτέρω). Ἀλλὰ τὸ χωρίον τοῦ Ἀστερίου ἐδείμω δὲ δύο γυναιό_Yς ναοὺς οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ, κατὰ τὴν ὅσον εὔστοχον, τόσον καὶ δρόμην παρατήρησιν, τὴν συγχρόνως ὑπὸ τε τοῦ Σκιᾶ καὶ ὑπὸ τοῦ Τσούντα γενομένην, ὅτι εἶναι ἐφθαρμένον, ἀν δὲ τοῦτος οὗτος φέρεται ἐν τοῖς χειρογράφοις, καὶ πρέπει νάναγγωσθῇ ἐδείμω δὲ δύο γυναιό_Is ναούς, ἡ δὲ μεμαρτυρημένη ὅντως ὑπαρξίας δύο θησαυρῶν τοῦ ἐτέρου τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ ἐτέρου τῆς Κόρης ἀποδεικνύει κατ' ἐμὲ τούναντίον, ὅλως διαφόρως τοῦ Σβιρῶνον ἀντιλαμβανόμενον τῶν πραγμάτων, ὅτι πράγματι αἱ θεαὶ ἴδιους δὲν ἐκέπτηντο ναούς, ἀλλ' ἡσαν σύνναοι. Ἐν τῇ λατρείᾳ δηλ. ὡς σύνναοι (καὶ ἵσως καὶ σύμβωμοι ἡ διοικώμιοι, ἀν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἡσυχίου εἶναι ἀληθῆς)⁴ ἡσαν ἀχώριστοι καὶ ἐντεῦθεν καὶ ἡ μόνη ἀπαντῶσα φράσις τῷ θεῷ, τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐκώλυε τοὺς πιστοὺς δι' ἀφιερωμάτων καὶ ἀναθημάτων οἰωνδήποτε νὰ ἐκδηλώσι τὰ πρὸς ταύτην ἡ ἐκείνην ἴδιαίτερα συναισθήματά των, τὸν σεβασμόν, τὴν εὐγνωμοσύνην των καὶ τὰ τούτοις παραπλή-

1 Παράβ Éleusis σελ. 63 (édifice K.).

2 Τὸ τοῦ Rubensohn οἰκοδόμημα F = τῷ K Éleusis ε. ἀ.

3. Καὶ C. I. At. IV, 2 834^b (p 198) = Εφημ. Ἀρχ. 1883 σελ. 109 καὶ ἔξ. Dittenberger Sylloge² ἀριθ. 587, Michel, ἀριθ. 581.

4. Ἱδε ταύτην κατωτέρω εἰς τὸ περὶ Βωμοῦ κεφάλαιον.

σια καὶ ἐντεῦθεν ἡ ὑπαρξίας ἴδιαιτέρων θησαυρῶν οὐ μόνον περιττὴ ἀλλὰ καὶ ἀναγκαία ἦτο¹.

‘Αλλὰ λέγουν (καὶ εἰς τοῦτο συμφωνοῦσι καὶ οἱ τέσσαρες ἀντιφρονοῦντές μοι) τὸ Τελεστήριον, οἷον δεικνύουσιν αὐτὸ τὰ λείφανα τὰ εἰς φῶς διὰ τῶν ἀνασκαφῶν ἐλθόντα, οὐδεμίαν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην πρὸς ναὸν Ἑλληνικὸν δεικνύει ὅμοιότητα, καὶ εὐλόγως, διότι ἄλλος ἦτο ὁ προορισμὸς αὐτοῦ καὶ ἄλλος ὁ τοῦ ναοῦ. Ὁ ναὸς ἦτο ἡ κατοικία τοῦ θεοῦ, ἐν δ’ αὐτῷ ἦτο ἰδρυμένον τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, εἰς ὃν ὁ ναὸς ἦτο ἀφιερωμένος. «La foule n’entrait jamais² dans le temple; de loin les fidèles regardaient le dieu par la porte qui s’ouvrait seulement les jours de fête; les victimes étaient immolées sur un autel toujours placé à l’extérieur» (Foucart ἔ. ἀ. σελ. 135) «Τὸ Τελεστήριον ἐχρησίμευεν εἰς μύησιν τῶν πιστῶν εἰς μυστικὴν τινα λατρείαν. Ἀνάγκη λοιπὸν ἦτο νὰ ἦναι εὑρύχωρον καὶ νὰ ἔχῃ εὐκόλους τὰς ἔξόδους, νὰ ἔχῃ δὲ καὶ τοίχους παχεῖς καὶ ὑψηλοὺς ἀποκρύπτοντας τὰ ἐντὸς αὐτοῦ γινόμενα».

Καὶ ὅντως εἶχε ταῦτα τὸ ἐν Ἑλευσῖνι Τελεστήριον, ὡς μαρτυροῦσι τὰ περισσωμέντα λείφανα, τοῦλάχιστον κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκούς χρόνους³. Πρὸς δὲ τούτοις εἶχε καὶ βαθμίδας ὀλόγυρα ὅπως, ὥσει ἐν θεάτρῳ, κάθηνται ἡ καὶ ἵστανται οἱ μύσται, ὑπεβάσταζον δὲ τὴν ὁροφὴν αὐτοῦ κίονες ἐγκατεσπαρμένοι καθ’ ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν. Εἶναι λοιπὸν πιθανόν, καὶ τί λέγω πιθανόν, εἶναι δυνατὸν τοῦτο τὸ οἰκοδόμημα νὰ ὀνομάζῃ ὁ Ὁμηρικὸς ὕμνος ναόν; Καὶ ποῦ ἐν αὐτῷ ἦτο ἰδρυμένον τότε τὸ ἄγαλμα ἡ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν, ἢ δὲν ὑπῆρχον εἰκόνες λατρείας ἐν Ἑλευσῖνι; Ἄλλα πῶς ἀφοῦ τοῦτο προϋποθέτει καὶ αὐτὸς ὁ Ὁμηρικὸς ὕμνος (Ὕδε ἀνωτέρω σελ 13); ‘Ομοιογῶ καὶ ἔγὼ δτι ἐκ πρώτης ὅψεως τοῦλάχιστον οἱ λόγοι οὗτοι,

1. Παράβ καὶ Rubensohn σελ. 65.

2. Δηλ. δὲν εἰσήρχετο ποτὲ *en foule*. Παράβ. καὶ Schömann, Gr. Alterthümer 2, σελ. 204. Ἐπίσης ἀμφιβάλλω ἂν εἰναι ὄρθδων ὅτι ἡ πύλη τῶν ναῶν ἦνοιγετο μόνον κατὰ τὰς ἑορτὰς καὶ ὅτι ἄλλας ἡμέρας δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἰσέλθῃ τις εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ ἴδῃ τὸ ἄγαλμα. Παράβ. καὶ Schömann ἔ. ἀ. σελ. 207. Παράβ. καὶ Stengel, Kultusaltertümer,² σελ. 27.

3. Ἐπίτηδες ἐκφράζομαι οὕτω. διότι πόσας εἶχε κατὰ τοὺς ἑλληνικοὺς χρόνους πύλας ἀδηλον Παράβ. Εἰεψίσ σελ. 64 καὶ ἔντις.

οὓς οἱ ἀντιφρονοῦντές μοι προβάλλουσιν εἰς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης των, φαίνονται ἀκαταγώνιστοι. Ἀλλ' εἶναι ὅντως καὶ τοιοῦτοι;

Νομίζω ὅχι καὶ ἵδιον διατί. Ὁ Όμηρικὸς ὑμνος, ὡς ἥδη εἴδομεν, διηγεῖται ὅτι ἡ θεὰ παρήγγειλε τοῖς Ἐλευσινίοις νὰ τῇ κτίσωσι ναὸν ὃν πάλι πόλιν αἴπερ τε τεῖχος ἐπὶ προῦχοντι κολωνῷ καλλιχόδον καθύπερθεν, ἐν δὲ τοῖς ἀνωτέρῳ ἀπεδείξαμεν, νομίζω, ὅτι ὁ ναὸς οὗτος ἀδύνατον νὰ ἔκειτο ἐκεῖ, ἔνθα νῦν ἴσταται τὸ ἐκκλησίδιον τῆς Παναγίας τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Ἀλλ' ἐκ τοῦ Όμηρικοῦ ὑμνου δὲν ἔξαγεται τοῦτο καὶ μόνον νομίζω, ἀλλὰ καὶ ὅ,τι πρὸ εἰκοσαετίας δισχυρίσθην, ὅτι ναὸν ὁ Όμηρικὸς ὑμνος καλεῖ τὸ κατόπιν κληθὲν τελεστήριον, μυστοδόκος δόμος, μυστικὸς σηκὸς κτλ. Καὶ ἀληθῶς πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῶμεν καὶ ἀπορῶ τῇ ἀληθείᾳ πῶς ἥδυνήθησαν νὰ τὸ φαντασθῶσιν ἄνθρωποι, ὡς ὁ Foucart καὶ ὁ Σβιρδνος, ὅτι ὁ Όμηρικὸς ὑμνος μνημονεύει μὲν τοῦ Ναοῦ τῆς Δήμητρος, ἄλλου τούτου ἔχειχωριστοῦ καὶ ἡττονος βεβαίως σημασίας οἰκοδομήματος, δὲν μνημονεύει δὲ τοῦ Τελεστήριου, ἐν ᾧ δὲ ὅλος ὑμνος τούτον κυρίως ἔχει τὸν σκοπὸν νὰ ἀναδείξῃ καὶ νὰ προσηλυτίσῃ εἰς τὰ σεμνὰ ὅργια, ἀ αὐτὴ ἡ θεὰ ἔδιδαξε τοὺς Ἐλευσινίους «Νὰ μοῦ κτίσητε ὅ,τι τάχιστα ναὸν», λέγει ἡ θεὰ πρὸς τοὺς Ἐλευσινίους καὶ εὐθὺς ἀμέσως προσθέτει (στίχ. 273 - 274)

ὅργια δ' αὐτὴ ἐγὼν ὑποθήσομαι, ὡς ἀν ἔπειτα
εὐαγέως ἔρδοντες ἔμδον νόον ἐλάσκοισθε,

κατωτέρῳ δὲ προσεπάγεται ὁ ὑμνογράφος

ἥ δὲ κιοῦσα θεμιστοπόλοις βασιλεῦσιν
δεῖξε, Τριπτολέμῳ τε Διοκλεῖ τε πληξίπτῳ,
Ἐῦμόλπον τε βίη, Κελεῷ δ' ἡγήτορι λαῶν
δρησμοσύνην δ' ἱερῶν, καὶ ἐπέφραδεν ὅργια πᾶπιν,
σεμνά, τά τ' οὕπως ἐστὶ παρεξέμεν, οὔτε πυθέσθαι,
οὔτ' ἀχέειν μέγα γάρ τι θεῶν ἄγος ἰσχάνει αὐδὴν

(στίχ. 473-479), προσεπιφέρων εὐθὺς ἀμέσως τοὺς τρεῖς περιφήμους ἔκεινους στίχους (480-483)

"Ολβιος, δς τάδ' ὅπωπεν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων·
δς δ' ἀτελής ιερῶν, δς τ' ἀμμορος οὔποθ' ὁμοίως
αἴσαν ἔχει φθίμενός περ ὑπὸ ζόφῳ εὐρώεντι.

Καὶ ἐκ πάντων τούτων καὶ τῆς ἀλληλευχίας αὐτῶν δὲν ἔξαγεται
ὅτι ἡ θεὰ ἐπιτάσσουσα τοῖς Ἐλευσινίοις νὰ κατασκευάσσωσιν αὐτῇ
ναὸν δὲν ἔνοιε ἔνα τινὰ τῶν συνήθων ναῶν, ἐν ᾧ θὰ ἐλάτρευον αὐ-
τὴν κατὰ τὸν κοινὸν τρόπον, ἀλλὰ ναόν, ἐν ᾧ θὰ ἥδυναντο οἱ Ἐλευ-
σινίοι τελοῦντες τὰ σεμνὰ ὅργα κατὰ τὰς ίδιας αὐτῆς ὑποθήκας νὰ
ἴλασκωνται τὸν αὐτῆς νόον; "Οτι δὲ τὰ σεμνὰ ὅργα τοῦ Ὁμηρικοῦ
ἔμνου καὶ τὰ ἐν τῇ τελετῇ ἐν τῷ Τελεστηρίῳ τελούμενα εἶναι ἐν καὶ
τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, οὐδεὶς ὁ ἀντιλέγων. Τί δὲ τὸ κωλύον νὰ δεχθῶμεν
ὅτι ἡ εἰκὼν λατρείας τῶν θεῶν ἡτο ἰδρυμένη που, ἀν μὴ ἐν τῷ κάτω,
ἐν τῷ ἄνω πατώματι τοῦ Τελεστηρίου;¹ 'Αγνοῶ ἀν πλανῶμαι ἀλλ' ἀν
ὄντως πλανῶμαι, ἡ πλάνη μου εἶναι κολοσσική. Διότι εἰς ἐμὲ οὕτως
ἀπλᾶ καὶ οὕτω σαφῆ φαίνονται ὄντα πάντα τάντορο, ὥστε πᾶς πε-
ραιτέρω περὶ τοῦ πράγματος λόγος θὰ ἥτο κατὰ τὴν γνώμην μου
ματαιόσχολος μακρηγορία.

"Ο Ὁμηρικὸς λοιπὸν ὕμνος τηὸν λέγων ἔννοεῖ τὸ ἀρχαιότατον
Τελεστήριον, δὲ τὸ Σιράβων ιερὸν μὲν καλεῖ τὸν δλον ιερὸν περίβολον,
ίδιως δὲ μνημονεύει τοῦ μυστικοῦ Σηκοῦ (δηλ. τοῦ Τελεστηρίου) ὡς
τοῦ κυριωτάτου τῶν ἐν αὐτῷ οἰκοδομημάτων, οὐκ ἔνεκα καὶ τὸ δλον
ιερὸν ὑπῆρχε. Δὲν βλέπω δὲ διατί τάχα τὰ δύο ἔκεινα ναόσχημα οἰ-
κοδομήματα G καὶ K. (Philios, Εἵλευσις σελ. 63) δὲν ἥδυναντο νὰ
ώσιν οἱ θησαυροὶ τῶν θεῶν, ως ἐγὼ ὑπέθεσα, οὐδ' ἔννοω τὸ παρά-
πον τὰ ὑπὸ τοῦ Σβροῶν λεγόμενα (σελ. 357), ὅτι «ἡ ἐπ' αὐτῆς τῆς
ιερᾶς πέτρας θέσις τῶν οἰκοδομημάτων τούτων ἀντιτίθεται πρὸς τὸν
χαρακτῆρα τῶν θησαυρῶν». Ο Rubensohn τούναντίον φρονεῖ, καὶ
φρονεῖ ὁρθῶς κατ' ἐμὲ (σελ. 67), ὅτι ἡ τοποθέτησις αὐτῶν ἐντοῦθα
καὶ πάνυ ἀρμόζει καὶ σύμφωνος εἶναι πρὸς τὰ ὅμοια παραδείγματα.

1. "Οτι τοῦτο εἶχε δύο πατώματα θὰ ίδωμεν κατωτέρω. Ἐν τῷ Τελεστηρίῳ
ίδρυμένην τὴν εἰκόρα λατρείας τῶν θεῶν δέχονται καὶ ὁ Kern (Athen. Mittheil.
1892 σελ. 125) καὶ ὁ von Prott (Athen. Mittheil. 1899 σελ. 264).

B.

ΑΝΑΚΤΟΡΟΝ — ΚΑΤΑΒΑΣΙΟΝ

Φύλαξις καὶ Δεῖξις τῶν ιερῶν.

Αλλὰ δὲν καινοτομεῖ περὶ ταῦτα καὶ μόνον ὁ ἡμέτερος Σβορῶνος¹, ὃς δὲ εἶδετε, θαυμάζει πῶς ὁ Foucart, ἀφοῦ οὗτος λαμπρῶς ἀπέδειξε τὴν ὑπαρξίν ἴδιου Ναοῦ τῆς Δήμητρος ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Παναγίας, ἐπιμένει εἰς τὴν ἀρχαίαν πλάνην ὅτι τὰ ιερὰ ἐδεικνύοντο ἐν τῷ Τελεστηρίῳ καὶ δὲν ἐσκέφθη ἄλλην ἀπλουστέραν λύσιν τοῦ προβλήματος. Ἐγώ, ἐννοεῖται, διόλου δὲν ἀπορῶ πῶς ὁ Foucart δὲν ὑπέπεσε καὶ εἰς τὴν πρώτην. Τούναντίον ἀπορῶ καὶ θαυμάζω πῶς ὑπέπεσε καὶ εἰς τὴν πρώτην. Αἱ δὲ ἀπλουστέραι λύσεις τῶν προβλημάτων καὶ μάλιστα τοιούτων προβλημάτων δὲν εἶναι πάντοτε καὶ ἀληθεῖς.

Τὰ ιερά, λέγει ὁ Σβορώνος, φυλασσόμενα εἰς τὸ Καταβάσιον (τί τοῦτο ἦτο καὶ ποῦ ἔκειτο κατὰ τὸν Σβορῶνον θά λίθωμεν κατωτέρω) ἔξήγοντο ἔκειθεν ὑπὸ τῆς ιεροφάντιδος τῇ βοηθείᾳ καὶ τοῦ ιεροφάντου τῶν λαμπάδων σβεννυμένων, μετεφέροντο εἰς Ἀθήνας εἰς τὸ ὑπὸ τῇ πόλει Ἐλευσίνιον καὶ ἔκειθεν πάλιν εἰς Ἐλευσῖνα, ὅπου ταύτην τὴν φροὰν ἐναπετίθεντο εἰς τὸ Ἀράκτορον (δηλ. τὸν ναὸν τῆς Δήμητρος κατὰ Σβορῶνον), τούτου δ' ἀνοιγομένου κατά τινα τῶν μυστηριῶδῶν νυκτῶν ἔξήρχετο ὁ ιεροφάντης εἰς τὸν πρόναον καὶ ἐδείκνυε ταῦτα εἰς τὸ πλῆθος τῶν μυστῶν, ὅπερ ἐπλήρους ὅλην ἔκείνην τὴν πλατεῖαν τὴν ἐπὶ τοῦ βράχου ἐπίτηδες λελαξευμένην². Ὁτι γίνεται σήμερον παρ' ἡμῖν κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἀναστάσεως, τοῦτ' οὐτὸς ἐγίνετο καὶ τότε κατὰ τὴν δεῖξιν τῶν ιερῶν³.

Πολλοῦ γε καὶ δεῖ νἀρνηθῶ ἐγὼ ὅτι, ὅπως ἀναπλάσῃ τις διὰ τῆς φαντασίας του ἐπὶ τῶν ὀλίγων καὶ δυστυχῶς ὅχι πάντοτε ἀσφαλῶν μαρτυριῶν στηριζόμενος τὰ ἐν Ἐλευσῖνι κατὰ τὴν τελετὴν γινόμενα καὶ ἐνίστε καὶ τὸν νοῦν αὐτῶν συλλαβή, πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τὰ παρ' ἡμῖν νῦν γινόμενα

1. Ἔ. ἀ. σελ. 321 καὶ ἔξῆς.

2. Παράβ. Philios, Éleusis σελ. 69 (J-J').

3. Σβορώνος σελ. 334 καὶ ἔξῆς.

καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῶν παθῶν. Τὰ γινόμενα ἐν γένει κατὰ ταύτην τὴν ἑβδομάδα, παρ' ἡμῖν τοῖς ὅρθιοδόξοις Ἰδίως, εἶναι τῷ ὅντι μυστικὸν δρᾶμα, οἷον καὶ τὸ ἐν Ἐλευσῖνι, κατὰ τὴν ἔκφρασιν Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως, ὃς ἥδη δι' ὀλίγων λέξεων καὶ ἐν τῷ περὶ Ἐλευσῖνος ἐδήλωσα βιβλιαρίῳ μου.¹ Ἀλλὰ τοῦτο παρετηρήθη ἥδη καὶ παρ' ἄλλων πρὸ ἐτῶν πολλῶν² καὶ δὲν ἥτο δυνατὸν ἢ νὰ παρατηρήθῃ ὃς προσπίπτον εἰς τὴν ἀντίληψιν πάντων περὶ δὲ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἀρχαίων μυστηρίων ἐν γένει ἐπὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῇ γενέσει του ὃς πρὸς τὰ τῆς λατρείας αὐτοῦ καὶ τῶν ταύτη συνδεομένων πρᾶξεων καὶ τελετῶν λόγου ἀξιαὶ ἐγράφησαν καὶ ἔξακολουθοῦσιν ἔτι καὶ νῦν γραφόμεναι πραγματεῖαι³. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα, ἐν ᾧ πρόκειται περὶ τοῦ τί ἥτο καὶ ποῦ ἔκειτο τὸ περίφημον Ἀνάκτορον ἢ Μέγαρον, οὗπερ ἀνοιγομένου ἐπεφαίνετο ὁ ἱεροφάντης τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐνδεδυμένος στολήν του καὶ ἔφαινεν (ἔξ οὖν καὶ τὸ δνομα αὐτοῦ) ἥτοι ἐδείκνυε τὰ ἴερά συνοδεύων τὴν δεῖξιν αὐτῶν καὶ διά τινων μιστικῶν ὅήσεων.

Θὰ ἥρκουν ἵσως τάνωτέρω ὅπως ἀνασκευάσωσι καὶ τὴν γνώμην, ἣν μόνος ὁ Σβιορῶνος ἔξήνεγκεν, ὅτι Ἀνάκτορον καὶ Ναὸς τῆς Δήμητρος ἥτο ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ περὶ τούτου μαρτυρίαι ἀντιστρατεύονται, κατ' ἐμὲ κριτὴν, εἰς τὴν γνώμην τοῦ πολυμαθοῦς συναδέλφου.

Καὶ ἐν πρώτοις αὐτὸ τὸ περίφημον χωρίον τοῦ Πλουτάρχου (Βίος Περικλέους § 13) ἀδύνατον κατὰ τὴν γνώμην μου νὰ ἐρμηνευθῇ ὃς ἐρμηνεύει αὐτὸ ὁ Σβιορῶνος (σελ. 346). Θά μοι ἐπιτρέψῃτε νὰ σᾶς ἀναγνώσω καὶ ἐγὼ αὐτὸ διλόκληρον· «τὸν μὲν ἐκατόμπεδον Παρθενῶνα Καλλικράτης εἰργάζετο καὶ Ἰκτῖνος, τὸ δὲ ἐν Ἐλευσῖνι Τελεστήριον ἥρξατο μὲν Κόροιβος οἰκοδομεῖν καὶ τοὺς ἐπ' ἐδάφους κίονας ἔθηκεν οὕτος καὶ τοῖς ἐπιστυλίοις ἐπέζευξεν· ἀποθανόντος δὲ τούτου Μεταγένης ὁ Ξυπέτιος τὸ διαζωμα καὶ τοὺς ἄνω κίονας ἐπέ-

1. Εἰλευσις σελ. 38.

2. Παραβ. Hettner, Griechische Reiseskizzen σελ. 51 καὶ ἔξ. E. Wachsmuth. Das alte Griechenland im neuen σελ. 26. Schmidt. Das Volksleben der Neugriechen σελ. 54.

3. Παραβ. Le comte Goblet d'Alviella, Eleusinia, κεφάλαιον V, ἔνθα καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ λοιπὴ βιβλιογραφία A. Dieterich, Eine Mithräsliturgie.

στησε' τὸ δὲ ὁπαῖον ἐπὶ τοῦ ἀνακτόρου Ξενοκλῆς ὁ Χολαργεὺς ἔκο-
ρυφωσε. Τὸ δὲ μαρδὸν τεῖχος, περὶ οὐ Σωκράτης ἀκοῦσαι, φησίν, αὐ-
τὸς εἰσηγούμενον γνώμην Περικλέους, ἡρογολάβησε Καλλικράτης....

..... Τὸ δὲ Ὁδεῖον, τῇ μὲν ἐντὸς διαθέσει πολύεθρον
καὶ πολύστυλον, τῇ δὲ ἐρέψει περικλινὲς καὶ κάταντες ἐκ μιᾶς κο-
ρυφῆς πεποιημένον, εἰκόνα λέγουσι γενέσθαι καὶ μίμημα τῆς βασι-
λέως σκηνῆς, ἐπιστατοῦντος καὶ τούτῳ Περικλέους
Τὰ δὲ Προπύλαια τῆς Ἀκροπόλεως ἔξειργάσθη μὲν ἐν πενταετίᾳ,
Μνησικλέους ἀρχιτεκτονοῦντος, τύχη δὲ θαυμαστὴ συμβᾶσα περὶ τὴν
οἰκοδομίαν ἐμήνυσε τὴν θεὸν οὐκ ἀποστατοῦσαν, ἀλλὰ συνεφαπτο-
μένην τοῦ ἔργου καὶ συνεπιτελοῦσαν» καὶ ἔπειται τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο
περὶ τῆς πτώσεως τοῦ ἔργατου καὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ διήγημα
καὶ τὰ περὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀθηνᾶς Ὅγιείας, οὐ
σώζεται τὸ γνωστὸν βάθρον.

Ἐπίτηδες δὲ καὶ ἔγὼ σᾶς ἀνέγνωσα ὀλόκληρον τὴν περικοπὴν
τοῦ Πλούταρχου τὴν εἰς τὰ ἐπὶ Περικλέους ἔργα ἀναφερομένην καὶ
δὲν περιωρίσθην εἰς τὸ χωρίον τὸ εἰς τὸ Τελεστήριον ἴδιως ἀναφε-
ρόμενον, ὅπως εὐκολώτερον γίνηται κατάδηλον ἐκ τῆς ὅλης ὑφῆς τοῦ
λόγου ἀν δύναται τοῦτο νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς ὁ Σβιρῶνος αὐτὸν ἐρμη-
νεύει. «Ο Σβιρῶνος στίζει μετὰ τὸ ἐπέστησε κάτω στιγμὴν καὶ νομίζει
ὅτι ἔως ἐκεῖ ὅμιλει ὁ Πλούταρχος περὶ τοῦ Τελεστηρίου. Τὰ κατόπιν
«τὸ δ' ὁπαῖον ἐπὶ τοῦ Ἀνακτόρου Ξενοκλῆς ὁ Χολαργεὺς ἔκορυφωσε»
τὰ ἀναφέρει εἰς ἄλλο ἵδιον τοῦτο οἰκοδόμημα τὸ κατ' αὐτὸν Ἀνά-
κτορον. Ο Πλούταρχος δηλ. ὅμιλει κατὰ τὸν Σβιρῶνον περὶ δύο δια-
φόρων οἰκοδομημάτων, καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου μᾶς πληροφορεῖ
ποῖος ἀρχιτέκτων ἔθηκε τοὺς ἐπ' ἐδάφους κίονας καὶ ἐπέζευξε τούτους
τοῖς ἐπιστυλίοις, ποῖος δὲ τὸ διάζωμα καὶ τοὺς ἄνω κίονας ἐπέστησε,
οὐδὲν λέγων περὶ τοῦ ποῖος αὐτὸν ἐστέγασε· περὶ δὲ τοῦ δευτέρου μᾶς
λέγει μὲν ποῖος ἀρχιτέκτων ἔκορυφωσε τὸ ὁπαῖον αὐτοῦ, δηλ. ποῖος
ἀρχιτέκτων ἐπεμελήθη τῆς στεγάσεως αὐτοῦ (ἀφοῦ τὸ ἔκορυφωσε
εἴτε πρόκειται περὶ θολωτοῦ τινος κατασκευάσματος εἴτε ὅχι, μόνον
εἰς τὴν στέγην δύναται νάναφέρηται), δὲν ἀναφέρει δὲ ποῖος ἀρχι-
τέκτων ἐπεμελήθη τῆς οἰκοδομίας τοῦ περιφήμου αὐτοῦ οἰκοδομή-
ματος κατὰ τὰ λοιπὰ αὐτοῦ μέρη, ποῖος ἤρξατο αὐτὸν οἰκοδομεῖν.

Νομίζω δτι περιττὸν εἶναι καὶ νὰ δηλώσω δτι τοιαύτη ἑρμηνεία τοῦ χωρίου τοῦ Πλουτάρχου εἶναι ἐντελῶς ήμαρτημένη καὶ ἀπαράδεκτος. Παρατηρῶ δὲ μόνον δτι, ὃν δ Πλούταρχος κάμνει χρῆσιν δύο λέξεων (*Τελεστήριον* — *Ἀνάκτορον*), καὶ τοῦτο μαρτυρεῖ δτι τὸ *Ἀνάκτορον* ἀπετέλει μέρος τοῦ Τελεστηρίου. Κατ' ἐμὲ ο Πλούταρχος ὁνομάζει *Ἀράκτορον* ὀλόκληρον τὸ ἄνω πάτωμα τοῦ Τελεστηρίου, διότι ἐν αὐτῷ εὑρίσκετο τὸ Ἰδίως *Ἀνάκτορον* (ἐκ τοῦ μέρους τὸ δλον), ἀφοῦ ἀνάκτορον ἡ ἀνάκτορα ὁνομάζεται ἐνίστε καὶ ὀλόκληρον τὸ Τελεστήριον¹. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ ἄνω πάτωμα κατὰ τὸ μέσον που τῆς στέγης αὐτοῦ ὑπῆρχε τὸ δπαῖον, δπως ἐν τοῖς *Ἀνακτόροις* τῶν προϊστορικῶν χρόνων ὑπῆρχεν δμοιον ἀνοιγμα ὑπὲρ τὴν ἐσχάραν, οὐ μόνον δπως δ καπνὸς ἔξερχηται ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ φῶς καὶ ὁ ἥλιος εἰσέρχωνται εἰς τὸ *Μέγαρον* τῶν ἀνάκτων. Οὐδ' εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποθέσωμεν αὐτὸ δολωτὸν, δπερ θὰ ἦτο ἀπαράδεκτον ἵσως ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Περικλέους, ἀλλ' δμοιον μὲν πρὸς τοὺς τρούλους τῶν ἡμετέρων ἐκκλησιῶν καθ' ὅλα τὰλλα, στέγην δμως ἀνω ἔχον ἐπίπεδον. Ἐν τῷ κατὰ Πλούταρχον λοιπὸν *Ἀνακτόρῳ*, τῷ ἄνω δηλ. πατώματι τοῦ Τελεστηρίου, ὑπῆρχε τὸ Ἰδίως ἀνάκτορον, ἔεχωριστὸν μικρὸν αὐτοῦ διαμέρισμα, κατὰ τινα δὲ τῶν μυστηριωδῶν νυκτῶν ἥνοιγετο ἡ πύλη αὐτοῦ καὶ ὁ ἱεροφάντης ἔξερχόμενος ἔφαινε τὰ ἰερὰ εἰς τοὺς μύστας, οἵτινες ἐπλήρουν δλον τὸ ἄνω πάτωμα. Ἡ ἀντίρρησις δτι οἱ πολλοὶ τῶν μυστῶν καὶ ἐνταῦθα (καὶ ἐν τῷ ἄνω δηλ. πατώματι) δὲν θὰ ἥδυναντο νὰ ἴδωσι καὶ ἀντιληφθῶσι τῶν δεικνυομένων ἰερῶν κωλυόμενοι τῆς θέας ὑπὸ τῶν πολλῶν κιόνων οὐδεμίαν ἔχει κατ' ἐμὲ ἀξίαν, διότι κάλλιστα δύναται νὰ ὑποτεθῇ δτι ὁ ἱεροφάντης περιέφερε ταῦτα οὕτως εἰς δλον τὸ ἄνω πάτωμα², ὥστε δύνανται πάντες οἱ ἐν αὐτῷ νὰ τὰ ἴδωσι καὶ νὰ ἀκούσωσι καὶ τὰ συνοδεύοντα τὴν δεῖξιν αὐτῶν ἀπόρρητα³. Μὴ λησμονῶμεν δὲ δτι οἱ μύσται ἥσαν ἥδη προκατη-

1. Παράβ. Ἐφ. Ἀρχ. 1883, σελ. 75. "Οτι τὸ χωρίον τοῦ Πλουτάρχου κατὰ πάντα σαφὲς δὲν εἶναι οὐδὲ ἔγω τὸ ἀρνοῦμα. Ἀλλὰ καὶ πῶς ἄλλως δύναται νὰ ἐννοηθῇ δὲν βλέπω, ἀφοῦ πάντως εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἀναφέρεται οἰκοδόμημα. Παράβ καὶ Rubensohn σελ. 30 καὶ Foucart Gr. Myst. σελ. 138 καὶ σελ. 101.

2. Παράβ. Lobeck, Aglaophamos 1, σελ. 59.

3. Ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν γινομένων δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν πῶς τοῦτο περίου ἐγίνετο.

χημένοι περὶ τῶν ἐν τῇ τελετῇ ὑπὸ τοῦ μυσταγωγοῦ του ἔκαστος καὶ τοῦτο βεβαίως ηὐκόλυνε τὴν ἀντίληψιν τῶν δεικνυομένων καὶ φαινομένων. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη ἡ ἔνστασις εἰχε τινα δύναμιν, καὶ ἂν ἔνεκα τῆς μεγάλης καταστροφῆς, ἣν τὸ ἐν Ἐλευσῖνι Τελεστήριον ἔπαθε, καὶ τῆς ἐλλείφεως ἀφθόνων καὶ ἀσφαλῶν μαρτυριῶν δὲν δυνάμεθα νὰ ἔννοήσωμεν πῶς τὰ δεικνυόμενα ἐδεικνύοντο καὶ τὰ δρώμενα ἔγίνοντο ἐν γένει, ἐν τε τῷ κάτω δηλ. καὶ τῷ ἄνω πατώματι τοῦ Τελεστηρίου, καὶ πῶς οἱ μύσται ἥδυναντο νὰ ἔχωσι σαφῆ αὐτῶν ἀντίληψιν, οὐδαμῶς δικαιούμεθα ἔναντιον οὐ μόνον τῶν περισωθεισῶν ἡμῖν μαρτυριῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς θεμελιώδους ἔννοίας, ἢτις ὑπόκειται εἰς τὴν ὅλην Ἐλευσινιακὴν λατρείαν, κατὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν νἀναπλάττωμεν τὰ κατὰ τὰς μυστηριώτιδας νύκτας γινόμενα. Τὰ τῆς τελετῆς ἐν γένει ἔγίνοντο ἐν τῷ Τελεστηρίῳ τὰ μὲν ἐν τῷ κάτω, τὰ δὲ ἐν τῷ ἄνω πατώματι. Εν τῷ κάτω πατώματι οἱ μύσται ἥδυναντο καὶ νὰ κάθηνται ἦ καὶ νὰ ἵστανται ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν βαθμίδων (τοὺλάχιστον κατὰ τοὺς ὁρμαϊκοὺς χρόνους)¹ ὡς ἐν θεάτρῳ, ἐν τῷ ἄνω πατώματι, ἀν ὑπῆρχον βαθμίδες, αὗται θὰ ἡσαν ἔργα τοιωτά, ἵστανται ἵστανται τοις δούλοις ἐπετρέπετο ἡ μύησις) παρελάμβανον οἴκοθεν μεθ' ἑαυτῶν καὶ καθίσματα καὶ ἐντεῦθεν ἡ μαρτυρία ἐκείνη ἡ παρ'. Ἀθηναίω (4, σελ. 167), καθ' ἓν ἀπόγονός τις τοῦ Φαληρέως Δημητρίου, Δημήτριος καὶ αὐτὸς καλούμενος «Ἐλευσῖνι μυστηρίων ὅντων ἔθηκεν αὐτῇ» (τῇ ἐρωμένῃ τον ἑταίρᾳ Ἀρισταγόρᾳ) «θρόνον παρὰ τὸ Ἀνάκτορον»· τὰ δὲ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Σβιρώνου (σελ 332) ὅτι «ἄν τὸ Ἀνάκτορον ἀπετέλει τὸ ἄνω πάτωμα τοῦ Τελεστηρίου, δι θρόνος οὗτος, ἵνα εὑρίσκηται παρὰ τὸ Ἀνάκτορον, ἔδει νὰ ἡτο μετέωρος» μοὶ εἶναι, τὸ διμολογῶ, ἐντελῶς ἀκατάληπτα. Καὶ ὅποιόν τι ἡτο τὸ Ἀνάκτορον ἐκ τῶν μαρτυριῶν βεβαίως σαφῶς δὲν δυνάμεθα νἀναπλάσσωμεν, ἀλλὰ καὶ δύσκολον νὰ τὸ φαντασθῶμεν δὲν εἶναι. Ὑπῆρχε δηλ. μέρος τι ἐν τῷ ἄνω πατώματι τοῦ Τελεστηρίου ἀποκεχωρισμένον ὅπως ἐν τοῖς ἡμετέροις ναοῖς τὸ ἱερὸν λεγόμενον καὶ ὅπως παρ' ἡμῖν

1. Παράβ. Éleusis σελ. 64-65.

τῆς ὥραίας Πύλης ἀνοιγομένης ἔξερχεται εἰς τὸν οὐδὸν αὐτῆς ὁ διάκονος τὸ ἄγιον ποτήριον εἰς τὰς χεῖρας κρατῶν καὶ ἀναφωνεῖ τοῖς πιστοῖς τὸ σωτήριον ἔκεινο : « μετὰ φόβου Θεοῦ πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθειτε » οὕτω καὶ κατὰ τὴν ἐν Ἐλευσῖνι τελετὴν ἥνοιγετο ἡ πύλη τοῦ Ἀνακτόρου καὶ ὁ ἵεροφάντης εἰς τὸν οὐδὸν αὐτῆς ἐμφανιζόμενος ἔφαινε τοῖς μύσταις τὰ ἵερὰ συνοδεύων αὐτὰ καὶ διὰ τινων μυστικῶν ὅήσεων, τῶν λεγομένων ἀποδῆτων, διότι περὶ τούτων μάλιστα ἀπητεῖτο παρὰ τῶν μεμυημένων ἀπόλυτος σιωπή¹. Τότε δὲ καὶ ἐπληροῦτο διὰ μιᾶς ὀλόκληρον τὸ ἄνω πάτωμα τοῦ Τελεστηρίου ἀπλέτου φωτός, ὥστε ἡ λάμψις αὐτοῦ καὶ μακρόθεν νὰ φαίνηται διὰ τοῦ δπαίου ὡς ὁ Κλαυδιανὸς μαρτυρεῖ *claram dispergere culmina lucem*². Εἰς αὐτὴν δὲ ταύτην τὴν πρᾶξιν φαίνεται ἀναφερομένη καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Πλουτάρχου³ λέγοντος « ὁ δὲ ἐντὸς γενόμενος καὶ φῶς μέγα ἴδων, οἶον ἀνακτόρων ἀνοιγομένων » καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ βάθρου ἀνδριάντος ἵεροφάντου⁴ ἐπιγραφὴ « ὡς μύσται τότε μ' εἴδατε ἀνακτόρου ἐκ προφανέντα — νυξὶν ἐν ἀργενναῖς ».

'Εκ τῶν εἰρημένων λοιπὸν ἔξαγεται κατ' ἐμὲ κριτὴν 1) ὅτι τὸ Τελεστήριον εἶχε καὶ δεύτερον πάτωμα, ἐν αὐτῷ δὲ ὑπῆρχε καὶ τὸ 'Ανάκτορον, 2) ὅτι ἐν αὐτῷ ἐγίνετο ὑπὸ τοῦ ἵεροφάντου ἡ δεῖξις

1. Καὶ τὸ χωρίον τοῦ Αἴλιανοῦ (ἔκδοσις Didot, frag. 12. = Foucart, Gr. Mystères σελ. 101. Παράβ. καὶ Rubensohn σελ. 27). « ἀνήρ τις ἦν διὰ τῶν Ἐπικούρου λόγων τὴν ψυχὴν ἐκνευρισθεὶς καὶ θῆλυς γενόμενος — ὅσπερ ἐπιλαθόμενος ὕδησεν ἑαυτὸν εἰς τὸ μέγαρον φέρων ἔνθα δίπου τῷ ἵεροφάντῃ μόνῳ παρελθεῖν θεμιτὸν ἦν (κατὰ τὸν τῆς τελετῆς νόμον ἐκείνῳ δὲ οὐκ ἔξῆν) » εἰς τοῦτο βεβαίως ἀναφέρεται τὸ ίδιαίτερον διαμέρισμα τοῦ ἄνω πατώματος τοῦ Τελεστηρίου, τὸ ἄλλως ἀνάκτορον καλούμενον. Πρόκειται δὲ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ χωρίῳ περὶ Δαδούχου. Εἰς δὲ τοῦτο (τὸ Μέγαρον δὲν ἐπετρέπετο νὰ εἰσέλθῃ οὔτε ὁ Δαδούχος· ἀλλ ἀρά γε πάντοτε ἡ μόνον κατὰ τὸν χρόνον τῆς τελετῆς; "Οτι δ φαιδυντής (ἴδε περὶ τούτου κατωτέρῳ) τούλαχιστον ἐπφεπε νὰ ἔχῃ ἐλευθέραν τὴν εἰσόδον εἰς αὐτὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀνάγκη νὰ δεχθῶμεν. Σημειωτέον πρὸς τούτοις ὅτι παρὰ Σουΐδα ἐν λ. μέγαρον ὑπάρχει γλῶσσα λέγουσα « μέγαρον ὑπερφόνον οἰκημα »· ἀμφιβάλλεται διως ἄν καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῇ ἔξεπήγασεν ἐκ τοῦ Αἴλιανοῦ (Παράβ. Rubensohn σελ. 125, σημ. 6).

2. *De raptu Proserpinae στίχ. 8.*

3. 'Ηδιαά, τόμ. I, σελ. 197 (= 81 E) ἔκδοσις Βερναρδάκη (Πῶς ἄν τις αἰσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῇ).

4. 'Εφημ. 'Αρχ. 1883, σελ. 79.

τῶν ιερῶν, ἄπερ καὶ ἡσαν κατατεθειμένα κατὰ τὴν μυστηριώδη τούλαχιστον νύκτα, καθ' ἥν ἐδεικνύοντο, ἐν τῷ Ἀνακτόρῳ.

Ἄλλὰ ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ Ἀνακτόρῳ καὶ ἐφυλάσσοντο ταῦτα τὰ ιερὰ καὶ τὸν ἐπίλοιπον χρόνον; Ὅχι, ἀποκρίνεται ὁ Σβορῶνος. «Τὰ ιερὰ δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἐφυλάσσοντο εἰς τὸ Καταβάσιον, τοῦτο δὲ ἔκειτο εἰς τὸ Πλουτώνειον, ἔκειθεν δὲ νύκτωρ καὶ σβεννυμένων τῶν λαμπάδων, ὅτε ἥρχετο πρὸς ἀνακομιδὴν τῶν ιερῶν εἰς Ἀθήνας ὁ πολὺς καὶ ἀναράθμητος δῆμος τῶν Ἐλευσινίων καὶ Ἀθηραίων θὰ ἀνῆγεν ἡ ιεροφάντις τῇ βοηθείᾳ τοῦ ιεροφάντου — ὡς ἐπὶ τῆς ἀγγειογραφίας ἡμῶν ἡ θεὰ Ἐλευσίς τῇ βοηθείᾳ τοῦ Ἐρμοῦ — τὰ ιερὰ σύμβολα τῶν λειψάνων τῆς Κόρης» (σελ. 338-339).

Δὲν δύναμαι νὰ παρακολουθήσω βῆμα πρὸς βῆμα τὸν φίλον συνάδελφον εἰς τὰς σκέψεις του, ἀλλως τε καὶ διότι περιττὸν ὑπολαμβάνω τὸ πρᾶγμα. Ὅταν, δπως φρονῶ, ἀποδεῖξω ὅτι καὶ τὸ Καταβάσιον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔκειτο ἔκει, ἔνθα τοποθετεῖ αὐτὸ δ Σβορῶνος, ἀφαιρῶ οὕτω τὴν βάσιν ἐφ' ἥς ἐστήριξε τὸ ὅλον οἰκοδόμημα ὡς πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς ἐν Ἐλευσῖνι λατρείας. Ἄλλὰ πρὸ τούτου ἀνάγκη νὰ εἴπω ὀλίγα τινὰ περὶ αὐτῶν τούτων τῶν ιερῶν.

Τί ἡσαν τὰ ιερά; Οὐδὲν περὶ αὐτῶν μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Ὁ Lobeck¹ ἔξ ἐνδείξεών τινων καὶ παρομοιώσεων, ὃς ἐκ τῶν Ἐλευσινίων νομίζει εἰλημμένας, ἀποκλίνει εἰς τὴν γνώμην ὅτι ὁ ιεροφάντης ἐδείκνυεν ὁμοιώματά τινα αὐτῶν τούτων τῶν θεῶν καὶ ιερά τινα ἀγγεῖα καὶ ἐν γένει σύμβολά τινα καὶ τῆς ἀρχικῆς λατρείας κειμήλια. Εἰς τὸ αὐτὸ περίπου καταλήγει καὶ ὁ Foucart συμπέρασμα λαμβάνων ὑπ' ὅψιν καὶ ὅτι εἰς τῶν ιερῶν αὐτῶν τὴν ἐπιμέλειαν ἦτο προσκεκολλημένος ὁ λεγόμενος φαιδυντῆς τῶν θεῶν (C. I. At III, 5) «Τὸ ἔργον τοῦ φαιδυντοῦ», λέγει οὗτος, «ἡτο νὰ τηρῇ εἰς καλὴν κατάστασιν τὰ ἀγάλματα τῶν δύο θεῶν· ἦτο δηλ. τρόπον τινὰ θεράπων ὧδισμένος εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν θεραπείαν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ ιερὰ διετέλουν ὑπ' αὐτὸν ὅντα συνάγεται ὅτι ταῦτα ἡσαν πράγματα ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὰς θεὰς ἔχοντα καὶ ἵσως σύμβολα διάφορα ἐκείνων, ἀτινα ἡσαν κοινὰ καὶ τοῖς πᾶσι γνωστά, σύμβολα μυ-

1. Aglaophamos 1, σελ. 51.

στηριώδη κατάδηλον ποιοῦντα τὴν ἀληθῆ αὐτῶν φύσιν ἢ τὴν γένεσιν αὐτῶν· ἵσως δὲ καὶ εἰκόνες αὐτῶν τούτων τῶν θεῶν, αἵτινες μόνον τοῖς μυουμένοις ἐδεικνύοντο.»¹ Κατὰ δὲ τὸν Σβορῶνον (σελ. 328), ταῦτα οὐδὲν ἄλλο ἥσαν ἢ «ἀρχικῶς τούλαχιστον μόνον τὰ ἔνδον παντοειδῆ σπέρματα τῶν κυριωτέρων καὶ χρησιμωτέρων τῷ ἀνθρώπῳ ἐτησίων φυτῶν τῆς κουροτρόφου γῆς». «Οτι οἱ Δημητριακοὶ καρποὶ ἡδύναντο νὰ χρησιμεύωσιν ὡς σύμβολα ἐν τῇ καθόλου ἐλευσινιακῇ λατρείᾳ εἶναι πιθανόν.» Αν μάλιστα ἡ μαρτυρία ἐκείνη τοῦ χριστιανοῦ συγγραφέως τῶν Φιλοσοφούμερων εἶναι ἀληθής, «Αθηναῖοι μυοῦντες Ἐλευσίνια καὶ ἐπιδεικνύντες τοῖς ἐποπτεύουσι τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν καὶ τελειότατον ἐποπτικὸν αὐτῶν μυστήριον ἐν σιωπῇ τεθεοισμένον στάχυν», ἡ ἐν σιωπῇ δεῖξις τοῦ τεθεοισμένου στάχυος ἀπετέλει ἐν τῶν θεαμάτων τῶν προορισμένων διὰ τοὺς ἐπόπτας. 'Αλλ' ἐκ ταύτης καὶ μόνης τῆς μαρτυρίας δύσκολον ἢ μᾶλλον ἡδύνατον νὰ εἰκασθῇ ὅτι καὶ ὁ τεθεοισμένος στάχυς συγκατελέγετο εἰς τὰ ἱερά πρῶτον μὲν διότι ἀκριβῶς ὁ στάχυς φέρεται ἀπεικονισμένος εἰς πλεῖστα ὅσα μνημεῖα, ἄτινα καὶ παρὰ τῶν μὴ μεμυημένων ἥσαν ὄρατά, τοῦτο δὲ θὰ ἀντέκειτο εἰς τὸν θεμελιώδη νόμον τοῦ ὅτι τὰ ἱερὰ δὲν ἔπρεπε νὰ ἥναι γνωστὰ εἰμὴ μόνον εἰς τοὺς μεμυημένους, τούτον δ' ἔνεκα καὶ ὅλως ἀποκεκρυμμένα ἀπὸ τῶν ὁμιάτων τῶν βεβήλων μετεφέροντο ἐξ Ἐλευσίνος εἰς Ἀθήνας καὶ πάλιν ὑστερον ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἐλευσίνα, ἔνθα καὶ ἐδεικνύοντο ὑπὸ τοῦ ἱεροφάντου τοῖς μύσταις μόνον κατά τινα τῶν μυστηριωδῶν νυκτῶν ἔπειτα δὲ διότι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν Φιλοσοφούμενων ὁ στάχυς ἐδεικνύετο ἐν σιωπῇ, τὴν δὲ δεῖξιν τῶν ἱερῶν συνώδευνεν ὁ ἱεροφάντης διὰ τῶν ἀποδόξήτων, διά τινων δηλ. μυστικῶν δήσεων (ἐπεξηγηματικῶν τιθανῶς τῶν δεικνυομένων) κατὰ δητὰς καὶ ἀξιοπιστοτάτας μαρτυρίας Μὴ λησμονῶμεν δὲ ὅτι τὰ ἱερὰ ἥσαν κοινὰ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρος ἱερὰ τοῦ θεοῦ, ὡς λέγει ὁ Ἀνδοκίδης. Τούτων ἔνεκα τάσσομαι μὲ τὴν γνώμην τοῦ Lobeck καὶ Foucart ὡς πρὸς τὴν φύσιν αὐτῶν. "Αλλως δὲ μόνον ἀν οὕτως εἴχε τὸ πρᾶγμα, θὰ ἥτο καὶ τὸ ἔργον τοῦ Φαιδροῦ τοῦ καὶ ὡς πρὸς ταῦτα καταληπτόν.

1. Revue des Études Grecques 1893 σελ. 333.

‘Αλλ’ ἔστωσαν τὰ ίερὰ οἷα δήποτε (βαρέα τινὰ πράγματα¹ δὲν ἥδυναντο νὰ ὅσι βεβαίως, ἀφοῦ καὶ εἰς μόνος ἄνθρωπος ἥδυνατο νὰ βαστάσῃ αὐτά, δὲ ιεροφάντης, καὶ δὴ καὶ νὰ περιφέρῃ ἵσως αὐτὰ πρὸς θέαν, ὡς ἀνωτέρῳ ἐξόχη) δὲν ἐφυλάσσοντο εἰς τὸ Καταβάσιον οὔτε ἥδυναντο τοῦτο νὰ εὑρίσκηται ἐν τῷ Πλουτωρείῳ. Καταβάσια, ὡς αὐτὸς ὁ Σβορῶνος (σελ. 338) παρατηρεῖ, «παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς ἐκαλοῦντο αἱ ὑπὸ τοὺς ναοὺς κρύπται, ἥτοι τάφοι, τῶν ιερῶν λειψάνων παρὰ δὲ τοῖς ἐθνικοῖς τὰ καταβάσια ἔλαβον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἀπὸ τῆς καταβάσεως εἰς Ἀδου, οὗτινος ἐθεωροῦντο εἴσοδοι». Τί δὲ λέγει περὶ τούτου ὁ Ἀστέριος (ἔ. ἀ.) «οὐκ ἐκεῖ» (ἐν Ἐλευσῖνι δηλ.) «τὸ καταβάσιον τὸ σκοτεινὸν καὶ αἱ σεμναὶ τοῦ ιεροφάντου πρὸς τὴν ἱέρειαν συντυχίαι μόνου πρὸς μόνην, οὐχ αἱ λαμπάδες σβέννινται καὶ δὲ πολὺς καὶ ἀναφίθμητος δῆμος τὴν σωτηρίαν αὐτῶν εἶναι νομίζουσι τὰ ἐν τῷ σκότει παρὰ τῶν δύο πραττόμενα;» Ο Σβορῶνος νομίζει ὅτι πάντες οἱ ἔκλαβόντες ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο ἀναφέρεται² εἰς τινὰ τῶν ἐν τῇ τελετῇ, ἐν αὐτῷ τῷ τελεστηρίῳ βεβαίως, πράξεων ἐπλανήθησαν· καὶ ὅμως, αὐτὸς πλανᾶται κατ’ ἐμὲ κριτὴν μεταφέρων τὸ καταβάσιον εἰς τὸ Πλουτώνειον καὶ νομίζων ὅτι δὲ Ἀστέριος ὅμιλει περὶ τῆς ἐκεῖθεν ἔξαγωγῆς τῶν ιερῶν ὑπὸ τῆς ιεροφάντιδος (γρ. ιερείας) καὶ τοῦ ιεροφάντου. Ο Ἀστέριος εἶναι φανερὸν ὅτι ὅμιλει περὶ ιεροῦ γάμου συνήθους πράγματος ἐν τῇ Ἑλληνικῇ λατρείᾳ. εἰς ταύτην δὲ τὴν πρᾶξιν τῆς τελετῆς ἀναφέρεται ἀναμφιβόλως καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Τερτυλλιανοῦ λέγοντος «ἴνα τι ἡ ιέρεια τῆς Δήμητρος ἀρπάζηται, ἐὰν μὴ τὸ αὐτὸν καὶ ἡ Δημήτηρ ἔπαθε»³, οὐδὲ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐρμηνευθῶσιν ἄλλως αἱ μαρτυρίαι αὗται, οὐδὲ δύνανται

1. Οἱ εἰπόντες ὅμοιώματα, ἥτοι εἰκονίσματα, αὐτῶν τῶν θεῶν δὲν ἐνόσουν βεβαίως βαρέα (μαρμάρινα) ἀγάλματα.

2. Παράβ. Foucart, Recherches sur l'origine et la nature des Mystères d'Éleusis σελ. 48-49. Philios, Éleusis σελ. 40.

3. Cur rapitur sacerdos Cereris, si non tale Ceres passa est? (Ad. Gent. II, 7). Ο Foucart (ἔ. ἀ. φρονεῖ ὅτι αἱ μαρτυρίαι αὗται δὲν ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὴν ἀρπαγὴν τῆς Κόρης. Ἐγὼ ἔχω ἐναντίαν γνώμην (παράβ. Éleusis ᔢ. ἀ.). Η ιέρεια ἦτο κοινὴ, τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης, δὲ Τερτυλλιανὸς σφάλλεται κατ’ ἐμὲ κριτήν, ἀφοῦ περὶ ἀρπαγῆς τῆς Δήμητρος, ὃσον οἶδα, οὐδεμία ὑπάρχει μαρτυρία.

νὰ ἔχωσι σχέσιν πρὸς τὴν ἐξ Ἐλευσίνος εἰς Ἀθήνας μετακομιδὴν τῶν ἱερῶν, καθ' ἥν δῆμος Ἀθηναίων δὲν παρίστατο, τούλαχιστον δὲν μαρτυρεῖται τὸ πρᾶγμα (παράβ. καὶ Σβορῶνον σελ. 322 καὶ 325· κατὰ τὰς μαρτυρίας μόνον οἱ ἔφηβοι καὶ οἱ ἐπιμεληταὶ τῶν μυστηρίων μετέβαινον ἀπὸ τῆς προτεραίας εἰς Ἐλευσίνα, ὃ δὲ λοιπὸς δῆμος τῶν Ἀθηναίων προϋπήντα τὰ ἱερὰ κατὰ τὴν ἱερὰν ὁδόν, πιθανώτατα κατὰ τὸ προάστειον τὸ καλούμενον ἱερὰ συκῆ καὶ κείμενον κατὰ τὸν σημερινὸν Ἀγ. Σάββαν), λαμπάδες δὲ δὲν ἐσβέννυντο, ὅχι μόνον διότι τὰ γινόμενα ἐν ἡμέρᾳ ἐγίνοντο, ἀλλὰ καὶ διότι οὐδένα θὰ εἴχε νοῦν τὸ πρᾶγμα.

‘Ο Ἀστέριος λοιπὸν καταβάσιον ὄνομάζει κρύπτην τινὰ σκοτεινὴν ἐν τῷ Τελεστηρίῳ, εἰς ἥν συνέβαινον αἱ συντυχίαι τοῦ ἱεροφάντου πρὸς τὴν ἱέρειαν (ὅχι ἱεροφάντιδα) μόνου πρὸς μόνην, σβεννυμένων τῶν λαμπάδων, τοῦτο δὲ καὶ ἐσκανδάλιζε τὸν πατέρα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐντεῦθεν καὶ ὁ σαρκασμὸς αὐτοῦ. ‘Αν δὲ αἱ ἀνασκαφαὶ τοιαύτης τινὸς ὑπογείου καὶ σκοτεινῆς κρύπτης οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔχνος ἥνεγκον εἰς φῶς, οὐδαμῶς ἀκολουθεῖ ὅτι καὶ δὲν ὑπῆρχε. Τί τάχα μᾶς κωλύει νὰ ὑποθέσωμεν ξύλινόν τι ἐκεῖ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Τελεστηρίου κατασκεύασμα πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν ἰδρυμένον;¹ Εἰς τοὺς μὴ θέλοντας νὰ παραδεχθῶσι τοῦτο ἥ ἀλλην τινὰ παραπλησίαν τοῦ πράγματος ἐξῆγησιν δὲν ἀπομένει ἥ νάποιδρόψωσιν ὅλως ὡς ψευδῆ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀστερίου, καὶ μετ' αὐτῆς καὶ τὸ παρ' αὐτοῦ μόνον μαρτυρούμενον καταβάσιον.

‘Αλλ’ ὁ φύλος συνάδελφος (σελ. 330) δὲν ἐστηρίχθη εἰς μόνην τοῦ Ἀστερίου τὴν μαρτυρίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τινὰ κολοβὴν ἐπιγραφήν, τοῦ 4ου ἥ τῶν ἀρχῶν τοῦ 3ου π. Χ. αἰῶνος², ἐξ ἣς ὁ Foucart συνεπέρανεν ὅτι τὰ ἱερὰ ἐξαγόμενα τοῦ Ἀνακτόρου ἔνθα καὶ ἐφυλάσσοντο (διότι ὡς πρὸς τοῦτο ὁ Foucart συμφωνεῖ μετ' ἐμοῦ δεχόμενος ὅτι τὸ Ἀνάκτορον ἀπετέλει μέρος τοῦ Τελεστηρίου καὶ ὅτι ἐν αὐτῷ ἐφυλάσσοντο τὰ ἱερὰ δι' ὅλου τοῦ ἔτοντος), δπως μετενεχθῶσιν εἰς Ἀθήνας, ἔκαμνον σταθμὸν ἐν τῷ Πλουτωνείῳ πρὸ αὐτοῦ διερχόμενα, διότι ἐσχετίζοντο πιθανῶς πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ Πλούτωνος³. Ὁ Foucart

1. Παράβ. Éleusis σελ. 68.

2. Ἄρχ. Ἐφημ. 1890 σελ. 83.—C. I. At. IV, 2, σελ. 149.

3. Revue des Études Grecques 1893 σελ. 329 καὶ ἐξ.

τοῦτο καὶ μόνον δισχυρῶς είπε τῆς ἐν λόγῳ ἐπιγραφῆς στηριζόμενος. Τούναντίον δὲ ὁ ἡμέτερος Σβορῶνος νομίζει ὅτι καὶ αὗτη προσεπικυροῖ τὴν γνώμην του. Ἰδοὺ δὲ τί γράφει ἐν τῷ βιβλίῳ του (σελ. 330): «'Ο χῶρος οὗτος» (ἐν ᾧ δηλ. τὰ ιερὰ ἐφιλάσσοντο) «καλεῖται ἀντίως ὑπὸ τῶν πηγῶν μέγυρον, ὃ δὲ νεκρικὸς χαρακτήρα τῶν ἱερῶν καὶ ἡ σημασία αὐτῶν ὡς συμβόλων τῶν λειψάνων τῆς ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος ἀρπαγείσης Κόρης ἐνδεικνύει, νομίζω, ἐκ τῶν προτέρων ὡς πιθανωτάτην τὴν ὑπόθεσιν ἡμῶν ὅτι θὰ ἐκρύπτοντο ἐν τῷ Πλούτωνείῳ σπηλαίῳ τοῦ ιεροῦ τῆς Ἐλευσίνος περιβόλου, ἥτοι ἐν τῷ ὑπογείῳ μεγάρῳ τοῦ ἀπαγαγόντος τὴν Κόρην θεοῦ τοῦ θανάτου (παράβ. καὶ Φώτιον ἐν λ. «μέγαρον εἰς ὃ τὰ μυστικὰ ιερὰ τίθεται». Ἡσύχ. ἐν λ. «μέγαρα, κατώγεια, οἰκήσεις καὶ βάραθρα» καὶ Πορφ. Ἀντρ. νυμφ. 8 «ιερὰ τοῖς ὑποχθονίοις θεοῖς»).

«Πράγματι δὲ τοῦτο ἔξαγεται σαφῶς, ὡς νομίζω, ἐκ σπουδαιοτάτης Ἐλευσινιακῆς ἐπιγραφῆς ἀναγραφείσης κατὰ πρότασιν αὐτοῦ τοῦ ιεροφάντου πρὸς τιμὴν ἀνδρός τινος ἐν γένει, «ἐπειδὴ σπουδαῖος ἐστι περὶ τὰ ιερὰ καὶ τὸ γένος τὸ Εὑμολπιδῶν», ἵδιως δὲ ἐπειδὴ «καλῶς καὶ φιλοτίμως καὶ εὐσεβῶς τῶν ἱερῶν ἐπιμελούμενος τὸ τοῦ Πλούτωνος ιερὸν καλῶς ἐκόσμησεν». Πρόκειται δηλ. περὶ τοῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ιεροφάντου φύλακος, φαιδυντοῦ ἢ ἐπιμελητοῦ τῶν ἱερῶν, διστις ἐπιμελούμενος τῶν ἱερῶν, ἥτοι ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, ὡς ἄριστα πατέδειξεν ὁ Foucart, οὐχὶ τῶν ἱερῶν ναῶν, ἀλλὰ τῶν ἱερῶν συμβόλων, ἐκόσμησε τὸ Πλούτωνειον, ἔνθα ἐπομένως καὶ οὐχὶ ἐν τῷ ἀναπτόφῳ τῆς Δήμητρος ἐκρύπτοντο καὶ διεφυλάσσοντο τὰ ιερά, ἀτινα ἔξαγομενα ἐντεῦθεν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν τελετῶν θὰ ἐκομίζοντο πρῶτον μὲν εἰς Ἀθήνας, ἐκεῖθεν δὲ ἐν πομπῇ εἰς τὸ Ἀνάκτορον, ἥτοι τὸν ναὸν τῆς Δήμητρος, δόποθεν ἐν τῇ ὑπάτῃ στιγμῇ τῆς τελετῆς λαμβάνων αὐτὰ διεροφάντης ἔξήρχετο τοῦ Ἀνακτόρου καὶ πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ ἴσταμενος ἐπεδείκνυεν εἰς τοὺς μύστας, μεθ' ὅ, τῆς ἑορτῆς ληξάσης, θὰ κατετίθεντο πάλιν πρὸς ἀσφαλῆ διαφύλαξιν καὶ τοῖς πᾶσιν ἀγνωστα ἐν τῷ Πλούτωνείῳ μεγάρῳ μέχρι τῶν ἡμερῶν τῆς αὐτῆς τελετῆς τοῦ προσεχοῦς ἔτους». Αὐτὰ λέγει ὁ Σβορῶνος. Ἄλλ' ἔξαγονται ταῦτα πάντα σαφῶς, ὡς λέγει, ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, ἥν ἐπικαλεῖται; Ἄλλα, προτοῦ εἰσέλθω εἰς τὴν ἔξετασιν τῆς ἐπιγραφῆς, ἐπιτρα-

πήτω μοι νὰ προτάξω τὰ ἔξης σχέσιν καὶ ἀναφορὰν ἔχοντα πρὸς τὰς μαρτυρίας περὶ τοῦ ποῦ τὰ ἱερὰ ἐφυλάσσοντο.

‘Ο χῶρος οὗτος, λέγει ὁ Σβιοδώνος εἰς τὴν ἀνωτέρῳ παρατεθει- μένην περικοπῆν, καλεῖται ὁητῶς ὑπὸ τῶν πηγῶν μέγαρον καὶ ἀνα- φέρει, ώς εἴδομεν, τὴν ἐκ τοῦ Φωτίου μαρτυρίαν « μάγαρον ὃν μέγα- ρον, εἰς ὃ τὰ μυστικὰ ἱερὰ τίθεται », προσθέτων ἀλλαχοῦ (σελ. 339) καὶ τὴν τοῦ Ἀμμωνίου « τὸ δὲ μέγαρον ἔνθα τὰ μυστικὰ τῆς Δήμη- τρος ». ‘Αλλ’ ὑπάρχει καὶ τις ἄλλη μαρτυρία, ἡτις δὲν εἶναι μὲν κατὰ πάντα σαφῆς, οὐδὲν ἥττον πρέπει νὰ μνημονεύθῃ ἐνταῦθα, ἡ τοῦ Ἡσυχίου, ἡτις φθέγγεται ὡδέ πως « ἀνάκτορον τὸ τῆς Δήμητρος, ὃ τινες μέγαρον καλοῦσι, ὅπου τὰ ἀνάκτορα τίθεται ». Ἡ φράσις ὅπου τὰ ἀνάκτορα τίθεται δὲν εἶναι κατὰ πάντα σαφῆς, καὶ ὅμως νομίζω καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ Rubensohn (σελ. 29) δτι, ἀν συνδυάσωμεν τὸ χωρίον καὶ μετὰ τοῦ παρὰ Σουΐδα (ἐν λ. ἀνακτες) « καὶ ἀνάκτορα τὰ ἱερὰ » καὶ τῶν ἀνωτέρῳ τοῦ Φωτίου καὶ τοῦ Ἀμμωνίου μαρτυριῶν, δυνάμεθα κάλλιστα νὰ ἐννοήσωμεν τί ὁ Ἡσύχιος ἥθελε νὰ εἴπῃ καὶ νὰ συμπεράνωμεν δτι τὸ μέρος, ἔνθα τὰ ἱερὰ ἐφυλάσσοντο, ἐκαλεῖτο καὶ ἀνάκτορον καὶ ὅχι μόνον μέγαρον.

‘Αλλὰ καὶ εἰς τὰς δύο ἄλλας μαρτυρίας ἀν ἀρκεσθῶμεν, καὶ ἀν ἡ λέξις μέγαρον κατὰ τὸν Ἡσύχιον σημαίνει κατώγειαι οἰκήσεις καὶ βάραρθα, τί ἐκ τούτου συνάγεται; Μὴ ἡ λέξις μέγαρον δὲν σημαίνει καὶ τὸν Ναὸν περὶ θεῶν λεγόμενον, καὶ μὴ αὐτὸ τοῦτο δὲν παρα- δέχεται καὶ ὁ Σβιοδώνος (σελ. 321);¹ Ὁτι δὲ αἱ ἐπιγραφαὶ τῆς Ἐλευ- σίνος, ἐν αἷς ὁ λόγος περὶ τοῦ Ναοῦ τοῦ Πλούτωνος, ἀναφέρουσιν αὐτὸν οὐχὶ ως ναὸν ἀλλ’ ἀπλῶς ως τὸ τοῦ Πλούτωνος, ως παρατηρεῖ ὁ Σβιοδώνος (σελ. 332), τοῦτο οὐδὲν ἄλλο μαρτυρεῖ ἢ ὅτι ἐν τοῖς λί- θοις γίνεται λόγος περὶ τοῦ ἱεροῦ, δηλ. τοῦ ἱεροῦ τεμένους τοῦ Πλού- τωνος, καὶ ὅχι περὶ μεγάρου ως κατωγείου οἰκήσεως, ἐν ᾧ τὰ ἱερὰ ἐκρύπτοντο. Αὐτὴ αὕτη ἡ ἐπιγραφή, περὶ ἣς κατωτέρῳ ὁ λόγος, ἀνα- φέρει, ώς θὰ ἴδωμεν, τὸ ἱερὸν τοῦ Πλούτωνος καὶ ὅχι συγκεκομένως, τὸ τοῦ Πλούτωνος. Τοσαῦτα δὲ περὶ τούτων εἰπὼν μεταβαίνω εἰς τὴν ἔξετασιν τῆς ἐπιγραφῆς.

‘Ο λίθος, ως ἐδῷ ήμη, εἶναι κολοβός· πόσον μέρος ἐλλείπει αὐτοῦ πρὸς

1. Παράβ. καὶ ἀνωτέρῳ σελ. 25 σημ. 1.

τὰ κάτω ἄδηλον· ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν ἀρχῇ στίχοι σφόδρα κολοβοὶ ἐσώθησαν καὶ ἐν γένει πολλὰ ἐλλείπουσι καὶ ἐκ τοῦ μέσου γράμματα· ἀκέραιοι σώζονται δύο μόνον στίχοι, δὲ 11ος καὶ 13ος· ἐπειδὴ δὲ γραφὴ εἶναι ἡ στοιχηδὸν καλουμένη, οἱ δὲ δύο ἀλώβητοι περισωθέντες στίχοι ἔχουσιν ἀνὰ 25 γράμματα, τόσα ἔπειτε νὰ ἔχῃ καὶ ἕκαστος τῶν ἀλλων στίχων. Εἰς τοῦτον δὲ τὸν κανόνα στηριζόμενοι (κοινὸν ἀλλως καὶ γνωστὸν εἰς πάντας τοὺς περὶ τὴν ἐπιγραφικὴν καταγινομένους) συνεπληρώσαμεν καθ' ὅμοιον τρόπον ἐγὼ καὶ ὁ Foucart καὶ ὁ Köhler τοὺς ἀπὸ τοῦ βού μέχρι τοῦ τελευταίου σωζομένου 16ου στίχους. Ἡ συμπλήρωσις ὅμως τῶν στίχων 2-6 (διότι δὲ πρῶτος ἀναμφιβόλως δὲν περιεῖχεν ἡ τὴν συνήθη ἐπίκλησιν Θεοὶ) ὡς πολὺ κολοβῶν ὑπῆρξε διάφορος.

Παραδέτω δε τὴν μεταγραφὴν τῆς ἐπιγραφῆς σὺν τῇ κοινῇ ὑπὸ πάντων συμπληρώσει τῶν στίχων 6-16 καὶ τῇ συμπληρώσει τῶν στίχων 2-6 τῇ ὑφ' ἐκάστου ἡμῶν γενομένῃ (ἴδε ὅπισθεν).

Ως βλέπετε, ἔξ αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος τρία τινὰ συνάγονται ἀσφαλῶς, ὡς καὶ ὁ F. ἥδη παρετήρησε, 1) ὅτι τὸ ψήφισμα εἶναι τοῦ γένους τοῦ Εὑμολπιδῶν καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ ὁ εἰπὼν αὐτὸν ἦν Εὑμολπίδης, 2) ὅτι ὁ ὑπὲρ τὸ ψήφισμα δὲν ἦτο Εὑμολπίδης καὶ 3) ὅτι οὐχὶ ὡς Ἰδιώτης Ἰδίοις ἀναλόμασιν ἐκόσμησε τὸ τοῦ Πλούτωνος ἱερόν· ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει τόπος διὰ τὴν φράσιν ἐκ τῶν Ἰδίων, ἢτις οὐδέποτε ἐλλείπει εἰς δόμοίας περιστάσεις. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἔπραξε τὰ προτιμέντα ἔχων τι ὑπούργημα. Τιμᾶται δὲ ὁ τιμώμενος ἔνεκα τῆς φιλοτιμίας καὶ εὐσεβείας του καὶ ἐν γένει διότι σπουδαῖός ἐστι περὶ τὰ ἱερά καὶ τὸ γέρος τὸ Εὑμολπιδῶν, Ἰδίως δὲ διότι τὸ τοῦ Πλούτωνος ἱερὸν καλῶς ἐκόσμησε. Ἄλλὰ ποῖα ἦσαν τὰ ἱερά, περὶ ἃ σπουδαῖος ἦν ὁ τιμώμενος; Ἄρα γε τὰ ἱερά σύμβολα, les objets sacrés, ὡς θέλει ὁ Foucart καὶ ὁ τούτῳ συμφωνῶν Σβορῶνος, ἡ πρόκειται ταὶ ἐνταῦθα περὶ τῶν ἱερῶν τεμενῶν ἐν γένει;

Ἄμφιβάλλω ἀν κατηγορηματικὴν καὶ ἀμφισβητήσεως ἀνεπίδεκτον ἀπάντησιν θὰ μᾶς ἔδιδε καὶ τὸ ἐλλεῖπον τεμάχιον τοῦ λίθου, ἀν ἀνευρίσκετο, ἀφοῦ ὁ Foucart οὐχὶ ἐπὶ τῶν συμπληρώσεων τῶν ἐλλειπόντων στίχων στηριζόμενος, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἔξήνεγκε τὴν ἀνωτέρω γνώμην.

Foucart

Φίλιος

Köhler

Θ[εοί]	Πρόφραν[τος εἰπεν] ἐπειδὴ Τηγπό-	Θ[εοί]	Πρόφραν[τος εἰπεν] ἐπειδὴ 'Ιά-	Θ[εοί]
λεμος α.....	λεμος ἀ[γήρ] ἔστιν ἀγαθός; καὶ]	λεμος 'Α[.....]	λεμος 'Α[.....]	
λῶς καὶ φιλοτίμως	Ιε[τὸν] λῶς καὶ φιλοτίμως φροντίσας;]	λῶς καὶ φιλοτίμως καὶ εὐσεβῶς τ	λῶς καὶ φιλοτίμως καὶ εὐσεβῶς τ	
ῶν ορῶν ἐ[πιμελούμενοις τὸ τοῦ]	ῶν ορῶν έ[ν] Ελευσίνι; καὶ τὸ τοῦ	ῶν ορῶν έ[πιμελέται καὶ τὸ τοῦ]	ῶν ορῶν έ[πιμελέται καὶ τὸ τοῦ]	
6	Πλούτωνος οἰο[τὸν καλῶς] ἐκόσμη-	σεν, ἐπανέσαι α[ι]ντὸν καὶ στεφα-	νῶσαι μυρδίνης [στεφάνη]νοι εὖσ[ε-	
10	ένεκα καὶ φιλοτίμιας νέ-	μεν δ' αὐτῷ καὶ μ[ε]ρίδα ἐγ μασ-	στηρίων τῶν μεγάλων καὶ τῶν πρὸ-	
	"Αγραγ, ὅσημπερ [Ε]ὑμολπιδῶν ἔκ-	"Αγραγ, ὅσημπερ [Ε]ὑμολπιδῶν ἔκ-	άστωι, ἐπειδὴ σπουδαῖος ἐστι π-	
15			εὶ τὰ οἰο[τὸν] γένος τὸ Εὔμο-	
			λπιδῶν ἀναγνώσψαι] δὲ τὸ ψήφ[σμα]	
			α ἐν στήλῃ λιθίνῃ καὶ στῆσαι . . .	
			

’Αλλ’ ἂς ἔξετάσωμεν τὰ τοῦ λίθου καὶ τὰ τῶν συμπληρώσεων ἴδιως τῶν πρώτων πέντε στίχων. Ἡ ἐμὴ συμπλήρωσις, ἦν καὶ τότε, ὅτε τὸν λίθον τὸ πρῶτον ἔξεδωκα, μετὰ πολλοῦ ὅκνου καὶ δισταγμοῦ ἀνέγραψα, προσθεὶς μάλιστα ὅτι δὲν εἶναι τῆς ἀρεσκείας μου, εἶναι ἐν τοῖς πλείστοις ἀστοχος καὶ ἀπαράδεκτος. Τὴν ἀνέγραψα ὅμως καὶ πάλιν ἐνταῦθα, διότι καὶ ἔξ αὐτῆς καταφαίνεται πῶς ἐγὼ τὸν ὅλον νοῦν τοῦ ψηφίσματος συνέλαβον. Ἀπομένουν λοιπὸν πρὸς ἔξετασιν, αἱ δύο ἄλλαι συμπληρώσεις, ἡ τοῦ F. καὶ ἡ τοῦ K. Ως δὲ βλέπετε τὸ ὄνομα τοῦ εἰπόντος τὸ ψήφισμα ἐν τῷ 2ῳ στίχῳ συμπληροῦ ὁ ἔκδοτης τοῦ C. I. At. ὥροφιάντης, διότι, λέγει, εἰς τὸ χάρτινον ἔκτυπον ὡς βέβαιον ἀνέγνω τὸ πρῶτον γράμμα ὡς I. Ἐγὼ καὶ πάλιν ἔξετάσας αὐτὸν τὸν λίθον δὲν ἡδυνήθην νὰ πεισθῶ ὅτι ὄντως I εἶναι τὸ πρῶτον γράμμα τούτου τοῦ στίχου, καὶ εἰς αὐτὰ δὲ τὰ χάρτινα ἔκτυπα ἐπίσης οὐχὶ πάντοτε ὡς I βλέπω τοῦτο τὸ γράμμα ’Αλλὰ καὶ ἀν ὄντως I ἡτο τὸ πρῶτον γράμμα, ἐπρεπε νὰ ὑποληφθῇ ὡς τοῦ χαράκτου λάθος, διότι ἀδύνατον, ὡς καὶ ὁ Dittenberger παρατηρεῖ (Sylloge² ἀριθ. 651) ἐν ψηφίσματι ἀττικῷ καὶ δὴ τοῦ τέλους τοῦ 4ου ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ 3ου π. X. αἰῶνος, νὰ ἐγίνετο χρῆσις τοῦ ἰωνικοῦ τύπου ἱροφάντης ἀντὶ τοῦ ἀττικοῦ ἱεροφάντης. Σημειωτέον δ’ ὅτι ὡς κύριον ὄνομα δὲν εὔρηται ἡ λέξις οὕτε κατὰ τὸν ἔνα οὕτε κατὰ τὸν ἄλλον τύπον. Διὰ ταῦτα φρονῶ ὅτι ὁρθότερον ἐγώ τε καὶ ὁ F. ἐγράψαμεν, Πρόφαντος γράψαντες, ὄνομα καὶ ἄλλοθεν γνωστόν. Ἐπίσης δὲ φρονῶ ὅτι καὶ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ οὖ τὸ ψήφισμα κάλλιστα δύναται νὰ συμπληρωθῇ Τληπόλεμος ὡς ὁ F. συνεπλήρωσε.

Τὸν τρίτον στίχον ἀφίνουσι καὶ ὁ F. καὶ ὁ K. ἀσυμπλήρωτον· ἀλλὰ γράφων ὁ K. ἐν τῇ μεταγραφῇ του μετὰ τὸ λεμος Α κεφαλαῖον ὑποδηλοῦ ὅτι μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ τιμωμένου εἴπετο τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ πιθανώτατα καὶ τὸ δημοτικόν ὁ δὲ F. σημειοῦ ὅτι δυνατὸν μὲν καὶ πιθανὸν καὶ τοῦτο, δυνατὸν ὅμως καὶ ἄλλο τι νὰ ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀναγεγραμμένον, λ. χ. τὸ «ἀρχιτέκτων τοῦ ἱεροῦ» ἢ «ἀρχιτέκτων αἰρεθεὶς» (Ἑ. ἀ. σελ. 335).

Τὸν τέταρτον στίχον συμπληροῦ ὁ K. —λῶς καὶ φιλοτίμως καὶ εὐσεβῶς τ’—οὗτο δὲ συμπληρούμενος ὁ στίχος ἔχει 26 γράμματα. Καὶ ὅμως τὸ ἐπιζόρημα εὐσεβῶς καὶ πάνυ εὐαρμοστεῖ ἐνταῦθα, ἀφοῦ κα-

τιτέρω λέγεται ὅτι ὅχι μόνον τῆς φιλοτιμίας του, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐσεβείας του ἔνεκα ἵτο ἀξιος τιμῆς ὁ ὑπὲρ οὖ τὸ ψήφισμα. Ὁ δὲ F. μετὰ τὸ φιλοτίμως ἀφίνει τὸν τόπον κενόν, σημειοῦ ὅμως (σελ. 335) ὅτι ἡ φράσις τῆς πομπῆς τῶν ἱερῶν πληροῦ τὸ κενὸν τοῦ λίθου (καὶ ὅντως οὕτω συμπληρούμενος ὁ στίχος ἔχει, ὅσα ἐπρεπε νὰ ἔχῃ, 25 γράμματα), προσθέτων ἔτι ὅτι ἡ φράσις et pour le sens s'accorderait avec la supposition que Tlépolémos était l'architecte du temple de Pluton.

Ὁ πέμπτος τέλος στίχος, ὅπως μὲν συμπληροῦ αὐτὸν ὁ Köhler, ἔχει 26 γράμματα, 25 δὲ ὅπως ὁ Foucart αὐτὸν συμπληροῦ. Ἀλλὰ σημειώτεον ὅτι ἐγὼ αὐτὸς ἔχω παρατηρήσει ὅτε τὸ πρῶτον τὸν λίθον ἔξεδωκα, τὸ βλέπετε δὲ καὶ ὑμεῖς ἐνταῦθα¹, ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν στίχον ἡ στοιχηδὸν γραφὴ εἶχε διαταραχθῆ καὶ ἐντεῦθεν τὸ τελευταῖον αὐτοῦ γράμμα Υ ἔξω τῆς καθέτου γραμμῆς φέρεται ἐγκεχαραγμένον ὡς καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ Ο. Κατὰ δὲ ταῦτα, ἀν ἄλλως ἡ συμπλήρωσις τοῦ K. ἔχει καλῶς, δὲν εἶναι λόγος νάποδριφθῇ διότι ἔχει ἐν γράμμα περισσότερον ὁ στίχος οὕτω συμπληρούμενος, τούναντίον μάλιστα δυνάμεθα ἐκ τῆς διαταράξεως τῆς στοιχηδὸν γραφῆς ἐν τούτῳ τῷ στίχῳ νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὅμοιόν τι εἶχε συμβῆ καὶ εἰς τὸν προηγούμενον στίχον καὶ ἐντεῦθεν νὰ εἰκάσωμεν ὅτι δὲν εἶναι λόγος νάποδριφωμεν καὶ τοῦ στίχου ἐκείνου τὴν συμπλήρωσιν τὴν ὑπὸ τοῦ K. γενομένην, εἰ καὶ οὕτω συμπληρούμενος καὶ ὁ στίχος ἐκείνος ἔχει, ὡς ἡδη ἐδρήθη, 26 γράμματα.

Καὶ ἐκ μὲν τῆς συμπληρώσεως τοῦ K. τῶν πέντε πρώτων στίχων τοῦ ψηφίσματος οὐδαμῶς ἔξαγεται, ὡς βλέπετε, ὅτι ὁ ὑπὲρ οὖ τὸ ψήφισμα εἰχε τινα σχέσιν πρὸς τὰ ἱερὰ σύμβολα καὶ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν, οὐδὲν δὲ περὶ τούτου σημειοῦ ὁ σοφὸς ἐκδότης τοῦ C. I. A. παραπέμπων ἀπλῶς εἰς τὸν Foucart, ἀτε μετὰ τοῦτον ἐκδοὺς τὸν λίθον. Ἀλλ᾽ ἡ ἀπλῆ παραπομπὴ εἰς τὸν σοφὸν γάλλον συνάδελφόν του δὲν μαρτυρεῖ, νομίζω, καὶ ἀποδοχὴν ταύτης τῆς γνώμης του ἡ κατὰ τρόπον διάφορον συμπλήρωσις τῶν 4 πρώτων στίχων μαρτυρεῖ, ἔμοι γε

1. Ἐπεδείχθη τοῖς ἀκροαταῖς ἀντίγραφον μεγαλογράμματον τοῦ λίθου. Περίεργον δὲ ὅτι τὸ τελευταῖον γράμμα τούτου τοῦ στίχου Υ διόλου δὲν ἀναγράφει ὁ Köhler ἐνῷ ὑπάρχει ἐν τῷ λίθῳ.

κριτῆ, τὸ ἐναντίον. Ἐκεῖνο μάλιστα τὸ καὶ εἰς τὴν φράσιν καὶ τὸ τοῦ Πλούτωνος ἱερὸν καλῶς ἔκσημησε ὑπὲ δηλοῖ, ἀν δὲν πλανῶμαι, ὅτι καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ δὲν διέφερον τούτου κατὰ τὸν Κ. Ὁ δὲ Dittenberger (ε. ἀ.) σημειοῖ ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του δρθῶς μὲν ὁ F. φρονεῖ νομίζων ὅτι ἡ λέξις ἱερὰ ἐν τῷ 5^ῳ καὶ 14^ῳ στίχῳ δὲν σημαίνει τὰ ἱερὰ τεμένη, ἀλλὰ καὶ δὲν δέχεται τὴν γνώμην ὅτι σημαίνει τὰ ἱερὰ σύμβολα, les objets sacrés τοῦ F., φρονῶν αὐτὸς ὅτι ἡ λέξις ἐνταῦθα ἔχει γενικωτέραν σημασίαν, πάντα τὰ εἰς τὴν λατρείαν ἀναφερόμενα καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς τελετὰς σημαίνουσα. (Παρ. καὶ Ὁμ. ὕμν. στ. 481.)

Ἄλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ F. οὐχὶ ἐπὶ τῶν συμπληρώσεών του στηριζόμενος νομίζει ὅτι ἱερὰ ἐνταῦθα εἶναι τὰ objets sacrés. Τὰς συμπληρώσεις του, ὡς εἴδομεν, οὕτε ἀναγράφει ἐν τῇ μεταγραφῇ τοῦ ψηφίσματος, παραθέτων αὐτὰς εἰς τὸ τέλος τῆς διατριβῆς του¹, ἐν ᾧ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ περὶ τοῦ ψηφίσματος λόγου κατηγορηματικῶς ἀποφραίνεται ὅτι ἱερὰ εἶναι les objets sacrés, λέγων ἐπὶ λέξει τὰ ἔξης (ε. ἀ. σελ. 331): «Les mérites du personnage récompensé sont rappelés à la fin d'une manière générale ἐπειδὴ σπουδαιός ἐστι περὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὸ γένος τὸ Εὑμολπιδῶν (l. 14-15). dans les considérants, il est fait une mention particulière du soin avec lequel il avait décoré le temple de Pluton. Dans le passage cité de même qu'à la ligne 5 τὰ ἱερὰ ne signifie les temples mais les objets sacrés» μετὰ παραθάντος δὲ παρέκβασιν περὶ αὐτῶν τούτων τῶν ἱερῶν, τοῦ τόπου τῆς φυλάξεως αὐτῶν καὶ τοῦ τρόπου τῆς μεταφορᾶς των ἐξ Ἐλευσίνος εἰς Ἀθήνας καὶ τάναπαλιν,

1. Ἡ συμπλήρωσις τοῦ F. τῆς πομπῆς τῶν ἱερῶν ἐπιμελούμενος φράνεται μοι οὐκ ὁρθῶς ἔχουσα ἄλλως τε καὶ διότι τῆς πομπῆς τῶν ἱερῶν ἐξ Ἐλευσίνος εἰς Ἀθήνας καὶ τάναπαλιν ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ γινομένης ἐπειμελοῦντο ὥρισμέναι ἀρχαὶ δὲν ἐννοῶ λοιπὸν πᾶς ὁ Τληπόλεμος εἴτε ἀρχιτέκτων αἱρεθεὶς ἢ ἄλλο τι ἔχων ὑπούργημα θὰ ἡδύνατο νὰ ἐπιμεληθῇ τῆς πομπῆς τῶν ἱερῶν. Γραμματικῶς δὲ καὶ ἡ κατ' ἐνεστῶτα μετοχὴ ἐπιμελούμενος περὶ πομπῆς ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ γινομένης λεγομένη δὲν θὰ εἴχεν δρθῶς. "Αν δὲ χάριν τῆς πομπῆς ὁ Τληπόλεμος ὡς ἀρχιτέκτων είχε κοσμήσει τὸ ἱερὸν τοῦ Πλούτωνος. ἄλλως πως ἐπρεπε νομίζω, νὰ ἐλέγετο τὸ πρᾶγμα ἐν τῷ ψηφίσματι. 'Αλλὰ καὶ τούτο ἀκόμη θέλω νὰ παρατηρήσω ὅτι ἀρχιτέκτων ἐπιμελούμενος γενικῶς ὅλων τῶν ἐν Ἐλευσίνι ἱερῶν ὑποθέτω ὅτι ὑπῆρχεν, ὡς ἀναγκαῖος, ἀλλ' ἀρχιτέκτων τοῦ ἱεροῦ τοῦ Πλούτωνος μόνον ἀμφιβάλλω,

προσθέτει καὶ τὰ ἔξης (σελ. 333-334): «La construction même de la phrase σπουδαιός ἐστι περὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὸ γένος τὸ Εὐμολπιδῶν marque une relation étroite entre les objets sacrés et la famille des Eumolpides. Quoique les Kérykes leur soient associés dans la plupart des actes du culte des mystères les ἱερὰ appartenaient exclusivement aux Eumolpides. C'est à eux que s'adresse le décret qui règle le transport des objets sacrés d'Éleusis à Athènes et leur retour (C. I. A. III, 5). Le hiérophante qui a le privilège de les découvrir aux yeux des mystes est pris parmi les membres de la famille»: καὶ πατωτέον: «La décoration du temple de Pluton eut lieu à l'occasion de la réception des ἱερὰ: peut être y faisaient-ils une station avant le départ pour Athènes.

“Οτι τὰ ἱερὰ (les objets sacrés) συνεδέοντο στενώτατα πρὸς τοὺς Εὐμολπίδας ἀποδέχομαι ώς ὅρθον· ἀλλὰ μὴ τάχα ἀρχικῶς διλόκληρος ἡ μυστικὴ ἐλευσινιακὴ λατρεία τούτων δὲν φαίνεται οὖσα κτῆμα καὶ μὴ καὶ αὐτὸι οἱ Κήρυκες δὲν ἥσαν ἐπείσακτοι, οὔτως εἰπεῖν, ώς αὐτὸς ὁ F. ὅρθότατα παρατηρεῖ;¹ Τούτων δ' οὔτως ἔχόντων, ἀν οὐδὲ τὴν γνώμην τοῦ Dittenberger θέλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ λέξις ἱερὰ ἐνταῦθα ἔχει γενικωτέραν σημασίαν, θὰ ἥτο τολμηρὸν ἢ ἀποπον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ ἱερὰ ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς λέξεως τῇ συνήθει δηλ. τὰ ἱερὰ τεμένη ἐν γένει, τὰ ἐν Ἐλευσῖνι ἐννοεῖται, συνεδέοντο ἐπίσης στενώτατα μὲ τοὺς Εὐμολπίδας καὶ ὅτι πᾶς περὶ ταῦτα ἥτο καὶ περὶ τὸ γένος τὸ Εὐμολπιδῶν σπουδαιός καὶ ἄξιος νὰ τύχῃ παρ' αὐτῶν τιμητικῆς ἀμοιβῆς;

Καὶ λέγω τῶν ἐν Ἐλευσῖνι, διότι περὶ τῶν ἐν Ἀθήναις, ώς φαίνεται, ἱερῶν ἡ μέριμνα καὶ φροντὶς ἦν ἔργον τῶν Κηρύκων. Τούλαχιστον κατὰ τὴν τόσον ἐπιτυχῶς ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Δραγούμη ἀποκατασταθεῖσαν γνωστὴν ἐπιγραφήν², τὴν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τοῦ ἐνταῦθα Γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου εὑρεθεῖσαν, εἰς τὴν ἐγερθεῖσαν ἔριδα περὶ καταλήψεως γῆς εἰς τὸ Ἐλευσίνιον τὸ ὑπὸ τῇ πόλει ἀνηκούσης ὑπερ-

1. Grands Mystères σελ. 14.

2. Ἐφημ. Ἀρχ 1901 σελ. 104-105 στίχ. 15-16,

ασπισταὶ τούτου καὶ διεκδικηταὶ τῶν δικαιωμάτων του ἀναφαίνονται μόνον οἱ Κήρυκες.

Νομίζω δτι ὅχι μόνον οὐδὲν ὑπάρχει τὸ κωλῦν νὰ δεχθῶμεν τὰ τοῦ λίθου κατὰ ταύτην τὴν ἔννοιαν, ἀλλ' ὅτι καὶ μόνον οὕτω θὰ ἡδυ- νάμεθα νὰ σιμπληρώσωμεν ὁπωδήποτε τοὺς ἀπολεσθέντας στίχους γράφοντες ὕδε πως:

Θεοὶ

Πρόφαντος εἰπεν· Ἐπειδὴ Τληπό-
λεμος ἀρχιτέκτων αἰρεθεὶς κα-
λῶς καὶ φιλοτίμως καὶ εὐσεβῶς τ-
ῶν ἰερῶν ἐπιμελεῖται καὶ τὸ τοῦ
Πλούτωνος ἰερὸν καλῶς ἐκόσμη-
σεν¹ κτλ.

'Ἄλλ' ἔστω, ἂς δεχθῶμεν ὅτι ὁ F. ἔχει δίκαιον καὶ τὰ ἰερὰ τοῦ λί-
θου δὲν εἶναι τὰ ἰερὰ τεμένη οὔτε τὰ ἰερά, ὅπως ἔννοεῖ αὐτὰ ὁ Ditt-
tenberger, ἀλλὰ τὰ ἰερὰ σύμβολα, ἂς δεχθῶμεν ἔτι ὅτι ὅντως ἐπὶ²
τοῦ λίθου ἐγκεχαραγμένον ἦτο τῆς πομπῆς τῶν ἰερῶν ἐπιμελούμενος
καὶ τὸ τοῦ Πλούτωνος ἰερὸν ἐκόσμησε, ποιὸν θὰ ἦτο τὸ ἐκ τούτων
συμπέρασμα; Τὸ πολὺ πολὺ αὐτὸν ἐκεῖνο, ὅπερ καὶ ὁ F. συνήγαγεν

1. Ὁποία τις ἦτο ἡ κόσμησις τοῦ Πλούτωνειον, ὥστε καὶ ἴδιαιτέρως νὰ μνη-
μονεύθῃ αὐτῇ ἐν τῷ ψηφίσματι; Κατὰ τὸν F., ἀν καλῶς ἔννοω τὰ ὑπ αὐτοῦ λε-
γόμενα, ἐπρόκειτο περὶ κοσμήσεως δι' ἣς τὸ ἰερὸν τοῦ Πλούτωνος εἰχε προσλά-
βει ἐօρτάσιμον δψιν, ἐγένετο δὲ αὕτη χάριν τῆς ὑποδοχῆς τῶν ἰερῶν (= ob-
jects sacrés), τὰ ὄποια ἔμελλον νὰ σταθμεύσωσιν ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν ἐκεῖνην
διέλευσίν των εἰς Ἀθήνας ἢ Ἐλευσῖνος μετακομίζομενα. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τινὸς
τοιώτης ἀφορμῆς δὲν ἔπρεπε καὶ τὸ Πλούτωνειον, ὅπως καὶ πάντα τὰ ὅλα ἰερὰ
τεμένη καὶ πτίσματα νὰ ὅσι κεκοσμημένα χάριν τῆς ἐօρτῆς; καὶ πῶς ἡδύνατο νὰ
ὑπερέβαινεν ἡ κόσμησις τοῦ Πλούτωνειον τὴν τοῦ Τελεοτηρίου αὐτοῦ, ἀν ἐπρό-
κειτο περὶ κοσμήσεως γενομένης κατὰ τὴν πομπὴν τῶν ἰερῶν (= objets sacrés),
ἥτις ἀπετέλει οὐσιῶδες μέρος τῆς ὅλης ἐօρτῆς; Ὁμολογῶ ὅτι εἰς τὰ ἐφωτήματά
μου δὲν κατορθώνω νὰ εύω ικανοποιητικὴν ἀπόκρισιν τὴν τοῦ F. θέλων ν' ἀσπα-
σθῶ γνώμην. "Ἡ πρέπει λοιπόν, κατὰ τὴν γνώμην μου νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἐπρό-
κειτο περὶ ἐօρτῆς, καθ' ἣν τὸ Πλούτωνειον ἦτο τὸ κέντρον τῆς λατρείας (τὰ Ἀλῆα; ;
παράβ. καὶ Foucart, Bul. de Cor. Hel. 1883 σελ. 396 καὶ ἔξ. Rubensohn ἔ.
ἀ. σελ. 115) καὶ τούτου ἔνεκα τότε καὶ ἴδιαιζόντως ἐκοσμήθη, ἢ νὰ δεχθῶμεν ὅτι
τὸ ἐκόσμηση δὲν ἔχει ἐνταῦθα ταύτην τὴν σημασίαν, ἀλλ' ἀλλην ἀναφερομένην εἰς
διακόσμησιν διαρκεστέραν καὶ ὅχι προσωρινοῦ καρακτῆρος.

ὅτι τὰ ἱερὰ κατὰ τὴν ἐξ Ἐλευσῖνος εἰς Ἀθήνας πομπὴν ἐστάθμευον εἰς τὸ Πλουτώνειον (ὅπερ καὶ τούτου ἔνεκα ἐκοσμεῖτο τότε μετ' Ἰδιαζούσης φροντίδος) καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὅτι ταῦτα (τὰ ἱερὰ δηλ.) συνέδεοντο πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ Πλούτωνος¹. Καὶ δῆμος τί ἐξάγει ἐκ τοῦ λίθου ὁ Σβιρῶνος, καὶ περὶ μὴ συμπληρῶν κατ' ἕδιον τρόπον τὸ χάσμα αὐτοῦ; Σᾶς ἀνέγνωσα ἀνωτέρῳ ὀλόκληρον τὴν εἰς τοῦτον τὸν λίθον ἀναφερομένην περικοπήν, κατὰ δὲ ταύτην τὸ ψήφισμα ἐξόρθηθεν' αὐτοῦ τοῦ ἱεροφάντου ὑπὲρ τοῦ ὑπὸ τὰς διαταγάς του ὄντος φύλακος, φαιδυντοῦ ἢ ἐπιμελητοῦ τῶν ἱερῶν, ὅστις ἐπιμελούμενος τούτων ἐκόσμησε τὸ Πλουτώνειον, ἔνθα ἐπομένως ἐφυλάσσοντο τὰ ἱερά.

Τί ἡτο διαδυντής εἴδομεν ἀνωτέρῳ, αὐτὴ δὲ ἡ λέξις δηλοῖ καὶ τὸ πρᾶγμα². Φαιδυντής ἡτο διεπιτεραμμένος τὸν καθαρισμὸν καὶ τὴν εἰς καλὴν κατάστασιν διατήρησιν τῶν εἰκόνων, τῶν ἀγαλμάτων τῶν θεῶν. Φαιδυνταὶ³ ἡ φαιδρυνταί, δπως καλεῖ αὐτοὺς ὁ Παυσανίας, τοῦ ἐν Ὁλυμπίᾳ Διὸς ἥσαν οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ τοῦ Φειδίου⁴, δ δὲ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὁλυμπίου Διὸς Φαιδυντής είχε καὶ ἕδιον τιμητικὸν θρόνον ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ⁵. Καὶ αἱ Ἐλευσίναι θεαὶ είχον τὸν φαιδυντήν των. Φαιδυντής τοῦ θεοῦ⁶, δπως ἐν ἐπιγραφῇ τῶν Ψωμ. χρόνων ἀναγράφεται, ἵσως δὲ καὶ ἐν ἄλλῃ παλαιοτέρᾳ κατὰ πιθανήν τοῦ F. συμπλήρωσιν⁷. Ἀλλὰ πλὴν τοῦ κυρίου ὑπουργήματος ἀνατεθειμένη εἰς αὐτόν, ὃς φαίνεται, ἡτο καὶ ἡ περὶ τῶν ἱερῶν (συμβόλων) φροντὶς καὶ ἐπιμέλεια καὶ ἐντεῦθεν οὗτος ἀνήγγελλε τῇ ἱερείᾳ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν ἀφίξιν τούτων εἰς Ἀθήνας. Ορθῶς λοιπὸν ὁ F. φρονεῖ ὅτι δὲν ἡτο ἀπλοῦς τις ὑπηρέτης, ταῦτα δ' ἔχων κάγῳ ἐν νῷ κατέταξα αὐτὸν εἰς τὸ κατώτατον ἱερατικὸν προσωπικόν, ἵνα οὕτως ἐπὶ τὸ νεωτερι-

1. Ἔννοεῖται οἶκοθεν ὅτι ὁ F. καὶ τοῦτο ὡς ὑπόθεσιν πιθανήν δέχεται γράφων · on peut encore, pas affirmer, mais supposer avec quelque vraisemblance que les ἱερὰ étaient en relation avec le culte de Pluton. Gr. Mystères » σελ. 102.

2 Παράβ. F. Gr. Mys. σελ. 59.

3. "Ιδε τὴν λέξιν ἐν τῇ Συναγωγῇ ἀθησαυρίστων λέξεων τοῦ Σ. Κουμανούδη. "Ιδε καὶ Ήσύχ. ἐν λ. φαιδρυντής.

4 Πανσαν V, 14.

5. F. εἶ ἀν.

6 C. I. At. III, 5.

7. Gr. Myst. σελ. 59.

στικώτερον ἐκφρασθῶ, νομίζω δὲ ὅτι εὐλόγως ὑπέθεσα ὅτι ἔξελέγετο καὶ οὗτος (διὰ βίου ἐννοεῖται) ἐκ τινος τῶν δύο ιερατικῶν γενῶν, καὶ δρυτέρον εἰπεῖν, ἐκ τοῦ Εὑμολπιδῶν.¹

Ἄλλὰ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν, ὡν κυρίως εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν ὁ φαιδυντής, δὲν ἦσαν βεβαίως ἐν τῷ Πλουτωνείῳ. Ἀλλὰ τότε πᾶς θὰ ἐπεμελεῖτο οὗτος τῶν ἀγαλμάτων τῶν θεῶν ἐν τῷ Τελεστηρίῳ ἢ (κατὰ τὸν συναδέλφον) ἐν τῷ ναῷ ἢ τοῖς ναοῖς τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης ἴδρυμένων, θὰ ἐφρόντιζε δὲ καὶ περὶ τῶν ἱερῶν τῶν ἐν τῷ Πλουτωνείῳ φυλασσομένων; Καὶ τί ἀπλούστερον καὶ ἀπεριττότερον καὶ πρὸς τὰς πηγὰς καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα συμφωνότερον ἢ τὸ νὰ σκεφθῶμεν (ταῖς συμβουλαῖς αὐτοῦ τοῦ συναδέλφου πειθόμενοι) ὅτι, δπου ἦσαν τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν, ἐκεῖ ἦσαν καὶ ἐφυλάσσοντο καὶ τὰ ἱερὰ δι’ ὅλου τοῦ ἔτους;

Γ.

ΒΩΜΟΣ

Ἄλλ’ ἄλις τούτων. Καιρὸς δὲ νῦν νὰ ἐπιληφθῶμεν τῆς ἔξετάσεως τοῦ περὶ τοῦ βωμοῦ καὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ ζητήματος. Καὶ δὴ πρῶτον ἀνάγκη νάποκριθῶμεν εἰς τὸ εὐλογον ἐρώτημα τόδε: Εἶχεν ἔκατέρα τῶν θεῶν ἴδιον βωμὸν ἢ ὅπως ἦσαν σύνναοι ἦσαν καὶ σύμβωμοι ἢ ὄμοιβώμοι; “Οτι σύνναοι οὖσαι ἥδύναντο κάλλιστα νὰ μὴ ὁσι σύμβωμοι, περιττὸν καὶ νὰ ὅρθῃ καὶ αὐθις ἐνταῦθα.” Εκ τινος ὅμως ἐφιθαρμένου χωρίου τοῦ Ἡσυχίου² εἴκασάν τινες ὅτι καὶ σύμβωμοι ἦσαν αἱ δύο Ἐλευσίναι θεαί, ὅ δὲ Ὁμηρικὸς ὑμνος περὶ ἐνὸς καὶ μόνου, ὃς γνωστὸν, βωμοῦ κάμνει λόγον, τοῦ βωμοῦ δηλ. δν ἔπειτε νὰ πτίσωσιν οἱ Ἐλευσίνιοι ὑπὸ τῷ νηῷ τῆς Δήμητρος (στίχ. 271-272) ‘Ο δ’ Εὑριπίδης εἰς τὰς Ἰκέτιδας (Ἐκδοσις Kirchhof) τρὶς μνημονεύει τοῦ βωμοῦ τῶν θεῶν στίχ. 33-34 « πρὸς ἀγναῖς ἐσχάραις

1. Παράβ. Philios Ελευσις σελ. 37.

2. Τὸ χωρίον τοῦ Ἡσυχίου φέρεται ὕδε πως: ‘Ομόβωμοι θεοὶ ἐν Ἐλευσίνῃ Δήμητρος καὶ Κόρης εἰσὶν» παράβ. Σβορῶνον σελ. 350, σημ. Η λέξις φέρεται ὅντας παρ’ Ἡσυχίῳ οὕτως ὄμοιβωμοι: ἄλλ’ δρῦῶς ἥδη παρετηρήθη ὅτι πρέπει νὰ διορθωθῇ εἰς ὄμοιβώμοι. Πῶς δὲ τὸ δλον χωρίου πρέπει νὰ διορθωθῇ, δύσκολον νὰ ἔρθῃ.

δυοῖν θεαῖν Κόρης τε καὶ Δήμητρος», στίχ. 64-65 «δεξιπύρους θεῶν θυμέλας» καὶ στίχ. 290 «σεμναῖσι Δηοῦς ἐσχάραις παρημένη», καὶ ὡς βλέπετε ποὺ μὲν δεξιπύρους θυμέλας ποὺ δὲ ἀγνᾶς ἢ σεμνᾶς ἐσχάραις αὐτὸν ἀποκαλεῖ. Ὁ εἰς τὸν Δημοσθένης ἀποδιδόμενος κατὰ Νεαίρας λόγος περὶ τούτου τοῦ βωμοῦ κάμνων λόγον λέγει «ἐπὶ τῆς ἐσχάραις τῆς ἐν τῇ αὐλῇ Ἐλευσῖνι». Τέλος δὲ ὁ λίθος ὃ ἀναγράφων τὴν λογοδοσίαν τῶν ἐπιστατῶν Ἐλευσινόθεν τοῦ ἔτους 329]8 π. Χ. (C. I. At. II, 2, Add. 834^b = Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 σελ. 109 = Dittenberger Sylloge 2, σελ. 291) ἀναφέρει (B, στίχ. 4-5) «τὸν βωμὸν τοῦ Πλούτωνος περιαλεῖψαι καὶ πονιᾶσαι καὶ λευκῶσαι καὶ τοὺς βωμοὺς² τοῖν θειοῖν».

‘Ως βλέπετε, αἱ μαρτυρίαι δὲν εἶναι σύμφωνοι πρὸς ἀλλήλας ἢ τούλαχιστον δὲν φαίνονται σύμφωνοι οὖσαι. ’Ισως ὅμως ἡ ἀσυμφωνία δὲν εἶναι πραγματική, ἀλλὰ φαινομενικὴ μόνον. ’Ισως δηλ. ὑπῆρχε κοινός τις μέγας βωμὸς δύο ὅμως ἔχων ἐσχάρας, εἰς δύο δηλ. διηρημένος τμήματα, εἰς ἑκάτερον τῶν δποίων ἔθυον ἴδιαιτέρως εἰς ἑκατέραν τῶν θεῶν³.

’Αλλ’ εἴτε δύο ὑπῆρχον βωμοὶ εἴτε εἰς μέγας εἰς δύο διηρημένος τμήματα, ποῦ οὗτος ἔκειτο; Ὁ Σβοδῶνος δεχόμενος ὅτι εἰς καὶ μόνος ὑπῆρχε βωμὸς τῶν θεῶν (σελ. 351)⁴, τὸν Ὁμηρικὸν δὲ ὕμνον καὶ τὰς Ἱκέτιδας τοῦ Εὐρωπίδου ὁδηγὸν προστησάμενος ἀνακάλυψεν ὅτι «τὸ μέχρι τοῦδε ἀνεξήγητον καὶ μυστηριώδες κατασκεύασμα τὸ ἐπὶ τοῦ ιεροῦ βράχου τῆς Ἐλευσίνος ἥτοι ἡ ἐν τῷ ιερῷ βράχῳ λελαξευμένη μεγάλῃ διπλῇ κλῖμαξ ἡ ἐπὶ μικρᾶς διπλῆς πλατείας ἄγουσα, ἐν ᾧ βό-

1. Ἡ λέξις ἐνταῦθα κεῖται βεβαίως ἀντὶ τῆς λέξεως βωμός. Τί κυρίως ἥτο ἡ ἐσχάρα ἵδε Stengel, Die Kultusaltertümer² σελ. 17 καὶ ἔξῆς.

2. Ἡ ἐπιγραφὴ λέγει τὸν βωμὸν καὶ δχι τῷ βωμῷ, ὅπως λέγει καὶ θησαυρὸς καὶ δχι θησαυρῶ, ἀν καὶ βεβαίως οἱ θησαυροὶ ἥσαν μόνον δύο. Ἄλλα μήπως λέγουσα βωμὸνς ἐννοεῖ μὲν δύο, ἀλλ’ ἔνα μὲν τὸν καὶ κύριον κοινὸν βωμὸν ἐντὸς τοῦ ιεροῦ, ἔτερον δὲ ἐκτὸς αὐτοῦ;

3. Παράβ. C. I. At. IV, 2 834^b, στίχ. 90 = Ἐφ. Ἀρχ. ἔ. ἀ. γ, στίχ. 6, καὶ C. I. At. IV, 1, 2 ἀριθ. 27^b στίχ. 37 = Dittenberger. Sylloge² 20.

4. Ἡλλ’ ἀν, ὡς ὁ Σβοδῶνος δέχεται, ἑκατέρα τῶν θεῶν εἰχε καὶ ἴδιον ταῦτα (σελ. 347), ἐπερτεί νὰ ἔχῃ ἑκατέρα πρὸς τῷ ναῷ τῆς καὶ ἴδιον βωμὸν, διότι, ὅσον ἔγω οίδα, ναὸς ἄνευ βωμοῦ είναι τι ἀνύπαρκτον. Παράβ. καὶ Stengel Kultus-altertümer² σελ. 16.

θρος, ἡ εύρισκομένη «ἐπὶ προῦχοντι κολωνῷ», ἥτοι ἐν μέσῳ τοῦ ιεροῦ βράχου τοῦ φέροντος τοὺς δύο ναοὺς τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης, κειμένη δὲ ἀμέσως πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ εἰσερχομένῳ διὰ τῶν πυλῶν τῶν Πεισιστρατιδῶν ἢ ἐπ’ αὐτῶν κατασκευασθέντων περιβόλων τοῦ ιεροῦ, εἶναι ὁ κοινὸς τῶν δύο θεῶν βωμός» «Ως βλέπει τις ἐκ τοῦ τοπογραφικοῦ χάρτου, ὁ ἀρχαϊκὸς οὖτος βωμὸς ἔκειτο ἐν τῇ αὐλῇ ἐπὶ τῆς ιερωτάτης θέσεως τῆς Ἐλευσῖνος, ἐν μέσῳ τοῦ φέροντος τοὺς δύο ναοὺς τῶν θεῶν ιεροῦ βράχου παρ’ αὐτὴν τὴν εἴσοδον τοῦ ιεροῦ περιβόλου. Πρὸς ταῦτα συμφωνοῦσι λαμπρῶς ὃ ἐν τῷ Ὁμ. ὕμνῳ (στίχ. 270-271) δορισμὸς τῆς θέσεως τοῦ βωμοῦ ὡς κειμένου ἐπὶ προῦχοντι κολωνῷ ὑπὲρ αὐτῷ τῷ ναῷ τῆς Δήμητρος καὶ πᾶσαι αἱ τοπογραφικαὶ ἐνδείξεις, ἀς περιέχουσιν αἱ Ἰκέτιδες τοῦ Εὑριπίδου, ὃν ἡ σκηνὴ ὑπόκειται ἐν Ἐλευσῖνι πρὸ τῆς ἐσχάρας ταύτης». Ταῦτα γράφει ὁ συνάδελφος (σελ. 351-352).

“Οτι τὸ ἐν λόγῳ κατασκεύασμα (G¹ ἐν τῷ Διαγράμματι τοῦ πονηματίου μου Εἰλεύσις) ἀδύνατον εἶναι αὐτὸν καθ’ αὐτὸν νὰ ἥτο βωμὸς ἐννοεῖτε πάντες καὶ ἐξ ἀπλοῦ ἐπὶ τῆς εἰκόνος (Πίν. V) βλέμματος.¹ Οὐδὲν ἔχει τὸ κοινὸν τὸ ὄντως περιέργον τοῦτο κατασκεύασμα πρὸς βωμόν, οὐδ’ ἥτο δυνατὸν νὰ ἵστατο ἐπ’ αὐτοῦ βωμοειδὲς κατακεύασμα καὶ δὴ διπλοῦν καὶ μέγα, οἷος ἔπρεπε νὰ ἦναι ὁ βωμὸς τοῦ θειοῦν (διότι καὶ ταῦροι οὐχὶ σπανίως ἐθύνοντο ταῖς θεαῖς). Ό φίλος λοιπὸν συνάδελφος παρήχθη ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς πεπλανημένης ἐκείνης πεποιθήσεως ὅτι ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Παναγίας ἵστατό ποτε ὁ κατὰ τὸν Ὁμηρικὸν ὕμνον ναὸς τῆς Δήμητρος· ἐπειδὴ δὲ ὑπὲρ (τῷ ναῷ δηλ.). ἔπρεπε νὰ εὑρίσκηται ὁ βωμὸς (ώς ἐννοεῖ τὰ τοῦ Ὁμ. ὕμνου στίχ. 270-273 ὁ Σβιοῶνος), ἀρα βωμὸς εἶναι τὸ οἰκοδόμημα G¹. Ἀλλ’ ὁ ναὸς τῆς Δήμητρος τοῦ Ὁμηρ. ὕμνου, καὶ ἀν ὑποτεθῆ ὅτι πράγματι ὑπῆρξε τοιοῦτος ὡς ὡδιον οἰκοδόμημα, ἀδύνατον νὰ ἔκειτο ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Παναγίας κατὰ τὰ προειρημένα τὰ ἀνεπίδεκτα ἀντιρρήσεως κατὰ τὴν γνώμην μου· ἀν δέ, ὅπερ καὶ τὸ μόνον ὁρθὸν κατ’ ἐμέ, Τελεστήριον καὶ ναὸς τῆς Δήμητρος τοῦ Ὁμ. ὕμνου εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸν πρᾶγμα, τὰ τοῦ Ὁμηρ. ὕμνου τὰ περὶ βωμοῦ δὲν συμφωνοῦσιν ὥσαύτως; Ο ναὸς τοῦ Ὁμ. ὕμνου (περὶ οὗ κυρίως καὶ μό-

1. Παράβ. καὶ Πρακτικὰ τοῦ ἔτους 1887^{ου}, σελ. 51 καὶ αὐτόθι σημ. 2.

νου δ 'Ομ. ὕμινος λέγει ὅτι ἔπρεπε νὰ κτισθῇ ἐπὶ προῦχοντι κολωνῷ) τουτέστι τὸ ἀρχαιότατον Τελεστήριον, ἥτο τῷ ὄντι, ὡς εἰδομεν, ἐκτι- σμένον ἐπὶ προῦχοντι κολωνῷ¹. Ὁ βωμὸς ὡς ἔξαρτημα αὐτοῦ ἀναγ- καιότατον (διότι βωμοὶ κατὰ μόνας ὑπῆρχον, οὐχὶ ὕμινος καὶ ναοὶ ἄνευ βωμῶν, ὅσον ἐγὼ οἶδα) ἔπρεπε νὰ κτισθῇ κάπου πλησίον, ἀλλ' ὡς εἰκός, πολὺ ταπεινότερος τὸ ὑψος, ὥστε νὰ ἥναι τρόπον τινὰ ὑπ' αὐτῷ, εἰ καὶ ἡ φράσις ἐνταῦθα δυνατὸν νὰ ἐτέθῃ μᾶλλον εἰς δήλωσιν τῆς ἔξαρτησεως ἢ τῆς τοπικῆς σχέσεως. Ὁ βωμὸς λοιπὸν δ ἀρχαιότα- τος δ εἰς τὸ ἀρχαιότατον Τελεστήριον, δηλ. τὸν ἀρχαιότατον ναόν, ἀνήκων ἥτο ἰδρυμένος, ἢ κατὰ τὴν θέσιν Π - Π' τοῦ διαγράμματος τῶν Πρακτικῶν τοῦ ἔτους 1887ου, ἢ ἔμπροσθεν πρὸς ἀνατολάς, ὅπου ὑποθέτω ἐγὼ κείμενον τὸν βωμὸν καὶ ἐν τοῖς κατόπιν χρόνοις². Θὰ ἴδωμεν δὲ κατωτέρω, ὅτι πρὸς ταύτην τὴν γνώμην μᾶς ἄγουσι καὶ αἱ λοιπαὶ μαρτυρίαι.

Καὶ τῷ ὄντι, ὡς εἴδετε, κατὰ τὸν κατὰ Νεαίρας λόγον δ βωμὸς ἔκειτο ἐν τῇ αὐλῇ Ἐλευσῖνι. Ἡ φράσις ἐνταῦθα εἶναι πως συντετμη- μένη· ἐν τοῖς λίθοις ἡ φράσις ἀπαντᾶ³ Ἐλευσῖνη ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἱεροῦ (C. I. Aτ. IV, 2, 477^c καὶ 597^c). Ἀλλὰ τίς ἥτο ἡ αὐλὴ τοῦ ἱεροῦ; Ὅποδέτω ὅτι αὐλὴ τοῦ ἱεροῦ ἥδυνατο νὰ κληθῇ δλος δ χῶρος τοῦ ἱεροῦ περιβόλου δ ἐλεύθερος οἰκοδομῶν ὧν καὶ ἰδίως δ πρὸ τοῦ Τελεστηρίου χῶρος. Ἄμφιβάλλω δμως ἀν δις τῆς αὐλῆς ἀποτελοῦν μέ- ρος ἥδυνατο νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ πομπικὴ δδὸς καὶ δὴ καὶ αὐτὸς δ παρ' αὐτὴν βράχος, ἐφ' οὗ καὶ τὸ κατασκεύασμα G¹, καὶ τούτου ἔνεκα νομίζω ὅτι ἀδύνατον νὰ προσαρμοσθῇ ἡ μαρτυρία ἔκεινη τοῦ κατὰ Νεαίρας λόγου εἰς τὸ κατασκεύασμα ἔκεινο, δπερ δ Σβιορῶνος ὡς τὸν βωμὸν ὑπολαμβάνει. Ἀλλ' αἱ τοπογραφικαὶ ἐνδείξεις τῶν Ἰκετίδων, αἱ τόσον λαμπρῶς συμφωνοῦσαι κατὰ τὸν συνάδελφον πρὸς τὴν τοποθέτησιν τοῦ βωμοῦ ἐνταῦθα, ἔνθα δηλ. οὗτος τοποθετεῖ αὐτόν; Ἀλλὰ τίνες εἶναι αἱ τοπογραφικαὶ αὗται ἐνδείξεις;

1. Παράβ. καὶ Rubensohn σελ. 4.

2. Παράβ. καὶ Πρακτικὰ τοῦ ἔτους 1884^{ου} σελ. 76 καὶ Ἐφημ. Ἀρχ. 1885 σελ. 184 σημ. 1. Μετὰ σκέψιν ἀποκλίνω σήμερον πρὸς τὴν γνώμην ὅτι καὶ δ ἀρχαιό- τατος βωμὸς πρὸς ἀνατολάς ἥτο ἰδρυμένος. Ὁ μικρὸς βωμὸς U¹ (Ἐλευσίς σελ. 73) δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἥναι δ βωμὸς τῶν θεῶν.

3. Παράβ. Ἀρχ. Ἐφημ. 1890 σελ. 127 στίχ. 21, καὶ 1883 σελ. 84 στίχ. 22.

‘Η μήτηρ τοῦ Θησέως Αἴθρα ἐλθοῦσα, ώς αὐτὴ αὕτη προλογίζουσα λέγει, εἰς Ἐλευσῖνα, ἵνα θύσῃ « ὑπὲρ χθονὸς ἀρότου » (στίχ. 28-29) εἰς τὸν βωμὸν τῶν θεῶν, εὐρίσκει ἐκεῖ καὶ τὰς Ἰκέτιδας, τὰς τῶν Ἀργείων δηλ. στρατηγῶν μητέρας τῶν παρὰ τὰς Θήβας πεσόντων ἱκετηρίους κλάδους ἐν κερσὶν ἔχούσας καὶ ἐλθοῦσας ἐκεῖ « δσίως οὐχ » (στίχ. 63)¹, ώς αἱ Ἰδιαι λέγουσι, ἀλλ’ ὅπως παρακαλέσωσι τὸν Θησέα νάναλάβῃ αὐτὸς καὶ ἡ πόλις, ἡς ἡγεμονεύει, τὸ ἔργον τῆς ταφῆς τῶν παρὸ τὴν Καδμείαν πεσόντων. ‘Η Αἴθρα ἐλεεῖ τὰς γηραιὰς μητέρας καὶ πέμπει ἄγγελον εἰς τὸ Ἀστυ, ὅπως μετακαλέσῃ τὸν υἱόν της Θησέα, ἵνα ἐκεῖνος ἀποφασίσῃ ἀν πρέπει νὰ δεχθῇ τὴν αἴτησιν τῶν Ἰκετίδων ἥ τὰς ἀποπέμψῃ τοῦ ιεροῦ. Σημειωτέον δὲ ὅτι μετὰ τῶν Ἰκετίδων συμπαρίσταται καὶ ὁ Ἀδραστος « ἐν πύλαις οἰκτρὸν στενάζων (στίχ. 106) περὶ δ’ αὐτὸν οἱ παῖδες τῶν ἐν Καδμείᾳ πεσόντων (στίχ. 108). Ο Θησεὺς ἔρχεται, καὶ ., ἀλλὰ κάλλιον νὰ σᾶς ἀναγνώσω διόκληρον τοῦτο τὸ μέρος, ώς ἐν τῷ κειμένῳ ἔχει (στίχ. 88 - 110):

ΘΗΣΕΥΣ

Τίνων γόων ἥκουσα καὶ στέρνων κτύπον νεκρῶν τε θρήνους, τῶν δ’ ἀνακτόρων ἄπο ἥχοῦς ἰούσης; ώς φόβος μ’ ἀναπτεροῖ	90
μή μοί τι μήτηρ, ἥν μεταστείχω ποδὶ ¹ χρονίαν ἀποῦσαν ἐκ δόμων, ἔχῃ νέον·	
ἔα· τί χρῆμα; καινὰς εἰσβολὰς δρῶ λόγων, μητέρα γεραιὰν βωμίαν ἐφημένην·	
ἵένας θ’ διμοῦ γυναικας, οὐχ ἔνα δύνθμὸν νακῶν ἔχούσας· ἐκ τε γὰρ γερασμίων	95
δόσσων ἐλαύνουσ’ οἰκτρὸν εἰς γαιαν δάκρυ· κουραί δὲ καὶ πεπλώματα οὖν θεωρικά.	
Τί ταῦτα μῆτερ; σὸν τὸ μηνύειν ἐμοὶ, ἡμῶν δ’ ἀκούειν· προσδοκῶ τι γὰρ νέον.	100

ΑΙΘΡΑ

‘Ω παῖ, γυναικες αἶδε μητέρες τέκνων

1. Τὸ χωρίον ἄλλοι ἄλλως στίζουσι καὶ διαφόρως ἐρμηνεύουσι.

τῶν κατθανόντων ἀμφὶ Καδμείας πύλας
ἐπτὰ στρατηγῶν· ἵκεσίοις δὲ σὺν κλάδοις
φρουροῦσί μ', ὃς δέδορκας, ἐν κύκλῳ, τέκνον.

ΘΗΣΕΥΣ

Τίς δ' ὁ στενάζων οἰκτρὸν ἐν πύλαις ὅδε;

105

ΑΙΘΡΑ

"Αδραστος, ὃς λέγουσιν, Ἀργείων ἄναξ.

ΘΗΣΕΥΣ

Οἱ δ' ἀμφὶ τόν δε παιδες ἢ τούτου τέκνα;

ΑΙΘΡΑ

Οὐκ', ἀλλὰ νεκρῶν τῶν ὀλωλότων κόροι

ΘΗΣΕΥΣ

Τί γὰρ πρὸς ἡμᾶς ἥλθον ἵκεσίᾳ χερὶ

ΑΙΘΡΑ

Οἶδ'. ἀλλὰ τῶνδε μῆθος οὖντεῦθεν, τέκνον.

110

Αὐτὰ λέγει ὁ ποιητής. Πῶς δὲ ἐννοεῖ καὶ ἐρμηνεύει τοὺς λόγους τούτους τοῦ ποιητοῦ δ Σβιρῶνος οὐχὶ εἰς τὸ θέατρον ἐφαρμόζων αὐτούς, καὶ ἐντεῦθεν ζητῶν νὰ πορισθῇ ἐνδείξεις. ἀλλ' εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἡ σκηνὴ ὑπόκειται; 'Ακούσατε (σελ. 353) ¹. 'Ο Θησεὺς ἔρχεται καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ιερόν. «Μόλις ὅμως εἰσέρχομενος καὶ δὴ προφανῶς διὰ τῆς ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Εὑριπίδου πύλης τοῦ κυρίου ιεροῦ περιβόλου (τῆς Πεισιστρατείου), ἥτις ἔκειτο ἐνθα νῦν τὰ μικρὰ Προπύλαια τοῦ 'Αππίου, βλέπει ἀμέσως τὰ ἀνάκτορα, ἥτοι τοὺς ἐπὶ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ ἐσχάρα, ναοὺς τῶν θεῶν, ἐνῷ δὲ προχωρῶν ἐρωτᾷ τίνος οἱ γύροι καὶ στέργωντα κτύποι, νεκρῶν τε θρῆνοι, ὥν ἡ ἡχὼ

1. 'Ο φίλος συνάδελφος ἀβλεψίᾳ χρησάμενος ποιεῖ τὸν Θησέα ἀπαξ μόνον ἐξ "Αστεως εἰς Ἐλευσίνα ἔλθόντα καὶ δὴ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μετὰ στρατοῦ. 'Ο Θησεὺς ἔρχεται τὸ πρῶτον μόνος καὶ τότε καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ιερόν. "Οταν κατόπιν τὸ δεύτερον ἔρχηται εἰς Ἐλευσίνα μετὰ στρατοῦ, δὲν εἰσέρχεται πλέον εἰς τὸ ιερόν. Πάντα τὰ κατόπιν γινόμενα γίνονται ἐξω τοῦ ιεροῦ (στίχ. 381 καὶ ἔξης). Πῶς ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίνοντο εἶναι ἄλλο ζήτημα.

προσβάλλει τὰ ὡτα αὐτοῦ ὡς ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων ἐοχομένη¹, βλέπει, ὡς ἦτο φυσικόν, ἀφοῦ ταῦτα ἐρωτῶν προύχωρησε βήματά τινα, τὰς ὑπὸ τὸ Ἀνάκτορον καὶ πρὸ τῆς ἐσχάρας τῶν θεῶν Ἰκέτιδας μετὰ τῆς συνικετευούσης μητρὸς αὐτοῦ, παρ' αὐτοῖς δὲ καὶ δὴ «ἐν πύλαις» (προφανῶς ταῖς τοῦ Πλουτωνείου ἥ τοῦ ἱεροῦ Περιβόλου) τὸν πενθίμως κεκαλυμμένον καὶ οἰκτρῶς στενάζοντα Ἀδραστον, ἔχοντα περὶ ἑαυτὸν τοὺς μικροὺς παιδας τῶν πρὸ τῶν Θηβῶν κειμένων νεκρῶν ἡρώων». Δὲν θέλω νὰ ἔξετάσω ἄν ἡ μέθοδος αὕτη τοῦ συναδέλφου εἶναι ἥ δὲν εἶναι ὁρθή, ἐρωτῶ ἀπλῶς, ἄν οἱ λόγοι τοῦ ποιητοῦ συμφωνοῦσι πρὸς τὰ πράγματα, ὅπως φαντάζεται αὐτὰ δὲ Σβορῶνος. Ὁ Θησεὺς εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἱερὸν διὰ τῆς πύλης τῶν μικρῶν Προπυλαίων δὲν θὰ εἴχεν ἀνάγκην νὰ ἐρωτήσῃ τίνων οἱ γόις καὶ οἱ θρῆνοι, διότι θὰ ἔβλεπε τὸν χορὸν τῶν Ἰκετίδων ἄν βωμὸς ἦτο τὸ κατασκεύασμα G,¹ ἔτι δὲ μᾶλλον θὰ ἔβλεπε τὸν Ἀδραστον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν παιδας, ἄν ἐκάθηντο, ἥ ἐν τῇ πύλῃ τοῦ Πλουτωνείου, ἥ ἐν τῇ πύλῃ, δι' ἧς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἱερόν. Ἀλλὰ καὶ ἄν δεχθῶμεν ὅτι κατὰ ποιητικὸν πλάσμα δὲ Θησεὺς τοὺς πρώτους στίχους (-88-93)² ὑποτίθεται ἀπαγγέλλων χωρὶς νὰ βλέπῃ, καὶ περ δυνάμενος νὰ ἰδῃ τὰς Ἰκέτιδας, ἥ ἔτι ὑποτίθεται ἀπαγγέλλων αὐτοὺς, πρὸν ἥ κυρίως εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἱερὸν, ἀκούσας ἔξωθεν ἥδη τοὺς γόιους, καὶ ὅτι ὠσαύτως τὸν Ἀδραστον καὶ τοὺς παιδας, ἥ δὲν εἰδεν εἰσελθὼν, ἥ καὶ ἰδὼν ἄν τι παρῆλθε σπεύδων νὰ ἰδῃ τὸ πρῶτον τὴν μητέρα του, τούτου δ' ἔνεκακι καὶ κατόπιν περὶ αὐτῶν ἐρωτᾷ καὶ ἄν, λέγω, δεχθῶμεν ὅτι ταῦτα καὶ δὲν συνάδελφος οὔτω πως τὰ φαντάζεται γινόμενα, ἐρωτῶ καὶ πάλιν μήπως ἄν δεχθῶμεν ὅτι βωμὸς ἦτο ὅχι τὸ κατασκεύασμα G¹, ἀλλὰ τὸ οἰκοδόμημα ἐκεῖνο, ὅπερ, ἐγὼ μὲν θησαυρὸν, αὐτὸς δὲ Ἐκατήσιον

1. "Ἄν ἀνάκτορα ἤσαν οἱ κατὰ τὸν συνάδελφον δύο ναοὶ ὁ εἰς τῆς Δήμητρος ἄνω ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Παναγίας ὁ δὲ ἄλλος τῆς Κόρης κατὰ τὴν θέσιν Κ (Ἐλευσίς σελ. 63), τίνι τρόπῳ καὶ τίνι μηχανῇ θὰ προσήγειμος οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὰ πράγματα; ναὸς στίχ. 2), σηκός (στίχ. 90) καὶ ἀνάκτορα (στίχ. 79) εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ οἰκοδόμημα, δὲ καὶ μόνον, ὃς ὑποθέτω, εἰκόνιζε ἐν τῷ θεάτρῳ τὸ Προσκήνιον (παράβ. Das Griech. Theater τοῦ Dörpfeld καὶ Reisch σελ. 206).

2. Υποθέτω ὅτι τοὺς στίχους τούτους ἀπήγγειλεν ὁ τὸν Θησέα ὑποδυθεὶς ὑποκριτὴς ἐν τῇ παρόδῳ, δι' ἧς εἰς τὸ θέατρον εἰσῆλθε.

ἀπεκάλεσε (G), οἱ ἀνωτέρῳ λόγοι τοῦ ποιητοῦ δὲν θὰ προσήρμοζον πρὸς τὰ πράγματα, ἢν μάλιστα, κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ συναδέλφου, ὑποθέσωμεν τὸν Ἀδραστὸν καὶ τὸν παῖδας καθημένους παρὰ τὴν πύλην τοῦ, κατὰ τὸν Σβορῶνον, ναοῦ τῆς Κόρης; Ἡ ἢν ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ βωμὸς ἔκειτο ἀριστερῷ τῷ εἰσερχομένῳ διὰ τῆς πομπικῆς δόδοῦ ἀντικὸν τοῦ οἰκοδομήματος G¹ ἢ G, ἢ καὶ κάπου ἔτι ἐνδοτέρῳ καὶ εἰς τοιαύτην μάλιστα θέσιν, ὥστε πράγματι ὁ διὰ τῆς Πύλης τῶν μικρῶν Προπυλαίων εἰς τὸ ἱερὸν εἰσερχόμενος νὰ μὴ ἡδύνατο καὶ νὰ ἴδῃ αὐτὸν ἀμέσως, δὲν θὰ προσήρμοζον οἱ ἀνωτέρῳ λόγοι τοῦ Εὐριπίδου ἐπίσης καλῶς εἰμὴ καὶ κάλλιον; Ἄλλὰ ποῦ τότε αἱ τοπογραφικαὶ ἐνδείξεις αἱ ἐκ τῶν Ἰκετίδων, αἱ τόσον λαμπρῶς συμφωνοῦσαι πρὸς τοποθέτησιν τοῦ βωμοῦ κατὰ τὸ κατασκεύασμα G¹; Ἐν δέ, ὡς ὁ συναδέλφος δέχεται, δὲν ἔχω δὲ δυσκολίαν νὰ δεχθῶ καὶ ἐγὼ μετ' αὐτοῦ, ἡ Εὐάδνη ἐπήδησεν ἐπὶ τὴν πυράν τοῦ ἀνδρὸς τῆς Καπανέως¹ ἐκ τοῦ βράχου τῆς Παναγίας, πῶς ὁ βράχος οὗτος θὰ ὑπερήκριζε «τῶνδε δόμων» ὡς λέγει ὁ ποιητὴς (στίχ. 991) ἢν ἐπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ βράχου ἵστατο μεγαλοπρεπής ὁ ναὸς τῆς Δήμητρος; (ἴδε Σ. σελ. 347)

1. Ἐκεῖνο τὸ ὄποιον θὰ ἐδυσκολευόμην νὰ δεχθῶ καὶ περὶ τοῦ Καπανέως ὅτι προκειμένου, τοῦ καὶ κατὰ τὸν τραγικὸν «ἱεροῦ νεκροῦ», εἰναι ὅτι ἡ πυρὰ ἀνήφθη ἐν αὐτῷ τῷ Πλουτωνείῳ ὡς ὁ συναδέλφος ἔξ εὐνοήτων λόγων (διότι ἀλλώς καὶ τὴν Εὐάδνην αὐτὴν δὲν ἡδύνατο ὁ χορὸς νὰ ἴδῃ ἐπὶ τὴν πυράν τοῦ ἀνδρὸς πηδῶσαν παρὰ τὸν βωμὸν, δηλ. τὸ οἰκοδόμημα G⁴ ὥν) φαίνεται δεχόμενος (σελ. 354). Περὶ Πλουτωνείου δ' ὄντος τοῦ λόγου δράττομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ σημειώσω ὅτι τὰ λεγόμενα ὑπὸ Σβορῶνου (σελ. 246) περὶ τῆς Ἀγρας ὡς χώρου Πλουτωνείου καὶ ὡς εἰσόδου Ἀδον δὲν μοὶ εἰναι σαφῆ, οἱ δὲ ἔκει ἀνακαλυψθέντες τάφοι κατὰ τὴν πεποίθησιν μου ἵσταν χριστιανικοὶ μηδὲν κοινὸν ἔχοντες πρὸς τὸν ὑπάρχειαν ποτε ἔκει ἀρχαῖον ναὸν καὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ (παράβ. Πρακτικὰ τῆς Ἀρχ. Ἐταιρείας 1897 σελ. 71 καὶ ἔξ.). Ὁμοίους τάφους εῦρον κάγαν ἐν Ἐλευσῖνι φέροντας δὲ κατὰ τὰς πλευρὰς τῶν ἐστωτερικῶς ἐπικεχρισμένων τοίχων των τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ (Πρακτ. τῆς Ἀρχ. Ἐταιρ. 1888 σελ. 24). Κρῆμα δὲ τῷ ὄντι δὲν μοὶ ἐπῆλθε κατὰ νοῦν, ὅτε τοὺς ἐν Ἀγρᾳ ἀνασκαφθέντας τόπους ἐπεσκέψθην καὶ ἐγνώρισα ἔξ αὐτοφίας καὶ τοὺς τάφους, νὰ ἔξετάσω αὐτούς διότι σχεδὸν βέβαιος εἶμαι ὅτι θάνεκαλυπτόν που καὶ ἐν τούτοις τὸ τοῦ σταυροῦ σημεῖον καὶ θὰ ἡδυνάμην οὕτω καὶ νὰ βεβαιώσω τὸ πρᾶγμα. Χάριν δὲ τῆς ἀκριβείας παρατηρῶ ὅτι ὁ Σκιάς (Πρακτικὰ 1895 σελ. 170 καὶ 1897 σελ. 82) δὲν δημιεῖ περὶ ταυτότητος ἀγγείων εὑρεθέντων ἐν τοῖς τάφοις τῆς Ἀγρας καὶ ἐν τάφοις τῆς Ἐλευσῖνος, ὡς ὁ Σβορῶνος ἀβλεπτήσας ὑπέλαβε (σελ. 246 - 247), ἀλλὰ περὶ ἀγγείων εὑρεθέντων ἐν τε Ἐλευσῖνι καὶ ἐν Ἀγρᾳ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς.

Δὲν συνηγορεῖ λοιπὸν οὐδ’ ὁ Εὑριπίδης, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ συναδέλφου. ’Αλλ’ ὁ Σβιορῶνος ὑπὲρ τῆς γνώμης του ἐπικαλεῖται καὶ τὴν εὔρεσιν τοῦ λίθου (ἐκεῖ πλησίον εὔρεθντος) τοῦ τελευταῖον καὶ αὐθίς ὑπὸ τοῦ μακαρίτου von Prott ἐκδοθέντος (Athen. Mittl. 1899 σελ. 246 καὶ ἔξῆς). ’Αλλὰ καὶ ἀν ὑποτεθῆ ὡς ἀληθὲς ὅτι ὁ λίθος οὐχὶ μακρόθεν μετεκομίσθη ἐκεῖ, ὅπου καὶ εὔρεθη, καὶ ὅτι πράγματι εἶναι βάσις εἴλεος (opfertisch), ἐγὼ διολογῶ ὅτι δὲν ἐννοῶ τίνι τρόπῳ δύναται οὗτος νὰ συνδεθῇ πρὸς τὸν βωμὸν τῶν θεῶν. ’Ως εἴλεος ἔπειτε νὰ ἴσταται παρὰ τὸν βωμὸν ἐκεῖνον, εἰς δὲν καὶ ὁ ἐπ’ αὐτοῦ ἀναγεγραμμένος ἱερὸς νόμος ἀναφέρεται (παράβ. καὶ von Prott σελ. 255)¹. ”Οτι δὲ « δόμιας φύσεως ἐπιγραφαὶ ἔμμεσον σχέσιν πρὸς τὸν βωμὸν τῶν θεῶν ἔχουσαι εὔρεθησαν καὶ ἄλλαι πρὸ τοῦ κλιμακωτοῦ κατασκευάσματος » (Σβιορῶνος σελ. 355) εἰς ἐμὲ εἶναι ὅλως ἄγνωστον. ’Αλλὰ καὶ ὅτι ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ περιέργῳ κατασκευάσματι G¹ καὶ δὴ κατὰ τὴν βιοείαν αὐτοῦ γωνίαν ὑπῆρχε καὶ ὁ βωμὸς τῶν Εὐδανέμων (Σ. σελ. 355), νομίζω ὅτι δὲν εἶναι χρεία πολλῶν λόγων ἵνα καταδειχθῇ ὅτι καὶ εἰς τοῦτο πλανᾶται ὁ φίλος συνάδελφος. Τὸ χωρίον τοῦ Ἀρχαιανοῦ (Ἀνάβ. 3, 16, 8) « κεῖνται Αθήνησιν ἐν Κεραμεικῷ αἱ εἰκόνες², ἡ ἀνιμεῖ ἐξ πόλιν, καταντικὸν μάλιστα τοῦ Μητρόφου, οὐ μακρὰν τῶν Εὐδανέμων τοῦ βωμοῦ ὅστις δὲ μεμύηται ταῖν θεαῖν ἐν Ἐλευσῖνι, οἵδε τὸν Εὐδανέμου βωμὸν ἐπὶ τοῦ δαπέδου δῆτα» εἶναι τόσον σαφές, ὥστε ἀπορον τῇ ἀληθείᾳ πῶς ἀνήρ, οἷος ὁ Σβιορῶνος, κατώρθωσε νὰ ἐρμηνεύσῃ αὐτὸ ἄλλως ἢ ὅπως ὁρθῶς ὑπὸ πάντων μέχρι τοῦτο ἡρμηνεύθη, ὅτι δηλ. ὁ βωμὸς τῶν Εὐδανέμων ἔκειτο ἐν Ἀθήναις³. ”Η φράσις τῶν χειρογράφων ἐν Ἐλευσῖνι φρονῶ καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ Σβιορῶνος ὅτι καλῶς ἔχει, οὐδ’ εἶναι ἀνάγκη νὰ διορθωθῇ ἐν Ἐλευσινίῳ⁴, διότι ἡ ὅλη φράσις

1. Παράβ. Rubensohn σελ. 196, σημ. 8.

2. Πρόκειται περὶ τῶν εἰκόνων τῶν τυραννοκτόνων Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος.

3. ”Οσον οἶδα. μόνον ὁ Milchhöfer ἔφωτῷ ἀπλῶς γράφων *in Eleusis?* (Curtius, Die Stadtgeschichte von Athen, σελ. XLVIII).

4. ”Αλλως δὲ καὶ ἡ φράσις « μεμύηται ταῖν θεαῖν ἐν Ἐλευσινίῳ » δὲν βλέπω τίνα θά είλει νοῦν περὶ τοῦ ἐν ”Αστει Ἐλευσινίου προκειμένου καὶ ἀμφιβάλλω ἀν ἡδύνατο νὰ ὁηθῇ.

«ὅπτις δὲ μεμύηται ταῖν θεαῖν ἐν Ἐλευσῖνι» οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ οἱ μνηθέντες τὰ ἐν Ἐλευσῖνι μυστήρια, ἢ, ὡς συνηθέστερον ἔλέγετο, τὰ μεγάλα ἢ μείζω μυστήρια, πάντες δὲ οὗτοι, ὡς γνωστόν, ἔπρεπε πρῶτον ἐν Ἀθήναις καὶ πατ' ἀκολουθίαν καὶ ἐν τῷ ἐν Ἀστει Ἐλευσίνιῳ νὰ ἔκτελέσωσι προκαταρκτικάς τινας πράξεις, πρὸς τὴν κατόπιν ἐν Ἐλευσῖνι μύησιν ἀναγκαίας. Ὡς δὲ ὁρθότατα κατ' ἐμὲ ὁ Foucart¹ ὑπέθεσεν, οὗτοι ἐγίνωσκον καὶ τὸν ἐν Ἀθήναις παρὰ τὸ Μητρῷον καὶ τὸ Ἐλευσίνιον τὸ ἐν Ἀστει βωμὸν τῶν Εὐδανέμων, διότι πιθανώτατα ὑποχρεωμένοι ἦσαν καὶ εἰς τοῦτον νὰ προσφέρωσί τινα θυσίαν.

Δ.

ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΕΚΑΤΗΣ ΚΑΙ ΛΓΕΛΑΣΤΟΣ ΠΕΤΡΑ.

Θὰ ἦτο ἀτελῆς ἡ μελέτη αὕτη, ἂν καὶ περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ἐκάτης καὶ τῆς Ἄγελάστου πέτρας δὲν ἔκαμνον λόγον. Άλλὰ περὶ τούτων πολὺ σύντομος θὰ ἔναι ὁ λόγος μου.

Ο Rubensohn φρονεῖ (σελ. 19) εἰς τὸν Ὁμ. ὅμνον (στίχ. 54 καὶ ἔξ. καὶ 439 καὶ ἔξ.) καὶ εἰς τὰς συχνὰς² ἐπὶ ἀγγείων τοῦ Ἐλευσινιακοῦ κύκλου ἀπεικονίσεις τῆς Ἐκάτης στηριζόμενος, διότι ἄλλως δὲν ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα αὐτῆς, ὅτι καὶ ἡ Ἐκάτη ἀπέλαυνε τινος ἐν Ἐλευσίνι λατρείας καὶ πιθανὸν νὰ ἐλατρεύετο που παρὰ τὸ Πλουτώνειον καὶ ίσως, ὡς ὁ αὐτὸς Rubensohn φρονεῖ, μία τῶν τριῶν τοῦ ἐκεῖ σπηλαίου διαιρέσεων νὰ ἦτο εἰς αὐτὴν ἀφιερωμένη. Ο δὲ καθηγητὴς C. Robert (Preller-Robert Gr. Mythol. 1, σελ. 761 σημ. 1)³ φρονεῖ ὅτι αὐτὸν τὸ Πλουτώνειον ἦτο τὸ ἱερὸν τῆς Ἐκάτης, προσθέτων ἐπὶ λέξει ὅτι οὕτω «sie behütet dort ihrem Character entsprchend den Eingang zum heiligen Bezirk», διότι ὡς ὁ αὐτὸς ἀλλαχοῦ παρατηρεῖ, παραπέμπων εἰς ἀπόσπασμα τοῦ Αἰσχύλου καὶ τὸν Ἡσύ.ιον, ἐλατρεύετο ἡ αὐτὴ καὶ ὡς προπονλαία «ὡς τῶν βασιλείων μελάθρων πρόδομος» (Robert ἔ. ἀ. σελ. 322 σημ. 4).

1. Gr. Mystères σελ. 21.

2. Άλλ' εἶναι ὄντως τόσον συχναὶ ὅσον καὶ νομίζονται; ἢ μήπως πολλαχοῦ ὡς Ἐκάτη ἐκλαμβάνονται ἄλλαι παρεμφερεῖς θεότητες;

3. Παράβ. καὶ Athen. Mittheil. 1895, σελ. 253, σημ.

"Οτι τὸ Πλουτώνειον εἶναι τὸ Πλουτώνειον καὶ οὐδὲν ἄλλο ὑπόθέτω ὅτι καὶ ὁ τοῦ ἐν "Αλλῃ Πανεπιστημίου σοφὸς καθηγητὴς δὲν ἀρνεῖται σήμερον. "Αλλως ἡ εἰκασία αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Rubensohn ὅτι ἐδῶ που παρὰ τὰς Πύλας εἴχε τινα ἵσως ἱερὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐλαττοεύετο, καὶ ἡ Ἐκάτη, πιθανὴ εἶναι, ἀλλ' ὡς ἀμάρτυρος εἶναι καὶ μένει ἀπλῆ εἰκασία. Γνωστὸν δὲ ὅτι καὶ ἡ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Robert γενομένη συμπλήρωσις τῆς γνωστῆς ἐπιγραφῆς, ἣν τελευταῖον εἴχεν ἐκδώσει καὶ αὖθις ὁ μακαρίτης von Prott (Athen. Mittheil. 1899 σελ. 246 καὶ ἔξ.) ἀπεδείχθη ὅχι δρόμη.

Οὐδεὶς λοιπὸν ὑπάρχει λόγος βιάζων ἡμᾶς νὰ δεχθῶμεν ὅτι εἴχε καὶ ἡ Ἐκάτη ναὸν ἐν Ἐλευσῖνι ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Περιβόλου καὶ μάλιστα τεῦ ἐσωτέρου, τοῦ κυρίου περιβόλου, ὃς δρόμος αὐτὸς ὁ Σβορῶνος (σελ. 353) ἀποκαλεῖ αὐτόν. Τούναντίον δὲ κατ' ἐμὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἱερὸν τοῦ Πλούτωνος περιπεφραγμένον, ὅπως ἦτο, καὶ ἀποτελοῦν ἕδιον, οὕτως εἰπεῖν, διαμέρισμα τοῦ περιβόλου τούτου (τοῦ ἐσωτέρου), εἶναι λόγος ἴσχυρὸς νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἐντὸς αὐτοῦ μόνον τῷ θεῷ, αἱ δύο δηλ. κατ' ἔξοχὴν τῶν μυστηρίων θεότητες Δημήτηρ καὶ Κόρη, ἐλαττοεύοντο¹.

Περὶ δὲ τῆς Ἀγελάστου πέτρας ἐπίσης ὅχι πολλὰ ἔχω νὰ παρατηρήσω. Αἱ περὶ ταύτης μαρτυρίαι τῶν ἀρχαίων εἶναι ὅντως ἀντιφατικαὶ τῶν μὲν τοποθετούντων αὐτὴν ἐν Ἐλευσῖνι, τῶν δὲ γενικώτερον παρ' Ἀθηναίοις, Ἀθήνησιν ἢ ἐν Αττικῇ. Ἐκ τοῦ ὅτι ὅμως μνημονεύεται αὗτη ἐν τῇ λογοδοσίᾳ τῶν ἐπιστατῶν Ἐλευσινόθεν τοῦ ἔτους 329/8 π. Χ. ἀνευ οὐδενὸς προσδιορισμοῦ δρόμος εἴκασεν ὁ Σβορῶνος ὅτι μία ὑπῆρχεν Ἀγέλαστος πέτρα (σελ. 249)². Ἀλλὰ ποῦ αὗτη ἔκειτο; ἐν Ἀθήναις ἢ ἐν Ἐλευσῖνι;

Ο Rubensohn ἐν ὥραιῷ ἀρθριδίῳ, ὅπερ περὶ τινος ἀναγλύφου ἐν Ἐλευσῖνι εὑρεθέντος καὶ τὴν Δήμητρα εἰκονίζοντος ἐπὶ πέτρας καθημένην καὶ πρὸ αὐτῆς τοὺς σεβίζοντας αὐτὴν ἐδημοσίευσε (Athen. Mittheil. 1899 σελ. 46 καὶ ἔξης), δέχεται ὅτι ἡ Ἀγέλαστος πέτρα ἔκειτο ἐν Ἐλευσῖνι καὶ ὅτι αὗτη οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἡ αὐτὸς ὁ βράχος ὁ ὑπερκείμενος τοῦ Πλούτωνείου κυρίως, ἀλλ' ὅτι ὑπὸ τοῦτο τὸ ὄνομα ἦδυ-

1. Παράβ. καὶ von Prott ε. ἀ. σελ. 262 καὶ σελ. ἰδίως 264.

2. Πρᾶγμα ὅμως περιέργον, τὰ ἀντίθετα λέγει ἐν σελ. 244.

νατο κάλλιστα μέγα μέρος τῆς βραχώδους βιορεινῆς κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως νὰ ἐδηλοῦτο. Ἐκ τοῦ ὅτι δὲ μνημονεύεται αὐτῇ, ἔστω καὶ ἐν παρόδῳ, ὡς κατωτέρῳ θά λίδωμεν, ἐν τῇ ἀνωτέρῳ μνημονευθείσῃ λογοδοσίᾳ τῶν ἐπιστατῶν, φρονεῖ ὅτι ἐκ τῶν τεσσάρων διαφόρων παραδόσεων περὶ τοῦ ποῦ ἡ Δημήτηρ πενθοῦσα τὴν ἀρπαγὴν τῆς Κόρης ἐκάδισε μετὰ τὴν πλάνην της, ὅπως ἀναπαυθῇ, ἐπὶ τοῦ παρθενίου δηλ. φρέατος, ὅπως λέγει ὁ Ὁμηρος. Ὕμνος, ἥ τοῦ Ἀνθίου, ὅπως λέγει κατὰ Παυσανίαν ὁ Πάμφως, ἥ τοῦ Καλλιχόρου, ὅπως λέγει ὁ Καλλίμαχος, ἥ τῆς Ἀγελάστου πέτρας, ὅπως λέγει ὁ Ἀπολλόδωρος, φρονεῖ, λέγω, ὁ Rubensohn ὅτι ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων παραδόσεων ἡ ἐπίσημος Ἐλευσινιακὴ λατρεία ἀνεγνώριζε τὴν παρὰ τῷ Ἀπολλόδωρῷ φερομένην. Ὁ Σβιορῶνος νομίζει ὅτι ἡ Ἀγέλαστος πέτρα ἔκειτο ἐν Ἀθήναις παρὰ τὸν λόφον τῆς Ἀγρας ἥ ἐν αὐτῷ τούτῳ. Δὲν θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ παρακολουθήσω βῆμα πρὸς βῆμα τὸν συναδέλφον εἰς τὰς σκέψεις του. Εἰς τὸ προμνημονευθὲν ἀρθρον τοῦ Rubensohn καὶ περὶ προγενέστερον τοῦ ἔργου τοῦ Σβιορῶνος ὑπάρχουσι, φρονῶ, τὰ στοιχεῖα πρὸς ἀνασκευὴν πάντων τῶν ἄλλων ἐπιχειρημάτων τοῦ φίλου συναδέλφου καὶ ἐκεῖ παραπέμπω τοὺς θέλοντας νὰ ἔξετάσωσι ἀκριβέστερον τὸ πρᾶγμα· διότι ἐκεῖ παρατίθεται καὶ ὀλόκληρον τὸ χωρίον τοῦ Σουΐδα, ὅπερ ἀναγκαιότατον, κατ' ἔμε, εἰς τὴν ἀκριβῆ ἔξετασιν τοῦ πράγματος. Περὶ ἑνὸς ὅμως ἐπιχειρήματος ἀνάγκη νὰ εἴπω δλίγας λέξεις. Φρονεῖ δηλ. ὁ Σβιορῶνος ὅτι τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος ἀκριβῶς μᾶς παρέχει αὐτὸ τὸ χωρίον τῆς ἐπιγραφῆς τῆς ἀναγραφούσης τὴν μνημονευθεῖσαν λογοδοσίαν τῶν ἐπιστατῶν, ἐν ᾧ ὁ λόγος περὶ τῆς ἀγελάστου πέτρας¹.

Τὸ χωρίον φθέγγεται ὥδε πως:²

Πλίνθοι εἰς τὸ Ἐλευσίνιον τὸ ἐν Ἀστει ΧΠΗ: αἱ ἐκατόν: ΠΗΠΗΙΙ: σὺν τει κομιδῇ ἀπ' Ἀγελάστου πέτρας: ΗΔΔ:

Δηλ. ἔχοειάσθησαν 1600 πλίνθοι (ῷμα) εἰς τὸ Ἐλευσίνιον τὸ ἐν

1. Παράβ. καὶ von Prött, Athen. Mittheil. 1899 σελ. 264. Ὁ von Prött κατὰ τὰ ἐκεῖ λεγόμενα ἀποδέχεται τὴν ἀνωτέρῳ περὶ τῆς ἀγελάστου πέτρας τοῦ Rubensohn γνώμην.

2. Ἀρχ. Εφημ 1883 σελ. 114 (=C. I. At. II, 2, 834b καὶ IV, 2, 834b) B, στίχ. 46-47.

"Αστει δηλ. τὸ ἐν Ἀθήναις δι' αὐτὰς ἐπλήρωσαν οἱ δίδοντες λόγον Ἐπιστάται συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἔξόδων τῆς μεταφορᾶς αὐτῶν ἐκ τῆς Ἀγελάστου πέτρας δραχ. 120 ἐν ὅλῳ, δηλ. 7 $\frac{1}{2}$ δρ. τὴν ἑκατοντάδα Ὁ Σβορῶνος ὑπέπεσεν εἰς ἀβλέπτημα (ὅπερ κατόπιν τῇ ὑποδείξει φύλων καὶ ὁ ἔδιος ἀνεγνώρισε) καὶ ὑπέλαβεν ὅτι πρὸς μεταφορὰν τῶν πλίνθων ἐπληρώθησαν μόνον δύο δραχμαί, ποσὸν, ὅπερ δὲν θὰ ἦτο ἀρκετὸν, καὶ ἀν τῷ ὅντι ἐπρόκειτο περὶ μεταφορᾶς τῶν πλίνθων ἐκ τῆς Καλλιόρδοης (τῆς παρὰ τὸν Ἰλισὸν) εἰς τὸ ἐν Ἀστει Ἐλευσίνιον. Ἀλλ' ἡ ἐπιγραφὴ, ὡς εἴδετε, δὲν διακρίνει τί ἐπλήρωσαν οἱ ἐπιστάται πρὸς μεταφορὰν καὶ τί πρὸς ἀγορὰν ἦ, ὅπερ ταῦτο, κατασκευὴν τῶν πλίνθων. Τέσσαρα δὲ εἴναι ἀκόμη τὰ χωρία τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς, ἐν οἷς πάλιν περὶ πλίνθων γίνεται λόγος, τὰ ἔξης·

Α στίχ. 22-23.

μισθωτεῖ τῶν πλίνθων τῆς ἀγώγης, ὃν εἴλκυσε Λυκοῦ(ρ)γος
Μελιτεὺς, τῶν χιλίων: ΔΠ: Φερενλείδει Βοιωτίῳ [μ]ισ[θὸς]¹
ΜΜΡΧ: ΗΗΗΡ[ΔΔ]ΔΔ:

Α στίχ. 55-56.

πλίνθοι αἱ ἐλκυσθεῖσαι ἀπὸ τοῦ πύργου τριημιπόδιοι: ΜXXXXX::
ταύτας εἴλκυσεν Εὐθυμιδης ἐν Κολλυ(τῷ): οἰκῶν: τάς: X:
ΔΔΔΠΓ: κεφά(λαιον): ΠΗΗΗΗ

Α στίχ. 56-57.

πλίνθους, ἃς εἴλκυσεν Εὐθίας Ἐλευσί(νιος), [τριημιποδίους: τάς
X: σὺν[τ]ῷ γεωνίῳ: ΔΔΔΔ: κεφά(λαιον): πλίνθων: ΠXXXXX
κεφά(λαιον): ΗΗΗΗΡΔ:

Α στίχ. 57-58.

πλίνθοι αἱ περιγενόμεναι ΧΠ τῶν περυσινῶν τῶι κομίσαντι:
ΔΔΠIII: ἀγωγὴ τῶν πλίνθων τῶν παρ' [Ε]ὐθίου: τῶν: X:
ΔΔΠ: κεφάλα(ιον): ΗΗΔΔΠ:

Δὲν νομίζω ἀναγκαῖον νὰ εἰσέλθω ἐνταῦθα εἰς λεπτομερῆ ἔξ-

1. Νομίζω ὅτι καλῶς ἔχει ἡ παρὰ Τσούντρα γραφὴ [μ]ισ[θὸς] καὶ οὐδεμία ἀνάγκη να λλαχθῇ ἐννοεῖται δ' οἶκοθεν ὅτι ὁ δεύτερος ἀριθμὸς ἀναφέρεται εἰς τὸ μισθός, τοῦ πρώτου δηλοῦντος τὸ ποσὸν τῶν πλίνθων (παράβ. Dittenberger ἐ. τόμ. 2., σελ. 295 σημ. 24).

τασιν τῶν χωρίων τούτων καὶ ἀρκοῦμαι νὰ δηλώσω ὅτι ἔξ αὐτῶν συνδυαζομένων πηγάζει κατ' ἐμὲ τόδε τὸ πόρισμα ὅτι, καὶ ἂν αἱ εἰς τὸ Ἐλευσίνιον τὸ ἐν Ἀστεί κομισθεῖσαι πλίνθοι ἡσαν τριημπόδιοι, αἱ ὁποῖαι, ὡς φράνεται, ἡσαν καὶ αἱ τοῦ πρώτου μεγέθους, ὡς θὰ ἐλέγομεν σ' μερον, καὶ τούτου ἔνεκα καὶ δηλοῦνται, ὡς ἔστιν εἰκάσαι, ὅποι μεγάλα ὄπωσδήποτε πληρώνονται ποσά, διὰ δὲ ταύτας κατὰ τὰ λεγόμενα ἐν τῷ ἀνωτέρῳ παραδείγματι (στίχ. 56-57)¹ ἐπλήρωσαν πρὸς κατασκευὴν δραχμὰς 40 τὴν χιλιάδα, δηλ. διὰ τὰς 1600 δραχμὰς 64, μένει ὑπόλοιπον μέχρι τοῦ ὅλου πληρωθέντος ποσοῦ τῶν 120 δραχ. 56 διὰ τὴν μεταφορὰν σύντων, ποσόν, ὅπερ δὲν εἶναι σμικρόν, καὶ διὰ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν ἔξ Ἐλευσίνος εἰς Ἀθήνας. "Αν δὲ ὑποθέσωμεν, καὶ οὐδὲν μᾶς κωλύει πρὸς τοῦτο, ὅτι εἰς γεώμητον, δηλ. εἰς ἀγορὰν τῆς γῆς, οὐδὲν ἐπλήρωσαν διὰ ταύτας, διότι πιθανώτατα ὁ ἀγρός, ἐκ τοῦ χώματος τοῦ ὅποίσυν κατεσκευάσθησαν, νὰ ἥτο δημόσιος παρὰ τὴν Ἀγέλαστον κείμενος πέτραν, καὶ ἂν ἀκόμη ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν ἡσαν τριημπόδιοι, ἀλλὰ ποδιαῖαι ὅπότε βεβαίως ἡ κατασκευὴ των θὰ ἀπῆται μικροτέραν δαπάνην, ἡ τιμὴ αὐτῶν γίνεται ἔτι μικροτέρα καὶ τὸ ἔναπομένον πρὸς μεταφορὰν αὐτῶν ποσὸν αὐξάνει. Τὸ ὅτι δὲ ἡ ἐπιγραφὴ ὅμιλεῖ περὶ κομιδῆς καὶ ὅχι περὶ ναῦλου, ἔξ οὗ βεβαίως εἰκάζεται ὅτι ἡ μεταφορὰ ἐγένετο διὰ ξηρᾶς, ἐνῷ ἡ διὰ θαλάσσης μεταφορὰ θὰ ἥτο κατὰ τὸν Σβιορῶνον εὐχερεστέρα, δὲν πιστεύω νὰ συνηγορῇ ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ συναδέλφου, διότι, κατ' ἐμὲ κριτήν, καὶ πολὺ δυσχερεστέρα θὰ ἥτο ἡ μεταφορὰ ὡμῶν πλίνθων διὰ θαλάσσης ἔνεκα τῶν πολλῶν μεταβιβάσεων καὶ προσέτι καὶ ὅχι ἀνευ ζημιῶν, δὸς δ' εἰπεῖν, καὶ ὅχι ἀνευ κινδύνων. Ως πρὸς τὰ δύο ταῦτα λοιπόν, τὸν ναῦλον δηλ. καὶ τὰ κόμιστρα, δὲν συνηγορεῖ ἡ ἐπιγραφὴ ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ συναδέλφου,

1. Ὁ λίθος ἀληθῶς φέρει ἐκεῖ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ 57^ο στίχου τάδε τὰ γράμματα ΙΕιημιτοδίους ὡστε ἡ ἀνάγνωσις [τρι]ημιτοδίους είναι ἐκ συμπληρώσεως ἀλλ' ἡ συμπλήρωσις είναι καὶ κατ' ἐμὲ βεβαία. τὰ δὲ δύο ἐκείνα ἀκατάνοητα γράμματα ΙΕ προηλθον ἀναμφιβόλως ἔξ ἀβλεψίας τοῦ χαράκτου ἡ τοῦ ἀντιγραφέως τοῦ ἀντιγράφαντος τὸ ἐπίσημον κείμενον (παράβ καὶ Dittenberger Sylloge², τόμ. 2 σελ. 298 σημ. 46). "Ἐπειτα καὶ πλίνθοι ἡμιπόδιοι δηλ. 15 ἀκατοστῶν περίπου τοῦ Γαλ. Μ. μῆρος καὶ πλάτος θὰ ἥτο ἀκατάληπτον καὶ κατὰ τὴν κρίσιν μου ἀνύπαρκτον πρᾶγμα.

οὔτε λίει τὸ ζήτημα ὑπὲρ αὐτοῦ τούναντίον μάλιστα. Βεβαίως ἀπὸ πολὺ μακράν, ἔξ αὐτῆς τῆς Ἐλευσῖνος, μετεκόμισαν τὰς πλίνθους εἰς Ἀθήνας, ἀν δὲ τῶν ἀνωτέρω φαίνεται πηγάζον, ἐπλήρωσαν κόμιστρα περὶ τὰς (60) ἔξηκοντα δραχμάς. Ἀλλο τὸ ζήτημα διατὶ μετεκομίσθησαν εἰς Ἀθήνας ὡμαὶ πλίνθοι, πρᾶγμα εὐτελές καὶ ὅχι σπάνιον καὶ δυνάμενον καὶ ἐπὶ τόπου νὰ κατασκευασθῇ, ἔξ Ἐλευσῖνος. Καὶ ἐγὼ αὐτὸς δυσκόλως θὰ ἐδεχόμην ὅτι τοῦτο ἐγένετο διὰ τὴν καλὴν ποιότητα τῶν Ἐλευσινιακῶν πλίνθων, εἰ καὶ σχεδὸν βέβαιος εἴμαι ὅτι πράγματι ἐν Ἐλευσῖνι ἥδυναντο νὰ κατασκευασθῶσιν ὡμαὶ πλίνθοι ἄφισται καὶ τῶν ἐν Ἀθήναις καλλίτεραι. βεβαίως δὲ πολὺ ἀνώτεραι ἐκείνων⁴ αἵτινες θὰ κατεσκευάζοντο παρὰ τὴν Καλλιδρόην ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰλισοῦ καταφερομένης Ἰλύος (Σ. σελ. 250). Ἐπίσης δυσκόλως θὰ ἐδεχόμην (ἀν καὶ ἀπίθανον οὐδὲ τοῦτο εἶναι) ὅτι ἐπερίσσευον αἱ πλίνθοι αὕται ἐν Ἐλευσῖνι καὶ δὲν ἦσαν ἐκεῖ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἀναγκαῖαι. Ἀντὶ τοῦ νὰ κατασκευάσωσι λοιπὸν ἐν Ἀθήναις ἄλλας ἐπροτίμησαν νὰ στείλωσι τὰς ἐν Ἐλευσῖνι ὑπαρχούσας, ἔστω καὶ δαπανῶντες ὅπως δήποτε εἰς μεταφορὰν ἵκανον ποσόν. Διότι ὡμαὶ πλίνθοι είναι τι καὶ πάνυ εὔφθαστον καὶ δυσδιατήρητον καὶ πρὸς διαφύλαξιν οὐ σμικρὰς ἀπαιτοῦν δαπάνας ἐν καιρῷ χειμῶνος. Αλλὰ τίς μᾶς βεβαιοῖ ὅτι καὶ θρησκευτικός τις λόγος δὲν συνετέλεσεν εἰς τὸ πρᾶγμα; Καὶ τέλος ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνεύρωμεν τυχὸν τὸν λόγον, δι' ὃν πλίνθοι ὡμαὶ μετεκομίσθησαν εἰς Ἀθήνας ἔξ Ἐλευσῖνος, ἀναγκαίως ἀκολουθεῖ ὅτι καὶ ἡ Ἀγέλαστος πέτρα δὲν ἐκείτο ἐν Ἐλευσῖνι ἀλλ ἐν Ἀθήναις; Ὡστε καὶ κατὰ τοῦτο δὲν βλέπω τίνι τρόπῳ ἡ ἐπιγραφὴ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ συναδέλφου καὶ δὴ καὶ λύει κατ' αὐτὸν τὸ ζήτημα. Ἀλλὰ (ὅπως καὶ περὶ τούτου εἴπω δύο λέξεις) δὲν είναι παράδοξον ὅτι ὁ Πανισανίας δὲν μνημονεύει τῆς Ἀγελάστου πέτρας; Κατ' ἐμὲ διόλου, διότι καὶ αὕτη ἐμπεριελαμβάνετο εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ τείχους τοῦ ἱεροῦ, περὶ ὃν ὁ περιηγητὴς ἐτήρησεν ἀπόλυτον σιγήν ἀφοῦ καὶ αὐτῶν τῶν Προσπυλαίων δὲν μνημονεύει. Τούναντίον παράδοξον θὰ ἦτο ὅτι δὲν μνημονεύει αὐτῆς, ἀν δὲ τῶς ἐκείτο ἐν Ἀγρᾳ.

ΠΟΡΙΣΜΑ

Οὔτε ἡ Δημήτηρ οὔτε ἡ Κόρη εἶχον (έκατέρα) ἴδιον Ναόν. Κοινὸς αὐτῶν Ναὸς ἦτο τὸ Τελεστήριον καὶ τοῦτο ὄνομάζει ναὸν ὁ Ὁμηρικὸς "Υμνος. Εἶχε δὲ τὸ Τελεστήριον καὶ ἄνω πάτωμα· τοῦτο δὲ ἐκαλεῖτο κυρίως καὶ Ἀνάκτορον, διότι ἐν αὐτῷ ὑπῆρχε τὸ ἴδιον, τὸ κατ' ἔξοχὴν ἀνάκτορον καλούμενον (διαμέρισμα ἴδιον οἶον τὸ λεγόμενον ἱερὸν παρ' ἡμῖν), ἐν φῷ καὶ τὰ ἱερὰ ἐφυλάσσοντο καὶ ἐν φῷ πιθανώτατα, ἀν μὴ βεβαίως, καὶ ἡ εἰκὼν τῆς λατρείας, τὸ εἰκόνισμα, ὡς θὰ ἐλέγομεν ἡμεῖς σήμερον, τῶν δύο θεῶν, ἦτο ἴδρυμένη.

'Εντὸς τοῦ Περιβόλου (τοῦ ἐσωτέρου, τοῦ κυρίου περιβόλου) οὐδεμία ἄλλη θεότης, οὔτε ἡ Ἐκάτη, εἶχε ναόν, πλὴν τοῦ Πλούτωνος Ἀλλὰ καὶ τὸ ἱερὸν τούτου, ὅπως ἦν πεφραγμένον, ἀπετέλει διλος ἴδιον διαμέρισμα ἐπίτηδες, ἵνα οὕτω δηλῶται τρόπον τινὰ ὅτι ὁ Περίβολος, τὸ ἱερὸν ὅπως ὄνομάζεται, ἀνῆκεν εἰς τὰς δύο θεὰς καὶ μόνον εἰς ταύτας.

'Ο Βωμὸς τῶν θεῶν (ὅστις, ἀν ἦτο τῷ ὅντι εἰς, ἐπρεπε νὰ ἔναι οἰκανῶς μέγας εἰς δύο διηρημένος τμήματα) ὡς τι ἀναπόσπαστον καὶ οὗτως εἰπεῖν ἔξαρτημα τοῦ Σηκοῦ ἐπρεπε παρὰ τοῦτον, ὡς καὶ πᾶς βωμὸς εἰς τινα ναὸν ἀνήκων, νὰ κεῖται καὶ πιθανώτατα, ἀν μὴ βεβαίως, ἔκειτο πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Τελεστηρίου, ἐμπροσθεν δηλ. τῆς κυρίας αὐτοῦ εἰσόδου. Πάντως δὲ ἀδύνατον νὰ ἔκειτο ἔκει, ἐνθα ὁ Σβιορῶνος αὐτὸν τοποθετεῖ.

'Η Ἀγέλαστος πέτρα ἔκειτο ἐν Ἐλευσῖνι.

Κατὰ δὲ ταῦτα·

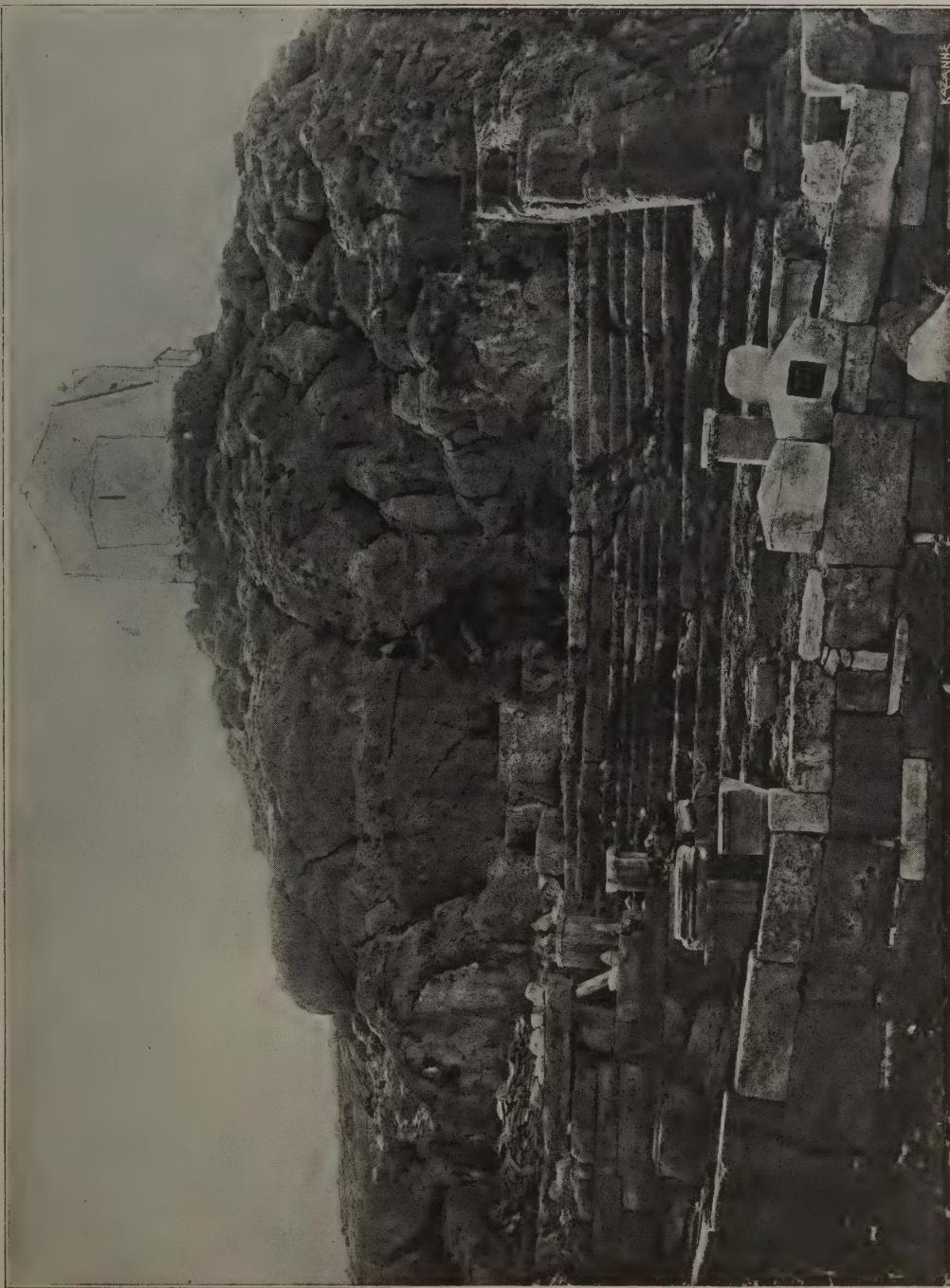
1) Ἡ ὄνοματοθεσία ἡ συνοδεύουσα τὴν γραφικὴν ἀναπαράστασιν τῶν ἱερῶν κτισμάτων τῆς Ἐλευσῖνος παρὰ Σβιορώνῳ (σελ. 347), μηδὲ τῆς ὄνομασίας τοῦ ναοῦ τοῦ Πλούτωνος ὡς Μεγάρου ἔξαιρουμένης. εἴναι τέλεον ἀπαράδεκτος, ὡς ἀστήρικτος.

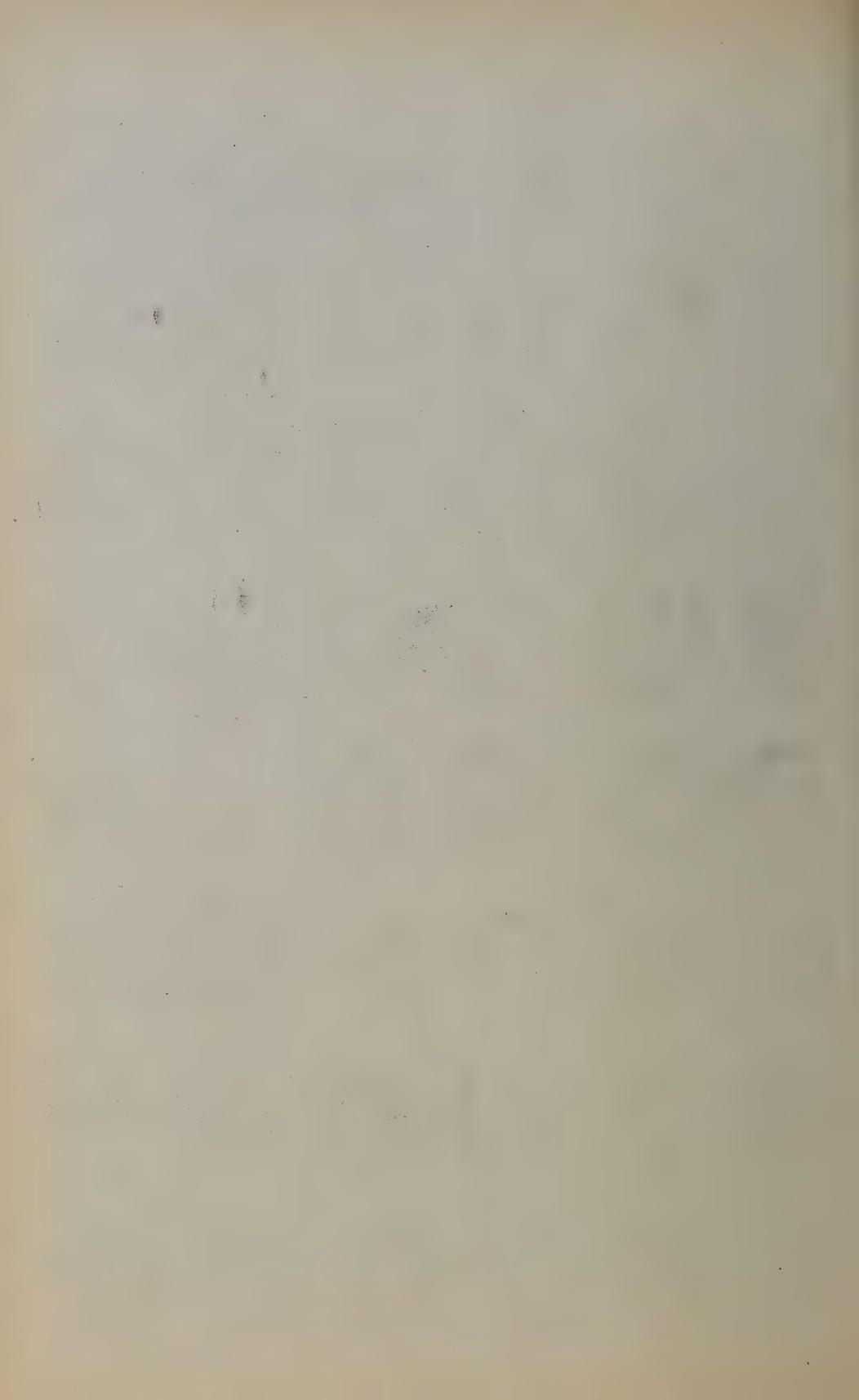
2) Πᾶσα ἐρμηνεία τῶν μνημείων τοῦ Ἐλευσινιακοῦ κύκλου πρὸς τάνωτέρω ἀσύμφωνος ἀδύνατον ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς νὰ ἔναι ἀληθῆς καὶ δρυθῆ, εἰ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἔκαστον δυνατὸν ἐνιαχοῦ νὰ μὴ ἀστοχῇ τοῦ ὁρθοῦ.

'Ἐν Ἀθήναις, Ἀπριλίου μηνὸς λήγοντος 1904.

Δ. ΦΙΛΙΟΣ.

Σελ. 22, στίχ. 1 ἀνάγγωθι οὐ μόνον δὲν ἦτο περιττή.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Τὰ ἀνωτέρῳ Ἐλευσινακὰ Μελετήματα τοῦ σοφοῦ συναδέλφου Δ. Φιλίου, ἂν καὶ ἀσχετα πρὸς τὴν νομισματικὴν ἀρχαιολογίαν, περὶ ᾧς κυρίως ἀσχολεῖται τὸ περιοδικὸν τοῦτο, ἐφιλοξένησα ἐνταῦθα εὐ-χαρίστως, πρῶτον μὲν ὡς ἀναφερόμενα εἰς μέρος μελέτης μου κατα-χωρισθείσης ἐνταῦθα ἐξ ἀφορμῆς θέματος νομισματικοῦ, δεύτερον δ' ἔνεκα τῆς σπουδαιότητος, ἥν ἀποδίδω εἰς πᾶσαν παρατήρησιν τοῦ κ Φιλίου ἀναφερομένην εἰς τὴν τοπογραφίαν καὶ λατρείαν τῆς ὑπ' αὐ-τοῦ λαμπρῶς ἀνασκαφείσης Ἱερᾶς Ἐλευσῖνος. Σπεύδω ὅμως νὰ ση-μειώσω ὅτι ἡ παρ' ἐμοῦ δημοσίευσις ἐνταῦθα τῆς μελέτης ταύτης δέοντα μὴ νομισθῇ καὶ ὡς παραδοχὴ ὑπ' ἐμοῦ τῶν ἐν αὐτῇ γνωμῶν χειρημάτων τοῦ συγγραφέως. “Ολως τούναντίον διμολογῶ ὅτι τὰ ἐπι-ῆ ἐπιχειρήματα αὐτοῦ ταῦτα, ὡν μέρος ἀνήρεσα ἥδη προφορικῶς ἐν τῷ συλλόγῳ «Παρνασσῷ», θεωρῶ ὡς δλως ἀστήρικτα, πηγάσαντα δ' ἀναγκαίως ἐκ τῆς ἐσφαλμένης ἀρχαίας γνώμης τῶν Dilettanti, τῆς νῦν σχεδὸν ἐπὸ πάντων — ὡν μεταξὺ καὶ δ. n. Dörpfeld — ἀπο-κρουομένης ὅτι τὸ Τελεστήριον ἥτο δ ναδς τῆς Δήμητρος.

Προσθέτω μάλιστα ὅτι τὰ κατὰ τῶν γνωμῶν μου ἀσθενῆ ἐπιχει-ρήματα αὐτοῦ ἐπεισαν ἐπὲ νῦν ἐπὶ μᾶλλον, ὅτι ἔχω δίκαιον καὶ ἐν αὐ-τοῖς ἔτι τοῖς ζητήμασι, περὶ ὧν διστακτικῶς ἀπεφάνθη ἄλλοτε, φοβούμενος ἀντιρρήσεις βασιμωτέρας τῶν προταθεισῶν νῦν ὑπ' αὐ-τοῦ, τοῦ ἄλλως ἀρίστου γνώστου τῶν τῆς Ἐλευσῖνος κ. Φιλίου.

Εἰς τὸ προσεχές διπλοῦν τεῦχος τοῦ παρόντος περιοδικοῦ θέλω δημοσιεύσει λεπτομερῆ ἀναίρεσιν πάντων τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Φι-λίου, ἀναπτύσσων τὸ ζήτημα ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ. Ἐν τῷ μεταξὺ διμως δ ἀναγνώστης ἐπιμελῶς μελετῶν τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα, δύ-ναται καὶ μόνος νὰ εὔρῃ ἐν αὐτοῖς τούτοις στοιχεῖα ἀρκετὰ πρὸς δρι-στικὴν ἀπόρριψιν αὐτῶν ἐν τε τῷ συνόλῳ καὶ κατὰ μέρος.

I. N. ΣΒΟΡΩΝΟΣ.

ΔΑΝΑΚΗ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΔΡΑΧΜΗ
ΑΝΕΚΔΟΤΟΥ ΣΕΙΡΑΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΑΡΧΟΝΤΩΝ¹

‘Υπὸ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Δημ. Φιλίου, ἀνασκάπτοντος πλούσιον τάφον τῆς Ιερᾶς Ὀδοῦ παρὰ τὸν Κεραμεικόν, ἀνεκαλύφθη ἐν αὐτῷ νεκρικὸν νόμισμα. ἦτοι χρυσῆ δανάκη, ἥτις εἶναι ἔκμαγευντῆς ὅπισθίας ὅψεως ἀνεκδότου εἰσέτι Ἀθηναϊκῆς δραχμῆς τῆς νέας τεχνοτροπίας, ἦτοι τῆς λεγομένης κοινῆς τάξεως τῶν «ἀρχόντων».

Τὴν δραχμὴν ταύτην, εἰς οὐδεμίαν τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν 107 σειρῶν ἀνήκουσσαν, ἐκόμισέ μοι πρὸς ἐτῶν πρὸς ἔξετασιν ἔμπορός τις ἐκ Κορήτης. Δυστυχῶς ἐλλείψει χρημάτων δὲν ἡδυνήθην νὰ ἀγοράσω αὐτήν, ἔλαβον δημιώς ἔκμαγευντὸν ὅπερ κατέθηκα ἐν τῷ Νομῷ Μουσείῳ. Ἐχει δ' αὕτη ὡς ἔξη:

Κεφαλὴ τῆς Ἀθηνᾶς	A — ΘΕ	Γλαῦξ ὡς συνήθως ἦτοι μετὰ
Παρθένου τοῦ Φειδίου,	ΔΙΟ - ΝΥ	κλειστῶν πτερύγων ἵσταμένη
πρὸς δ.	ΕΙΟΣ	ἐπὶ ἀμφορέως κατακειμένου.
	ΔΗΜ	Πρὸς δεξ. σύμβολον κηρύκειον
	ΕΤΡ	περιέργου σχήματος. Ἐπὶ τοῦ
		ἀμφορέως λείψανα γράμμα-
		τος, ἵσως τοῦ Α. Ὑπὸ δὲ τὸν ἀμφορέα
		τὰ γράμματα ΠΡ.

1. Ἡ παροῦσα σημείωσις ἐγράφη ὡς παράρτημα ἀρθρου τοῦ Δ. Φιλίου, περὶ νέων ἀνασκαφῶν τάφων τῆς Ιερᾶς Ὀδοῦ παρὰ τὸν Κεραμεικόν, δημοσιευθέντος ἐν τῇ Ἀρχαιολ. Ἐφημερίδι τοῦ παρόντος ἔτους

Κέρματος ἐκ τῆς αὐτῆς σφραγίδος τῆς δραχμῆς ταύτης ἀποτύπωμα εἶναι καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Φιλίου ἀνακαλυφθεῖσα δανάκη.

Οἱ ἐπ' αὐτῆς ἀρχοντες ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ, ΔΗΜ καὶ ΣΤΡ ἐπὶ οὐδενὸς ἄλλου ἀμηναῖκου νομίσματος ἀπαντῶσιν ὅμοι, καὶ δὴ ἐν τοιαύτῃ ἀκολουθίᾳ. Οὐχ ἡτον ὅμως τὸ ὄνομα ΔΙΟΝΥΣΙ ξέχομεν, ώς πρώτου ἀρχοντος, ἐπὶ σειρᾶς τῆς κατὰ τὴν κατάταξιν τοῦ Head¹ τρίτης περιόδου (186-147 π. Χ.), ἔχοντος ὡς δεύτερον ἀρχοντα ἐπίσης ΔΙΟΝΥΣΙ οὐδενόν. Ἐπίσης ὡς πρῶτος ἀρχων ἀπαντᾷ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ἔχων ὡς δεύτερον τὸν ΜΝΑΣΑΓΟΡΑΝ ἐπὶ σπανίου τετραδράχμου ἀνήκοντος εἰς τὴν τετάρτην περιόδον (146-87 π. Χ.)².

Ως δευτέρου δὲ τὸ ἀρχοντος ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα Διονύσιος ἐπί τε τῆς ἥδη μνημονευθείσης σειρᾶς τῶν Διονύσιος - Διονύσιος καὶ ἐπὶ τῆς εἰς τὴν τετάρτην περιόδον ἀνηκούσης σειρᾶς ΝΙΚΗΤΗΣ - ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. Δευτέρου ἐπίσης ἀρχοντος ὄνομα εἶναι καὶ τὸ ΔΙΟ τῆς σειρᾶς ΑΜ - ΜΩΔΙΟ τῆς δευτέρας περιόδου (196-187 π. Χ.).

Ως πρὸς δὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἐπὶ τῆς δραχμῆς ἡμῶν δευτέρου ἀρχοντος ΔΗΜ σημειοῦμεν ὅτι ἐν μὲν τῇ δευτέρᾳ περιόδῳ ξέχομεν τὴν σειρὰν ΔΗΜΗ - ΙΕΡΩ, ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ τὰς σειρὰς ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΓΑΘΙΠΠΟΣ, ΔΗΜΕΑΣ ΕΡΜΟΚΛΗΣ καὶ ΔΗΜΕΑΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΔΗΣ. Ἡ σειρὰ δὲ ΠΑΝΤΑΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ φαίνεται ἀνήκουσα εἰς τὴν δευτέραν περιόδον.

Τέλος πρὸς τὰ ἀρκτικὰ τοῦ ἐπὶ τῆς δραχμῆς ἡμῶν τρίτου ἀρχοντος ΣΤΡ παρατηροῦμεν ὅτι δύνανται νὰ συμφωνῶσι πρὸς μόνον τὸ ἐν τῇ σειρᾷ ΦΑΝΟΚΛΗΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ τῆς τετάρτης περιόδου εὑρισκόμενον ως τρίτου ἐπίσης ἀρχοντος ὄνομα ΣΤΡΑ ἢ ΣΤΡΑΤΙΟΣ³.

Ἐχοντες δὲ ὑπ’ ὅψιν καὶ τὴν λίαν ὅψιμον τεχνοτροπίαν τῆς δραχμῆς, ἀσφαλῶς ἀνηκούσης εἰς τὴν τετάρτην περιόδον (146-87 π. Χ.), ἐν ᾧ ἀκριβῶς ἐπὶ ἄλλων σειρῶν καὶ τὰ ὄνόματα Διονύσιος, Δημήτριος ἢ Δημέας καὶ Στράτιος, δυνάμεθα νὰ ἀποφαν-

1. BMC. Attica.

2. Num. Chron. 1881 p. 82 pl. IV. 4. — Collection Photiadès Pacha, Paris pag. 20.

3. Beulé Monnaies d'Athènes p. 375 — Head ε. ἀ. p. 75 ἀρ. 508-509.

θῶμεν ἀσφαλῶς περὶ τοῦ χρόνου τῆς περιόδου, καθ' ἥν ἐκόπη ἡ δραχμὴ ἡμῶν, πρὸς δὲ ὅτι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὁ μὲν πρῶτος ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ εἶναι ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν πρῶτον ἀρχοντα τῆς σειρᾶς Διονύσιος-Μνασαγόρας, ὁ δὲ ΔΗΜΟΣ ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν Δημέαν, καὶ τέλος ὁ ΣΤΡΑΤΩΝ ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν Στράτιον.

Λεπτομερεστέρα δ' ἔρευνα περὶ τῶν τριῶν ἀνδρῶν τούτων δύναται ἵσως νὰ ἀγάγῃ εἰς ἀκριβεστέραν χρονολόγησιν τῆς ἐντὸς τῆς περιόδου 146-87 π. Χ. κοπῆς τοῦ νομίσματος ἡμῶν, ὡς καὶ περὶ τοῦ δριόν καθ' ὃ δέον νὰ χρονολογηθῇ ὁ τάφος τοῦ Κεραμεικοῦ, ἐν ᾧ ἀπεκαλύφθη ἡ τὴν δραχμὴν ταύτην ἀποτυποῦσα χρυσῆ δανάκη.

Πόσον δὲ σπάνιον εἶναι ἡ ἀνεύρεσις νέας σειρᾶς Ἀθηναϊκῶν νομίσματικῶν ἀρχόντων δύναται τις νὰ κρίνῃ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1858 δημοσιεύσεως τῆς περὶ τῶν Ἀθηναϊκῶν νομισμάτων συγγραφῆς τοῦ Beulé, δύο μόνον σειραὶ προσετέθησαν, καθ' ὃσον νῦν ἐνθυμοῦμαι, εἰς τὰς 105 γνωστάς, ἦτοι ἡ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΜΝΑΣΑΓΟΡΑΣ καὶ ΠΑΝΤΑΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ¹.

1. u. Köhler, Zur geschichte des athenischen Münzwesens; Sitzungsberichte der Königl. Pr. Akad. der Wiss. Bd. XLI (1896) S. 6 [1094].

NUMISMATIQUE DES VILLES DE LA PHENICIE

T Y R

(Suite. Voyez tom. VI, p. 269 etc.)

MONNAIES COLONIALES

XLVII. Septime Sévère (de 192 à 211 après J. C.).

2297. — AYT KAI ΣΕΠ — ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ ΥΠΑΤΟΣ ΤΟ Γ.
CEOYHPOC Σ€ en légende circulaire. Buste lauré et drapé de Septime Sévère à droite, massue, et regardant à gauche, tenant une couronne dans la poitrine couverte du paludamentum. Grènetis au pourt. murex. Grènetis au pourtour.

AR 28. — Quadruple denier. Ma collection.

2298. — . . . SEPT | COLONI SEP TVRVS METR. Astarté tourelée, debout de face, regardant à gauche, vêtue d'un chiton court et d'un péplos rejeté sur l'épaule gauche. Elle étend la main droite sur un trophée planté à côté d'elle, et elle est couronnée par une victoire ailée, debout à sa gauche sur un cippe. Au second plan, à côté du trophée, un palmier. Grèn. au p.

AE 33 — Trichalque Alex. Boutkowsky, Répert. prat.. p. 393. — Imhoof Blumer, Monn grecques, p. 446, No 39.

2299. — Même dr. | Même légende. Héraclès imberbe, nu, debout à gauche, posant la main droite sur un trophée planté à côté de lui, et tenant sa massue sur son bras gauche.

AE 32. — Trichalque, gr. 19,60 et 25,80. Ma collection, 2 exemplaires.

AE 30. — Trichalque, gr. 22,02. Babelon, Perses Achéménides, No 2187. — Mionnet, t. VIII suppl., p. 304, No 317.

2300. — Même dr.

SEPT — TVRVS — METROP en légende circulaire. **COLONI** à l'exergue. Pontife vêtu d'une tunique talaire, enveloppé d'un long voile, conduisant 2 bœufs à droite. Au second plan, une enseigne militaire sur laquelle on lit: **LEG / III / GAL**. Grèn. au p.

AE 30. — Trichalque gr. 20. Ma collection.

AE 32. — Trichalque Mionnet, t. V, p. 428 No 620. — Vaillant, Numism. in Colon. percus a.

XLVIII. Julia Domna (de 193 à 217 après J. C.).

2301. — **IVLIA** à gauche, **AVGVSTA** à droite. Buste de Julia Domna, à droite, la poitrine drapée. Grèn. au pourt.

SEP TVRVS METR COLONI en légende circulaire. Astarté étendant la main sur un trophée comme au revers du 2298. Grènetis au pourtour.

AE 34. — Tétrachalque, gr. 29,40. Babelon, Perses Achémén. No 2189. — Mionnet, t. V, p. 428, No 622.

AE 33. — Tétrachalque. Ma collection.

2302. — Même dr. Pontife et légende du revers du 2300.

AE 33. — Trichalque, gr. 22,60. Ma collection = **Planche III, 1.**

2303. — Même dr.

Même légende. Aigle éployé de face sur une massue, regardant à gauche et tenant une couronne dans son bec. En arrière, au second plan, une enseigne militaire, sur laquelle on lit: **LEG / III / GAL**. A côté, dans le champ, à droite, le murex.

AE 25. — Dichalque, gr. 13,50. Ma collection.

2304. — Même dr.

SEP TVRVS METROP en légende circulaire, **COLONIA** à l'exergue. Taureau marchant à droite. Devant lui, le murex. Au second plan, une enseigne militaire, sur laquelle on lit: **LEG / III / GAL**.

AE 26. — Dichalque, gr. 12,63. Babelon, Loc. cit. No 2188. — Mionnet, t. V, p. 428, No 621. — Ma collection = **Planche III, 2.**

2305. — Même dr.

SEP TVRVS METRO COLONI. Deux hommes, vêtus de la toge et voilés, sacrifiant au milieu sur un autel.

AE 23. — Chalque. Mionnet, t. VIII suppl., p. 305, No 318.

XLIX. Caracalla (de 197 à 217 après J. C.).

2306. — AYT KAI ANTΩΝΙ- ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ ΥΠΑΤΟC ΤO Δ
ΝΟC C€ en légende circulaire. en légende circulaire. Aigle
Tête laurée de Caracalla bar- du revers du 2297. Grènetis
bue, à droite. Grèn. au pourt au pourtour.

AR 28. — Quadruple denier, gr. 14,55. Babelon, Loc. cit., No 2192.

AR 26. — Quadruple denier, gr. 13,80. Babelon, Perses Achémén., No 2190.
— Ma collection, 3 exemplaires = **Planche III, 3.**

2307. — Même légende. Buste lauré ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ ΥΠΑ-
de Caracalla, à droite, la poitrine cou- TOC ΤO Γ. Même
verte du paludamentum. Grènetis au p. revers.

AR 25. — Quadruple denier. Imhoof-Blumer, Abh. d. Bayer. Akad. I. Cl.
XVIII, Taf. XIV, S. 17.

2308. — Même dr. ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ ΥΠΑΤΟC ΤO Δ. Même
revers.

AR 26. — Quadruple denier. Ma collection.

AR 26. — Quadruple denier, gr 13,75. Babelon, Loc. cit., No 2191. — Ma coll.

2309. — Même dr. ΔΗΜΑΡΧ à gauche, ΕΞ ΥΠΑΤ Γ à
droite en légende circulaire. Buste lauré
d'Héraclès, comme au revers du 2267.
Grènetis au pourtour.

AR 25. — Quadruple denier. Imhoof-Blumer, Abh. d. Bayer Akad. I. Cl.
XVIII, Taf. XIV, S. 17.

2310. — IMP M SEP TVRVS METRO COLONIA. Astarté
AVR ANTONINVS. tourelée, debout de face, vêtue d'un chiton court et d'un péplos rejeté sur l'épaule gauche. Elle étend la main droite sur un trophée planté à côté d'elle, et tient de la main gauche une haste transversale. Elle est couronnée par une petite victoire ailée debout à droite sur un cippe. A ses pieds, à droite, le murex, à gauche, une petite figure de Silène, portant une outre sur l'épaule. Grèn. au p.

AE 26. — Dichalque, gr. 13. Collection de Luynes — Babelon, Loc cit., p.
321, No 2196, pl. XXXVI, fig. 15. — Mionnet, t. VIII suppl. p. 305, No 320. —
Eckhel, Catal Mus. Caes. Vindob. I, p. 244, No 20.
AE 27. — Dichalque, gr. 13,38. Babelon, Perses Achémén., p. 231, No 2197.
— Mionnet, t. V, p. 429, No 626.

- 2311.** — M AVREL ANTONINVS PIVS | Même revers.
AVG en légende circulaire. Buste lauré de |
 Caracalla, à droite, la poitrine cuirassée. |
 AE 30. — Trichalque, gr. 23,30. Ma collection. — Mionnet, t. VIII suppl.,
 p. 305, No 321. — Eckhel Catal. Vindob. I, p. 244, No 19.
- 2312.** — M AVR—ANT IMP. Même buste | Même revers.
 lauré, mais imberbe, à droite, la poitrine |
 couverte du paludamentum. |
 AE 32 — Trichalque. Alex Boutkowski, Répert. prat., p. 393. — Imhoof-
 Blumer, Monn. grecques, p. 446, No 40.
- 2313.** — Légende | SEP TVRVS METR COLONIA. Héraclès,
 et droit du No 2311. | imberbe, nu, tenant sur son bras gau-
 che la massue et la peau de lion, de-
 bout à gauche, fait une libation et vide
 une patère de la main droite sur un
 autel placé devant lui. Dans le champ,
 en haut et à gauche, 2 bétyles de forme
 conique (les pierres ambroisiennes) de
 la base desquelles s'échappent 2 ruis-
 seaux. Grènetis au pourtour.
- AE 34. — Trichalque gr. 23,66. Babelon, Loc. cit., No 2198, pl. XXXVI,
 fig 16. — Ma collection = **Planche III**, 4. — Mionnet, t. V p. 429, No 623.
- 2314.** — IMP M AVR ANTONINVS AVG. | Même revers.
 Tête laurée de Caracalla, à droite. |
 AE 26. — Dichalque. Catal. Rollin et Feuardent, No 7441.
- 2315.** — IMP M | SEP—TV/RVS—ME/TRO—CO/LO—NI
 AVR à gauche, AN- | en 4 lignes horizontales de part et d'aut-
 TONINVS. Même | tre d'une massue. Le tout dans une
 tête à droite. | couronne de chêne.
- AE 24. — Chalque, gr. 9,20. Ma collection.
- 2316.** — Même légende. Tête radiée et | Même revers.
 laurée de Caracalla, à droite. |
 AE 23. — Chalque, gr. 11. Babelon, Perses Achémén., p. 322, No 2199 —
 Mionnet, t. V, p. 430, No 627.
- 2317.** — Légende | Même légende en bordure circulaire
 et droit du 2315. | Harpocrate, à demi nu, debout de face,
 regardant à gauche, la tête ornée d'une

fleur de lotus, et portant la main droite à sa bouche. De la main gauche, il soutient les replis de sa chlamyde enroulée à la base du tronc et une corne d'abondance. A ses pieds, à gauche, un autel allumé, à droite le murex. Gr. au p.

AE 27. — Dichalque, gr. 12,20. Ma collection = **Planche III**, 5. — Mionnet, t. V, p. 430, No 628. — Ancienne coll. Allier de Hauteroche.

2318. — Même dr. | Même légende. Temple à plusieurs colonnes, en bas, le murex.

AE 23. — Chalque. Mionnet, t. VIII suppl., p. 305, No 319.

2319. — Même dr. | Aigle et légende du revers du 2303.

AE 21. — Dichalque, gr. 13,80. Ma collection = **Planche III**, 6. — Mionnet, t. V, p. 426, No 625. — Vaillant, Numism. in colon. percussa.

2320. — Même dr. | Légende et taureau du revers du 2304.

AE 27. — Dichalque gr. 12,15 à 12,83. Collection de Luynes. — Babelon Loc. cit., p. 321, Nos 2193 et 2194, pl. XXXVI, fig. 14. — Ma collection. — Collection de l'Univers. amér. de Beyrouth.

2321. — Légende | **SEP TVRVS METRO COLONI.** Pontife et droit du 2311. | conduisant 2 bœufs du revers du 2300.

AE 32. — Trichalque. Catal. Rollin et Feuardent, No 7442. — Mionnet, t. V, p. 429, No 624.

AE 33. — Trichalque. Sestini, Descriz delle med. ant. gr. del Mus. Hederv. III, p. 96. No 29

2322. — Légende | Légende du 2315 en bordure circulaire et droit du 2315. | L'empereur, voilé en pontife, debout à gauche, tenant une patère de la main droite et sacrifiant sur un autel allumé. Devant lui, à ses pieds, le murex.

AE 27. — Dichalque, gr. 12,73. Babelon, Perse Achém., p. 322, No 2200. — Ma collection = **Planche III**, 7. — Catal. Rollin et Feuardent, No 7443. — Mionnet, t. V, p. 430, No 629.

2323. — Même dr. | Même légende circulaire, **COLONI**, à l'exergue. Urne des jeux surmontée d'un palmier. Sur la panse on lit **AKTIA**.

AE 30. — Dichalque, gr. 14,35. Collection de l'Univers amér. de Beyrouth.

2324. — Même dr.

Légende du 2315 en bordure circulaire. Deux urnes des jeux posées sur une table carrée. Des 2 côtés, une palme, au dessous, le murex. Au dessus, ACTIA. A l'exergue, ERACLIA. Grènetis au p.

AE 27. — Dichalque, gr. 41,30. Ma collection, 2 exempl. — **Planche III**, 8. — Catal Rollin et Feuardent. No 7444. — Mionnet t. V, p. 430, No 630. — Vaillant, Numism. in colon. percussa.

L. Plautille (de 202 à 205 après J. C.).

2325. — PLAVTILLA AV-
GVSTA. Buste de Plautille, à
droite, la poitrine drapée.

SEP TVRVS METROP CO-
LONI. Isis debout de face, re-
gardant à gauche, allaitant
Horus. A ses pieds, un enfant.

Description douteuse.

AE 30. — Trichalque. Catal. de Moustiers, No 2383. — Catal Gréau, No 2627.

2326. — Même dr.

Harpocrate comme au revers du 2317.

AE 27. — Dichalque. Alex. Boutkowski. Répert prat., p. 393. — Imhoof-Blumer, Monn. grecques, p. 446, No 41.

2327. — Même dr.

Même légende. Deux personnages (en partie frustes) debout sur un quadriga vu de face.

AE 32. — Trichalque, gr. 20,64. Babelon. Perses Achémén , p 322, No 2201. — Mionnet, t. V, p. 430, No 631.

LI. Géta (de 197 à 212 après J. C.).

2328. — AYT KAI à gauche,
ΓΕΤΑC ΚΕB. Tête laurée de
Géta, à droite.

ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ ΥΠΑΤΟC TO B.
Aigle du revers du 2297.

AR 27. — Quadruple denier, gr. 15,05. Babelon, Loc cit., No 2202. — Ma collection.

2329. — IMP CAES P SEPT GETA PIVS
AVG. Buste de Géta, à droite, la tête
laurée et barbue, la poitrine couverte
du paludamentum.

SEP TVRVS ME-
TROP COLON. As-
tarté comme au re-
vers du 2298.

AE 27. — Trichalque, gr. 25,20. Babelon Loc. cit., p 323, No 2204. — Mionnet, t VIII suppl., p. 306, No 323. — Vaillant, Numism in colon. percussa.

2330. — SEP GETA CAESAR. Buste de Géta, à droite, la tête nue, la poitrine couverte du paludamentum.

SEP TVRVS METROP en légende circulaire, COLONI à l'exergue. Aigle debout de face sur une base, les ailes éployées, regardant à gauche et tenant une couronne dans son bec, de chaque côté de lui une enseigne militaire, sur lesquelles on lit: LEG d'un côté, del'autre III / GAL.

AE 29. — Dichalque, gr. 15,50. Babelon, Perses Achémén., p. 322, No 2203, pl. XXXVI, fig. 17. — Mionnet, t. V, p. 430, No 632. — Ma collection.

2331. — Droit du 2329.

SEP TVRVS METRO COLON. Pontife conduisant 2 bœufs du revers du 2300.

AE 33. — Trichalque. Mionnet, t. V, p. 431, No 634. — Vaillant, Numism. in colon. percussa.

LII. Macrin (de 217 à 218 après J. C.).

2332. — IMP CAES MACRI- NVS AVG. Tête laurée de Macrin, à droite. Grènetis au pourtour.

SEP TYR METROP COL. Astarté posant la main sur un trophée, couronnée par la victoire, comme au revers du 2298.

AE 24. — Chalque, gr. 8,30. Collection de Luynes — Babelon, Loc. cit., p. 323, No 2207.

2333. — Même légende. Buste lauré de Macrin, à droite, la poitrine cuirassée

SEP Héraclès debout à gauche, faisant une libation, comme au revers du 2313. Gr.

AE 30. — Trichalque, gr. 24,15. Ma collection.

2334. — Légende et droit du 2332.

SEP TVR. Tête laurée d'Héraclès, à droite, la peau de lion nouée autour du cou.

AE 21. — Chalque, gr. 7,20. Ma collection. — Mionnet, t. VIII suppl., p. 306, No 324. — Babelon, Loc. cit., p. 324, No 2211.

2335. — Même dr.

COENV PHOENICES. Vue de trois quarts d'un temple à fronton triangulaire, surmonté au sommet par un acrotère en forme de fleur de lys, pourvu de nombreuses colonnes, auquel on accède par

| un large escalier. Dans le champ à droite, le murex. A l'exergue N A. Gr.

AE 26. — Dichalque, gr. 13,18. Babelon, Perses Achémén., p. 323, No 2209.

AE 25. — Chalque, gr. 8,95. Babelon, Loc. cit., No 2208, pl. XXXVI, fig. 18.

AE 24. — Chalque. Ma collection.

2336. — Droit du 2333. | Même revers.

AE 30. — Trichalque, gr. 19. Ma collection = **Planche III**, 9.

2337. — Droit du 2332. | **SEP TYR METR COLO.** Même revers.

AE 23. — Chalque. Mionnet, t. V, p. 431, No 636. — Vaillant. Numism. in colon. percussa.

2338. — **AYT K M ΟΠ C€ ΔΗΜΑΡΧ ΕΞ ΥΠΑΤΟΣ ΠΠ.**
MAKPINOC C€. Même droit | Revers du 2297. Aigle éployé
Grènetis au pourtour. | sur une massue.

AR 25. — Quadruple denier, gr. 13,53. Rabelon, Loc. cit., p. 323, No 2205,
— Ma collection 2 exemplaires.

2339. — Droit du | **SEP TVRO METROP COLON.** Taureau
2332. | devant une enseigne militaire comme
au revers du 2304.

AE 25. — Chalque, gr. 9,43. Babelon, Loc. cit., p. 323, No 2206. — Mion-
net, t. V, p. 431, No 635.

2340. — Même dr. | **SEP TVRVS METRO** en légende circu-
laire, **COLON** à l'exergue. Galère phé-
nicienne allant à droite, avec proue re-
courbée en volute, au dessus d'un épé-
ron, et poupe ornée de l'aplustre. Au
dessus, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 21. — Chalque, gr. 8,38. Babelon, Loc. cit., p. 324, No 2210, pl. XXXVI,
fig. 19. — Ma collection, 2 exemplaires = **Planche III**, 10. — Collection du Dr
P. Schröder. — Collection de l'Université américaine de Beyrouth. — Mionnet, t.
V, p. 431, No 637.

2341. — Même dr. | **SEP TVRVS METR** en légende circu-
laire, **COLON** à l'exergue. Palmier entre
une massue à droite et le murex à gauche.

AE 19. — Chalque gr. 9. Ma collection.

LIII. Diaduménien (de 217 à 218 après J. C.).

2342. — M OP DIADVM E- | . . . TYRVS METR COL. Hé-
NIANVS CAES. Buste de Dia- | raclès sacrifiant comme au
duménien, à droite, la poitrine | revers du 2313. Grènetis au
couverte du paludamentum. | pourtour.

AE 25. — Dichalque, gr. 11.06. Babelon Perses Achém., p. 324, No 2212.
— Mionnet, t. V, p. 432, No 638.

2343 — Même dr. | COENV PHOENICES. Temple vu de
trois quarts comme au revers du 2335.

AE 29. — Trichalque, gr. 20.60. Ma collection.

AR 25. — Chalque, gr. 8.80. Ma collection

2344. — Même dr. | SEP TVRVS METROP. Diaduménien de-
bout dans un quadrigé de cerfs allant
au galop à gauche. Il tient dans la main
gauche un sceptre terminé par un aigle.

AR 30. — Trichalque. gr. 22. Ma collection

2345 — Même légende. Buste | . . . TVRVS MET . . . Galère
de Diaduménien, à droite, la phénicienne comme au revers
poitrine couverte de la cui- du 2340. Grènetis au pour-
rasse. Grènetis au pourtour. tour.

AE 21. — Chalque, gr. 9.47. Babelon Loc. cit., p. 324, No 2213. — Collection
du Dr P. Schröder à Beyrouth.

2346 — Même dr. | SEP TVRVS METROP COLON. Palmier
du 2341 entre une massue et le murex.
Grènetis au pourtour.

AE 21. — Hémi-chalque, gr. 5.77. Babelon. Perses Achémén., p. 324, No
2214. — Boutkowski, Répert. prat., p. 393. — Revue numism. franç. 1891, p. 105,
pl. V, fig. 12.

2347. — Même dr. | SEP TVRVS METROP et dans le champ
COLONI. Palmier. Grènetis au pourtour.

AE 18. — Hémi-chalque, gr. 6.58. Babelon. Loc. cit. p. 324, No 2215. —
Mionnet, t. V, p. 432, No 639.

LIV. Élagabale (de 218 à 222 après J. C.).

2348. — IMP CAES | SEPTIM TVRO COLO. Astarté tourelée,
M AV ANTONINVS | debout de face, la tête légèrement tour-
AVG. Buste d'Éla- | née à droite, vêtue d'un chiton court,

gabale, la tête laurée, la poitrine couverte du paludamentum. En contre-marque, la tête imberbe d'Héraclès. Grènetis au pourtour.

laissant le sein droit à découvert, serré au niveau des hanches, et d'un péplos rejeté sur l'épaule gauche. Elle étend la main droite sur un trophée placé à côté d'elle, et tient de la main gauche une haste transversale. Sa jambe gauche, repliée, repose sur une proue de galère. La déesse est couronnée par une petite victoire ailée, debout sur un cippe à droite. Au second plan, à gauche, un palmier ; à l'exergue, le murex. Grèn. au p.

AE 29. — Dichalque, gr. 15,88. Babelon Loc. cit., p. 325, No 2219. — Mionnet, t. V. p. 432, No 640. — Collection de l'Univers améric de Beyrouth.

2349. — Même dr. sans contre-marque.

SEPT—IM—T—VRO en légende circulaire, COLO à l'exergue. Même revers, mais le murex est à la droite d'Astarté. Grènetis au pourtour.

AE 30. — Dichalque, gr. 18,25. Ma collection

2350. — Même droit.

TVRIORVM. Revers du 2349.

AR 31. — Dichalque, gr. 16,97. Babelon, Loc. cit., p. 325, No 2220. — Mionnet, t. V. p. 433, No 644. — Catal. Rollin et Feuardent, No 7450.

AE 30. — Dichalque, gr. 14,72. Babelon, Loc. cit., No 2221. — Mionnet t. V. p. 432, No 643. — Ma collection. — Collection du Dr P. Schröder.

AE 29. — Dichalque. Ma collection = Planche III, 11.

AR 28. — Dichalque. gr. 11,55. Babelon. Loc. cit., No 2222. — Ma collection. — Mionnet t. V. p. 432, No 642.

AE 26. — Dichalque. gr. 13,43. Babelon. Loc. cit., No 2223.

2351. — Même droit. Mais le paludamentum est pourvu d'un large collet brodé ou fourré. Grènetis au pourtour.

Même revers.

AE 30. — Dichalque. Ma collection

2352. — Droit du 2349.

TVRIORVM. Revers du 2348.

AE 29. — Dichalque. Ma collection.

2353. — Même légende que le 2348. Buste lauré et cuirassé d'Élagabale, à droite. Grènetis au pourtour.

Revers du 2350.

AE 28. — Dichalque. Ma collection, 2 exemplaires.

2354. — Droit, légende et contremarque du 2348. | Revers du 2350.

- AE 30. — Dichalque, gr. 14,22. Babelon, Loc. cit., No 2224.
 AE 29. — Dichalque, gr 14,22. Babelon, Loc. cit., p 326. No 2225.— Ma coll.
 AE 28. — Dichalque. Ma collection.
 AE 27. — Dichalque. Ma collection.

2355. — Même dr. | Revers du 2350, mais avec le murex à droite du cippe, continuant la légende.

- AE 29. — Dichalque Ma collection

2356. — Même dr. | Revers du 2348 avec **TVRIORVM**.

- AE 32. — Dichalque, gr. 16,73. Babelon. Perses Achémén., p 326, No 2226.

2357. — Droit du 2349. | **SEPT—IM—TV—RO** en légende circulaire, **COLO** à l'exergue. Revers du

2349, mais à la place du palmier, une petite figure de Silène portant une oultre sur l'épaule. Grènetis au pourtour.

AE 30. — Trichalque, gr. 18,48. Babelon, Loc. cit., p 324, Nos 2216 et 2217, pl. XXXVI, fig. 20. — Ma collection — **Planche III**, 12. — Catal. de Moustiers, No 2256. — Catal Rollin et Feuardent, No 7446. — Mionnet. t V, p. 432, No 640 et t. VIII suppl., p. 306, No 325 — Sestini Descriz delle med. ant. gr del Mus. Hederv. III, p. 97, No 30, C M H. No 6148.

- AE 28. — Dichalque gr. 17,50. Ma coll.—Cat. Rollin et Feuardent, No 7447.

2358. — Droit du 2348. | Même revers.

AE 31. — Dichalque, gr. 14,84. Babelon, Loc. cit., No 2218. — Gr. 18. Ma collection.

2359. — Droit du 2353. | **SEP—T—VR—O—COL.** Même rev.

- AE 26. — Chalque, gr. 9. Ma collection. — Collection du Dr P. Schröder.

2360. — Légende et droit du 2349. Grènetis au pourtour. | **TV—RI—OR—VM** en légende circulaire. Temple hexastyle, à fronton triangulaire, orné d'acrotères, auquel on accède par un large escalier. Sous le portique, Astarté comme au revers du 2348. A l'exergue, un petit autel entre un petit palmier à droite et le murex à gauche. Grènetis au pourtour.

AE 29. — Dichalque, gr. 13,60. Babelon, Perses Achémén., p. 326, No 2227, pl. XXXVI, fig. 21. — Ma collection. — Mionnet, t. V, p. 433, No 646. — Catal. Rollin et Feuardent, No 7430.

2361. — Droit du 2353. | T—VRI—ORV—M. Revers du 2360.
AE 27. — Dichalque. Ma collection.

2362. — Droit du 2351. | Même revers, mais la légende TVRIORVM est à l'exergue, entre l'escalier du temple et l'autel.

AE 30. — Dichalque. gr. 11,13. Babelon, Loc cit., p. 326, No 2229. — Ma collection.

9363. — Droit du 2349. | SEP—TIM—TVRO—COL. Même revers que le 2360. L'autel est entre le murex à droite et le palmier à gauche, qui dépasse en hauteur l'escalier.

AE 30. — Dichalque. gr. 18,22. Babelon, Loc cit., p. 326, No 2228. — Mionnet, t. V, p. 433, No 647. — Ma collection = **Planche III**, 13.

2364. — Droit du 2351. | Même revers.

AE 30. — Trichalque Ma collection.

2365. — Droit du 2349. | TVRIORVM. Héraclès faisant une libation comme au revers du 2313.

AE 28. — Dichalque. Collection du Dr P Schröder à Beyrouth.

2366. Même dr. | SEP TVRVS COLON. Dionysos nu, debout de face et légèrement tourné à gauche, inclinant le cantharum de la main droite au dessus d'un panthère, et tenant appuyé sur le bras gauche, un long thyrse. Devant lui, à gauche, un trophée au pied duquel sont 2 captifs assis dos à dos. En haut, une étoile. Grènetis au pourtour.

AE 27. — Dichalque, gr. 12,17 (fruste). Babelon, Perses Achémén., p. 327, No 2235 (description inexacte), pl. XXXVII, fig 2. — Mionnet, t. V p. 434, No 656.

2367. — Même dr. | TVRIORVM. Même revers.

AE 29. — Dichalque. Ma collection.

AE 27. — Dichalque gr. 13. Ma collection = **Planche III**, 14.

2368. — Même dr. | Massue debout. SE/P—TV/RO—CO/LO en 3 lignes. Couronne de chêne au pourtour.

AE 18. — Hémi-chalque, gr. 5,90. Ma collection = **Planche III**, 15.

2369. — Même dr.

COL TVRO METRO. Pallas assise à gauche sur un trône, coiffée du casque corinthien, et ayant à terre, à côté d'elle, son bouclier rond; sur sa main droite elle porte 2 figures debout sur une proie, et s'appuie de la main gauche. Dans le champ, à droite, un palmier, à gauche, le murex.

AE 26. — Dichalque, gr. 12,22. Babelon, Loc. cit., No 2239, pl. XXXVII, fig. 2. — Mionnet, t. V, p. 434, No 653.

2370. — Même dr.

SEP TVRO METRO. . . Harpocrate debout comme au revers du 2317.

AE 21. — Chalque gr. 5,47. Babelon, Loc. cit., No 2237, pl. XXVII, fig. 3. — Mionnet, t. V, p. 434, No 652.

2371. — Même dr.

SEP TVRVS . . Silène nu, tourné à droite, la main droite levée, et portant une outre sur l'épaule gauche. Devant lui, un palmier. Au milieu, dans le champ, une étoile et le murex. Grèn. au pourt.

AE 26. — Dichalque, gr. 13,60. Babelon, Loc. cit. No 2234, pl. XXXVII, fig. 1. — Mionnet, t. V, p. 434, No 630 et t. VIII suppl., p. 306, No 326. — Collection du Dr P. Schröder.

2372. — Même dr.

TVRIORVM. Cadmus nu et debout à droite, ayant sa chlamyde sur son bras gauche et lançant de la main droite un rocher contre un serpent qui se dresse devant lui. A l'exergue, le murex.

AE 27. — Dichalque, gr. 11,43. Babelon, Perses Achémén., p. 327, No 2236. — Mionnet, t. V, p. 434, No 655.

2373. — Même dr.

COL TVRO MET. Même revers.

AE 27. — Dichalque. Catal. Rollin et Feuardent, No 7452.

2374. — Droit du
2349.

TVRIORVM. Didon, à demi nue, debout à gauche, tenant un aplustre de la main droite étendue, et sur le bras gauche un caducée. De la main gauche elle retient les plis de son péplos enroulé autour de ses jambes. Dans le champ, à droite le murex, à gauche un palmier.

AE 28. — Dichalque, gr. 13,07. Babelon, Loc. cit., No 2230, pl. XXXVI, fig. 22.

2375 — Droit du
2351.

TVRIORVM. Didon, à demi nue, debout à gauche, son péplos enroulé autour des jambes; de la main droite elle tient une torche renversée, et de la gauche un sceptre ou un aplustre. Devant elle, une porte de ville flanquée de 2 tours, crénelées, et surmontées d'un maçon qui achève de construire la muraille. A l'exergue, le mot ΔΕΙ—ΔΩ et un autre ouvrier ouvrant une tranchée à coups de pioche. Dans le champ, en haut et au milieu le murex, à droite un palmier.

AE 26. — Dichalque, gr. 14,40. Babelon, Perses Achémén., p. 327, No 2231, pl. XXXVI, fig. 23.— Ma collection. — Collection de l'Univ amér. de Beyrouth. — Mionnet t. V, p. 433, No 648.

AE 27. — Dichalque, gr. 9,73. Babelon, Loc. cit., No 2232.

2376. — Même droit. Derrière la tête,
contremarque.

AE 27. — Dichalque. Ma collection.

2377. — Droit du
2349.

TVRIORVM. Didon, debout à gauche, sur une galère phénicienne allant à droite, avec éperon et proue recourbée en volute, et poupe ornée d'un bouclier sur un aplustre. La déesse a la main droite étendue et porte une corne d'abondance sur le bras gauche, A ses côtés, en avant un matelot, en arrière le pilote courbé sur le gouvernail. A l'exergue, 2 murex. Grènetis au pourtour.

AE 27. — Dichalque, gr. 13,04. Babelon, Loc. cit., No 2246, pl. XXXVII, fig. 7. — Ma collection. — Mionnet, t. V, p. 435, No 660.

2378. — Même dr.

Même revers, mais avec un seul murex à l'exergue.

AE 26. — Dichalque. Ma collection.

2379. — Même droit, avec une contre-
marque derrière à la tête.

AE 26. — Dichalque, gr. 10,45. Ma collection.

Même revers.

2380. — Droit du 2349. **TVRI METRO.** Énée, à demi nu, courant à gauche, éllevant la main droite et saisissant de la main gauche la poignée de son parazonium.

AE 19. — Hémi-chalque, gr. 3,05. Babelon, *Perses Achém.*, p. 330, No 2251.

2381. — Droit du 2353. **TVRIORVM.** Énée demi nu, s'élançant à droite, le pied gauche posé sur une proue de navire. Il tient une haste transversale de la main gauche. Il étend en arrière la main droite et détourne la tête comme pour appeler ses compagnons. Dans le champ, à gauche, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 28. — Dichalque, gr. 15,10. Ma collection.

2382. — Même légende. Buste lauré d'Élagabale, la poitrine cuirassée et couverte du paludamentum. Gr. au p. **TVRIORVM.** Enée nu debout sur une galère, s'élançant à droite et détournant la tête, en étendant la main droite comme pour appeler ses compagnons. Dans le champ, à gauche, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 28. — Dichalque, gr. 13,70. Ma collection. — Collection du Sémin. Ste Anne à Jérusalem

2383. — Même dr. **TVRIORVM.** Énée fuyant à gauche, en portant sur son dos son père Anchise, coiffé du bonnet phrygien, son fils Ascanie le précède et lui tient la main.

AE 26. — Dichalque, gr. 10,48. Babelon, *Loc. cit.*, p. 329, No 2245.

2384. — Même dr. **SEP TVRVS METROP COL.** Temple vu de trois quarts comme au revers du 2335. Dessous, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 20. — Chalque. Ma collection.

AE 20. — Chalque, gr. 6,72. Babelon, *Loc. cit.*, p. 327, No 2233. — Mionnet, t. V, p. 434, No 651.

AE 19. — Chalque. Ma collection.

2385. — Même dr. **TVRIORVM.** Niké debout à gauche, tenant une palme sur le bras gauche et

couronnant de la droite un palmier. Dans le champ, devant Niké, le murex.

AE 28. — Dichalque. Boutkowsky, Répert. prat., p. 393. — Imhoof-Blumer, Monnaies grecques, p. 447, No 42.

2386. — Même dr.

TVRIORVM. Niké debout à gauche, à demi nue, s'appuyant sur un cippe, son péplos est enroulé autour de ses jambes. Sur la main droite étendue, elle porte un murex, et de la main gauche, elle tient une palme. Dans le champ, à gauche, un palmier. Grènetis au pourtour.

AE 25. — Chalque, gr. 8,45 (pièce trouée). Babelon, Loc. cit., p. 328, No 2238. — Mionnet, t. V, p. 434, No 654.

2387. — Même dr.

TVRIORVM. L'empereur dans un quadriga allant au pas à gauche. En haut, au dessus des chevaux, une étoile. A l'exergue, le murex et une palme. Grèn.

AE 27. — Dichalque, gr. 43,42 et 43,98. Babelon, Loc. cit., p. 328, Nos 2242 et 2243, pl. XXXVII, fig. 6. — Mionnet, t. V, p. 435, No 658. — Collection du Dr P. Schröder à Beyrouth.

2388. — Même dr.

TVRIORVM. Quadriga de cerfs allant au galop, à droite; derrière le quadriga, un personnage nu, allant à gauche, tenant de la main gauche une lance et portant sa chlamyde sur le bras gauche. Dans le champ à droite, le murex. En haut et au milieu, une étoile.

AE 27. — Dichalque, gr. 12,91. Babelon, Loc. cit., No 2244. — Mionnet, t. V, No 657. — Ma collection.

2389. — Droit du
2359.

TVRIORVM. Deux mains jointes tenant un palmier. Grènetis au pourtour.

AE 21. — Hémi-chalque, gr. 4,63. Babelon Perses Achémén., p. 329, No 2250. — Ma collection = **Planche III**, 16. — Boutkowsky, Rev. num. franç. 1884, p. 405, et Répert. prat. p. 393, complète de la façon suivante cette description que je ne puis contrôler sur mes exemplaires: «Au dessous, deux murex et la égende phénicienne **𐤉𐤁𐤉** (de Tyr)», voir pl. XVIII, fig. 42, de la Rev. num. franç. 1884.

2390. — Droit du 2382. **TVRIORVM.** Bétyle de forme ovoïde, autour duquel est enroulé un serpent. Dans le champ, à droite, le murex. A gauche, un palmier. Grènetis au pourt.

AE 26. — Dichalque, gr 12,75. Babelon, Loc. cit., p. 328, No 2240. — Ma collection, 2 exemplaires = **Planche III, 17.** — Miennet. t. V, p. 433, No 649. — Collection du Dr P. Schröeder à Beyrouth.

2391. Même dr. **TVRIORVM.** Deux bétyles (les pierres ambroisiennes) de forme conique séparés par un olivier au tronc noueux. Sur le bétyle de gauche on lit en 2 lignes **AMB/POCIC**, sur celui de droite **ΠΑΕ/ΤΡΕ.** A l'exergue, un loup et le murex.

AE 27. — Dichalque, gr. 11. Babelon, Loc. cit., p. 328, No 2241. — Miennet, t. V, p. 435, No 659.

2392. — Même dr. **SEPTIM** (à gauche), **TVRO** (à droite), **COLO** (à l'exergue). 2 bœufs attelés au joug et allant à droite. Devant, à droite le murex. Derrière, au milieu et au second plan, une enseigne militaire avec **LEG / III / GAL.** Grènetis au pourtour.

AE 24. — Chalque. Ma collection = **Planche III, 18.**

2393. — Droit du 2349. | **TVRIORVM.** Galère du 2340.

AE 17. — Hémi-chalque. Ma collection

2394. — Droit du 2382. **TVRIORVM.** Urne des jeux, de forme sphérique, de laquelle émerge une palme. Sur la panse, on lit en 2 lignes : **AKTIA / ΟΛΥΜΠΙΑ.** A l'exergue, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 30. — Dichalque gr 15,02. Babelon Perses Achémén. p. 329, No 2247. — Ma collection. — Miennet t. V, p. 435, No 661.

AE 28. — Dichalque, gr. 13,35. Babelon, Loc. cit., No 2248, pl. XXXVII, fig. 8. Miennet, t. V, p. 435, No 662.

AE 27. — Dichalque, gr. 13,57. Babelon, Loc. cit., No 2247. — Collection du Dr P. Schröeder.

LV. Aquilia Sévéra (entre 220 et 222 après J. C.).

2395. — **IVL AQVILIA SE-** **TVRIORVM.** Astarté couronnée par une victoire comme d'Aquilia Sévéra, à droite, la poitrine drapée. Grèn. au p. au pourtour.

AE 27. — Dichalque, gr. 11,36. Babelon, Loc. cit., p. 330, No 2252. — Ma collection. — Hoffmann, No 1748. — Collection de Moustiers. — Mionnet, t. V, p. 436, No 664.

2396. — Même droit. Contremarque à | Même revers. droite, devant le cou.

AE 27. — Dichalque. Ma collection.

2397. — Droit du **TVRIORVM.** Astarté couronnée par 2395. une victoire, comme au revers du 2310.

AE 27. — Dichalque. Alex. Boutkowski, Répert. prat., p. 393. — Hoffmann, Bull. numismat. Paris, 1872, p. 214, pl. II, fig. 7. — Mionnet, t. VIII suppl., p. 308, No 331. — Sestini, Descriz. delle med ant gr. del Mus. Hederv. III, p. 97, No 37, C.M.H. No 6100.

2398. — Même dr. **TVRIORVM.** Astarté dans un temple hexastyle, comme au revers du 2360.

AE 27. — Dichalque, gr. 14,63 Babelon, Loc. cit., p. 330, No 2254. — Mionnet, t. V, p. 436, No 663.

2399. — Même dr. **TVRIORVM.** Héraclès sacrifiant sur un autel, comme au revers du 2313. Grèn.

AE 27. — Dichalque, gr. 14,57. Babelon, Perses Achém., p. 330, No 2253. — Mionnet, t. V, p. 436, No 666, et t. VIII suppl., p. 307, No 330.

2400. — Même dr. **TVRIORVM.** Didon sur une galère comme au revers du 2377. Grèn. au p.

AE 29. — Dichalque, gr. 14,71. Babelon, Loc. cit., p. 330, No 2256, pl. XXXVII, fig. 10. — Mionnet, t. VIII suppl., p. 308, No 332. — Sestini, Descriz. delle med ant gr. del Mus. Hederv. III, p. 97, No 38, tab. XXXI, fig. 10.

AE 27. — Dichalque. Ma collection

2401. — Même dr. **TV—RIO—R—VM.** Niké du 2385. Grèn.

AE 27. — Dichalque, gr. 11,15. Ma collection. 2 exempl. = Planche III, 19.

2402. — Même dr. Légende et bétyle avec serpent du revers du 2390.

AE 22. — Chalque. Mionnet, t. V, p. 436, No 665. — Vaillant, Numism. in colon perc.

2403. — Même dr. | Légende et pierres amboisiennes du revers du 2391. Grènetis au pourtour.

AE 27. — Dichalque, gr 10,60. Babelon, Loc. cit., p. 330, No 2255, pl. XXXVII, fig. 9. — Hoffmann, No 1749. — Mionnet, t. V, p. 436, No 667.

2404. — Même dr. | **TVRIORVM.** Urne des jeux de forme sphérique, de laquelle émerge une palme: sur la panse, inscription rétrograde en 2 lignes: ΗΡΑΚΛΙΑ / ΟΛΥΜΠΙΑ. A l'exergue, le murex.

AE 27. — Dichalque, gr. 11,74. Babelon, Loc. cit., No 2257. — Ma collection = **Planche III, 20.** — Mionnet, t. V, p. 436, No 668.

LVI. Julia Maesa (de 218 à 222 après J. C.).

2405. — **IVLIA MAI—SA AVG.** Buste | Légende du 2361. diadémé et drapé de Julia Maesa, à | Temple hexastyle droite. Grènetis au pourtour. | du 2360.

AE 27. — Dichalque. Ma collection, 2 exemplaires.

2406. — Même dr. | Légende et revers, Didon devant une porte de ville du No 2375. Grèn. au p.

AE 27. — Dichalque Ma collection = **Planche III, 21.**

2407. — Même dr. | **TVRIORVM.** Tête d'Héraclès du 2334, devant une étoile. Grènetis au pourtour.

AE 27. — Dichalque, gr. 13,65 Babelon, *Perses Achémén.*, p. 331, No 2259. — Ma collection = **Planche III, 22.** — Mionnet, t. V, p. 437, No 670.

2408. — Même dr. | Légende et Didon sur une galère du 2377. Grènetis au pourtour.

AE 27. — Dichalque, gr. 12,35. Ma collection = **Planche III, 23.**

2409. — Même dr. | Niké du 2385. Même légende.

AE 27. — Dichalque, gr. 13,70. Ma collection.

2410. — Même dr. | Légende et bétyle ovoïde du 2390.

AE 31. — Dichalque. Mionnet, t V, p. 437, No 671. — Mus. Sanclem. Numism. select. III, p. 46.

2411. — Même dr. | Légende et pierres amboisiennes du 2391.

AE 27. — Dichalque, gr. 12,65. Babelon, Loc. cit., p. 331, No 2258, pl. XXXVII, fig. 11. — Ma collection = **Planche IV, 1.** — Mionnet, t. V, p. 436, No 669.

LVII. Elagabale et Julia Maesa.

2412. — Tête radiée d'Elagabale, accolée à celle de Julia Maesa. | **SEP COLON METROP TVRI.** Artémis debout, la main droite armée d'un javelot, et la gauche d'un bouclier. A ses pieds, un cerf

AE 31. — Dichalque. Mionnet, t. V, p. 437, No 672. — Vaillant, Numism. in col percussa.

LVIII. Sévère Alexandre (de 222 à 235 après J. C.).

2413. — **M AV ALEXANDER CAES SEB.** Buste d'Alexandre Sévère, à droite, la poitrine couverte du paludamentum. Gr. | Légende et As-tarté du 2349.

AE 25. — Dichalque. Ma collection

2414. — Même dr. | **SEP TVRVS COLONI.** Astarté du 2310. AE 25. — Dichalque, gr. 8,90. Ma collection.

2415. — Même droit, devant, une con-tremarque. | **COL MET TVRO.** Même revers.

AE 30. — Dichalque. Mionnet, t. VIII suppl., p. 308, No 333. — Sestini, Descr. num. vet. p. 539, No 32.

2416. — **M ALEXANDER CAES.** Buste de Sévère Alexandre, à droite, la poi-trine couverte de la cuirasse. En con-tremarque, une tête imberbe de l'Héra-clès tyrien. | **TVRIORVM.** Même revers.

AB 27. — Dichalque gr. 10,77. Babelon, Perses Achémén., p. 331, No 2260 Mionnet, t. V, p. 437, No 673. — Ma collection.

2417. — Même dr. | **TVRIORVM.** Silène debout à droite et revers du 2371.

AE 25. — Chalque gr. 7,05. Babelon, Perses Achémén., p. 332, No 2261. — Mionnet, t. V, p. 438, No 674.

2418. — Légende et droit du 2418. | **SEP TVRO COLO.** Même revers.

AE 26. — Dichalque, gr. 10,85. Ma collection = **Planche IV, 2.**

2419. — Même dr. | **SEP TVRO METRO COL.** Astarté sur une galère et revers du 2377.

AE 27. — Dichalque, Mionnet, t. VIII suppl., p. 309, No 335. — Sestini, Descriz. delle med. ant gr. del Mus. Hederv. III, p. 98, No 39, C.M.H. № 6151.

2420. — Légende et droit du 2414. | Même revers.
AE 27. — Dichalque. Mionnet, t. VIII suppl., p. 308, No 334. — Sestini Loc. cit., No 40, C.M.H. No 6152.

2421. — IMP CAES M AV ALEXANDER | SEP TVRO METROP
AV. Buste de Sévère Alexandre, à droite, | COL PENIC. Temple
la tête laurée, la poitrine couverte du | de trois quarts du
paludamentum et de la cuirasse. Grèn. | 2335.

AE 21. — Chalque, gr. 7,37. Babelon, Loc. cit., p 332, No 2262, pl. XXXVII, fig. 12. — Mionnet, t. V, p. 438, No 675. — Collect. de l'Univ amér. de Beyrouth.

LIX. *Julia Maméa (de 222 à 235 après J. C.).*

2422. — IVLIA MAMAEA AVG. | TVRIORVM. Pierres ambroï-
Tête diadémée de Julia Ma- | siennes et revers du 2391.
méa, à droite.

AE 32. — Dichalque. Mionnet, t VIII suppl., p. 309, No 336. — Mus. Théup. p. 731.

LX. *Gordien le pieux (de 238 à 244 après J. C.).*

2423. — IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG. | COL TVR METR.
Buste de Gordien le pieux, à droite, la | Astarté debout et
tête laurée, la poitrine couverte du pa- | revers du 2310.
ludamentum. Grènetis au pourtour.

AE 29. — Dichalque, gr. 18,57. Babelon, Perse Achémén., p. 332, No 2263.
— Ma collection. — Mionnet, t. V, p. 138, No 676.

2424. — Même dr. | TVRIORVM. Astarté dans un temple
hexastyle du No 2360.

AE 32. — Dichalque, gr. 13,85. Babelon, Loc. cit., p. 333, No 2269.

2425. — Même dr. | COL TVR METR. Même revers.

AE 28. — Dichalque, gr. 17,30. Ma collection. — Mionnet, t. VIII suppl., p. 309, No 337.

2426. — Même dr. | COL TVR ME'R. Héraclès sacrifiant et
revers du 2313.

AE 24. — Chalque. Mionnet, t VIII suppl. p. 310, No 340. — Mus. Theup. p. 737.

2427. — Même dr.

COL TVR METR. Héraclès nu, debout, regardant à gauche, posant la main droite sur un trophée, et tenant de la gauche sa massue et la peau de lion. Il est couronné par une victoire ailée debout sur un cippe. A ses pieds, le murex, et dans le champ, à gauche, un palmier. Grènetis au pourtour.

AE 28. — Dichalque, gr. 14,35. Babelon, Loc cit p. 332, No 2261. — Mionnet, t. V, p. 438, No 677.

2428. — Même dr.

COL TVR METR. Cadmus nu, debout à droite, le bras gauche enveloppé dans sa chlamyde qui flotte derrière lui et tendu en avant, lançant de la main droite élevée au dessus de la tête, un quartier de rocher contre un serpent qui se dresse devant lui. Dans le champ, à droite, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 30. — Trichalque. Ma collection 2 exemplaires.

2429. — Même dr.

COL TVR METR. Cadmus nu, debout à droite, tenant une massue de la main gauche et lançant de la main droite un quartier de rocher sur un serpent qui se dresse devant lui. Dans le champ, à gauche, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 31. — Trichalque, gr. 20. Babelon, Perses Achémén., p. 333, No 2266, pl. XXXVIII, fig. 44. — Mionnet, t. V, p. 439, No 679.

2430. — Même dr.

COL TVR METRO. Didon en face de la porte d'un ville, et revers du 2375.

AE 30. — Trichalque. Alex Boutkowski, Répert prat., p 393. — Imhoof-Blumer, Monn grecq., p. 447, No 43.

2431. — Même dr.

COL TVR C LONI. Didon sur une galère et revers du 2377. Grènetis au pourtour.

AE 31. — Dichalque, gr. 18,72. Babelon, Loc cit., p 333, No 2268. — Mionnet, t. V, p. 439, No 681.

2432. — Même dr.

COL TVR METR. Únée posant le pied sur une proue et revers du 2381. Grèn.

AE 30. — Dichalque, gr. 16,17. Babelon, Loc. cit . p. 332, No 2265, pl. XXXVII, fig. 13. — Mionnet, t. V, p. 438, No 678.

- 2433.** — Même dr. | **COL TVRO METRO.** Diomède nu, casqué, debout à gauche, le pied droit sur un rocher; sur sa main droite, il porte le palladium, et de la main gauche, il tient sa lance et sa chlamyde. Dans le champ, à droite un palmier, à gauche, le murex.

AE 27. — Dichalque, gr. 16,40. Ma collection.

- 2434.** — Même dr. | **COL TVR METR.** Personnage nu, debout dans un quadrigé de cerfs, au galop, à droite. Sur son bras gauche, il porte sa chlamyde, et de la main droite, il tient une haste. En haut, dans le champ, une étoile; à l'exergue, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 30. — Dichalque, gr. 18,07. Babelon, Perses Achémén., p. 333, No 2267, pl. XXXVII, fig. 15. — Mionnet, t. V, p. 439, No 680.

- 2435.** — Même dr. | **COL TVR METR.** Bétyle de forme ovoïde autour duquel est enroulé un serpent. Dans le champ, à droite, un palmier, à gauche, un flambeau?

AE 25. — Chalque gr. 8,50. Ma collection. — Collection du Dr P. Schröder à Beyrouth.

- 2436.** — Même dr. | **COL TVR METRO.** Deux bétyles de forme conique, séparés par un olivier au tronc noueux. A l'exergue, ΑΜΒΡΟ-
CΙΕ / ΠΕΤΡΕ et le murex. Grèn. au p.

AE 29. — Dichalque, gr. 17,95. Babelon, Loc. cit., p. 333, No 2270. — Ma collection. — Mionnet, t. V, p. 439, No 683.

- 2437.** — Même dr. | **COL TVR METR.** Deux bétyles de forme cylindrique, à sommet arrondi, posés sur une base commune, entre un olivier et un thymiathérion. A l'exergue, ΑΜΒΡΟ-
CΙΕ / ΠΕΤΡΕ et le murex. Grèn. au pourt.

AE 31. — Dichalque, gr. 19,60. Babelon, Perses Achémén., p. 334, No 2271, pl. XXXVII, fig. 16. — Mionnet, t. V, p. 439, No 684.

- 2438.** — Même légende. | **COL TVRO METR.** Table carree des jeux surmontée de 2 Buste de Gordien le pieux, la tête laurée, la urnes sphériques. De chaque

poitrine couverte de la cuirasse et du paludamentum. Grènetis au pourtour.

côté de la table une palme, et au dessous le murex. En haut dans le champ, le mot AKTIA, à l'exergue HEPACL. Gr. au p.

AE 24. — Chalque, gr. 9,30. Ma collection.

LXI. Philippe le père (244 à 294 après J. C.).

2439. — IMP M IVL PHILIP-
PV S P F AVG. Buste de Philippe le père, à droite, la tête laurée, la poitrine couverte du paludamentum.

AE 28. — Dichalque, gr. 15,90. Babelon, Loc. cit., p. 334 № 2272. — Mionnet, t. V, p. 439. № 685.

COL TVR MET. Astarté posant la main sur un trophée et revers du 2310, avec un étoile au dessus de Silène. Grènetis au pourtour.

2440. — Même dr.

COL TVRO METRO. Astarté tourelée et vêtue comme au 2348, debout de face, entre une victoire ailée posée sur un cippe qui la couronne à droite, et un petit Silène portant son outre à gauche. Le déesse pose sa main droite sur un palmier à gauche, placé à côté du murex. Au registre inférieur, quatre femmes tourelées et debout, de chaque côté d'un autel, offrent un sacrifice à la déesse. Grènetis au pourtour.

AE 31. — Trichalque, gr. 19,60. Babelon, Perses Achémén., p. 335, № 2279, pl. XXXVII, fig. 21. — Mionnet, t. V, p. 441, № 692.

AE 29. — Tricha'que. Ma collection, 2 exemplaires = Planche IV, 3. Collection du Dr P. Schröder à Beyrouth.

2441. — Même dr.

COL TVRO METRO. Astarté dans un temple hexastyle et revers du 2360. Gr.

AE 31. — Trichalque, gr. 25,50 Babelon, Perses Achémén., p. 334, № 2274, pl. XXXVII, fig. 18. — Mionnet, t. V, p. 440, № 687.

AE 27. — Dichalque, gr. 14,40. Ma collection.

2442. — Même droit, avec la tête radiée.

Même revers.

AE 30. — Dichalque, gr. 13,98. Babelon. Loc. cit., № 2276.

AE 28. — Dichalque, gr. 13,15. Babelon, Loc. cit., № 2275.

2443. — Même droit, avec la tête laurée et la poitrine cuirassée. | Même revers.

AE 31. — Dichalque gr. 16. Ma collection.

2444. — Droit du 2439. | **COL TVRO METR.** Héraclès debout et revers du 2427. Dans le champ, à gauche, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 31. — Trichalque, gr 20,35. Babe'on, Loc. cit., p 335, No 2278, pl. XXXVII, fig. 20. — Mionnet, t V, p. 441, No 691.

2445. — Même dr. | **COL TVR METR.** Hermès à demi nu, debout à gauche, la chlamyde autour des reins, tenant un bâton de la main droite, et de la gauche un caducée. Dans le champ, à droite, un palmier et le murex, à gauche, une cigogne sur un cippé. Grènetis au pourtour.

AE 29. — Dichalque, gr. 16,52. Babelon, Perses Achémén., p. 334, No 2273, pl. XXXVII, fig. 17. — Mionnet, t. V, p 440, No 686.

2446. — Droit du 2443. | **COL TVRO MET.** Cadmus, à demi nu, debout à gauche, tenant de la main gauche un sceptre, et présentant un volumen (l'alphabet) à 4 Grecs debout en face de lui, et drapés dans leurs chlamydes. Dans le champ, le murex. A l'exergue, ΕΛΛΗ ΚΑΔΜΟC.

AE 29. — Tricha'que, gr. 20,87. Babelon, Loc. cit , p 335, No 2281, pl. XXXVII, fig. 22. — Mionnet, t. V, p. 441, No 693, et t. VIII suppl. p. 310, No 341. — Vaillant, Num. in col. percussa, II, p. 252.

2447. — Droit du 2439. | **COL TVRO MET.** Didon debout de face, regardant à gauche, à demi nue, les jambes enveloppées dans son chiton. De la main droite étendue, elle tient un aplastre. Dans le champ, à droite, un palmier et le murex. A gauche, la poupe d'une galère phénicienne, ornée de l'aplustre. Grènetis au pourtour.

AE 29. — Dichalque. gr. 15,72. Babelon, Loc. cit., p. 335, No 2277, pl. XXXVII, fig. 19.— Mionnet, t. V, p. 440, No 688. — Ma collect.= Planche IV, 4.

2448.— Droit du
2443.

COL TVR MET. Femme tourelée (Didon ?) debout à droite, la poitrine nue, les jambes drapées dans son peplos, sacrifiant sur un autel allumé, devant un petit temple distyle, dans lequel est la massue d'Héraclès. Dans le champ, à droite, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 31. — Dichalque. Ma collection.

2449.— Même dr.

COL TVRO MET. Énée à droite sur une galère comme au revers du 2382. Mais la galère a sa proie à gauche. Gr.

AE 30. — Dichalque. gr. 15,35. Babelon, Perses Achémén., p. 325, No 2382, pl. XXXVII, fig. 23. — Mionnet, t. V, p. 440, fig. 690. — Ma collection. — Collection du Dr P. Schröeder à Beyrouth.

2450.— Même dr.

COL TVRO METRO. Personnage (le marais Cendevia) à demi nu, debout de face, la chlamyde enroulée autour des reins, détournant la tête à gauche. De la main gauche, il tient contre le tronc un roseau à feuilles retombantes, et la main droite dépose du sable pour faire le verre dans une basine placée à côté de lui. A ses pieds, le génie d'un fleuve (le Belus) vu à mi-corps nageant à gauche. Dans le champ, à gauche, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 29. — Dichalque, gr 17,25. Babelon, Loc. cit., p. 336, No 2283. — Mionnet, t. V, p. 440, No 689.

2451.— IMP M IVL PHILIP-
POS CAESAR. Tête radiée de
Philippe à droite.

AE 32. — Trichalque. Mionnet, t. VIII suppl., p. 310, No 342. — Vaillant, Num. in col. percussa, t. II, p. 253.

2452.— Droit du
2439.

COL METROPOL TVRO. Couronne de chêne avec AKTIA KAICAPIA.

COL TVR METR. Deux urnes des jeux séparées par un massue entre deux palmes. Sur la panse de l'une des urnes, on lit: HPA, sur l'autre: AKT. A l'exergue, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 30. — Trichalque. gr. 19. Babelon, Perses Achémén., p. 335, No 2280, — Mionnet, t. V, p. 441, No 694.

LXII. Otacilia Sévèra (244 à 249 après J. C.).

2453. — M OTAC SEVERA | COL TVRO METR. Astarté
AVG. Buste diadémé d'Otaci- posant la main sur un tro-
lia Sévèra, à droite, la poi- phée, du 3310. Grènetis au
trine drapée. Grènetis au p. pourtour.

AE 29. — Dichalque, gr. 15.70. Babelon, Loc. cit., p. 336, No 2284. — Mion-
net, t. V, p. 441, No 695.

2454. Même dr. | COL TVRO METRO. Didon devant la
porte d'une ville, et revers du 2375.
Dans le champ à gauche et en bas le
murex. Pas de palmier.

AE 27. — Dichalque. Mionnet, t. V, p. 442, No 696. — Vaillant, Num in
col. percussa.

2455. — Même dr. | 2 urnes des jeux sur une table, et re-
vers du 2438.

AE 30. — Diehalque, gr. 17.60. Babelon, Loc. cit., p. 336, No 2295, pl.
XXXVII, fig. 24. — Mionnet, t. V, p. 412, No 697.

LXIII. Philippe le fils (244 à 249 après J. C.).

2456. — M IVL PHILIPPVS | COL TRO METRO. Astarté
CAE. Buste de Philippe jeune, posant la main sur un tro-
à droite, la poitrine couverte phée et revers du 2310. Grè-
du paludamentum. Gr. au p. netis au pourtour.

AE 30. — Trichalque, gr. 16.96. Babelon, Loc. cit., p. 337, No 2286. —
Mionnet, t. V, p. 442, No 698.

2457. — Même lé- | COL TVRO MET. Cadmus nu, debout
gende. Buste de à gauche; de la main droite, il tient une
Philippe jeune, à patère, et porte sa chlamyde et une
droite, la poitrine lance trasversale sur le bras gauche.
couverte de la cui Devant lui, l'enceinte de Thèbes avec
rasse et du palu- une porte flanquée le tours. Aux pieds
damentum. Grène- de Cadmus, à gauche, un taureau couché
tis au pourtour. à droite. Dans le champ, à droite, le mu-
rex. Grènetis au pourtour.

AE 30. — Dichalque, gr. 18. Ma collection.

2458. — Droit du
2456.

COL TVR... Didon devant la porte d'une ville, et revers du 2375, sans légende grecque. Grènetis au pourtour.

AE 30. — Trichalque, gr. 19,65. Babelon, *Perses Achémén.*, p. 337, No 2287, pl. XXXVII, fig. 25. — Mionnet, t. V, p. 442, No 699.

LXIV. Étruscille (de 249 à 251 après J. C.).

2459. ... **ETRV-**
SCIL AV. Buste dia-
démé d'Étruscille,
à droite, la poitrine
drapée. Grènetis au
pourtour.

AE 28. — Dichalque
XXXVII, hg. 26.

TVRIORVM. Énée nu, debout à droite, posant le pied gauche sur une proue de navire ; il détourne la tête, et étend la main droite en arrière sur un trophée. Dans le champ, à droite, un palmier à gauche, le murex. Grènetis au pourtour.

gr. 12,25. Babelon, *Loc. cit.*, p. 337, No 2288. pl.

LXV. Trébonien Galle (de 251 à 254 après J. C.).

2460. — **IMP C C VIBIVS TREBO GAL-**
LVS AVG. Buste de Trébonien Galle, à
droite, la tête laurée la poitrine couverte
de la cuirasse. Grènetis au pourtour.

COL TVRO METRO-
Astarté posant la
main sur un tro-
phée, et revers du
2310. Grèn. au p.

AE 27. — Dichalque gr. 14,90. Babelon, *Loc. cit.*, p. 337, No 2290. — Ma collection. — Mionnet, t. V, p. 444, No 704. — Collection de l'Université américaine de Beyrouth. — Collection du Séminaire Ste Anne à Jérusalem.

2461. — Même lé-
gende. Buste de
Trébonien Galle, à
droite, la tête lau-
rée, la poitrine cou-
verte du paluda-
mentum.

COL TVRO METRO. Astarté tourelée,
posant la main droite sur un trophée,
entre 2 petites figures debout, et tenant
une haste transversale de la main gau-
che. En face, une victoire sur une col-
onne, couronne l'empereur debout. Au
régistre inférieur 4 femmes tourelées sa-
crifiant sur un autel, comme au 2440.

AE 32. — Trichalque. Mionnet, t. VIII suppl., p. 311, No 344. — Banduri, I, 67, note 2.

COL TVRO METR. Astarté dans un
temple hexastyle, et revers du 2360.

AE 29. — Trichalque, gr. 20,42. Babelon, *Loc. cit.*, p. 337, No 2289. — Mionnet, t. V, p. 443, No 703.

2463. Même légende.
Buste de Trébonien Galle, à droite, la tête laurée, la poitrine couverte de la cuirasse et du paludamentum.

COL TVRO METRO. Temple portatif distyle, à fronton semi-circulaire, sous lequel est un buste tourelé d'Astarté, à droite. A l'exergue, le murex. Grènetis au pourtour

AE 27. — Dichalque, gr. 15,80. Ma collection. — Collection du Séminaire Ste Anne à Jérusalem.

2464. — Même dr.

COL TVRO METROP. Héraclès sacrifiant sur un autel, et revers du 2313.

AE 30. — Dichalque Mionnet, t. V, p. 443, No 702. — Vaillant Numism in colon. percussa

2465. — Droit du
2461.

COL TVRO METRO. Héraclès à gauche et Apollon nus debout, entrelaçant leurs bras à droite. Héraclès s'appuie de la main gauche sur sa massue posée à terre, et Apollon de la droite sur sa lyre. Entre eux le murex

AE 32. — Trichalque. Mionnet t. VIII suppl., p. 311, No 345. — Catal. d'Ennery, p. 503. — Ma collection

2466. — Même dr.

COL TVRO METRO. Hermès debout et revers du 2445. Grènetis au pourtour.

AE 30. — Dichalque, gr. 12,65. Ma collection

2467. — Droit du
2460.

Pallas casquée, assise et revers avec
légende du 2369.

AE 27. — Dichalque. Mionnet t. V, p. 444, No 705. — Vaillant, Numism in
colon. percussa

2468. — Même dr.

COL TVRO METRO. Cadmus présentant l'alphabet aux Grecs, et revers du 2446.

AE 27. — Dichalque, gr. 13,17. Babalon. Perses Achémén., p. 338, No 2295.
— Mionnet, t. V, p. 444, No 708, et t. VIII suppl., p. 311, No 346, d'après Banduri, I, p. 71, note 4 description erronée.

2469. — Même dr.

CCL TVRO METRO. Cadmus debout devant l'enceinte de Thébes, et revers du 2457. Dans le champ, à gauche, au dessus du taureau, ΘΗ / ΒΕ en 2 lignes.

AE 27. — Dichalque. Collection de l'Université améric. de Beyrouth.

2470. — Droit du
2461.

COL TVRO METRO. Femme tourelée
(Didon?) devant un temple distyle et
revers du 2448. Grènetis au pourtour.

AE 29. — Dichalque, gr. 14,62. Babelon. Loc. cit., p. 338, No 2293, pl.
XXXVII, fig. 28. — Ma collection. — Mionnet, t. V, p. 444, No 707.

2471. — Même dr.

COL TVRO METRO. La nymphe Europe,
debout de face, regardant à gauche,
vêtuë d'un long chiton. Elle tient
de la main gauche, le bétyle ou simula-
cre d'Astarté et la main droit est ra-
menée sur la ceinture. En bas, dans le
champ, à droite, les pierres ambroisiennes
séparées par un olivier noueux. Dans
le champ, à gauche un protome de tau-
reau tourné à droite, et le murex au des-
sous ΕΥΡΩ — ΠΗ ΠΕ ΤΡΕ Α — ΜΒΡΟ —
CΙΕ... en 5 lignes horizontales. Gr. au p.

AE 28. — Dichalque. Ma collection = Planche IV, 5,

2472. — Même dr.

COL TVRO METRO. Héros nu, debout
à droite, la chlamyde derrière le dos, un
sceptre transversal dans la main gauche,
donnant la droite, à Jo qui est voilée et
debout à gauche. Derrière elle, une vache
debout à droite, retournant la tête. Entre
les deux figures, le murex.

AE 27. — Dichalque. Boutkowski, Répert. prat., p. 394. — Imhoof-Blumer,
Monn gr., p. 447. No 44.

2473. — Droit du
2461.

COL TVRO METRO. Aigle debout de
face sur une massue couchée, regardant
à gauche et tenant dans son bec une
couronne; de chaque côté, une enseigne
militaire, sur laquelle on lit: LEG/III/GAL.
A l'exergue, le murex.

AE 26. — Dichalque, gr. 14,10. Babelon, Perses Achémén., p. 339, No 2297,
pl. XXXVIII, fig. 1. — Mionnet, t. V, p. 445, No 711. — Collection de l'Univers,
améric. de Beyrouth.

2474. — Droit du COL TVRO METRO (à l'exergue). Taueru devant une enseigne militaire du 2461. 2304.

AE 26. — Dichalque, gr. 20,70. Ma collection. — Mionnet, t. V, p. 445, No 712 — Vaillant, Numism in colon percussa.

2475. — Droit du COL TVRO METRO. Deux personnages 2462. vêtus de la toge romaine, debout en regard et sacrifiant sur un autel. Chacun d'eux tient d'une main une patère et de l'autre, un sceptre. Dans le champ, à gauche, le murex.

AE 26. — Dichalque, gr. 15,80. Babelon, Perses Achémén., p. 338, No 2294 — Mionnet, t. VIII suppl., p. 310, No 343.

2476. — Droit du COL TVRO METRO. Bétyle avec serpent enroulé et revers du 2390, mais le 2461. palmier est à droite, et le murex à gauche.

AE 26. — Dichalque, gr. 13,87. Babelon, Loc. cit., p. 339, pl. XXXVII, fig. 20. — Mionnet, t. V, p. 444, No 709.

2477. — Droit du COL TVRO METR. Pierres ambroisien- 2462. nes et revers du 2391. Grèn. au pourt

AE 27. — Dichalque, gr. 10. Ma collection. — Mionnet, t. VIII suppl., p. 311, No 347.

2478. — Même dr. COL TVRO METRO. Deux athlètes, à demi nus, debout en regard, portant une table sur laquelle sont posées 2 urnes renfermant chacune une palme. A leurs pieds, l'urne des votes A l'exergue, 2 murex. Grènetis au pourtour.

AE 28. — Dichalque, gr. 14,55 et 14,62. Babelon, Loc. cit., p. 338, Nos 2291 et 2292, pl. XXXVII, fig. 27. — Mionnet, t. V, p. 444, No 706,

AE 26. — Dichalque. Ma collection = Planche IV, 6.

LXVI. Volusien (de 251 à 254 après J. C.).

2479. — IMP. C. C. VIB VOLVSIANVS AVG. COL TVRO METRO. Astarté posant la main droite sur un

de Volusien, à droite la tête laurée, la poitrine couverte du paludamentum.

AE 31. — Trichalque. Mionnet, t. V, p. 445, No 713. — Vaillant, Numism. in colon. percussa.

AE 26. — Dichalque, gr. 15,52. Babelon, Perses Achémén., p. 339, No 2298; pl. XXXVIII, fig. 2. — Collection du sémin. Ste Anne, à Jérusalem. — Mionnet, t. V, p. 445, No 714, et t. VIII suppl., p. 312, No 349. — Mus. Theup., p. 760.

2480. — Même légende. Buste de Volusien, à droite, la tête laurée, la poitrine couverte de la cuirasse. Même revers. Entre Astarté et le cippe, un modius.

AE 28. — Dichalque. Ma collection.

2481. — Droit du 2479. COL TVRO METRO. Astarté et Pallas. Astarté est debout, tourelée, vêtue d'un chiton court, elle pose la main droite sur un trophée, et tient sur le bras gauche un sceptre transversal. Elle est couronnée par une Victoire debout sur un cippe. Pallas est assise, coiffée du casque corinthien, et elle tient sur sa main droite une petite Victoire. Son bouclier rond est à terre à côté d'elle. A l'exergue, un palmier entre 2 murex.

AE 27. — Dichalque, gr. 18,27. Babelon, Loc. cit., p. 339, No 2299, pl. XXXVIII, fig. 3. — Mionnet, t. V, p. 445, No 716.

2482. — Droit du 2480. Même légende. Cadmus debout devant l'enceinte de Thèbes, et revers du 2469.

AE 35. — Dichalque, gr. 10,75. Ma collection = Planche IV, 7.

2483. — Droit du 2479. Didon devant une porte de ville et revers du 2458.

AE 32. — Trichalque. Mionnet, t. VIII sugpl., p. 312, No 350. — Banduri, I, p. 35, note 1.

2484. — Droit du 2487. COL T—V—RO MET. Enée demi nu, s'élançant sur une proue de navire et revers du 2381.

AE 27. — Dichalque. Ma collection.

2485.— Droit du | **COL TVRO METRO.** Diomède debout
2479. | et revers du 2433.

AE 27. — Dichalque, gr. 16,42 et 14,00. Babelon, Perses Achémén, p. 339,
Nos 2300 et 2301, pl. XXXVIII, fig. 4. — Mionnet. t. V, p. 446, No 717.

2486.— Droit du | Héros en face d'Io, et revers du 2472.
2479.

AE 27. — Dichalque. Collection du séminaire Ste Anne, à Jérusalem.

2487. — Même légende. | Pierres ambroisiennes et revers
Buste de Volusien à droite, | au 2391. A l'exergue, autel entre
la tête laurée la poitrine | le murex à gauche et la harpé
couverte de la cuirasse et | à droite.
du paludamentum. Grèn.

AE 28. — Gr. 17,85. Ma collection = **Planche IV**, 8.

AE 27. — Dichalque, gr. 14,42. Babelon, Loc. cit., p. 340, No 2302. — Mionnet, t. V, p. 446, No 718.

2488.— Droit du | Deux urnes séparées par une mas-
2480. | sue entre 2 palmes et revers du 2452.
Les légendes sont AKT. et KOM.

AE 27. — Dichalque, gr. 13,12. Babelon, Loc. cit., p. 340, No 2303. — Ma collection. — Mionnet, t. V, p. 446, No 720.

LXVII. Valérien le père (de 253 à 260 après J. C.).

2489. — **IMP. C. P. LIC.** | **COL TVRO METRO.** Astarté
VALERIANVS AVG. Buste debout posant la main sur un
de Valérien, à droite, la trophée. Grènetis au p. et revers
tête radiée, la poitrine du 2310.
couverte du paludamen-
tum. Grènetis.

AE 31. — Trichalque, gr. 17,90. Babelon, Loc. cit., p. 340, No 2305, pl.
XXXVIII, fig. 6 — Ma collection. — Mionnet. t. V, p. 447, No 724.

AE 30. — Trichalque, gr. 23,10. Babelon, Loc. cit., No 2306.

AE 27. — Dichalque, gr. 12,90. Babelon, Loc. cit., No 2307.

2490. — Même légende. Buste de | Même revers.
Valérien père, la tête radiée, la poi- |
trine cuirassée. Grènetis au pourt.

AE 31. — Trichalque Ma collection.

2491. — Même dr. | Astarté posant la main droite sur un trophée et revers du 2348.

AE 29. — Dichalque Alex. Boutkowski, Répert. prat., p 394. — Catal J. Greau, 1867, No 2632.

2492. — Même légende. Buste de Valérien père, à droite, la tête ratiée, la poitrine couverte de la cuirasse et du paludamentum. Gr. au p.

AE 30. — Trichalque, gr. 15,65 pièce fruste). Babelon, Perses Achémén., p. 343, No 2320. — Ma collection, 2 exempl — Mionnet, t. V, p. 448, No 732.

2493. — Même dr. | **COL. TVRO METRO.** Buste d'Astarté dans un temple distyle portatif et revers du 2463. Grènetis au pourtour.

AE 30. — Trichalque, gr. 19,17. Babelon, Loc. cit. p. 342, No 2315, pl. XXXVIII, fig. 9. — Mionnet, t. VIII suppl., p. 312, No 352. — Sestini, Descriz. delle med. ant. gr. del Mus. Hederv. III, p. 98, No 41. — Banduri, t I, p. 420, note 4. — Ma collection = **Planche IV**, 9.

2494. — Droit du 2489. | **COL. TVRO METRO.** Héraclès posant la main sur un trophée et revers du 2299. Dans le champ, à gauche, les 2 pierres ambroisiennes, d'où s'échappe un double ruisseau. Grènetis au pourtour.

AE 30. — Trichalque, gr. 18,68. Babelon, Loc. cit. p 341, No 2308, pl. XXXVII, fig. 7. — Mionnet, t. V, p. 446, No 721.

2495. — Droit dn 2488. | Héraclès sacrifiant et revers du 2313.

AE 30. — Trichalque, gr. 14,25. Babelon, Perses Achémén., p. 341, No 2309, pl. XXXVIII, fig. 8. — Ma collection = **Planche IV**, 10. — Mionnet, t V, p. 447, N° 722, et t. VIII suppl., p 313, No 353. — Banduri, I, p. 121.

2496. — Même dr. | **COL. TVRO METRO.** Héraclès posant la main sur un trophée, et revers du 2427.

AE 27. — Dichalque, gr. 13,30. Ma collection. — Collection de l'Université améric. de Beyrouth.

2497. — Même dr. | Hermès debout et revers du 2445.

AE 30. — Trichalque, gr. 17,30. Babelon, Loc. cit. p 341, No 2310. — Ma collection — Mionnet, t. V, p. 447, No 723. — Collection du Dr. P. Schröder. — Collection de l'Université Améric. de Beyrouth.

2498. — Droit du | Pallas assise, portant uue petite Vic-
2490. | toire sur la main droite, et revers du
| 2369, sans le palmier.

AE 32. — Dichalque gr. 10,85, (pièce trouée). Babelon, Loc.cit., p. 343, No 2325.

AE 28. — Dichalque, gr. 17,85. Babelon, Loc. cit., No 2324, pl. XXXVIII,
fig. 12. — Mionnet, t. V, p. 449, No 736.

2499. — Même légande et buste de Valé- | Même revers.
rien à droite, la tête laurée, et la poitrine | couverte de la cuirasse et du paludament.

AE 27. — Dichalque, gr. 11. Ma collection.

2500. — Même re- | Cadmus nu, debout devant l'enceinte
vers. | de Thèbes, et revers du 2469. Grènetis.

AE 27. — Dichalque, gr. 14,50. Ma collection.

2501. — Droit du | Didon devant une porte de ville et
2489. | revers du 2458, avec le palmier à
droite, et le murex à gauche.

AE 29. — Dichalque, gr. 12,02. Babelon, Perses Achémén., p. 342 No 2317.

AE 31. — Dichalque, gr. 12,95. Babelon, Loc. cit., No 2316, pl. XXXVIII,
fig. 10. — Mionnet, t. V, p. 448, No 730.

2502. — Droit du | COL. TVRO METRO. Didon sur une
2492. | galère, et revers du 2377, mais la ga-
lère va à gauche.

AE 30. — Dichalque, gr. 12,30. Ma collection.

2503. — Même dr. | COL. TVRO METRO. Femme tourelée
(Didon) devant un temple distyle et re- | vers du 2448.

AE 31. — Trichalque, gr. 13,20. Babelon, Loc. cit., p. 343, No 2319. —
Mionnet t. V, p. 448, No 731.

AE 29. — Trichalque gr. 20,10. Babelon, Loc. cit., No 2318. — Collection
de l'Univers. Améric. de Beyrouth. — Ma collection.

2504. — Même dr. | Même revers. Au dessus de l'autel,
| une étoile.

AE 30. — Dichalque, ma collection.

2505. — Même dr. | COL. TVRO METRO. Énée demi nu,
| s'élançant sur une proue de navire et
revers du 2381.

AE 31. — Dichalque, gr. 15,60. Babelon, Loc. cit., p. 342, No 2312. — Ma
collection. — Mionnet, t. V, p. 447, No 725.

2506. — Droit du
2489.

Énée entièrement nu s'élançant à droite et revers du 2382. Mais Énée saisit de la main gauche son parazonium au lieu d'une haste.

AE 28. — Dichalque, Babelon, Loc. cit., No 2313. — Mionnet, t. V, No 728.
— Coll. du Dr. P. Schröder, à Beyrouth.

2507. — Même dr.

COL. TVRO METR. La nymphe Europe, debout de face, vêtue d'un long chiton, elle tient de la main gauche le bétyle ou simulacre d'Astarté, et la main droite est ramenée sur la ceinture. Dans le champ, à gauche, superposée : les pierres amboisiennes séparées par l'olivier, une étoile, un protome de taureau tourné à droite, et le murex. Dans le champ, à droite et en bas, en 3 lignes. ΕΥ—ΡΩ—ΠΗ. Grènetis au pourtour.

AE 28. — Trichalque, gr. 19.30. Ma collection. — **Planche IV**, 11.

2508. — Même dr.

Diomède portant le Palladium, et revers du 2433, sans palmier à droite.

AE 30. — Dichalque. Ma collection.

AE 27. — Dichalque, gr. 15.21. Babelon, Perses Achémén. p. 340, No 2304 pl. XXXVIII, fig. 5. — Mionnet, t. V, p. 447, No 727.

AE 31. — Trichalque, gr. 19.29. Babelon, Loc. cit., No 2314.

2509. — Droit du
2490.

CAENV. PHENICES. Temple vu de trois quarts et revers du 2335.

AE 29. — Dichalque, gr. 15.12. Babelon, Loc. cit., p. 344, No 2327, pl. XXXVIII, fig. 14.

2510. — Même dr.

COL. TVRO METR. Même revers.

AE 30. — Dichalque, gr. 17.65. Babelon, Loc. cit., No 2328. — Mionnet t. V, p. 443, No 733.

2511. — Droit du
2489.

COL. TVRO MET. Niké ailée, debout de face et regardant à gauche. Elle tient une couronne dans la main droite étendue, et une palme appuyée sur le bras gauche. Dans le champ, à gauche une étoile et le murex. Grènetis

au pourtour. L'étoile manque sur certains exemplaires.

AE 31. — Dichalque, gr. 16,95. Babelon, Perses Achémén. p. 343, No 2323.

AE 29. — Dichalque, gr. 12,77. Babelon, Loc. cit. No 2321, pl. XXXVIII, fig. 11. — Mionnet, t. V, p. 449, No 735. — Gr. 12,62. Ma collection = **Planche IV**, 12. — Coll. du Sémin. Ste Anne à Jérusalem.

2512. — Droit du | **COL. TVRO MET.** Aigle devant une 2492. | enseigne militaire et revers du 2303.

AE 29. — Dichalque gr. 17,68. Babelon, Loc. cit., p. 344, No 2326, pl. XXXVIII, fig. 13.

2513. — Même dr. | Même revers.

AE 27. — Dichalque, gr. 11,50. Ma collection. — Mionnet, t. V, p. 449, No 738.

2514. — Même dr. | Personnage dans un quadrigé de cerfs, et revers du 2434.

AE 30. — Dichalque, gr. 13,70. Ma collection. **Planche IV**, 13.

2515. — Même dr. | **COL. TVRO MET.** Personnage demi-nu (le marais Cendevia) debout et revers du 2450.

AE. 29. — Dichalque, gr. 13,50. Babelon, Loc. cit., p. 341, No 2311. — Mionnet, t. V, p. 447, No 729.

2516. — Droit du | **COL. TVRO MET.** Personnage à demi-nu, debout à gauche, la chlamyde autour des reins et du bras gauche, de la main droite baissée, il tient un sceptre et dans la droite un bétyle entouré d'un serpent. Dans le champ, à gauche, le murex, à droite un palmier. Grènetis au pourtour.

AE 31. — Trichalque. Ma collection. = **Planche IV**, 14.

2517. — Même dr. | **COL. TVRO METR.** L'Océan, couché à terre, à demi nu, la tête barbue, et avec des cornes de bœuf, et les jambees enveloppées dans sa chlamyde. Il tient des plantes marines dans la main droite. En haut dans le champ les 2 pierres ambroisiennes, desquelles s'échappent des eaux. Dans le champ, le murex.

A l'exergue ΩΚΕΑΝΟC. Grènetis au pourtour

AE 32. — Trichalque Mionnet, t. V, p. 448, No 734. — Eckhel Mus. Vindob. Syll. I, p. 58.

AE 28. — Dichalque, gr. 14,50. Coll. sémin Ste Anne à Jérusalem.

2518. — Même dr. | COL. TVRO MET. Olivier entre les pierres ambroisiennes et revers du 2391.

AE 32. — Trichalque. Mionnet, t. VIII suppl., p. 312, No 351. — Mus. Théop. p. 765.

2519. — Même dr. | Même revers, mais à l'exergue un autel entre la harpé (à gauche) et le murex (à droite). Grènetis au p.

AE 31. — Trichalque, gr. 15,60. Ma collection.

LXIX Gallien (de 253 à 268 après J. C.)

2520. — IMP. C. P. LIC. | COL. TVRO MET. Astarté GALLIENVS AVG. Buste de posant la main droit sur un Gallien, à droite, la tête radiée, la poitrine couverte trophée, et revers du 2310. du paludamentum. Gr. au p.

AE 31. — Trichalque, gr. 18,92. Babelon Loc. cit., p. 344, No 2330, pl. XXXVIII, fig. 15 — Mionnet. t. V, p. 445, No 739.

AE 29. — Dichalque, gr. 15,65. Babelon. Loc. cit., No 2331. — Ma collection. — Coll. du sémin. Ste Anne à Jérusalem.

2521. — Même légende. Buste de | COL. TVRO MET. Astarté Gallien, à droite, la tête radiée la dans un temple hexastyle poitrine couverte de la cuirasse et revers du 2360. et du paludamentum. Grènetis.

AE 27. — Dichalque, gr. 11,30. Ma collection. — Mionnet. t. V, p. 450, No 743. — Coll. del Univers. Améric. de Beyrouth

2522. — Même légende. Buste de | COL. TVRO MET. Buste d'Astarté dans un Gallien, à droite, la tête laurée, la poitrine couverte de la cuirasse. temple portatif distyle et Grèn. au p. revers du 2463.

AE 30. — Trichalque gr. 19,50. Ma collection.

2523. — Droit du | COL. TVRO MET. Héraclès posant 2520. | la main sur un trophée et revers du

2299. Dans le champ, le murex. Grènetis au pourtour.

AE 29. — Dichalque, gr. 13,01. Babelon, Perses Achémén. p. 345, No 2332.
— Mionnet, t. V, p. 450, No 740.

2524. — Même légende. | **COL. TVRO METRO.** Héraclès
Bustede Gallien, à droite faisant une libation sur un autel
la tête radiée, la poitrine et revers du 2313.
couverte de la cuirasse.
Grènetis.

AE 29. — Dichalque, gr 16,56. Babelon, Loc. cit., p. 346, No 2342. — Mionnet. t. V, p. 451, No 749.

2525. — Même dr. | Pallas assise et revers du 2369. Dans
le champ, à droite, le murex.

AE 29. — Dichalque. Ma collection.

2526. — Droit du 2521. | Même revers.

AE 29. — Dichalque. gr. 13,90. Babelon, Loc. cit., p. 348, No 2352, pl. XXXVIII, fig. 26. — Mionnet, t. V, pl. 452, No 754. — Ma collection. — **Planche IV**, 15.

2527. — Même légende. Buste de Galien, à droite, la tête laurée, la poitrine couverte du paludamentum. Gr. au p.

AE 27. — Dichalque, gr. 13,05. Ma collection.

2528. — Même dr. | Pallas Nicéphore, assise et revers du 2498.

AE 26. — Dichalque. Ma collection

2529. — Droit du 2522. | Hermès debout et revers du 2445.

AE 29. — Dichalque, gr 14,15. Ma collection.

2530. — Droit du | **COL. TVRO MET.** Cadmus luttant contre
2520. | un serpent et revers du 2372.

AE 30. — Dichalque, gr. 19,10 et gr. 15,03. Babelon, Perses Achémén. p. 346, Nos 2339 et 2340, pl. XXXVIII, fig. 19.

2531. — Droit du 2524. | Même revers.

AE 30. — Dichalque, ma collection. — **Planche IV**, 16.

2532. — Droit du | Cadmus devant l'enceinte de Thèbes
2522. | et revers du 2469.

AE 30. — Dichalque, gr. 14,22. Babelon, Loc. cit., p. 346, No 2341 pl. XXXVIII, fig. 19. — Mionnet, t. V, p. 451, No 747.

2533.— Droit du | **COL. TVRO METRO.** Didon debout devant une porte de ville, et revers du 2458. 2520.

AE 27. — Dichalque, gr. 11,15. Babelon, Loc. cit., p. 345, No 2333. — Mionnet, t. V, p. 450, No 741.

2534.— Droit du 2527. | Même revers.

AE 25. — Dichalque, gr. 16,40. Ma collection.

2535.— Droit du | Didon sur une galère et revers du 2520. 2502.

AE 29. — Dichalque, gr. 12,75. Babelon, Loc. cit., p. 345, No 2335.

2536.—Même dr. | **COL. TVRO MET.** Didon sacrifiant devant un temple distyle et revers du 2448.

AE 32. — Dichalque, gr. 16,33. Babelon, Loc. cit., p. 345, No 2334. — Mionnet, t. V, p. 450, No 742.

2537.— Droit du | Même revers. Au dessus de l'autel, 2524. une étoile.

AE 26. — Dichalque, gr. 14,75. Ma collection. — **Planche IV**, 17.

2538.— Droit du | **COL. TVRO MET.** Didon debout, de 2520. face, vêtus d'un chiton talaire et d'un péplos. De la main droite étendue, elle tient un aplustre. Dans le champ, les lettres Ν et Γ et le murex. Grènetis au pourtour.

AE 29. — Dichalque gr. 15,57. Babelon, Perses Achémén., p 345, No 2336. — Mionnet, t. V, p. 452, No 753.

2539.—Même dr. | **COL. TVRO METR.** Enée demi nu s'élançant sur une proue de navire et revers du 2381.

AE 32. — Dichalque, gr 15,75. Babelon, Loc. cit., p. 345, No 2337, pl. XXXVIII, fig. 17. — Mionnet, t. V, p. 450, No 744.

AE 28. — Dichalque. Ma collection. — **Planche IV**, 18. — Collection du Dr. P Schröder.

2540.—Même dr. | **COL. TVRO METRO.** Enée nu, s'élançant sur une proue et revers du 2506.

AE 29. — Dichalque, gr. 15,26. Babelon, Loc. cit., p. 346, No 2338. — Mionnet t. V, p. 450, No 745

2541.— Droit du | **COL. TVRO METRO.** Europe debout
2524. et revers du 2507, sans étoile

AE 30. — Dichalque, gr. 17,72. Babelon, Loc. cit., p. 347, No 2348, pl. XXXVIII, fig. 23. — Catal. de Moustiers No 3218. — Catal. Hoffmann, No 2278. — Mionnet, t. V, p. 451, No 748. — Cabinet du prince de Waldeck. — Eckhel, Doctr. num. veter. t. III, p. 389.

2542.— Droit du | Diomède portant le Palladium et re-
2524. vers du 2433 sans palmier.

AE 29. — Dichalque gr. 16,28. Babelon, Perses Achémén., p. 347, pl. XXXVI I, fig. 22.

2543.— Droit du | Même revers, avec le murex à droite.
2522.

AE 28. — Dicha'que, gr. 12,40. Ma collection. — Planche IV, 19.

2544.—Même dr. | Héros donnant la main à Jo et re-
vers du 2472.

AE 27. — Dichalque, gr. 12. Coll. du sémin. Ste Anne à Jérusalem.

2545.— Droit du | **COL. TVRO METRO.** Niké, ailée, allant
2524. à gauche, vêtue d'un chiton talaire,
portant de la droite étendue une cou-
ronne et une palme sur le bras gauche.
Dans le champ. à gauche, le murex.
Grènetis au pourtour.

AE 31. — Dichalque, gr. 15,95. Babelon, Loc. cit., p. 349, No 2356, pl. XXXVIII, fig. 28.

AE 30. — Dichalque, gr. 19,57. Babelon, Loc. cit., 348, No 2355. — Mion-
net t. V, p. 452, No 752.

AE 29. — Dichalque, gr. 17,85. Babelon, Loc. cit., p. 348, No 2354. — Ma
collection.

AE 27. — Dichalque, gr. 13,33. Babelon Loc. cit. p. 349, No 2357.

2546.— Droit du | Temple et revers du 2335. A l'exergue
2527. | et à gauche le murex.

AE 29. — Dichalque, gr. 11,60. Ma collection.

2547.— Droit du 2521. | **COL. TVRO METRO.** Même revers.

AE 29. — Dichalque, gr. 13,60, Ma collection

2548.— Droit du | **COL. TVRO METR.** Personnage, qua-
2522. drige de cerfs et revers du 2434,

AE 26. — Dichalque, gr. 10,60. Ma collection

- 2549.** — Droit du 2527. | **COL. TVRO . . .** Personnage (le marais Cendevia) et revers du 2450.
AE 27. — Dichalque, gr. 16,15. Ma collection
- 2550.** — Droit du 2521. | Même revers.
AE 32. — Dichalque, gr. 15,85. Ma collection. — **Planche IV**, 20.
- 2551.** — Droit du 2524. | **COL TVRO METRO.** Personnage debout portant le bâton entouré d'un serpent, et revers du 2516. Grènetis au pourtour.
AE 31. — Dichalque, gr. 10,30. (Tréflage au revers). Babelon, Perses Achémén. p. 347, No 2347.
- 2552.** — Droit du 2527. | Même revers.
AE 28. — Dichalque, Ma collection.
- 2553.** — Même dr. | **COL. TVRO . . .** L'Océan couché et revers du 2517. Grènetis au pourtour.
AE 29. — Dichalque, gr. 13,95. Babelon, Loc. cir., p. 347, No 2343, pl. XXXVIII, fig. 20.
- 2554.** — Droit du 2524. | **COL. TVRO METRO.** Simulacre ou bâton d'Astarté, vu sous temple portatif placé sur une galère. Grènetis au pourt.
AE 30. — Dichalque, gr. 14,95 et 19,02, Babelon, Loc. cit. p. 347, Nos 2344 et 2345 pl. XXXVIII, fig. 21. — Mionnet, t. V, p. 451, No 750.
- 2555.** — Même dr. | **COL. TVRO METRO** Bâton et revers du 2390.
AE 29. — Dichalque, gr. 18,40. Ma collection.
- 2556.** — Droit du 2527. | Même revers.
AE 29. — Dichalque, Mionnet, t. VIII suppl., p. 314, No 357.—Mus Théop. p. 767.
- 2557.** — Droit du 2524. | **COL. TVRO METRO.** Olivier entre les 2 pierres ambroisiennes et revers du 2519.
AE 28. — Dichalque, gr. 18,20. Babelon, Loc. cit., p. 348, No 2349, pl. XXXVIII, fig. 24. — Mionnet, t. V, p. 452, No 755.
- 2558.** — Même dr. | Même revers, mais avec l'exergue du 2391.
AE 30. — Dichalque, gr. 11,72. Tréflage au revers. Babelon, Perses Achémén. p. 348, No 2351. — Mionnet t. VIII, suppl. p. 313, No 356. — Sestini Descriz. delle med. ant. gr. del Mus Hederv. III, p. 98, No 42. — C. M. H. No 6154. Tab. XXVI, 569.
AE 27. — Dichalque, gr. 15,27. Babelon, Loc. cit., No 2350, pl. XXXVIII, fig. 25,

2559.—Même légende. Buste de Gallien, à droite, la tête laurée la poitrine couverte de la cuirasse et du paludamentum. Gr.

AE 26. — Dichalque, gr. 18,70. Ma collection.

2560.— Droit du 2521. | **COL. TVRO METROP.** 2 urnes des jeux sur une table carrée et revers du 2324. Les légendes sont **ACTIA** et **ERACL.**

AE 30. — Trichalque, gr. 18,15. Ma collection.

2561.— Droit du 2524. | Même revers, mais avec le murex dans le champ, à gauche.

AE 90. — Trichalque, gr. 23. Babelon, Loc. cit., p. 348, No 2353, pl. XXXVIII, fig. 27. — Mionnet, t. V, p. 452, No. 756.

LXX. Salonine (de 253 à 268 après J. C.).

2562.—**CORNE. SALONINA. AVG.** Buste diadémé de Salonine, à droite | tarté posant la main sur la poitrine drapée. Grènetis au p. un trophée et rev. du 2310.

AE 26. — Dichalque, gr. 16,42. Babelon, Loc. cit., p. 349, No 2358.

AE 29. — Dichalque, Mionnet, t. VIII, suppl. p. 314, No 359. — Sestini, Descriz delle med. ant. gr. del Mus. Hederv., III, p. 98, No 45.

2563.—Même dr. | **COL. TVRO. METRO.** Hermès debout et revers du 2445.

AE 30. — Dichalque, gr. 12,50, Babelon, Perses Achémén., p. 349, No 2368. — Mionnet, t. V, p. 458, No 658. — Ma collection, 2 exemplaires. — **Planche IV**, 21.

2564.—Même dr. | **COL. TVRO. METRO.** Cadmus luttant contre un serpent et revers du 2372. Dans le champ, à gauche, 2 murex.

AE 28. — Dichalque. Collection du Dr. P. Schröder, à Beyrouth.

2565.—Même dr. | **COL. TVRO. METRO.** Cadmus devant l'enceinte de Thèbes, et revers du 2469.

AE 28. — Dichalque, gr. 12,43. Babelon. Loc. cit., p. 349, No 2360. — Mionnet, t. V, p. 453, No 769.

2566.—Même dr. | Didon devant une porte de ville, et revers du 2458.

AE 28. — Dichalque, gr. 13. Ma collection.

2567.—Même dr. | Didon sacrificiant devant un temple di-style et revers du 2448.

AE 28. — Dichalque, gr. 13,60. Ma collection

2568.—Même dr. | Niké ailée et revers du 3545.

AE 24. — Dicha'quo, gr. 13,95. Ma collection.

2569.—Même dr | COL. TVRO. METR. 2 personnages sa-crifiant sur un autel et revers du 2305.

AE 25. — Dichalque. Collection du Dr P Schröder, à Beyrouth

2570.—Même dr. | COL. TVRO. METR. l'Océan couché et revers du 2517.

AE 27. — Dichalque gr. 13,95. Babelon Loc. cit. p. 349, No 2361. — Mion-net, t. V, p. 453, No 760. — Ma collection. — Planche IV, 22.

2571.—Même dr. | COL. TVRO. MET. Deux urnes de jeux et revers du 2452.

AE 27. — Dichalque, gr. 14,65. Ma collection.

2572.—Même dr. | COL. TVRO. METR. 2 urnes des jeux sur une table carrée et revers du 2560.

AE 27. — Dichalque, gr. 16,40. Babelon Perses Achémén., p. 350, No 2362. — Mionnet, t. V, p. 453, No 762

2573.—CORNE. | COLONIA. TVRVS. METRO. Urne des SALONA. Même dr. | jeux sur un trépied.

AE 24. — Chalque, Mionnet, t. V, d. 453, No 763.

2574.—Droit du | COL. TVRO. METROPOL. Trépied. Des-sus ou dessous, le murex.

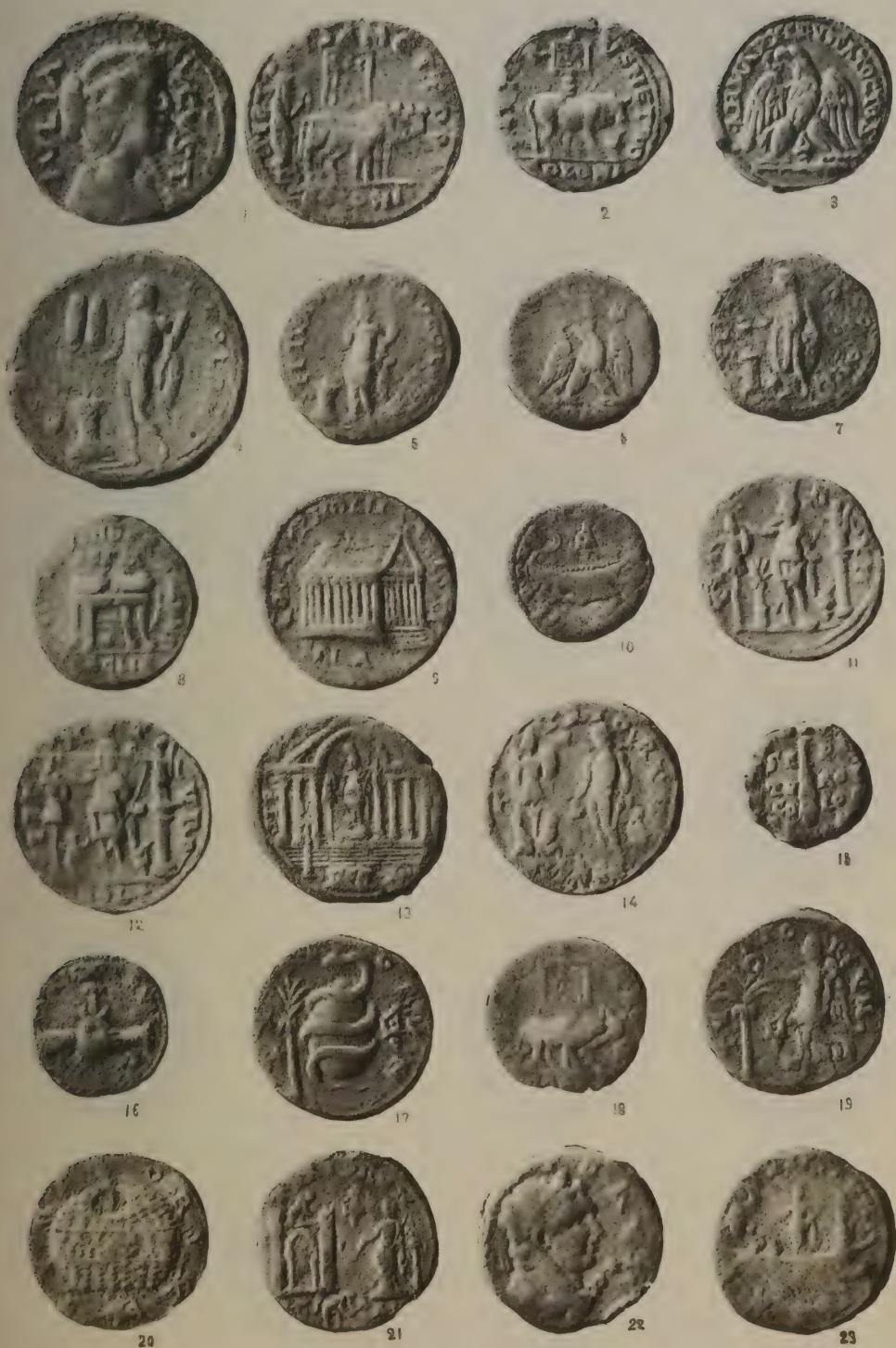
AE 30. — Dichalque. Mionnet, t. VIII, suppl. p. 315. No 363. — Banduri, I, p. 245. Note 4. — Vaillant, Coll. II p. 357.

AE 24. — Chalque, Mionnet, t. VIII, suppl. p. 304, No 360 avec COLONIA. TVRVS METROPOLIS. AVGVSTA.), et No 361, (COL. TVRVS METRO). — Banduri I, p. 256. — Mus. Theup. p. 769.

AE 22.—Chalque, Mionnet, t VIII suppl., p. 314, No 362.—Banduri I, p. 254.

Beyrouth.

J. ROUVIER.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΝ ΕΥΡΗΜΑ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΑΘΗΝΩΝ ΧΑΛΚΑ ΡΩΜΑΪΚΑ.

(Πίνακες I—II)

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀνασκάπτων ἐν Ἐλευσὶνι ὁ Γεώργιος Β.
Ἄδαμ τὸν εἰς δὲ λίγων μέτρων ἀπόστασιν ἐκτὸς τοῦ ἀνοτολικοῦ τείχους τοῦ περιβόλου τοῦ Ἱεροῦ τῶν Θεῶν κείμενον κῆπον τοῦ καφεψείου αὐτοῦ, ἀνεκάλυψε μαρμαρίνην προτομὴν ὁμαίου τινὸς ἀνδρός,
ἀριστα διατηρουμένην, πρὸς δὲ μέγα πλῆθος χαλκῶν νομισμάτων,
πάντων σχεδὸν ἀθηναϊκῶν ἐκ τῶν χρόνων τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων.

Καὶ τὴν μὲν προτομὴν ἥγόρασεν ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις διὰ τὸ Ἐθν. Κεντρικὸν Μουσεῖον, τῶν δὲ νομισμάτων ἐκομίσθησαν εὐθὺς τότε πρὸς τὸ Ἐθν. Νομισμ. Μουσεῖον 972 κέρματα, εἰσέτι ὑπὸ τῶν χωμάτων περιβεβλημένα, ἄτινα ἔξετάσας λεπτομερῶς περιέγραψα ἐν τῷ ἐνταῦθα δημοσιευμένῳ καταλόγῳ, ἐν ᾧ ἀπαριθμῶ καὶ τὸ ποσὸν τῶν ἔξικατης διαφορᾶς κερμάτων. Τούτων τῇ προτάσει μου τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον διὰ τὴν ἐν τῷ Ἐθν. Νομισματ. Μουσείῳ ἀποκειμένην ἰδιαιτέραν αὐτοῦ νομισματικὴν συλλογὴν ἥγόρασεν ἐκλογὴν 281 κερμάτων, ἃτοι πάσας ἀνεξαιρέτως τὰς διαφοράς, ὅν αἱ κυριώτεραι ἀπεικονίσθησαν ἐπὶ τῶν πινάκων I καὶ II. Ἐκ δὲ τῶν ὑπολοίπων τὰ μὲν τρία τέταρτα περίπου εἰσῆλθον εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ κ. Ἀθωνος Ρωμάνου, ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἑξωτερικῶν, ἰδιαιτέραν κεκτημένου συλλογὴν Ἀθηναϊκῶν νομισμάτων, τὰ δὲ λοιπὰ διεσκορπίσθησαν πωληθέντα εἰς διαφόρους.

Ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὰ πρός με κομισθέντα νομίσματα, περὶ ὧν μοὶ ἐδόθη ἡ πληροφορία διτι ἀπετέλουν τὸ δλον τοῦ εὐρήματος. Ἄλλ', ὡς κατόπιν ἀσφαλῶς ἔμαθον, εὑρέθησαν σχεδὸν ἄλλα τόσα. Τὸ δεύ-

τερον δὲ τοῦτο μέρος περιῆλθεν εἰς χεῖρας Ἀθηναίου ἐμπόρου ἀρχαιοτήτων, παρ' οὖν βεβαίως ἡγοράσθησαν καὶ ὑπὸ τοῦ Βρεττανικοῦ Μουσείου τὰ ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ W. Wroth ἐν τῷ Numismatic Chronicle (Vol. III, [1904] pag. 322-329 ν° 9-18 pl. X, 8-16) δημοσιευθέντα τοιαῦτα. Ἐμαδον δ' ὅτι παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἡγόρασαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἰδιῶται καὶ Μουσεῖα, ἐγὼ δ' αὐτὸς εἶδον εἰς χεῖρας ἰδιώτου ἐκ Μεγάρων ὥραίαν σειρὰν ἑκατὸν περίπου τοισύτων, ὃν ὅμως μεταξὺ οὐδεὶς σχεδὸν τύπος ἢ διαφορὰ ὑπῆρχε μὴ περιεχομένη ἐν τῷ ἐνταῦθα δημοσιευομένῳ καταλόγῳ.

Τὸ μέρος τοῦ εὑρήματος ὅπερ ἔξήτασα ἀποτελεῖται, ὡς βλέπει τις ἐκ τοῦ καταλόγου, κυρίως ἐξ Ἀθηναϊκῶν χαλκῶν νομισμάτων τῶν Ρωμαϊκῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων. Διαιροῦνται δὲ ταῦτα εἰς δύο σαφῶς ἀπ' ἀλλήλων διακρινομένας τάξεις. Ἡ πρώτη, ἡ καὶ διλιγαριθμοτέρα, περὶλαμβάνει Ἀθηναϊκὰ κέρματα λίαν ἐφθαρμένα ἐκ μακρᾶς χρήσεως αὐτῶν. Ἡ δὲ δευτέρα, ἡ καὶ πολυαριθμοτέρα, ἀποτελεῖται ἐκ κερμάτων ὁμοιοτύπων μὲν ἀλλὰ νεωτέρας τεχνοτροπίας, μικροτέρας διαμέτρου καὶ ἀρίστης διατηρήσεως — πλειστάκις ἀκμαίου κόμματος (*fleur de coin*) — προφανῶς ὡς μικρὸν πρὸ τῆς καταχώσεως τοῦ εὑρήματος τεθέντων εἰς τὴν κυκλοφορίαν.

Τὴν χρονολογίαν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων τούτων, ἐπομένως καὶ τοὺς χρόνους τῆς καταχώσεως τοῦ εὑρήματος, μανθάνομεν εὐτυχῶς ἐκ τῶν μετ' αὐτῶν ἀνακαλυψθέντων διλιγαρίθμων ρωμαϊκῶν αὐτοκρατορικῶν νομισμάτων, τῶν ἐν τέλει καταλογισθέντων, ὃν τὰ μὲν ὅντα ἐφθαρμένα ὡς τὰ τῆς πρώτης τάξεως Ἀθηναϊκὰ είναι τοῦ Ἀδριανοῦ κοινοῦ Φανστίνης τῆς πρεσβυτέρας, τὰ δὲ κάλλιστα διατηρούμενα, είναι τῶν αὐτοκρατόρων Μαξιμίνου καὶ κυρίως τοῦ Γορδιανοῦ Γ' (238-244 μ. Χ.). Ἄρα τὰ γνωστὰ χαλκᾶ Ἀθηναϊκὰ νομίσματα τῶν ρωμαϊκῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων, ὃν σχεδὸν οὐδεν τὸ μὴ περιεχόμενον ἐν τῷ παρόντι εὑρήματι, ἐκόπησαν εἰς δύο διαφόρους ἐποχάς, ἵνα τὴν τοῦ Ἀδριανοῦ (117-138 μ. Χ.) καὶ τὴν τοῦ Γορδιανοῦ Γ' (238-244 μ. Χ.), ὅπερ ἡγνοεῖτο μέχρι τοῦδε κατ' ἀσφαλῆ τρόπον. Ὁποίᾳ δὲ ἡ ἀρχαιολογικὴ καὶ μυθολογικὴ σπουδαιότης τῶν ἐπ' αὐτῶν πολυποικίλων τύπων είναι πασίγνωστον¹.

1. Πρβλ. Blumer and P. Gardner, Num. Commentary on Pausanias p. 425-152.

Τὸ ὑφ' ἡμῶν ἔξετασθὲν μέρος τοῦ εὐρήματος περιελάμβανε πλὴν τῶν Ἀθηναϊκῶν καὶ Ρωμαϊκῶν αὐτοκρατορικῶν νομισμάτων μόνον δύο ἄλλα νομίσματα, ἵτοι ἐν αὐτοκρατορικὸν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἔτερον τοῦ Ἀργους κοπὲν ἐπὶ Φ. Πλαυτίλλης τῆς ἐν ἔτει 212 μ. Χ. ἀποθανούσης. Δὲν ἡδυνήθην δὲ νὰ μάθω ἂν ἐν τῷ ἐτέρῳ μέρει περιείχοντο ἄλλα τοιαῦτα Ἀθηναϊκὰ ἢ Ρωμαϊκὰ αὐτοκρατορικὰ κέρματα.

Διὰ τοῦ παρόντος εὐρήματος σπουδαίως προάγονται αἱ γνώσεις ἡμῶν περὶ τῆς ἐπὶ τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων νομισματοκοπίας τῶν Ἀθηναίων, μεγάλως δὲ δύναται νὰ ωφεληθῇ ἐκ τῆς λεπτομεροῦς μελέτης αὐτοῦ ὁ μέλλων νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐκ νέου τὴν μελέτην τοῦ συνόλου τῆς νομισματοκοπίας ταύτης.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΗΜΑΤΟΣ

ΑΤΤΙΚΗ

ΑΘΗΝΑΙ

Διάφοροι τύποι Ἀθηνᾶς.

1.— **Α 21/22.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς μετὰ κράνους ἀκοσμήτου πρὸς δ. καὶ ἴματίου περὶ τὸν τράχηλον. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. ΑΘΗΝ | Α—ΙΩΝ. Ἀθηνᾶ ἰσταμένη πρὸς ἀρ. μετ' αἰγίδος περὶ τὸ στῆθος, ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ Νίκην πρὸς αὐτὴν τείνουσαν τὸν ἐν τῇ δεξ. στέφανον, ἐν δὲ τῇ ἀρ. κρατοῦσαν κλάδον φοίνικος. Τὴν ἀρ. στηρίζει ἐπὶ τῆς κατακειμένης καὶ ἐκ τοῦ πλαγίου δρατῆς ἀσπίδος, παρ' ἣν ἔδρυται τὸ δόρυ αὐτῆς. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. — **Πίναξ I, 1.**

78

2.— **Α 22.** — Ὄμοίως, μετὰ διπλοῦ περιδεραίου ἐκ κόκκων περὶ τὸν τράχηλον. — **Πίναξ II, 37** (κεφαλή).

"Οπ. Ὄμοίως τῷ προηγουμένῳ.

1

3. — Α 22. — Ὁμοίως, ἀνευ περιδεραίου, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ κράνους γλαῦξ. Κ. σφαιρ.

"Οπ. Ὁμοίως.

2

4. — Α 22. — Ὁμοίως, ἔχουσα ὅμως τὸ κράνος δι' ἀνθεμίων καὶ ἐλίκων ποικιλοτρόπως κεκοσμημένον — *Πίναξ II*, 36 (κεφαλή).

15

"Οπ. Ὁμοίως.

5. — Α 22. — Ὁμοίως, ἀλλὰ μείζων ἢ προτομή, ἐξ οὗ φαίνεται ἡ περὶ τὸ στῆθος τῆς θεᾶς αἰγίς.

"Οπ. Ὁμοίως.

3

6. — Α 22. — Ὁμοίως, (βραχεῖα προτομή) ἔχουσα τὸ κράνος ἐλαιοστεφὲς καὶ ἐπ' αὐτοῦ μέρος τῆς ἄνω τοῦ ὠτὸς κόμης. — *Πίναξ II*, 47 (κεφαλή).

"Οπ. Ὁμοίως.

3

7. — Α 20. — Ὁμοίως, ἀλλ' ἔπι τὸ κράνος κεκοσμημένον δι' ἐλίκων, καὶ μετὰ πλατέος καταυχενίου, περὶ δὲ τὸν τράχηλον διπλοῦν περιδεραίου ἐκ κόκκων.

"Οπ. Ὁμοίως.

3

8-9. — Α. — Ὁμοίως, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ κράνους θαλάσσιος ἵππος πτερωτὸς ἢ ἐνίστε Πήγασος. — *Πίναξ II*, 46-47 (κεφαλή).

"Οπ. Ὁμοίως.

12

10. — Α 22. — Ὁμοίως, ἀλλὰ τὸ κράνος σχηματίζει εἰς τὰ ἄνω κεφαλὴν ἀνδρός.

"Οπ. Ὁμοίως.

1

11. — Α 22. — Προτομὴ Ἀθηνᾶς Παρθένου μετὰ τριλόφου κράνους, ἐφ' οὐ Πήγασος, καὶ διπλοῦ περιδεραίου πρὸς δ. — *Πίναξ II*, 49 (κεφαλή).

"Οπ. Ὁμοίως.

4

12. — Α 23/25. — Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς ἢ προτομὴ μεθ' ἀπλοῦ κράνους πρὸς δ. ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. (Ἀρχαιοτέρου κόμματος τῶν προηγουμένων).

"Οπ. ΑΘΗ—Ν | ΑΙΩΝ. "Ομοιος τύπος Ἀθηνᾶς Νικηφόρου,

ἀλλ' ἔχούσης ἀριστερά, παρὰ τοὺς πόδας αὐτῆς, τὸν Ἐριχθόνιον
ὅφιν. (Πάντα λίαν ἐφθαρμένα).

49

13. — **Α 22.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς μεθ' ἀπλοῦ κράνους πρὸς
δ., ἐνίστε ύπο ἑλίκων κεκοσμημένου.

"Οπ. ΑΘ | ΗΝΑΙΩΝ. Ὁμοίως (μετὰ τοῦ ὅφεως).

7

14. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘ | ΗΝΑΙΩΝ. Ὁμοίως.

1

15. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘ - Η | Ν-ΑΙΩΝ. Ὁμοίως. — **Πίναξ I, 2.**

3

16. — **Α 22.** — Ὁμοίως. — **Πίναξ II, 42** (κεφαλή).

"Οπ. ΑΘ-Η | ΝΑΩΝ (sic). Ὁμοίως.

6

17. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘ - Η | ΝΑΙΩΝ. Ὁμοίως.

1

18. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘΗ-Ν | ΑΙΩΝ.

20

19. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘΗ | Ν-ΑΙΩΝ. Ὁμοίως.

22

20. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘΗ-ΝΑ | ΙΩΝ. Ὁμοίως.

1

21. — **Α 22.** — Ὁμοίως (ἐνίστε πρὸ τῆς αἰγίδος δύο μεγάλοι ὅφεις).

"Οπ. ΑΘΗΝ-Α | ΙΩΝ. Ὁμοίως.

5

22. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙΩΝ. Ὁμοίως.

3

23. — **Α 22.** — Ὁμοίως (μετὰ κράνους ἐλαιοστεφοῦς).

"Οπ. Ὁμοίως.

24. — **Α 22.** — Ὁμοίως τῷ 21. — **Πίναξ II, 48** (κεφαλή).

"Οπ. ΑΘΗΝΑ | ΙΩΝ. Ὁμοίως.

2

25. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘΗ-Ν | ΑΙΩΝ. Ὁμοίως, ἀλλ' ἡ ἀσπὶς ὁρατὴ κατενώ-

πιον καὶ κεκοσμημένη διὰ γοργονείου. Ὁ δράκων δὲν εἶναι δράτος. — **Πίναξ I, 3.**

26. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

”Οπ. ΑΘ—Η | ΝΑΙΩΝ. Ὁμοίως τοῖς ὑπ’ ἀρ. 11 - 23, ἀλλ’ ἐν τῇ θέσει τοῦ ὄφεως εὑρηται γλαῦξ. — **Πίναξ I, 4.**

27. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

”Οπ. ΑΘΗ | ΝΑΙΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη πρὸς ἄρ., ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ Νίκην πρὸς αὐτὴν ἐστραμμένην, στηρίζουσα τὴν ἄρ. ἐπὶ δόρατος καὶ ἔχουσα ἄρ. παρ’ αὐτῇ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῆς ἐρειδομένην τὴν ἀσπίδα. — **Πίναξ I, 5.**

28. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

”Οπ. ΑΘ—Η | ΝΑ | Ι. Ὁμοίως, ἀλλ’ ἡ μὲν ἀσπὶς δ., ἄρ. δὲ πρὸς αὐτῆς ὁ ὄφις. — **Πίναξ I, 6.**

29. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

”Οπ. ΑΘ—Η | ΝΑΙΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴστι μένη ἄρ., ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ τὴν Νίκην, ἐν δὲ τῇ ἄρ. φέρουσα τὴν μὲν ἀσπίδα ὅπισθεν τοῦ ὕμου, τὸ δὲ δόρυ ἐπ’ ὕμου κεκλιμένον. Τὸ δλον ἐν στεφάνῳ δάφνης. — **Πίναξ I, 7.**

30. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

”Οπ. ΑΘ | ΗΝΑΙΩΝ. Ὁμοίως ἄνευ στεφάνου. — **Πίναξ I, 8.**

31. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

”Οπ. ΑΘΗ—Ν | ΑΙΩΝ. Ὁμοίως ἄνευ στεφάνου.

32. — **Α 22.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. μεθ’ ἀπλοῦ κράνους, φέροντος ἔλικας ἐπ’ αὐτοῦ.

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ | ΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη πρὸς δ., ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ ἄρ. Νίκην πρὸς αὐτὴν ἐστραμμένην καὶ δαφνηφόρον, τὴν δὲ δεξιὰν στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ δόρατος. — **Πίναξ I, 9.**

33. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝΑ | Ι—ΩΝ. Ὁμοίως.

34. — **Α 25.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ.

”Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος. Ὁ αὐτὸς τύπος. (Ἄρχαίου κόμματος).

35.—**Α** 20.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. μετὰ κράνους ἀπλοῦ.

”Οπ. ΑΘΗΝΑ | Ι—ΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη δεξ. ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ γλαῦκα, τῇ δ' ἀρ. τὸ δόρυ κεκλιμένον ἐπὶ τοῦ ὕμου. Δεξιὰ παρὰ τοὺς πόδας τῆς θεᾶς ὁ ὅφις. — **Πίναξ** I, 10.

1

36.—**Α** 22.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς μετ' ἀσπίδος δόρατος, καὶ ἱματίου, πρὸς ἀριστερά.

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ—ΩΝ. Ὁμοίως.

2

37.—**Α** 21.—‘Ως τὸ ὑπ’ ἀρ. 33.

”Οπ. ΑΘΗΝΑ | ΙΩΝ. Ο αὐτὸς τύπος, ἀλλ’ ὅπισθεν τῆς Ἀθηνᾶς κιονίσκος, ἐφ’ οὗ γλαῦξ κατ’ ἐνώπιον. — **Πίναξ** I, 11.

1

38.—**Α** 22.—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝΑ | ΙΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη πρὸς δεξιά, σχεδὸν ἐκ τῶν νώτων δρατή, ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ ὅφιν, ἐν δὲ τῇ ἀρ. ἀνέχουσα ἀσπίδα καὶ δόρυ πρὸς τὰ ἐμπρός κλίνον. — **Πίναξ** I, 12.

1

39.—**Α** 22.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς μεθ’ ἀπλοῦ κράνους, δι’ ἔλικος κεκοσμημένου πρὸς δ.

”Οπ. ΑΘΗΝ | Α—ΙΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη πρὸς δ., ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ ἀριστερῷ γλαῦκα πρὸς ἀρ., τὴν δὲ δεξιὰν στηρίζουσα ἐπὶ δόρατος.

2

40.—**Α** 22.—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝΑ—ΙΩΝ. Ὁμοίως, ἀλλ’ ἡ γλαῦξ πρὸς δεξ. — **Πίναξ** I, 13.

2

41.—**Α** 22.—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘ—Η | ΝΑΙΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη ἀρ., ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ γλαῦκα πρὸς ἀρ., τὴν δὲ ἀρ. στηρίζουσα ἐπὶ δόρατος· πρὸς αὐτῆς ὁ ὅφις. — **Πίναξ** I, 14.

2

42.—22. **Α**—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗ—Ν | ΑΙΩ—Ν. Ὁμοίως.

3

43.—**Α** 22.—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗ—Ν | ΑΙΩΝ. Ὁμοίως, ἀλλ’ ἀνευ ὅφεως. — **Πίναξ** I, 15.

2

44.—Ἄ 22.—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗ--ΝΑ | ΙΩΝ. ‘Ομοίως.

45.—Ἄ 22.—‘Ομοίως (μετὰ πλατέος καταυχενίου).

”Οπ. ΑΘ—HN | ΑΙΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη ἀρ., ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξ. γλαῦκα πρὸς δ., τὴν δ' ἀρ., ἐν ᾧ κρατεῖ τὸ δόρυ, στηρίζουσα ἐπὶ τῆς κατακειμένης ἀσπίδος. Ἀρ. αὐτῆς ὁ ὄφις. — **Πίναξ I**, 16.

46.—Ἄ 22.—‘Ομοίως.

”Οπ. Α—ΘΗ | ΝΑΙΩΝ. ‘Ομοίως.

47.—Ἄ 22.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. μετὰ κράνους ἀπλοῦ.

”Οπ. ΑΘΗ | ΝΑΙΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη πρὸς δεξ., τὴν δεξ., στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ δόρατος, τὴν δ' ἀρ. ἔχουσα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος, ὅπισθεν τῆς δόπιας ὁ ὄφις. — **Πίναξ I**, 17.

48.—Ἄ 22.—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙ—ΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη δεξ., τὴν δεξιὰν στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ δόρατος, διὰ δὲ τῆς ἀρ. ἀνέχουσα πρὸς αὐτῆς τὴν ἀσπίδα. Ἐν τῷ πεδίῳ, πρὸς τῆς θεᾶς, ὁ ὄφις. — **Πίναξ I**, 18.

49.—Ἄ 22.—‘Ομοίως (μετὰ πλατέος καταυχενίου).

”Οπ. ΑΘΗΝ—Α—ΙΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη πρὸς δ., ἐν τῇ δεξιᾷ ἐγείρουσα πρὸς βολὴν δοράτιον, διὰ δὲ τῆς ἀρ. προτάσσουσα τὴν ἀσπίδα. — **Πίναξ I**, 19.

50.—Ἄ 22.—‘Ομοίως, ἀλλ’ ὁ συνήθης τύπος.

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ | Ω—Ν. ‘Ομοίως.

51.—Ἄ 22.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς μετὰ τριλόφου κράνους δαφνοστεφοῦς, περιδεραίου καὶ ἐνωτίων πρὸς δεξ. — **Πίναξ II**, 40 (κεφαλῆ).

”Οπ. ΑΘΗΝΑ | ΙΩΝ. Ἀθηνᾶ βαίνουσα ἥρέμα πρὸς δ. μετὰ αἰγίδος περὶ τὸ στῆθος, τῇ μὲν ἀρ. προτείνουσα τὴν ἀσπίδα, τῇ δὲ δεξιᾷ ἐγείρουσα δόρυ πρὸς τὸ ἔδαφος κεκλιμένον πρὸς τὰ ἔμπρός, ὑπεράνω γλαυκὸς ἴσταμένης δεξ. τῆς θεᾶς. Ἐν τῷ πεδίῳ ὅπισθεν μικρὰ ἐλαία, ἵς πέριξ ὁ ὄφις. — **Πίναξ I**, 20.

2

1

2

4

2

1

3

52. — Η 25. — Ὁμοίως, ἀλλ᾽ ἀρχαιοτέρας ἐποχῆς καὶ ἐφθαρ-
μένου.

1

53. — Η 22. — Προτομὴ Ἀθηνᾶς μετὰ κράνους ἀπλοῦ, δι᾽
ἔλικων κεκοσμημένου, πρὸς δεξ.

"Οπ. Α—ΘΗΝ | ΑΙ—ΩΝ. Ἀθηνᾶ βαδίζουσα πρὸς δεξ., τῇ
μὲν ἀρ. προτείνουσα τὴν αἰγίδα, τῇ δὲ δ. τὸ δόρυ ἐκ τῶν κάτω.

— *Πίναξ I*, 21.

5

54. — Η 22. — Ὁμοίως.

"Οπ. Α—ΘΗΝΑΙ | ΩΝ. Ἀθηνᾶ βαδίζουσα πρὸς δ., τῇ μὲν
ἀρ. προτείνουσα τὴν ἀσπίδα, τῇ δὲ δεξιᾷ τὸ δόρυ ἐκ τῶν κάτω
πρὸς τάνω· πρὸς αὐτῆς σπεύδει ὁ ὄφις. — *Πίναξ I*, 22.

3

55. — Η 22. — Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙΩΝ. Ὁ αὐτὸς τύπος, ἀλλὰ πρὸς τῆς Ἀθη-
νᾶς ἀντὶ τοῦ δράκοντος, ἡ γλαῦξ.

2

56. — Η 22. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς μετὰ περιδεραίου (τὸ κρά-
νος μετὰ πλατέος καταυγενίου) πρὸς δ.

"Οπ. ΑΘΗΝΑ | ΙΩΝ. Ἀθηνᾶ μετ' αἰγίδος περὶ τὸ στῆθος
σπεύδουσα πρὸς δ., τῇ ἀρ. προτείνουσα τὴν ἀσπίδα, τῇ δὲ δεξιᾷ
ἐγείρουσα δόρυ πρὸς βολήν. — *Πίναξ I*, 23.

1

57. — Η 22. — Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς ἀρ. μετὰ δόρατος,
ἀσπίδος καὶ ἵματίου.

"Οπ. Ὁμοίως.

1

58. — Η 22. — Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ μετὰ κράνους ἀπλοῦ.

"Οπ. ΑΘΗΝ | Α—ΙΩΝ. Ὁμοίως.

1

59. — Η 22. — Προτομὴ Ἀθηνᾶς Παρθένου, μετὰ τριλόφου
κράνους, διὰ Πηγάσου κεκοσμημένου, πρὸς δ.

"Οπ. ΑΘΗΝΑ | ΙΩ—Ν. Ἀθηνᾶ σπεύδουσα πρὸς δ., στρέ-
φουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὅπισθεν, προτείνουσα τὴν δεξιὰν
πρὸς δεξ. καὶ δεικνύουσα, τῇ δ' ἀριστ. ἀνέχουσα τὴν ἀσπίδα καὶ
δόρυ ἐπὶ τοῦ ὄμου κεκλιμένον. Πρὸς αὐτῆς σπεύδει ὁ ὄφις. —
Πίναξ I, 24.

1

- 60.—Ἄ 22.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς ἀπλῆ, πρὸς δ. 2
 Ὅπ. Ὁμοίως.
- 61.—Ἄ 22.—Ὁμοίως, ἔχουσα ἔλικας ἐπὶ τοῦ κράνους. 1
 Ὅπ. ΑΘΗΝΑΙ | ΩΝ. Ὁμοίως.
- 62.—Ἄ 22.—Ὁμοίως. 1
 Ὅπ. ΑΘΗΝΑΙΩ | Ν. Ὁμοίως.
- 63.—Ἄ 29.—Προτομὴ ἡ κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. ἐνίστε τῆς Παρθένου (τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος). 25
 Ὅπ. ΑΘΗΝ—Α | ΙΩΝ ἡ ΑΘΗ—ΝΑΙ | ΩΝ ἡ ἄλλως. Ἀθηνᾶ σπεύδουσα πρὸς δ., στρέφουσα δὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς ἄρ., πρὸς ἥν διεύθυνσιν τείνει τὴν χεῖρα ὡς καλοῦσα νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ τις. Ἐν δὲ τῇ δεξ. ἀνέχει τὴν ἀσπίδα, ἐνίστε δὲ καὶ τὸ δόρυ ἐπ' ὕμου κεκλιμένον πρὸ αὐτῆς σπεύδει ὁ ὄφις.
- 64.—Ἄ 23.—Ὁμοίως (τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος). 2
 Ὅπ. ΑΘΗΝ—ΑΙ | ΩΝ. Ὁμοίως, ἀλλ' ἔχουσα καὶ γλαῦκα ὅπισθεν παρὰ τοὺς πόδας. — **Πίναξ I**, 25.
- 65.—Ἄ 23.—Ὁμοίως (τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος). 1
 Ὅπ. Ὁμοίως, μετὰ τῆς γλαυκὸς δεξ. ἐν τῇ θέσει τοῦ δράκοντος.
- 66.—Ἄ 22.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. μεθ' ἀπλοῦ κράνους. 3
 Ὅπ. ΑΘ—ΗΝΑ | Ι—ΩΝ. Ἀθηνᾶ ὁμοίου τύπου, ἡτοι σπεύδουσα πρὸς δεξ., στρέφουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς ἄρ. καὶ καλοῦσα πρὸς ἑαυτὴν διὰ τῆς τεταμένης ἄρ., ἐν δὲ τῇ ἄρ. ἔχουσα τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ, κατά τι πρὸς τὸν ὕμον κεκλιμένον ὅπισθεν αὐτῆς ὄφις. — **Πίναξ I**, 26.
- 67.—Ἄ 22.—Ὁμοίως. 3
 Ὅπ. ΑΘΗΝΑ | Ι—ΩΝ. Ὁμοίως.
- 68.—Ἄ 22.—Ὁμοίως. 12
 Ὅπ. ΑΘΗΝ—ΑΙ | ΩΝ. Ὁμοίως, ἀλλ' ἀνευ ὄφεως. — **Πίναξ I**, 27.

69.— Α 22.— Ὁμοίως.	
"Οπ. ΑΘΗΝ—Α ΙΩΝ. Ὁμοίως.	3
70.— Α 22.— Ὁμοίως (ἢ αἰγὶς μετὰ δύο δρακόντων)	
"Οπ. ΑΘΗ—Ν Α—Ι—ΩΝ. Ὁμοίως.	1
71.— Α 22.— Ὁμοίως.	
"Οπ. ΑΘΗ—Ν ΑΙΩΝ. Ὁμοίως.	1
72.— Α 22.— Ὁμοίως.	
"Οπ. ΑΘΗΝΑ—ΙΩ Ν. Ὁμοίως.	3
73.— Α 22.— Ὁμοίως.	
"Οπ. ΑΘΗΝΑΙ Ω—Ν. Ὁμοιος τύπος, ἀλλ' ὅπισθεν τῆς Ἀθηνᾶς μικρὰ ἔλαια, ἦς πέριξ ὁ ὄφις. — Πίναξ I, 28.	2
74.— Α 22.— Προτομὴ Ἀθηνᾶς μετὰ δόρατος, ἀσπίδος καὶ ἵματίου, πρὸς ἀρ.	
"Οπ. ΑΘΗΝ ΑΙΩΝ. Ἀθηνᾶ τρέχουσα πρὸς ἀρ., ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξ. στέφανον (;), διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς φέρουσα τὴν ἀσπίδα. — Πίναξ I, 29.	1
75.— Α 22.— Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. μεθ' ἀπλοῦ κράνους.	
"Οπ. ΑΘΗΝΑ ΙΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη ἀρ., τὴν δεξιὰν στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ δόρατος, τὴν δ' ἀρ. ἐπὶ τῆς ὁσφύος. Ὁπισθεν αὐτῆς κατάκειται ἡ ἀσπὶς δρατὴ ἐκ τῶν ἔνδον, ἦς ὅπισθεν ὁ ὄφις. — Πίναξ I, 30.	1
76.— Α 22.— Προτομὴ Ἀθηνᾶς μετὰ κράνους ὑπὸ ἔλικος κεκοσμημένου, φέρουσα δὲ διπλοῦν περιδέραιον, πρὸς δ.	
"Οπ. ΑΘΗΝΑΙ ΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη ἀρ., ἔχουσα ἐν τῇ δ. φιάλην ἀνωθεν βιωμοῦ καίοντος, ἐν δὲ τῇ ἀρ. φέρουσα τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ ἐπ' ἄμους, ὅπισθεν αὐτῆς, ὁ ὄφις. — Πίναξ I, 31.	2
77.— Α 22.— Ὁμοίως, ἀνευ ἔλικων.	
"Οπ. Ὁμοίως, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ὄφεως γλαῦξ. — Πίναξ I, 32.	3
78.— Α 22.— Ὁμοίως, μετὰ ἔλικων καὶ διπλοῦ περιδεραίου πρὸς δ.	
"Οπ. ΑΘΗΝΑΙ . Ὁμοίως ἴσταμένη δεξ. καὶ στρέφουσα πρὸς	

ἀρ., τὴν δὲ ἀριστερὰν δι' ἣς κρατεῖ τὴν ἀσπίδα στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ δόρατος· ἄνευ δὲ γλαυκός. — **Πίναξ I**, 33.

79.—**Α 22.**— Προτομὴ Ἀθηνᾶς μετὰ δόρατος, ἀσπίδος καὶ ἵματίου πρὸς ἄρ.

"Οπ. ΑΘΗΝΑΙ—ΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη δεξ., καὶ στρέφουσα πρὸς ἄρ., ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ φιάλην ἀνω ὅφεως, τὴν δ' ἄρ. δι' ἣς φέρει τὴν ἀσπίδα στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ δόρατος· ἀριστερὰ αὐτῆς ὁ ὅφις. — **Πίναξ I**, 34.

80.—**Α 22.**— Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘ—ΗΝΑΙ | ΩΝ. Ὁμοίως.

81.—**Α 22.**— Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘΗΝΑΙΩ | Ν. Ὁμοίως, ἀλλ' ὁ ὅφις δεξιὰ αὐτῆς.

82.—**Α 22.**— Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ., μετὰ τριλόφου πράνους.

"Οπ. ΗΩ—ΙΑΝΗ | Θ—Α. Ὁμοίως, ἀλλ' ἄνευ τοῦ ὅφεως. — **Πίναξ I**, 35.

83.—**Α 23.**— Προτομὴ Ἀθηνᾶς ἀπλῆ, πρὸς ἀριστερά.

"Οπ. ΑΘΗ—ΝΑ | Ι—ΩΝ. Ὁμοίως, ἀλλ' ἄνευ ὅφεως καὶ δόρατος.

84.—**Α 22.**— Προτομὴ Ἀθηνᾶς ἀπλῆ πρὸς δεξ.

"Οπ. Α | ΘΗΝΑΙ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη πρὸς ἄρ., τῇ προτεταμένῃ δεξιᾳ δίδουσα τροφὴν ἀπὸ φιάλης εἰς μέγαν ὅφιν ὑπὸ ἐλαίαν δρυθούμενον, τῇ δ' ἄρ. φέρουσα τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα. — **Πίναξ I**, 36.

85.—**Α 25.**— Προτομὴ Ἀθηνᾶς ἀπλῆ πρὸς δεξ.

"Οπ. ΑΘΗ—ΝΑ | ΩΝ ἢ ΑΘΗΝ—Α | ΩΝ ἢ ἄλλως. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη κατ' ἐνώπιον, στρέφουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς ἄρ., τὴν δεξ. στηρίζουσα ἐπὶ δόρατος πλαγίου, διὰ δὲ τῆς ἄρ. φέρουσα τὴν ἀσπίδα, (ἐφθαρμένα πάντα τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος)

86.—**Α 25.**— Προτομὴ Ἀθηνᾶς Παρθένου μετὰ τριλόφου πράνους πρὸς δεξιά.

"Οπ. Ὁμοίως.

1

2

1

1

1

1

2

41

4

87.—**Α 22.**—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς ἄρ. μετὰ δόρατος,
κράνους καὶ ἀσπίδος.

"Οπ. ΑΘΗΝΑ—Α | Ι—ΩΝ. Ὁ αὐτὸς τύπος.

3

88.—**Α 22.**—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. μετὰ κράνους
ἄπλοῦ δι' ἔλικος κεκοσμημένου.

"Οπ. Ὁμοίως.

42

89.—**Α 22.**—Προτομὴ μεγάλη μετ' αἰγίδος φοιλιδωτῆς πρὸς δ.

"Οπ. Ὁμοίως.

4

90.—**Α 22.**—Προτομὴ διαφόρου κομμώσεως (μέρος τῆς
κόμης κυματίζει ἐπὶ τοῦ κράνους) πρὸς δ.

"Οπ. Ὁμοίως. — **Πίναξ** II, 50 (κεφαλή).

7

91.—**Α 22.**—Προτομὴ Ἀθηνᾶς Παρθένου μετὰ τριλόφου
κράνους καὶ διπλοῦ περιδεραίου πρὸς δ.

"Οπ. Ὁμοίως.

1

92.—**Α 22.**—Προτομὴ μεθ' ἀπλοῦ κράνους, πλατέος κα-
τανχενίου καὶ διπλοῦ περιδεραίου πρὸς δ.

"Οπ. Ὁμοίως.

8

93.—**Α 22.**—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς ἄρ. μετὰ δόρατος,
ἀσπίδος καὶ ἵματίου. — **Πίναξ** II, 54.

"Οπ. ΑΘΗΝΑ—Ι | ΩΝ. Ὁμοίως.

1

94.—**Α 22.**—Προτομὴ ἀπλῆ μετὰ ἔλικων ἐπὶ τοῦ κράνους.

"Οπ. Ὁμοίως. — **Πίναξ** II, 37.

8

95.—**Α 22.**—Ὁμοίως, ἀλλὰ μετὰ πλατέος κατανχενίου.

"Οπ. Ὁμοίως.

6

96.—**Α 22.**—Προτομὴ μεθ' ἀπλοῦ κράνους πρὸς δ.

"Οπ. ΑΘΗΝΑ—ΑΙΩ | Ν. Ὁμοίως.

1

97.—**Α 22.**—Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘΗΝΑ—ΑΙ | ΩΝ. Ὁμοίως.

4

98.—**Α 20.**—Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘΗΝΑ—ΑΙ | ΩΝ. Ὁμοίως.

1

99.—Α 21.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗΝ Α—ΙΩΝ. ‘Ομοίως.	2
100.—Α 22.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗΝΑ—ΙΩ Ν. ‘Ομοίως.	1
101.—Α 22.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ—Ω Ν. ‘Ομοίως.	1
102.—Α 22.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗ—Ν ΑΙΩΝ. ‘Ομοίως.	1
103.—Α 12.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗΝ—Α ΙΩΝ. ‘Ομοίως.	1
104.—Α 22.—‘Ομοίως, μετὰ πλατέος καταυγενίου.	
”Οπ. ΑΘΗ—ΝΑ Ι—ΩΝ. ‘Ο αὐτὸς τύπος, ἀρ. μὲν γλαῦξ, δεξιὰ δὲ ὅφις.	1
105.—Α 22.—‘Ομοίως, μεθ’ ἐλίκων ἐπὶ τοῦ κράνους ἢ καὶ ἄνευ τοιούτων.	
”Οπ. ΑΘΗΝ—ΑΙΩ Ν. ‘Ο αὐτὸς τύπος, μόνον μετὰ δρά- κοντος δεξι.	1
106.—Α 22.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗ—Ν ΑΙ—ΩΝ. ‘Ομοίως.	1
107.—Α 22.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗΝΑ—Ι Ω—Ν. ‘Ομοίως.	2
108.—Α 22.—‘Ομοίως. — <i>Πίναξ</i> II, 38 (κεφαλή).	
”Οπ. ΑΘΗΝΑ—Ι ΩΝ. ‘Ομοίως.	1
109.—Α 21.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗΝ—ΑΙ Ω—Ν. ‘Ομοίως. — <i>Πίναξ</i> I, 39.	8
110.—Α 22.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗ—ΝΑ Ι—ΩΝ. ‘Ομοίως.	1
111.—Α 22.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗΝ—ΑΙ —ΩΝ. ‘Ομοίως.	3

112. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΘΗΝ—Α | ΙΩ—Ν. Ὁμοίως.

3

113. — **Α 22.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς, τὸ ἀπλοῦν κράνος μετὰ ἔλικων πρὸς δ.

"Οπ. ΑΘ—Η | Ν—ΑΙΩΝ. Ἀθηνᾶ καθημένη πρὸς ἄρ. ἐπὶ θώκου ἔχοντος πόδας λέοντος, φέρουσα δὲ ἐν μὲν τῇ προτετα-
μένῃ δεξιᾷ Νίκην στεφανηφόρον πρὸς δεξ., ἐν δὲ τῇ ἄρ. ἔχουσα
τὸ δόρυ ἐπὶ τοῦ πήχεως πρὸς τὰ δύπισθεν κεκλιμένον· δύπισθεν
τοῦ θώκου ἡ ἀσπίς. — **Πίναξ I, 40.**

1

114. — **Α 22.** — Ὁμοίως, μετὰ πλατέος καταυχενίου καὶ πε-
ριδεραιού.

"Οπ. ΑΘΗ | Ν—ΑΙΩΝ. Ὁμοίως.

1

115. — **Α 22.** — Ὁμοίως τῷ προηγουμένῳ.

"Οπ. ΑΘ—Η | ΝΑΙΩΝ. Ὁμοίως, ἀλλὰ τὸ δόρυ ὀλιγώτε-
ρον κεκομμένον.

2

116. — **Α 23.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς ἀπλῆ πρὸς δ.

"Οπ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ δεξ. Ἀθηνᾶ καθημένη πρὸς ἄρ. ἐπὶ θώ-
κου ἔχοντος πόδας λέοντος, καὶ ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ
φιάλην, τὴν δ' ἄρ. στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ δόρατος. "Οπισθεν τοῦ
θώκου ἡ ἀσπίς. Πρὸ τῆς Ἀθηνᾶς μέγα δένδρον ἐλαίας, περὶ δ
ενδρίσκεται ὅφις γενόμενος ἀπὸ τῆς φιάλης τῆς θεᾶς.

5

117. — **Α 24.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ. (τοῦ ἀρχαιο-
τέρου κόμματος).

"Οπ. ΑΘΗΝΑ | ΙΩΝ. Ἀθηνᾶ ἴσταμένη πρὸς ἄρ., τὴν ἄρ.
ἔχουσα ἐπὶ τῆς κατακειμένης ἀσπίδος, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς θέτουσα
τὸ δόρυ ἐπὶ μεγάλου δένδρου ἐλαίας, ἐφ'οὗ γλαῦξ. Παρὰ τοὺς
πόδας τῆς θεᾶς ὁ ὅφις.

2

118. — **Α 22.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς ἀπλῆ πρὸς δεξ. μετὰ
ἔλικων ἐπὶ τοῦ κράνους.

"Οπ. ΑΘΗ | ΝΑΙΩΝ. Ὁμοίως, ἀλλ' ἀνευ γλαυκός.

1

119. — **Α 22.** — Ὁμοίως.

"Οπ. Ὁμοίως, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ὅφεως, γλαῦξ παρὰ τοὺς πό-
δας τῆς θεᾶς.

1

120. — **Α 22.** — Ὁμοίως.
 Ὅπ. ΑΘΗΝ—ΑΙΩΝ. Ὁμοίως, ἀνευ ὅφεως, ἢ δὲ γλαῦξ
 ἐπὶ τὴν ἔλαιας. 2
121. — **Α 23.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς Παρθένου, μετὰ τριλό-
 φου κράνους πρὸς δ. (τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος, κακῆς δια-
 τηρήσεως).
 Ὅπ. ΑΘΗ | ΝΑΙ | ΩΝ. Ὁμοίως, ἀνευ γλαυκός (;), ὁ δὲ
 ὅφις ἐλισσόμενος περὶ τὴν ἔλαιαν. 1
122. — **Α 22.** — Ὁμοίως, ἀλλὰ τοῦ νεωτέρου κόμματος.
 Ὅπ. ΑΘΗΝ | ΑΙΩΝ. Ὁμοίως τῷ προηγούμενῷ. 1
123. — **Α 22.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς, μεθ' ἀπλοῦ κράνους πρὸς δ.
 Ὅπ. Ὁμοίως. 1
124. — **Α 22.** — Ὁμοίως.
 Ὅπ. Ὁμοίως, ἀλλ' ἀνευ τοῦ περὶ τὴν ἔλαιαν δράκοντος,
 μετὰ γλαυκὸς ὅμως ἐπὶ τοῦ δένδρου. 1
125. — **Α 22.** — Ὁμοίως. — **Πίναξ** II, 53 (κεφαλή).
 Ὅπ. Ὁμοίως, ἀλλ' ἀνευ ὅφεως ἢ γλαυκός. 5
126. — **Α 22.** — Ὁμοίως.
 Ὅπ. ΑΘ—Η | ΝΑΙΩΝ. Ὁμοίως. 4
127. — **Α 22.** — Ὁμοίως.
 Ὅπ. ΑΘΗ | ΝΑΙΩΝ. Ὁμοίως. 1
128. — **Α 20.** — Ομοίως, μετὰ πλατέος καταυγενίου.
 Ὅπ. Ὁμοίως. 1
129. — **Α 24.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. (τοῦ ἀρχαιοτέ-
 ρου κόμματος, ἐφθαρμένα).
 Ὅπ. ἔξιτηλος. Ἀθηνᾶ ἐπὶ ἄρματος καλπάζοντος πρὸς δε-
 ξιά, ἐγείρουσα τὴν δεξιάν, μετὰ δόρατος (;). Κάτω τοῦ ἄρμα-
 τος γίγας ἐγείρων δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν πέτραν κατὰ τῆς
 Ἀθηνᾶς. 3
130. — **Α 22.** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς δεξ. μετ' αἰγίδος δρακόν-
 των ἐπὶ τοῦ στήθους.

"Οπ. ΑΘΗΝΑΙ | ΩΝ. 'Αθηνᾶ ἐπὶ ἀρματος καλπάζοντος πρὸς δεξί, τῇ ἀρ. ἔχουσα τὰ ἡνία, τῇ δὲ δεξιᾷ προτείνουσα ἐκ τῶν κάτω τὸ δόρυ. — *Πίναξ I*, 41.

2

131. — Η 22. Προτομὴ ἀπλῆ 'Αθηνᾶς.

"Οπ. ΑΘ—ΗΝΑΙΩΝ. 'Ομοίως.

3

132. — Η 22.— 'Ομοίως.

"Οπ. ΑΘΗ ἄνω, ΝΑΙ
ΩΝ κάτω. 'Ομοίως.

1

133. — Η 22.— 'Ομοίως.

"Οπ. ΑΘΗΝΑ
ΙΩΝ ἄνω. 'Ο αὐτὸς τύπος, ἀλλὰ πρὸς ἀρ. — *Πίναξ I*, 42.

1

134. — Η 22.— 'Ομοίως.

"Οπ. ΑΘΗΝ—ΑΙ ἄνω, ΝΩ ἐν τῷ ἔξεργῳ. 'Ομοίως.

1

Ἐρις 'Αθηνᾶς καὶ Ποσειδῶνος.

135. — Η 24.— 'Ομοίως, τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος. (Κατὰ τὸ ἥμισυ ἐφθαρμένα).

"Οπ. 'Επιγραφὴ ἔξιτηλος. Ποσειδῶν πρὸς δ. καὶ 'Αθηνᾶ πρὸς ἀρ. παρὰ δένδρον ἐλαίας, περὶ ὅ δ ὅφις, ἐρίζοντες πρὸς ἄλλήλους περὶ τῆς 'Αττικῆς. — *Πίναξ I*, 43.

2

136. — Η 23.— 'Ομοίως (τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος). ἐφθαρμένα.

"Οπ. Ομοίως, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἐλαίας ἦ γλαῦξ.

1

'Αθηνᾶ καὶ Μαρσύας.

137. — Η 23.— 'Ομοίως (ἐφθαρμένα).

"Οπ. 'Επιγραφὴ ἔξιτηλος. 'Αθηνᾶ ἰσταμένη πρὸς δ. καὶ Μαρσύας ἰστάμενος ἀρ. ἐν θαυμασμῷ πρὸ τῆς 'Αθηνᾶς.

2

138. — Η 22.— Προτομὴ 'Αθηνᾶς πρὸς δ. μεθ' ἀπλοῦ κράνους.

"Οπ. Α—Θ—Η | ΝΑΙΩΝ. Μαρσύας ἰστάμενος πρὸς δεξ. ἐν θαυμασμῷ πρὸ τῆς πρὸς ἀρ. ἰσταμένης 'Αθηνᾶς. — *Πίναξ I*, 44.

1

Τράπεζα ἀγωνιστικὴ Ἀθηνᾶς.

139. — **Α** 24/26. — Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. (τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐφθαρμένα).

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ—ΩΝ. Τράπεζα ἐφ' ἵς στέφανος, κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. καὶ γλαῦξ πρὸς ἄρ. Ὅπο τὴν τράπεζαν ἀμφορεύεις. Ἐνίστε παρὰ τὴν τράπεζαν κλάδος φοίνικος. — **Πίναξ** I, 45.

12

140. — **Α** 24. — Ὁμοίως (τοῦ ἀρχ. κόμματος) ἐφθαρμένη.

”Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος. Ὁμοίως, ἀλλὰ τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ὡς ἔξης· Γλαῦξ πρὸς ἄρ., Ἀθηνᾶς κεφαλὴ πρὸς δ. καὶ στέφανος. Παρὰ τὴν τράπεζαν ὁ κλάδος.

1

141. — **Α** 20. — Ὁμοίως (τοῦ ἀρχ. κόμματος ἐφθαρμένη).

”Οπ. Ἐπιγρ. ἔξιτηλος. Μικρὰ τράπεζα, ἐφ' ἵς γλαῦξ πρὸς ἄρ. καὶ Ἀθηνᾶ ἴσταμένη πρὸς ἄρ., τὴν δεξ. προτείνουσα, τὴν δ' ἄρ. ἔχουσα ἐπὶ τῆς κατακειμένης ἀσπίδος. Ὅπο τὴν τράπεζαν ὁ ἀμφορεύεις.

1

142. — **Α** 22. — Ὁμοίως (τοῦ νέου κόμματος).

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ | Ω—Ν. Τράπεζα ἐφ' ἵς στέφανος, κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. καὶ γλαῦξ πρὸς ἄρ. Ὅπο τὴν τράπεζαν ἀμφορεύεις, δεξιὰ δὲ ἐν τῷ πεδίῳ κλάδος φοίνικος. — **Πίναξ** I, 46.

5

143. — **Α** 22. — Ὁμοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝ | Α—ΙΩΝ. Ὁμοίως, ἀλλ' ὁ κλάδος ἐν τῷ ἔξεργῳ.

1

144. — **Α** 22. — Ὁμοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙΩΝ. Ὁμοίως, ἀλλ' ὁ κλάδος δεξιὰ ἐν τῷ πεδίῳ.

1

145. — **Α** 22. — Ὁμοίως (μετὰ τριλόφου κράνους).

”Οπ. ΑΘΗΝ—Α—[Ι—ΩΝ]. Ὁμοίως.

1

146. — **Α** 22. — Ὁμοίως τῷ 137.

”Οπ. ΑΘΗΝ—Α | ΙΩ | Ν. Ὁμοίως, ἀλλ' ἀνευ κλάδου.

2

147. — **Α** 22. — Ὁμοίως.

”Οπ. ΑΘ—Η | Ν—ΑΙΩΝ. Ὁμοίως.

2

148.—Α 22.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗΝΑ Ι—ΩΝ. ‘Ομοίως.	4
149.—Α 22.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘ—Η ΝΑ—Ι—ΩΝ. ‘Ομοίως.	1
150.—Α 22.—‘Ομοίως (μετὰ πλατέος καταυχενίου).	
”Οπ. ΑΘΗ—Ν ΑΙ ΙΩ. ‘Ομοίως.	1
151.—Α 22.—‘Ομοίως (μετὰ πλατέος καταυχενίου καὶ τῆς παραγναθίδος ὑψωμένης).	
”Οπ. ΑΘ—Η ΝΑΙ ΙΩ. ‘Ομοίως.	1
152.—Α 22.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς ἄρ. μετὰ δόρατος, ἀσπίδος καὶ ἵματίου πρὸς ἄρ.	
”Οπ. ΑΘΗΝ ΑΙΩΝ. Τράπεζα ἐφ’ ἵς προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. καὶ γλαῦξ πρὸς ἄρ., ὑπ’ αὐτὴν δ’ ἀμφιφορεύς. Ἐν τῷ ἐξ-έργῳ αλάδος φοίνικος.	1
153.—Α 22.—‘Ως τὸ ὑπ’ ἄρ. 143.	
”Οπ. ΑΘΗΝ—Α—Ι—ΩΝ. ‘Ομοίως.	1
154.—Α 22.—‘Ομοίως τῷ 145.	
”Οπ. ΑΘΗΝ ΑΙΩ—Ν. ‘Ομοίως μετὰ στεφάνου ἐπὶ τῆς τρα-πέζης μετὰ τὴν γλαῦκα. Ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης Α[ΔΡΙΑΝΕΙΑ].	2
155.—Α 22.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. μετὰ πλατέος κα-ταυχενίου καὶ διπλοῦ περιδεραίου.	
”Οπ. ‘Ομοίως. Ἐπὶ τῆς τραπέζης διακρίνονται ΑΔ[ΡΙΑΝΕΙΑ].	
— Πίναξ I, 47.	1
156.—Α 22.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ‘Ομοίως. Ἐπὶ τῆς τραπέζης διακρίνονται Α[ΔΡΙΑΝΕ]ΙΑ.	
— Πίναξ I, 48.	4
157.—Α 22.—Προτομὴ μετὰ τοῦ ἀπλοῦ κράνους, πρὸς δ.	
”Οπ. Α ΘΗ. Τράπεζα ἐφ’ ἵς γλαῦξ πρὸς δ., προτομὴ Ἀθη-νᾶς πρὸς δ. καὶ ἀγγεῖον μόνωτον ὑπ’ αὐτήν.	2
158.—Α 22.—‘Ομοίως.	
”Οπ. ΑΘΗ ΝΑΙΩΝ. ‘Ομοίως, ἀλλ’ ἡ γλαῦξ κατ’ ἐνώπιον.	

159.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ | ΩΝ. ‘Ομοίως, ἀλλ’ ἐπὶ τῆς τραπέζης γλαῦξ πρὸς δ., προτομὴ ’Αθηνᾶς πρὸς δεξ. καὶ ἀντὶ τοῦ στεφάνου κάλπη. ’Εν τῷ πεδίῳ δεξιὰ κλάδος δάφνης.

160.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘ | ΗΝΑΙΩΝ. ‘Ομοίως, ἀλλ’ ἡ γλαῦξ πρὸς ἄρ., πρὸς δὲ τούτοις ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης σειρὰ (πέντε) βαλλαντίων (;). ’Ο κλάδος τῆς δάφνης εὑρίσκεται ἐν τῷ ἔξεργῳ. — **Πίναξ I**, 49.

161.—**Α 22.**—‘Ομοίως, μετὰ τριλόφου κράνους.

”Οπ. ΑΘΗΝ—Α | ΙΩΝ. Τράπεζα ἐφ’ ἥς γλαῦξ πρὸς δ., προτομὴ ’Αθηνᾶς πρὸς ἄρ. καὶ στέφανος ὑπ’ αὐτήν, ἀμφορεύς. ’Εν τῷ ἔξεργῳ κλάδος φοίνικος.

162.—**Α 22.**—‘Ομοίως, μετὰ κράνους ἀπλοῦ δι’ ἔλικος κεκοσμημένου. — **Πίναξ II**, 44.

”Οπ. ΑΘ ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἐφ’ ἥς γλαῦξ πρὸς δ., προ-
ΗΝ τομὴ ’Αθηνᾶς πρὸς ἄρ. καὶ στέφανος. ’Εν τῷ
ΑΙ ἔξεργῳ ἄρ. κλάδος δάφνης. — **Πίναξ I**, 50.

163.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝ ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἐφ’ ἥς τὰ αὐτά. ’Εν τῷ
ΑΙΩΝ πεδίῳ δεξ. ἀμφορεύς.

164.—**Α 22.**—Προτομὴ ’Αθηνᾶς μετ’ αἰγίδος, ἐφ’ ἥς δύο δράκοντες πρὸς δ.

”Οπ. ΑΘΗΝ ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἐφ’ ἥς στέφανος, προτομὴ
ΑΙΩΝ ’Αθηνᾶς πρὸς δ. καὶ γλαῦξ ἵσταμένη πρὸς
ἄρ. ’Υπὸ τὴν ἐπιγραφὴν κλάδος φοίνικος.

165.—**Α 22.**—Προτομὴ ’Αθηνᾶς μεθ’ ἀπλοῦ κράνους πρὸς δ.

”Οπ. ‘Ομοιον, ἀλλ’ ὁ κλάδος ἐν τῷ ἔξεργῳ.

Δένδρον ἱερᾶς ἐλαίας τῆς Ἀθηνᾶς.

166.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ ἐν τῷ ἔξεργῳ. ’Ἐλαιά ἥς ἄρ. ἀμφορεύς καὶ
ΩΝ δεξιὰ γλαῦξ, πρὸς δ. ’Εν τῷ πεδίῳ ἄρ. κλάδος φοίνικος.

167.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ‘Ομοίως, ἀλλ’ ὁ κλάδος ἐν τῷ ἔξεργῳ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν. — **Πίναξ I**, 51.

3

168.—**Α 22.**—‘Ομοίως, μετὰ περιδεραίου διπλοῦ, τὸ δὲ κράνος μετὰ πλατέος καταυχενίου καὶ ἔλικος. — **Πίναξ II**, 45.

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙΩ ‘Ομοίως, ἀλλ’ ὁ κλάδος ἀρ. ἐν τῷ πεδίῳ.

1

N

169.—**Α 22.**—‘Ομοίως, ἀπλῆ.

”Οπ. ΑΘΗ ἐν τῷ ἔξεργῳ. ‘Ομοίως, ἀλλ’ ἄνευ κλάδου, ἥ δὲ γλαῦξ ἴσταμένη κατ’ ἐνώπιον.

2

170.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ‘Ομοίως, ἀλλ’ ἥ γλαῦξ πρὸς δ.

4

171.—**Α 22.**—‘Ομοίως, μεθ’ ἔλικων.

”Οπ. ‘Ομοίως.

1

172.—**Α 22.**—‘Ομοίως (δὶς κοπέν).

”Οπ. ‘Ομοίως. — **Πίναξ I**, 52.

1

173.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗ ἐν τῷ ἔξεργῳ, N ἄνω δεξιά. ‘Ομοίως.

1

174.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝ ἐν τῷ ἔξεργῳ καὶ ΝΩ—I—Α ἄνω ἔξι ἀριστερῶν.

Ομοίως.

1

175.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ‘Ομοίως, ἀλλ’ ἥ γλαῦξ πρὸς ἀρ.

1

176.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ΘΑ ἐν τῷ ἔξεργῳ, ΗΝΑ—I—ΩΝ ἄνω. ‘Ομοίως, ἀλλ’ ἥ γλαῦξ πρὸς δ.

2

177.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙ ἄνω, ΩΝ ἐν τῷ ἔξεργῳ. ‘Ομοίως.

3

178.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ ἄνω. Ἐλαία, ἥς ἀρ. μὲν γλαῦξ κατενώπιον, δεξιὰ δὲ ἀμφορεύς. Ἐν δὲ τῷ ἔξεργῳ κλάδος δάφνης.—**Πίναξ I**, 53.

3

- 179.—**Α** 22.—‘Ομοίως.
”Οπ. ΑΘΗΝ—Α ἄνω, ΝΩΙ ἐν τῷ ἔξεργῳ. ‘Ομοίως. 1
- 180.—**Α** 22.—‘Ομοίως, ἀλλὰ μετὰ τριλόφου κράνους.
”Οπ. ‘Ομοίως. 1
- 181.—**Α** 22.—‘Ομοίως, ἀλλὰ μεθ' ἀπλοῦ κράνους.
”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ ἄνω, ΙΩ ἐν τῷ ἔξεργῳ. Ἐλαία, ἦς ἀριστερὰ ἀμφορεὺς καὶ γλαῦξ ἵσταμένη πρὸς δ. 1
- 182.—**Α** 22.—‘Ομοίως.
”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ ἐν τῷ ἔξεργῳ. Ἀμφορεὺς καὶ γλαῦξ ἐν μέσῳ
ΩΝ ελαιίας καὶ δένδρου φοίνικος. 1
- 183.—**Α** 18.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς δ. (τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος καὶ ἐφθαρμένα).
”Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος. Ἐλαία, ἐφ' ἦς γλαῦξ ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. μέγας ἀμφορεύς. 2
- 184.—**Α** 20.—‘Ομοίως (τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος καὶ ἐφθαρμένον).
”Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος. Γλαῦξ ἐπὶ ἀμφορέως. 1

Ζεύς.

- 185.—**Α** 25.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. (τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος).
”Οπ. ΑΘΗ—Ν | ΑΙΩΝ. Ζεὺς Νικηφόρος γυμνὸς τὰ ἄνω τῆς δοσφύος, καθήμενος ἐπὶ θρόνου πρὸς ἀρ. καὶ τὴν ἀρ. στηρίζων ἐπὶ σκήπτρου. — **Πίναξ I**, 54. 1
- 186.—**Α** 22.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς μετ' αἰγίδος πρὸς δ. (τοῦ νεωτέρου κόμματος).
”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ—ΩΝ Ζεὺς ἀετοφόρος, καθήμενος ἐπὶ θώκου πρὸς δεξ. καὶ τὴν δεξ. στηρίζων ἐπὶ σκήπτρου. — **Πίναξ II**, 1. 2

Διόνυσος.

- 187.—**Α** 25.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δ. (τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος).

"Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος. Διόνυσος δ τοῦ Ἀλκαμένους, κα-
θήμενος ἐπὶ θρόνου πρὸς δεξ. — **Πίναξ** II, 2.

1

Ἀπόλλων.188.—**Α** 25.—‘Ομοίως.

"Οπ. ΑΘΗ—ΝΑ | [ΙΩΝ]. Ἀπόλλων ἐν μακρῷ διπλῷ ἐν-
δύματι ἴστάμενος πρὸς ἀρ., ἔχων ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ φιά-
λην, ἐν δὲ τῇ ἀρ. λύραν. — **Πίναξ** II, 3.

1

189.—**Α** 25.—‘Ομοίως.

"Οπ. [ΑΘΗ—Ν] | ΑΙΩΝ. ‘Ομοίως. Πρὸ αὐτοῦ βωμός (;) .

1

190.—**Α** 22.—‘Ομοίως ἀπλῆ καὶ τοῦ νεωτέρου κόμματος.

"Οπ. ΑΘ Ν | ΑΙ—ΩΝ. Ἀπόλλων γυμνὸς ἴστάμενος πρὸς
δ. ἔχων ἐν τῇ πρὸς τὰ κάτω δεξιᾷ μέγαν κλάδον δάφνης καὶ ἐν
τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ τόξον. — **Πίναξ** II, 4.

2

191.—**Α** 22.—‘Ομοίως.

"Οπ. ΑΘΗΝ | Α—ΙΩΝ. ‘Ομοίως.

1

192.—**Α** 22.—‘Ομοίως.

"Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙ[ΩΝ]. ‘Ομοίως.

1

193.—**Α** 24.—‘Ομοίως, ἀλλὰ τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος
(ἐφθαρμένα).

"Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος. ‘Ο αὐτὸς ἀκριβῶς τύπος.

2

194.—**Α** 22.—‘Ομοίως, ἀλλὰ τοῦ νεωτέρου κόμματος.

"Οπ. ΑΘΗΝ—Α | Ι—ΩΝ. Ἀπόλλων γυμνὸς ἴστάμενος πρὸς
δ. ἔχων ἐν τῇ πρὸς τὰ κάτω πρὸς δ. τεταμένῃ δεξιᾷ κλάδον δά-
φνης καὶ ἐν τῇ προτεταμένῃ πρὸς τὰ ἄνω ἀρ. τόξον.—**Πίναξ** II, 5.

1

195.—**Α** 22.—‘Ομοίως, ἀλλὰ μετὰ περιδεραίου καὶ πλατέος
καταυγενίου· ἐπὶ δὲ τοῦ κράνους Πήγασος.

"Οπ. ‘Ομοίως.

1

196.—**Α** 22.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς Παρθένου, μετὰ τριλό-
φου κράνους καὶ περιδεραίου διπλοῦ, πρὸς δ.

"Οπ. ΑΘΗΝΑΙ | Ω—Ν. ‘Ομοίως.

1

197.—**Α 22.**—‘Ομοίως, ἀλλὰ μεθ’ ἀπλοῦ κράνους καὶ περιδεραίουν.

”Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙΩΝ. Ἀπόλλων Λύκειος, ἦτοι γυμνὸς ἴσταμενος πρὸς δ., τὴν δεξ. ἀναπαύων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τὴν δ' ἄρ., ἐν ᾧ κρατεῖ τὸ τόξον, ἐρείδων ἐπὶ τρίποδος, περὶ δὲ ἐλίσσεται ὅφις.

— **Πίναξ II, 6**

198.—**Α 22.**—Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝΑ | Ι—Ω—Ν. Ὁ αὐτὸς ἀκριβῶς τύπος· ἀλλ’ ὅπισθεν τοῦ θεοῦ μέγα δένδρον δάφνης. — **Πίναξ II, 7.**

199.—**Α 22.**—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙΩ | Ν. Ἀπόλλων Λύκειος (,), γυμνὸς ἴσταμενος δεξ. μετὰ διεσταυρωμένων τῶν ποδῶν, τὴν δεξ. ἀναπαύων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τὴν δ' ἄρ. προτεταμένην ἔχων ἐπὶ λύρας τεθειμένης ἐπὶ βάσεως. — **Πίναξ II, 8.**

200.—**Α 21.**—‘Ομοίως μετὰ ἐλίκων.

”Οπ. ΑΘ—HN | ΑΙ—ΩΝ. Ἀπόλλων γυμνός, μετὰ χλαμύδος κυματιζούσης ἀπὸ τῶν ὤμων, σπεύδων πρὸς δεξ. καὶ ἔχων ἐν τῇ προτεταμένῃ ἄρ. τόξον, ἐν δὲ τῇ δομοίως προτεταμένῃ δεξ. κρατῶν δυσδιάκριτόν τι. — **Πίναξ II, 9.**

Ἐκάτη

201.—**Α 22.**—‘Ομοίως, μετὰ διπλοῦ περιδεραίου περὶ τὸν τράχηλον καὶ ἐλικος ἐπὶ τοῦ κράνους.

”Οπ. ΑΘ—HN | ΑΙΩΝ. Ἐκάτη ἐν μακρῷ χιτῶνι, μετὰ φαρέτρας ἐπ' ὡμου, ἔχουσα εἰς τὰς προτεταμένας χεῖρας δύο μικρὰς λαμπάδας καὶ σπεύδουσα πρὸς ἄρ. — **Πίναξ II, 13.**

Ἄρτεμις.

202.—**Α 20.**—‘Ομοίως, ἀλλὰ τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος (ἐφθαρμένα).

”Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙΩΝ (,) Ἀρτεμις ἐν μακρῷ χιτῶνι ἴσταμένη πρὸς δ., κρατοῦσα δύο μικρὰς λαμπάδας πρὸς τὰ κάτω ἐστραμμένας.

2

1

2

1

5

4

203.—**Α** 20.—‘Ομοίως, (ἀλλὰ τοῦ ἀρχ. κόμματος καὶ ἐφθαρ-
μένα).

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ—[ΩΝ]. ‘Αρτεμις ἐν βραχεῖ χιτῶνι, ἰσταμένη
πρὸς δ. κρατοῦσα δι’ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν λαμπάδα μακράν.

3

Δημήτηρ

204.—**Α** 25.—‘Ομοίως. τοῦ ἀρχαιοτέρου τύπου (ἐν μετρίᾳς
διατηρήσεως, τὰ δὲ λοιπὰ ἐντελῶς ἐφθαρμένα).

”Οπ. Α—ΘΗ—ΝΑ | ΙΩΝ. Δημήτηρ ἐπὶ ἄρματος δρακόντων
πτερωτῶν πρὸς ἀρ., ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ καὶ ὑψωμένῃ δε-
ξιὰ στάχυν, ἐν δὲ τῇ ἀρ. σκῆπτρον. — **Πίνακ** II, 10.

4

205.—**Α** 25.—‘Ομοίως (κατὰ τὸ ἥμισυ ἐφθαρμένον).

”Οπ. ΑΘ—HN—A | ΙΩΝ. ‘Ομοίως.

1

206.—**Α** 25.—‘Ομοίως (ἐφθαρμένον).

”Οπ. [ΑΘΗΝ] | ΑΙΩΝ. ‘Ομοίως.

1

207.—**Α** 22.—‘Ομοίως (τοῦ νεωτέρου κόμματος).

”Οπ. ΑΘΗΝ | Α—ΙΩΝ. ‘Ομοίως.

2

208.—**Α** 22.—‘Ομοίως, ἀλλὰ τῆς κεφαλῆς Παρθένου μετὰ
τριλόφου κράνους.

”Οπ. ΑΘΗ—Ν | ΑΙΩΝ. ‘Ομοίως. — **Πίνακ** II, 11.

2

209.—**Α** 22.—‘Ομοίως ἀπλοῦ.

”Οπ. Α—ΘΗΝ | ΑΙΩΝ. ‘Ομοίως.

1

210.—**Α** 22.—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙΩΝ. ‘Ομοίως.

1

211.—**Α** 22.—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗ—Ν | Α—ΙΩΝ. ‘Ομοίως, ἀνευ σκῆπτρου. ’Ἐν τῇ ἀρ.
ἔχει τὰ ἡνία, τὸ δ’ ἴμάτιον αὐτῆς κυππατίζει ἵσχυρῶς. — **Πίνακ** II, 12.

2

212.—**Α** 20.—‘Ομοίως, ἀλλὰ τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος
καὶ ἐφθαρμένα.

”Οπ. ΑΘΗ | ΝΑΙΩΝ ἢ ΑΘΗΝΑΙ | ΩΝ. Δημήτηρ καθημένη
πρὸς ἀρ. ἐπὶ δίφρου, ἔχουσα ἐν τῇ δεξιᾷ στάχυν, τὴν δ’ ἀρ.
στηρίζουσα ἐπὶ σκῆπτρου.

10

‘Ερμῆς.

213.—Ἄ 22.—‘Ομοίως, ἀλλ’ ἀπλῆ καὶ τοῦ νεωτέρου κόμματος.

”Οπ. ἙΠΩΙΑΝ | ΗΘΑ ἔξ ἀριστερῶν. ‘Ερμῆς γυμνός, σπεύδων πρὸς ἄρ., φέρων πέτασον καὶ ἀπὸ τοῦ ὅμου κυματίζουσαν χλαμύδα. Ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ ἔχει βαλλάντιον ἐν δὲ τῇ ἄρ. τὸ κηρύκειον. — **Πίναξ** II. 15.

3

‘Ηρακλῆς.

214.—Ἄ 22.—‘Ομοίως.

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ | ΩΝ. ‘Ηρακλῆς τοῦ Φαρνεσίου τύπου ἀναπαυόμενος πρὸς δεξ. Πρὸς τῆς πέτρας εἴσοδος σπηλαίου (ή πύλη τοῦ Ἀδού πρὸ τῆς Ἀγελάστου πέτρας, ἐφ’ οὓς ὁ ἡρως στηρίζει τὸ ὁόπαλον σύντοῦ). — **Πίναξ** II. 18.

2

215.—Ἄ 25.—‘Ομοίως, ἀλλὰ τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος (ἡμίφθαρτον).

”Οπ. ΑΘΗΝΑ | [ΙΩΝ]. ‘Ο αὐτὸς τύπος.

1

216.—Ἄ 22.—‘Ομοίως, ἀλλὰ τοῦ νεωτέρου κόμματος, μετ’ αἰγίδος καὶ δρακόντων. — **Πίναξ** II, 52.

”Οπ. ΑΘΗ—Ν | ΑΙΩΝ. ‘Ηρακλῆς ἀγένειος γυμνὸς ἵσταμενος πρὸς ἄρ. ἔχων ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ φιάλην, τὴν δ’ ἄρ. στηρίζειν ἐπὶ δόπαλον. — **Πίναξ** II, 16.

1

217.—Ἄ 25.—‘Ομοίως, ἀλλὰ τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος (δύο ἡμίφθαρτα καὶ ἐν ἐφθαρμένον).

”Οπ. ‘Ομοίως.

3

”Ιδε καὶ Θησέα (;) κατωτέρω ἀριθ. 235.

‘Ασκληπιός.

218.—Ἄ 25.—‘Ομοίως, τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος (τὰ πλεῖστα ἐφθαρμένα).

”Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙΩΝ. ‘Ασκληπιός ἵσταμενος κατ’ ἐνώπιον, ἐν τῇ συνήθει περιβολῇ, ἔχων τὸ βάκτρον ὑπὸ τὴν δεξιὰν μασχάλην, τὴν δ’ ἄρ. ὑπὸ τὸ ἔνδυμα. — **Πίναξ** II, 17.

8

219.—	Α 22.—	‘Ομοίως, ἀλλὰ τοῦ νεωτέρου κόμματος.	
”Οπ.	‘Ομοίως.		5
220.—	Α 22.—	‘Ομοίως.	
”Οπ.	ΑΘΗ ΝΑΙΩΝ.	‘Ομοίως.	1
221.—	Α 22.—	‘Ομοίως.	
”Οπ.	ΝΩΙΑΝ Η[ΘΑ]	ἐξ ἀριστερῶν. ‘Ομοίως	1

Θεά τις.

222.—

Α 25.—

‘Ομοίως, ἀλλὰ τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος καὶ ἐφθαρμένον.

”Οπ. ΑΘΗ—ΝΑΙΩΝ (;) Θεὰ ἐν διπλῷ χιτῶνι, ἵσταμένη πρὸς ἀρ., τὴν ἀρ. σιηρίζουσα ἐπὶ σκήπτρου, ἐν δὲ τῇ πρὸς τὰ κάτω προτεταμένῃ δεξιᾷ ἔχουσα δυσδιάκριτόν τι. — **Πίναξ** II, 14.

1

Νίκη.

223.—

Α 22.—

‘Ομοίως, ἀλλὰ τοῦ νεωτέρου κόμματος.

”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ | ΩΝ. Νίκη ἵπταμένη πρὸς ἀρ., κρατοῦσα δὲ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τεταμένων σειρὰν στεφάνου ἀνεπτυγμένου. — **Πίναξ** II, 19.

2

Εἰρήνη καὶ Πλοῦτος.

224-224^β.—

Α 25.—

‘Ομοίως, ἀλλὰ τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος καὶ ἐφθαρμένα.

”Οπ. [ΑΘΗ]Ν | ΑΙΩΝ. Ή Εἰρήνη τοῦ Κηφισοδότου φέρουσα ἐν τῇ ἀρ. τὸν Πλοῦτον, ἵσταμένη πρὸς δ. καὶ σιηρίζουσα τὴν δεξιὰν ἐπὶ σκήπτρου. — **Πίναξ** II, 20.

3

Θησεύς.

225.—

Α 24.—

‘Ομοίως, (τοῦ ἀρχ. κόμματος).

”Οπ. [ΑΘΗΝΑΙ] ἀνω καὶ ΩΝ ἐν τῷ ἔξεργῳ. Θησεὺς ἐλαύνων πρὸς δ. τὸν Μαραθώνιον ταῦρον.

1

- 226.—Α 24.—‘Ομοίως, τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος.
”Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος. Θησεὺς πρὸς δ. ἐγείρων τὸν βράχον. — *Πίναξ* II, 21. 1
- 227.—Α 24.—‘Ομοίως, ὅλλα τοῦ νεωτέρου κόμματος.
”Οπ. ΑΘΗΝΑΙ | ΩΝ. Ὁ αὐτὸς τύπος. — *Πίναξ* II, 22. 1
- 228.—Α 22.—‘Ομοίως.
”Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙ—Ω—Ν. ‘Ομοίως. 1
- 229.—Α 22.—‘Ομοίως, μετὰ πλατέος καταυγενίου καὶ ἐλίκων.
”Οπ. ΑΘΗΝΑ | Ι—ΩΝ. ‘Ομοίως. — *Πίναξ* II, 23. 3
- 230.—Α 25.—‘Ομοίως, ὅλλα τοῦ ἀρχαιοτ. κόμματος.
”Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος. ΑΘΗΝΑ | [ΙΩΝ]; Θησεὺς πρὸς δ. καταβάλλων τὸν Μινώταυρον. 4
- 231.—Α 22.—‘Ομοίως ὅλλα τοῦ νεωτέρου κόμματος.
”Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙ—Ω. ‘Ομοίως. 4
- 232.—Α 22.—‘Ομοίως.
”Οπ. ΑΘΗΝ—Α | ΙΩ. ‘Ομοίως. 1
- 233.—Α 22.—‘Ομοίως.
”Οπ. ΑΘΗΝΑ—Ι | ΩΝ. ‘Ομοίως. — *Πίναξ* II, 24. 1
- 234.—Α 22.—‘Ομοίως.
”Οπ. ΑΘΗΝ | Α—ΙΩ—Ν. ‘Ομοίως. — *Πίναξ* II, 25. 1
- 235.—Α 22.—‘Ομοίως, ὅλλα πρὸς ἄρ. μετ’ ἀσπίδος, δόρατος καὶ ἴματίου.
”Οπ. Α—ΘΗ—Ν | ΑΙ—Ω—Ν. Θησεὺς (ἢ Ἡρακλῆς;) γυμνὸς ἀγένειος ὁρμῶν πρὸς δ. ἔχων περὶ τὴν προτεταμένην δεξιὰν χλαμύδα, ἥς μέρος κυματίζει ὅπισθεν αὐτοῦ, ἐν δὲ τῇ ὑψωμένῃ δεξιᾷ μικρὸν διζῶδες δόρπαλον. (Ἡ χλαμὺς καθιστᾶ πιθανὸν ὅτι πρόκειται περὶ Θησέως μᾶλλον ἢ Ἡρακλέους.) — *Πίναξ* II, 26. 1

Θεμιστοκλῆς.

- 236.—Α 25.—‘Ομοίως πρὸς δ. καὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος.

"Οπ. Α Πλοῖον πρὸς ἀρ., ἐφ'οῦ δὲ Θεμιστοκλῆς τρο-
ΘΗ παιοφόρος. Ἐπὶ τῆς πρώρας γλαῦξ. (Ἐφθαρ-
μένα). 4

237.—Ἀ 25.—Ὄμοίως, τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος.

"Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος, [ΑΘΗΝΑΙ]—ΩΝ. Ὁ αὐτὸς τύπος,
ἀλλὰ πρὸς δεξ. 7

238.—Ἀ 23.—Ὄμοίως τοῦ ἀρχαιοτ. κόμματος. Τὰ πλεῖστα
ἐφθαρμένα.

"Οπ. ΑΘΗΝΑ | ΙΩΝ. Ὄμοίως. — **Πίναξ** II, 27. 9

239.—Ἀ 22.—Ὄμοίως, ἀλλὰ τοῦ νεωτέρου κόμματος.

"Οπ. ΑΘ | ΗΝΑΙΩ | Ν. Ὄμοίως. 3

240.—Ἀ 22.—Ὄμοίως, μετὰ ὅφεων ἐπὶ τῆς αἰγάλεως.

"Οπ. ΑΘΗΝΑ—ΙΩΝ. Ὄμοίως. — **Πίναξ** II, 28. 2

241.—Ἀ 23.—Ὄμοίως, ἀλλὰ ἡ Παρθένος μετὰ τριλόφου
κράνους.

"Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος. Ὄμοίως. 1

Ἀκρόπολις.

242.—Ἀ 24.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμμα-
τος, πρὸς δ.

"Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος. Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν μετὰ
τῆς κλίμακος πρὸς δεξ., ἵτοι ὁρμένη ἐκ βιορρᾶ. Ἡ Πρόμαχος
δ' ἐπὶ ὑψηλοῦ βάθρου μεταξὺ Παρθενῶνος καὶ Προπυλαίων. —
Πίναξ II, 29. 1

243.—Ἀ 22.—Ὄμοίως, ἀλλὰ νεωτέρου κόμματος. Τὸ ἄνω
μέρος τοῦ κράνους ἀποτελεῖται ἐκ κεφαλῆς Σατύρου. — **Πίναξ** II, 51.

"Οπ. ΑΘΗ[ΝΑΙΩ] | Ν. Ὄμοίως. — **Πίναξ** II, 30. 1

244-244^a. — Ἀ 22.—Προτομὴ μετὰ τριλόφου κράνους πρὸς δ.

"Οπ. ΑΘ | ΝΑΙΩΝ. Ὄμοίως, ἀλλ' ἡ κλίμαξ ἀρ., ἵτοι ἡ
Ἀκρόπολις ὁρμένη ἐκ νότου. — **Πίναξ** II, 31-32. 3

Βουκράνιον.

- 245.—Α 25.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος, πρὸς δ. (τὰ πλεῖστα ἐφθαρμένα ἐντελῶς).
"Οπ. ΑΘΗ | ΝΑ | ΙΩΝ. Βουκράνιον ἐστεμμένον. 28
- 246.—Α 22.—Προτομὴ πρὸς ἀρ. μετ' ἀσπίδος, δόρατος καὶ ἵματίου (τοῦ νεωτέρου κόμματος).
"Οπ. Ὁμοίως. 1
- 247.—Α 22.—Προτομὴ Παρθένου μετὰ τριλόφου κράνους πρὸς δεξ. 2
"Οπ. Ὁμοίως. — *Πίναξ* II. 33.
- 248.—Α 22.—Προτομὴ μεθ' ἀπλοῦ κράνους, καὶ μετ' αἰγίδος ἐξ ἥς προέχουσιν ὄφεις.
"Οπ. Ὁμοίως. 2
- 249.—Α 22.—Ὁμοίως, ἀνευ τῶν ὄφεων. Ἐπὶ τοῦ κράνους ἔλιξ.
"Οπ. Ὁμοίως. 1
- 250.—Α 22.—Ὁμοίως, ἀλλὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ κράνους σχηματίζει κεφαλὴν Σατύρου.
"Οπ. Ὁμοίως. 1
- 251.—Α 22.—Προτομὴ μετὰ περιδεραίου, ἥς τὸ κράνος κοσμεῖται διὰ στεφάνου ἔλαιας.
"Οπ. Ὁμοίως. 4
- 252.—Α 22. — Προτομὴ δεξ. μετὰ τριλόφου κράνους.
"Οπ. Ὁμοίως, μετ' ἀστέρος ἄνω τῆς κεφαλῆς τοῦ βοός. 2
- 253.—Α 22.—Προτομὴ μετὰ πλατέος κατανχενίου καὶ ἔλικος.
"Οπ. Ὁμοίως. 3
- 254.—Α 22.—Προτομὴ πρὸς δεξ. μετὰ τῆς παραγναθίδος ὑψωμένης.
"Οπ. Ὁμοίως. 1

255.—Α 22.— Προτομὴ μετὰ πλατέος καταυχενίου καὶ ἔλικος (;) .

"Οπ. Ὁμοίως.

1

256-8^a.—Α 22.— Προτομὴ ἡ ἀπλῆ καὶ συνήθης πρὸς δ. μετὰ μικρῶν τινων ποικιλιῶν.

"Οπ. Ὁμοίως.

27

259.—Α 22.— Προτομὴ Παρθένου δεξ.

"Οπ. ΑΘΗΝΑ | I | ΩΝ. Ὁμοίως, ἐπὶ βάσεως ὅμως τεθειμένη.

1

260.—Α 22.— Προτομὴ ἡ συνήθης πρὸς δ

"Οπ. Ὁμοίως.

1

261.—Α 22.— Ὁμοίως καὶ ἐνίστε μετὰ στεφάνου ἔλαιας.

"Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙΩΝ. Ὁμοίως. — *Πίναξ* II, 34.

9

262.—Α 22.— Ὁμοίως μετὰ πλατέος καταυχενίου.

"Οπ. Α—ΘΗ | ΝΑ | ΙΩΝ. Ὁμοίως.

3

263.—Α 22.— Ὁμοίως.

"Οπ. Α—ΘΗ | * | ΝΑΙΩΝ. Ὁμοίως.

1

264.—Α 22.— Ὁμοία προτομὴ μετὰ αἰγίδος καὶ ὄφεων.

"Οπ. ΑΘΗΝ | ΑΙΩΝ. Ὁμοίως, ἀλλὰ τῶν στεμμάτων περιέργως διατεθειμένων, ἥτοι τριγωνικῶς ἄνω τοῦ βουκρανίου. — *Πίναξ* II, 35.

1

265.—Α 24.— Ὁμοίως, ἀλλὰ τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος.

"Οπ. Ἡ κεφαλὴ τῆς ἐμπροσθίας ὄψεως ἐγκούλως τετυπωμένη.

1

266.—Α 22.— Ὁμοίως, ἀλλὰ τοῦ νεωτέρου κόμματος.

"Οπ. Ὁμοίως.

2

267.—Α 20/25.— Ὁμοία τοῦ ἀρχαιοτέρου κόμματος καὶ ἐντελῶς ἐφθαρμένα,

46

ΡΩΜΑΪΚΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΑ ΧΑΛΚΑ Α' ΜΕΓΕΘΟΥΣ
(GRANDS BRONZES)

'Αδριανὸς (117-138 μ. Χ.).

268.—**HADRIANVS—AVG COS . . .** Προτομὴ δαφνοστεφῆς Ἀδριανοῦ μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος πρὸς δ.

"Οπ. **ADVEN—[TI AVG HI]SPANIA—SC.** Ὁ Ἀδριανὸς καὶ ἡ Ἰσπανία ἀντιμέτωποι. = Cohen II, 110, 37. (Ἡμίφθαλμον).

269.—. . . . Κεφαλὴ Ἀδριανοῦ δαφνοστεφῆς πρὸς δ.

"Οπ. . . . Μορφὴ ἴσταμένη. (Ἐφθαρμένον ὁλοσχεδῶς). 1

'Αντωνῖνος δ Eὐσεβῆς (138-161 μ. Χ.).

270.—. . . . Κεφαλὴ Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς δαφνοστεφῆς πρὸς δ.

"Οπ. . . . Τύχη ἴσταμένη ἀρ. S—C. (Ἐφθαρμένον ὁλοσχεδῶς). 1

Φαυστῖνα ἥ πρεσβυτέρα († 141 π. Χ.).

271.—**[FAV]STINA—. . . .** Προτομὴ Φαυστίνης πρὸς δ.

"Οπ. . . . Θεά τις καθημένη ἐπὶ θρόνου πρὸς ἀρ. καὶ S. C. (Ἐφθαρμένον λίαν). 1

M. Αὐγήλιος (161-180 μ. Χ.).

272-4.—Τρία ὁλοσχεδῶς ἐφθαρμένα, δν τὰ δύο μετὰ θεᾶς τινος καθημένης πρὸς ἀρ. καὶ τὸ τρίτον μετὰ Νίκης σπευδούσης πρὸς ἀρ.

Καρακάλλας (211-217 μ. Χ.).

275.—. . . . **ANTONINVS PIVS AVG . . .** Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς καὶ γενειῆτις, πρὸς δ.

"Οπ. . . . **TR P XV COS . . .** Ἄρης ἥ Ρώμη Νικηφόρος ἴσταμένη πρὸς ἀρ. Ἐν τῷ πεδίῳ S—C. (Ἡμίφθαλμον). 1

'Αλέξανδρος Σεονῆρος (222-235 μ. Χ.).

276.—**IMP CAES M AVR SEV ALEXANDER AVG.** Προτομή δαφνοστεφής μετά ἐφαπτίδος, πρὸς δ.

"Οπ. **R M TR P V COS II PP.** Ἀρης βαδίζων πρὸς δ. Ἐν τῷ πεδίῳ S—C. (Διατηρήσεως καλῆς). 1

277.—**IMP SEV ALE—XANDER AVG.** Κεφαλὴ δαφνοστεφής πρὸς δ.

"Οπ. VS—AVGVS. Ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τροπαίου ἐπ' ὄμουν καὶ δόρατος ἐν τῇ δεξιᾷ, βαδίζων πρὸς δεξ. Ἐν τῷ πεδίῳ S—C. (Διατηρήσεως μετρίας). 1

Μαξιμῖνος (235-238 μ. Χ.).

278.—**IMP MAXIMINVS PIUS AVG.** Προτομὴ δαφνοστεφής, μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δ.

"Οπ. **FIDES MILITVM.** Γυνὴ ἵσταμένη πρὸς ἀρ. καὶ κρατοῦσα δύο ρωμαϊκὰς σημαίας. Ἐν τῷ πεδίῳ S. C. (Διατηρήσεως καλῆς). 1

Γορδιανὸς Γ'. (238-244 μ. Χ.).

279.—**IMP CAES MANT GORDIANVS AVG.** Προτομὴ δαφνοστεφής Γορδιανοῦ Γ', μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δ.

"Οπ. [IOVI] CONSERVATO[RI]. Ζεὺς ἴστάμενος ἀρ. (Διατηρήσεως καλῆς). 1

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΑ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Θεσσαλονίκη.

280. — **Α 18.**— Κεφαλὴ πυργοστεφής μετὰ καλύπτρας, πρὸς δ.

"Οπ. **ΘΕΟ—CALO—NIKE—WN** εἰς τέσσαρας στίχους ἐν στεφάνῳ. (Διατηρήσεως μετρίας). 1

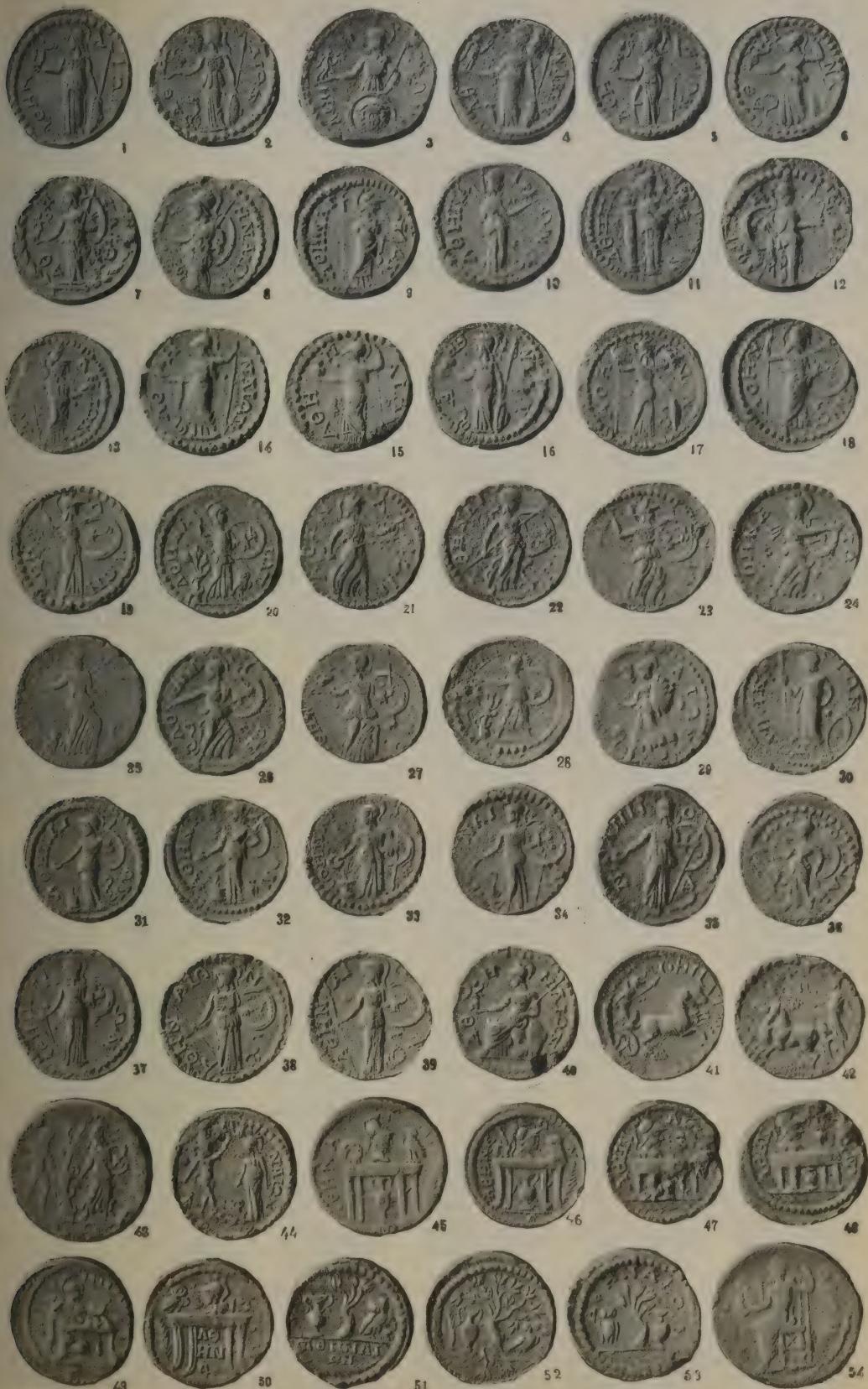
ΑΡΓΟΛΙΣ

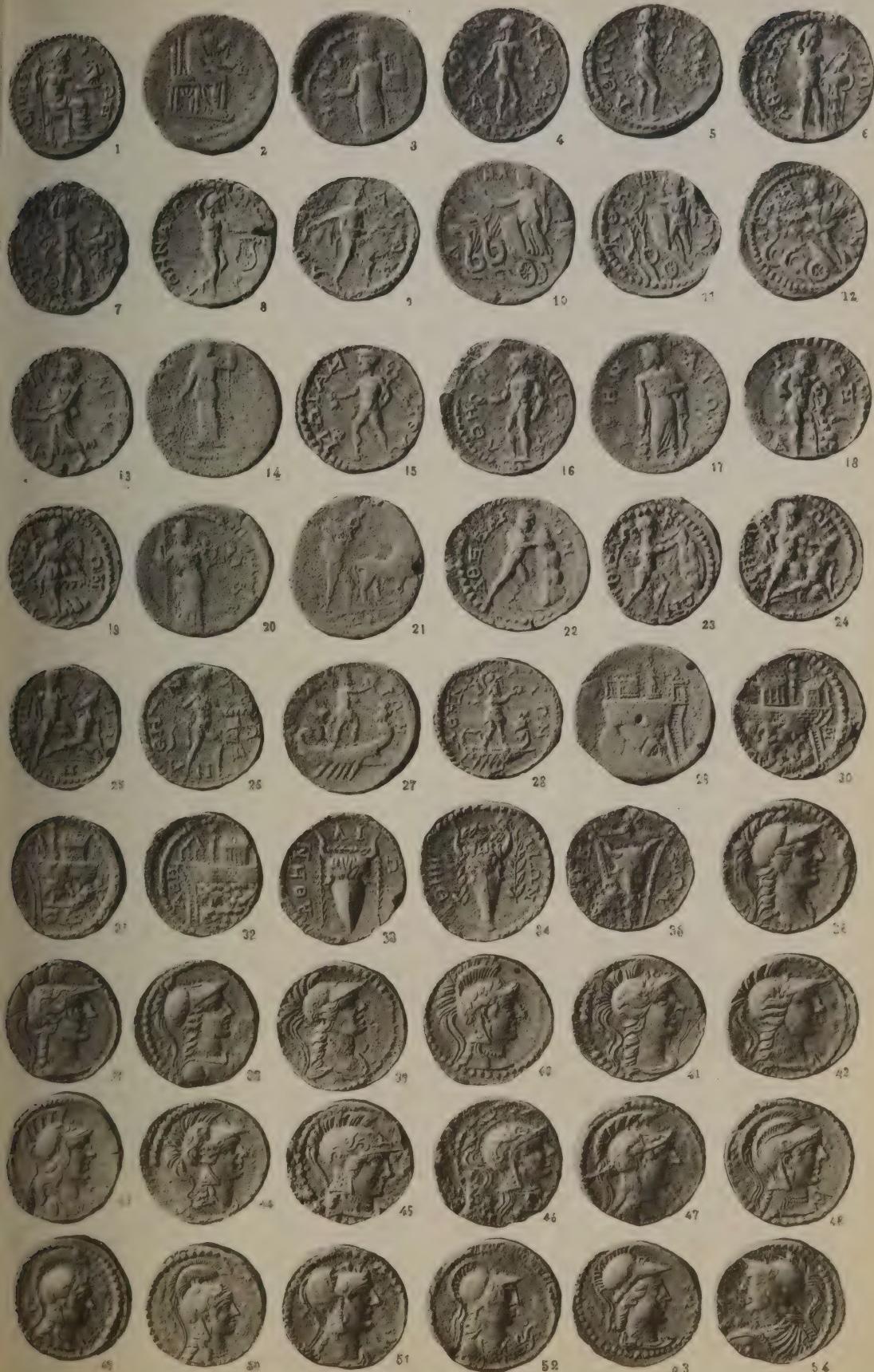
*"Αργος.**Πλαντύλλα* († 212 μ. Χ.).

281.—Α 23.—ΦΟΝΛ ΠΛΑ—ΝΤΙΑΛΑ C. Προτομή Πλαντύλης, πρὸς δ.

"Οπ. ΑΡΓ—ΕΙΩΝ. Τύχη πυργοστεφής ίσταμένη πρὸς δεξ., τὴν δεξ. στηρίζουσα ἐπὶ σκήπτρου, ἐν δὲ τῇ ἀρ. ἔχουσα κέρας. (Διατηρήσεως καλῆς).

I. N. ΣΒΟΡΩΝΟΣ

ΘΗΣΑΥΡΟΙ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΧΡΥΣΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΟΥ

(Πίνακες VI—VII)

Αἱ ὑπὸ τῆς παλαιᾶς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τῇ 19 Ἀπριλίου τοῦ 1876 ἀρξάμεναι καὶ κατὰ τὸ 1877 συνεχισθεῖσαι εὗτυχεῖς ἀνασκαφαὶ τοῦ ἐν ἄστει Ἀσκληπιείου τῶν Ἀθηναίων ἔφερον εἰς φῶς 234 χρυσᾶ Βυζαντινὰ νομίσματα μὴ μελετηθέντα μηδὲ δημοσιευθέντα μέχρι τοῦδε, ἃξια ὅμως πολλῆς προσοχῆς.

Περὶ τούτων εῦρον ἐν τῷ χειρογράφῳ εὑρετηρίῳ τῶν χρυσῶν ἀντικειμένων τοῦ Μουσείου τῆς Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας τὰς ἔξῆς τρεῖς διαδοχικὰς σημειώσεις τοῦ ἀειμνήστου σοφοῦ Στεφ. Κουμανούδη.

«Ἀριθ. 20-58, [ἔτος] 1876. Τριάκοντα καὶ ἑπτὰ [ὑπέρπινδα] χρυσᾶ νομίσματα τοῦ βασιλέως Ἡρακλείου. Εὑρέθησαν ἐν Ἀθήναις πρὸς τῇ νοτιοδυτικῇ πλευρᾷ τοῦ τετραγωνικοῦ κτίσματος τοῦ νοτιοδυτικῶς τοῦ στωϊκοῦ κτίσματος τοῦ ἐν τῇ θέσει τοῦ Ἀσκληπιείου, ἐν τῷ μέσῳ περίπου τοῦ περιτειχισμένου χώρου τοῦ πρὸς νότον τῆς Ἀκροπόλεως, δις καλεῖται Σερπεντζές. Ἐλκουσι δράμα 50 $\frac{1}{2}$. Ἐκ τῶν τῆς Ἐταιρείας ἀνασκαφῶν».

«Ἀριθ. 62-118, [ἔτος] 1877. Πεντακόσια καὶ ἑπτὰ χρυσᾶ Βυζαντινὰ Ἡρακλείου, Φωκᾶ, Κώνσταντος, Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτον. Ἀθῆναι ἐν τῷ τοῦ Σερπεντζέ ὀντικωτέρῳ μέρει εἰς τὰ χώματα. Ὁμοίως εὑρέθη καὶ ἐν κόσμημα, ὃ κατεγράφη ἐν τοῖς χρυσοῖς κοσμήμασι [!]».

1. Ἰδε τὸ χειρόγραφον Εὑρετήριον τῶν χρυσῶν ἀντικειμένων τοῦ Μουσείου τῆς Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας ὑπ' ἀρ. 96. Είναι δὲ τοῦτο πόρπη τῆς αὐτῆς ἐποχῆς ἡς καὶ τὰ νομίσματα, ἐκτεθειμένη γῦν ὑπ' ἀρ. 3514 μεταξὺ τῶν χρυσῶν κοσμημάτων τοῦ Εθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου.

«*Αριθ. 119-258, [Έτος] 1877.* Ἐκατὸν τεσσαράκοντα νομίσματα χρυσᾶ Βυζαντινὰ εὑρεθέντα ἐντὸς τοῦ ὅπ' ἀρ. 214 πηλίνον σκεύους. Ἡράκλειον 1, τὰ δὲ λοιπὰ Κώνσταντος καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου. Ἐν τῶν νομισμάτων εἶναι προσκεκολλημένον διὰ κατιώσεως ἐπὶ σιδηροῦ ἥλου εὑρεθέντος εἰς τὸ στόμιον τοῦ σκεύους. Ἀθῆναι ἐν τῷ τοῦ Σερπεντζῆ δυτικῷ μέρει εἰς τὰ χώματα παρὰ τῷ βράχῳ».

Ἐν δὲ τοῖς ἐντύποις *Πρακτικοῖς* τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας τῶν σχετικῶν ἐτῶν, ἐν μὲν σελ. 35 τοῦ ἔτους 1876-1877 μνημονεύονται ἀπλῶς, μεταξὺ τῶν ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ εὑρημάτων, «*Νομίσματα χρυσᾶ 42*», ἐν δὲ σελίδι 8 τοῦ ἔτους 1877-1878 ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Σ. Κουμανούδη ὅτι «εἰς τὰ μεσαίτατα περόπου μέρη τοῦ χώρου τοῦ ἐντὸς τοῦ Σερπεντζέ, ἐκεῖ ἐνθα εἶναι πολλὴ εὐρυχωρία σχεδὸν ἐπίπεδος, ἄπει τῆς πέτρας τῆς Ἀκροπόλεως ὑποχωρούσης διπίσω [¹], ἀνεφάνησαν πρὸς μὲν τῇ πέτρᾳ τῆς Ἀκροπόλεως δεξαμενή τις μετ' ἀντηρίδων καὶ κλιμακίδος ἐσωτερικῆς καὶ τάφοι χριστιανικοὶ δύο τρεῖς . . . Πρὸς τῇ πέτρᾳ ἐπὶ εὑρέθησαν εἰς δύο θέσεις καὶ χρυσᾶ Βυζαντινὰ 57 καὶ 140, καὶ εἰς σωρὸς χαλκῶν νομισμάτων διαφόρων χρόνων» [²].

Πάντα τὰ χρυσᾶ ταῦτα νομίσματα δὲν ἐτηρήθησαν κεχωρισμένα ὡς εὑρέθησαν, ἀλλ᾽ ἀνεμίχθησαν χωρισθέντα καὶ καταγραφέντα ὡς ἔξῆς ἐν τῷ ἀπὸ τῆς 12 Σεπτεμβρίου 1887 πρωτοκόλλῳ τῆς παραδόσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου ἐπιμελητοῦ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀρχ.

1. "Ιδε τὸ ἐν τοῖς *Πρακτικοῖς* ἔ. ἀ. καὶ παρὰ P. Girard, L'Asclépieion d' Athènes σχέδιον τῆς τοπογραφίας τοῦ Ἀσκληπιείου.

2. 'Ο σωρὸς οὗτος κατεγράφη ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ τῆς ἐπει 1887 παραδόσεως ὑπὸ στοιχείον H , δ ὡς «*Χίλια ὀκτακόσια ὅγδοήνοντα νομίσματα [χαλκᾶ . ὀλοσχερῶς κατιωμένα καὶ ἄχρηστα. (Εῦρημα Ἀσκληπιείου, ἔτος 1876)*». 'Η ἀναγνώρισις αὐτῶν εἶναι δυσχερεστάτη, διότι ἔχουσι τοσοῦτον ὑπὸ τῆς ὑγρασίας τοῦ παρὸ τὴν κρήνην τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἔδάφους. ἐνθα εὑρέθησαν, σαθρωθῆ, ὥστε τὰ μὲν πέταλα αὐτῶν ἐφούσκωσαν ὡς σπόγγοι. οἱ δὲ τύποι ἐγένοντο ὀλοσχερῶς ἀδιάγνωστοι. Οὐχ ἦττον δύμας ἡδυνήθην νὰ διακρίνω ὅτι τὸ σύνολον αὐτῶν ἀποτελεῖται ἐξ Ἀθηναϊκῶν παχέων χαλκῶν κερμάτων, ἐκ τῶν φερόντων ἐφ' ἐνὸς μὲν κεφαλὴν Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ., ἐφ' ἐτέρου δὲ Δία βαδίζοντα πρὸς δεξ. καὶ κεραυνὸν ἔξακοντίζοντα, ἵτοι τῶν κοπέντων ἀπὸ τοῦ δευτέρου αἰῶνος π. Χ. μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Μιθραδαίου καὶ Ἀριστίωνος (=Ilead, BMC. Attica pl. XIV.). Ἐν δὲ διέκρινον ὅτι εἶναι τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Φαλάννης (=BMC. Thessaly pl. VIII, 15-16). Πρόκειται ἀρά περὶ εὑρήματος ἐντελῶς ἀσχέτου πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ αὐτοῦ χώρου θησαυροὺς Βυζαντινῶν χρυσῶν νομισμάτων, περὶ ὃν δὲ λόγος ἐνταῦθα.

Ἐταιρείας Ἀθανασίου Στεφ. Κουμανούδη, τῷ ἀοιδίμῳ προκατόχῳ
μου Ἀχιλλεῖ Ποστολάκα:

« Τέσσαρες σόλιδοι Κώνσταντος Β'.

» Ἐξήκοντα σόλιδοι Κώνσταντος Β' μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου Ζ τοῦ
Πωγωνάτου.

» Ἐβδομήκοντα ἐννέα σόλιδοι Κώνσταντος Β' μετὰ Κωνσταντίνου
τοῦ Πωγωνάτου καὶ τοῦ Ἡρακλείου μετὰ τοῦ Τιβερίου.

» Δέκα σεμίσσια (¹/₂ σολίδον) Ἡρακλείου Α'.

» Τριάκοντα τέσσαρες σόλιδοι Ἡρακλείου Α' μετὰ Ἡρακλείου Β'.

» Τεσσαράκοντα ἔξι σεμίσσια Κωνσταντίνου Δ' τοῦ Πωγωνάτου.

» «Ἐν σεμίσσιον Φωκᾶ».

Μετὰ τὴν παράδοσιν ἔκεινην ἐναπετέθησαν ἐν κιβωτίῳ μετὰ τῶν
λοιπῶν νομισμάτων τῆς Ἀρχαιολ. Εταιρείας, εἰσῆλθον δὲ εἰς τὸ Ἐθνι-
κὸν Νομισματικὸν Μουσεῖον μόλις τῇ 27 Μαρτίου 1892 παραδοθέντα
μοι ἀρμοδίως.

Νῦν δὲ μετὰ τὴν λεπτομερῆ ἔξέτασιν καὶ καταγραφὴν εἰς ᾧν προέ-
βην ἐσχάτως κατεφάνη ὅτι ταῦτα ἀκριβέστερον μεριζούνται ὡς ἔξης (ἴδε
τὸν ἀμέσως κατωτέρῳ περιγραφικὸν κατάλογον):

• Αριθ. 1—	Φλαβίου Φωκᾶ (602-610 μ. Χ.), τρεμίσσιον.	1
» 2—	38 Ἡρακλείου Α' καὶ τοῦ νίοῦ αὐτοῦ Ἡρακλείου Κωνσταντίνου (613-641 μ. Χ.), σόλιδοι.	37
» 39—	57 Ἡρακλείου Β' (641 μ. Χ.) σεμίσσια 4 καὶ τρε- μίσσια 15.	19
» 58—	60 Κώνσταντος Β' μόνου (641-668 μ. Χ.), σόλιδοι.	3
» 61—	98 Κώνσταντος Β' μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν νῖῶν Κωνσταντίνου Πωγωνάτου (654-659 μ. Χ.), σόλιδοι.	38
» 99—197	Κώνσταντος Β' μετὰ Κωνσταντίνου Πωγωνά- του, Ἡρακλείου καὶ Τιβερίου (654-659 μ. Χ.), σόλιδοι.	99
» 198—234	Κώνσταντος Β' μόνου (641-648) σεμίσσια 16 καὶ τρεμίσσια 21.	37
		234

Ἡ κυριωτέρα διαφορὰ τῆς ἐπισταμένης ἔξετάσεως ἡμῶν ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν πρώτην παράδοσιν τῶν νομισμάτων ταχείας καταγραφῆς ἔγκειται εἰς τὴν διὰ τῆς ζυγίσεως διάκρισιν τῶν σεμισσίων καὶ τρεμισσίων καὶ εἰς τὸ ὅτι πολλὰ σεμίσσια Ἡρακλείου τοῦ Β' ἔλογίσθησαν κατ' ἀρχὰς ὡς ὅντα Κώνσταντος τοῦ Β'. Εἰς τὴν πλάνην ταύτην ἥγαγε τοὺς συντάκτας τοῦ πρωτοκόλλου Ἀχ. Ποστολάκαν καὶ Στέφ. Κουμανούδην τὸ κατὰ τύπους πανόμοιον τῶν σεμισσίων καὶ τρεμισσίων ἀμφοτέρων τῶν αὐτοκρατόρων καὶ τὸ πολλάκις λίαν δυσανάγνωστον τῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν.

Ἡ ἐν τῷ αὐτῷ περιτετειχισμένῳ χώρῳ καὶ εἰς μικρὰν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν ἀνακάλυψις τῶν τριῶν τούτων θησαυρῶν, πρὸς δὲ ἡ ταυτότης πρὸς ἄλληλα κατ' ἐποχὴν καὶ τῶν ἐκ τῶν τριῶν ενδρημάτων προερχομένων κερμάτων καὶ ἡ ὁμοιότης τῆς διατηρήσεως αὐτῶν καθιστᾶσι σαφέστατον ὅτι πάντα ταῦτα κατεχώσθησαν συγχρόνως.

‘Ως γνωστόν, τὸ Ἀσκληπιεῖον κατεστράφη πρὸ τοῦ ἐν ἔτει 485 μ. Χ. θανάτου τοῦ Πρόκλου¹, ἵσως διαταγῇ Θεοδοσίου τοῦ Β', ἐπὶ δὲ τῶν ἐρειπίων αὐτοῦ ἥγερθησαν, ὡς ἔδειξαν αἱ ἀνασκαφαί, πλείονες, τρεῖς τούλαχιστον, ναοὶ χριστιανικοί, ὃν πρὸ αἰώνων ἐρειπωθέντων ἡ μνήμη οὔτε ἐκ βιβλίων οὔτε ἐκ παραδόσεώς τυνος σώζεται². Ὁτε δὲ ἐπὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ αἱ Ἀθῆναι ὠχρωθήσαν ἐκ νέου, ὡς τῶν παλαιῶν τειχῶν καταπεσόντων πιθανῶς ἐκ σεισμοῦ, δι νέος στενὸς περίβολος, δι συνήθως Οὐαλεριάνειος καλούμενος, ἔχωρει κατὰ τὸ νότιον μέρος τῆς Ἀκροπόλεως πέραν τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, περιλαμβάνων τὸ Ἀσκληπιεῖον καὶ τὸ ἐπὶ Ρηγίλλῃ Θεοδεῖον τοῦ Ἡρώδου. Ἐχρησίμευε δὲ ἡ Ἀκρόπολις μετὰ τοῦ ὅπ' αὐτὴν ὀχυροῦ περιβόλου, ἐν ᾧ τὸ Ἀσκληπιεῖον, ἥδη ἀπὸ τοῦ τρίτου αἰώνος μ. Χ. ὡς ἀληθὲς φρούριον διὰ τοὺς Βυζαντίνους, ἀπολέσασα σὺν τῷ χρόνῳ καὶ τὸ ὅνομα αὗτῆς.

1. Μαρῖνος, ἐν βίφ Πρόκλου, 29.

2. Πρακτικὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχ. Ἐταιρείας ἀπὸ Ἱανουαρίου 1876 μέχρι Ἱανουαρίου 1877, σελ. 20. — Athen Mittheil. II, (1877) 8. 171, 222. — P. Girard, L'Asclépieion d'Athènes p. 8 et ss. — Γεργοροβίου, Ἰστορία τῆς πόλεως Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας. Μετάφρασις Σπ. Λάμπρου (Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ) Τόμ. A', σελ. 133.

ἔκτοτε δὲ καλουμένη ἀπλῶς *Φρούριον*, Athenisborg, Castel Setines ἢ *Κάστρον* ως καὶ ἐπ' αὐτῆς ἔτι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821¹.

Δυστυχῶς τῶν Ἀθηνῶν αἱ τύχαι κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους εἶναι τόσον σκοτειναί, ὥστε ὁ Fallmerayer ἐτόλμησε νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν «τερατώδη», δι' ἀφιλονικήτων δὲ ἀποδείξεων κατόπιν καταρριφθεῖσαν γνώμην, «ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔκτου μέχρι τοῦ δεκάτου αἰώνος ὑπῆρξαν ἀοίκητος ἔρημος καὶ δάσος ἐλεεινόν, μάλιστα δ' ὅτι ἔξωλοθρεύθησαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων διὰ τοῦ πυρός»². Ἡδύνατο τις λοιπὸν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς εὑρέσεως τῶν περὶ ὅν διάλογος νομισματικῶν θησαυρῶν νὰ ὑπολάβῃ ἀλλωσιν τοῦ φρουρίου τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὑπὸ τῶν βαρβάρων κατατητῶν φόνον τῆς τοῦ Σερπεντζὲ φρουρᾶς, ἵστων ἀξιωματικῶν τις ἦτο Ἰσως δικύψας τὸν θησαυρὸν ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ κινδύνου. Ἐπειδὴ δ' ὅμως «οὐδὲ εἰς κἀντα τῶν ιστοριογράφων ποιεῖται λόγον περὶ κατατήσεως ἡ ἐρημώσεως τῶν Ἀθηνῶν ἡ τοῦ φρουρίου αὐτῶν ὑπὸ ξένων λαῶν, ἐνῷ τοιοῦτον γεγονός ἔμελλε νάναγραφῇ που διώσδηποτε»³, δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν τὸ ἀπλούστερον καὶ φυσικώτερον, ἐπομένως δὲ καὶ πιθανώτερον, ὅτι οἱ ἐν λόγῳ θησαυροὶ διέμειναν ἄγνωστοι ἐν τῇ γῇ μέχρις ἡμῶν μᾶλλον ἔνεκα αἰφνιδίου τυχὸν θανάτου τοῦ τῶν θησαυρῶν κτήτορος, δστις δυνατὸν νὰ ἦτο εἰς τῶν ἐνοίκων τῆς τότε πυκνῶς κατῳκημένης περιοχῆς τοῦ Σερπεντζέ.

Ἐντυχῶς κατὰ τὸν ἔβδομον αἰῶνα, εἰς δὲ ἀνήκουσι τὰ νομίσματα τῶν θησαυρῶν ἡμῶν, ἀκτῖνές τινες ιστορικοῦ φωτὸς διακόπτουσι τὸ πυκνὸν σκότος τὸ περιβάλλον τὴν μεσαιωνικὴν ιστορίαν τῶν Ἀθηνῶν, ἃς ἐπὶ τῷ ἐν ἔτει 602 μ. Χ. θανάτῳ τοῦ αὐτοκράτορος Τιβερίου παρώδημα ὁρταροῦ τις νὰ πενθήσωσιν⁴. Τὸν χειμῶνα δηλαδὴ τοῦ 622 προσωριμόσθη εἰς Πειραιᾶ καὶ ἔμεινε μέχρι τοῦ ἕαρος ἐν Ἀθήναις διά τοτε ναυτικὴν ἐκστρατείαν ἐπιχειρήσας πρὸς ἔξωσιν τῶν Λογγοβάρδων ἐκ τῆς νοτίου Ἰταλίας καὶ καθυπόταξιν τοῦ πάπα αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Κωνσταντίνος⁵, δικοιωνῶς γνωστὸς ὑπὸ τὸ δνομα *Κώνστας ὁ Λ'*,

1. Γρηγορόβιος ἔ. ἀ. σελ. 142.

2. Γρηγορόβιος ἔ. ἀ. σελ. 153.

3. Γρηγορόβιος ἔ. ἀ.

4. Θεοφίλου Σιμοκάττου 8, 12 «ἀποκειράσθωσαν . . . τὸ λευκὸν Ἀθῆναν τριβώνιον».

5. Ἰωάννου Διακόνου. Chronicum Venetum : Monumenta Germaniae Hi-

ἥτοι ἀκριβῶς αὐτὸς ἔκεινος, ὅστις ἔκουψε τὰ πλεῖστα καὶ νεώτατα τῶν νομισμάτων, ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐνταῦθα θησαυροί.

Ο τὰς κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας σκοτεινὰς τύχας πόλεως τῶν Ἀθηνῶν γλαφυρῶς ἴστορήσας Φερδ. Γρηγορόβιος γράφει (ἔ. ἀ. σελ. 154 κακός.) περὶ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης ὅτι « Η εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ἐπιδημίᾳ Κώνσταντος τοῦ Β' ὑπῆρξε γεγονὸς ἀξιον ομηρώσεως. Τὰ δ' αἴτια τὰ πείσαντ' αὐτὸν νὰ διαμείνῃ μακρὸν χρόνον ἐν αὐταῖς δὴ ταῖς Ἀθήναις ζητητέα πιθανῶς μόνον ἐν τούτῳ, ὅτι ἡ πόλις αὕτη παρουσιάζετο εἰς αὐτὸν ὡς ὁ καταλληλότατος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ κείμενος σταθμός, ἐν ᾧ ἥδυνατο νὰ διαχειμάσῃ. Ο δὲ Πειραιεύς, ἐν ᾧ ἐνελιμενίσθη ὁ στόλος τοῦ αὐτοκράτορος, ἔχοησίμευε πάντως ἔτι ἐν ἔκείνοις τοῖς χρόνοις ὡς ἀσφαλῆς πολεμικὸς λιμῆν.

» Ή δ' ἐμφάνισις τοῦ αὐτοκράτορος Κώνσταντος ἐν Ἀθήναις ἐρεθίζει τὴν ἡμετέραν φαντασίαν ὅχι δλιγάτερον τῆς μεταγενεστέρας αὐτοῦ ἐπισκέψεως εἰς Ρώμην. Τί εἶχεν ὑπολειφθῆ τότε ἐκ τῶν μνημείων καὶ καλλιτεχνημάτων, ἄτινα εἶχον ἐν τοῖς χρόνοις αὐτῶν θεωρήσει ὁ Ἰμεροίος καὶ ὁ Συνέσιος; Οποίαν μορφὴν εἶχεν ἡ ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ διὰ νέου περιβόλου τειχισθεῖσ' Ἀκρόπολις, ὅτε ἀνέβη ἐπ' αὐτὴν ὁ "Ελλιν ἀυτοκράτωρ μετὰ τῶν αὐλικῶν αὐτοῦ καὶ θεραπόντων, ὅπως προσφέρῃ ἐν τῷ Παρθενῶνι τὰς δεήσεις αὐτοῦ εἰς Παναγίαν τὴν Ἀθηνιώτισσαν; 'Ἐν τίνι ἀνακτόρῳ κατέλυσεν; "Ωκησεν ἐπ' αὐτῆς τῆς Ἀκρο πόλεως ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ διοικητοῦ τῆς πόλεως ἢ ἐν τῷ τοῦ ἐπισκόπου; Οὐδὲν τούτων πάντων γινώσκομεν, ἐπειδὴ οὐδὲν ὅνομα Ἀθηναίου, οὐδεμίᾳ τῶν ἐπιχωρίων ἀρχῶν καὶ οὐδὲν τῆς πόλεως μνημεῖον μνημονεύεται ὑπὸ τῶν ἴστορικῶν κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην, διὰ βραχέων δ' εἰπεῖν οὐδὲν ἀγγέλλεται περὶ αὐτῶν πλὴν τοῦ ξηροῦ γεγονότος τῆς ἐν Ἀθήναις παρουσίας τοῦ αὐτοκράτορος».

Τῆς ἐπιδημίας λοιπὸν ταύτης τοῦ μόνου ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 486 μ. Χ καθόδου εἰς Ἑλλάδα τοῦ βασιλέως Ζήνωνος, ἐπισκεφθέντος τὰς Ἀθήνας Ἐλληνος αὐτοκράτορος, ἐπιδημίας ἥτις εἶναι «τὸ πρῶτον τῶν ἴστορικῶν γεγονότων τῶν ἀναιρούντων τὸν μῆθον τοῦ Fallmerayer storica, Tom. IX, p. 6. — Παύλου Διακόνου, De gestis Langobardorum V, 6. — Ἀναστασίου, Vitae Pontificum p. 14: Muratori Rer. Italic. script. Tom. III.

περὶ τῆς παύσεως τῆς ὑπάρχειως τῶν Ἀθηνῶν ὡς πόλεως¹, λείφανα φαίνεται ὅτι εἶναι οἱ νομισματικοὶ θησαυροί, περὶ ᾧ ὁ λόγος ἐνταῦθα. Κατὰ τὴν κατάταξιν τῶν Βυζαντινῶν νομισμάτων ὑπὸ τοῦ Sabatier,— οὗ δυστυχῶς τὸ πεπαλαιωμένον καὶ ὅλως ἀνεπαρκὲς σύγγραμμα Monnaies Byzantines παραμένει μέχρι τοῦδε ὡς ὁ μόνος ὀδηγὸς τῶν νομισματολόγων ὡς πρὸς τὰ Βυζαντινὰ νομίσματα,—τὰ ὑπ' ἄρ. 39-57 σεμίσια καὶ τρεμίσια ἀνήκουσιν εἰς τὸν Ἡράκλειον Α', τὰ δὲ ὑπ' ἄρ. 198-234 ὅμοια εἰς τὸν διάδοχον τοῦ Κώνσταντος Β', Κωνσταντίνον Δ τὸν Πωγωνᾶτον, καταβιβαζομένης οὕτω τῆς χρονολογίας τῶν θησαυρῶν ἡμῶν εἰς τὰς δύο ἀμέσως μετὰ τὴν εἰς Ἀθήνας ἐπιδημίαν Κώνσταντος τοῦ Β' δεκαετίας. 'Αλλ' ὡς ἥδη ὁ Fröhner² ὁρθῶς ἀνεγνώρισεν ὅτι ἔκεινα, ἀτινα τάσσει ὁ Sabatier ὑπὸ Ἡράκλειον τὸν Α', ἀνήκουσιν εἰς τὸν Ἡράκλειον Β', οὕτω καὶ ἡμεῖς νῦν, μετὰ ἐπισταμένην μελέτην, ἐπείσθημεν ὅτι τὰ ὑπὰ τοῦ Sabatier ἀποδιδόμενα εἰς τὸν Κωνσταντίνον Δ' Πωγωνᾶτον σεμίσια καὶ τρεμίσια ἀνήκουσιν εἰς τὸν Κώνσταντα Β'. 'Αληθῶς, ὡς αὐτὸς ὁ Sabatier παρετήρησεν ἥδη (Τόμ. I, σελ. 294): « Constant II regna vingt sept ans et n'avait que onze ans lorsqu'il monta sur la trône; aussi est-il représenté sur ses monnaies d'or, d'argent, et de cuivre, d'abord enfant ou très jeune, puis homme fait, *imberbe ou avec une barbe courte*, et enfin vieux avec la barbe très longue et de fortes moustaches ». Οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν ὑποδιαιρέσεων τῶν σεμισίων³ εὑρίσκομεν αὐτὸν εἰκονιζόμενον συνήθως ἀγένειον καὶ ἀπαράλλακτον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῶν χρυσῶν σεμισίων, ἀτινα ἀποδίδει ἐσφαλμένως ὁ Sabatier εἰς Κωνσταντίνον Δ' τὸν Πωγωνᾶτον, ἐνῷ καὶ ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς Κώνσταντα τὸν Β'. 'Αλλως δὲ φρονῶ ὅτι οὐχὶ μόνον ἔνεκα τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἀλλὰ κυρίως ἔνεκεν ἐμπορικῶν λόγων ὁ Κώνστας Β' ἔθηκεν ἐπὶ τῶν σεμισίων καὶ τρεμισίων εἰκόνα αὐτοῦ ἀγένειον, καὶ δὴ ἵνα ταῦτα δμοιᾶζωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον πρὸς τὰ πολυαριθμότατα σεμίσια καὶ τρεμίσια τοῦ

1. Γεηγοροβίου, Αἱ Ἀθῆναι κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς αἰῶνας, κατὰ μετάφρ. Σπ. Λάμπτρου, ἔ. ἀ. τόμ. Β', σελ. 470.

2. Collection Photiadès Pacha, Monnaies Byzantines, Paris 1890 p. 20.

3. Sabatier ἔ. ἀ. τόμ. Α', Πίν. XXXII, 4, 6, 15-17, κτλ.

προκατόχου αὐτοῦ 'Ηρακλείου Β', πρὸς ἄν εἰχον ἥδη οἰκεῖως οἱ τότε μετὰ τοῦ Βυζαντίου συναλλασσόμενοι βάρθαροι λαοί, οἱ ἀείποτε δυσπιστοῦντες πρὸς πάντα νέον τύπον τοῦ νομίσματος καὶ προτιμῶντες τοὺς παλαιούς. Εἴδομεν δὲ πράγματι ὅτι ἡ ὁμοιότης τῶν νομίσματων τούτων τοῦ 'Ηρακλείου Β' καὶ Κώνσταντος Β' εἶναι τοιαύτη (Πβλ. ἐνταῦθα πίν. VI, 21-23 πρὸς πίν. VII, 39-40), ὥστε αὐτὸς δὲ λίαν πεπειραμένος προκάτοχός μου 'Αχιλ. Ποστολάκας καὶ ὁ οὐχ ἡτον δξεδροκής Αθαν. Κουμανούδης δὲν ἥδυνήθησαν πάντοτε νὰ διακρίνωσιν αὐτὰ ἀπ' ἄλλήλων κατὰ τὴν ταχεῖαν καταγραφὴν αὐτῶν, ἦν ἐπεχείρησαν.

Πλὴν δὲ τούτων παρατηροῦμεν ὅτι, ἂν ἀπεδεχόμεθα τὴν ἀπονομὴν τοῦ Sabatier, ἡ μὲν νομισματοκοπία τοῦ ἐπὶ τρεῖς σχεδὸν δεκαετηρίδας βασιλεύσαντος Κώνσταντος Β' θὰ ἔμενεν ἄνευ σεμισσίων καὶ τρεμίσσιων¹, θὰ συνέβαινε δὲ καὶ τὸ παράδοξον καὶ ἀπίθανον πρᾶγμα, ὅτι ἐν τοῖς ἐκ τοῦ 'Ασκληπιείου θησαυροῖς θὰ εἴχομεν ἀφ' ἐνὸς μὲν 140 σολίδους Κώνσταντος τοῦ Β' καὶ οὐδὲν σεμίσσιον ἡ τρεμίσσιον, ἀφ' ἑτέρου δὲ 37 σεμίσσια καὶ τρεμίσσια Κωνσταντίνου Δ' τοῦ Πωγωνάτου ἄνευ οὐδενὸς σολίδου!

Κατὰ ταῦτα ἐκ τῶν 234 χρυσῶν νομίσματων τοῦ 'Ασκληπιείου, 177 τὰ πάντων νεώτερα καὶ ὅλως νεόκοπα (fleur de coin) ἀνήκουσιν εἰς Κώνσταντα τὸν Β', πάντα δὲ τὰ λοιπὰ 57 εἶναι τῶν ἀμέσως πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων καὶ δὴ τῶν αὐτοκρατόρων Φλ. Φωκᾶ, 'Ηρακλείου Α' καὶ 'Ηρακλείου Β'. Οὐδεμία ἀραιά ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὅτι οἱ ἐν λόγῳ θησαυροὶ κατεχώσθησαν ἐπὶ Κώνσταντος τοῦ Β', ὅτι δὲ πιθανώτατα προέρχονται ἐκ τῶν χρηματικῶν ἐφοδίων, ἀτινα ἐκόμιζε μεθ' ἔαυτοῦ ἐκστρατεύων κατὰ τῆς Ιταλίας, χρημάτων δὲν σπουδαῖον μέρος βεβαίως ἐδαπανήθη κατὰ τὴν ἐν 'Αθήναις μακρὰν διαμονὴν αὐτοῦ περιελθὸν οὕτως εἰς χεῖρας κατοίκων τῶν 'Αθηνῶν, ὃν εἶς θὰ ἡτο πάντως καὶ δὲ κρύψας τοὺς θησαυροὺς τοῦ 'Ασκληπιείου.

Ο,τι κυρίως ἐκπλήσσει τὸν νομισματικὸν ἐν τῇ μελέτῃ τῶν θησαυρῶν τούτων εἶναι τὸ πλῆθος τῶν σφραγίδων, δι' ὧν ἐκόπησαν τὰ νομίσματα ταῦτα. Ἀληθῶς δὲν ὑπάρχουσι σχεδὸν ἐν αὐτοῖς δύο νομίσματα τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἡ τῆς αὐτῆς ἐκδόσεως κοπέντα διὰ τῶν αὐτῶν

1. Τῶν παρὰ Sabatier I, p. 295, 3-4, pl XXXII, 6 καὶ 7 σπανίων κερμάτων ἡ ἀπονομὴ εἶναι λίαν ἀμφιβολος.

σφραγίδων! Οἶνον πλῆθος θὰ ἐκόπτετο τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει χρυσῶν νομισμάτων!

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

Αριθμός χριστι.	Πίναξ	Όλη	Φλάβιος Φωκᾶς (602-610 μ. Χ.).
1	VI, 1	1,44	DN FOCAS—P̄ER AVG Προτομὴ Φωκᾶ μετὰ διαδήματος, πρὸς δ.
			”Οπ. VICTORI FOCAS AVG Σταυρὸς οὐ κάτω CONOB.
			“Ηράκλειος Α' καὶ δυῖδες αὐτοῦ Ηράκλειος Κωνσταντῖνος (613-641 μ. Χ.).
2	VI, 2	4,45	DDNN HERACLIVS ET HERA CONST PP A ἡ AVG ἡ AVG Προτομὴ κατενάπιον Ἡρακλείου Α' πωγωνοφόρου καὶ Ἡρακλείου Κωνσταντίνου ἀγενείου, ὃν ἀνώ ἐν τῷ μέσῳ σταυρός.
			”Οπ. VICTORIA—AVGV A—CONOB Σταυρὸς ἐπὶ τριῶν βαθμίδων.
3		4,35	”Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ Β μετὰ τὸ AVGV.
4	VI, 4	4,44	”Ομοιον. Ἐν τῷ πεδίῳ Ι, ἡ δὲ μορφὴ τοῦ Ἡρακλείου Κωνσταντίνου λίαν μικρά.
5	VI, 3	4,45	”Ομοιον. Ἐν τῷ πεδίῳ Κ.
6	VI, 5	4,45	”Ομοιον, μετὰ Γ.
7	VI, 6	4,42	”Ομοιον. Ἐν τῷ πεδίῳ Κ.
8		4,48	”Ομοιον, μετὰ Δ
9	VI, 7	4,42	”Ομοιον
10		4,40	”Ομοιον
11		4,40	”Ομοιον
12		4,43	”Ομοιον, μετὰ Ε
13		4,45	» »
14		4,35	» »
15		4,47	» »
16		4,43	» »
17	VI, 8	4,40	» »
18		4,46	» »
19		4,37	» »

Ἐκ τριῶν διαφόρων σφραγίδων.

Πάντα ἐκ διαφόρων σφραγίδων.

Αριθμ.	Πίναξ	Όλη	
20		4,45	"Ομοιον, μετὰ Ε ἐγγραφέντος ἐπὶ ἀρχαιοτέρου Γ.
21		4,42	"Ομοιον, μετὰ Ε. 'Ἐν τῷ πεδίῳ δεξιὰ τοῦ σταυροῦ I
22	VI, 9	4,46	'Ομοίως.
23		4,41	'Ομοίως.
24	VI, 10	4,44	'Ομοίως, μετὰ Ε. 'Ἐν τῷ πεδίῳ δεξιὰ τοῦ σταυροῦ II.
25	VI, 11	4,47	'Ομοίως, μετὰ Ε. 'Ἐν τῷ πεδίῳ δεξιὰ τοῦ σταυροῦ K.
26	VI, 12	4,41	'Ομοίως, μετὰ τοῦ Σ.
27		4,40	'Ομοίως.
28	VI, 13	4,48	'Ομοίως, μετὰ Σ.
29	VI, 14	4,49	'Ομοίως. 'Ἐν τῷ πεδίῳ δεξιὰ τοῦ σταυροῦ K.
30	VI, 15	4,46	'Ομοίως, μετὰ I
31		4,47	"
32		4,48	"
33		4,42	"
34	VI, 16	4,49	"
35	VI, 17	4,33	'Ομοίως 'Ἐν τῷ πεδίῳ δεξιὰ τοῦ σταυροῦ Τ.
36	VI, 18	4,47	DDNN H̄ERACLIVS ET H̄ERA CONST PP A. Αἱ αὐταὶ προτομαί, ἀλλὰ νῦν ἡ ἀριστερὰ τὸ πρῶτον μετὰ μεγάλου πώγωνος καὶ μυστάκων, ἡ δὲ δεξιὰ μετὰ πώγωνος παχέος ἀλλὰ βραχέος.
			"Οπ. VICTORIA—AVGV Θ CONOB. Σταυρὸς ἐπὶ τριῶν βαθμίδων (δἰς κοπέν).
37	VI, 19	4,40	'Ομοίως, ἀλλὰ μετὰ I ἀντὶ Θ.
38	VI, 20	4,48	'Ομοίως, ἀλλὰ μετὰ IB.
			'Ηράκλειος B' (641 μ. X.) ('Ηράκλειος A' κατὰ τὸν Sabatier.)
39	VI, 21	2,21	DN H̄ERACLI—VS T PP AV. Προτομὴ ἀγένειος Ήρακλείου B' μετὰ διαδήματος πρὸς δεξ.
			"Οπ. VICTORIA AVGV S. Σταυρὸς ἐπὶ σφαιρίδας.

Αριθμ.	Πίναξ	Όλχη	
40		2,20	"Ομοιον, ἀλλ' ἐξ ἄλλης σφραγίδος.
41		2,27	"Ομοιον, ἐκ τρίτης σφραγίδος.
42		2,18	"Ομοιον, ἐξ ἄλλης σφραγίδος. (Παρελήφθη ὡς ἀνήκον εἰς Κωνσταντίνον Δ' τὸν Πωγωνάτον).
43		1,95	"Ομοιον ἔμπροσθεν. "Οπ. VICTORIA AVGVS—CONOB. Σταυρὸς ἐπὶ γραμμῆς.
44		1,40	"Ομοιον
45	VI, 22	1,49	"Ομοιον
46		1,45	"Ομοιον
47		1,48	"Ομοιον
48		1,44	"Ομοιον
49		1,48	"Ομοιον
50		1,45	"Ομοιον
51		1,43	"Ομοιον
52	VI, 23	1,47	"Ομοιον
53		1,47	"Ομοιον
54		1,47	"Ομοιον
55		1,45	"Ομοιον
56		1,41	"Ομοιον
57		1,47	"Ομοιον
			Πάντα ἐκ διαφόρων σφραγίδων.
			Σημ. Οἱ ἀριθμοὶ 50-57 παρελήφθησαν ὡς ἀνήκοντες εἰς Κωνσταντίνον Δ', Πωγωνάτον.
			Kώνστας (=Κωνσταντῖνος) B', μόνος. (641-668 μ. Χ.)
58	VI, 24	4,42	DN CONSTAN—TINVS PP AV. Προτοιμὴ αὐτοῦ κατενώπιον μετὰ μεγάλου πώγωνος καὶ μύστακος, ἔχοντος δὲν τῇ δεξιᾷ σφαιρῶν, ἐφ' ής σταυρός. "Οπ. VICTORIA—AVGV Γ—CONOB. Σταυρὸς ἐπὶ τριῶν βαθμίδων.
59	VI, 25	4,48	"Ομοιον, μετὰ CONOB καὶ S.
60	VI, 26	4,44	"Ομοιον, μετὰ CONOB καὶ Σ. Πβλ. Collection de feu M. H. Montagu, Monnaies d'or romaines et byzantines, Paris 1896 n° 1138 (S) καὶ Z καὶ 1139 (A). — Ιδεις καὶ ἀριθ. 198-234.

Αριθμός αριθμ.	Πίναξ	Όλη
		<i>Κώνστας Β' καὶ Κωνσταντῖνος Πωγωνᾶτος (δι πρεσβύτερος τῶν νιῶν) 654-659 μ. Χ.</i>
61	VI, 27	4,50
		DN CONSTANTINVS C CONST AV. Προτομαὶ κατενώπιον Κωνσταντίνου Β' μετὰ μεγάλου μύστακος καὶ πάγωνος καὶ Κωνσταντίνου Πωγωνάτου νεαροῦ ἀγενείου ἢ μόλις γενειῶντος. Ἐν μέσῳ καὶ ἄνω αὐτῶν μικρὸς σταυρός. "Οπ. VICTORIA—AVGV Δ—CONOB. Σταυρὸς ἐπὶ τριβάθμου βάσεως.
62	VI, 28	4,29
63	VI, 29	4,45
64	VI, 30	4,38
65		4,33
66		4,44
67	VI, 31	4,44
68		4,47
69		4,47
70		4,38
71	VI, 32	4,44
72		4,29
73	VI, 33	4,43
74	VI, 34	4,42
75	VII, 1	4,37
76	VII, 2	4,36
77	VII, 3	4,40
78		4,44
79	VII, 4	4,41
80	VII, 5	4,44
81		4,45
82		4,34

"Ομοιον.
"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ CONOB:

"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ Β καὶ CONOB
"Ομοιον
"Ομοιον
"Ομοιον
"Ομοιον
"Ομοιον
"Ομοιον
"Ομοιον
"Ομοιον, μετὰ CONOB +

Πάντα ἐκ διαφόρων σφραγίδων.

"Ομοιον, μετὰ CONOB καὶ Γ.
"Ομοιον, ἐξ ἀλλης σφραγίδος.

"Ομοιον, μετὰ CONOB καὶ Δ.
"Ομοιον » » » 'Εξ ἀλλης σφραγίδος.
"Ομοιον, μετὰ CONOB καὶ Δ.
"Ομοιον, μετὰ CONOB +.

"Ομοιον, μετὰ CONOB καὶ Ε.
"Ομοιον » » » 'Εξ ἀλλης σφραγίδος.

"Ομοιον, μετὰ CONOB καὶ Ζ | 'Εκ τριῶν διαφόρων σφραγίδων,
"Ομοιον
"Ομοιον

Αριθμ.	Πίναξ	Όλη
83	VII, 6	4,43
84		4,38
85		4,39
86		4,34
87	VII, 7	4,41
88		4,48
89		4,36
90		4,42
91	VII, 8	4,38
92		4,47
93		4,37
94		4,41
95		4,46
96	VII, 9	4,41
97	VII, 10	4,42
98	VII, 11	4,45
99	VII, 12	4,45
100	VII, 13	4,47

Κώνστας Β' καὶ οἱ νῖοὶ αὐτοῦ Κωνσταντῖνος
Πωγωνᾶτος, Ἡράκλειος καὶ Τιβέριος
(659-668 μ. Χ.).

VICTORIA — AVGV Δ. Προτομὴ κατενώπιον Κωνσταντίνου Β' μετὰ μεγάλου πώγωνος καὶ μύστακος, ἔχοντος ἐν τῇ δεξιᾷ μέγαν σταυρὸν ἐπὶ σφαιρίδας.

"Οπ. CONOB κάτω τῶν κατενώπιον ἴσταμένων καὶ σφαιρίδας, ἐφ' ὅν σταυροί, φερόντων ἐν τῇ δεξιᾷ τριῶν υἱῶν τοῦ Κωνσταντίνου Β'.

Προτομαὶ κατενώπιον Κωνσταντίνου τοῦ Β' μετὰ μεγάλου πώγωνος καὶ μύστακος καὶ τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ αὐτοῦ. Πέριξ αὐτῶν ἐπιγραφὴ ἀμελῶς καὶ ποικιλοτρόπως κεχαραγμένη, παρουσιάζουσα δὲ τὰς ἔξης διαφορὰς ἐπὶ τῶν διαφόρων μέχρι τοῦ ἀρ. 197 κομματίων:

Αύξων άριθμ.	Πίναξ	Όλη	
		DC —AN	DNCONSTI —AIVS
		DNC —AN	DNCO —CCO
		DNCON —AN	DNCONST —INVSCCO
		DCOST —AN	DNCNS —TINCCO
		DNCOS —TA	DNCNS —TANCC.
		D CON —TA	DNCNS —TAVIC
		DNCNS —TA	[DNCNS] —ANIVCO
		DNCO —AS	DNCON —ANVCO
		DNCNS —ANS	DNCONST —ANVCO
		DNCNS —TAN.	DECON —TSCOT
		DNCNS —TAN	DECON —AVOCCO
		DNCON —TNAI	DNCN —ATSCVOT
		DNC —TI	DNCOT —ATSCVTO-
		DNCN —T—.	DNCCN —TAPS
		DNCONST —ANST	DNCNS —ATSPPA —
		DNCNS —TNAI	[DNCONST] —...VSTANT
		DNCNS —TNAIΓ	INVS
101		4,48	"Ομοιον
102		4,37	"Ομοιον
103		4,44	"Ομοιον
104	VII, 14	4,46	"Ομοιον, μετὰ Β καὶ CONOB
105		4,41	"Ομοιον
106		4,42	"Ομοιον
107		4,34	"Ομοιον
108		4,43	"Ομοιον
109		4,48	"Ομοιον
110	VII, 15	4,45	"Ομοιον, μετὰ Β+ καὶ CONOB.

"Οπ. VICTORIA — AVGV Α καὶ ἐν τῷ ἔξέργῳ CONOB. Σταυρὸς μέλας ἐπὶ τριβάθμου ἢ τετραβάθμου βάσεως ἢ καὶ σπανιώτερον ἀπλῶς ἐπὶ σφαιραῖς, παρὰ τὸν δποῖον ἵστανται κατενώπιον οἱ νῦν τοῦ Κωνσταντίνου Β'. Ηράκλειος καὶ Τιβέριος, σφαιραῖς μετὰ σταυροῦ ἔχοντες ἐν τῇ δεξιᾷ.

Ἐκ διαφόρων σφραγίδων.

Αριθμ.	Πίναξ	Όλη	
111		4,40	"Ομοιον, μετὰ Γ καὶ CONOB
112		4,38	"Ομοιον
113		4,32	"Ομοιον
114	VII, 16	4,37	"Ομοιον
115	VII, 17	4,44	"Ομοιον
116		4,49	"Ομοιον
117		4,46	"Ομοιον
118		4,49	"Ομοιον, (δ σταυρὸς ἐπὶ σφαιραῖς)
119		4,46	"Ομοιον
120	VII, 18	4,42	"Ομοιον, μετὰ Τ.
121	VII, 19	4,38	"Ομοιον, μετὰ Γ+
122		4,44	"Ομοιον (δ σταυρὸς δων ἡ ἐμπροσθία καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ σφαιραῖς) αὐτῆς μιᾶς ἡ ὁπισθία ὅψις
123	VII, 20	4,45	"Ομοιον, μετὰ Δ καὶ CONOB
124		4,43	"Ομοιον
125		4,42	"Ομοιον (δ σταυρὸς ἐπὶ σφαιραῖς)
126		4,43	"Ομοιον
127	VII, 21	4,46	"Ομοιον μετὰ Δ+.
128	VII, 22	4,37	"Ομοιον μετὰ Δ ο.
129	VII, 23	4,37	"Ομοιον μετὰ Ε καὶ CONOB (δ σταυρὸς ἐπὶ σφαιραῖς)
130		4,37	"Ομοιον
131		4,41	"Ομοιον
132		4,44	"Ομοιον (δ σταυρὸς ἐπὶ σφαιραῖς)
133		4,42	"Ομοιον
134		4,38	"Ομοιον
135		4,39	"Ομοιον, μετὰ Ε καὶ CONOB C
136	VII, 24	4,35	"Ομοιον
137		4,44	"Ομοιον
138	VII, 25	4,40	"Ομοιον, μετὰ Ε ο καὶ CONOB.
139	VII, 26	4,50	"Ομοιον, μετὰ Ε καὶ CONOB Θ
140		4,50	"Ομοιον
141		4,46	"Ομοιον
142		4,41	"Ομοιον
143	VII, 27	4,48	"Ομοιον, μετὰ Ε καὶ CONOB T.
144		4,36	"Ομοιον.
145		4,37	"Ομοιον.
146		4,40	"Ομοιον (= T;).

Ἐκ διαφό-
ρων σφρα-
γίδων.

Ἐκ διαφόρων
σφραγίδων.

Ἐκ διαφό-
ρων σφρα-
γίδων.

Ἐκ διαφόρων
σφραγίδων.

Ἐκ διαφόρων
σφραγίδων.

Λέξην αςιθμ.	Πίναξ	Όλην	
147	VII, 28	4,47	"Ομοιον, μετὰ Ζ καὶ ΣΟΝΟΒ.
148	VII, 29	4,37	"Ομοιον, μετὰ Σ καὶ ΣΟΝΟΒ.
149		4,41	"Ομοιον
150		4,47	"Ομοιον
151		4,42	"Ομοιον
152		4,31	"Ομοιον
153		4,36	"Ομοιον
154	VII, 30	4,44	"Ομοιον (δ σταυρὸς ἐπὶ σφαιραῖς)
155		4,42	"Ομοιον
156		4,37	"Ομοιον
157	VII, 31	4,31	"Ομοιον, μετὰ Σ Σ.
158	VII, 32	4,38	"Ομοιον, μετὰ Σ +.
159	VII, 33	4,43	"Ομοιόν, μετὰ Η καὶ ΣΟΝΟΒ.
160		4,43	"Ομοιον.
161	VII, 34	4,40	"Ομοιον, μετὰ Θ καὶ ΣΟΝΟΒ
162		4,35	"Ομοιον
163		4,45	"Ομοιον
164		4,37	"Ομοιον
165		4,42	"Ομοιον
166		4,42	"Ομοιον
167		4,41	"Ομοιον
168		4,45	"Ομοιον
169		4,38	"Ομοιον
170		4,43	"Ομοιον
171		4,26	"Ομοιον
172	VII, 35	4,47	"Ομοιον, μετὰ Θ καὶ ΣΟΝΟΒ Σ
173		4,46	"Ομοιον
174		4,48	"Ομοιον
175		4,50	"Ομοιον, μετὰ Θ καὶ ΣΟΝΟΒ Θ
176		4,40	"Ομοιον
177		4,45	"Ομοιον
178	VII, 36	4,49	"Ομοιον, μετὰ Θ + καὶ ΣΟΝΟΒ Θ
179		4,42	"Ομοιον
180		4,43	"Ομοιον

'Εκ διαφόρων
σφραγίδων.

'Εκ διαφόρων
σφραγίδων.

'Εκ τριῶν δια-
φόρων σφραγί-
δων.

γίδων.

γίδων.

γίδων.

γίδων.

Αριθμ.	Πήναξ	Όλη
181		4,41
182	VII, 37	4,50
183		4,42
184		4,38
185		4,49
186	VII, 38	4,45
187		4,44
188		4,42
189		4,42
190		4,40
191		4,47
192		4,38
193		4,34
194		4,50
195		4,30
196		4,50
197		4,58
198	VII, 39	2,20
199		2,19
200		2,18
201		2,19
202		2,17
203		2,18
204		2,19

"Ομοιον, μετὰ Θ καὶ CONOB T
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον

} 'Εκ πέντε διαφόρων σφραγίδων.

"Ομοιον, μετὰ I καὶ CONOB.
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον (τὸ I ἀμυδρόν).
 "Ομοιον (τὸ I ἀμυδρόν).

} 'Εκ διαφόρων σφραγίδων.

"Ομοιον, μετὰ (;) καὶ CONOB.
 "Ομοιον, μετὰ (;)
 "Ομοιον, μετὰ (;) καὶ CONOB C (ἢ θ).
 Τοῦτο εἶναι τὸ ἔχον κεκολλημένον διὰ κατιώσεως τὸν σιδηροῦν ἥλον τὸν εὑρεθέντα εἰς τὸ στόμιον τοῦ πηλίνου σκεύους (ἴδε τὴν εἰσαγωγήν).

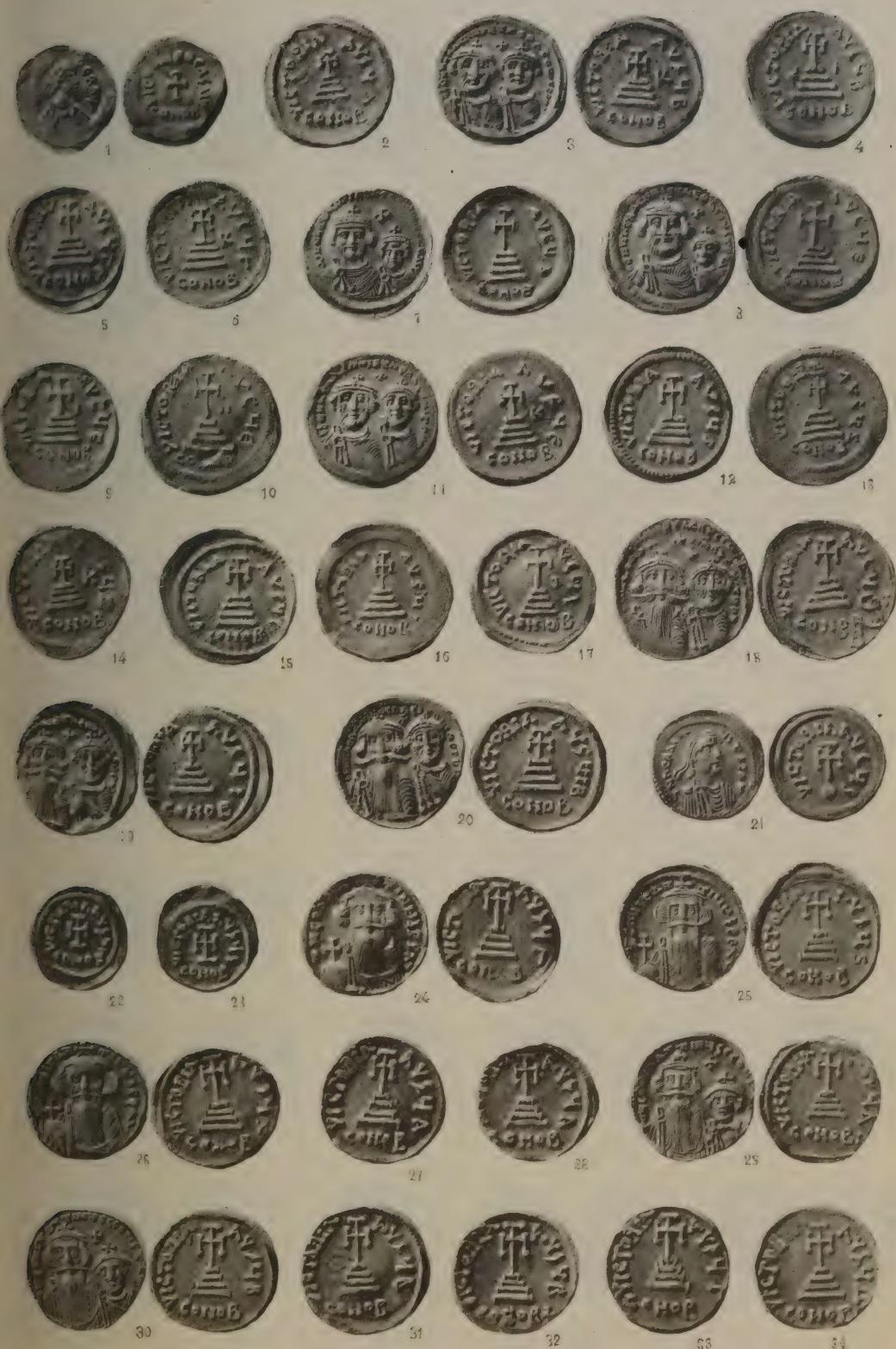
Κώνσταντος Β' μόνου, σεμίσσια καὶ τρεμίσσια,
 (παρὰ Sabatier ὑπὸ Κωνσταντῖνον 4'
 Πωγωνᾶτον).

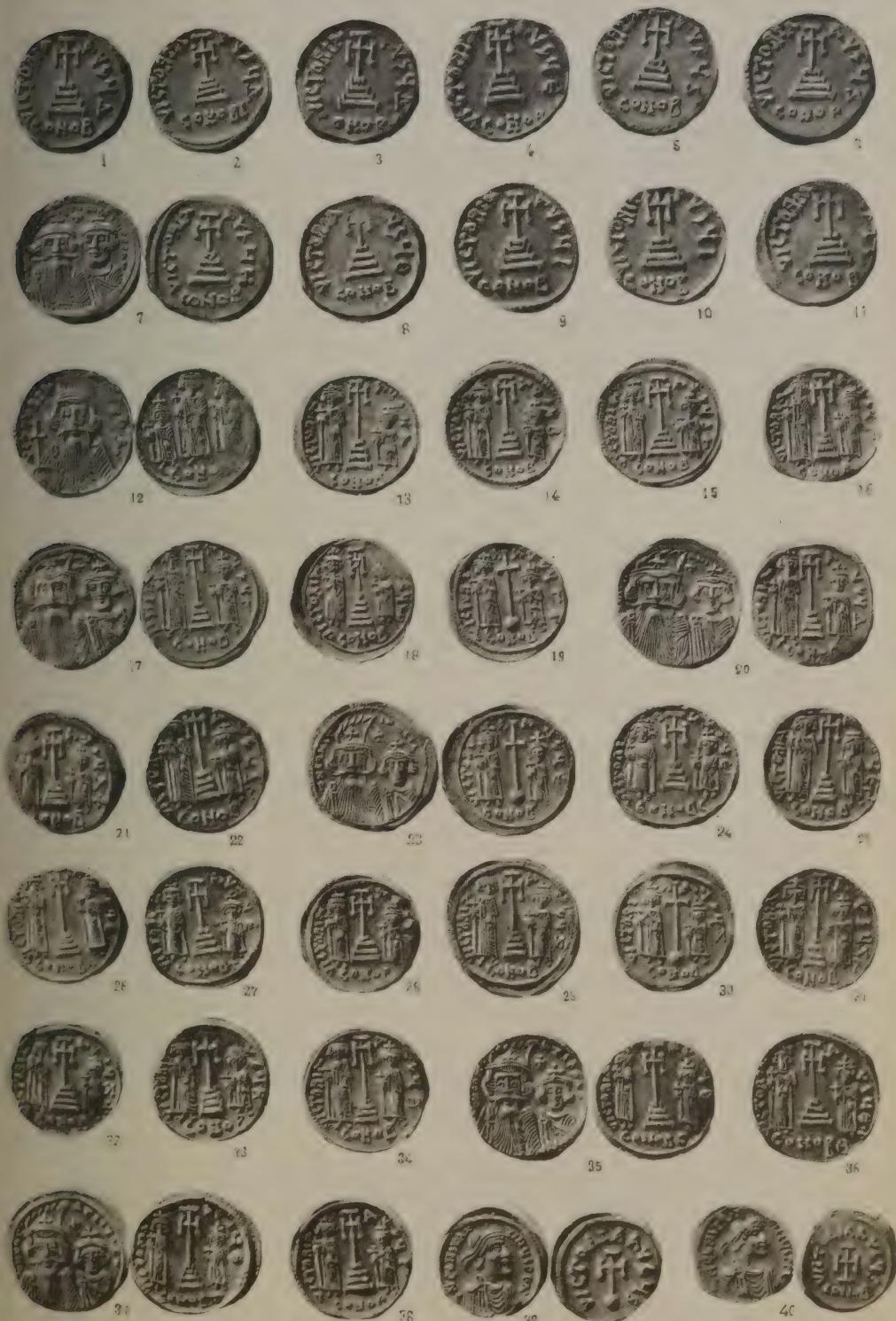
DN CONSTAN—TINVS PP AV. Προτομὴ ἀγένειος Κωνσταντίνου Δ' τοῦ Πωγωνάτου μετὰ διαδήματος πρὸς δ.
 "Οπ. VICTORIA AVGVS. Σταυρὸς ἐπὶ σφραίρας.

} "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον
 "Ομοιον

} 'Εκ διαφόρων σφραγίδων.

Αριθμ.	Πίναξ	Όλη	
205		2,22	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ PP A ἀντὶ PP AV
206		2,22	"Ομοιον
207		2,17	"Ομοιον
208		2,16	"Ομοιον
209		2,17	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ DN CONSTA — TIVS PP A.
210		2,20	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ DE CONSTA TINIS PP A.
211		2,15	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ DN CONSTA — TIVS PP A.
212		2,17	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ [D]N COSTATIVS PP.
213		2,22	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ DN CONS TANVS P.
214	VII, 40	1,45	DN CONSTAN TIVS PP AV. Η αὐτὴ προτομὴ πρὸς δεξ.
			"Οπ. VICTORIA AVGVS. Σταυρὸς ἐπὶ γραμμῆς, οὗ κάτωθεν CONOB.
215		1,45	"Ομοιον
216		1,47	"Ομοιον
217		1,42	"Ομοιον
218		1,41	"Ομοιον
219		1,43	"Ομοιον
220		1,47	"Ομοιον
221		1,47	"Ομοιον
222		1,46	"Ομοιον
223		1,39	"Ομοιον
224		1,42	"Ομοιον
225		1,40	"Ομοιον
226		1,47	"Ομοιον
227		1,17	"Ομοιον. Λείπει ἐν τεμάχιον αὐτοῦ.
228		1,43	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ [D]N CONSTA — TIVS PB.
229		1,41	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ [DN CON]STAN — TIVS PP L.
230		1,40	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ DE N COSΓ — ANS PP A.
231		1,36	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ DE NOSΓ — ANNS P.
232		1,42	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ DN CON — TNVS PP.
233		1,35	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ DN CONSTA — INOS II.
234		1,46	"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ DN CONSTA — TNVS PPL.

ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΑ ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΑ

ΕΝ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩ ΜΟΥΣΕΙΩ ΑΘΗΝΩΝ

(Συνέχεια. 'Ιδε τόμ. Γ', σελ. 333 κ.έπ.)

480.—ΘΓΕ—. . = δ ἄ(γιος) Γε[ώργ]ιος, κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, περιβεβλημένου χλαμύδα καὶ θώρακα, φέροντος δὲ δόρυν καὶ ἀσπίδα.

"Οπ. ΚΕΡΟ—. ΤΡΑΤΙ—. ΙωΠΡΟ—ΤωΠΡΟ—ΕΔΡ= [+] Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει) [Σ]τρατ[γ]ιώ προτωπροέδρῳ(ω).

0,018. (Α. Ε. 1893). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

481.—ΟΑΓΙΟC—ΝΙΚΟ. . . = δ ἄγιος Νικό[λαος], κιονηδὸν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον, περιβεβλημένου φελώνιον καὶ ωμοφόριον. Καίπερ ἀποτετριμμένης τῆς εἰκόνος τοῦ ἄγίου, διακρίνεται ὅμως ὅτι οὗτος τῇ δεξιᾷ εὐλογεῖ τῇ δ' ἀριστερᾷ φέρει Εὐαγγέλιον κλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήθους.

"Οπ. . . . —. ωCωΔ. —. ωΑΠΡΟΕ—. ΡωΤωΜ— . . ΕCH= [+] Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει) τ]ῷ σῷ δ[ούλ]ῳ πρωτοπροέδρῳ τῷ M...εση.

0,021. (Α. Ε. 658). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

Πρόεδροι.

482.—ΘΙΩ—ΟΠΡ= δ ἄ(γιος) Ιωάννης δ Πρ(όδρομος), κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον μετὰ μακρᾶς αὐχμῆρᾶς κόμης καὶ γενείου ὁσαύτως. Φέρει ὃς συνήθως τὴν μηλωτὴν καλύπτουσαν μόνον τὸν ἀριστερὸν αὐτοῦ ὅμον καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ εὐλογεῖ, τῇ δ' ἀριστερᾷ φέρει μακρὸν σταυρόν.

"Οπ. + ΚΕΡΟ—ΚωΝΑΕ—ΔΡΩΤΩΜ. —ΤΡΟΠ. Λ—ΙΑΝΩ = + Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει) Κων(σταντίνω) προέδρῳ τῷ M[η]-τροπ[ο]λιανᾶ.

0,022. (Α. Ε. 3063). Καλῆς διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

483.—*Ἡ Θεοτόκος ἡ ἀγία τις ἴσταμένη στρέφουσα πρὸς τὸ ἄριστον καὶ ἀνατείνουσα γεῖρας ἵκετιδος.* Φέρει πέπλον μετὰ κεντητῆς παρυφῆς.

"Οπ. . . ΙΔ.. — ΠΡΟΕΔ.. — ΕΠΑΡΧΩ — .. ΤΣΙΙ.. — .. ΝΙ = προέδ[ρω καὶ] ἐπάρχω [τῷ] Τζι.....

0,021. (Α. Ε. 2646). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ ἑκατονταετηρίς.

Oι ἐκ προσώπου.

484.—*Σταυροειδὲς μονογράφημα (=Θεοτόκε βοήθει).*

"Οπ. + ^Ε — ΟΝΕΚΠ — ΡΟ. ω — Π. . = + Λέον(ν) ἐκ προ[σ]ώπ[ου].

0,022. (Α. Ε. 3521). Μετρίας διατηρήσεως. Ζ'—Η ἑκατονταετηρίς.

485.—*Σταυροειδὲς μονογράφημα (=Θεοτόκε βοήθει) ἔχον ἐν ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν τὰς λέξεις [τῷ σῷ δ]ούλῳ.*

"Οπ. . . ωΡ — . ΠΑΘΑ. — . ωΣΕΚ. — . ΟCω. — .. = .. ω β(ασιλικῷ) [σ]παθα[ρί]ω καὶ ἐκ [προ]οσώ[που].

0,022. (Α. Ε. 62). Μετρίας διατηρησεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

486.—*Σταυροειδὲς μονογράφημα (=Θεοτόκε βοήθει) ἔχον ἐν ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν τὰς λέξεις τῷ σῷ δούλῳ, ἐφθαρμένον δ' ὑπὸ τῆς κατιώσεως.*

"Οπ. ΘΕΟΔ — ΟΤΟΥΥΕΚΠ. — ΟC.. ΣΥΤ. — . Ο. HC. = Θεοδότου ἐκ π[ρο]οσ[ώπου] τ[οῦ] ο.ησ.

0,022. (Ε. Σ. 13173, 117.). Μετρίας διατηρήσεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

487. — .. ΕΡ = [+ K](νόι)ε β(οή)[θ](ει) [τῷ σῷ δούλῳ](ω) πέριξ διπλοῦ σταυροῦ διηνθισμένου καὶ μετ' ἀκτίνων, ἐπὶ βάσεως.

"Οπ. Σ. Μ — . ΟΝΕΚΠ — . ΣΟΠΠΑ = + Σ[ν]μεδν ἐκ π[ρο]οσόπ(ου) πα.

0,020. (Α. Ε. 2326). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

Ραίκτορες.

488. — + CΦΡΑ — ΓΙCΓΡΑ. — ΜΑΤΩΝ = + Σφραγὶς
γρα[μ]μάτων.

"Οπ. ΓΑΡΠΙ—ΗΛΡΑΙΚ—ΤΩΡ, ΤΟΥ—ΛΙΒΑΔ=Γαβριὴλ
δαίκτωρ(ος) τοῦ Λιβαδ(ᾶ).

0,016. (A. E. 1045). Καλῆς διατηρήσεως IA'—IB ἐκατονταετηρίς. Schlumberger (Sigillographie σελ. 574), ὅστις ὅμως συνεπλήρωσε τὸ ἐπώνυμον εἰς Λιβαδ(αρλον).

489. — Μονογράφημα τοῦ Χριστοῦ ἀποτελούμενον ἐξ ἑνὸς +
καὶ ἑνὸς X σχηματίζον δ' οὗτω τὸν λεγόμενον μυστικὸν ἀστέρα δικτὼ
ἀκτίνων. Εἰς τὰ ἄκρα τῶν ἀκτίνων τούτων εὑρηται ἀνὰ ἐν γράμμα
Κ ∈ R, Τ ω C ω Δ = K(ύρι)ε β(οήθει) ταῦ σῷ δ(ούλῳ).

"Οπ. + RACI—ΛΕΙΩΡΑΙ—ΚΤΩΡΗ—ΑΜΗΝ = + Ba-
σιλείω δαίκτωρ ἀμήν.

0,027. (A. E. 2933). Καλῆς διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἐκατονταετηρίς. Schlumberger, Rev. ét. gr. 1891 σελ. 134 (= Melanges I σελ. 243).

Σεβαστοί.

490. — *Η Θεοτόκος καθημένη ἐπὶ θώκου κατ' ἐνώπιον ἔχουσα
ἐπὶ τῶν γονάτων τὸ βρέφος. Ἐκατέρωθεν ἀνατείνοντες πρὸς αὐτὴν
χεῖρας ἵκετιδας δύο ἄγιοι ὃν δὲ πρὸς τὰ δεξιά δηλοῦται ἐκ τῆς ἐπιγρα-
φῆς, ἡτις κιονηδὸν παρ' αὐτῷ εὑρηται, ὅτι εἶναι δ' ἄγιος Νικόλαος.
Αἱ ἄλλαι ἐπιγραφαὶ ἔγενοντο ἔξιτηλοι.

"Οπ. ΤΝΠΟC—CΕΡΑCTΟV—ΚΑСПΑΚΟC—ΝΙΚΗΦΟ—
ΡΟV = Τύπος σεβαστοῦ Κάσπακος Νικηφόρου. Τρίμ. Ιαμβ.

0,032. (A. E. 3141). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς. (Οι-
κογενειακόν).

491. — IC—XC = 'Ι(ησοῦ)ς—X(ριστό)ς, ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἴστα-
μένου κατ' ἐνώπιον, φέροντος μακρὸν χιτῶνα καὶ ἐπ αὐτοῦ ἴμάτιον
κατερχόμενον μέχρι τῶν γονάτων. Τῇ δεξιᾷ εὐλογεῖ τῇ δ' ἀριστερᾷ,
καὶ τοι ἐνταῦθα δὲ τύπος εἶναι ἀποτελοῦμένος, φαίνεται ὅτι φέρει

Εὐαγγέλιον ἐπὶ τοῦ στήθους. Παρὰ τοὺς πόδας ὅπισθεν σχηματίζεται εἰδός τι βαθροειδοῦς ὑποποδίου.

[”]Οπ. . ΣΦΡΑΓΙC — ΓΕΝΟΥΗΟΙΚΑΙ — ΚΡΑΤΟCΘΝΛΟ — ΓΕΟΙΚΤΡΩΗΑΝ — ΟΥΗΛCΕΒΑCTω — ΤΩΔΙΗΝΡΗ = [+] Σφραγὶς γενοῦ μοι καὶ κράτος Θ(εο)ῦ Λόγε, οἰκτρῷ Μανουὴλ σεβαστῷ τῷ Διμύρῃ. Τοίμ. ίαμβ.

0,010. (A. E. 3055). Ἀρίστης διατηρήσεως. ΙΒ' — ΙΓ' ἑκατονταετηρίς. Schlumberger αὐτόθι σελ. 673 ὅστις ὅμως ἀναγινώσκει Λιμύρη τὸ ἐπώνυμον τοῦ κτήτορος.

492. — Ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἰστάμενος κατ' ἐνώπιον μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων, τῇ δεξιᾷ φέρων σκῆπτρον καὶ τῇ ἀριστερᾷ σφαιραῖν. Ἡ ἑκατέρῳθεν ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

[”]Οπ. + — ΣΦΡΑΓΙ. — ΣΕΡΑΚΤΟ. — ΜΙΧΑΗΛΑ. — ΤΗΔΟΥΚΑ = + Σφραγὶς[ε] σεβαστο[ῦ] Μιχαὴλ α[ὗ]τη Λούκα. Τοίμ. ίαμβ.

0,021. (A. E. 3044). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ' — ΙΒ' ἑκατονταετηρίς.

493. — $\left[\begin{matrix} \bar{X} \\ A \end{matrix}\right] \left[\begin{matrix} \bar{X} \\ M \end{matrix}\right] = 'A(\varrho)[\chi](\text{ἀγγελος}) [M(\iota)\chi(\alpha\gamma\lambda)]$, ἑκατέρῳθεν αὐτοῦ ἰσταμένου κατ' ἐνώπιον, ἔχοντος μακρὰς ἀναπεπταμένας πτέρυγας κατερχομένας μέχρι τοῦ ἐδάφους. Περιβέβληται πολυτελῆ κεντητήν στολὴν καὶ φέρει τῇ μὲν δεξιᾷ σκῆπτρον τῇ δ' ἀριστερᾷ σφαιραῖν. Ἐκατέρῳθεν παρὰ τοὺς πόδας ἀποβλαστήματα.

[”]Οπ. . . ΧΩ.Μ — . . ΑΗΛΤΑΓΜΑ — . . ΝΟΥΡΑΝΙΩΝ — . . ΟΥΡΙΜΙΧΑ — . . ΣΕΒΑCTΟΝ — = [+ [”]Αο]χω[ν] $M[\iota\chi]\alpha\gamma\lambda$ ταγμά[τω]ν οὐρανίων [φρ]ούρωι (γρ. φρούρει) Μιχα[ὴλ] σεβαστῶν [τὸν]. . Τοίμ. ίαμβ.

0,033. (A. E. 3077). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΒ' — ΙΓ' ἑκατονταετηρίς. Sigillographie σελ. 584.

494. — ΟΑ. . Ο. — ΔΗΜΗΤΡ. Ο. = δ ἁ[γι]ο[ς] Λημήτρο[ι]ο[ς], ἑκατέρῳθεν αὐτοῦ ἰσταμένου κατ' ἐνώπιον. Περιβέβληται βραχὺν χιτῶνα, θώρακα καὶ χλαμύδα καταπίπτουσαν ὅπισθεν ἀπὸ τῶν ὅμων, ἔχει δὲ κόμην οὐλήν καὶ ἀγένειον νεαρὸν πρόσωπον· τῇ δεξιᾷ φέρει δόρυ καὶ τῇ ἀριστερᾷ ἀσπίδα ἐρειδομένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

"Οπ. . ΓΡΑΦΑС — ΕΒΑΣΤΟΥΛΕОН — . ΟϹΤΟΥ
 ΓΗΡΑΡΔΟΥ — . ΒΡΟΒΛΑΤΑΜΕ — СТАКУРОС . . . =
 [+] Γραφάς [σ]εβαστοῦ Λέον[τ]ος τοῦ Γηράρδου [μ]νροβλήτα μεστά (;) κυρος Τρίμ. ίαμβ.

0,032. (A. E. 3177). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΒ'—ΙΓ' ἐκατονταετηρίς.

495. — ΟΑΓΙΟ, — ΔΜΗΤΡΙΟ = δ ἄγιο(ς) Δ<η>μήτροι(ς), κιονηδὸν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον, περιβεβλημένου θώρακα καὶ χλαμύδα καὶ φέροντος δόρυν καὶ ἀσπίδα.

"Οπ. + CΦ — ΡΑ . . . ΙΩ — ΑΝΟYC . ΒΑС — ΤΟΥΤΟΥΑΛ — ΒΛ . ΟY = + Σφρά[γ(ισ)μα] 'Ιωάνου σ[ε]βαστοῦ τοῦ 'Αλυλ ou (;

0,033. (A. E. 2991). Καλῆς διατηρήσεως ΙΑ'—ΙΒ' ἐκατονταετηρίς.

496. — ΟΑΓΙΟC — ΔΗΜΗΤΡ . . . = δ ἄγιος Δημήτρ[ιος], κιονηδὸν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον, περιβεβλημένου βραχὺν χιτῶνα, θώρακα καὶ χλαμύδα ἀπὸ τῶν ὄμων ὅπισθεν καταπίπτουσαν, τῇ δεξιᾷ φέροντος δόρυν καὶ τῇ ἀριστερᾷ ἀσπίδα ἔρειδομένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

"Οπ. — + — CΕRACTON — . . . ΔΟΜΕ. — . ΙΚΟΝ
 ΜΓΑΛΟΝ — . . . ΤΟΝΚΟ — ΜΝΗΝ . . . — . . . = — +
 Σεβαστὸν . . . δομέ[στ]ικον μ(ε)γάλον . . . τὸν Κομηην[ὸν]

0,030. (E. Σ. 13173, 36). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἐκατονταετηρίς.

Σεβαστοκρατόρισσαι.

497. — ΜΗΡ — Θ[V]. Προτομὴ τῆς Θεοτόκου ἐστραμμένης πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἀνατεινούσης χεῖρας ἵκετιδας πρὸς τὸν ἐν κύκλῳ ἐκ σφαιριδίων εἰκονιζόμενον ἐν σμικρῷ Χριστόν, εὐλογοῦντα αὐτήν.

"Οπ. ΕΚΟ — . . . ΤΡΟCΕΞ — . . ΔΟΚΙΑCΕΝΔΟ — . . ΑΝΚΕΠΟCΜΕ — . . . ΗΝΟΙΚΕΤ . . . — . RАСTOKP TO — ICANЕKRA — CИКЛАД = [+] Πάναγν]ε κόρ[η] μη]ιρὸς ἐξ [Ἐνδονίας Ενδο[ν]ι]αν σκέπτοις με [τὴν σ]ὴν οἰκέτ[ι]ν σε]βαστοκρ[α]τό[ρ]ισσαν ἐκ βασι(λέων) κλάδ(ον). Τρίμ. ίαμβ.

0,040. (A. E. 2087). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΒ'—ΙΓ' ἐκατονταετηρίς. Sigmoidographie σελ. 585.

Σεβαστοϋπέρτατοι.

498.—ΘΘΕΟΔΩΡΟC = δ ἄ(γιος) Θεόδωρος, κιονηδὸν ἐκατέρῳθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον, περιβεβλημένου χιτῶνα βραχύν, θώρακα καὶ χλαμύδα μετὰ κεντητῆς παρυφῆς καταπίπουσαν ἀπὸ τῶν ὥμων δημιουρῶν, φέρει δὲ τῇ δεξιᾷ δόρυ καὶ τῇ ἀριστερᾷ κωνικὴν ἀσπίδα ἐρειδομένην ἐπὶ τοῦ ἔδαφους.

"Οπ. + — C E R A C T O — U P E R T A T O N — M A R T V C M E
— C K E P O I C — L E O N T A C G O V — P O N E K G E N O Y C —
K A T H G M E — N . N = + Σεβαστοϋπέρτατον μάρτυς με σκέποις
λέοντα Σγουρὸν ἐκ γένους κατηγμέν[ο]ν. Τρίμ. Ιαυβ.

0,040. (A. E. 2894). 'Αρίστης διατηρήσεως. ΙΒ' ἐκαπονταετηρίς τελευτῶσα. Εδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου (Αἱ Ἀθῆναι περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΒ' αἰώνος σελ. 99, πίναξ Α' ἀριθ. 3), ἀνεδημοσιεύθη ὑπὸ Schlumberger (Sigillographie σελ. 698) καὶ Froehner (Bulles métropolitaines ἀριθ. 71: Annuaire de la Société Française de Numismatique et d'Archéologie τόμ. VI, σελ. 58) καὶ ὑπὸ Νεούτου (Χριστιανικαὶ Ἀθῆναι).

Πρωτοσέβαστοι.

499.—. O P . I O C = [δ ἄγιος Γεόργιος, κιονηδὸν ἐκατέρῳθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ μετὰ δόρατος καὶ ἀσπίδος.

"Οπ. + K E R , Θ , — ω C ω Δ O Y Λ — A Δ P I A N . — P R W T O C E
— R A C T W T . — K O M . . — N . = + K(ύρι)e β(οή)θ(ει) [τ]ῷ σφ
δούλ[ῳ] 'Αδριαν[ῷ] πρωτοσεβάστω τ[ῷ] Κομνην[ῷ].

0,026. (A. E. 2895). Καλῆς διατηρήσεως. Sigillographie σελ. 639. Τοῦ αὐτοῦ ἔτερον μολυβδόβουλον αὐτόντι καὶ ἀνωτέρῳ ἐν τῷ προκειμένῳ καταλόγῳ ἀριθ. 337 καὶ 338.

Σεκρέτου νοτάριοι.

500.—Τύπος ἐξίτηλος.

"Οπ. Θ E — . C I — . N O T . . . — O Y C E K P E —
. O Y O I K I . — . . . = Θε. . . . σι . . . νοτ[αρ]([ίον) [τ]οῦ σεκρέ-
[τ]ον οἰκια[σκοῦ] . .

0,021. (A. E. 2545). Μετριωτάτης διατηρήσεως.

Σιλεντιάδριοι.

501. — Επιγραφὴ ἐντὸς δύο κύκλων σφαιριδίων, πέριξ σταυροειδοῦς μονογραφήματος (= Θεοτόκε ()), ἔξιτηλος, πιθανῶς αὗτη· *Βοήθει τῷ σῷ δούλῳ*.

[”]Οπ. + Ε . . . ω C . . Ε . . Ι A P I ω = + E . . . ω σ[ιλ]ε[ντ]ιαρίω, ἐντὸς δύο κύκλων πέριξ σταυροειδοῦς μονογραφήματος ἔξιτήλου ἀναλυομένου πάντως εἰς τὸ κύριον δνομα τοῦ κτήτορος.

0.033. (A. E. 2569). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

Σπαθάριοι καὶ πρωτοσπαθάριοι.

502.—Σταυροειδὲς μονογράφημα (= Θεοτόκε βοήθει) ἔχον ἐν ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν τὰς λέξεις τῷ σῷ δούλῳ.

[”]Οπ. + ΘΕΟ—ΦΑΝΕΙΠΑ—ΤΡΙΚΙΩΣΡΑC—ΙΛΑ' ΣΠΑΘΑ—ΡΙ ω + = + Θεοφάνει πατρικίω καὶ βασιλ(ικῶ) πρωτοσπαθαρίω.

0.028. (A. E. 608). Καλῆς διατηρήσεως. Η—Θ' ἑκατονταετηρίς.

503.—Σταυροειδὲς μονογράφημα.

[”]Οπ. + Ι. ΑΝ—ΝΗΡ' ΠΡΟ—Τ ω C ΠΑ Θ—ΑΡΙ ω = + 'I[ω]-άνη β(ασιλικῶ) προτωσπαθαρίω.

0.028 (A. E. 3150). Καλῆς διατηρήσεως. Η—Θ' ἑκατονταετηρίς.

504.—ΚΕΡ. Θ Τ ω . . . = K(ύρι)e β[οή]θ(ει) τῷ [σῷ δούλῳ](ω), ἐντὸς δύο κύκλων σφαιριδίων πέριξ διπλοῦ σταυροῦ ἐπὶ βάσεως.

[”]Οπ. . . Ε Ο .— . C I Α I .— . Π Α Θ— . . Α Ν— Ι Δ = [+ Θ]εο[δ](ώρω) [βα]σιλ[ικ](ῷ) [α' σ]παθ(αρίω)

0.022. (E. Σ. 13173, 37). Μετρίας διατηρήσεως ἐλλείπει περὶ τὸ ἐν τρίτον. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

505.—. . . Θ' Τ ω C ω Δ ΟΥ Λ' = [+ K(ύρι)e βοή]θ(ει) τῷ σῷ δούλῳ(ω), ἐντὸς δύο κύκλων σφαιριδίων πέριξ διπλοῦ σταυροῦ ἐπὶ τριβάθμου βάσεως.

"Οπ. + ΣΑΠ.—VARAC...—ΕΙΚ'ΠΡ...—ΣΠΑΘΑ...—.
= + Σαπ[ο]να(;) βασ[λ]εικ(ψ) πρωτοσπαθα[σίω].

0,023. (Ε. Σ. 13071). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς

506.—Διπλοῦς σταυρὸς ἔχων πέριξ ἐπιγραφὴν ἔξιτηλον τὴν συνήθη Κύριε βοήθει τῷ σῷ δούλῳ.

"Οπ. + Λ. + —. ΑΣΙΛΕΙΟ—. ΑΣΙΛΚΑΣΠ—.. ΑΡΙΩΚΕ
— . . . ΑΓ = (Β)ασιλείο [β]ασιλ(ι)κ(ψ) πρωτοσπ[αθ]αρίω κὲ. . . αγ.

0,021. (Ε. Σ. 13070). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς

507.—. . . ΟΗΘΙΤΩCωΔΟΥΛ. = [+ K(ύρι)ε β]οήθει τῷ σῷ δούλ[ῳ], πέριξ διπλοῦ σταυροῦ ἐπὶ βάσεως.

"Οπ. + ΑΝΑC—ΤΑCΙΩR'.—ΣΠΑΘΣ..—ΤΡΙΚ.. =
+ 'Αναστασίω β(ασιλικό) [α']σπαθ(αρίω) καὶ [πα]τρικ[ίω].

0,022. (Α. Ε. 1902). Μετρίας διατηρήσεως. (Σφραγιδόβουλον). Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς

508.—Κ. ΡΟΗΘΕΙΤΩCωΔΟ.Λ = K(ύρι)[ε] βοήθει τῷ σῷ δο[ύ]λ(ῳ), πέριξ διπλοῦ σταυροῦ ἐπὶ τριβάθμου βάσεως ἔχοντος ἑκατέρωθεν ὡς κοσμήματα τέσσαρα συμπλέγματα σφαιριδίων ὅν τὰ δύο ἄνω σχηματίζουσι σταυρούς.

"Οπ. + ΚΩΝ—ΣΤΑΝΤΗ—.. ΠΑΤΡΙΚ—.. R'A'. —
ΑΘ' = + Κωνσταντή[γῳ] πατρικ[ίῳ] β(ασιλικό) πρωτο[σπ]αθ(αρίω).

0,020. (Σ. Π. 1898-99, ΚΔ, 8). Καλῆς διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

509.—Σταυροειδὲς μονογράφημα.

"Οπ. + ΡΕΝΟΥ—ΑΚΙΩΡΑ—ΣΙΛΙΚΑ'—ΣΠΑΘΑ—
ΡΙ. = + 'Ρενονακίω βασιλικ(ψ) πρωτοσπαθαρί[ῳ].

0,024. (Σ. Π. Ἀκαδ. ἔτος 1899-1900, Ι, 29). Καλῆς διατηρήσεως. Η'—Θ'
ἑκατονταετηρίς. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Κ. Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. Ἐφημ. Νομ.
'Αρχ. τόμ. Γ', σελ. 182.

510.—. . . ΤΩCωΔΟ... = [+ K(ύρι)ε βοήθ(ει)] τῷ σῷ δο[ύ]λ[ῳ], πέριξ σταυροῦ διηνθισμένου ἔχοντος ἐγκαρδίους κεραίας εἰς τὰ ἄκρα τῶν σκελῶν.

"Οπ. + A.. - I.. ωR - CΠΑΘΑ - PΙω = + 'A.. i. ω
 $\beta(\alphaσιλικῷ)$ [πρωτο] παθαρίω.

0,020. (A. E. 72). Μετρίας διατηρήσεως. Η'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

511.—Σταυροειδὲς μονογράφημα (= *Xριστὲ βοήθει*) ἔχον εἰς τὰς γωνίας τῶν σκελῶν τὴν λέξιν Θεοφίλω, πέριξ δὲ ἐντὸς δύο κύκλων σφαιριδίων + ἐλέησόν με ὁ Θ(εὸς) ἐλέησόν με.

"Οπ. 'Εν τῷ κέντρῳ ΒΑΣΙ—ΛΙΚΩΑ'—CΠΑΘΑ—ΡΙω = βασιλικῶ πρωτοσπαθαρίω, πέριξ δὲ [δ]ιι σὲ ἥ[γειρα τ]ὴν φονῆν μου (sic).

0,031. Μετρίας διατηρήσεως. Η — Θ' ἑκατονταετηρίς. 'Εδημοσιεύθη ὑπὸ Κ. Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. Έφημ. Νομ. 'Αρχ. τόμ. Γ', σελ. 182.

512.—. . . . ΘΕΙΤωCωΔΟVΛω = [K(ύρι)e βοή]θει τῷ σῷ δούλῳ, πέριξ πτηνοῦ βαίνοντος πρὸς τὰ δεξιὰ ἔχοντος δὲ μακρὰν οὐρὰν θυσανωτὴν καὶ πρὸς τὰ ἄνω ὑψονυμένην.

"Οπ. . . . — NH . . . — IΠω. R'Π — PωΤΟC . . . — APIω = β(ασιλικῷ) πρωτοσ[παθ]αρίω.

0,021. (E. Σ. 13072). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

513.—Ταὼς ἴστάμενος κατ' ἐνώπιον ἔχων ἀναπεπταμένην τὴν οὐρὰν ἐν εἴδει ὁριτιδίου, ἀποβλέπων πρὸς ἀριστεράν, φέρων δὲ περὶ τὴν κεφαλὴν στέφανον δόξης (ἄλω, nimbus).

"Οπ. KΕR,—. VΜΕωN — R'A'CΠ. Θ —. PΗ O C —. V. O = K(ύρι)e β(οήθει) [Σ]υμεὼν β(ασιλικῷ) πρωτοσπ[α]θ[α]ρή(φ) ο . . .

0,024. (E. Σ. 13173, 67). Καλῆς διατηρήσεως Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

514.—. Ι — K. Λ = [δ ἄ(γιος)] Νικ[ό]λ(αος), ἑκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον ἐν τῇ συνήθει περιβολῇ καὶ στάσει.

"Οπ. . RA. — ĀCΠ. — TΟKO — KHN = [+] Ba[σ](ιλείω) πρωτοσπ[α]θ[α]ρίω τὸ Κοκήν(φ).

0,024. (A. E. 1901). Μετρίας διατηρήσεως. I — IA ἑκατονταετηρίς. (Οἰκογενειακόν).

515.—Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων, ἀγένειον ἔχοντος πρόσωπον καὶ κόμην οὐλην κατερχομένην πρὸς τοὺς κροτάφους Περιβέβληται πολυτελῆ κεντητήν στολὴν καὶ φέρει σκῆπτρον καὶ σφαῖραν.

"Οπ. + .ΡΧΙ — ΣΤΡΑΤΗΓ, — ΡΟΗΘΕΙΤΩ — ΣΩ ΔΟΥΛΟΥ ΚΟΥ — ωΝΑϹΠ. — ΘΑΡ = + [A]ρχιστράτηγ(ε) βοήθει τῷ σῷ δούλου σου (sic) [Γ]ωάν(η) πρωτοσπ[α]θαρί(φ).

0,021. (A. E. 1078). Αρίστης διατηρήσεως Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

516.—Ο αὐτὸς ἀρχάγγελος δλόσωμος, ἀτέχνως εἰκονιζόμενος, ἔχων πέριξ τὴν ἐπιγραφὴν .ΡΧΙϹΤΡ—ΑΤ. = [+ ἀρχιστράτηγε βοήθει].

"Οπ. + RA — . . ΛΙΩΡ — . . ΑΘΑ — ΡΗΩ = + Ba[σι]λίω β(ασιλικῷ) [σπ]αθαρήφ.

0,025. (A. E. 1983). Μετρίας διατηρήσεως Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς

517.—ΘΓΕ—Ω. Γ. Ο Ζ = δ ἄ(γιος) Γεώ[ρ]γ[ι]ος, κιονηδὸν ἑκατέρῳθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον μετὰ χλαμύδος καὶ θώρακος, φέροντος δὲ δόρυ καὶ ἀσπίδα.

"Οπ. + ΚΕΡ,Θ,—ΤΩ ΖΩΔΟΥ—ΘΕΟΦΝΛΑ—ΠΤΑϹΠΑ — ΘΑΡ, = + K(ύρι)ε β(σῆ)θ(ει) τῷ σῷ δού(λῳ) Θεοφυλά<κ>τ(φ) πρωτοσπαθαρ(ίω).

0,030. (E. Σ. 13070b). Καλῆς διατηρήσεως Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

518.—[ΜΗΡ]—ΘΝ. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου, δεομένης, μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

"Οπ. . . . — ΒΡΗΝΕ — ΡΑΠ. — ΡΑΔΙΝ. = [+ Θ(εοτόκη)ε βοήθ[ει] Υρηνέ[φ] (;) β(ασιλικῷ) πρωτο<σ>π[α](θαρίω) τῷ Paδιν[φ].

0,021. (A. E. 3171). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς. Οἰκογενειακόν).

519.—[ΜΗΡ]—ΘΝ Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου φερούσης διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τὸ βρέφος.

"Οπ. + ΚΕΡ, Θ.—Τω ΣωΔΟΥ—ΓΕ ΩΡΓΙ—ΩΑΣΠΑΘ
 —Ρ, ΤΟΝ—Α. ΑΛΙ = + K(ύρι)ε β(οή)θ(ει) τῷ σῷ δού(λῳ) Γεωργίῳ πρωτοσπ(α)θαρ(ίῳ) τὸν 'Α[τ]αλι(ώτην) (οὗτω).

0,028. (Α. Ε. 2966). Καλῆς διατηρήσεως ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς. Οίκο-
 γενειακόν.) Schlumberger, Rev. des ét gr. 1891 σελ. 136 (= Melanges I σελ. 245).

520.—Σταυρὸς μετὰ τῆς συνήθους πέριξ ἐπιγραφῆς.

"Οπ. .ΙΩΑ—ΝΝΗΒ'—ΣΠΑΘΑ—ΡΙΩ = [+] 'Ιωάννη β(ασιλικῷ) σπαθαρίῳ.

0,026. (Ε. Σ. 'Ακαδημ. ἔτος 1897-98 ΙΓ' 14). Καλῆς διατηρήσεως. Θ'—Ι'
 ἑκατονταετηρίς.

521.—‘Ομοίως.

"Οπ. .Ν—.Τ.ΝΤΙ—ΝΩΒ'ΣΠ—.Ρ = [+ Kω]ν-[σ]τ[α]ντίνῳ β(ασιλικῷ). σπ[αθα]ρ(ίῳ).

0,026. (Α. Ε. 2419). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

522.—‘Ομοίως.

"Οπ. + ΙΩΑΝΝ—ΟΝΒΑΣΙΑ—.ΚΟΝΣΠΑ—ΘΑΡΙΟΥ
 = + 'Ιωάννου βασιλ[ε]υοῦ σπαθαρίον.

0,028. (Ε. Σ. 13063). 'Αριστης διατηρήσεως.

523.—Σταυροειδὲς μονογράφημα (= Θεοτόκε βοήθει) ἔχον ἐν
 ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν τὰς λέξεις [τ]ῷ—σῷ—δού· λῳ.

"Οπ. .ΛΕΩΝ—ΤΩ^ΣΡ—ΣΠΑΘΑ—ΡΙΟΥ = [+] Λεον-
 τις β(ασιλικοῦ) σπαθαρίον.

0,024. (Σ. Π. 'Ακαδ. ἔτος 1899-1900 Ι 18). Καλῆς διατηρήσεως. Η'—Θ'
 ἑκατονταετηρίς. 'Εδημοσιεύθη ὑπὸ Κ. Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. Έφημ. Νομ.
 'Αρχ. τόμ. Γ', σελ. 181.

524.—Σταυροειδὲς μονογράφημα (= Θεοτόκε βοήθει) ἔχον ἐν
 ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν τὰς λέξεις τῷ σῷ δούλῳ καὶ πέριξ ἐτέραν
 ἐπιγραφὴν ἔξιτηλον ἦς σώζονται τὰ γράμματα .ΛΙΑΡ ΣΠΑ
 = [H]λίᾳ β(ασιλικῷ) σπα[θαρίῳ].

"Οπ. Ὁμοίως ἀλλὰ πέριξ ἐπιγραφὴ ἀλλη ἔξιτηλος ἡς σώζονται τὰ γράμματα ΟΝΑ'

0,021. (Ε. Σ. 13173, 12). Μετριωτάτης διατηρήσεως Η'—Θ ἑκατονταετηρίς.

525. — Σταυροειδὲς μονογράφημα.

"Οπ. ΑΔΡΙΑ — Ν'R'CΠ — STΡΟ. — ΠΕ . . — . . =
'Αδριαν(ῳ) β(ασιλικῷ) σπ(αθαρίω) καὶ τρο. (;)πε. . . .

0,019. (Ε. Σ. 13173, 14). Μετρίας διατηρήσεως Η'—Θ ἑκατονταετηρίς.

526. — Ο C O Δ O . . = [+] K(ύρι)e βοήθ(ei) τ]ὸ σὸ δο[ύλ]ῳ(ῳ), πέριξ διπλοῦ σταυροῦ ἔχοντος ἐγκαρδίους κεραίας εἰς τὰ ἄκρα τῶν σκελῶν.

"Οπ. . ΛΕΩΟ. — . R'CΠΑΘ — . T. P.M. = [+] Λέο[ντι] β(ασιλικῷ) σπαθ(αρίω) [καὶ] τ[ον]ρμ[άρ](χη).

0,022. (Α. Ε. 557). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—Ι ἑκατονταετηρίς. · Σφραγίδοβουλλον'.

527. — ΚΕΡΟΗΘΕΙΤ. . . . = K(ύρι)e βοήθει τ[ῳ] σῷ δούλῳ], ἐντὸς δύο κύκλων σφαιριδίων πέριξ διπλοῦ σταυροῦ ἐπὶ τριβάθμου βάσεως.

"Οπ. . ΝΗΚΟ — . ΑΩΡΑC. — . ΙΚΩCΠ — ΑΘΑΡ·Ω =
[+] Νηκο[λάω] βασ[ιλ]ικῷ σπαθαρίω.

0,025. (Α. Ε. 1897). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—Ι ἑκατονταετηρίς.

528. — Διπλοῦς σταυρὸς διηνθισμένος ἔχων πέριξ ἐντὸς δύο κύκλων ἐπιγραφὴν ἔξιτηλον τὴν συνήθη.

"Οπ. . ΓΡΙ — Γ . . I — . CΠ Θ — . ΡΙΩ = [+] Γρι[γορί]ω σπ[a]θ[a]ρίω.

0,021. (Α. Ε. 2727). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Θ'—Ι ἑκατονταετηρίς.

529. — Σταυροειδὲς μονογράφημα ἀναλυόμενον εἰς Κύριe βοήθει ἔχον πέριξ τῷ σῷ δούλῳ.

"Οπ. . . . — . Θ Α — ΠΑΘ. . — . ΣΠ. . — . Τ. . =
. . . θ πρωτο[σ]παθ[αρίω] καὶ π. . . τ .

0,023. (Α. Ε. 2674). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Η—Θ ἑκατονταετηρίς.

530. — + Δ . — ΡΟΘΕ — ΟΥ = + Δ[ω]ροθέου.

"Οπ. ΑΝ — ΣΤΡ. — . ΡCΠΘ = . αν (;) στρ[ατ](ηγοῦ) β(ασιλικοῦ) σπ(α)θ(αρίου).

0,018. (E. Σ. 13075). Μετρίας διατηρήσεως. Ζ'—Η' ἐκατονταετηρίδος.

531. — ΔΟΥΛ = [+ K(ύρι)ε βοήθ(ει) τῷ σῷ] δούλ(φ), πέριξ πτερωτοῦ ζώου ἐστραμμένου πρὸς τὰ δεξιὰ (γρυπὸς ἢ δράκοντος).

"Οπ. . ΣΓΟ . — ΣΠΑΘΑ—Ι . ΟΝ — . ΠΙ . = σπαθα-[ρίφ]. . . .

0,022. (A. E. 2622). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Η'—Θ' ἐκατονταετηρίς.

532. — 'Επιγραφὴ πεντάστιχος ἐφθαρμένη.

"Οπ. 'Ωσαύτως ἐπιγραφὴ πεντάστιχος ἡς ἵσως ἡ τελευταία λέξις ἀναγνωστέα σπαθαρίου.

0,013. (E. Σ. 13065). Κακῆς διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ ἐκατονταετηρίς.

533. — [ΜΗΡ]—ΘΥ. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης.

"Οπ. . ΚΕ . — ΡΑ . ΑC . — . ΘΑΡ . — . ΡΙΤ — . . = [+] K(ύρ)ε [β(οή)θ(ει)] Βά[ρδ]α σ[πα]θαρ[ίφ] . . .

0,021. (A. E. 2654). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

Σπαθαροκανδιδᾶτοι.

534. — Σταυροειδὲς μονογράφημα (Θ(ε)[οτόκ]ε β[ο]ήθ(ει)) ἔχον
ἐν ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν τὰς λέξεις τῷ—σῷ—δού—λῳ.

"Οπ. + ΕΥC—Τ. ΘΙΩΒ'—ΣΠΑΘ ΚΑΝ—ΔΙΔΑΤ =
Ἐνστ[α]θίω β(ασιλικῷ) σπαθ(αρο)κανδιδάτ[ω].

0,929. ('Ακαδ. ἔτος 1891-92, ΛΔ' 205). Καλῆς διατηρήσεως. Η'—Θ' ἐκατονταετηρίς

535. — ΚΕ—Β = K(ύρ)ε β(οήθει), ἐκατέρωθεν σταυροῦ διηγθι-
σμένου, ἔχοντος κεκοσμημένα τὰ ἄκρα τῶν κεραιῶν.

"Οπ. + ΘΕΟ—ΔΟΡΟC—ΠΑΘΑΡ—ΟΚΑΔ' = + Θεο
δόρο σπαθαροκαδ(ιδάτῳ).

0,024. (A. E. 68). Καλῆς διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἐκατονταετηρίς.

536. — Διπλοῦς σταυρὸς ἔχων εἰς μὲν τὸ κέντρον τῶν κεραιῶν ἀκτῖνας εἰς δὲ τὰ ἄκρα μηνοειδεῖς ἀποφύσεις, περιβαλλόμενος δ' ἐκατέρῳθεν ὑπὸ φυλλοειδῶν κοσμημάτων μετὰ μακροῦ μίσχου. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ γραμμῆς.

"Οπ. + ΝΗΚΟ — ΛΔΟCΠΑ — . ΑΡΟΚΑ — ..ΙΔΑ . =
+ Νηκολάο σπα[θ]αρονα[νδ]ιδά[τω]. 'Ἐν κύκλῳ γραμμῆς.

0,021. (Σ. Π. 1898-99 ΚΔ' 5). Καλῆς διατηρήσεως ἀλλὰ βαρβάρου τεχνοτροπίας. Θ'—Ι' ἐκατονταετηρίς.

537. — ΚΕΡΟΗΘΕΙ . ωCωΔ' = *K(ύρι)ε βοήθει [τ]ῷ σῷ δ(oύλῳ)*, πέριξ διπλοῦ σταυροῦ διηγθισμένου ἐπὶ τετραβάθμου βάσεως.

"Οπ. ΑΝΤΟΝ'Β' — ΣΠΑΘΑΡΟ — ΚΑΝΔΙΔ' = 'Αντον(iώ) β(ασιλικῷ) σπαθαροναγδιδ(άτῳ).

0,021. (Δ. Ε. 2976). Καλῆς διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἐκατονταετηρίς

538. — Όμοιώς, ἀλλ' ἡ ἐπιγραφὴ ἐντὸς δύο κύκλων σφαιριδίων.

"Οπ. — ΣΠΑΘΑ . — ΚΑΝΔΙ . — ΤΟ . . . — ΗV . =
.... σπαθα[ρο]κανδι[δά]το

0,018. (Δ. Ε. 1901). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἐκατονναετηρίς.

539. — Τύπος ἔξιτηλος, πιθανῶς ταὼς κατ' ἐνώπιον, ἔχων ἀναπεπταμένην τὴν οὐράνην ἐν εἴδει διπτιδίου.

Οπ. — ΕΙΤ ωCω — . ΟΥΛΩ . ΚΗΤ — . ΣΙΛΕΙΚΩ — ΣΠΑΘΑΡΟ . — = [*K(ύρι)ε βοήθει τῷ σῷ δούλῳ*] *[Ni]-κήτ[α β]ασιλεικῷ σπαθαρο[κανδιδ](άτῳ)*.

0,025. (Δ. Ε. 3226). Μετρίας διατηρήσεως Η' - Θ' ἐκατονταετηρίς

540. — ΕΡΟΗΘΕΙ . C = [+ *Kύρι]ε βοήθει [τῷ σῷ δούλῳ]*, πέριξ περιωτοῦ ζώου καθημένου ἐπὶ τῶν διπισθίων ποδῶν καὶ ἀποβλέποντος πρὸς τὰ δεξιά.

"Οπ. + ΘΕΟ . . — . ω . . — ΣΠΑΘΑΡ — ΟΚ.ΝΔ. — ..Τω = + Θεο[δοσί]ῳ (;) σπαθαρο[α]νδ[ιδά]τω.

0,022. (Ε. Σ. 13173, 63). Μετρίας διατηρήσεως.

541.— . . — ΤΩΣ . . — ΠΕΤ . . — ΣΠΑΘ . . — . ΔΔ.
 = [+ $K(\nu\varrho i)\varepsilon \beta(o\dot{\eta})\vartheta(ei)$] τῷ σ[ῷ δού]λῳ Πέτρῳ σπαθ[αρ(o)καν]-
 δ(i)δ[ά](τῷ).

"Οπ. . . | ω — . . ΑC — . R. CP — Γ.

0,017. (Α. E. 1906). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἐκατονταετηρίς.

542.— ΜΗΡ—ΘV. Προτομὴ τῆς Θεοτόκου κατ' ἐνώπιον.

"Οπ. ΘΚΕΡΘ — ΠΟΛΝΕΥ — Κ. ΣΠΑ — ΘΚΔΔΤΟ —
 . . . = Θ(εοτό)κε β(οή)θ(ει) Πολυεύκ[τῷ] σπαθ(αρ)oκ(αν]δ(i)δ(ά)το . . .
 0,028. (Α. E. 2373). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

543.— ΜΗΡ—ΘV. 'Ομοίως, ἀλλ' ἡ Θεοτόκος ἀνατείνει τὰς χει-
 ρας ἐν στάσει δεήσεως,

"Οπ. ΘΚΕΡΘ — ΚΩΝΣΠΑ — ΘΚΑΝΔΔ. — ΑΡΧΟΝΤΗ
 = Θ(εοτό)κε β(οή)θ(ει) Κων(σταντίν)φ(σπαθ(αρο)κανδ(i)δ[ά](τῷ) ἄρχοντη.

0,018. (Σ. Π. Ακαδ. ἔτος 1899-1900 43). Καλῆς διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἐκα-
 τονταετηρίς. 'Εδημοσιεύθη ὑπὸ Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. Εφημ. Νομ. Αρχ.
 τόμ. Γ' σελ.

544.— ΜΗΡ—ΘV. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεο-
 μένης.

"Οπ. + — ΚΕΡΘ' — . . . ΤΔ — . ΘΚΔΔ — . ΤΩΚ. — . Τ. .
 = + $K(\nu\varrho i)\varepsilon \beta(o\dot{\eta})\vartheta(ei)$. . . [σπα]θ(αρο)κ(αν]δ(i)δ[ά]τῳ

0,019. (Ε. Σ. 13173, 27). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς

545.— ΜΗΡ—ΘV. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου φερού-
 σης δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὸ βρέφος ἐπὶ τοῦ στήθους ἐν δίσκῳ.

"Οπ. + ΙΩΡ' — ΣΠΑΘΚΑ — . ΔΔΤΟΥC — ΠΑΝΟ. =
 + 'Ιω(άννου) β(ασιλικοῦ) σπαθ(αρο)κα[ν]δ(i)δ(άτον) τοῦ Σπαγο[ῦ].

0,020. (Α. E. 3069). Καλῆς διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς. (Οἰκο-
 γενειακόν).

546.— ΜΗΡ—ΘV. 'Η Θεοτόκος ἴσταμένη κατ' ἐνώπιον, ἀνατεί-
 νουσα χεῖρας ἵκειμας. 'Ο πέπλος αὐτῆς ἐκτείνεται ἐκατέρωθεν διὰ
 τῶν χειρῶν.

"Οπ. + — ΘΚΕΡΘ,—ΜΙΧΑΗΛ—CΠΑΘΚΑ.—ΔΣΑΔΜΙ — ΟVN. = + Θ(εοτό)κε β(οή)θ(ει) Μιχαὴλ σπαθαροκα[ν]δ(ιδάτω) καὶ ἀδμ. ονν. (;).

0,020. (A. E. 3074). Μετρίας διατηρήσεως. I'—IA' ἑκατονταετηρίς.

547.—ΜΗΡ—ΘΝ. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου, ἔχουσης τὰς χεῖρας πρὸ τοῦ στήθους.

"Οπ. + ΘΕΟΔ,—Ρ, CΠ. Θ, P,—ΚΑΝΔΔΣΕ—ΠΙΤ. ΑΓΑ —..... = + Θεοδ(ώ)ρ(ω) σπ[α]θαροκανδ(ι)δ(άτω) καὶ ἐπὶ τ[ῶν] ἄγα.....

0,024. (A. E. 1915). Μετρίας διατηρήσεως. Φέρει τέσσαρας κατὰ σειρὰν ὅπας γενομένας δι' ὁξέος ὀργάνου I'—IA' ἑκατονταετηρίς.

548.—.... ΤΑC = [+ δ ἄγιος] Νικήτας, ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς κυκλικῶς τοῦ ἀγίου τούτου κατ'ἐνώπιον ἐν προτομῇ ἀποτελιμμένη.

"Οπ. + ΝΙ. — ΗΤΑCΠ. — ΚΑΝ = + Ni[κ]ήτα σπ[αθ](α-ο)καν[δ](ιδάτω).

0,022. (A. E. 2543). Μετρίας διατηρήσεως. I'—IA' ἑκατονταετηρίς.

Στράτορες.

549.—Σταυροειδὲς μονογράφημα (=Θεοτόκε βοήθει) τῷ σῷ δούλῳ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν.

"Οπ. + ΚΩΝ.—.ΤΑΝΤΙ—.ΩΒ CΤΡ—ΑΤΟΡΙ = + Kων-[σ]ταυτί[ν]ῳ β(ασιλικῷ) στράτορι.

0,026. (A. E. 2275). Καλῆς διατηρήσεως. Ή'—Θ' ἑκατονταετηρίς Schlumberger, Sigilllographie σελ. 597.

550.—Σταυροειδὲς μονογράφημα (=Θεοτόκε βοήθει) ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς ἀετοῦ ἔχοντος ἀναπεπταμένας τὰς πτέρυγας καὶ διεστῶτα τὰ σκέλη, ἀποβλέποντος πρὸς τὰ δεξιά.

"Οπ. CΕΡΓΙ—ΟΥΒΑΣΙ—ΛΙΚΟΥΣΤ—ΡΑΤΟΡ—ΟC= Σεργίου βασιλικοῦ στράτορος.

0,031. (E. Σ. 13076). Καλῆς διατηρήσεως. Z—H' ἑκατονταετηρίς.

TRE DIFFERENTI TEORIE

SULL' ORIGINE DELLE MONETE DEI NOMOS DELL' ANTICO EGITTO

(*Tavola VIII*)

A prossimi intervalli uno dall' altro furono pubblicate tre memorie sull' origine delle monete dei *Nomos*.

Prima a comparire fu quella dello scrivente, « *Monete dei Nomi, astronomiche ed altre commemorative* »¹.

Seconda, « *Essai sur l'origine des monnaies des Nomes d'Égypte* » del Sig^{re} A. Parazzoli².

Terza, « *Notes sur les médailles des Nomes de l'Égypte romaine* », del Sig^{re} E. D. J. Dutilh³.

La prima, suppone che le dette monete ebbero origine in seguito all' emissione di altre monete di carattere commemorativo e con queste e con quelle s' intese di commemorare Ottavio allorchè ricevette il titolo di *Augustus*.

La seconda, pretende che le monete dei Nomos furono emesse per eternare l' omaggio e la riconoscenza che tutte le provincie dell' Egitto rendevano agli Augusti che fecero abbandono delle somme dovute al fisco.

Finalmente la terza, vorrebbe che quelle monete commemorano le decennalia degli Augusti che le fecero emettere.

Tre memorie, tre idee e conclusioni differenti.

1. Rivista Italiana di Numismatica. Anno XIV, Fasc. II, Milano 1901.

2. Revue Numismatique 1901, p. 167.

3. Revue Belge de Numismatique, année 1902-1903.

In uno studio intitolato «*Dell'affinità delle monete di restituzione e le monete dei Nomi di Egitto*¹», studio che fa seguito alla memoria che chiameremo n° 1, non fu possibile di dispensarmi di fare delle contro-osservazioni alle conclusioni si storiche che cronologiche contenute nella memoria n° 2: in conseguenza di ciò, l'autore di quella in una sua recente pubblicazione² ha creduto bene di dare la risposta e di questa ce ne occuperemo a suo tempo.

Nell'occasione del Congresso internazionale di Scienze Storiche, tenutosi a Roma nell'aprile 1903, inviai il mio obolo alla sezione di Numismatica. Il tema da me scelto si agirava sopra le *decennalia* ricordate sulle monete alessandrine³. Poco tempo dopo quella pubblicazione, veniva alla luce la memoria n° 3 la quale tra le altre cose conclude che le monete alessandrine con la leggenda ΠΕΡΙΟΔΟC ecc: ecc: sono la conseguenza delle monete dei *Nomos* e le une come le altre intendano di commemorare le decennalia dei differenti Augusti.

Non è certo per il diletto di fare della critica se avventuro di sintetizzare la memoria n° 3, come pure se ritorno a combattere quella n° 2 unitamente alle conclusioni avanzate nella risposta di cui ho accennato. Non dubito che il lettore imparziale capirà come che ciò sia un'impulso naturale in tutti coloro che alla ricerca della soluzione di certi problemi, allorchè credono di averli risolti sia in totale che in parte, sorgono delle nuove teorie per contrastare la verità.

Sopra a tutto, tengo a premettere che non è una critica (nel vero senso della parola) che intendo di tessere sulla

1. Journal international d'Archéologie Numismatique, Tom V, 1901, pag. 71.

2. *Numismatique Alexandrine*. Revue Numismatique 1903, p. 266.

3. ΠΕΡΙΟΔΟC sulle monete Alessandrine. Congresso di Scienze Storiche, Roma 1903.

memoria pubblicata dal mio maestro ed eccellente amico Sig^{re} E. D. J. Dutilh, ma con delle semplici contro-osservazioni e con l'aiuto di monumenti, editi ed inediti, tenterò di vedere se ci sarà dato di giungere a qualche cosa di più concreto.

Sovente dalle discussioni ne sorge la verità e questo è giusto quanto mi auguro di potere raggiungere con il tema che ora ci interessa.

PARTE PRIMA

§ 1.

Il Dutilh in appoggio alla sua elaborata teoria, cita diverse monete pubblicate nei differenti cataloghi; monete che se in parte esistessero darebbero, un'apparenza piuttosto solida alla di lui teoria. Fra le monete in questione alcune non esistono affatto, altre sono dubbiose, mentre poi fà assegnamento sopra la mancanza di certe monete le quali pur troppo esistono.

Fra le monete che non esistono primeggia una di Domiziano sul cui rovescio il Postolakas¹ credette di leggervi ΕΤΟΥΣ ΔΕΚ. IEPOY, scritto in giro al busto di Isis. Se è indubitabile che il Postolakas nella ricostituzione di quella leggenda fu indotto in errore, è ancora incontestabile che il sapiente nummografo trasse un raro profitto delle lettere quasi scomparse e seppe dare a quella leggenda un'aspetto così veritiero e così ammissibile, tanto che non suscitò il minimo sospetto ne al Dr^e Ludwig Schwabe ne al Dutilh e forse anche a molti altri; anzi il Dutilh vi si è appigliato e ne forma la colonna di sostegno di quanto andò dimostrando nello studio che ora esaminiamo.

1. Νομίσματα κατατεθέντα, 1883 - 84, σελ. 193.

La moneta in questione anzi chè essere rara essa è comunitissima ed è conosciuta in tutto le collezioni¹. Ecco la sua vera descrizione:

Av. AVΤΟΚ ΚΑΙΣΑΡ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. Testa di Domiziano laureata, rivolta a d.

Rv. Busto della Dea Isis rivolta a d., la testa ornata di una corona di corna di bove, spighe ed un disco nel mezzo; sul petto il nodo Isiaco. Nel campo la data, ΕΤΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ, scritto in giro al busto della Dea.

Æ m m. 25 = scala Mionnet, 6 $\frac{1}{2}$ = pollici inglesi, 9,5 (Tav. VIII, N° 1).

Si osserverà che la leggenda del rovescio ricostituita dal Postolakas differisce da quella che ho dato più sopra, per due sole lettere, cioè, un Κ in luogo di un Υ ed un Ι invece di un Τ. Le due lettere erroneamente ricostituite essendo vicine tra di loro spiegano come che la moneta in quel punto speciale essendo di cattiva conservazione ha dato luogo di leggervi ΔΕΚΙΕΡΟΥ in vece di ΔΕΥΤΕΡΟΥ.

Per un momento supponiamo pure che ΕΤΟΥΣ ΔΕΚΙΕΡΟΥ sia veramente scritto sulla moneta in questione, in tale caso quella data indicherebbe che la moneta dovette essere stata emessa l'anno 10º (alessandrino) di Domiziano ma, è bene noto che quell'imperatore non potette celebrare le decennalia prima del 13 Settembre 91 d. C., questa data trovandosi

1. Mionnet, n° 578. Museo Lavy, n° 5587. B. M. n° 302. Coll. Dattari, n° 502 ed altri come Media Barba ecc. (questa moneta manca nel catalogo della Coll. Demetrio descritta dal Feuardant).

2. Avendo domandato all'egregio mio amico Sgr^e Svoronos, se la leggenda del Postolakas era giusta, o no, egli gentilmente mi rispose che io avevo ragione, perché sulla moneta in questione vi è scritto ΕΤΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ. Allorché il Sgr^e Svoronos mi ha inviato le bozze di questa memoria, mi ha pregato di aggiungervi una rettifica, la quale credo bene di darla in extenso: [Τῆς πλάνης τοῦ κ. Dutilh αἰτιος ἐγενόμην ἐγώ, δστις ἐρωτηθεὶς ἐν καιρῷ ὑπ' αὐτοῦ ἀν ι ἀνάγνωσις τοῦ Ποστολάκα ἦτο δρυή, ἀπήντησα καταφτικῶς ὡς πλανηθεὶς τότε ὑπὸ τῆς κακῆς διατηρήσεως τοῦ ἐν λόγῳ νομίσματος. I. Σβιορώνος].

nell' anno 11º alessandrino, ne viene di conseguenza che ΕΤΟΥΣ ΔΕΚΙΕΡΟΥ, avrebbe potuto riferirsi all' anno 10º e non poteva mai sottintendersi per *l'anno sacro delle decennalie.*

Quantunque il D. abbia rievocato i tempi di Sylla ed abbia cercato di dimostrare la ragione per cui Domiziano scelse la Dea Isis a preferenza delle altre dtvinità, resta sempre difficile di abituarsi all' idea che l' originatore delle monete nomiche sulle quali immancabilmente vi fece scrivere il nome di una provincia oppure di una città ed in relazione a quel nome, vi fece figurare la divinità locale, egli abbia potuto fare emettere delle monete, il cui modulo, il carattere, l' aspetto e tutto insieme, non solo erano differenti da quelle monete speciali (dei nomos), ma erano esattamente simili alle monete ordinarie; come pure, sembra impossibile che sia stato scelto per tipo del rovescio uno così tanto comune quale è il busto d' Isis che si ritrova sulle monete dei primi anni di quel regno¹ e non ostante tutte queste differenze, abbia potuto dare alle une come alle altre lo stesso significato commemorativo.

§ 2.

Mentre che quasi tutti gli autori si antichi che moderni i quali si occuparono delle monete di questa piccola serie, la prima data che assegnano alle monete dei nomos di Traiano, è l' anno 12º (LIB), il D. giustamente fà osservare che delle simili monete dello stesso imperatore, descritte in due cataloghi, portano la data dell' anno 11º (LIA).

Le monete in questione sono, una del *Nomos Heracleo-*

1. Le monete di Domiziano con il busto d' Isis portano le date tutte scritte in intiero ΕΤΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ, ΕΤΟΥΣ ΤΡΙΤΟΥ, ΕΤΟΥΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ. Lo stessissimo busto d' Isis trovasi pure sulle monete di Vespasiano degli anni 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

polites, pubblicata nel catalogo Seyfer¹, la quale secondo il Dr^e L. Schwabe², oggi dovrebbe trovarsi a fare parte delle ricche collezioni del Sig^r A. Löbbecke di Brunswick. Disgraziatamente il citato signore nega di possederla³. L'altra moneta è del *Nomos Memphites*, pubblicata dal Poole⁴. Una simile è entrata da poco tempo nella mia collezione, ma per nostra mala sorte, tanto l'una che l'altra sono di cattiva conservazione e lasciano nel dubbio se la data debba essere letta **LIA**, anzi che, **LID** (Tav. VIII, N° 2)⁵.

Il D. ha dimenticato di fare rilevare un punto in suo favore, cioè, che le monete le quali ora ci occupano sono di m.m. 26 circa, mentre che le altre monete dei Nomos dei tempi di Traiano che portano le date degl' anni **LIB**, **LIG**, **LID**, **LIE**, **LIS**, **LK**, sono di m.m. 35 a 36. Questa diversità di moduli tra monete emesse in differente epoca (supposto che la data sia **LIA**) la ritroviamo tra le monete della stessa serie emesse da Adriano allor che le prime emissioni (anni **LZ**, e **LH**) sono del modulo maggiore (m.m. 35) mentre quelle della successiva emissione sono dei due moduli inferiori. L' alternare di moduli comune ai due regni per le monete di quella serie speciale, rende possibile che le monete di m.m. 26 di Traiano portino una data differente da quelle del mo-

1. e 2 Autori citati dal Dutilh.

3. Il Sig^r A. Löbbecke al quale mi diressi per ottenere un impronta di quella moneta, gentilmente mi rispose che non l'aveva mai posseduta.

4. Sia per dimenticanza, oppure giusto per la ragione che la data sulla moneta del BM. è incerta, quella data non venne menzionata nell'introduzione ove il Poole a pag XCVII; dice, *Traian years* 12. 13. 14. 15. Omette l'anno 11°.

5. Avendo domandato all' Illmo Sig^r B. W. Head di favorirmi un impronta di quella moneta, nella di lui assenza l' egregio Sgr^e Herbert A. Grueber con la sua solita sollecitudine e gentilezza m' invia l' impronta accompagnata da una lettera con qualche osservazione « *On the coin to which you refer (B. M. cat N. 19 p. 545) Isis certainly holds an apple or a globe in her left hand not the uraeus. The date read LIA which Mr Poole reads LID.* »

dulo maggiore. Nello stesso tempo le monete dei Nomos emesse da Adriano nell' anno 11° sono di due moduli distinti (m.m. 14 e 19 rispettivamente), per cui nulla osta che ancora sotto di Traiano, in uno stesso anno, si abbiano potuto emettere di quelle monete di due moduli differenti, in tale caso, la moneta del *nomos Memphite* può benissimo portare la lettera ΛΙΔ (14). Nell' incertezza, credo che per il momento sia bene di non fare troppo assegnamento sopra quella data incerta (ΛΙΑ).

Che le monete dei nomos con la date dell' anno 11° di Traiano, esistino o no, il D. ha pienamente ragione di dire che quella data corrisponde all' anno 10° regale di Roma ma, ha torto di asserire che le monete dei Nomos dell' anno 20° dello stesso imperatore, debbano commemorare le seconde decennalia. Se la data ΛΙΑ (11°) equivale all' anno 10° (regale), è impossibile che il 20° (regale) non corrisponda all' alessandrino ΛΚΑ (22°). Traiano avendo regnato 19 anni, 6 mesi e 15 giorni, non visse abbastanza per celebrare le seconde decennalia, per cui se le monete dei Nomos con l' incerta data ΛΙΑ possano riferire alle prime decennalia, quelle con la data ΛΚ, devano riferire a qualche altra commemorazione.

§ 3.

Per ciò che riguarda le monete di Adriano il D. basa le sue congetture sul di lui carattere maligno e invidioso e tanto è impressionato della storia descritta dal Crevier¹ che lo conduce à concludere:

J'attribuerai par conséquent à cette malignité et à cette envie d'Adrien le changement qu'il apporta dans la chronologie d'abord et dans la dimension ensuite, à ses émissions des médailles nomiques.

1. Histoire des empereurs romains. Paris, 1827.

Per conto mio confesso di non potermi inclinare dinanzi a quella conclusione e ciò per la semplice ragione che Adriano per quanto sia stato dotato di malignità e d'invidia, non vedo come che abbia potuto commemorare nell'anno 7º di regno (regale) quello che doveva ricordare il compimento di un periodo di 10 anni. Se le monete con la data dell'anno 11º (LIA) le quali comme vorrebbe il D. ancora esse commemorano le decennalia, tanto basta per stabilire con tutta sicurezza che le monete battute negl'anni 7 e 8 devano la loro emissione ad un fine differente.

Le monete con la data dell'anno LIA (11º) possono appartenere all'anno 10º regale di Roma per la sola combinazione che esse potettero essere state battute, tra il 12 ed il 29 di Agosto 127 a. C. (spazio di 17 giorni), cosa possibile ma, ancora poco probabile e non esito a dire che qual ora le monete in questione avessero dovuto commemorare le decennalia, con molta probabilità avrebbero portato la data dell'anno LIB. Questa probabilità viene suggerita da un punto essenzialmente importante, affermato non solo dalla logica ma, ancora dalle monete stesse. A me sembra quasi certo che tutte le commemorazioni le quali si riferivano agli Augusti ancora viventi, quali le decennalia ed altre simili, non era possibile che le provincie come le Colonie (per poco lunghi che fossero dalla capitale), celebrassero quelle feste contemporaneamente a Roma, tutto ciò per la buona ragione, che l'Augusto poteva morire qualche giorno avanti la celebrazione delle feste che si facevano in di lui onore, salute e prosperità. E impossibile che il caso non sia stato previsto dai governanti dei tempi; anzi, senza alcun dubbio, è giusto dietro questa previsione che manchiamo di monete con le date dell'anno nuovo per quegli Augusti che morirono così prossimi al primo dell'anno¹.

1. Solamente per Augusto abbiamo monete con la data de l'anno 42º mentre che egli morì alla fine del 41º (vedi appunto n° 1).

Il D. vorrebbe che nella ricorrenza delle decennalia, Adriano ricevette il titolo di *Pater Patriae* e Sabina quello di Augusta. Non sò se questo punto cronologico lo abbia rilevato dal Crevier oppure da qualche altro autore a me ignoto ma, le monete che chiama a testimoniare quell'asserzione provano che indubbiamente Adriano ricevette quel titolo nel 128¹ e questa è la data che più o meno tutti gli autori assegnano alle monete di Roma che portano quel titolo. Le monete alessandrine di Sabina per il momento stabiliscono che essa ricevette il titolo di Augusta non prima del 128, ne dopo il 129 d. C.².

Riassumiamo le date sulle monete che il D. vorrebbe, concatenate tra di loro e tutte dovrebbero ricordare l'epoca delle decennalia di Adriano.

Monete dei nomos del maggiore modulo degl' anni 7 e 8 (LZ—LH) tra il 122 ed il 124 d. C.

Monete dei nomos dei due moduli inferiori dell' anno 11° (LIA) d. C. 126-127.

Monete con la leggenda di ΠΑΤΗΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ (*Pater Patriae*) degl' anni 12 e 13 (LIB—L'Γ) tra il 127 ad il 129 d. C.

Monete all' effigie di Sabina Augusta dell' anno (LΙΓ) d. C. 128-129.

È chiaro che tutte quelle monete furono battute in differenti epoche e rigorosamente parlando, lo furono tra il 122 ed il 129 d. C. Come è dunque possibile di potere ammettere che con tutte quelle differenti date si intendesse di ricordare una data comune e nello stesso tempo ricordare ciò che aveniva a Roma l' 11 di Agosto 127 d. C. ?

1. I nⁱ 1310-1311 citati dal Dutilh portano le date degl' anni LIB, LΙΓ che corrispondano agli anni d. C. 127-128-129.

2. Le prime monete di Sabina portano la data dell' anno LΙΓ (13) che corrisponde all' anni d. C. 128-129.

§ 4.

La parte della memoria che tratta delle monete di Antonino Pio mi riesce difficile a distinguarla, perciò onde agevolarmi il compito ed anche per tema di non spiegarmi tanto quanto basti per farmi capire, ho creduto bene di dare in *extenso* i passaggi più salienti dando loro un numero progressivo che servirà per le referenze che mano mano dovrò rinviare il cortese lettore.

1° *Il est presque certain, qu'avec la modestie et la simplicité du caractère d'Antonin et le respect qu'il portait à Rome et à ses institutions, ayant à célébrer en 147-148 (deve dire 147 solamente), le neuvième centième anniversaire de la fondation de Rome et ses vœux décennaux, il n'a pas hésité un seul instant à donner la préséance à Rome, c'est pour cela, me semble-t-il, qu'ayant dépassé tant soit peu les émissions numismatomorphes, il a fait frapper en 145-146 (deve dire 144-145), huitième-neuvième année alexandrine du règne, et unissant ces deux solennités, il a doté l'Égypte de cette belle série des médailles zodiacales datée de l'an 8.*

2° *En même temps que les médailles zodiacales, il fit émettre celles des nomes, laissant voir sur leur revers la divinité locale, venant présenter à son fils adoptif et à lui, en tant que chefs de l'État, ses hommages et ses voeux à l'occasion de la double solennité que Rome et ses colonies étaient en train de célébrer.*

3° *Enfin, et comme clôture de ces fêtes, il fit émettre dans la dixième année alexandrine du règne 147-148 (deve dire 146-147), celles sur lesquelles nous voyons figurer presque tous les travaux d'Hercule.*

4° *La meilleure preuve que les médailles zodiacales et celles aux travaux d'Hercule n'avaient aucun rapport avec celles des vœux décennaux d'Antonin et ceux de son fils adoptif, mais qu'elles visaient exclusivement les jeux séculaires.*

laires, c'est qu'il ne se rencontre pas de ces premières à l'effigie de Marc Aurèle César, tandis qu'il s'en trouve dans presque toutes les collections des exemplaires à sujets nomiques.

5° *Cette observation se trouve confirmée par une rare monnaie du règne de Marc-Aurèle empereur, B. M. C. n° 1289, rappresentant Hercule aux prises avec le lion de Némée. datée de l'an 15 du règne, cette date correspondant à celle de l'année alexandrine 175-176 (deve dire, 174-175), soit la trentième, ou le troisième anniversaire décennal des jeux séculaires que cet empereur avait célébrés avec Antonin en 145-146 (deve dire, 144-145) lorsque il n'était que César, et qu'il a cru devoir commémorer lorsque it était empereur.*

Da prima si osserverà che per una svista involontaria la corrispondenza delle date alessandrine non corrispondono con quelle dell' era volgare; tanto basta per sconvolgere molti dei calcoli sopra i quali dipendono le conclusioni.

Nei passagi n° 1, 2 e 3 l'autore si sforza di fare risaltare che Antonino l'ottavo anno alessandrino nell' occasione delle doppie solennità (le decennalia e le secolari) dotò l'Egitto delle monete zodiacali ed insieme a queste fece emettere quelle dei *nomos*; quindi nell' anno decimo (alessandrino) alla chiusura di quelle feste fece emettere le monete sulle quali vi figurano i diversi lavori di Ercole.

Supponiamo che sia pure così, ma come si spiega la contraddizione dell' passaggio n° 4 allor che vuole che le monete zodiacali e quelle dei lavori di Ercole non furono emesse allo scopo di commemorare le decennalia? Dobbiamo con ciò interpretare che le monete dei *nomos* e quelle zodiacali benchè emesse nello stesso tempo e giusto all' epoca che si celebravano le doppie solennità, le prime commemorano le feste *saeculares*, le seconde, indipendentemente dalle altre, commemorano le decennalia? Se tale è l' interpretazione

che dobbiamo dare a quel passaggio, questo viene contraddetto dalla prova che egli intende di dare, cioè che non esistono monete zodiacali all' effigie di Marco Aurelio Cesare; giacchè ne posso una nella mia collezione (Tav. VIII, N° 3) che rappresenta *Venere in Toro* con la data LH (8).

Il D. vorrebbe che Roma e le colonie celebrassero le doppie solennità tutte ad un tempo e che solo l'Egitto non vi partecipasse E difficile per non dire addirittura impossibile di rendersi conto qual fù la ragione che impedisse Antonino di non permettere che Alessandria al pari delle altre provincie celebrasse quelle feste contemporaneamente a Roma.

In via normale Antonino dovette celebrare le *saeculares* nel suo decimo anno regale di Roma che corrisponde all' 10º e 11º alessandrino, poichè l' anno secolare trovasi a fare parte di quei due anni (10º, 899-900; 11º, 900-901) epoche che per quanto si sappia nulla ostava che l' Egitto partecipasse alle doppie solennità; tanto piu che il D. ci dice che nell' anno 10º alessandrino (899-900) l' Egitto chiudeva le feste che avevano avuto principio nell' anno 8º.

Pur troppo gli storici sono così unanimi circa la modestia, la semplicità ed il rispetto che ebbe Antonino alle istituzioni di Roma, che non possiamo fare a meno di crederlo; ma, se comme vorrebbe il D. la modestia di Antonino la dovessimo giudicare dai monumenti numismatici commemoranti le due solennità, anzi che di modestia, Antonino avrebbe dato prova di alterigia. Stà nel fatto che le *saeculares* le quali dovevano inneggiare la grandezza e la possanza di Roma, non sono menzionate sulle monete; per contro, le *decennalia* che miravano personalmente l'imperatore, e giusto Antonino che ne fece più sfarzo dei che i suoi predecessori tanto che sulle monete di Roma, quell'avvenimento non era più stato ricordato da che lo aveva fatto Augusto.

Il D. a vantaggio della sua teoria, fà grande assegnamento sulle monete del 10º anno di Antonino ove vi figurano i tanti lavori di Ercole ma, a contrastargli le ipotesi che ne deriva, sono la presenza di quelle stesse monete che vennero emesse negli anni 4º, 5º, 6º, 8º ed anche 24º. Ancora da questo lato è impossibile di ammettere che le monete Erculee del 10º anno sieno state emesse ad un fine differente da quello che vennero emesse le loro simili nei primi e gli ultimi anni dello stesso regno.

L'ipotesi che le monete con i lavori di Ercole siano state emesse per commemorare la fine delle feste saeculares, non perito a dire che essa, è sbagliata e il D. stesso ci fornisce il materiale per provarlo.

Egli vorrebbe che quel tipo di monete emesse prima da Marco Aurelio, quindi da Settimio Severo, sieno concatenate con le simili monete emesse l' anno 10º di Antonino e da ciò ne conclude che con quelle emesse da M. Aurelio si volle commemorare il terzo decennio da che vennero celebrate le saeculares e con quelle di S. Severo il sesto decennio delle stesse feste. Tutto è possibile, ma di questo passo le feste avrebbero perso il secolare aspetto e sarebbero divenute addirittura decennali! A parte questa idea logica, troviamo che i calcoli che si riferiscono alla distanza da una emissione all'altra non sono esatti cioè:

La moneta di M. Aurelio (B. M n° 1289) con Ercole ed il Leone di Nemea, data dell' anno 15º; 174 175 d. C. (e non 175-176); quella di Geta Cesare (Dattari n° 4053), data dell' anno 10º, 201-202 d.C., quello dello stesso Cesare (B.M. n° 1479) data dell' anno 11º 202-203 d. C. Come abbiamo già detto, le feste saeculares dovettero avere luogo nel 147 d. C. (900 di Roma) per cui, $147 + 30 = 177$ e non 174 oppure 175 (emissione di M. Aurelio), $147 + 60 = 207$ e non 202 oppure 203 (emissione di S. Severo). Se poi il D. vuole che i 30 ad i 60 anni si conteggino non più dal 900 ma dall' anno che furono

emesse le monete zodiacali (897-898), avremo, $144 + 30 = 174$, oppure $145 + 30 = 175$ e $144 + 60 = 204$, oppure $145 + 60 = 205$. Si in una maniera che nell'altra, i calcoli non corrispondono con le conclusioni.

È da deplofare che l'autore non abbia tenuto un poco più in conto il mio catalogo¹ nel quale tra le altre monete che avrebbero potuto agevolarlo nel suo arduo studio, al n° 3827 avrebbe trovato descritta una moneta di Commodo Cesare con al rovescio Ercole ed il toro di Creta (Tav. VIII, N° 4); essa porta la data dell'anno 17º di M. Aurelio (176-177 d. C.). A se sola quella moneta gli avrebbe provato il fallo della sua teoria, poichè non credo che l'autore voglia ammettere che M. Aurelio abbia fatto celebrare quelle feste a due anni d'intervallo le une dalle altre; oltre la poca probabilità di un tale procedere, il calcolo di 30 anni sarebbe ancora più inesatto.

§ 6.

Altro non resta che discutere circa il qualificativo delle monete dei *Nomos* ed ecco quello che dice il Dutilh:

.

n'ont jamais servi comme espèces commerciales et courrantes
n'étaient que des médailles commémoratives.

Che esse sieno delle monete commemorative (non medaglie), è possibile e questa è ancora la mia opinione; ma, allora come lo sono più o meno le altre monete romane. In quanto a non doverle considerare come moneta corrente sono di opinione tutto affatto contraria. Per quante ragioni volessi controporre all'idea del Dutilh, non sarebbero che delle semplici ipotesi e di queste credo meglio di non farne

1. NUMI AUGG ALEXANDRINI.

uso perchè le ritengo più nocive che vantaggiose per la scienza; mi limiterò solo a dire che le monete dei *Nomos* emesse dai quattro Augusti, nell' insieme sono di quattro moduli differenti, i quali si ripetono sulle monete ordinarie, come pure molti dei loro rovesci sono comuni alle due serie in specialmodo le piccolissime monete di Adriano (Tav.VIII, A-1)¹. Or dunque la similiarità che risulta tra le monete dei nomi e quelle ordinarie cioè, metallo, modulo, spessore, peso, lo stesso diritto, e spesso ancora lo stesso rovescio, personalmente mi è difficile di concepire come per il solo fatto che le monetæ dei nomos portando una legenda (spesso quasi invisibile) in causa di quella perdessero il valore che godevano le consorelle.

PARTE SECONDA.

Nous restons donc convencu que notre hypothèse sur l'Origine des monnaies des noms sera admise par tous ceux qui n'apportent pas de parti pris dans l'étude des problèmes historiques.

Questa è la conclusione della risposta che il sig^{re} Parazzoli ha creduto bene di dare alle contro-osservazioni che feci sul di lui studio «*Origine des monnaies des noms*»². Dico francamente che quella conclusione è assai ardita, tanto per il supremo giudizio che fà dell' opera propria, quanto di attribuire di partito preso colui oppure coloro che non possano pensare come lui, ne tampoco possano accettare le di lui ipotesi.

Riguardo al partito preso, siccome non ho alcun dubbio che quel dire visa direttamente il sottoscritto, tengo ad assicurare il benevolo lettore ed anche l'autore che tale non è il caso: le contro-osservazioni che feci sopra il suo

1. I nⁱ I, H sono monete dei nomos; i nⁱ B, F sono monete ordinario

2. op. cit.

primo studio e quelle che stò per fare del suo secondo. mi vennero dettate dal dovere che s' impone a chi con ragione oppure con torto, crede di rendere un servizio alla scienza. In quanto all' irrevocabile giudizio che l'a utore ha dato alle sue proprie ipotesi, non è certo quello che mi arresterà, molto più che l' autore con dei fatti nuovi mi porge la materia di potere affermare quello che dissi del suo primo studio e più ancora, di potere annullare le conclusioni del secondo.

§ 1.

Dopo una non indifferente quantità di calcoli, di cifre e di date, il P. fà giustamente rilevare che le emissioni delle monete dei nomi furono fatte nell' ordine seguente:

Domiziano,	nell' anno	11 ^o	dal	29 ¹	agosto	91	al	28	agosto	92	d C
Traiano,	"	"	12 ^o	"	29	"	108	"	28	"	109 "
Adriano,	"	"	11 ^o	"	29	"	126	"	28 ²	"	127 "
Antonino Pio,	"	"	8 ^o	"	29	"	144	"	28	"	145 "

Da quel prospetto ne fà risultare l' equazione seguente, anno 91 + 18 anni = 109, 109 + 18 = 127, 127 + 18 = 145

Questo risultato gli fà esclamare, *Voilà notre cycle de 18 ans.*

Servendomi dello stessissimo prospetto sottopongo l'equazione come risulta dalla mia teoria.

Domiziano, anno 91 + 17 anni (periodo) = 109, 109 (Traiano) + 17 = 126 (Adriano)³.

A mio turno posso esclamare, *Ecco il nostro periodo di 17 anni.*

È chiaro che il calcolo lo si faccia con il ciclo di 18 anni, come con il periodo di 17 anni, si resta sempre nei limiti degli anni alessandrini in cui i differenti Augusti fecero emettere di quelle monete.

1. Deve dire dal 30 agosto.
2. Deve dire dal 29 agosto.

3 L'emissione delle monete di Antonino già dissi nella mia memoria che vennero fatte a 18 anni di distanza da quelle emesse da Adriano.

Il lettore si accorgerà che questo giuoco di cifre è dovuto alla combinazione che l' anno alessandrino fà parte di due anni dell' era volgare.

Il P. per le monete di Domiziano si parte dall' anno 91; io invece parto dal 92 ed ambedue siamo nell' anno 11° di quell' Augusto. Il P. giunge all' anno 127, mentre che io giungo all' anno 126 ed ambedue siamo nell' anno 11° di Adriano.

I calcoli tanto dell' uno come dell' altro sono esatti, la differenza consiste nell' esposizione del come ed il perchè individualmente abbiamo scelto come punto di partenza, un' anno piuttosto che l' altro.

Per quanto la mia memoria possa avere dell' assurdo, dell' impossibile e se si vuole ancora dell' idiotismo (cosa che mi addolorerebbe assai), ho la coscienza di dire che come sempre, non mi sono dipartito dal principio essenziale che deve guidare lo scrittore, cioè di evitare per quanto è possibile di fare delle ipotesi, di non sottomettere dei dati incerti, equivoci e cavillosi e se per caso qualche dato era sospetto non ho mancato di portarlo alla conoscenza del lettore. Inspirato da queste regole che ritengo essenziali, nel caso della memoria n° 1, non mancai di bene accentuare e fare risaltare la maniera, il perchè ed il come arrivavo ai calcoli che svolsi ed i brani tolti dalla medesima che trascrivo qui sotto ne possono fare fede.

L' anno alessandrino cominciando dal 29 agosto (o 30 quando bisestile) ne viene per conseguenza che si trova tra due anni di C. o di Roma, percui le monete portanti per esempio la data 11mo di Domiziano, che come ho detto corrisponde al 91-92 d. C., potevano essere battute sia nel 91 che nel 92 e l' obbiettivo era il medesimo perciò, per prova di quanto voglio dimostrare prendo come compleanno della data che vollero commemorare, per Domiziano e Traiano la seconda parte dell' anno rispettivamente, cioè

91 e 109, mentre per Adriano prendo la prima parte, cioè 126 ecc. ecc.

Senza dubbio mi si obbietterà che per comodo di dimostrazione io m' arrogo il diritto di spostare una data (complcanno) di 6 mesi o giu di lì ecc. ecc.

Circa l'emissione delle monete dei nomi fatta da Adriano nell' anno 11° (LIA) che corrispondeva all' anno 126-127 d. C., come ho detto in principio mi valgo della prima metà, cioè del 126 per arrivare a ciò che voglio dimostrare ecc. ecc.

Ed ora passiamo alle monete dei nomi battute da Antonino Pio l' anno 8 (LH).

L' anno 8° corrispondeva agl' anni 144-145 d. C. Partendo dagli anni 126-127 (emissione dei nomi sotto di Adriano) troviamo una differenza di 18 anni tra una emissione e l' altra ecc. ecc.

Conclusione. 4° Che Antonino ritardando di un anno l'emisione delle monete dei nomi, cioè 18 invece di 17 come fecero i predecessori di lui, sembra che adottasse il ciclo lunare, cioè di 19 anni e l' obbiettivo non cambiò.

Potrei aggiungervi altri passaggi della mia memoria, ma già quelli trascritti gli reputo sufficienti onde provare che feci tutto il mio possibile per mettere il lettore al corrente, circa la maniera con la quale venivo a stabilire i diversi calcoli. Non ostante tutte quelle precauzioni il P. trova da potere dire:

L'opinion de M. Dattari est que les monnaies nomiques, à l'exception de celles de l'an 7 (LZ) d'Adrien, ont été émises en commémoration du 1er Janvier de l'an 27 av. J.-C., véritable date de la fondation de l'Empire, dont on aurait rafraichi le souvenir tous les 17 ans à partir de Tibère; voilà pourquoi l'auteur prend pour point de départ de son calcul la seconde partie de l'an 11 (LIA) de

Domitien, c'est à dire la partie qui commence le 1er janvier et finit le 28 août etc. etc.

Bisogna riconoscere che questa è un ingegnosa conclusione ma, ha il torto di essere stata basata sopra dei calcoli immaginari i quali non corrispondono a quelli sviluppati nella mia memoria i cui brani, che ho transcritto più sopra, testimoniano il fatto.

Non vi è il minimo dubbio che la conclusione del P. ha preso per pretesto il passaggio seguente della mia memoria:

L'anno 27 d. C. il 1° Gennaio, Ottavio ricevette il titolo di Augusto e con quello fù istituito l'anelato potere Imperiale ed ebbe principio l'Impero romano nel senso vero della parola.

L'accenno fatto alla data del 1° Gennaio non è che un accessorio e se ciò potesse dare un idea dubbia, questa viene dissipata dal brano che fà subito seguito a quello giustamente citato:

Niente di più giusto e più logico che Tiberio ed i successori di lui dessero la massima importanza a ricordare quell' anno 27 d. C. ec. ec.

A me sembra che apparisce assai chiaro che il 1° Gennaio non fà parte dei calcoli ma, è dell' anno 27 che si deve tenere conto e ciò credo che sia portato in evidenza allor chè spiegai i punti di partenza che utilizzavo per ciascuna emissione delle monete in questione.

Se io fui prolioso nell' indicare minutamente il metodo che segui ed il perchè presi una data a preferenza di un'altra, il P. fù oltremodo riservato e di punto in bianco stabilisce che l'anno 844 di Roma, 91 d. C., Domiziano fece emettere le monete dei nomos; che Traiano fece altrettanto nell' 862 di R., 109 d. C.; Adriano nell' 880 di R. 127 d. C., finalmente Antonino nell' 898 di R., 145 d. C. Tutto questo senza menomamente curarsi che l' anno 11° di Domiziano faceva parte del 91 come del 92 d. C., senza curarsi di

avvertire perchè scelse al 91 in preferenza del 92, senza avvertire che avendo scelto quella prima parte dell' anno alessandrino di Domiziano, il ciclo di 18 anni lo conduceva nella seconda parte dell' anno 12º di Traiano, senza curarsi di tutto ciò e come una conseguenza naturale dei sommi calcoli, con apparente soddisfazione esclama, « *Voilà, je crois un fait acquis, ce que j'appellerai le fait nouveau!* »

Abbiamo constatato che il P. partendosi dall' anno 91 ed io dal 92, lui con il ciclo di 18 anni, io con il periodo di 17 anni, ambedue siamo giunti all'anno 12 di Traiano e dello stesso passo siamo giunti all' 11º di Adriano. Tanto basta per convincersi dell' imperiosa necessità che s' imponeva all' autore di mettere in chiaro le basi dei suoi calcoli.

§ 2.

Premetto che il compito di sintetizzare certi punti della memoria n° 2 non è cosa facile (almeno per me); le idee mi sembrano così confuse ed imbrogliate da rendere difficile di analizzarle con nettezza e semplicità; chiedo dunque venia al lettore se dovrò ripetere qualche cosa che abbiamo già passato in rivista.

Dans l'ouvrage de Cohen (2e éd. t. II, p. 208 et 209), M. Dattari trouvera, sous le n° 1210 un grand bronze d'Adrien, dont voici la description:

IMP. CAESAR. TRAIANVS. HADRIANVS AVG. P. M. TR. P.
COS III. Buste (d Adrien) lauré, à droite.

Rv. RELIQVA. VETERA. HS. NOVIES. MILL. ABOLITA. S. C.
Licteur debout, à gauche, brulant un amas de papiers et tenant un faisceau et une hache.

Trois autres pièces (n°s 1211-13) sont des variétés du n° 1210, mais la légende du revers est toujours la même et au revers du n° 1212, on voit en plus trois citoyens debout en face d'Adrien levant les mains pour l'acclamer. Ces

monnaies sont toutes de la même année et concordent avec l'histoire qui nous dit qu'Adrien brûla en grande pompe, dans le Forum, pour neuf millions de sestères de reliquats qui lui étaient dus (1). Cf. Num. Chron. t. V. 1902. Article de sir J. Evans: The burning of bonds under Hadrian.

Questo è il fatto nuovo che il P. mi porge. Se non posso ringraziarlo di avermi accennato delle monete che bene conoscevo, gli sono dovuto per avermi additato l'arma che doveva colpirmi e che raccolgo per servirmene di difesa.

Se il P. richiama la mia attenzione verso di quelle monete, l'obiettivo deve essere qualche punto della mia critica e non saprei quale altro possa essere se non il seguente: *Comme è dunque que quelle elargizioni non furono tenute in nessun conto e non vennero ricordate sulle monete della serie romana?*

Questa spontanea domanda non è altro che la conseguenza delle conclusioni delle memoria n° 2 riconfermate nella risposta alle mie controosservazioni. La riconferma è la seguente:

Avant Domitien, existe-il des monnaies nomiques? non. Après Antonien et Marc Aurèle? non plus. A part Auguste, connaît-on d'autre empereurs (jusque à Aurelien), en dehors de Domitien, Trajan, Adrien, Antonin et Marc Aurèle, qui aient détruit les créances au fisc imperial? non. Donc notre hypothèse peut être soutenue.

Dove riposano queste ipotesi? Il P. cita Suetonio, Plinio, Spartiano, le croniche Aless. e Dion Cassius; a suo tempo esamineremo i passaggi di quegl' autori.

Abbiamo constatato chiaramente come che i calcoli sviluppati nella memoria che ora ci occupa sono un assieme di combinazioni servili stabilite nell' interesse di dare alla teoria un aspetto veritiero. Con quei calcoli viene stabilito che negli anni 91, 109, 127 e 145 furono emesse le monete

dei nomos e con la testimonianza degli autori citati, quelle monete commemorano le munificenze dei quattro imperatori che le fecero emettere.

L'autore invocando la testimonienza dei testi antichi non lascia dubbio di sorta che la sua l'idea predominante è che negl' anni 91, 109, 127 e 145, Roma, le provincie e tra queste l'Egitto, in virtù dei quattro editti emanate dai differenti Augusti beneficiarono dell' avvenute munificenze. Non credo che sia mai possibile che l' autore abbia avuto nell' idea, che l'Egitto non beneficiò di quelle munificenze contemporaneamente a Roma e le altre provincie, poichè in tale caso era inutile che chiamasse la testimonianza degli storici e la moneta di Adriano!

Dei quattro editti in questione per uno solo di essi abbiamo la sicurezza dell' epoca in cui venne emanato; quella data ci viene assicurata tanto dalle monete quanto da un epigrafe che venne ritrovata.

Perchè il senato dei tempi di Augusto, Domiziano, Traiano e Antonino, non ricordarono quell' evento sulle loro monete? Questa trascuratezza deve essere attribuita all' irriconoscenza, oppure ad altre cause?

Esaminiamo l' editto di Augusto trasmessoci da Suetonio.

Tabulas veterum aerari debitorum, vel praecipuam columnandi materiam, exussit.

Quello dello stesso autore per l' editto di Domiziano.

Reos, qui ante quinquennium proximum apud aerarium pependissent, universos discrimine liberavit.

Quello di Dion Cassius per Adriano.

'Ελθὼν γὰρ ἐς τὴν Ῥώμην ἀφῆκε τὰ ὀφειλόμενα τῷ τε βασιλικῷ καὶ τῷ δημοσίῳ τῷ τῶν Ῥωμαίων, ἐκκαιδεκατῇ ὁρίσας χρόνον ἀφ' οὗ τε καὶ μέχρις οὗ τηρηθήσεσαι τοῦτ' ἔμελλεν.

Cosa risulta? Che i tre editti ben chè più o meno aggiornano sopra uno stesso soggetto, differiscono tra di loro nei

limiti dell'estensione, cioè a dire; se quello di Augusto può essere interpretato in senso generale, quello di Domiziano esclude coloro che da cinque anni e meno, dovevano delle somme al fisco; quello di Adriano più generale, ciò nonostante è sottoposto alla depurazione dei conti.

Resta pure a sapere se quelli editti erano limitati per i soli cittadini romani, oppure si estendevano a tutti i popoli sotto il dominio di Roma? Se quest'ultimo caso può essere interpretato per gli editti di Augusto e quello di Domiziano, non sembra che sia così per l'editto di Adriano, il quale può benissimo essere sottinteso che la munificenza si estendeva solo ai cittadini romani. Se veramente fosse come vorrebbe il P., che le monete dei nomos debbano commemorare quelle munificenze, si osserva che l'editto di Adriano data del 118 d. C. e Roma in quell'occasione emise le monete con *RELIQVA* ecc: mentre l'Egitto commemora quell'evento nel 127 (secondo il P.). Ciò sembra un enigma! ma, il P. crede di darcene una spiegazione allorché parla delle monete dei nomos di Adriano, emesse nell'anno 7°.

On sait que cet empereur, en l'an de Rome 871 ou 118 de J.-C., décida que tous les quinze ans etc. Questo passaggio (come dice lui) l'ha tolto da Dion Cassius; però come si rileva da quello stesso passaggio che ho dato in extenso, lo storico non dice, *tous les quinze ans* ma bensì, *sexdecium annorum* ($\epsilon\kappa\kappaαιδεκαετη\ \delta\sigmaις\ \chiρόνον$). È questa una svista, oppure un errore fatto a bella posta onde i calcoli già tanto elastici possino combinare con i testi!

Questo errore di un'anno, basta per sconvolgere la teoria circa le monete emesse nell'anno 7°. Però anche senza di quell'errore, ben altro si oppone alle conclusioni del P.

Donc, ce fut tous les dix-huit ans que l'on frappa des monnaies nomiques; voilà, je crois un fait acquis, ce que j'appelerai le fait nouveau.

A quel, *fait nouveau et acquis*, le monete del settimo

anno di Adriano vi si opponevano e si presentavano qual ostacolo alla teoria del P.; ciò non ostante egli credette di sormontarlo proponendo un'ingegnosa ipotesi.

Il se pourrait que ce prince ait voulu appliquer sa réforme à l'Égypte même car cette émission de l'an sept (LZ) a été faite quinze ans après celle de l'an douze (LIB) de Trajan.

Tanto equivale a dire che con l'editto del 118 d. C., l'Egitto non partecipò a quella munificenza, non ostante che vi sia luogo da credere che in magnitudine l'editto di Adriano era supriore a quelli dei predecessori e successori di lui, a tale segno che non solo esso venne ricordato sulle monete di Roma ma, lo fù pure sopra i monumenti, cosa che non fù fatto per gli altri editti.

Di più bisogna concludere che a Roma quelle munificenze, avevano luogo all'epoca in cui gli editti erano emanati, mentre in Egitto avvenivano ad epoche differenti.

Logicamente bisogna ritenere che un tale procedere mette in grande dubbio a ciò che gli altri tre editti estendessero la loro liberalità a tutte le parti dell'Impero romano.

Come si vede il P. ha concatenato l'emissione dell'anno 7º di Adriano con quella di Traiano e per conseguenza anche con quella di Domiziano. Questa concatenazione risulta dall'amalgamazzione degli editti di Domiziano e Traian con l'editto riformato di Adriano il quale (sempre secondo il P.) riduceva la distanza del tempo cioè da 18 la portò a 15 anni.

Sfortunatamente per la teoria del P., abbiamo veduto che se mai l'editto di Adriano portò un cambiamento nell'epoca, ciò non fù di 15 anni ma, bensì di 16, conseguenza per cui la concatenazione che abbiamo parlato, più non esiste. L'emissione delle monete dei nomos di Adriano dell'anno settimo non essendo più in rapporto con quelle di

Traiano, è forza riconoscere che l'obbiettivo delle due emissioni (Traiano e Adriano) differiva uno dall' altro

Poco sorrideva ad P. la soluzione che aveva dato alle monete dell' anno 7 di Adriano e come se fosse stato consapevole dell' errata interpretazione (*sexdecium annorum*), ritorna alle antiche tradizioni :

L'Égypte revint bientôt à ses traditions, car trois ans après (deve dire, quatre), au terme de dix-huit ans traditionels, nous avons les monnaies de nomes de l'an onze (LIA) du même empereur.

Questo è uno di quei punti che in mancanza di prove, per discuterli bisogna ricorrere alla logica.

Sta nel fatto come era possibile che quelle munificenze potessero seguirsi a così corti intervalli le une dalle altre ? Quasi si direbbe che mancava il tempo materiale a che un cittadino avesse potuto contrarre dei debiti con il fisco, oppure bisogna ritenere che a quei tempi, gli Egiziani avevano l' abitudine di non pagare il fisco.

In una lettera memorabile che Adriano scriveva a Servio, dipingeva gli abitanti dell' Egitto i più perfidi di quanti aveva visitato nei suoi lunghi viaggi.

Tutti, siano cristiani che giudei, non conoscono che un solo Dio, che è il loro interesse.

La loro ingratitudine è senza pari ecc. ecc. Come è dunque possibile che quello stesso Adriano abbia privilegiato l' Egitto di favori straordinari ?

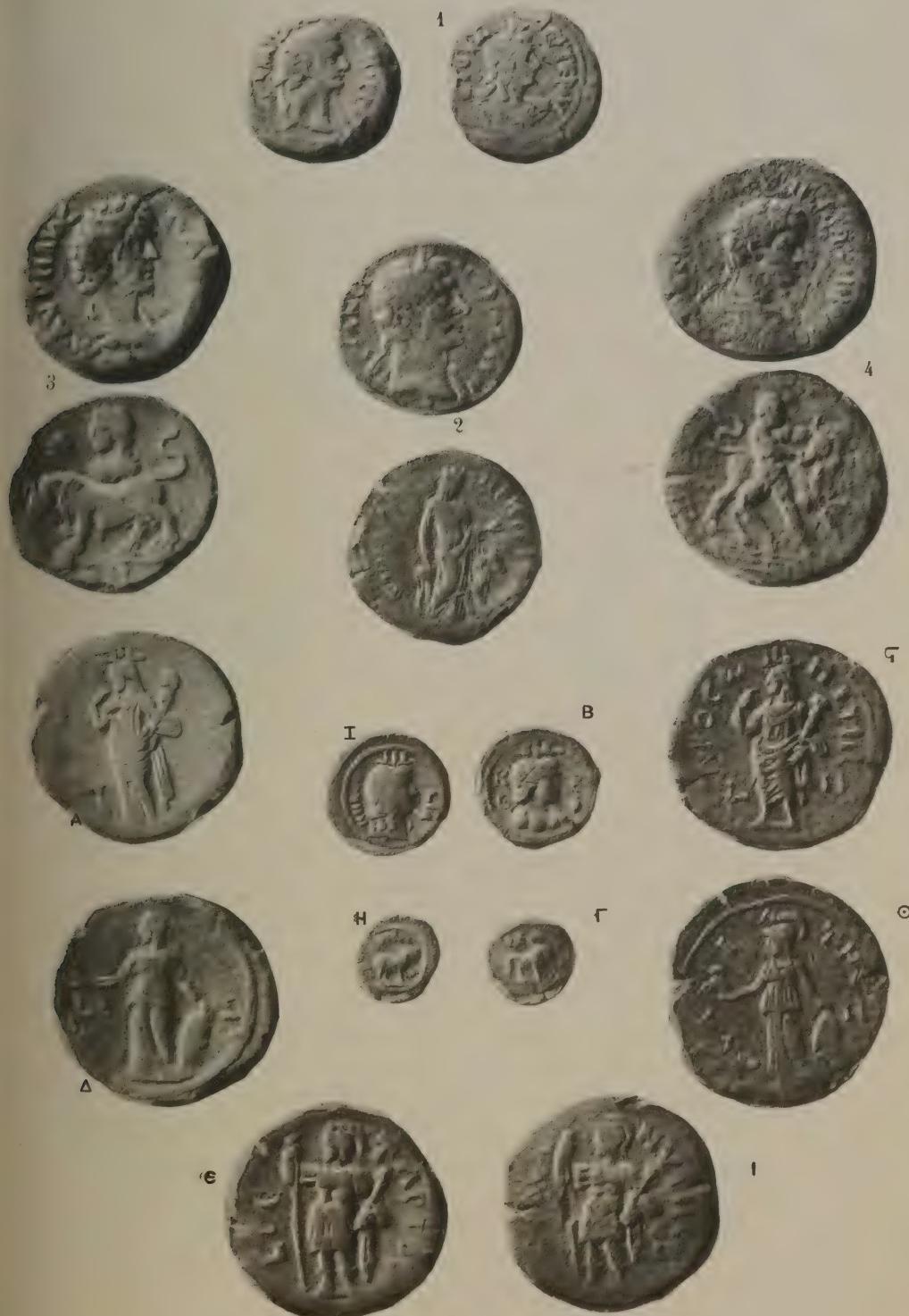
Se il P. non avesse dimenticato, oppure non avesse passato inosservate le emissioni delle monete dell' anno 8° di Adriano e quelle degl' anni 13, 14, 15, 16 e 20 di Traiano, si sarebbe avveduto della fallacità delle di lui ipotesi.

In generale le ipotesi per la soluzione di problemi storici sono nocive ma, se esse non possono essere evitate e si presentano quale unico mezzo di soluzione, bisogna che esse riposino sopra a delle solide basi. Se tra le date

delle emissioni delle monete dei nomi che il P. ha creduto assegnarle a gli anni 91, 109, 127, 145 d. C., ne avessimo trovata per lo meno una, la quale fosse sopportata da documenti storici oppure da monumenti di qualsiasi genere, le ipotesi del P. sorte sopra a delle basi piu o meno solide, sarebbero di qualche valore ma, come abbiamo veduto, tale non è il caso; le date da lui proposte non concordano ne con gli storici ne con le monete di Roma che ha chiamato in supporto alle di lui ipotesi. Abbiamo veduto che i calcoli che egli ha sottoposti sono elastici, e possono convenire ad un ciclo come ad altri differenti. Abbiamo veduto che per le monete dell' anno 7 di Adriano non solo i calcoli sono tanto arbitrari che i precedenti ma, il passaggio di Dion Cassius disdice intieramente la conclusione dei 15 anni avanzata dal P. Finalmente abbiamo veduto che logicamente quelle ipotesi sono poco sostenibili.

Queste contro osservazioni quelle già sintetizzate nella mia prima critica, si affermano a vicenda e tutto ciò grazia al fatto unovo suggeritomi dall' Sig^{re} Parazzoli stesso.

G. DATTARI.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

(Α—Ε ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΚΟΙΝΑ, Ζ—Ι ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΝΟΜΩΝ)

ΤΟ ΕΞ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΑΜΥΝΟΜΕΝΟΥ
ΚΑΙ ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΛΥΒΔΙΝΟΝ ΣΥΜΒΟΛΟΝ

‘Ως γνωστόν, ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἵδιος περὶ τὸ ἀστυ καὶ ἐν αὐτῷ, ἀνακαλύπτονται εἰς μέγα πλῆθος μολύβδινα νομισματόμορφα σύμβολα, ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ Ε' π. Χ. μέχρι τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνας. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐξ αὐτῶν, καὶ δὴ τῶν τοῦ Δ' καὶ Γ' αἰῶνος π. Χ., ὑπάρχουσι πλεῖστα λίαν μὲν καλλίτεχνα, ὑψίστης δὲ ἀρχαιολογικῆς σημασίας, ὡς ἀντιγράφοντα πιστῶς πολλὰ τῶν διασήμων ἀγαλμάτων τοῦ Ἀττικοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἴσταμένων ἄλλοτε ἐν Ἀθήναις. Δυστιχῶς μέχρι τοῦδε ἔλαχιστον ἐμελετήθησαν ταῦτα, δύναται τις δὲ νὰ εἴπῃ ὅτι πάντα, ἐξαιρέσει τῶν εἰκονιζόντων τὸ σύμπλεγμα τῶν Τυραννοκτόνων, παραμένουσιν ἀγνωστα εἰς τοὺς ἀρχαιολόγους. Τὸ Ἐθνικὸν Νομισματικὸν Μουσεῖον κέκτηται γῦν μοναδικὴν τὸν πλοῦ-

τον, ἐκ πολλῶν χιλιάδων συνισταμένην, συλλογὴν τοιούτων συμβόλων ἀλλὰ τοῦ πρὸ καιροῦ συνταχθέντος ὑπ' ἐμοῦ λεπτομερῶς καταλόγου αὐτῆς σμικρὸν μόνον μέρος ἐδημοσιεύθη μέχρι τοῦτο, ἐν τῷ παρόντι περιοδικῷ (τόμ. Γ., σελ. 322-343), ἐλλείψει χώρου καὶ ἔνεκεν ἄλλων τινῶν αἰτίων, ὃν πρώτιστον εἶναι τὸ πολυδάπανον, ἀλλ' ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον, τῆς ὑπὸ ἀρίστου σχεδιαστοῦ πιστῆς ἵχνογραφικῆς ἀπεικονίσεως αὐτῶν, ὡς τῆς φωτοτυπικῆς κριθείσης ἀνεπαρκοῦς.

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μᾶλλον εὐτέχνων συμβόλων, καὶ δὴ τῶν τοῦ Δ αἰῶνος π. Χ., ἀνήκει καὶ τὸ ἐνταῦθα ἀπεικονίζόμενον εἰς φυσικὸν μὲν μέγεθος φωτοτυπικῶς, ἐν μεγεθύνσει δὲ κατὰ πιστὸν σχέδιον τοῦ κ. Gillieron. Ενδίσκετο δὲ μέχρις ἐσχάτων τὸ σύμβολον τοῦτο ἐν τῇ ἐνταῦθα συλλογῇ τοῦ καθηγητοῦ 'Ρουσοπούλου, νῦν δὲ ἀπόκειται ἐν τῇ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ φίλου συνεργάτου ἡμῶν κ. Μιχ. Βλαστοῦ, προθύμως ἐπιτρέψαντος τὴν δημοσίευσιν, ἢν ἐκρίναμεν νῦν ἀναγκαίαν μόνον ἔνεκα τῆς μεγάλης δομούτητος τοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἀμυνομένου μαχητοῦ πρὸς τὸ ἄγαλμα ἐκεῖνο τῶν 'Αντικυθήρων τὸ ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐπιστημονικῆς ἢ τεχνικῆς βάσεως διαφημισθέν, μετ' ἄκρας ἐπιπολαιότητος, ὡς εἰκονίζον ἀποσκοποῦντα, ἐνῷ σαφέστατα παριστᾶ ἀμυνόμενον καὶ κατάκοπον ἥδη στρατιώτην, ὑποπτήσοντα πρὸ τοῦ μετὰ μανίας ἐπιτιθεμένου ἐχθροῦ, καθ' οὗ προτάσσει διὰ τῆς ἀριστερᾶς τὴν ἀσπίδα, ἐνῷ διὰ τῆς δεξιᾶς ἐκράτει τὸ δόρυ ἀνέχων αὐτὸν ἐκ τῶν κάτω κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, οὗ τὸ ἄγαλμα εὐτυχῶς ἀνεκαλύφθη ἐπίσης μεταξὺ τῶν 'Αντικυθηραϊκῶν εὑρημάτων, δεινῶς μὲν ἐφθαρμένον τὴν ἐπιφάνειαν, σαφέστατα δ' ὅμως σῷζον τὸ περίγραμμα αὐτοῦ¹.

Εἶναι εὔκολον εἰς πάντα ἀρχαιολόγον νὰ ἀντιληφθῇ, ὅτι ὁ ἐπὶ τοῦ ἐνταῦθα δημοσιευμένον ἀττικοῦ συμβόλου ἀμυνόμενος στρατιώτης εἰκονίζεται ἀπαραλλάκτως ἐν τῇ αὐτῇ στάσει, ἐν ᾧ καὶ ὁ ἐξ 'Αντικυθήρων, μετὰ μόνης τῆς σμικρᾶς ἀλλ' εὐνοήτου διαφορᾶς, ὅτι τὸ περιφερὲς τοῦ χώρου, ὃν παρεῖχε τῷ σφραγιδογλύφῳ τὸ πέταλον τοῦ συμβόλου, πιέζον τὸν τύπον πρὸς τὸ κέντρον — ὡς πάντοτε ἐπὶ τῶν νομισμάτων, προκειμένου περὶ τοιούτων περιπτώσεων — ἥναγκασε τὸν

1. "Ιδε Ι. Σβορώνου, Τὸ ἐν 'Αθήναις Ἐθνικὸν Μουσεῖον. 'Ο θησαυρὸς τῶν 'Αντικυθήρων, πίναξ XII, σελ. 66-69 (ἐπίσης σελ. 66-68 τῆς γερμανικῆς μεταφράσεως).

σφραγιδογλύφον νὰ εἰκονίσῃ χαμηλότερον μὲν τὴν ἀνέχουσαν τὴν ἀσπίδα ἀριστερὰν καὶ τὸ γόνυ τοῦ πρὸς τὴν γῆν καμπτομένου ποδός, ὑψηλότερον δὲ τὴν ἀνέχουσαν τὸ δόρυ δεξιάν.

Δυστυχῶς ἡ τόσον σαφής παράστασις τοῦ ἐξ Ἀντικυθήρων ἀγάλματος φαίνεται ἀκατανόητος καὶ εἰς ἄλλους πλὴν τοῦ προτείναντος τὸν τερατώδη χαρακτηρισμὸν αὐτοῦ ὡς ἀποσκοποῦντος Οὔτως ἐσχάτως ἐν αὐτῇ τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι τῶν Ἀθηνῶν (τόμ. τοῦ 1903 σελ. 201-206) ἐδημοσιεύθη διατριβή, ἐν ᾧ τὸ ὁμόθεν ἄγαλμα τῶν Ἀντικυθήρων ἀναγνωρίζεται, μετὰ παιδικῆς ἀφελείας, ὡς εἰκονίζον ἀσφαλῶς ἵκετην καὶ δὴ αὐτὸν τὸν διηγητικὸν Λυκάονα, ἰκετεύοντα διὰ τῆς δεξιᾶς (sic), τῆς πρὸς τὸ ἔδαφος εὑρισκομένης, τὸν Ἀχιλλέα — μέλλοντα πάντως νὰ ἀνακαλυφθῇ κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης ἐρευνῶν, — ἐνῷ διὰ τῆς ἀριστερᾶς « ἐκράτει τὸ πεπληγμένον ἐν τῇ γῇ δόρυ », εὑρισκόμενον νῦν ἐκ θαύματος πρὸ αὐτοῦ. Λέγω δ' ἐκ θαύματος, διότι δίλγας γραμμὰς ἀνωτέρῳ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς τῆς ἐν λόγῳ διατριβῆς, ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὸ διηγητικὸν κείμενον, ἐφ' οὐ βασίζει τὴν ἐρμηνείαν του, πληροφορεῖ ἡμᾶς δτὶ τὸ δόρυ « διαβάντορε τῶν νώτων τοῦ Λυκάονος » ἐνεπήκθη εἰς τὴν γῆν ὅπισθεν αὐτοῦ.

Ως νὰ μὴ ἥρκουν δὲ ταῦτα, παρατίθεται ἐν τῇ Ἀρχαιολ. Ἐφημερίδι πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐρμηνείας ταύτης ἀναπαραστατικὸν ἰχνογράφημα τοῦ ἐν λόγῳ ἀγάλματος, εἰκονίζον τὸν ἄνδρα ὡς ἔχοντα ἐκ γενετῆς ἔηράν καὶ στρεβλὴν τὴν ἀριστερὰν χεῖρα !

Ἐν τέλει προσθέτομεν δτὶ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ περὶ τῶν Ἀντικυθηραϊκῶν εὑρημάτων βιβλίου μου, πλὴν τοῦ ἀνωτέρῳ ὁμόθεντος συγγραφέως ἐξέφρασε διάφορον γνώμην περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγάλματος καὶ δὲ γνωστὸς ἄγγλος ἀρχαιολόγος κ. C. Waldstein¹. Οὔτος συμφωνεῖ μὲν πληρέστατα πρὸς ἡμᾶς, παραδεχόμενος δτὶ τὸ ἄγαλμα εἰκονίζει ἀμυνόμενον στρατιώτην καὶ οὐχὶ ἄνδρα ἀποσκοποῦντα ἢ ἄλλο τι, προσθέτει δὲ δην ἐπείσθη ἐκ τοῦ πίνακος τοῦ βιβλίου ἡμῶν, δτὶ δὲ ἀμυνόμενος ἔχει ἀπέναντι αὐτοῦ πεζὸν ἐπιτιθέμενον, φρονῶν δτὶ δὲ ἐπιτιθέμενος ἦτο ἱππεύς τις ἢ Κένταυρος, ὃν δμως σημειωτέον δτὶ οὐδὲ ἵχνος ἀνεκαλύφθη μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν Ἀντικυθηραϊκῶν ἀγαλμάτων.

1. Journal of the Hell. Studies vol. XXIV 1904) p. 133, 3.

‘Ο μὴ ἴδων αὐτὰ τὰ ἐν λόγῳ μνημεῖα κ. Waldstein ἔχει βεβαίως δίκαιον, μὴ πειθόμενος ἐκ μόνου τοῦ πίνακος ἡμῶν ὅτι τὰ δύο ἀγάλματα τοῦ ἐπιτιθεμένου καὶ ἀμυνομένου ἀποτελοῦσιν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σύμπλεγμα. Παρεῖδεν δμως, ὡς φαίνεται, ἐκεῖνο δπερ σαφῶς ἐσημειώσαμεν, ὅτι δηλαδὴ ἡραγκάσθημεν νὰ φωτογραφήσωμεν καὶ δημοσιεύσωμεν αὐτὰ ὡς ἀπὸ ἐτῶν ἥδη εὑρίσκονται κεχωρισμένα εἰς δύο διαφόρους αἰθούσας καὶ εἰς θέσιν ἀντίθετον ἐκείνη, ἢν κατεῖχον ὅτε ἦσαν ἡνωμένα. Βεβαιοῦμεν δ’ δμως αὐτὸν ὅτι, ὅταν παρέλθῃ ὁ νῦν ἐν τῇ ἀναδόχῳ τοῦ ἀποσκοποῦντος Γενικῆς Ἐφορείᾳ τῶν Ἀρχαίοτήτων κρατῶν φόβος τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας καὶ συγκατανεύση αὐτῇ ἡ ἀναγκασθῆ ὑπουργικῆ διαταγῆ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ παράθεσιν, μελέτην καὶ φωτογράφησιν τῶν ἐν λόγῳ ἀγαλμάτων,— αἰρομένης οὕτω καὶ τῆς ἀπὸ ἐτῶν οἰκτρᾶς καταστάσεως, εἰς ἦν ἡ Γενικὴ Ἐφορεία ἔρριψεν ὡς ἄχοηστα σχεδὸν τὰ σπουδαιότατα ἀρχαιολογικὰ ταῦτα κειμήλια,— τότε καὶ ὁ κ. Waldstein καὶ πᾶς ἄλλος θέλει ἀναγκασθῆ ὑπὸ τῶν πραγμάτων νὰ διολογήσῃ, ὅτι τὰ ἐν λόγῳ δύο ἀγάλματα ἀπετέλουν ποτὲ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σύμπλεγμα, καὶ δὴ τὸ τοῦ καταβαλόντος τὸν Λακεδαιμόνιον Ὁδρυάδην Ἀργείου Περιλάου.

(Annonce)

CORPUS DES MONNAIES DE L'EMPIRE DES PTOLEMÉES

PAR

JEAN N. SVORONOS

Directeur du Musée National Numismatique.

Le Directeur du Musée National Numismatique d'Athènes, M. Jean N. Svoronos, vient de publier le *Corpus des Monnaies de l'Empire des Ptolémées*, fruit de plusieurs années de recherches et d'études dans toutes les importantes collections et bibliothèques de l'Europe.

Ce livre se compose de trois volumes in grand 4°, richement imprimés, de presque 900 pages, avec 64 grandes planches phototypiques et un grand nombre de vignettes et de tables.

Le premier contient l'introduction qui traite en détail toutes les questions numismatiques, historiques et archéologiques se rattachant à la numismatique des Lagides.

Le deuxième comprend un catalogue qui donne la description exacte et le poids des monnaies Ptolémaïques existant dans toutes les collections publiques et privées de l'Europe, de l'Egypte etc.. soit 59 collections en tout, que l'auteur a presque toutes visitées et examinées en personne; de plus il énumère toutes les pièces qui ont paru jusqu'à présent et donne une bibliographie aussi complète que possible.

Enfin le troisième volume se compose de 64 belles planches phototypiques, qui reproduisent avec une exactitude parfaite, toutes les variétés existant, presque au nombre de 2000, des monnaies Ptolémaïques.

Quant à la valeur scientifique de cet ouvrage, il suffira de citer ici l'appréciation de MM. E. Babelon, B. V. Head et B. Pick, Directeurs des Musées Numismatiques de Paris, de Londres et de Gotha. Ces savants qui componaient en 1901 le jury du concours de Bruxelles pour la numismatique Grecque, auquel M. Svoronos avait alors soumis un seul chapitre de son œuvre, ont déclaré que: «son travail sur la classification des monnaies de Ptolemée II qui portent des dates est, de l'avis unanime des membres du Jury, d'une valeur absolument exceptionnelle, car M. Svoronos apporte l'ordre là où régnait le chaos, il substitue la lumière aux ténèbres et une série qui, depuis des siècles, était demeurée une véritable «crux interpretum» se trouve aujourd'hui, grâce à lui, définitivement classée, tant au point de vue

chronologique qu'au point de vue géographique. (*Revue Belge numismatique*, tome 57 [1901] p. 496).

De même, dans *l'Archiv für Papyrusforschung* de M. U. Wilcken on lit (Bd II [1903] p. 171) sur le même travail que: « Svoronos hat die verblüffende Entdeckung gemacht, dass ein grosser Teil der Ptolemäermünzen, auf denen man bisher keine Daten gesehen hat, tatsächlich Daten trägt. Er legt hier als Probe eine Abhandlung über die betreffenden Münzen des Philadelphos vor und stellt uns erfreulicherweise ein *Corpus de la numismatique des Lagides*, in welchem seine Entdeckung nach allen Seiten ausgenutzt sein wird, in nahe Aussicht. Wenn sich seine Erklärung überall bestätigt — und nach der vorgelegten Probe kann man die besten Hoffnungen haben —, so stehen wir hier vor einer epochemachenden Wendung in der Erforschung der Ptolemäermünzen».

Ce magnifique ouvrage, dont S. M. le Roi de Grèce a daigné accepter la dédicace, est écrit en grec; mais le catalogue, les tables et les planches sont arrangés de façon à en permettre l'usage même aux simples collectionneurs qui ne possèdent pas cette langue. De plus, un long sommaire en français, presque la traduction entière de tout le texte, paraîtra, avant six mois, dans la quatrième et dernière partie de l'ouvrage, qui contiendra en outre les *Suppléments* et la *Partie métrologique*, traitée séparément.

Enfin, l'auteur a cru fort utile à tous les numismates, savants conservateurs de Musées ou simples collectionneurs, d'ajouter à la fin *les prix* que chaque pièce a atteints jusqu'à ce jour dans les différentes ventes, ainsi que son estimation personnelle pour chaque monnaie.

L'ouvrage est mis en vente au profit d'un «Corpus Numismatique de la Grèce proprement dite» qui est en préparation sous la direction du même auteur, et qui contiendra la description de toutes les monnaies anciennes des pays classiques qui composent le royaume de la Grèce d'aujourd'hui. Par ce fait les souscripteurs au présent travail contribueront en même temps à la réalisation de ce grand projet qui va combler une des plus grandes lacunes de l'Archéologie et de l'Histoire de la Grèce ancienne.

Prix de 3 volumes parus 100 francs.

Pour obtenir des exemplaires s'adresser à l'auteur *M. Jean Svoronos, Athènes, Musée National Numismatique, ou à la librairie Beck et Barth à Athènes, Place de la Constitution.*

Athènes, Août 1904.

LES ORIGINES DE LA MONNAIE A ATHÈNES

Il est des questions si souvent agitées et par des hommes d'une compétence si universellement reconnue, qu'il y a quelque témérité à les aborder une fois de plus. On est porté à admettre qu'elles sont résolues ou qu'elles sont insolubles. Le problème des origines de la monnaie à Athènes est du nombre et il est remarquable que ce ne sont pas seulement les érudits modernes qui, depuis le XVIIIe siècle, l'ont abordé: il a préoccupé aussi les anciens, car, d'après les traditions littéraires des Grecs, d'aucuns attribuaient l'invention de la monnaie d'Athènes aux rois légendaires Erichthonios et Lycos¹, d'autres, affirmaient au contraire, que le premier qui frappa monnaie en Attique fut Thésée². Si les modernes n'ont accordé à ces assertions que le crédit qu'on peut donner à des traditions mythiques, il faut pourtant reconnaître qu'ils ne sont pas plus d'accord entre eux que ne l'étaient les anciens. En 1891, la découverte du papyrus contenant l'*'Αθηναίων πολιτεία* d'Aristote est venue jeter au débat quelques éléments nouveaux; le procès a été, une fois de plus, instruit par divers savants, et les divergences de vues n'ont pas été moins grandes qu'auparavant. Mon ambition modeste serait, dans cette étude, de présenter l'état

1. Pollux, *Onomast.*, IX, 83; Pline (*Hist. nat.* VII, 57, 6) rapporte seulement qu'Erichthonios inventa l'argent; Hygin *Fab.* 274, et Cassiodore (*Var.* IV, 34) se font l'écho de la même tradition en l'altérant.

2. Plut., *Thésée*, 25.

actuel de la question en profitant des travaux de mes devanciers et en formulant à leur endroit quelques observations, fruit de mon expérience quotidienne.

I. La tradition.

Interrogeons d'abord les traditions de l'antiquité, quelque peu sûres qu'elles soient en pareille matière.

Lorsque Pollux, au temps de l'empereur Commode, se fait l'écho des prétentions de nombreuses villes à l'invention de la monnaie, il s'exprime ainsi: «Ce serait, dit-il, un beau sujet d'étude que de rechercher si la monnaie a été inventée par Phidon d'Argos, ou par Démodicé, fille du roi de Cymé, Agamemnon, et femme du roi de Phrygie Midas, ou par les Athéniens Erichthonios et Lycos, ou par les Lydiens, comme le raconte Xénophane, ou par les Naxiens, ainsi que le pense Aglaosthène»¹.

Laissant de côté les traditions qui nous entraîneraient hors de notre sujet, et sans nous occuper de la question de priorité entre ces villes diverses, nous retiendrons seulement qu'il résulte des témoignages recueillis par Pollux, que les Athéniens attribuaient l'invention de leur monnaie à deux de leurs héros semi-légendaires, Erichthonios et Lycos. Nous sommes ici en pleine fable. Erichthonios était fils d'Héphaestos et d'Athéna, et il fut le premier roi mythique d'Athènes. Lycos était aussi un héros protecteur de l'Attique; on l'invoquait comme le patron de la justice, des tribunaux, de l'équité dans le commerce et par cela même, sans doute, de la bonne monnaie². Sur quelle donnée vraie ou fausse repose une semblable tradition? Erichthonios ou Erechthée passait pour avoir, le premier, soumis le cheval au joug et

1. Pollux, *Onomast.*, IX, 83.

2. Pollux, VIII, 121; Aristoph. *Vesp.* 389 et 819: Isée, *fragm.* 118 (C. Muller); Suidas, v. Λύκος.

l'avoir attelé à un char : il aurait inventé les jeux des Panathénées¹. Nous aurons à examiner si des monnaies primitives aux types du *cheval* et de la *roue*, n'auraient pas, dans la suite des temps, donné prétexte à la légende de l'invention monétaire par Erichthonios. Quant à Lycos, sa statue, à Athènes, le représentait avec une tête de loup; dès lors, les monnaies primitives d'Argos, dont le type constant est une tête de loup, ont pu, par ignorance, dans les temps anciens, être attribuées au héros athénien Lycos: telle est peut-être l'origine de la conjecture de basse époque qui propose de lui faire l'honneur de l'invention monétaire.

Une autre tradition plus répandue à Athènes, attribuait la création de la monnaie dans cette ville, à Thésée. Cette légende avait été recueillie par Philochore, antiquaire athénien du III siècle, et Plutarque qui la transcrit ajoute que les monnaies de Thésée avaient pour type l'image d'un bœuf: ἔκοψε δὲ καὶ νόμισμα βοῦν ἐγχαράξας². Nous verrons si des monnaies primitives au type de la tête de bœuf ne seraient pas celles qui servirent de fondement à cette croyance. Les érudits modernes,— je le rappelle en deux mots,— ont pensé, pour rendre compte de cette tradition, que Philochore et les gens de sa génération avaient été induits en erreur par une interprétation abusive du fameux proverbe: βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ βέβηκεν. Ce dicton populaire était beaucoup plus ancien que l'époque de l'invention de la monnaie puisque, dans son principe, il remonte aux temps primitifs où le bœuf était l'étalon ordinaire des échanges, et pour l'Attique, en particulier, nous savons que ce fut Solon, le premier, qui, dans le texte des lois, convertit en valeurs moné-

1. Apollod. III, 14, 6; Harpocration, Suidas et Photius, v. Ηαναθήναια; Chron. de Paros, C. I. Gr., 2374, 18; Ælian. Var. hist. III, 38; Pline, VII, 57, 6; Hygin, Astron. II, 13; Virgile, Georg. III, 113.

2. Plut. Thésée, 29; Scol. sur Aristoph. *Aves*, 1106 (τῶν προτέρων διδράχμων ὄντων, ἐπίσημόν τε βοῦν ἔχόντων); cf. B. Head, *Hist. num.*, p. 309.

taires et métalliques les amendes fixées en bétail par les anciennes lois de Dracon¹. Philochore, croit-on, aura pris ce βοῦς, dans le dicton βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ, pour une véritable monnaie métallique au type du bœuf. De là à attribuer à Thésée cette prétendue monnaie, il n'y avait qu'un pas qui fut franchi d'autant plus vite que l'atelier monétaire d'Athènes, l'ἀργυροκόπεῖον, était établi dans une dépendance du sanctuaire d'un héros porte-couronne (*stéphanéphore*) qui n'était, vraisemblablement, autre que Thésée. On croit que ce surnom populaire de *stéphanéphore* fut décerné à Thésée parce que le peintre Micon, dans les fresques dont il orna le Théseion, avait représenté le héros national de l'Attique tenant dans sa main la couronne d'or que lui avait décernée Amphitrite lorsqu'il descendit au fond des flots pour repêcher l'anneau de Minos. Le *Stéphanéphore* étant Thésée, on donnait le nom de *drachmes du Stéphanéphore*, δραχμαὶ τοῦ Στεφανηφόρου², aux drachmes athéniennes à fleur de coin, c'est à dire à celles qui n'avaient pas encore circulé et sortaient directement de l'atelier monétaire placé sous la tutelle du héros. Par ce canal se serait formée, dans l'opinion populaire, la tradition suivant laquelle Thésée aurait lui-même créé la monnaie athénienne, et cette monnaie aurait eu pour type un bœuf.

Je n'ai pas besoin de dire que l'attribution de l'invention monétaire à Thésée ne saurait être plus sérieusement envisagée que les légendes relatives à Erichthonios et Lycos. Quoi qu'il en soit, pour l'objet spécial de notre étude, on voit que les traditions athéniennes ne considéraient pas les monnaies aux types d'Athéna et de la chouette comme étant les plus anciennes monnaies d'Athènes. On admettait comme au dessus de toute discussion qu'antérieurement au

1. Plut., *Solon*, 23; Pollux, *Onom.* IX, 61.

2. C. I. Att., t. II, p. 284, n° 476, § 4; cf. E. Babelon, *Traité des monnaies grecques et romaines*, t. I, p. 507 et 838.

début de cette longue et monotone série des *chouettes*, comme on les appelait vulgairement, Athènes eut des monnaies à d'autres types. Cette croyance universelle n'est pas à dédaigner: c'est au moins, pour nous, un encouragement à rechercher ces monnaies primitives antérieures aux chouettes.

II. La seisachtheia de Solon.

Après avoir interrogé la tradition, nous devons examiner à présent ce que les textes anciens nous rapportent de la réforme monétaire et pondérale de Solon.

Au commencement du VIe siècle (594 suivant les uns, 592 ou 591 suivant d'autres)¹, Solon réforma la monnaie et les mesures pondérales d'Athènes. Puisque Solon a réformé et non pas créé la monnaie athénienne, c'est que cette monnaie existait avant lui. Les termes mêmes dont se servent tous les auteurs mettent ce point hors de doute; ils nous parlent, comme nous le verrons tout à l'heure, d'une αὐξησις τοῦ νομίσματος, ce qui implique la préexistence de ce νόμισμα à Athènes; ils nous informent que Solon édicta contre les faux monnayeurs une loi qui était encore en vigueur au temps de Démosthène, d'où il faut conclure qu'avant la promulgation de cette loi il existait déjà, à Athènes, une monnaie assez répandue pour que des individus cherchassent à l'altérer. Si Solon avait, comme certains critiques modernes l'ont cru², créé la monnaie à Athè-

1. Voici la chronologie des archontes athéniens à l'époque de Solon, d'après Kirchner (*Rhein. Museum*, 1898, p. 386):

592/91 — Philombratos	589/88 — Eukratès
591/90 — Solon	588/87 — Philippos
590/89 — Simon	587/86 — ἀναρχία.

2. Fr. Lenormant, *La monnaie dans l'Antiquité*, t. I, p. 77: «Solon, dit Lenormant, auteur de la première monnaie métallique d'Athènes». De ce que Solon convertit en valeurs monétaires et métalliques l'évaluation

nes, il est vraisemblable que les textes qui parlent de sa réforme et de sa législation nous le diraient positivement. Son nom est trop célèbre, sa réforme monétaire et pondérale eut un trop grand retentissement pour que nous puissions admettre que, si Solon avait inventé la monnaie athénienne, et si sa réforme eut principalement consisté dans cette innovation, les historiens eussent omis de nous en informer. Il serait superflu d'insister plus longuement sur ce point.

Quelle est donc cette monnaie que le législateur athénien a réformée au début du VIe siècle ?

A cette époque, il y avait longtemps déjà que, dans les parages de l'Attique et sur le marché même d'Athènes, circulaient de main en main les *tortues* d'Égine, les monnaies eubéennes de Chalcis et d'Érétrie, sans aucun doute aussi celles que frappaient en abondance les villes grecques de la côte asiatique baignée par la mer Égée, enfin les monnaies primitives que nous chercherons tout à l'heure à classer à Athènes. De plus, Solon qui fut longtemps un négociant avant de devenir législateur, s'était, dans ses voyages d'affaires, familiarisé, non pas, bien entendu, avec l'usage de la monnaie qu'il connaissait déjà, mais avec les différents systèmes de la taille des monnaies, systèmes savants et perfectionnés qu'il vit fonctionner en Asie-mineure, notamment à la cour de Crésus qu'il visita et jusqu'à Chypre

des amendes fixées en têtes de bétail par les anciennes lois de Dracon (Pollux, IX, 61; Plut. *Solon*, 23), il ne faudrait pas en conclure qu'il imposa aux Athéniens l'usage de la monnaie métallique. Il fit passer simplement dans le texte suranné de vieilles lois la reconnaissance de l'usage de la monnaie qui préexistait depuis déjà assez longtemps dans le commerce. La même chose se produisit à Rome lorsque la loi des Douze Tables, en 450, convertit les amendes en monnaie métallique, alors que peu auparavant la loi Menenia-Sestia les avait encore évaluées en têtes de bétail, bien que la monnaie métallique existât à Rome depuis déjà longtemps.

où il fut l'hôte du roi Philocypros dont on a des monnaies: ceci, comme nous le verrons, fut d'une grande influence sur le caractère essentiel de la réforme solonienne.

On a souvent analysé et cherché à expliquer les mesures que prit Solon dans le but de délivrer le peuple athénien de l'oppression de l'aristocratie et d'affranchir les débiteurs d'une partie de leurs obligations vis à vis de leurs créanciers. Les avis sont partagés sur la nature exacte de l'opération de Solon appelée *σεισάχθεια*, *allégeance*; mais tous s'appuient sur le passage assez embrouillé dans lequel Plutarque rapporte et commente le témoignage d'Androton, disciple d'Isocrate, au milieu du IVe siècle, et l'on rattache, comme de juste, à cette opération la réforme des poids, mesures et monnaies. Voici la partie essentielle de ce chapitre de l'histoire de Solon, qui a donné lieu à tant de discussions.

« . . . Car la première mesure politique de Solon fut (la *seisachtheia*, c'est à dire) la loi qui diminuait (*ἀνεῖσθαι*) les dettes existantes et interdisait de prêter de l'argent, dorénavant, en hypothéquant la liberté individuelle. Pourtant, quelques auteurs, entre autres Androton, ont écrit que les pauvres furent soulagés non point par l'abolition d'une partie de leurs dettes (*ἀποκοτῆ χρεῶν*), mais seulement par la réduction des intérêts, et que toutefois ils furent reconnaissants de cette mesure d'humanité à laquelle ils donnèrent eux-mêmes le nom de *σεισάχθεια* (*décharge*). Ils accueillirent aussi avec faveur la mesure prise en même temps, qui consista dans la surélévation des mesures et de la valeur des monnaies. En effet, il porta à 100 drachmes la mine qui précédemment n'était que de 73 drachmes. De la sorte, ceux qui devaient des sommes considérables, en rendant une valeur égale en apparence, quoique moindre en réalité, gagnaient beaucoup, sans rien faire perdre à leurs créanciers. Cependant, la plupart des autres auteurs attestent que cette décharge fut une véritable abolition de toutes les dettes, et

leur sentiment est confirmé par ce que Solon lui même en a dit dans ses poésies... »¹.

Ainsi, d'après la dernière partie de ce passage, Solon allégea la situation des débiteurs en décrétant que toutes les dettes existantes devraient être acquittées en une monnaie d'un poids plus léger que le poids de la monnaie qui avait circulé jusque là, et cela, dans une proportion telle que la nouvelle monnaie fut, au point de vue pondéral, comme 100 est à 73. La nouvelle monnaie était donc de 27 pour 100 plus légère que l'ancienne. Pour citer un exemple, je dirai que le débiteur d'une mine ou 100 drachmes lourdes, suivant l'ancien étalon, s'exonérait légalement en payant à son créancier 100 drachmes légères (ou nouvelles) qui n'en valaient que 73 des anciennes. Les créanciers se trouvaient en réalité frustrés de 27 drachmes sur 100.

Or, cette proportion de 73 pour 100 est précisément celle qui existe entre la drachme attique qui pèse 4 gr. 36 et la drachme éginétique dont le poids, à l'époque de la réforme de Solon pourrait être, à la rigueur, ramené à 5 gr. 96 (73 : 100 comme 4.36 : 5,96). De ces constatations il semblait résulter, aux yeux des commentateurs modernes, que ce fut Solon qui introduisit l'étalon euboïque à Athènes; on en conclut qu'auparavant Athènes se servait de l'étalon et de monnaies de poids éginétique, et que Solon, enfin, fit frapper les premières monnaies athéniennes de poids euboïque.

1. Τοῦτο γάρ [τὴν σεισάχθειαν] ἐποίήσατο πρῶτον πολίτευμα, γράφας τὰ μὲν ὑπάρχοντα τῶν χρεῶν ἀνεῖσθαι, πρὸς δὲ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τοῖς σώμασι μηδένα δανεῖσθειν. Καίτοι τινὲς ἔγραψαν, ὃν ἐστιν Ἀνδροτίων, οὐκ ἀποκοπῇ χρεῶν ἀλλὰ τόκων μετριότητι κουφισθέντας ἀγαπῆσαι τοὺς πένητας, καὶ σεισάχθειαν ὄνομάσαι τὸ φιλανθρώπευμα τοῦτο καὶ τὴν ἄμα τούτῳ γενομένην τῶν τε μέτρων ἐπαύξησιν καὶ τοῦ νομίσματος [εἰς] τιμήν. Ἐκατὸν γάρ ἐποίησε δραχμῶν τὴν μνᾶν, πρότερον ἔβδομήκοντα καὶ τριῶν οὖσαν, ὥστ' ἀριθμῷ μὲν ἵσον, δυνάμει δὲ ἔλαττον ἀποδιδόντων ὠφελεῖσθαι μὲν τοὺς ἐκτίνοντας μεγάλα, μηδὲν δὲ βλάπτεσθαι τοὺς κομιζομένους. Οἱ δὲ πλεῖστοι πάντων ὅμοι φασὶ τῶν συμβολαίων ἀναίρεσιν γενέσθαι τὴν σεισάχθειαν, καὶ τούτοις συνάρδει μᾶλλον τὰ ποιήματα.... (Plut. *Solon*, XV, 3 à 7.)

Il n'y aurait donc pas eu de monnaies de poids euboïque à Athènes avant Solon. On va plus loin : comme les seules monnaies de poids éginétique susceptibles de circuler abondamment à Athènes au temps de Solon et avant lui, étaient les *tortues* d'Egine, on admet qu'avant Solon, la monnaie courante à Athènes, celle dans laquelle les dettes des Athéniens avaient été contractées, était la monnaie d'Egine, la drachme à la tortue, de 5 gr. 96, et que Solon lui substitua la drachme euboïque de 4 gr. 36.

Telle est, en résumé, la théorie qui ressort du texte de Plutarque, et qu'en conséquence les auteurs modernes ont généralement admise jusqu'ici, celle qu'on trouve exposée dans les ouvrages de Beulé¹, de E. Curtius², de Schömann³, de Percy Gardner⁴, de Barclay Head⁵, d'Ulrich Köhler⁶, d'Imhoof-Blumer⁷ et de la plupart des historiens qui tous, à l'envi, se sont efforcés de retrouver par imagination les raisons, d'ordre économique et commercial, qui ont dû guider Solon dans sa réforme.

Je ne m'attarderai pas à discuter ces arguments ; la théorie toute différente que je me propose de développer les réfutera d'elle même. Je ferai seulement remarquer qu'admettre qu'Athènes avant Solon ne connut que la monnaie éginétique à la tortue, c'est aller contre la tradition qui, nous l'avons vu tout à l'heure, attribue d'autres types aux monnaies primitives d'Athènes ; c'est s'élever contre tout ce que nous savons de l'histoire de la monnaie grecque aux VIIe et VIe siècles ; je dirai plus, c'est heurter le

1. Beulé, *Les monnaies d'Athènes*, p. 10-11.

2. Curtius, *Hist. grecq.*, t. I, p. 406 trad Bouché-Leclercq .

3. Schömann, *Antiq. grecq.*, trad. Galuski, t. I, p. 377.

4. Percy Gardner, *Types of greek coins*, p. 8.

5. Barclay Head, *B. M Catal. Attica*. Introd. p. XIV-XV.

6. U. Köhler, dans les *Mittheil. de l'Inst. arch* , part. athén t X, p. 151.

7. Imhoof-Blumer, dans *l'Annuaire de la soc. franc. de numismat.*, 1882, p. 89.

bon sens. Comment! avant Solon, il est certain, comme nous l'avons vu plus haut, que la monnaie existait à Athènes, qu'il y avait une monnaie athénienne qui fut réformée par Solon, et l'on nous dit que cette monnaie n'était pas de poids euboïque, mais de poids éginétique. Mais où est elle donc, cette monnaie athénienne de poids éginétique? Qu'on nous en montre un échantillon; car il serait absurde de prétendre qu'il n'est resté aucun spécimen de cette monnaie qui circulait entre toutes les mains et que, déjà, les faussaires altéraient. J'entends bien qu'on me répond: la monnaie officielle d'Athènes, c'était la monnaie d'Egine au type de la tortue. Est-ce admissible, en vérité? Ou bien Athènes avait, avant Solon, un atelier monétaire, et comment admettre que cet atelier frappât des monnaies au type de l'atelier voisin, au type d'Egine? Comment admettre qu'Athènes n'eut pas marqué ses monnaies de son empreinte personnelle; n'eut pas son type héraldique, et qu'elle eut, par là, fait exception à la règle universelle de tous les ateliers monétaires à cette époque? Dès le VIIe siècle, Egine a son type de la tortue, les villes de l'Eubée Chalcis et Erétrie ont, chacune, leurs types spéciaux; il en est de même pour Mégare, pour Phlionte, pour Corinthe, pour Corcyre, pour les îles de Naxos, d'Andros et beaucoup d'autres Cyclades, pour toutes les villes du littoral asiatique de la mer Egée qui battaient monnaie dès le VIIe siècle. Petites ou grandes, riches ou pauvres, toutes les villes grecques, dès qu'elles ouvrent un atelier, frappent des monnaies avec leurs types autonomes, et s'il leur arrive d'emprunter exceptionnellement, pour des raisons diverses que l'on connaît généralement, les types d'autres villes, du moins placent-elles toujours sur les produits sortis de leur officine, un symbole annexe, un différent qui fait reconnaître leurs produits au milieu de tous les autres. Comment admettre qu'Athènes seule eut fait exception à la règle commune, eut

en quelque sorte abdiqué sa personnalité, se fut affranchie de cette nécessité administrative du contrôle de ses émissions? Il suffit d'énoncer une pareille théorie pour en faire ressortir l'inanité.

On bien, nous objectera-t-on encore, Athènes n'avait pas d'atelier monétaire et se contentait de se servir comme monnaie courante, sur son marché, de la monnaie d'Egine que le commerce lui apportait. Cette hypothèse n'est pas plus recevable que la première; elle est en contradiction avec ce que nous dit la tradition, avec ce que nous savons de la réforme solonienne; elle ne résiste pas à un examen sérieux. Même dans l'état de faiblesse relative où se trouvait Athènes avant les Pisistratides, il est inadmissible que, au point de vue commercial et économique, elle eut eu une situation aussi étroitement subordonnée vis à vis d'Egine et que son marché ne put s'alimenter que de la monnaie fournie par les *κάπηλοι* éginètes.

Les monnaies d'Egine étaient reçues dans le commerce de l'Attique, comme des monnaies étrangères, pour leur valeur intrinsèque; il en était de même pour celles de l'Eubée, de Mégare, de Corinthe ou d'autres villes; les trouvailles de l'Attique nous le prouvent surabondamment. Celles d'Egine pouvaient s'y trouver plus abondantes que ces dernières, parce que les colporteurs Eginètes tenaient, nous le savons, la place prépondérante sur les marchés du Péloponèse et de la Grèce centrale, mais elles n'y étaient, certes, pas admises avec le privilége d'une monnaie nationale, que Solon put songer à réformer. Il faut renoncer à chercher pour Athènes des monnaies de poids éginétique; il n'y en a jamais eu; il est, en un mot, nécessaire de trouver au point de vue monétaire, à la *seisachtheia* de Solon, une explication autre que celle que j'ai résumée tout à l'heure.

III. Le chapitre X de la République athénienne d'Aristote.

Un passage de l' Ἀθηναίων πολιτείᾳ d'Aristote¹ est consacré à la réforme monétaire et pondérale de Solon : c'est le chapitre 10. Il est malheureusement fort succinct et, de prime abord, assez obscur ; le texte même n'a pas été établi sans difficultés, et il y a divergence entre les savants qui l'ont interprété. Pourtant, on peut regarder comme définitive la lecture de J. Blass, que nous transcrivons en indiquant les passages restitués :

'Αθην. πολ. c. 10: 'Εν [μὲν οὖν τ]οῖς νόμοις ταῦτα δοκεῖ θεῖναι δημοτικά, πρὸ δὲ τῆς νομοθεσίας ποιῆσαι τὴν τῶν χ[ρ]υσῶν ἀποκοπήν, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν τε τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν καὶ τὴν τοῦ νομίσματος αὐξῆσιν. 'Επ' ἐκείνου γὰρ ἐγένετο καὶ τὰ μέτρα μείζω τῶν Φειδωνείων, καὶ ἡ μνᾶ πρότερον [ἄγο]υσσα [σ]ταθμὸν ἔβδομήκοντα δραχμὰς ἀνεπληρώθη ταῖς ἔκατον· ἦν δ' ὁ ἀρχαῖος χαρακτήρ δίδραχμον. 'Εποίησε δὲ καὶ σταθμὰ πρὸς τ[ὸ]ν νόμισμα τ[ρ]ισκελῆς καὶ ἔξηκοντα μνᾶς τὸ τάλαντον ἀγούσας, καὶ ἐπιδιενεμήθησαν [αἱ τρισκελῖς μναὶ τῷ στατῆρι καὶ τοῖς ἄλλοις σταθμοῖς]².

1. Le texte définitivement fixé est celui de la seconde édition et éditions subséquentes (4e éd. 1903) de J. Blass, adopté par Nissen et Hill. Voyez pour l'interprétation, surtout: Lehmann, dans la *Zeitschrift für Ethnologie*, 1891, p. 523; Ridgeway, note à l'édition de l' Ἀθηναίων πολιτείᾳ de Sandys, p. 40; H. Nissen, dans le *Rhein. Museum*, 1894, p. 1; Six, dans le *Numism. Chron.*, 1895, p. 177; Hill, dans le *Numism. Chron.*, 1897, p. 284; Γ. Μπάρτ. Σχόλια εἰς τὴν Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων πολιτείαν, Ἀθῆναι 1899, p. 18-19.

2. D'après une communication de M Kenyon à M. Nissen, il n'est pas possible, dans l'état actuel du papyrus de déchiffrer les passages entre crochets avec une absolue certitude: il faut se laisser guider par le sens: «Nach den Mittheilungen Kenyon's ist es auch heutigen Tages nicht möglich den Wortlaut des Papyrus mit absoluter Sicherheit zu entziffern; in Betreff des Sinnes ist jeder Zweifel ausgeschlossen». H. Nissen, *Rhein. Museum*, 1894, p. 5; voyez aussi ce que dit M. B. Hausoullier au sujet de ce texte «qui s'est couvert en quelques semaines de

« Voilà donc ce que, dans les lois, Solon paraît avoir établi en faveur de la démocratie: d'abord, avant de légiférer, il décréta la diminution des dettes, puis, il fit la surélévation des poids et mesures, et aussi celle de la monnaie. Par lui, en effet, les mesures furent plus grandes que les Phidoniennes, et la mine qui, auparavant valait un poids de 70 drachmes, fut portée jusqu'à 100 drachmes, mais l'ancien étalon monétaire (ou monnaie-type) était le didrachme. Solon établit aussi des poids qui, par rapport à l'étalon monétaire, équivalaient à un talent de 63 mines (au lieu de 60); les trois mines de surplus furent la base d'une répartition proportionnelle sur le statère et les autres divisions du système pondéral ».

Ce texte paraît assez embrouillé parce qu'Aristote fait intervenir tour à tour les poids et monnaies attiques et éginétiques, sans nous avertir dans quels cas, aux mots *mine* et *drachme*, il convient d'ajouter les qualificatifs *attique* ou *éginétique*. C'est là ce que nous allons nous appliquer à déterminer avec précision.

On sait que le système euboïque ou attique ordinaire comprend les grandes divisions suivantes:

Talent (60 mines)	26 ^k	190 gr.
Double mine ou statère (200 drachmes) .	873	
Mine (100 drachmes)	436.50	
Statère (didrachme)	8.73	
Drachme	4.365	
Obole	0.73	

Aristote nous dit qu'avant la réforme solonienne, la monnaie athénienne étalon était le didrachme, c'est à dire, par conséquent, la pièce de 8 gr. 73 ($\eta\pi\delta` \acute{o} \acute{d}\acute{o} \chi\acute{a}\acute{q}\acute{a}\acute{t}\acute{\eta}\acute{\rho}$)

corrections parasites qui l'ont aussitot défiguré» B. Haussoullier, *Aristote, Constitution d'Athènes*, Traduction française, Paris, 1891, in 8° (89e fasc. de la Bibl. de l'Ecole des Hautes Etudes).

διδραχμον). Mais Solon modifia cet état de choses par une augmentation de la monnaie (αὐξησίς τοῦ νομίσματος); ainsi, sa réforme consista non point, comme on l'avait cru, d'après Androtion, en une diminution du poids de la monnaie mais bien au contraire, en une αὐξησίς, en une surélevation des poids du commerce et de la monnaie. Aristote affirme que Solon rendit les poids et les monnaies attiques plus lourds que les poids et monnaies éginétiques. Nous allons aisément vérifier que cette surélévation pondérale et monétaire se fit tout simplement en transférant le nom de *drachme* au vieux didrachme de 8 gr. 73 D'après Aristote, la mine usitée avant la réforme solonienne équivalait à 70 drachmes; Solon la porta à 100 drachmes. La mine dont il s'agit ici est, sans aucun doute possible, la mine éginétique ou phidoniennne. En effet, cette mine étant de 611 gr. 10 équivaleait tout juste à 70 drachmes attiques de 8 gr. 73 ($\frac{611.20}{70} = 8.73$).

On voit par là que la drachme de la réforme solonienne était bien l'ancien didrachme attique.

A la place de la mine éginétique (611 gr. 10) valant 70 drachmes attiques (de 8 gr. 73), Solon mit en usage la mine attique de 100 drachmes (ἀνεπληρώθη ταῖς ἐκατόν), c'est à dire la mine de 873 grammes (8.73 × 100). C'est la mine attique forte ou majeure par rapport à la mine attique faible ou mineure de 436 gr. 50.

Voici donc, en résumé, en quoi consista la première opération pondérale de Solon. Avant lui, comme après lui, le système pondéral éginétique ou phidoniens fut le suivant :

Talent (60 mines)	36 ^k	666 gr.
Statère ou double-mine (200 drachmes) .	1 ^k	222.20
Mine (100 drachmes)		611.10
Statère ou didrachme		12.22
Drachme		6.11

La mine attique forte, de 873 grammes, que Solon met en usage à Athènes fournit le tableau suivant:

Talent (60 mines)	52 ^k 380 gr.
Statère ou double-mine (200 drachmes) .	1 ^k 746
Mine	873
Statère ou didrachme	17.46
Drachme	8.73

La comparaison des deux tableaux qui précédent suffit à expliquer la phrase dans laquelle Aristote dit que les mesures athénienes devinrent, par l'opération de Solon, plus fortes que les mesures éginétiques ou phidoniennes. Nous justifierons plus loin, par l'étude directe des monuments pondéraux et monétaires qui nous sont parvenus, la réforme dont nous venons d'exposer les bases théoriques.

Solon décréta en outre, nous dit Aristote, que les poids nouveaux du commerce seraient établis en prenant pour base le νόμισμα, c'est à dire la drachme de 8 gr. 73 et en comptant 63 mines au talent ($8.73 \times 100 \times 63$), ce qui fournit un poids de 54^k 999 gr. Ce talent commercial dépasse de beaucoup le talent monétaire normal qui est, nous l'avons vu, de 52^k 380 grammes; il le dépasse de 2^k 619, c'est à dire du poids de 3 mines monétaires ($873 \times 3 = 2619$). Et c'est précisément ce que nous dit Aristote, en ajoutant, en ce qui concerne cet excédent de trois mines, que le statère et les autres divisions du système pondéral requièrent une augmentation analogue, proportionnelle à celle qui fut donnée au talent. C'est ce qu'il faut entendre par cette phrase: ἐπιδιενεμήθησαν αἱ τρεῖς μναὶ τῷ στατῆρι καὶ τοῖς ἄλλοις σταθμοῖς. Des nombreux commentateurs de notre texte, M. Hill est le seul qui me paraisse avoir bien compris cette phrase: elle signifie, dit-il, que des parts proportionnelles aux trois mines ajoutées au talent, furent ajoutées au statère et aux autres divisions pondérales, pour former les poids du com-

merce¹. Le tableau de tout ce système pondéral est donc le suivant:

Talent (60 mines)	54 ^k 999 gr.
Statère ou double mine (200 drachmes)	1 ^k 833.30
Mine (100 drachmes)	916.65
Statère ou didrachme	18.32
Drachme	9.16

Ainsi la réforme pondérale et monétaire de Solon s'applique non au système éginétique, mais au système attique; elle fut bien une αὐξησις des poids et des monnaies attiques. En faisant une drachme de l'ancien didrachme de 8 gr. 73, elle porta *au double* toutes les divisions du système attique ordinaire et ainsi, les mesures attiques devinrent plus lourdes que les mesures éginétiques ou phidoniennes².

1. G. Hill, *Num. Chron.* 1897, p. 290. Je remarque que la plupart des commentateurs ont cru que le terme de *statère* désigne toujours la *double drachme*; ils ont oublié que la double mine διπυροῦ est constamment aussi dénommée *statère*, tant sur les monuments que dans les textes épigraphiques et littéraires. Dans le passage en question il est clair que c'est du statère *double-mine* que veut parler Aristote. Voyez les *statères doubles-mines* d'Athènes publiés par M. Erich Pernice, *Griechische Gewichte*, p. 83 n° 5 et suiv.)

2. Je ne crois pas qu'il soit utile de faire ressortir par comparaison la différence de notre interprétation du passage d'Aristote avec celle des divers auteurs qui ont, avant nous, essayé d'expliquer d'après lui la réforme solonienne. C'est le travail de M. G. Hill qui nous a mis sur la véritable voie. M. Lehmann (*Zeit. für Ethnologie*, 1891, p. 52;) aboutit, dans des calculs de pure théorie, à conclure que l'étalement solonien fut surélevé de $\frac{1}{20}$ sur le poids ordinaire et que la mine créée par la réforme était de 458 gr. 50. M. Pernice se borne à dire que l'autorité des chiffres lus sur le papyrus de la *Constitution d'Athènes* est si faible qu'il est imprudent de batir une hypothèse quelconque en s'appuyant sur ces chiffres (Pernice, *Griech. Gewichte*, p. 30). M. Th. Reinach s'exprime comme il suit: «La réforme de Solon paraît avoir consisté à substituer, pour les monnaies, l'étalement euboïque à l'étalement éginétique créé par Phidion, roi d'Argos. Une mine de 100 drachmes euboïques à 4 gr. 37 équivaut environ à 73 drachmes éginétiques à 5 gr. 83). Aristote s'exprime improprement en disant que Solon *augmenta* les poids. Quant

Cette réforme, cette surélevation pondérale de Solon fut moins originale qu'on pourrait être tenté de le croire, et quand on étudie l'ensemble des systèmes de taille appliqués aux monnaies primitives, elle n'a pas lieu de surprendre. Il serait même plus conforme à la réalité des faits de dire que Solon ne fit que transférer à Athènes l'application d'un système qu'il avait vu partout en usage dans les villes de la Grèce orientale au cours de ses voyages. Tout le monde sait que les différents systèmes métrologiques de l'antiquité, issus du système Chaldéo-assyrien, comportent deux séries pondérales, l'une double de l'autre, qu'on a appelées la série forte ou majeure et la série faible ou mineure. On a, par exemple, chez les Chaldéo-Assyriens, concurremment et parallèlement, un sicle ou statère de 16 gr. 82 et un sicle ou statère de 8 gr. 41. Je n'insiste pas sur ce dualisme bien démontré, en particulier par M. Oppert. Or, dans la taille des monnaies primitives de l'Asie-mineure, on a appliqué tantôt le système fort ou majeur, tantôt le système faible ou mineur.

Pour la taille des monnaies primitives en électrum de la côte d'Asie-mineure, c'est le système fort qui a été partout usité. Dans l'étalon phocaïque, le statère pèse 16 gr. 82; dans l'étalon dit phénicien (*milésiaque*), il pèse 14 gr. 56; dans l'étalon éginétique, pour la monnaie d'argent on donne le nom de statère à la pièce de 12 gr. 20. Enfin, pour les monnaies d'électrum primitives de Samos, taillées suivant l'étalon euboïque, la pièce de 17 gr. 46 porte le nom de statère et l'hémistatère est la pièce de 8,73. Tel est le système appliqué à l'électrum que Solon put voir fonctionner à Samos, et c'est là, sans

aux mots : ἦν δ' ὁ ἀρχαῖος χαρακτῆρος διδοαχμον. ils sont interpolés». (Th. Reinach, *Aristote, La république athénienne*, p. 18 note: voyez aussi Th Reinach, *L'histoire par les monnaies*, p. 103). Six interprète ce passage de la manière suivante: «Ainsi, dit-il, un talent d'argent en lingots donnait un talent d'argent monnayé et en outre, trois mines pour les frais de la frappe». (*Num. Chron.* 1895, p. 188, note 49).

doute, ce qui lui suggéra l'idée de l'appliquer au monnayage de l'argent à Athènes. En adoptant pour la pièce d'argent de 17 gr. 46 le nom de statère ou didrachme, et pour la pièce de 8 gr. 73 le nom de drachme, le législateur athénien voulut mettre le système euboïque en harmonie avec les autres; sa réforme eut pour but et pour résultat pratique d'établir comme pièce-étalon la grande division déjà connue sur le marché de l'Orient pour l'électrum, et par là, de donner au système euboïco-attique pour l'argent une supériorité pondérale sur ses rivaux; car, en fait, aucun de ces derniers ne se trouva avoir des divisions aussi lourdes que le système solonien, ce qui devait contribuer à la popularité et à la diffusion de l'argent athénien dans le commerce.

Nous donnerons tout à l'heure à la théorie que nous venons d'exposer, la consécration des faits en examinant si les monnaies et les monuments pondéraux parvenus jusqu'à nous concordent avec notre interprétation.

IV. Le témoignage d'Androtion.

Avant de démontrer que notre interprétation de l' $\alpha\tilde{\nu}\xi\eta\sigma\varsigma$ solonienne des poids et des monnaies se trouve directement confirmée par les monuments parvenus jusqu'à nous, il ne sera pas superflu d'examiner comment le témoignage d'Androtion rapporté par Plutarque doit s'interpréter par rapport à la théorie que nous venons d'exposer. Solon, d'après le texte cité plus haut, « fit que la mine d'argent qui, auparavant, ne contenait que 73 drachmes en valut 100 désormais ». On ne peut comprendre ce passage qu'en supposant, ce qui est rationnel, qu'Androtion cherchant à s'expliquer la réforme de Solon, suppose que l'état des choses tel qu'il existait de son temps, c'est à dire au IVe siècle, avait été organisé par Solon.

Il calcule en préjugeant que le système des monnaies

athéniennes en vigueur sous ses yeux fut celui-là même de Solon. Or, au IVe siècle, la drachme athénienne était de 4 gr. 36, et 100 de ces drachmes correspondent bien à 73 drachmes éginétiques d'un peu moins de 6 gr. Androtion croyait d'institution solonienne la drachme de 4 gr. 36, tandis qu'elle ne fut établie, comme nous le verrons plus loin, que sous Hippias. Tout le secret de l'erreur d'Androtion est là, et cette erreur, comme on le voit, s'explique naturellement. Il nous dit que la mine attique d'argent de 436 gr. 50 était divisée avant Solon en 73 drachmes éginétiques, ce qui est vrai en calculant la drachme éginétique à 5 gr. 98 seulement ($73 \times 5.98 = 436.54$); il ajoute que Solon divisa cette mine de 436 gr. 50 en 100 drachmes de 4 gr. 36, poids de la drachme de son temps.

Par cette opération, ajoute-t-on, les drachmes furent plus petites, mais conservèrent la même valeur dans la circulation commerciale, à la grande joie des débiteurs et sans dommage pour les créanciers. Il suffit d'énoncer une pareille naïveté économique pour qu'on puisse affirmer en toute sécurité qu'Androtion, ou peut-être plutôt Plutarque qui l'interprète, n'a rien compris à la réforme de Solon. La diminution pondérale des monnaies faite pour alléger les dettes de 27 pour 100, telle qu'on nous la présente, eut nécessairement engendré les troubles économiques les plus graves, sans profit pour personne, ni pour les débiteurs ni pour les créanciers. C'est ce que Beulé¹ a bien entrevu, et c'est à bon droit que nous pouvons nous étonner qu'on n'ait pas prêté plus d'attention aux objections qu'il a formulées contre une théorie qui, en fait, s'insurge contre le principe même de toute monnaie métallique, puisqu'elle aboutit à admettre que la drachme nouvelle, — la drachme solonienne, — perdait 27 à 28 centièmes de métal tout en conservant la même valeur nominale. Une semblable mutation de la monnaie n'eut pu

1. Beulé, *Monnaies d'Athènes*, p. 10.

être tentée qu'en déchainant une crise analogue à celles dont notre moyen âge est remplie: c'eut été un fléau pour tout le monde, les pauvres comme les riches, et la mémoire de Solon, loin d'en être bénie comme celle d'un réformateur sage et bienfaisant, serait exécrée comme celle de tous les princes qui ont voulu diminuer les monnaies, les tarifer et en changer le cours.

Comme le remarque Beulé, Athènes et sa banlieue était un pays pauvre en fait de productions naturelles, et nous savons que de tout temps, cette ville dut faire venir de l'extérieur, de l'étranger, le blé nécessaire à la nourriture de ses habitants. Lorsque, avant la réforme de Solon, les vaisseaux étrangers se présentaient au Pirée, sur le marché ils livraient une certaine quantité de blé aux Athéniens, pour la somme de 73 drachmes eginétiques à 6 gr. 11 l'une ou, si l'on veut, à 5 gr. 98. N'allez pas croire qu'après la réforme de Solon, ils se fussent contentés, pour la même quantité de blé de 73 drachmes euboïques à 4 gr. 36 l'une: non, cela eut été une naïveté dont aucun marchand ne saurait être capable. Ils eusent accepté sans doute la nouvelle monnaie plus légère, mais en exigeant l'équivalent des 73 drachmes anciennes, c'est à dire 100 drachmes euboïques. Et il en eut été nécessairement de même pour toute opération commerciale, par suite de l'application de ce principe absolu, qui est comme la loi de gravitation universelle des prix de toute chose, à savoir, que la monnaie métallique ne vaut que par la quantité de métal précieux qu'elle contient¹.

Aucun des arguments mis en avant par Schömann², U. Köhler³, B. Head⁴, Ern. Curtius⁵ et par d'autres encore, ne

1. Michel Chevalier, *La monnaie*, p. 30.

2. Schömann, *Antiquités grecques*, trad. Galuski, t I, p. 377.

3. Dans les *Mittheil. d. arch. Instituts, Athen. Abtheil.*, t. X, p. 151.

4. B. Head, *Attica*, Introd p. XIV; aussi Percy Gardner, *Types of Greek Coins*, p. 6 et suiv.

5. E. Curtius, *Hist. grecque*, trad. Bouché-Leclercq, t. I, p. 406 et 423.

saurait prévaloir contre une loi économique dont il est indispensable de se pénétrer lorsqu'on s'occupe d'histoire monétaire. C'est le principe, applicable dans tous les temps et dans tous les lieux, qu'on a comparé justement à la loi de physique des deux vases communicants: le niveau du liquide qu'ils contiennent s'équilibrera toujours, et l'on ne saurait vider l'un sans vider l'autre. Il en est de même du prix des marchandises et de la valeur réelle de la monnaie.

Il serait superflu d'insister longuement sur ce côté de la question. L'abolition ou la remise d'une partie des dettes des Athéniens fut une mesure entièrement différente de la réforme des poids et mesures; elle la précéda, ainsi que le dit formellement Aristote, et elle ne put se faire qu'au détriment des créanciers qu'elle fut une simple réduction des intérêts ou une banqueroute légale. Cependant, il est manifeste que l'*ἀνέγησις* des monnaies intervint pour pallier en partie le détriment causé aux créanciers. Comment nous en rendre compte? C'est en appliquant aux chiffres que nous avons établis plus haut, un raisonnement analogue à celui de Plutarque. Il faut admettre, comme nous le dit Andronion et comme aussi le texte d'Aristote nous a permis de l'établir, en premier lieu, que les dettes des Athéniens furent calculées dans le système éginétique quand elles furent contractées, ce que n'a rien de surprenant, puisque l'étalon phidonien était l'un des plus usités dans le commerce. Il faut admettre en second lieu, que, suivant la loi solonienne, les dettes furent remboursées,— mais aux riches Athéniens seulement et non aux étrangers,— dans le système attique, de la manière suivante que fera bien saisir un exemple. Antérieurement à Solon, un Athénien avait emprunté ou devait comme intérêt, par exemple, un statère ou didrachme éginétique de 12 gr. 22; il fut autorisé par la loi solonienne à ne rendre qu'une drachme du système solonien c'est à dire une pièce de 8 gr. 73. Et cette hypothèse doit être exacte

puisque l'elie nous fait aboutir à la remise de 27 pour 100 énoncée par Androtion.

Ainsi, pour conclure, il y eut bien σεισάχθεια, *allégeance*, diminution des dettes par l'augmentation (*αὔξησις*) des monnaies, au détriment des créanciers. Mais il n'y eut point, comme on l'a trop souvent répété, d'après Plutarque, diminution pondérale de la monnaie, ce qui, loin de soulager les pauvres sans léser les riches, eut fatalement entraîné pour tout le monde les conséquences les plus désastreuses, puisque tous les prix eussent forcément et automatiquement augmenté dans une proportion inverse à la diminution des monnaies.

V. Les poids et les monnaies de l'époque de Solon.

Il est possible de justifier par les monuments mêmes qui sont parvenus jusqu'à nous, l'interprétation que nous avons exposée théoriquement de la réforme pondérale et monétaire de Solon. Ces monuments sont de deux sortes: les poids et les monnaies.

Le plus ancien monument pondéral d'Athènes que M. Pernice ait enregistré dans son Catalogue des poids grecs¹, est un poids sacré, peut être un poids étalon, en bronze, qui porte sur sa face principale un dauphin, accompagné de la légende ἥμισυ ἑρόν; sur la tranche, on lit, sur trois côtés: δημόσιον Ἀθηναίων. Au point de vue paléographique, les lettres indiquent le VIe siècle, ce que confirme la trouvaille, puisque le monument a été découvert sur l'Acropole d'Athènes dans les ruines occasionnées par l'incendie des Parthénon par les Perses en 480. Il pèse actuellement 426 gr. 63; mais il est un peu détérioré et son poids original était certainement de 436 gr. 50. Sans l'inscription qu'on lit sur

1. Pernice, *Griechische Gewichte*, p. 81 (Berlin, 1894).

la face, on le prendrait donc pour une mine euboïco-attique; mais il porte le mot ἥμισυ, *demi, moitié*, qui indique qu'il n'était qu'une demi-mine. Cette demi-mine de 436 gr. 50 donne pour la mine le poids de 873 gr.: c'est la mine du système euboïco-attique introduite par Solon à Athènes et dont la drachme était la pièce de 8 gr. 73, ainsi que nous l'avons constaté plus haut.

Le poids n° 2 du catalogue de M. Pernice, trouvé aussi dans les fouilles de l'Acropole, porte l'inscription δεκαστάτηρον et pèse 177 gr. 52, ce qui donne pour le *statère*, 17 gr. 75. C'est là encore un poids de la série euboïco-attique forte de Solon¹.

Les n° 3 et 4, recueillis aussi parmi les décombres de l'incendie des Perses, sont également des poids de la série euboïco-attique forte. l'un étant un *décastatère* de 178 gr. 61, l'autre un *douzième de mine* de 71 gr. 42. Voilà donc des monuments pondéraux d'Athènes du VIe siècle,— on pourrait en citer d'autres échantillons,— qui justifient rigoureusement l'interprétation que nous avons donnée de la réforme solonienne et montrent la justesse de cette observation d'Aristote: ἦν δ' ὁ ἀρχαῖος χαρακτήρες δίδωσμον, accusant la pièce 8 gr. 73 comme unité pondérale.

Quant aux monnaies pré-solonniennes et soloniennes, de ce poids, puisqu'Aristote affirme qu'elles ont existé, il faut les rechercher et les désigner. Il nous en est sûrement parvenu, car il serait tout à fait invraisemblable qu'elles eussent toutes disparu. Elles étaient assez répandues pour que Solon crut devoir légiférer très rigoureusement contre les faux-monnayeurs. Y a-t-il possibilité pour nous de les identifier avec une vraisemblance raisonnable, justifiée, sinon avec une entière certitude?

Il faut renoncer à la thèse éloquemment soutenue en

1. Ce poids de 17 gr. 75 dépasse un peu la normale qui est de 17 gr. 46; mais cet excédant est dû sans doute à l'oxydation,

1888 par M. Barclay Head, suivant laquelle les monnaies de la réforme solonienne seraient les premières pièces aux types de la tête d'Athéna au droit et de la chouette au revers¹. D'après l'éminent conservateur du Cabinet des médailles de Londres, Solon aurait inauguré au commencement du VIe siècle, vers 592, les *chouettes* athénienes dites d'ancien style. Cette théorie est inadmissible pour bien des raisons dont les principales sont les suivantes :

Il est impossible de faire remonter jusqu'au début du VIe siècle des monnaies qui ont un grand type dans le carré creux du revers. Ce type du carré creux ne fait son apparition que cinquante ans plus tard environ ; des exemples comparatifs l'établissent sans réplique².

En second lieu, ainsi que M. de Fritze l'a fait ressortir³, ce n'est également que dans la seconde moitié du VIe siècle que commence à paraître la représentation de la figure humaine sur les monnaies. Nulle part, avant 550, on ne trouverait la tête d'une divinité sur les monnaies, soit au droit, soit au revers. Impossible, par conséquent, de faire remonter la tête d'Athéna des monnaies athénienes jusqu'en 592.

Au surplus, si nous comparons à ces pièces les monnaies contemporaines de la même région, c'est-à-dire des villes qui étaient sûrement en relations commerciales avec Athènes, que constaterons-nous ? Est-ce que les monnaies d'Egine du commencement du VIe siècle peuvent laisser présager un progrès comparable à celui que représentent, par rapport à elles, les premières chouettes athénienes ? Est-ce que les monnaies des îles égéennes n'ont pas, toutes encore, un carré creux rude au revers ? N'en est-il pas de même des monnaies de Corinthe au type de Pégase, de la Phocide au type du bucrane, de la Béotie au type du bouclier ? On

1. *Brit. Mus. Catal. Attica*, 1888, Introd. p. XIII.

2. A. Droysen, dans les *Sitzungsberichte* de l'Acad de Berlin, 1882.

3. H. von Fritze, dans la *Zeit. für Numism.*, t. XX, 1897, p. 153.

voit par ces quelques exemples jusqu'a quel point la première monnaie d'Athènes aux types de la tête d'Athéna et de la chouette serait un véritable anachronisme au début du VIe siècle.

M. Head s'est bien rendu compte de la gravité de cette objection à sa théorie et il a voulu y répondre par avance en proclamant hardiment qu'il faut admettre qu'Athènes dut être la première ville à inaugurer le double type de la monnaie, à cause de sa prééminence artistique et commerciale. Mais avant Solon et de son temps encore jusqu'à Pisistrate, Athènes, — tous les historiens le reconnaissent, — n'avait nulle avance sur les autres grandes métropoles grecques. Bien au contraire, Egine, Chalcis, Érétrie, Corinthe, sans compter les villes grecques de la côte asiatique, devançaient Athènes dans le mouvement artistique et commercial; c'est de l'Ionie et des îles égéennes qu'Athènes reçut la première impulsion sous ce rapport, de même aussi que l'usage de la monnaie.

Mais si ces pièces à la tête d'Athéna et à la chouette ne sont pas de Solon, il ne nous reste plus, pour retrouver les monnaies pré-soloniennes et soloniennes qu'à les cherches parmi les monnaies primitives de poids euboïque que les anciens numismates, l'abbé Barthélémy, Cousinéry, à la fin du XVIIIe siècle ou au commencement du XIXe siècle, puis Beulé et d'autres encore proposaient de classer à Athènes, tandis que les savants plus récents se sont crus autorisés à les attribuer à différentes villes de l'Eubée. Ces pièces sont aux types variés de la tête de taureau, de la tête de Gorgone, de la chouette, du cheval, de l'amphore, de l'osselet, de la triskèle, de la roue et quelques autres encore; elle se rattachent toutes les unes aux autres par la forme de leur carré creux, leur style, le système pondéral, le cercle qui entoure le type, enfin leur provenance ordinaire.

Beulé rappelle, d'après Cousinéry, des trouvailles im-

portantes de ces monnaies, faites à Athènes même, et il conclut : « La fabrique, le style, la qualité du métal, l'aspect général, le travail des détails, la finesse d'un archaïsme déjà avancé, tout concourt à réunir ces pièces dans une même famille. Elles sont toutes d'Athènes ou aucune n'en est »¹.

Nous verrons ce que la théorie de Beulé a d'excessif et de trop absolu. Quant à l'opinion plus récente et généralement admise, que toutes ces monnaies doivent être classées à l'Eubée, elle s'appuie uniquement sur les arguments suivants : certaines des pièces de ce groupe se rencontrent aussi bien en Eubée qu'en Attique et dans les régions circonvoisines ; en second lieu, leur poids est euboïque, et l'on n'admet à Athènes avant Solon que le poids éginétique. Telle est la thèse soutenue, entre autres savants, par Ernest Curtius², Imhoof-Blumer³, Ulrich Köhler⁴, H. de Fritze⁵, Barclay Head⁶.

Toutes ces pièces sont taillées suivant le système euboïque ; elles ont le même aspect extérieur, la même épaisseur, la même technique, le même style. Elles se caractérisent enfin par le même carré creux au revers, formé de quatre triangles coupés par deux diagonales qui se croisent au centre du carré. Il est manifeste que nous sommes en présence d'un groupe homogène et de la même famille, sorti sinon du même atelier, comme le voudrait Beulé, du moins d'ateliers associés, de villes commerçant ensemble et frappant dans des conditions analogues des monnaies interchan-

1. Cousinéry, *Voyage en Macédoine*, t. II, p. 121 à 129 ; Beulé, *Monnaies d'Athènes*, p. 15.

2. E. Curtius, dans l'*Hermès*, t. X, p. 215.

3. Imhoof-Blumer, dans les *Monatsberichte de l'Acad. de Berlin*, 1881, p. 656 et *Annuaire de la soc. franc. de numism.*, 1882, p. 89.

4. U. Köhler, dans les *Mittheilungen d'Athènes*, 1884, p. 356.

5. H. von Fritze, dans la *Zeit. für Numism.*, t. XX, 1897, p. 142.

6. B. Head, *Hist. Numor.*, p. 301 et 310 et *Attica*, Introd. p. XIII et XV; *Central Greece*, Introd. p. XLIV.

geables. Elles sont d'ailleurs toujours trouvées dans la même région : l'Attique surtout, l'Eubée, la Mégaride et les cantons environnants.

Ces pièces sont trop connues pour qu'il soit besoin d'en reprendre, ici, la description détaillée¹. Toutefois, pour en préciser l'origine et déterminer la patrie avec quelque chance d'aboutir à un résultat scientifique, il est indispensable de procéder pas à pas, groupe par groupe, et analytiquement. Il est d'ailleurs peu vraisemblable, *a priori*, ainsi que l'a remarqué M. Imhoof-Blumer, qu'un seul et même atelier, à cette primitive époque, eut frappé des monnaies ayant un si grand nombre de types divers. Avant tout examen préalable on doit présumer qu'il s'agit de pièces frappées dans des villes diverses, en vertu d'une entente monétaire et commerciale analogue à celle qui présidait à la frappe des monnaies d'électrum dans les villes de la côte d'Asie mineure ou des monnaies incuses de la Grande Grèce².

1.— Chouette debout à gauche, la tête de face. Cercle au pourtour.

Rv. Carré creux rude partagé en quatre triangles par des diagonales.

19 mill.; de 8 gr. 47 à 7 gr. 30³.

1. On les trouvera décrites et classées dans Beulé, *Monnaies d'Athènes*, p 15 et suiv.; *Brit. Mus. Cat. Central Greece*, pl XX, fig. 4 à 6 et pl XXII; Imhoof-Blumer, dans l'*Annuaire de la soc. franc. de numism.*, 1882, p 96 et suiv.; Six, *Num. Chron.* 1888, p. 97; 1895, p. 180 et suiv. Dans notre révision sommaire nous nous dispenserons donc d'insister sur les détails de la description et surtout d'énumérer tous les exemplaires de chaque type. Nos références bibliographiques satisferont, de ce côté, la curiosité du lecteur.

2. Dans la révision qui va suivre, tout en nous dispensant de décrire de nouveau dans le détail toutes ces pièces et surtout de signaler tous les exemplaires, nous donnerons les plus essentielles des références bibliographiques où on les trouvera décrites et reproduites.

3. Beulé, *Monn. d'Athènes*, p. 17 et 19; *Catal. Brit. Mus. Central Greece*, p. 136, 1, pl. XXIV, 18; Imhoof-Blumer, dans l'*Annuaire de la*

2.— Même description.

0 gr. 72; 0 gr. 65; 0 gr. 60¹.

La première idée qui vient à l'esprit c'est que ces monnaies primitives au type de la chouette, trouvées sur le sol de l'Attique, sont d'Athènes. C'est en effet pour cette double raison que les anciens numismates et Beulé les ont classées à Athènes. Mais plus récemment, sous l'empire de ce préjugé fatal qu'avant Solon Athènes se servait pour ses monnaies comme dans son commerce, de l'étalement éginétique, on a rapporté à l'Eubée ces pièces à la chouette. Les uns ont voulu les attribuer, à cause de leur type, à Athenae-Diades, vieil établissement athénien à l'extrémité nord-ouest de l'Eubée, non loin de Dion²: on admettait ainsi que cette petite colonie frappait des monnaies au type de la chouette, tandis que sa métropole se fut contentée de recevoir les tortues d'Egine! D'autres ont proposé de classer ces pièces à la chouette à Chalcis, parce qu'en grec, ainsi que l'a fait observer M. T. Jones on donnait nom de χαλκίς à une espèce de chouette au plumage couleur de cuivre; cet oiseau eut été en quelque sorte le type parlant de la ville³. Cette attribution semblait même confirmée par certaines traditions relatives à l'origine de Chalcis qui aurait été fondée avant la guerre de Troie par une colonie venue d'Athènes, sous la conduite de Pandoros, fils d'Erechthée.

soc. franc. de num. 1882, p. 103; Six, *Num. chron.*, 1 95, p. 180; B. Head, *Hist. num.*, p. 302.

1 Beulé, *loc. cit.*; *Brit. Mus.*, *loc. cit.*; Six, *loc. cit.* M. Svoronos m'informe que les deux exemplaires nouveaux, du Musée d'Athènes, pesant 0 gr. 65 et 0 gr. 60, ont été trouvés en Attique. Il faut peut-être rattacher à ce groupe le diobole euboïque (1 gr. 36) du Musée de Carlsruhe, au type de la chouette de profil à gauche (Imhoof-Blumer, *Zeit. für Num.*, t. VII, p. 30 et pl. I, 1).

2 Imhoof-Blumer, dans l'*Annuaire de la soc. franc. de num.*, 1882, p. 103; B. Head, *Catal. Attica*, Introd. p. XII; *Hist. numor.*, p. 302.

3. E. Babelon, *Rev. des études grecq.*, 1889, p. 130; cf. *Iliade*, XIV, 290; Suidas, v. Χαλκίς; Scol. sur Aristoph. *Aves*, vers 261,

Cependant, il est remarquable que, plus tard, jamais Chalcis n'adopta la chouette pour type monétaire; ses types héracliques furent, au contraire, l'aigle et la roue. Nous constatons, d'autre part, que tous les exemplaires des monnaies à la chouette jusqu'ici connus ont été trouvés à Athènes ou dans les champs de l'Attique¹. Bref, depuis que nous savons qu'Athènes a dû avoir, avant Solon comme après lui, des monnaies de poids euboïque, il n'y a plus aucune raison pour se raidir contre l'évidence: les monnaies à la chouette sont bien d'Athènes, ainsi que M. Six l'a, d'ailleurs, déjà reconnu².

Que l'on ait frappé à Athènes des monnaies au type de la chouette seule, avant d'en frapper aux types combinés de la tête d'Athéna et de la chouette, cela n'a rien que de tout naturel. Les types héracliques des monnaies primitives, généralement des animaux, sont les attributs des divinités protectrices des villes où ces monnaies furent frappées. Ces symboles ou attributs forment seuls les types des monnaies, tant que le revers n'est qu'un carré creux informe. Mais à partir du jour où les monnaies ont, à la fois, un type au droit et un type au revers, on place, au droit, la tête de la divinité, et le revers est réservé au vieux symbole qui figurait seul auparavant sur les pièces. En un mot, si en présence des longues séries athénienes aux types de la tête d'Athéna et de la chouette, on demandait à un numismate expérimenté quel devait être le type monétaire d'Athènes avant l'apparition de la tête d'Athéna, il ne pourrait répondre que ceci: c'était la chouette. Ainsi en est-il, par exemple, à Ephèse où tantôt l'abeille, tantôt le

1. U. Köhler, dans les *Mittheilungen* d'Athènes, t. IX, 1884, p. 354-362

2. Six, dans le *Num. Chron.*, 1895, p. 181: mais dans ce passage, M. Six propose en même temps, à tort, d'attribuer à Délos sous l'hégemonie athénienne les hectés d'electrum au type de la chouette qui doivent, au contraire, demeurer classées à la côte d'Asie-mineure.

cerf, forment le type des monnaies archaïques qui ont un carré creux au revers; la tête de l'Artémis éphésienne dont ces deux animaux étaient les emblèmes ne paraît que plus tard. A Corinthe, le Pégase forme le seul type monétaire tant que les pièces ont un carré creux; plus tard, nous avons, sur une face, la tête d'Athéna Chalinitis, et sur l'autre face, le même Pégase. Dans l'île de Naxos, on a le canthare dionysiaque et, au revers, un carré creux sans type sur les pièces les plus anciennes; puis, viennent les séries qui ont, au droit, la tête de Dionysos, et, au revers, le canthare, attribut de ce dieu.

De nombreux auteurs ont expliqué, à la suite de Beulé, le symbolisme de la chouette et ses rapports avec Athéna γλαυκῶπις, la protectrice d'Athènes. Il n'est pas besoin d'insister sur ce point; nous sommes bien, par ces monnaies à la chouette, en présence de monnaies primitives d'Athènes. Tout le prouve: le lieu constant des trouvailles, le type qui est l'emblème national des Athéniens, le poids qui est celui de la pièce étalon signalée par Aristote et correspondant à la mine de 873 grammes.

3.— Cheval au repos, à gauche. Cercle au pourtour.

Rv. Carré creux rude, partagé en triangles par deux diagonales.

20 mill.; 8 gr. 44; 8 gr. 17¹.

4.— Protomé de cheval bondissant à droite

Rv. Carré creux rude, partagé en quatre triangles par deux diagonales.

18 mill.; 8 gr. 54; 8 gr. 43².

1. Cousinéry, *Voyage dans la Macédoine*, II, pl. IV, 7; Beulé, *Monnaies d'Athènes*, p. 19; B. Head, *Hist. num.*, p. 305; Dressel, *Zeit. für Num.*, t. XXII, p. 247, n° 58 et pl. VIII, 15, de la trouvaille d'Égypte 1897).

2. Beulé, p. 19; Imhoof-Blumer, *Annuaire* cité, p. 104: *Zeit. für Num.*, t. III, p. 275 et pl. VI, 5; B. Head, *Hist. num.*, p. 305. Dressel, *Zeit. für Num.*, t. XXII, pl. VIII, 16 de la trouvaille d'Égypte, 1897).

5.— Protomé de cheval bondissant à gauche. Cercle au pourtour. Style très primitif.

Rv. Carré creux rude, partagé en triangles par deux diagonales.

19 mill.; 8 gr. 48 (coll. de Luynes)¹; 8 gr. 40 (Athènes, trouvée en Attique, d'après une communication de M. Svoronos).

6.— Même description.

15 mill.; 3,80 (Athènes) trouvée en Attique.

7.— Partie postérieure d'un cheval marchant à droite

Rv. Carré creux rude, partagé en quatre triangles par deux diagonales.

19 mill.; 8 gr. 61; 8 gr. 39²; 8 gr. 60 (Athènes).

8.— Même description.

15 mill.; 4 gr. 38; 4 gr. 20; 4 gr. 02; 3 gr. 85³; 3 gr. 72 (Athènes, trouvé en Attique).

Sur les monnaies qui composent le groupe précédent, le cheval est bridé; ce détail nous remet en mémoire la légende d'après laquelle le roi mythique d'Athènes, Erechthée ou Erichthonios, fils d'Athéna, fut l'inventeur des chars et eut, le premier, l'idée de soumettre le cheval au joug de l'attelage. C'est ainsi que s'expliquerait, d'une part, sur nos pièces, le type du cheval bridé, et d'autre part, sur les monnaies dont nous parlerons tout à l'heure, le type de la roue. Il est possible, au surplus, que les deux légendes se soient confondues et qu'Erichthonios ait dompté et attelé le cheval créé par Poseidon. Enfin, comme je l'ai rappelé plus haut, ce sont vraisemblablement ces monnaies primitives que vise la légende qui attribuait à Erichthonios l'invention de la monnaie athénienne, et cette circonstance encore tend à justifier l'attribution de ces monnaies à Athènes.

1. Imhoof-Blumer, *Annuaire* cité, p. 104.

2. Imhoof-Blumer, *Annuaire* cité, p. 103; B. Head, *Hist. num.*, p. 305.

3. Head, *Centr. Greece*, pl. XXIV, 20; Imhoof-Blumer, *Ann.* cité, p. 103.

Le type du cheval s'explique trop bien à Athènes pour qu'il soit nécessaire d'insister longuement à son sujet. Le célèbre épisode mythologique de la dispute d'Athéna et de Poseidon pour la possession de l'Attique et le droit de donner son nom à la capitale du pays est un des thèmes favoris de l'art antique. Il est tout aussi naturel de trouver sur des monnaies primitives d'Athènes le cheval de Poseidon que la chouette d'Athéna. Nous ne saurions suivre l'opinion des savants qui ont voulu classer à la vieille ville de Cymé en Eubée les pièces au type du cheval¹. M. Six a d'ailleurs proposé de revenir à l'attribution athénienne; seulement le savant hollandais va manifestement trop loin lorsqu'il cherche à préciser les circonstances dans lesquelles ces pièces ont dû être frappées:

Le cheval, dit-il, convient particulièrement bien à Pisistrate; c'était presque un type parlant pour lui, fils d'Hippocrate, et qui donna à ses fils les noms d'Hippias et d'Hipparque. «Il aura, ajoute M. Six, émis les pièces à ce type pendant sa première tyrannie, en 560-555, date probable de la naissance de ses fils»². Je ne crois pas que l'attribution à Pisistrate puisse se justifier; nous verrons plus tard pour quels motifs Néanmoins ce qu'il faut retenir de cette théorie, c'est l'attribution géographique à Athènes.

9. — Amphore. Cercle au pourtour.

Rv. Carré creux rude partagé en quatre triangles par deux diagonales.

19 mill.; 8 gr. 82; 8 gr. 22³

1. B. Head, *Hist. numor.*, p. 305; dans le t III de la *Zeit. für Num.*, Imhoof n'admet pas l'attribution à Athènes. Il pense que ces pièces primitives, si on les trouve en Attique, ont pu y être apportées comme tribut payé aux Athéniens et appartiennent les unes à l'Eubée, les autres même à quelque partie du nord de la mer Egée.

2 Six, *Num. Chron.*, 1895, p. 181-182

3. Beulé, p. 27; B. Head, *Central Greece*, p. 137 et pl. XXIV, 21; B. Head, *Hist. num.*, p. 309.

10.—Même description.

▲ 9 mill. : 0 gr. 68 (anc. coll. Margaritis) ¹.

Le type de l'amphore à huile convient d'autant mieux à Athènes qu'il forme l'emblème de nombreux monuments pondéraux athéniens de l'époque archaïque². Il est le symbole de la fertilité et de l'abondance de l'Attique en oliviers; il se rapporte au culte d'Athéna puisque c'est cette déesse qui créa et fit pousser le premier olivier; il est aussi l'image de l'amphore pleine d'huile qu'on donnait en prix aux jeux des Panathénées. Nous ne saurions discuter le classement de ce groupe à la ville d'Histiée en Eubée, parce que cette attribution n'a jamais été étayée d'aucun argument et qu'elle repose seulement sur le préjugé que ces pièces étant de poids euboïque devaient être eubéennes. Six les a reportées à Athènes, mais en les attribuant sans preuve et contre toute vraisemblance, à la deuxième tyrannie de Pisistrate, de 550 à 544³.

Des monnaies contemporaines ont aussi pour type la même amphore à huile; mais elles sont attribuées avec raison par M Svoronos à l'île d'Andros⁴. On ne saurait en effet confondre ce groupe, malgré la similitude du type, avec celui que nous étudions ici; celles-ci sont de poids euboïque; celles d'Andros suivent l'étalon éginétique; celles-ci ont autour du type le cercle que nous avons déjà signalé comme caractéristique; celles d'Andros sont dépourvues de ce cercle; le carré creux du revers, à Andros, affecte une forme toute différente et n'est pas divisé en quatre triangles

1. *Catal. de la coll. Margaritis*, pl. I, 54.

2. Pernice, *Griechische Gewichte*, p. 85.

3. Six, *Num. chron.* 1895, p. 183.

4. Voyez J. Svoronos chez Demetrios Paschalis, Νομισματικὴ τῆς ἀρχαίας Ἀνδρου dans le *Journ. internat. d'archéol. numism.*, vol. I (1898) p. 305-307. Voyez aussi page 326-327 où le type de l'amphore s'explique pour Andros d'une manière tout à fait parallèle à notre explication de l'amphore des monnaies athéniennes.

par des diagonales ; le flan monétaire enfin est plus globuleux.

11. — Osselet. Cercle au pourtour.

Rv. Carré creux rude partagé en triangles par deux diagonales qui se croisent au centre.

▲ 18 mill. ; 8 gr. 45 (Paris) ¹.

L'osselet est tout à fait un type athénien. Il existe des séries de poids et de tessères athéniens qui ont, sur leur face principale, un osselet figuré en relief². Beulé s'est efforcé de démontrer que l'osselet avait, à Athènes, un sens religieux ; qu'il se rattachait au culte d'Athéna et était, en particulier, un attribut d'Athéna Skiras, dont le temple était à Phalère³. Les pièces de poids euboïque à l'osselet ont été classées par M. Six à Athènes, au temps de l'exil de Pisistrate, de 543 à 534. Elles sont certainement plus anciennes, probablement même antérieures à Solon.

12. — Roue à traverses parallèles.

Rv. Carré creux rude partagé en quatre triangles par deux diagonales.

▲ 20 mill. ; 8 gr. 48 ; 8 gr. 10.

13. — Roue à quatre rayons.

Rv. Carré creux rude partagé en quatre triangles par deux diagonales.

▲ 15 mill. ; 4 gr. 36.

14. — Même description.

▲ 9 mill. ; 0 gr. 71 à 0 gr. 60 ⁴.

1. Beulé, *Monn. d'Athènes*, p. 17 et 19 ; Imhoof-Blumer, *Annuaire de la soc. franc. de num.* 1882, p. 103 ; B. Head, *Cat Central Greece*, Introd., p. LIV ; *Hist. numor.*, p. 309 ; Six, *Num. chron.*, 1895, p. 184.

2. Pernice, *Griech. Gewichte*, p. 83. Ποστολάκας, Κερμάτια συμβολικά, Ἀθήναιον τόπ. Θ', ἀριθ. 25, 41, 67, 117, 121, 186, 205, 213, 228, 243 κτλ. A. Engel, Bull. de Corr. Hell. t. VIII, pl. VI etc.

3. Beulé, *Monn. d'Athènes*, p. 21.

4. Beulé, p. 23 ; Imhoof, *loc. cit.*, p. 102 ; *Brit. Mus. Central Greece*, p. 107 et pl. XX, 4, 5 et 6.

Le groupe des pièces à la roue présente des particularités qui semblent autoriser des subdivisions et peut-être même des attributions variées.

La première pièce a pour type une roue qui, à la place de rais rayonnant autour du moyeu central, a des traverses qui se coupent à angles droits. Il faudrait se garder de considérer cette forme spéciale comme attestant une antiquité plus reculée pour les pièces qui ont ce type. Il est manifeste, en effet, que l'ensemble des monnaies que nous étudions ici sont à peu près contemporaines les unes des autres. Mais il n'est pas difficile de citer, en archéologie, l'emploi de roues avec des rais rayonnant autour du moyeu à une époque antérieure à nos monnaies ou à l'époque contemporaine.

Sans rechercher dans les civilisations égyptienne et asiatique où les roues à rais sont constantes sur les peintures et les bas reliefs, on en rencontre aussi couramment sur les monuments des pays grecs. Schliemann a découvert dans l'enceinte de la primitive nécropole de Mycènes des stèles sur lesquelles on voit des chars de guerre avec des roues à quatre rais rayonnant autour du moyeu central¹. Une roue à quatre rais se voit également sur une très primitive applique de bronze trouvée en Crète². Un des plus anciens bas reliefs attiques, trouvés dans les ruines de l'Acropole et conservés au musée d'Athènes, représente une femme drapée, montant dans un char dont les roues ont quatre rais³. Un autre fragment sculptural attribué comme le précédent à la fin du VIIe siècle et trouvé aussi dans les plus anciennes ruines de l'Acropole, et qui représente Héraclès tuant

1. Schliemann, *Mycènes*, éd. franc., p. 100, 140, 156; Helbig, *Das homeriche Epos*, p. 53 et 98.

2. G. Perrot, *Hist. de l'art dans l'antiq.*, t. VIII, p. 421.

3. G. Paris, *La sculpture antique*, p. 144; G. Perrot, *op. cit.*, t. VIII, p. 533.

l'hydre de Lerne, nous montre le dieu dans un char à roues à quatre rais¹.

De ces observations il résulte que si, sur des monnaies frappées à la fin du VIIe siècle ou au commencement du VIe, on a pour type une roue à traverses perpendiculaires, c'est qu'un sens particulier était attaché à cette forme. Cette roue à traverses paraît être un souvenir des temps primitifs, un rappel de la roue telle qu'elle existait avant que la roue à rais fut inventée: c'est en quelque sorte une roue mythique, et cela est d'autant plus frappant qu'à la même époque on fabrique d'autres pièces qui ont pour type une roue à rais rayonnant autour du moyeu.

Un vase peint nous offre un exemple analogue de l'emploi simultané des deux formes de roues. C'est une amphore bacchique à figures noires qui a fait partie de la coll. Beugnot et se trouve aujourd'hui au musée de Compiègne². Sur l'une des faces, on voit Triptolème assis sur un char dont les roues ont quatre rais, suivant la forme ordinaire. Sur l'autre face, est représenté Dionysos tenant le canthare et assis sur un char ailé, dont les roues sont à traverses perpendiculaires. Ainsi, dans les peintures de ce vase, se trouvent associées la roue à rais et la roue à traverses. Comme au point de vue mécanique la roue à traverses est l'indice d'une primitive ignorance dans la construction des chars, et que la roue à rayons est nécessairement un perfectionnement sur la roue à traverses on doit en inférer que les peintures du vase donnent au char de Dionysos une vieille forme traditionnelle, mythique, reproduisent peut-être une image des temps primitifs ou s'inspirent d'une lointaine tradition qui donnait cette forme de roue aux chars des dieux.

1. Perrot, *op. cit.* t. VIII, p. 533.

2. Cette amphore est publiée dans Gerhard, *Auserles. Vasenbilder* pl. XLI, et dans Ch. Lenormant et J. de Witte, *Elite des monuments céramographiques*, t. III, pl. 48 et 49.

De même sur nos monnaies, les deux formes de roues sont sûrement des types monétaires contemporains; la roue à traverses ne peut avoir qu'un caractère symbolique, hiératique; c'est un emblème héraldique qui rappelle une légende primitive fort ancienne déjà à l'époque où les monnaies furent frappées¹.

A quoi donc peut faire allusion cette roue de forme primitive? Une roue peut bien être l'emblème abrégé d'un char. Or, nous avons fait, plus haut, allusion à la tradition populaire suivant laquelle le roi mythique d'Athènes Erichthonios monta le premier dans un char. Ce premier char de l'Attique fut donné à Erichthonios par Athéna elle-même², et le culte d'Erichthonios fut toujours associé à celui d'Athéna. Ainsi, la roue de forme primitive sur nos monnaies rappelle très probablement l'invention attribuée par la tradition athénienne à Erichthonios, et cette interprétation est de nature à fortifier l'attribution à Athènes des monnaies qui ont ce type de la roue à traverses perpendiculaires³.

Beulé se fondait pour proposer l'attribution de ces pièces à Athènes, sur ce fait positif qu'on les trouve presque exclusivement en Attique et à l'état isolé, de sorte qu'il est, par là, certain qu'elles sont circulé en Attique. Six comprenant qu'il faut les restituer à Athènes a cherché à préciser l'époque de leur émission, et sa conjecture n'est pas pour

1. On trouve encore la roue à traverses perpendiculaires sur des monnaies étrusques, où elle est parfois même très élégamment ornée. Sur ces monnaies également, cette roue ne peut être qu'un symbole mythologique, et non l'image des roues existant chez les Etrusques à l'époque où les monnaies ont été frappées. B. Head, *Hist. numor.*, p. 12, fig. 7; Garrucci, *Monete dell' Italia antica*. 2e part. pl. 73, fig. 29 à 31. Sur des monnaies thraco-macédoniennes du VIe-Ve siècle on trouve aussi les deux espèces de roues au revers de monnaies contemporaines. Cf. par ex. *Zeit. für Num.*, t. III, pl. II, fig. 1, 2 et 3.

2. Schol. Aristid. *Panath.*, éd. Dindorf, 3, 62.

3. Dans le Catalogue du Musée britannique (*Central Greece*, p. 107, pl. XX, fig. 4, 5 et 6) ces monnaies sont classées conjecturalement à Chalcis,

nous déplaire, car elle confirmerait même ce que nous venons de dire du symbolisme de la roue de forme primitive. Les pièces à la roue auraient, suivant M. Six, été frappées en 592 pour célébrer la victoire à la course en chars remportée pour la première fois par un Athénien à Olympie : cet Athénien n'était autre qu'Alcméon, le chef de la puissante famille des Alcméonides¹. Rien ne s'oppose à ce qu'à l'occasion de cette victoire qui dut avoir un immense retentissement à Athènes et contribuer à fortifier la situation politique des Alcméonides, on ait rappelé sur les monnaies, par le type de la roue primitive, l'invention des chars attribuée par la tradition au roi mythique Erichthonios : ceci rentre tout à fait dans les usages de l'antiquité. Les monnaies au type de la roue à traverses rappelleraient donc par leur forme hiératique l'invention d'Erichthonios ; d'autre part, les monnaies à roue radiée seraient, elles aussi, une allusion directe et en quelque sorte plus immédiate au triomphe d'Alcméon aux jeux Olympiques.

Il n'est pas possible de donner ces pièces au type de la roue à Chalcis d'Eubée, parce que les monnaies de Chalcis qui ont le type de la roue sont d'un aspect tout autre : la roue s'y trouve inscrite dans un triangle creux. Il s'agit donc de deux séries de pièces appartenant à deux ateliers différents.

Rien d'ailleurs ne s'oppose à ce que d'autres ateliers encore aient eu pour type une roue. Quand on examine avec soin les monnaies, on remarque qu'elles peuvent se partager en trois catégories suivant la forme donnée à la roue. On peut distinguer :

1° la roue à traverses perpendiculaires ;

2° la roue à quatre rais rattachés aux jantes de la circonférence sans contrefiches ;

1. Six, dans le *Num. chron.*, 1895, p. 182. Cf. Hérodote, VI, 125; Scholies sur Pindare, *Pythiques*, VII, 1.

3e la roue à quatre rais avec des contrefiches latérales qui en soulagent la portée.

Je crois que les deux premiers groupes sont d'Athènes et que le troisième doit être classé à Mégare, ainsi que M. Svoronos l'a récemment proposé avec son habituelle perspicacité¹.

Comme nous l'avons indiqué dans le commentaire succinct des séries qui précèdent, il y a de solides raisons pour que ces séries représentent le monayage d'Athènes à l'époque pré-solonienne et solonienne. Le lieu des trouvailles qui est constamment l'Attique, le poids euboïco-attique, le style, la fabrique, les types mêmes qui, tous, se rattachent sans effort à des souvenirs légendaires, à des traditions de l'Attique. Ce sont bien là, il nous semble, ces vieux didrachmes euboïques que Solon débaptisa, pour ainsi dire, et dont il fit des drachmes sans rien modifier à leur fabrique et à leur aspect: Solon, nous le répétons conformément à la tradition, n'a inventé aucune monnaie nouvelle, et il est impossible, parmi les types que nous venons d'examiner, de dire ceux qui sont de l'année où il fut investi de la dignité d'archonte et fit sa réforme pondérale.

Autres séries.

Les séries qui suivent se rattachent aux précédentes par le poids, l'aspect et les types; mais si elles appartiennent

1. J. Svoronos, dans le *Journal internat. d'archéol. numismatique*, t. I, 1898, p. 373. Cf. Lermann, *Athenatypen*, p. 25. M. Svoronos fait valoir les arguments suivants: 1° Mégare était une ville puissante et florissante au VIIe-VIe siècles; par conséquent elle doit avoir frappé des monnaies. 2° Les trouvailles isolées des pièces à la roue indiquent aussi bien Mégare qu'Athènes comme lieu d'origine de ces pièces; on ne les trouve que fort rarement en Eubée. 3° Plus tard, les colonies de Mégare, Chalcédon et Mesembria, quand elles commencent à battre monnaie, adoptent la roue pour type monétaire, et l'on sait que d'habitude, au début de leur monnayage, les colonies adoptent les types de leur métropole.

ainsi au même groupe monétaire, il est peut-être moins sûr que l'atelier d'Athènes les puisse revendiquer.

1. — Triskèle tournant à droite. Cercle au pourtour

Rv. Carré creux rude partagé en quatre triangles par deux diagonales.

¤ 19 mill.; 8 gr. 11¹.

2. — Triskèle tournant à gauche

Rv. Carré creux partagé en quatre triangles par des diagonales.

¤ 9 mill.; 2 gr. (Paris)².

Les monnaies au type de la triskèle à jambes humaines étaient jadis classées à la Lycie, parce qu'en effet la triskèle forme le type de monnaies nombreuses des dynastes lyciens. Mais il s'agit, en réalité, de deux groupes de pièces distincts que séparent le style, le poids, les trouvailles. Aussi a-t-on généralement reporté à l'Eubée les pièces dont nous nous occupons ici. Mais rien ne justifie ce classement, tandis qu'au contraire, on trouve la triskèle comme type de plombs athéniens frappés pour la Boulé des Cinq cents³ et sur les petits bronzes d'Athènes connus sous le nom de *κερμάτια συμβολικά*⁴.

Quelques exemplaires au type de la triskèle à jambes humaines se séparent des autres par deux particularités importantes. Au droit, se trouve la lettre Φ et le revers n'est pas celui que nous avons signalé jusqu'ici. Voici, au surplus la description de ces pièces particulières :

3. — Triskèle à jambes humaines, tournant à droite ; entre les jambes, dans le champ, la lettre Φ.

Rv. Carré creux des monnaies d'Egine.

¤ 18 mill.; 7 gr. 16⁵.

1. Beulé, p. 19; Imhoof-Blumer, dans l'*Annuaire* cité, p. 103; Six, *Num. chron.*, 1888, p. 97 et pl. V, 1 et 1895, p. 184; B. Head, *Hist. num.*, p. 309.

2. Beulé, p. 19; *Rev. num.*, 1856, pl. XI, 6; Imhoof-Blumer, *loc. cit.*

3. J. Svoronos, dans le *Journ. int. d'arch. num.* t.III, p. 336, n°s 217 à 222.

4. Postolaca, *loc. cit.* n° 185, 199, 237, 255 etc.

5. Six, *Num. chron.* 1888, p. 98, n° 4 et pl. V, 3.

Sur ce groupe où voit que le revers n'a plus le carré partagé en quatre triangles par deux diagonales qui se coupent à angles droits. C'est au contraire le carré creux des monnaies primitives d'Egine, partagé en huit compartiments, les uns en creux, les autres en relief. Dès lors, la présence de cette lettre Φ , la forme nouvelle de ce carré creux donnent à penser que ces pièces n'ont pas la même origine que les autres et qu'elles ne conviennent pas au même atelier. M. Six a été tout naturellement porté à croire que ces pièces devaient appartenir à une ville dont le nom commence par la lettre Φ ; il s'arrête en conséquence à la ville de Phlionte, dans le nord du Péloponnèse, et ce qui semble confirmer cette attribution, c'est que l'un des trois exemplaires connus de ce groupe a été trouvé en Arcadie¹.

4.— Scarabée.

Rv. Carré creux rugueux partagé en quatre triangles par deux diagonales.

\approx 19 mill.; 8 gr. 25²; trouvé en Attique.

5.— Même description.

0 gr. 70³; trouvé en Attique.

6.— Tête de Gorgone de face, tirant la langue.

Rv. Scarabée.

\approx 10 mill. (poids inconnu)⁴.

7.— Tête de Gorgone de face.

Rv. Protomé de cheval bondissant à droite Carré creux.

\approx 10 mill.; 0 gr. 70⁵.

1. Phlionte paraît aussi avoir frappé des monnaies en association avec Egine: ce sont des pièces de poids éginétique, qui ont au droit la triskèle avec la lettre Φ et, au revers, la tortue. Six, *Num. chron.*, 1888, p. 97 et suiv. n° 5, statère de 12 gr. 15).

2. Six, *Num. chron.*, 1895, p. 183, note 39.

3. Imhoof, *Annuaire* cité, p. 104.

4. Six, *Num. chron.*, 1895, p. 185, note 45 et pl. VII, 9.

5. *Brit. Mus. Central Greece*, pl. XXIII, 8.

Ces deux dernières pièces sont d'époque postérieure, c'est à dire d'une date avancée du VIe siècle; elles ne sauraient appartenir à Athènes parce qu'elles viendraient, sans raison, s'intercaler au milieu de la série des chouettes. Signalons encore sans les décrire, de petites divisions au type de la grenade (0 gr. 32), de la grenouille (0 gr. 70), de l'œil humain (0 gr. 16), qui paraissent se rattacher au même monnayage tout en appartenant à des villes diverses¹.

Le dernier groupe, que nous avons à examiner est plus important et doit nous conduire à d'utiles constatations.

1.— Tête de taureau de face.

Rv. Carré creux rude partagé en quatre triangles par deux diagonales qui se croisent au centre.

▲ 19 mill.; 8 gr. 66².

2.— Même description.

▲ 7 mill.; 0 gr. 32³.

Ces pièces sont évidemment celles que vise la tradition qui attribue à Thésée l'invention de la monnaie, en ajoutant que ces pièces primitives étaient au type du bœuf. Elles pourraient être d'Athènes; cependant, nous verrons tout à l'heure pour quelles raisons il semble préférable de les classer à Erétrie d'Eubée.

3.— Tête de Gorgone de face, tirant la langue.

Rv. Même carré creux.

▲ 18 mill.; 8 gr. 71; 8 gr. 63, etc.⁴.

4.— Même description.

▲ 8 mill.; 0 gr. 63⁵.

1. Voyez Imhoof-Blumer, *Annuaire* cité, p. 104-105. Des monnaies au type de la grenouille, mais de poids éginétique, ont été attribuées à l'île de Sériphos par M. Svoronos (*Journ. intern. d'arch. num.*, 1898, p. 205).

2. Imhoof-Blumer, *loc. cit.*, p. 104; *Br. Mus. Central Greece*, pl. XXII, 5.

3. Imhoof-Blumer, *loc. cit.*

4. Beulé, p. 25; Imhoof-Blumer, *loc. cit.* p. 105; *Brit. Mus. Central Greece*, pl. XXII, 1, 2 et 3.

5. Beulé, p. 25; *Brit. Mus. Central Greece*, p. 120 et pl. XXII, 4.

5.— Même description.

▲ 6 mill.; 0 gr. 31 (Paris)¹.

6.— Tête de Gorgone de face, tirant la langue.

Rv. Tête de taureau de face, dans un carré creux.

▲ 29 mill.; 16 gr. 48².

7.— Tête de Gorgone de face, tirant la langue.

Rv. Mufle de lion de face, les griffes avancées de chaque côté des naseaux; au dessus des griffes, deux globules. Le tout dans un carré creux.

▲ 25 mill.; 17 gr. 40³.

8.— Variété: les deux globules du revers ne paraissent pas visibles.

▲ 20 sur 30 mill.; 17 gr. 39⁴.

9.— Variété; les deux globules du revers sont placés au dessus des oreilles.

▲ 26 mill.; 17 gr.⁵.

M Six a proposé d'enlever ces monnaies à l'Eubée pour les reporter à Athènes. Il croit que ces pièces ont été frappées à Athènes du temps d'Hipparque et d'Hippias, entre 527 et 514⁶. Nous allons donner les raisons qui nous empêchent d'adopter l'opinion de ce savant.

Les deux globules qui sont dans le champ du revers sont des marques de valeur; on ne saurait les confondre avec les pattes ou les griffes du lion: ils occupent d'ailleurs, suivant les exemplaires, des positions différentes, tantôt au

1. Beulé, p. 25.

2. Imhoof-Blumer, *loc. cit.* p. 105; *Br. Mus. Central Greece*, pl. XXII, 6.

3. Imhoof-Blumer, *loc. cit.* p. 105; *Brit. Mus. Central Greece*, pl.

XXII, fig. 16. M. Svoronos m'informe que l'exemplaire du Musée d'Athènes a été trouvé dans les fouilles d'Eleusis.

4. *Central Greece*, pl. XXII, fig. 7 et 8; Beulé, p. 25.

5. *Central Greece*, pl. XXII, fig. 9.

6. Six, *Num. chron.*, 1895, p. 183 et 185.

dessus des griffes, tantôt au dessus des oreilles de l'animal. Ces deux globules indiquent que les pièces qui en sont pourvues sont le double de l'unité, des *didrachmes*; or, nous avons vu qu'elles pèsent 17 gr. 46. Qu'est ce donc que ce poids de 17 gr. 46? C'est celui du *tétradrachme* euboïco-attique ordinaire, du système mineur: c'est le poids du tétradrachme attique des temps postérieurs ou de l'époque antérieure à Solon; et voilà que, pour les pièces archaiques dont il s'agit ici, on prend la précaution de nous les désigner par deux globules comme étant des *didrachmes*.

Le poids du didrachme est donc porté au double, de sorte que ces grosses pièces nous fournissent un exemple tangible et vérifié de la surélévation pondérale que nous avons constatée plus haut avec les plus anciens poids de l'Acropole. Nous avons donc l'attestation formelle de l'application du système solonien, c'est à dire du système euboïque fort ou majeur à la taille des monnaies aussi bien qu'à la taille des monuments pondéraux.

Faut-il se hater de conclure de là, avec M. Six¹ que ces monnaies taillées suivant le système solonien sont d'Athènes et non d'Érétrie? M. Six a remarqué fort ingénieusement que le mufle de lion de face, qui figure au revers de ces pièces est pareil au mufle de lion des monnaies de Samos contemporaines. Il voit, dès lors, dans la présence de ce type sur des monnaies qu'il croit athéniennes, le témoignage d'une alliance politique entre Athènes et Samos. Cette alliance eut lieu effectivement entre Pisistrate, tyran d'Athènes, et Polycrate, tyran de Samos, entre 533 et 527, date qui convient à nos monnaies: ce fut même Lygdamis, tyran de Naxos et lieutenant de Pisistrate, quiaida Polycrate à se rendre maître de Samos en 532². Il est bien tentant d'accepter une aussi ingénieuse théorie où tout concorde: la

1. *Num. chron.*, 1895, p. 183.

2. Busolt, *Griech. Geschichte*, t. II, p. 508.

chronologie, le poids, le style, l'alliance politique de Pisistrate et de Polycrate, enfin la présence des deux globules inspirés par l'idée de mettre la taille de ces pièces en harmonie avec la réforme de Solon.

Cependant, je ne crois pas que le classement à Athènes proposé par M. Six puisse être accepté; d'abord, à l'époque où se placent ces pièces aux types de la Gorgone et du mufle de lion, c'est à dire assez loin après le milieu du VIe siècle, il y avait déjà un certain temps que la série athénienne aux types de la tête casquée d'Athéna et de la chouette était commencée; or cette série ne comporte dans la suite des temps archaïques ni interruption ni lacune. Il n'est pas possible de faire remonter jusqu'avant l'inauguration des *chouettes* les monnaies aux types de la Gorgone et du mufle de lion; il n'est pas possible non plus d'interrompre la suite des *chouettes* et d'y constituer un *hiatus* pour y intercaler les Gorgones.

D'un autre côté, je crois qu'on peut fournir des arguments historiques pour justifier le classement de ces pièces à Erétrie.

D'abord, il n'est guère admissible qu'Erétrie, riche et puissante cité, n'eut pas de monnaies à l'époque archaïque, tout comme sa voisine et rivale Chalcis. Or, sans nos pièces à la Gorgone, Erétrie serait dépourvue de monnaies avant l'arrivée des Perses. Les deux globules qui, au revers d'un certain nombre de ces pièces, correspondent à la réforme de Solon, peuvent avoir été marqués sur des pièces d'Erétrie si cette ville, après la réforme solonienne, s'est trouvée, à un moment donné, dans la dépendance ou l'alliance d'Athènes. Or, c'est précisément ce qui arriva. Sous Pisistrate et ses fils, Erétrie fut l'alliée constante d'Athènes, le principal point d'appui des tyrans athéniens à l'extérieur. C'est avec l'aide des Erétriens et de Lygdamis, tyran de Naxos, que Pisistrate parvint à se rendre, pour la troisième fois, maître

d'Athènes en 533¹. Plus tard, ce fut à Erétrie qu'Hippias se retira lorsqu'en 511 il fut chassé d'Athènes.

Ainsi, le peu que nous savons de l'histoire d'Erétrie à cette époque, nous montre cette ville comme ayant lié partie avec les tyrans d'Athènes, Pisistrate et ses fils, ou étant sous leur dépendance. Rien d'étonnant, par conséquent, à ce que la réforme de la monnaie euboïque par Solon ait été appliquée à la taille de la monnaie d'Erétrie².

On peut croire aussi que la pièce qui a pour types une tête de Gorgone et une tête de bœuf, associe les types d'Erétrie et d'Athènes et consacre l'alliance de ces deux villes.

Quant aux pièces qui ont au revers le mufle de lion samien, ce type peut s'expliquer aussi à Erétrie. On connaît les relations étroites qui unirent Samos à l'Eubée dès le temps des guerres lélantiennes, et nous savons que le système euboïque fort était appliqué à la taille de la monnaie d'électrum à Samos. Ainsi ces monnaies érétriennes nous attestent par leurs types et leur taille l'alliance politique qu'on sait historiquement avoir existé entre Erétrie, Athènes et Samos au temps de Polycrate, de Lygdamis et des Pisistratides³.

E. BABELON

(à suivre)

1. Busolt, *Griech. Gesch.*, t. II, p. 324; Curtius, *Hist. grecq.*, t. I, p. 443.

2. M. Head a déjà proposé de classer ces monnaies à Erétrie, *Hist. numor.*, p. 305-306.

3. Au moment où j'achève la dernière correction de ces épreuves, je reçois deux nouvelles études sur la réforme monétaire de Solon : Otto Seeck, *Die angebliche Münzreform Solons*, dans les *Beiträge zur alten Geschichte* de Lehmann et Kornemann (Leipzig, 1904, t. IV, fasc. 2, p. 164 et suiv.) et C. Joergensen, *Solon et la monnaie d'Athènes* (Académie Roy. des Sciences et des Lettres de Danemark. *Bulletin* de l'année 1904 n° 5 p. 307-328). Je n'ai pu aussi consulter à temps la dissertation de M. Holwerda, *Zum Münzwesen Atticas vor den Perserkriegen* (Leyde, 1902, in 8° (*ex libro gratul. in honorem Herwerdeni expressum*)).

ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΑ ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΑ

ΕΝ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩ ΜΟΥΣΕΙΩ ΑΘΗΝΩΝ

(Συνέχεια. Ἰδè σελ. 161 κ.έπ.)

551.—**ΚΕΡΟΗΘ** = *K(ύριε) βοήθ[ει τῷ σᾶς δούλῳ]*, πέριξ διπλοῦ σταυροῦ ἐπὶ τετραβάθμου βάσεως.

"Οπ. . . ΝΟ — ΙΩΡΑCΙ — . . ωCΤ — . ΑΤΟΡ' = . . νο.ιω βασι[λικ]ῷ στ[ρ]άτορ(i).

0,021. (A. E. 1900). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

552.—. . . RΟΗΘΕΙΤ ωC. ΔΟVΛ' = [+ Θ(εοτό)κε βοήθει] τῷ σ[ῷ] δούλῳ πέριξ διπλοῦ σταυροῦ διηγμισμένου.

"Οπ. + CTΕ — . ANωR C — ΤΡΑΤΟΡΙ — SACHKP — ΗΤ. = + Σιε[φ]άνῳ β(ασιλικ) στράτορι καὶ ἀσηκρήτ(η).

0,025. (A. E. 1407). Καλῆς διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς. Sigillo-graphie σελ. 596.

553.—‘Ομοία ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος, πέριξ σταυροῦ ἐφθαρμένου ἐκ τῆς κατιώσεως.

"Οπ. + ΛΕΟΝΤ — HRACHLΙK — OCTPATO — PHAMH. = + Λέοντη βασιλικο στράτορῃ ἀμή[ν].

0,023. (A. E. 3149). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

Ταβουλάριοι.

554.—Σταυροειδὲς μόνογράφημα ἀναλυόμενον οὕτω: 'Ιωάννον.

"Οπ. + TAB — ΟVΛΑΡ — ΙΟΥYABV — . . = + Taβouλaρίον 'Αβν[δον] (;

0,028. (A. E. 3178). Καλῆς διατηρήσεως. Z'—Η' ἑκατονταετηρίς. 'Ανήκει ἵσως εἰς τὰ θεματικὰ μολυβδόβουλλα.

'Επὶ τῶν τραπεζῶν.

555. — . ΦΡ. — ΓΡΑ. ω. — ΛΕΩΝΤΟ. — ΠΡΙΜΙΚΗ —
 ΡΙΟΥ = [+] Σ[φρ]ω[α](γις) γρα[φ]ῶ[ν] Λέοντο[ς] πριμικηρίου.
 "Οπ. . Π. Τ ω. — Τ. . ΕΙω. — ΚΑΙΡΕC — ΤΑΡΧΟ. =
 [E]π[ι] τῶ[ν] τ[ραπ]εζῶ[ν] καὶ βεστάρχο[ν].

0,022. (Α. Ε. 3144). Μετρίας διατηρήσεως. Ι — ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

'Υπατοι.

556.— Σταυροειδες μονογράφημα ἀναλυόμενον εἰς Θεοτόκε βοήθει.
 "Οπ. + ΒΡΑ — ΔΟΗΝ — ΠΑΤΩ = + Βραδόγυ ὑπάτω.

0,024. (Σ. Π. Ἀκαδ. ἔτος 1899-1900, I, 81). 'Αριστης διατηρήσεως Ζ'—Η'
 ἐκατονταετηρίς. Κωνσταντόπουλος ἐν Διεθν. Ἐφημ Νομισμ. Ἀρχαιοιλ τόμ Γ',
 σελ. 192, ἀριθ 82. Ἐτερον ἀντίτυπον ἐδημοσιεύθη ἐν Sigillographie σελ. 477.

557.— 'Ομοίως ἀλλὰ μετὰ τῶν λέξεων τῷ σῷ δούλῳ.

"Οπ. ΒΑ. ω — ΗΠΑΤ — ω = Βά[ρ]ω (;) (ἢ Βάδω) ὑπάτω.

0,021. (Σ. Π. Ἀκαδ. ἔτος 1889-1900, I, 83) Μετρίας διατηρήσεως Ζ'—Η'
 ἐκατονταετηρίς. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αὐτόθι ἀριθ. 84).

558.— 'Ομοίως.

"Οπ. . — ΦΙΛΙ. — ΠΙΚΩ. — ΠΑΤΩ = [+] Φιλι[π]πικῶ
 [ν]πάτω.

0,024. (Α. Ε. 1918). Μετρίας διατηρήσεως Η'—Θ ἐκατονταετηρίς

559.— 'Ομοίως ἀλλ' ἀποτετριμένον (ἀνευ τῶν πέριξ λέξεων).

"Οπ. . ωΑ. — . ΗΝΠ. — ω = [I]ωά[ννη]η ὑπ[άτ]ω.

0,025. (Α. Ε. 2552). Μετριωτάτης διατηρήσεως Ζ Η ἐκατονταετηρίς.

560.— "Ομοιον μονογράφημα.

"Οπ. + ΓΕΩ — ΡΓΙΩΝ — ΠΑΤΩ = + Γεωργίῳ ὑπάτω.

0,022. (Ε. Σ. 13081α). Μετρίας διατηρήσεως. Ζ'—Η ἐκατονταετηρίς.

561.— "Ομοιον σταυροειδὲς μονογράφημα μετὰ τῶν λέξεων πέριξ:
 τῷ σῷ δούλῳ.

"Οπ. Β. Κ — ΗΙΩΝ — ΠΑΤΩ = Β[α]σ[ι]λίῳ ὑπάτω.

0,023. (Α. Ε. 2850). Μετρίας διατηρήσεως. Η'—Θ' ἐκατονταετηρίς.

562. — Ὁμοίως.

"Οπ. + — ΙΟΥΛΙΑ — ΝΩΝΠ — ΑΤΩ = + Ἰουλιανῷ ὑπάτῳ.

0,028. (A. E. 3242). Ἀρίστης διατηρήσεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

563. — Ὁμοίως ἀλλ' ἐφθαρμένον.

"Οπ. + — ΙΩΑ. — ΟΝΝΠ — ΑΤΟΝ — + = + Ἰωά[νν]ον
ὑπ[ά]τον +

0,030. (A. E. 1909). Μετρίας διατηρήσεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

564. — Ἐτερον ἀντίτυπον.

0,026. (A. E. 2519). Κακῆς διατηρήσεως.

565. — Ὁμοίως.

"Οπ. ΑΡΙΝ. — ΠΑΤΩ. — . ΣΙΛΙΚΩ — . . ΘΑΡΙ — . =
[Μ]αρί[ω]ν [ν]πάτω [βα]σιλικῷ [σπα]θαρί[ω].

0,029. (A. E. 1916). Μετρίας διατηρήσεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

566. — Ὁμοίως.

"Οπ. ΙΩΑΝ — ΝΗΝΠ — ΑΤΩ = Ἰωάννη ὑπάτῳ.

0,031. (A. E. 1046). Ἀρίστης διατηρήσεως. Η—Θ' ἑκατονταετηρίς.

567. — Ὁμοίως.

"Οπ. ΙΛ — ΙΡΙΩ — . ΠΑΤ — ω = Ἰλιρίω (;) ὑπάτῳ.

0,024. (A. E. 1972). Μετρίας διατηρήσεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

568. — Ὁμοίως, ἀλλὰ ἀποκεκρουσμένον πανταχόθεν.

"Οπ. ΠΑΝ. — . ΕΤΩ — . ΠΑΤ. = [+] Παν[αρ]έτω [ν]πάτ[ω].

0,018. (A. E. 2420). Μετρίας διατηρήσεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

569. — Σταυροειδὲς μονογράφημα τὸ σύνηθες.

"Οπ. + — ΦΙΛΙΠ — ΠΙΚΩΝ — ΠΑΤΩ = + Φιλιππικῷ ὑπάτῳ.

(Σ. Π. Ἀκαδ. ἔτος 1899-1900, I, 20). Καλῆς διατηρήσεως. Εδημοσιεύθη
ὑπὸ Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. Ἐφημ. Νομισματ. Ἀρχαιολ. τόμ. Γ', σελ. 181,
ἀριθ. 20. Πιθανώτατα εἶναι ἐτερον ἀντίτυπον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 558.

570. — "Ομοιον σταυροειδὲς μονογράφημα μετὰ τῶν λέξεων πέριξ:
τῷ σῷ δούλῳ.

"Οπ. + ΓΡ — ΗΓΟΡΙ — ωΝΠ. — . ω = + Γρηγορίω ὑπ[άτ]ῳ.
0,024. (Α. Ε. 1052). Μετρίας διατηρήσεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

571. — "Ομοίως, ἀλλὰ κατιωμένον.

"Οπ. . . . — ΛωΝΠ. — ΤωSRACI — . CΠΑΘ = . . .
λῷ (;) ὑπ[ά]τῳ καὶ βασι[](λικῷ) σπαθ(αρίῳ).

0,026. (Α. Ε. 58). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

572. — Σταυροειδὲς μονογράφημα (= Θεοτόκε βοήθει) ἔχον ἐν
ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν τὰς λέξεις τῷ—δού—λῷ—σον.

"Οπ. + . Ο — ΛΝΧΡΟ — ΝΙΩΝΠ — ΑΤω + = + [Π]ολυ-
χρονίῳ ὑπάτῳ.

0,021. (Ε. Σ. 43173, 73). 'Αρίστης διατηρήσεως. Η—Θ' ἑκατονταετηρίς.

573. — "Ομοιον μονογράφημα μετὰ τῶν λέξεων τῷ—δού—λῷ—
σον ἐν ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν.

"Οπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα ἀναλυόμενον πιθανῶς εἰς Θεοδο-
σίῳ ἔχον ἐν ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν τὴν λέξιν ὑ—πά—τ—ῳ.

0,031. (Σ. Π. 'Ακαδ. ἔτος 1891-92, Θ, 88). 'Αρίστης διατηρήσεως. Η'—Θ'
ἑκατονταετηρίς.

574. — 'Ομοίως.

"Οπ. + φωΤ — ΕΙΝωΝ — ΠΑΤω = + Φωτεινᾶ ὑπάτῳ.

0,028. (Σ. Π. 'Ακαδημ ἔτος 1898-99, ΚΔ, 6). Καλῆς διατηρήσεως. Η'—Θ'
ἑκατονταετηρίς.

575. — Σταυροειδὲς μονογράφημα (= Θεοτόκε βοήθει) ἔχον ἐν
ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν τὰς λέξεις [τ]ᾳ—σᾳ—[δού]—λῷ.

"Οπ. + ΘΕΟΔΩ. — ωΒΑCΙ.. — ΠΑ.. = + Θεοδώ[ρ]ῳ
βασι[λ](ικῷ) [ὑ]πά[τῳ].

0,025. (Σ. Π. 'Ακαδ. ἔτος 1899-1900, Ι, 16). Μετρίας διατηρήσεως. Η'—Θ'
ἑκατονταετηρίς. 'Εδημοσιεύθη ἐν Διεθν. 'Εφημ. Νομισμ. 'Αρχ. τόμ. Γ', σελ. 180.

576. — Ὁμοίως.

"Οπ. . ω.. — .νΠΑΤ. — ΑCΙΛI — ..ΑΘΑΡΙ— .+ =
.ω.... ὑπάτ[ω β]ασιλι[κ](ῳ) [σπ]αθαρί[ῳ] +

0,024. (Ε. Σ. 13082). Μετρίας διατηρήσεως. Ζ'—Η' ἐκατονταετηρίς.

577. — Σταυροειδὲς μονογράφημα (=Θεοτόκε βοήθει) ἔχον πέριξ
τὰς λέξεις τῷ—σῷ—δού—λῳ.

"Οπ. + ΒΑ. — ΗΠΑΤΡΙ. — .CΠΑΘ'S — .ΑΤΩ = +
Βά[ν]η (;) πατρὶ[κ(ι)ῳ] σπαθ(αρίῳ) καὶ [ὑπ]άτῳ.

0,026. (Α. Ε. 3023). Μετρίας διατηρήσεως. Η'—Θ' ἐκατονταετηρίς.

578. — ΑΓΙ—ΑΤΡΙΑ—COΘCH—ΜΩΝ = 'Αγία τριάς ὁ
Θ(εὸς) ἡμῶν, ἐν τῷ μέσῳ πέριξ δὲ χωριζομένη ἀπὸ ταύτης διὰ στε-
φάνου ἐτέρα ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

"Οπ. ΡΟΗΘ—ΗΘΕΟΔΟ—.ΙΩΝΠ—.ΤΩ = Βοήθη Θεο-
δο[σ]ίῳ ὑ[π]άτῳ. Πέριξ δμοίως, ὡς ἐν τῇ ἐμπροσθίᾳ ὅψει, ἐπιγραφὴ
ἥς σφόζονται τὰ γράμματα . . . ΑΠΟΑΝΑ . . . ἵσως συμπληρωτέον
[ἀστήρ] ἀπὸ ἀνα[τολῶν]: εἰναι ἐκ τῶν συνήθων γραφικῶν δητῶν τῶν
ἀπαντώντων ἐνίοτε ἐπὶ μολυβδοβούλων.

0,031. (Α. Ε. 2318). Καλῆς διατηρήσεως. Η'—Θ' ἐκατονταετηρίς.

579. — + ΚΥΡΙΕ—ΟΘΕΟC—Β. ΘΗ—+ = + Kύριε ὁ
Θεὸς β[οή]θη +

"Οπ. + ΑΝΑC—ΤΑCΙΩΥ—ΠΑΤΩ = 'Αναστασίῳ ὑπάτῳ.

0,031. (Α. Ε. 3042). Καλῆς διατηρήσεως. Ζ—Η' ἐκατονταετηρίς.

580. — "Αγιος ἴσταμενος κατ' ἐνώπιον, ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ,
μετὰ δόρατος καὶ ἀσπίδος, ἔχων ἐκατέρωθεν ἐπιγραφὴν ἔξιτηλόν.

"Οπ. ..ΚΕ—...ΘΕΙ.—Α Π. ΑΝ. V—ΠΑΤΩSCT.—
.ΤΗΓΩ = [+ Θ(εοτό)]κε [βοή]θει ὑπάτῳ καὶ στ[ρα]τηγῷ.

0,022. (Ε. Σ. 13084). Μετρίας διατηρήσεως. Ι—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

Ἀπὸ ὑπάτων.

581. — Μονογράφημα (=τὸ ὄνομα τοῦ κτήτορος).

"Οπ. . . . — ουρ. — τοh = [+] a[p]o up[a]ton.

0,022. (A. E. 2651). Καλῆς διατηρήσεως. Z'—H' ἐκατονταετηρίς

582. — Φω—ΤΙΝ—ΟV = *Φωτινοῦ*.

"Οπ. ΑΠΟ—ΝΠΑ—ΤωΝ = *Ἀπὸ ὑπάτων*.

0,024. (A. E. 2212). Καλῆς διατηρήσεως. Z'—H' ἐκατονταετηρίς. Schlumberger, Sigillographie σελ. 479. ἔτερον ἀντίτυπον ἐκ τῆς ίδίας αὐτοῦ συλλογῆς. Αὐτόθι δημοσιεύεται καὶ ἔτερον *Φωτεινοῦ ὑπάτου*.

583. — + . ΕΟ—Τ . . . — ΒΟΗΘ. = + [Θ]εοτ[όκε] βοήθ[η].

"Οπ. Σταυροειδὲς μονογράφημα ἀναλυόμενον πιθανῶς εἰς Θεοδώρου ἔχον εἰς τὰς γωνίας τῶν σκελῶν τὰς λέξεις ἀπ—δ ὑ—πά—των.

0,025. (A. E. 2698). Μετρίας διατηρήσεως Z'—H' ἐκατονταετηρίς.

584. — Σταυροειδὲς μονογράφημα (=Θεοτόκε βοήθει).

"Οπ. + C I C I — ΝΝΙΩΑ—ΠΟΝΠΑ—ΤωΝ = + Σισινίω ἀπὸ ὑπάτων.

0,034. (Ακαδ. ἔτος 1892-93, N, 16). Αρίστης διατηρήσεως. Z'—H' ἐκατονταετηρίς.

585. — + ΘΕ—ΟΤΟΚ—ΕΒΟ. — . . . = + Θεοτόκε βο[ήθει].

"Οπ. ΓΕΩ—ΡΓΙΩΑ—ΠΟΝΠΑ—ΤωΝ = Γεωργίω ἀπὸ ὑπάτων.

0,024. (A. E. 2364). Μετρίας διατηρήσεως. Z'—H' ἐκατονταετηρίς.

586. — Ἡ Θεοτόκος ἴσταμένη κατ' ἐνώπιον, στρέφουσα πρὸς τὰ δεξιά καὶ φέρουσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸ βρέφος. Ἐκατέρωθεν αὐτῆς κιονηδὸν + ΜΑ — ΙΝΟV = + Ma[ρ]ίνον.

"Οπ. ΑΠΟΝΠ — ΑΤωΝΣΔΙ — .ΙΚΗΤΟV — . . . — . . . = Ἀπὸ ὑπάτων καὶ δι[ο]ικητοῦ

0,029. (E. Σ. 13089α). Μετρίας διατηρήσεως. Z'—H' ἐκατονταετηρίς.

587.—Προτομὴ κατ' ἐνώπιον ἀγίου φαλακρὰν ἔχοντος τὴν κεφαλὴν καὶ βραχὺ τὸ γένειον, ἵερατικὴν περιβεβλημένου στολὴν καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ εὐλογοῦντος τῇ δ' ἀριστερᾷ φέροντος Εὐαγγέλιον κλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήθους.

"Οπ. . . — . ωΡω — . ΠΟΝΠ — . Τω. = [Θεοδ]άρω [ἀ]πὸ [ν]πάτω[ν]

0,019. (A. E. 2683). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

Χαρτουλάριοι.

588.—Σταυροειδὲς μονογράφημα (=Θεοτόκε βοήθει).

"Οπ. ΙΩΑΝ.. — ΑΠΟΕΠ.. — SXAPT.. = 'Ιωάν[η] ἀπὸ ἐπ[άρ]χων(χων) καὶ χαρτ[ου](λαρίω).

0,020. (A. E. 2978). Μετρίας διατηρήσεως. Ζ'—Η ἑκατονταετηρίς. Είναι ἔξαιρετικῶς παχύτατον (0,09 περίπου) ἀποτελούμενον ἐκ δύο ἡνωμένων πετάλων.

589 — 'Ομοίως ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὄνοματος ΧΟ—ΛΑ.—ΤΙΚ—Ιω = [Σ]χολα[σ]τικίω ἐν ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν.

"Οπ. . . — ΒΙΚΟΝΛ — ΡΙΩSXAP — ΤΟΝΛΑ — ΡΙω = [κον]βικονλ[α]ρίω καὶ χαρτουλαρίω.

0,027. (A. E. 3062). 'Αρίστης διατηρήσεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

590.—. . . — . Θ. — . ΔΤω — ΔΕ. = [+ K(ύρι)e βοή]-θ[ει].

"Οπ. . Α. . . — ΠΑΘΑ. — ΧΑΡΤ,. — .ΙΚ. — Ο = [β]α[σ](ι-λικώ) [σ]παθα[ρ](ιώ), χαρτ(ονλαρίω).

0,028. (A. E. 2532). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

591.—+ — ΛΕΟΝΤ — ΙΟΝΚΟΝ — ΒΙΚΟΝΛ — .ΡΙ. = + Δεοντίου κονβικονλ[α]ρί[ον].

Οπ. + — Κ,ΒΑΣΙ — ΛΙΚΟΝΧ — ΑΡΤΟΝΛ = + Kai βα-σιλικοῦ χαρτουλ(αρίον).

0,025. (A. E. 3156). Καλῆς διατηρήσεως. Η'—Θ' ἑκατονταετηρίς.

Oι ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου.

592. — + ΚΕΡΟ ΛΩ = + *K(ύρι)e βο[ήθει τῷ σῷ δού]λῳ*, πέριξ διπλοῦ σταυροῦ ἔχοντος ἐν τῷ κέντρῳ τῶν κεραιῶν ἀκτίνας.

"Οπ. . . . — Α.ΠΑΤΡ. . . — . . ΣΠ.Θ.ΣΕ — .. ΤΟΥΧΡV.OT — .. ΚΛ'S. . . . — . . ΑΛΛ = . . . πατρ[ικίω] [πρωτο]σπ[α]θ(αρίω) καὶ ἐ[πὶ] τοῦ χρυ[σ]ο[τρικλίνου] καὶ

0,030. (A. E. 2463). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

593. — + Κ. . . ΔΟΥΛΩ = + *K(ύρι)[ε β(οή)θ(ει) τῷ σῷ δούλῳ*, πέριξ διπλοῦ σταυροῦ διηγμάτισμένου ἐπὶ τριβάθμου βάσεως.

"Οπ. . . Σ.Λ — Α.ΣΠΑΘ. — .ΠΙ. ΧΤ — ΚΛΝΩ = [Ba]σ[η]-λ(είω) (;) πρωτοσπαθ(αρίω) [ἐ]πὶ [τ]οῦ χρυ(νσο)τρικλίνω (sic).

0,020. (A. E. 2977). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

594. — ΚΕΡΘ, — ΤΩCωΔΟΥ — ΘΕΟΔωΡΟ — ΚΑΝΑΚ . . — ΘΑΡ. . . = [+]
K(ύρι)e β(οή)θ(ει) τῷ σῷ δούλῳ Θεοδωροκάν(ω)
πρωτοσ[πα]θαρ[ιώ].

"Οπ. ΕΠΙΤΟΥ — .ΤΡΙΚ . . — .SAP.Η . . — CHT.C . — ΝΑ.Ο. = ἐπὶ τοῦ τρικλίνου καὶ ἀρ[χ]η.

0,030. (Άκαδ. ἔτος 1895-96, Γ, 1). Μετρίας διατηρήσεως. Ι—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς. (Οἰκογεν.).

595. — . . . ΤΩCωΔΟΥΛ = [+ *K(ύρι)e β(οή)θ(ει)*] τῷ σῷ δούλῳ πέριξ. . . . — ΚΟΛ, = [δ ἄ(gyos) Ni]κόλ(αος) κιονηδὸν ἑκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον κατιωμένης.

"Οπ. + ΕΝCΤ.—R'A'CΠΑ.—ΕΠΙΤΟΥX.—VCOT,O.—OX.ΛΚ = + *Eνστ[ρ](ατίω) β(ασιλικῷ) πρωτοσπαθ[θ](αρίω)* ἐπὶ τοῦ χ[ρ]υσοτρικλίνου . . . X[α]λκ(ίη).

0,024. (A. E. 3034). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς. (Οἰκογεν.).

596. — ΟΝΙ — ΚΟΛ = δ ἄ(gyos) *Nικόλ(αος)*, κιονηδὸν ἑκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον ἐν τῇ συνήθει ἱερατικῇ περιβολῇ,

τῇ μὲν δεξιᾷ εὐλογοῦντος (ἐφθαρμ.), τῇ δ' ἀριστερᾷ φέροντος Εὐαγ-
γέλιον ἐπὶ τοῦ στήθους.

[”]Οπ. + ΚΕΡ.—RAPΔΑΑ—CΠΑΘΕΠΙ—Τ,Τ..ΚΛΝΠ—
ΤΚΡΙΤ,Τ,Ρ—..ΝΟΤ = + *K(ύριε) β(οή)[θ](ει) Βάρδα πρωτοσπα-
θ(αρίω) ἐπὶ τ(οῦ) τ[ρι]ικλ(ίνου) ὑπ(ά)τ(ῷ) κριτ(ῆ) τ(οῦ) β[ήλ](ον) νο-
τ(αρίω) (;*

0,038. (Άκαδ. ἔτος 1891-92, Θ, 87). Καλῆς διατηρήσεως. I—IA' ἐκατον-
ταιετηρίς.

597.—Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τοῦ ἀγίου Νικολάου, φαλακρὰν
ἔχοντος τὴν κεφαλὴν καὶ βραχὺν στρογγύλον τὸν πώγωνα. Φέρει ὡς
συνήθως φελώνιον καὶ ὀμοφόριον καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ εὐλογεῖ τῇ δ' ἀ-
ριστερᾷ ἀνέχει Εὐαγγέλιον κλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήθους. Τὰ χαρακτηρι-
στικὰ τῆς μορφῆς αὐτοῦ διατηροῦνται ἄριστα. Ἐκατέρωθεν ἐν τῷ
πεδίῳ ἀνὰ ἐν X ἔχον ἐν ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν σφαιρίδια.

[”]Οπ. . . . —. RACI—Λ'Κ'Α' CΠΑ—Θ'ΣΕΠΙΤ.—*KK.I.=
. . . . βασιλ(i)κ(ῷ) πρωτοσπαθ(αρίω) καὶ ἐπὶ τ[οῦ] χρ(υσοτρι)κ[λ]ι[n](ov).

0,020. (A. E. 569). Καλῆς διατηρήσεως I—IA' ἐκατονταιετηρίς.

598.—ΘΠΑΝ—. . = δ ὁ(γιος) *Παν[τελ](εήμων)*, ἐκατέρωθεν
αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον ἀγένειον νεαρὸν ἔχοντος πρόσωπον καὶ κόμην
οὐλην, ἰερατικὴν δὲ φέροντος στολήν.

[”]Οπ. . . IKH. — — . . . PIKΛH — . . T^ΟYPA —
. HNOY = [+ N]ικη[φ](όρου) [ξ](πι) [τ](οῦ) [χρ](υσοτρι)κλή[νου] τοῦ
Pa[δ]ηνοῦ.

0,022. (A. E. 2495). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταιετηρίς. (Οἰ-
κογεν.)

Ε'. ΕΠΩΝΥΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ.

Ἄγριτης.

599.—ΟΑΓΙΟC—ΓΕΩΡΓ'= δ ἄγιος Γεώργ(ιος), κιονηδὸν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον, ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ, φέροντος δὲ δόρυν καὶ ἀσπίδα.

"Οπ. + ΤΩΝΠΑ—ΓΚΑΛΟΝCΦ—ΡΑΓΙCΜΑΓ—..ΦΩΝΑΓ—ΡΙΤΟV = *Tῶν Παγκάλου σφράγισμα γ[ρα]φῶν Ἀγρύτου*. Τρίμ, ίαμβ.

0,034. (A. E. 576). 'Αριστης διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς. Schlumberger, Sigillographie σελ. 612.

Ἄδραβηνός (;

600.—Ο ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἴσταμενος κατ' ἐνώπιον, μεθ' ἡμι-αναπεπταμένων πτερύγων, ἔχων ἐκατέρωθεν τὴν ἐπιγραφὴν $\overline{M} - \overline{X}$ (= $M(i)\chi(a\bar{j}\bar{l})$). Λίαν κατιωμένος δ τύπος.

"Οπ. .CΦΡΑΓ—ΩΝ.....—ΘΕΟΔΟΡΟV—ΤΟΥΑΔΡΑ—ΒΗΝΟV = [+] Σφραγ(ίς) [τ]ῶν [γραφῶν] Θεοδόρου τοῦ Ἀδραβηνοῦ (;

0,018 (Σ. Π. 1899-1900, 53). Μετριωτάτης διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς. Εδημοσιεύθη ύπό Κ. Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. Εφημ. Νομ. 'Αρχ. τόμ. Γ', σελ. 187.

Ἄδρόνονς.

601.— $\overline{ΜΗΡ} - [\overline{\Theta}V] = Mή(i)\eta\varrho \Theta(eo)\tilde{v}$, ἐκατέρωθεν προτομῆς κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου φερούσης διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸ βρέφος. 'Αποτετριμμένος δ τύπος.

"Οπ. + ΚΩΝ—CTANTI—ΝΟCΜΟΝ.—ΧΟCΟΑΔ.—ΟΝΟVС = + Κωνσταντῖνος μον[a]χὸς δ Ἀδ[ρ]όνονς. Τρίμ. ίαμβ.

0,025. (Σ. Π. 1897-1900, 35). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς. Κωνσταντόπολος, αὐτόθι.

'Ακάπνης.

([¶] Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 416 μολυβδόβ. τοῦ μυστολέκτου Νικολάου Ἀκάπνη).

'Ακτάρης (;

([¶] Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 312).

'Αλωπός.

([¶] Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 418 μολυβδόβ. Κωνσταντίνου πρωτονοβελισσίμου τοῦ Ἀλωποῦ).

'Αμοριανός.

([¶] Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 466 μολυβδ. πατρικίου Ἀμοριανοῦ).

'Αννινος.

[¶] 602. — ΠΡΑ — $\bar{\epsilon}$ ΕΙ. — . φΡΑ — ΓΙΣΩ = *Πράξει[ς σ]φραγίζω*
 "Οπ. ΚΑΙ — ΓΡΑΦΑ — ΣΑΝΙ — ΝΟΒ = καὶ γραφὰς Ἀνίνον.
 Τρίμ. Ἰαμβ. (;

[¶] 0,020. (A. E. 2843). Μετρίας διατηρήσεως. IA' — IB' ἐκατονταετηρίς.

'Ανξᾶς.

603. — 'Αρχάγγελος ἴστάμενος κατ' ἐνώπιον μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων, φέρων σκῆπτρον καὶ σφαῖραν.

"Οπ. ΔΝΣΑΝΑ — ΔΡΟΝΩ. — . ΟΜΩΝΙΜ — ΟΝΚΕΠ =
 'Αγξᾶν α (=πρό)[ε]δρον . . . δμώνιμον σκέπ(οις). Τρίμ. Ἰαμβ. (;

[¶] 0,024. (A. E. 3179). Μετρίας διατηρήσεως. IA' — IB' ἐκατονταετηρίς
 "Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 336 ἔτερον μολυβδόβ. Νικήτα χαρτουλαρίου τῆς Δύσεως τοῦ Ανξᾶ.

'Αντιοχίης.

604. — [ΜΗΡ] — ΘΝ. [¶] Η Θεοτόκος καθημένη ἐπὶ θώκου μετὰ προσκεφαλαίου, στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ γόνατος τὸ βρέφος ἐν δίσκῳ ὃν φέρει δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν. 'Αξιόλογος ἀγιογραφικὸς τύπος.

"Οπ. . . . — ΟΗΘΕΙ — ΚΩΝΣΤΑΝ — ΤΙΝΩΠΡΟ — ΕΔΡΩΤΩ — ΑΝΤΙΟΧ — . . . = [Θ(εοτό)κε β]οήθει Κωνσταντίνῳ τῷ Ἀντιοχ[ίτῃ].

0,020. (Ε. Σ. 13059α). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

"Ιδε καὶ ἀνωτέρῳ ἀριθ. 475 μολυβδ. τοῦ πρωτοπροέδρου Θεοδώρου Ἀντιοχίτου.

605. — $\overline{\text{ΜΗΡ}} - \overline{\Theta\text{V}} = Mή(\tau)\eta\varrho \quad \Theta(\varepsilono)\tilde{v}$, ἐκατέρωθεν προτομῆς κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου, ἀνατεινούσης χεῖρας ἵκετιδας φερούσης δὲ τὸν συνήθη μετὰ καλύπτρας πέπλον, διασταυρούμενον ἐπὶ τοῦ στήθους. Ἐπὶ τοῦ στήθους ἔχει τὸ βρέφος ἐν δίσκῳ, τὸ δὲ πρόσωπον αὐτῆς εἶναι ἀποκεκρουσμένον.

"Οπ. + $\overline{\Theta\text{K}\text{E}}$ — . . . ΔΑΙ. — . . . Ε C T X — ΤΩΑΝΤΙ — Ο. ΙΤ = + Θ(εοτό)κε [βοήθ](ει) . . . [δομ]εστ(ι)χ(φ) τῷ Ἀντιοχ[ίτῃ](η).

0,016. (Ε. Σ. 130856). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Ἀντίπαππος.

("Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 55 μολυβδόβουλλον Μιχαὴλ βεστάρχου καὶ προνοητοῦ Αθηνῶν τοῦ Ἀντιπάπου").

Ἄξαρτᾶς.

("Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 318 μολυβδ. Ἀσπασίου βέστου τοῦ Ἀξαρτᾶ").

Ἀργυρόπωλος.

("Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 134 μολυβδ. Κωνσταντίνου μαγίστρου καὶ στρατηγοῦ τῆς Σάμου τοῦ Ἀργυροπώλου").

Ἀριστηνός.

606.— + ΑΡΙC — ΤΗΝΟV — CΦΡΑΓI — —C— = + Ἀριστηνός σφράγι—σ—

"Οπ. ΜΑ — ΤΟVΝΙ — ΚΟΛΑ — ΟV = μα τοῦ Νικολάου. Τρίμ. Ἰαμβ.

0,020. (Ε. Σ. 13173, 5). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

607. — СΦΡ — Г . . . — X Νω — АРІ = Σφρ[α]γ[ις τν]⟨γ⟩-
χ[ά]ρω 'Αρι

"Οπ. СΤΗΝΟΥ — РАМА — ТΩΝ = στηνοῦ [γ]ραμάτων.
Τοιμ. ἵαμβ.

0,013. (A. E. 2567). Μετρίας διατηρήσεως ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς.

'Αρταβάνειος.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 474 μολυβδ. Θωμᾶ πριμικηρίου τοῦ 'Αρταβάνειου").

'Ασάννιος.

608. — $\frac{\textcircled{A}}{\textcircled{ω}}$ — .. = δ ἄ(γιος) 'Ιω(άννης) (δ Πρ[ό]σδρο[ομος]), ἑκα-

τέρῳθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον κατίσχνου, αὐχμηρὸν ἔχοντος
τὸ γένειον καὶ φέροντος τὴν μηλωτήν.

"Οπ. . . . — ΑΙΓΡΑΦΑΙ. — .ΜΩΝΚΥΡΟ. — .ΕΛΦΙΔΟΝΚΥ
— ΝΤΟCAΕΙΙω. — .ΝΟΥΑCANNIOΥ — СФРАГИСМ —
ΟСМЕ . . . = [Θεί]αις γραφαῖ[ς ἡ]μῶν κῦρο[ς ἀ]δελφιδὸν κυ[ροῦ]ν-
τος ἀεὶ 'Ιωάννου 'Ασαννίου σφραγισμὸς με . . .

0,030. (Σ. Π 'Ακαδ. ἔτος 1899-1900, I, 50). Καλῆς διατηρήσεως ΙΓ'—ΙΔ'
ἑκατονταετηρίς. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Κ. Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. Ἐφημ. Νομ.
'Αρχ. τόμ. Γ', σελ. 186.

'Ακάμψης.

609. — Σταυρὸς ἰσοσκελῆς, πεπλατυσμένας κανονικῶς ἔχων τὰς κε-
ραίας, κοσμουμένας κατὰ τὰ ἄκρα ὑπὸ σφαιριδίων, φέρων δὲ ἀκτῖνας
ἐν εἴδει X κοσμουμένας ωσαύτως κατὰ τὰ ἄκρα ὑπὸ σφαιριδίων.

"Οπ. + — ΤΟΥΑ — ΚΑΜ — ΨΗ = + Toῦ 'Ακάμψη.

0,021. (A. E. 2412). Καλῆς διατηρήσεως Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

'Ατταλειώτης.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 519).

Βάρδας.

610. — ΟΑΓΙΟС . . . — ΟΔΟΡΟ. = δ ἄγιος [Θε]όδορο[ς], κιο-
νηδὸν ἑκατέρῳθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον μετὰ βραχέως χιτῶ-

νος, θώρακος καὶ χλαμύδος ἀπὸ τῶν ὕμων καταπιπούσης ὅπισθεν καὶ φέροντος τῇ μὲν δεξιᾷ δόρυν τῇ δ' ἀριστερᾷ ἀσπίδα.

⁹ΟΠ. ΣΦΡΑ... — ΑΘΛΗ. Σ... — ΔΩΡΤΥΝΧΑ. —
ΕΙ. ωRAP—ΔΑ..NCT.—ΛΠC. ΤΛ = Σφρα[γίς] ἀθλη[τής]
[Θεο]δώρο[ω] τνχά[ν]ει [τ]ῶ Bάρδα (;)

0,031. (E. Σ. 13161). Μετωιωτάτης διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς.

Baρύς.

(*"Ιδε ἀνωτέρῳ ὁριθ. 12 Μιχαὴλ μητροπολίτης Τραιανουπόλεως ὁ Βαρύς, καὶ ἡριθ. 385 Μιχαὴλ πουροπαλάτης ὁ Βαρύς*).

Βεμπριώτης (;

611. — Προτομὴ καὶ ἐνώπιον Ἰωάννου τοῦ Προδόρου τῇ δεξιᾷ εὐλογοῦντος καὶ τῇ ἀριστερῇ φέροντος μακρὸν σταυρὸν ἐπὶ τοῦ ὥμου αὐτοῦ ἐρειδόμενον. Ἡ ἐκατέρῳθεν ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

"Οπ. ΚΕΡΘ, — ΘΕΟΔΩΡ — ΤΩΡΕΜΠ — .ΙΩΤΗ =
Κ(ύριε) β(οή)θ(ει) Θεοδώρω τῷ Βεμπ[ο]ιώτῃ.

0,018. (A. E. 1894). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς.

Βοτανειάτης.

(*"Ιδε ὀνωτέρῳ ἀριθ. 282 μολυβδ. Νικηφόρου δεσπότου τοῦ Βοτανειάτου.*

Bρυέννιος.

612. — ΜΗΡ — Θ[Υ]. Ἡ Θεοτόκος ἴσταμένη κατ' ἐνώπιον, ἀνατείνουσα χεῖρας ἵκετιδας καὶ ἔχουσα ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ βρέφος ἐν δίσκῳ. Φέρει τὸν συνήθη μετὰ καλύπτρας πέπλον διασταυρούμενον ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἀπλούμενον ἐκατέρωθεν διὰ τῶν χειρῶν, σχηματίζοντα δὲ πτυχώσεις λίαν καλλιτεχνικῶς εἰργασμένας. Τὸ πρόσωπον τῆς Θεοτόκου εἶναι ἀποτετοιμένον.

^οΠα. + ΘΕΡΩ . . . ω . . . — . Δ . . . — . ΠΡΑΙ . . .
. ΡΥΝΙΩ = + Θ(εοτό)κε β(οη)θ(ει) . . . ω . . . δ . . . πραι-
[ποσ](ηω) (;) [B]ογενίω.

0,021. (A. E. 1989). Μετοίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς.

613.—ΟΑΓΙΟΩ—ΓΡΡΓΙΟΩ = δ ἄγιος Γεώργιος, κιονηδὸν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ, μετὰ δόρατος καὶ ἀσπίδος.

"Οπ. ΣΦΡΑΓΙC—CΕRACTΟY—IΩCΗΦR—PVENIΟY
= Σφραγὶς σεβαστοῦ Ἰωσὴφ Βρυνείου. Τρίμ. Ιαμβ.

0,026. (E. Σ. 13156). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Βρυνέννιος Βατάτζης.

614.—Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης, μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ, λίαν κατιωμένη ἔξιτηλον ἔχουσα τὴν ἐκατέρωθεν συνήθη ἐπιγραφήν.

"Οπ. . . EΡΘ—. . . ΔΟY—. . . EΝΙΩ—. ωRATA—. ΙH
= [Θ(εοτό)κ]ε β(οή)θ(ει) [τῷ σῷ] δού(λῳ) [Βρυν]ενίῳ [τῷ] βατά[τ]ζη.

0,025. (A. E. 2557). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς. "Ιδε Schlumberger, Sigillographie σελ. 712.

Βαθυρυακίτης.

615.—ΘΘΕΩ—ΔΩΡΟ = δ ἄγιος Θεόδωρος, κιονηδὸν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον καὶ στρέφοντος ἡρέμα πρὸς τὸ ἀριστερά. Περιβέβληται βραχὺν χιτῶνα καὶ θώρακα, φέρει δὲ τῇ δεξιᾷ δόρυ.

"Οπ. —+—+ ORA — ΘΥΡΙΑ — KITIC = —+—
+ δ Βαθυρυακίτης.

0,021. (A. E. 3001). Αρίστης διατηρήσεως. I'—IA' ἐκατονταετηρίς. "Εδημοσεύθη ὑπὸ Schlumberger ἐν Rev. ét. grecq. 1891 σελ. 141 (= Melanges σελ. 251). Νομίζει δὲ ὁ S. ὅτι ἀνήκει εἰς τὰ οἰκογενειακά. "Ἐν τούτοις ξενίζουσα φαίνεται ἡ ὅπισθεν ἐπιγραφή, μή μημονεύουσα τοῦ κυρίου ὀνόματος, καίτοι ὑπάρχουσιν ἔτερα τοιαῦτα παραδείγματα ἐπιγραφῶν εὐάριθμα, ὡς ἐν τῷ ἀντέρῳ ὑπ' ἀριθ. 609 μολυβδοβούλλῳ. Μήπως τὸ προκείμενον ἀνήκει εἰς μονὴν Θεοδώρου τὸν Βαθυρυακίτον;

Βλαχερνίτης.

616.—ΝΙΚ—ΗΦΟΡΟY—CΦΡΑ = Νικηφόρου σφρά

"Οπ. . . CM. — T O . . . A — X. PNI — T O V = [γι]σμ[α] το[ν]
Βλαχ[ε]ρνίτον. Τρίμ. Ιαμβ.

0,021. (A. E. 3186). Μετριωτάτης διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Γαβαλᾶς.

617. — ΘΔΗ — ΜΗΤΡΙΟΣ = δ ἄ(γιος) Δημήτριος, κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον μετὰ χλαμύδος καὶ θώρακος, φέροντος δὲ δόρυ καὶ ἀσπίδα.

"Οπ. + — ΚΩΝΣΑΝ — ΤΙΝΟΣΟΓΑ — .ΑΛ. Σ. — . . . =
+ Κωνσταντῖνος δ Γα[β]αλ[ᾶ]ς

0,025. (Σ. Π. 1899-1900, I, 54). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΒ' ἐκατονταετηρίς. Κ. Κωνσταντόπολος, Διεθν. Ἐφημ. Νομ. 'Αρχ. τόμ. Γ', σελ. 187.

Γαλάτων.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 262 μολυβδ. Τιοὴλ μοναχοῦ τοῦ Γαλάτωνος).

Γηράρδος.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 494).

Δαλασσηνός.

618. — Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ (ἀποτετριμμένη).

"Οπ. .Ε. .— .Δ.ΙΑΝΟ.—ΤΟΝΔΑ. .—C|ΝΟΝ = [Κ(ύρι)]ε [β(οή)][θ](ει) [Α]δ[ε]ιανδ[ρ]ον τὸν Δα[λα]σσηνόν.

0,022. (Ε. Σ. 13123). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἐκατονταετηρίς.

Δεμόνης.

619. — ΘΔΙΜΙ — = δ ἄ(γιος) Διμή[τριος], κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον μετὰ χλαμύδος καὶ θώρακος, φέροντος τῇ δεξιᾷ δόρυ καὶ τῇ ἀριστερᾷ ἀσπίδα.

"Οπ. + ΚΕΡΘ — ΔΙΜΙΤΡΙ — ωΔΕΜΟ — ΝΗ = + Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει) Διμιτρίῳ Δεμόνῃ.

0,019. (Α. Ε. 1912). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἐκατονταετηρίς.

620. — "Ετερον ἀντίτυπον μᾶλλον ἐφθαρμένον.

0,018. (Α. Ε. 1911).

Διαστήης.

621. — Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ (ἀποτετριμμένη.)

"Οπ. . . . — ω C ω Δ. — ΔΡ. . Ε — . ΤωΤω — . ΙΑC Τ,
= [Θ(εοτό)κε β(οή)θ(ει) τ]ῷ σῷ δ(ούλω) . . . τῷ τῷ [Δ]ιαστή(η)."

0,020. (A. E. 1907). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς.

Διμύρης.

622. — ΙC — X[C]. "Ο Ιησοῦς ἴσταμενος κατ' ἐνώπιον, φέρων ποδήρη χιτῶνα καὶ ἱμάτιον μέχρι τῶν γονάτων κατερχόμενον. Ἀμφότερα κοσμοῦνται ὑπὸ σφαιριδίων (μαργάρων) τὸ δ' ἱμάτιον ἔχει πλατεῖαν παρυφήν. Καίτοι ἀποτετριμμένη ἡ εἰκὼν ἐν τούτοις φαίνεται τῇ ἀριστερᾷ φέρουσα Εὐαγγέλιον ἀλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήθους ἐνῷ τῇ δεξιᾷ εὐλογεῖ. "Ισταται δ' δ' Ιησοῦς ἐπὶ βαθροειδοῦς ὑποποδίου δπερ δ χαράκτης, ἀγνοῶν προφανῶς τὴν προοπτικήν, ἐσχεδίασεν ὅπισθεν ἀνερχομένου μέχρι τῶν γονάτων.

"Οπ. + — ΣΦΡΑΓΙC — ΓΕΝΟΥΗΟΙΚΑΙ — ΚΡΑΤΟC ΘΝΛΟ — ΓΕΟΙΚΤΡΩΗΑΝ — ΟΥΗΛCΕΡΑΣω — ΤΩΔΙΗΝΡΗ = Σφραγὶς γενοῦ μοι καὶ κράτος Θ(εο)ῦ λόγε οἰκτρῷ Marouṇήλ σεβαστῷ τῷ Διμύρῃ. Τοιμ. ίαμβ.

0,038. (E. Σ. 13173, 90). Καλῆς διατηρήσεως. "Ιδε καὶ ἀνωτέρω ἀριθ. 491 ἔτερον ἀντίτυπον τοῦ αὐτοῦ μολυβδοβιβλίου. ΠΓ' — ΙΔ' ἑκατονταετηρίς. Schlumberger, Sigillographie σελ. 673 καὶ Froehner, Bulles metriques 2me serie, ἀριθ. 106. Ἀμφότεροι ἀνέγνων τὸ ἐπώνυμον τοῦ κτήτορος Διμύρη.

Δοξαπατρῆς.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 328 μολυβδόβ Θεοφάνους σπαθαρίου καὶ δισυπάτου τοῦ Δοξαπατρῆ).

Δούκας.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 281, 284, 290, 291, 294, 477).

Δρόσος.

623. — ΜΗΡ — Θ[V]. "Η Θεοτόκος ἴσταμένη κατ' ἐνώπιον μετ'

ἀνατεινομένων χειρῶν, ἐν στάσει δεήσεως, ἔχουσα τὸν πέπλον διασταυρούμενον ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἀπλούμενον ἐκατέρωθεν.

"Οπ. — + ΓΕ — ωΡΓΙΩΝ — .ΡΟCICON — ΑΓΝΗΤΟΝ
= ΔΡΟCОН = — + Γε — ωργιων (sic) [δ]ρόσισον ἀγνὴ τὸν [Δ]ρόσον.
Τρίμ. ίαμβ.

0,021. (Ε. Σ. 13173, 41). Καλῆς διατηρήσεως IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.
Ἐτερα ὅμοια παρὰ Schlumberger, Melanges I, 246-247.

Ἐύροπονλος.

624. — ⊖Γ. — ○.. = δ ἄ(γιος) Γ[ε]ό[ργ](ιος), κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, ἀγένειον νεαρὸν ἔχοντος πρόσωπον καὶ κόμην οὐλην. Περιβέβληται χλαμύδα καὶ θώρακα καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ φέρει δόρυ τῇ δὲ ἀριστερῷ ἀσπίδα κοσμουμένην ὑπὸ σφαιριδίων.

"Οπ. + — ΚΕΡΘ — ΓΕωΡΓΙΩ — ΠΡΙΤΩ — ΕΥΡΩ. —
.ΛΟ = + K(ύρι)ε β(οή)θ(ει) Γεωργίω ποι(μηκηρίω) τῷ Εύρο[πού]λο.

0,016. (Σ. Π. 1899-1900, I, 57). Μετρίας διατηρήσεως. IA — IB' ἐκατονταετηρίς.

Ζιρίχης (;

625. — + — ΚΕ.. — ΕΜ. — .. = + K(ύριε) [β(οή)θ(ει)]
'Εμ[ανον](ήλ) (;

"Οπ. Τ. ΙΙ — ΡΙΧΙ = τ[ῷ] Ζιρίχι.

0,019. (Ε. Σ. 13176). Μετριωτάτης διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Θεοδωρόκανος.

626. — — + — ΘΚΕΡΟ — ΗΘΕΙΤΩ — ΣΩΔΟΝ — ΛΩ
= Θ(εοτύ)κε βοήθει τῷ οῷ δούλῳ.

"Οπ. ΡΩΜΑ — ΝΩΤΩ — ΘΕΟΔΩ — ΡΟΚΑΝ = Pωμανῷ
τῷ Θεοδωροκάνῳ(ῳ).

0,016. (Α. Ε. 2610). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

"Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 462 ἐτερον μολυβδ. Κωνσταντίνου πατρικίου τοῦ Θεοδωροκάνου.

Θεοτόκος.

627. — Συμπίλημα ἐκ γραμμάτων ἀποτελούντων τὴν λέξιν *Χριστέ*.

[”]Οπ. + — .Φ.ΑΓΙC — .ΑΝΟΥΗΑ — ΕΚΓΕΝΟΥCΘ — ΕΩΤΟΚΟΥ = + [Σ]φ[ρ]ογ[άγις] [Μ]ανουὴλ ἐκ γένους Θεωτόκου. Τοιμ. ίαμβ.

0,034. (A. E. 3174). Καλλίστης διατηρήσεως. ΙΓ' — ΙΔ' ἑκατονταετηρίς. Έδημοσιεύθη ὑπὸ Κ. Κωνσταντοπούλου ἐν Ἀρμονίᾳ, τόμ. Α', σελ. 193.

Θρακήσιος.

628. — Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ. [”]Αποτετριμμένη.

[”]Οπ. ΘΡΑΚΗ — CΙΟΝΜΕΦ — ΛΑΤΤΕC.. — . . . = Θρακήσιόν με φ[ύ]λαττε σ[ὸν] λάτρου]. Τοιμ. ίαμβ.

0,016. (A. E. 2647). Μετρίας διατηρήσεως. IA' — IB' ἑκατονταετηρίς.

Ιεράκης.

629. — + .Ο — ΓΟΥ. — CΦΡ — ΓΙΖΩ = + [Α]όγον[ς] σφρ[α]γίζω

[”]Οπ. — — — SΓΡΑ — ΦΑCΙ — ΕΡΑ — — ΚΗ — = καὶ γραφὰς Ιεράκη. Τοιμ. ίαμβ.

0,018. (A. E. 3031). Μετρίας διατηρήσεως. IA' — IB' ἑκατονταετηρίς.

Καλαμαρᾶς.

630. — ΘΔ. Η — ΤΡ.ΟC = δ ἄ(γιος) Α[ημ]ήτρ[ι]ος, κιονηδὸν ἑκατέρῳθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον, βραχὺν φέροντος χιτῶνα, θώρακα φολιδωτόν, τῇ δεξιᾷ δόρυ ἐπὶ τοῦ ὕμου αὐτοῦ ἐρειδόμενον καὶ τῇ ἀριστερῷ ἀσπίδα ἐρειδόμενην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ο τύπος οὗτος εἶναι μετὰ πολλῆς τέχνης εἰργασμένος, ἀξιολογώτατος δὲ διὰ τὴν ἀγιογραφίαν.

[”]Οπ. . . Π.ΜΕ — . . . ΤΥCСОНΔΗ. — . . Ρ. . . ΚΑΛΑΜΑ. . N — .ΡΑΦΑCΔΕ . . — . ΟΝΚΑΙΜΑ . . — . ΚΟΙCCVm — . . ΝΕΩΝ = [Σκέ]π[ε] με [μάρ]τυς σὸν Δῃ[μήτ]ρ[ι]ο[ιο]ν Καλαμα[ρᾶ]ν [γ]ραφὰς δὲ [φρούρησ]ον καὶ μα. . . κοις συμ[φρο]νέων (;

0,036. (A. E. 3064). Καλῆς διατηρήσεως. IB' ἑκατονταετηρίς

631.—ΨΡΟΥC.—ΠΡΑΣΕΙC—ΚΑΙΓΡΑΦΑC—ΑΚΙΝΔΑV
ΝΟV = [K]υροῦσ[ι] πράξεις καὶ γραφὰς Ἀκινδύνου

”Οπ. ΟΥΚΑΛ.—. ΑΡΑΔΝΟ—. ΑΙΜΟΝΟΙ—ϹΤΙΧΟΙ
= [τ]οῦ Καλ[αμ]αρᾶ δύο [χ]αὶ μόνοι στίχοι. Τρίμ. ίαμβ.

0,082. (Α. Ε. 2951). Μετρίας διατηρήσεως ΙΑ'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς. 'Εδημοσιεύθη ὑπὸ Schlumberger (Rev. des ét. grecq. 1891 σελ. 238 = Melanges I 247-48) δύτις δύμως ἀναγινώσκει τὸ ἐπώνυμον τοῦ κτήτορος Καλαμαρᾶ.

632.—”Ετέρον ἀντίτυπον μᾶλλον ἐφθαρμένον τοῦ ἀνωτέρω καὶ τῆς αὐτῆς περίπου διαμέτρου.

(Α. Ε. 2572).

633.—”Ετέρον ἀντίτυπον.

(Α. Ε. 13173, 23).

Καλέγης.

634.—Χ_{ΑΡ}—Χ_{ΜΗ} = ἀρχ(άγγελος) Μηχ(αήλ), ἐκατέρωθεν αὐτοῦ

ἰσταμένου κατ' ἐνώπιον ἐπὶ στρογγύλου βαθροειδοῦς ὑποποδίου μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων, βραχὺν φέροντος χιτῶνα, θώρακα καὶ χλαμύδα μετὰ πλατείας παρυφῆς, κατερχομένην ὅπισθεν. Τῇ δεξιᾷ φέρει σπάθην ἐρειδομένην ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ καὶ τῇ ἀριστερᾷ τὸν κολεὸν αὐτῆς. Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καίτοι ἀποτετριμμένον, δύμως διακρίνεται δὲν νεανικόν, ἡ δὲ κόμη βοστρυχώδης κατερχομένη πρὸς τοὺς κροτάφους.

”Οπ. ΤΕΡΨΓ.—. ΩΝCΩΝ.—ΚΕΠΗСΤΡΑТ.—.ΑΤΑΤΟΥΚΑ—.. ΓΗΠΕΡΙΦ—ΡΟΥΡ. ΠΡΑΚ—ΤΕΑ= [Πτερύγ[ων τ]ῶν σῶν [σ]κέπη στρατ[ηλ]άτα τοῦ Κα[λέρ]γη περιφρούρ[ει] πρακτέα. Τρίμ. ίαμβ. 'Ανωμάλως καὶ σκαιῶς κεχαραγμένη ἡ ἐπιγραφή, ἔχουσα πολλὰ τῶν γραμμάτων πεπιεσμένα ἢ ἀποτετριμμένα, ἀνισομεγέθη δὲ καὶ ἀκανόνιστα.

0,036. (Σ. Π. 1898-99, ΚΔ, 3). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΓ'—ΙΔ' ἐκατονταετηρίς.

Καλόμαλλος.

635.—ΙΚ.—ΑΟV.—ΡΑΓ, = [N]ιχ[ολ]άον [σφ]ράγ(ισμα)

”Οπ. ΤΟ.—ΚΑΛ.—Μ Λ. = το[ῦ] Καλ[ό]μ[α]λ[ον]. Τρίμ. ίαμβ.

0,016. (Ε. Σ. 13163, 38). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΒ' ἐκατονταετηρίς. 'Εδημοσιεύθη ὑπὸ Κ Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. Εφημ. Νομισμ. Αρχαιολ. Β', 125.

Καματερός.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 94 καὶ 95 μολ. Γρηγορίου Καματεροῦ πρωτοπραίτωρος Πελοποννήσου καὶ Ἑλλάδος, ἀριθ. 345 Ἐπιφανίου Καματεροῦ ἐπάρχου καὶ προέδρου.

Καμύτζος.

636.—+ ΜΑΡ—ΤΥCCEB—.ΟΝΤΟΝΙ—...ΣΚ—
....=+ Μάρτυς σεβ(α)[στ]ὸν τὸν (ὄνομα κύριον) σκ[έποις].

"Οπ. ΠΙΣΟ.—ΛΑΤΡΙΝC'—ΕΚΓΕΝΟΥY.—ΚΑΜΝΤΙ
—ΟΝ = πιστὸ[γ] λάτρων σ(ὸν) ἐκ γένου[ς] Καμύτζον. Τρίμι λαμβ.

0,034. (Ε. Σ. 13173, 30). Μετρίας διατηρήσεως, τὰ γράμματα ἐφθαρμένα ὑπὸ τῆς κατιώσεως. ΙΒ'—ΙΓ' ἐκατονταετηρίς.

637.—+ .ωΤΟ—..ΡΑΤΟΡΟC—...ΜΙΤΙΗ—
....ΟΘΕΝ—...ΑΓΙC—..ΝΟΥΗΛ=+ [Πρ]ωτο[στ]ράτορος
[τοῦ Κα]μύτζη [πατρ]όθεν [σφρ]αγὶς [Μα]νονὴλ

"Οπ. .ΑΒ .—..ΜΗΤΡΟ—ΘΕΝ:ΚΟΜΝ.—ΔΟΥΚΑ
ΤΟΥΚ .—ΟΝΤΟC=..... μητρόθεν Κομν[η](νο)δούκα
τοῦ κ[ρατ]οῦντος.

0,037. (Ε. Σ. 13077). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΒ'—ΙΓ' ἐκατονταετηρίς.

Καραβίτης.

638.—Προτομὴ ἄγίου κατ' ἐνώπιον ἀποτετριμμένη καὶ πεπιε-
σμένη.

"Οπ. + ΚΕΡΘ—ΙΩΑΝΝΗ—ΤΩΚΑΡΑ—ΡΙΘ=+ K(ύ-
ρι)ε β(οή)θ(ει) Ιωάννη τῷ Καραβίτῃ.

0,018. (Α. Ε. 3173). Μετρίας διατηρήσεως ΙΑ'—ΙΒ' ἐκατονταετηρίς.

Καραμαλῆς.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 387 μολ. Θεοδώρου Καραμαλῆ πρωτοκονδοπαλάτου).

Κάρανος.

639.—ΟΑΓΙΟC—ΓΕΩΡΓΙΟC, κιονηδὸν ἐκατέρωθεν αὐ-
τοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον ἐν τῇ συνήθει στρατιωτικῇ περιβολῇ, μετὰ
δόρατος καὶ ἀσπίδος.

[”]Οπ. ΣΦΡΑΓΙΔΟ — ΗΡΑΤΥΓΤΩΝΕ — ΗΩΝΝΝΝΠΡΑΚΤΕ —
ΩΝΟΗΩΝΥΗΩΝ — .ΟΙΚΚΑΡΑΝΩ — ΓΕΩΡΓΙΩ = Σφραγίς δ μάρτυς τῶν ἐμῶν νῦν πρακτέων, δμωνύμῳ ν. οις Καράνω Γεωργίῳ. Τοιίμ. ίαμβ.

0,042. (Ε. Σ. 13127). ‘Αριστης διατηρήσεως ΙΓ'—ΙΔ' ἑκατονταετηρίς Schlumberger, Sigillographie σελ. 632. Froehner, Bulles metriques 2me serie ἀριθ. 119. ‘Ο μὲν S. ἀνέγνω ἐν τῷ πέμπτῳ στίχῳ Σ ΟΙC ἢ [EX]ΟΙC, δ δὲ Fr. ἀνέγνω δμωνυμῶν μοι Καρανῷ Γεωργίῳ ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀνάγνωσις εἶναι ἀδύνατος ὡς μαρτυροῦσι τὰ σφραγίδεμα γράμματα.

Καραντηνός.

640.—Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου ἀνατεινούσης χεῖρας ἵκετιδας μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ, ἀποτετριμένη. Τῆς ἑκατέρῳ ώστε συνήθους ἐπιγραφῆς σώζεται τὸ πρὸς δεξιὰ $\overline{\Theta}\check{V}$.

[”]Οπ. + Θ.. — ROHΘΕ. — ΙΩΤΩΚ.. — ANTIN — . =
+ Θ(εοτό)[κε] βοήθε[ι] Ιω(άννη) τῷ K[αρ]ατην[ῷ].

0,020. (Α. Ε. 2981). Μετριωτάτης διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς

Καρδιωμάτης (;

641.—‘Ο ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἰστάμενος κατ' ἐνώπιον μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων, ποδῆρες ἡμιφιεσμένος ἴματιον, τῇ δεξιᾷ φέρων μακρὸν σκῆπτρον καὶ τῇ ἀριστερᾷ σφαιραν.

[”]Οπ. + ΚΕΡΟ — . ΘΕΙΜΙΤ — . ΝΚΑΡΔΙΩ — . ΑΤΗΝ =
+ K(ύρι)ε βο[ή]θει Mi(χαὴλ) τ[ὸ]ν Καρδιω[μ]άτην.

0,020. (Α. Ε. 2653). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς

642.—‘Ετερον ἀντίτυπον τῆς αὐτῆς διαμέτρου καὶ διατηρήσεως.

(Σ. Π. Ἀκαδ. ἔτος 1896-1900, I, 70). ‘Εδημοσιεύθη ὑπὸ Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. Ἐφημ. Νομ. Ἀρχαιολ. τόμ. Γ', σελ. 190.

Καριανίτης.

643.—. ΑΓΔΗΜΗ — . ΡΙΟC = [δ] ἄγ(ιος) Δημή[τ]ριος, κιονηδὸν ἑκατέρῳ προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, μετα χλαμύδος καὶ θώρακος, φέροντος δὲ δόρυν καὶ ἀσπίδα.

"Οπ. . ΣΦΡΑΓ. — ΙΩΤΟΥ — ΚΑΡΙΑ — ΝΙΤΟΥ = [+] Σφρα[γ]ις 'Ιω(άννου) τοῦ Καριανίτου.

0,020. (Σ. Π. 1899-1900, I, 55). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς. Κ. Κωνσταντόπουλος ἐν Διεθν. Ἐφημ. Νομ. Ἀρχαιολ. τόμ. Γ', σελ. 187.

Κάσπαξ.

("Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 490 μολ. Νικηφόρου Κάσπακυς σεβαστοῦ).

Καστάλδος.

644. — Σταυροέιδες μονογράφημα (=Θεοτόκε βοήθει) ἔχον ἐν ταῖς γωνίαις τῶν σκελῶν τὰς λέξεις τῷ—σῷ—δού—λῳ.

"Οπ. + ΚΑΤΝ — ΡΙΩΝ — ΚΑΣΤΑ — ΛΔΟΥ = + Κατν-ρίων (;) Καστάλδον.

0,028. (Α. Ε. 2573). Καλῆς διατηρήσεως. Η'—Θ' ἐκατονταετηρίς.

Κασταμονίτης.

("Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 390 μολυβδ. Νικηφόρου Κασταμονίτου πρωτοκονδόπαλάτου.

Κατάκαλος.

645. — ΘΘΕΟ — ΔΑΨΡΟΥ = δ ἄ(γιος) Θεόδωρος, κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, οὐλην ἔχοντος κόμην καὶ σφηνοειδὲς γένειον. Φέρει δόρυ καὶ ἀσπίδα. Ἐφθαρμένος δ τύπος ὑπὸ τῆς κατιώσεως.

"Οπ. + ΚΕΡ, Ο, — ΤΩΨΑΔΟΥ, — ΙΩΨΑΘΑ — Ρ, ΣΤΑΓΜΑΤ, — ΦΥΛΑΚ, ΤΩ — ΚΑΤΑΚΑ — ΛΩ = + Κ(ύρι)ε β(οή)θ(ει) τῷ σῷ δού(λῳ) 'Ιω(άννῃ) σπαθαρ(ίῳ) καὶ ταγματ(o)φύλακ(i) τῷ Κατακάλῳ.

0,021. (Ε. Σ 13173, 89). Καλῆς διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

Κατακαλών (;

646. — ΖΟΑ — ΛΟΚΙΝΘ = δ ἄ(γιος) Νικόλαος, ἐκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον ἀποτετριμένης.

"Οπ. ΣΦΡ — ΓΙCΝΙ — ΚΟΛΑΟΥ — ΤΟΥΚΑ. — ΚΑ... = Σφρ[αγ]ις Νικολάου τοῦ Κα[τα]κα[λών] (;)

0,021. (Α. Ε. 438). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Κιβυρραιώτης.

(”Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 476 μολ. Γεωργίου Κιβυρραιώτου πρωτοπροέδρου).

Κόκκινος.

(”Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 468 μολ. Γεωργίου Κοκκίνου πραγματευτοῦ, ἀριθ. 514 μολ. Βασιλείου Κοκκίνου πρωτοσπαθαρίου).

Κομνηνοδούνας.

647. — ΜΗΡ — ΘΝ. ‘Η Θεοτόκος ἵσταμένη κατ’ ἐνώπιον, ἐν τῇ συνήθει περιβολῇ, ἀνέζουσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸ βρέφος.

”Οπ. + — ΚΟΜΝΗ — ΝΟΔΟΥΚΩΝ — . ΚΓΕΝΟΝC — ΦΡΑΓΙC — . . . HC = + *Κομνηνοδούνων* [ξ]η γένους [σ]φραγὶς [”*Ανν*]ης (;

8,026. (Ε. Σ. 13173, 21). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ' — ΙΒ' ἑκατονταετηρίς.

Κομνηνός.

(”Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 261 μολυβδ. Ξένης μοναχῆς τῆς Κομνηνῆς, ἀριθ. 289 Ίσαακίου Κομνηνοῦ δεσπότου Κύπρου, ἀριθ. 338 Ἀδριανοῦ Κομνηνοῦ πρωτοσεβάστου καὶ μεγάλου δομεστίκου Δύσεως, ἀριθ. 386 Ιωάννου Κομνηνοῦ κουροπαλάτου καὶ ἀριθ. 496, 499).

Κουλούνας.

648. — ΘΝΙ — ΚΟΛ, = δ ἄ(γιος) *Νικόλ(αος)*, κιονηδὸν ἑκατέωντες προτομῆς αὐτοῦ κατ’ ἐνώπιον βραχέα ἔχοντος τὴν κόμην καὶ τὸ γένειον, περιβεβλημένου δὲ φελῶνιον καὶ ωμοφόριον, τῇ δεξιᾷ εὐλογοῦντος καὶ τῇ ἀριστερᾷ φέροντος Εὐαγγέλιον κλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήθους.

”Οπ. + СФΡА — Г, СФРАГИ — ΙОНΛΕОН — ΤΟΥΚΟΥΛ' — КА + *Σφραγὶς* σφράγιζον Λέοντ(oς) (;) τοῦ *Κουλ(ού)να*.

0,028. (Α. Ε. 2273). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ' — ΙΒ' ἑκατονταετηρίς. Schlumberger, Sigillographie σελ. 648.

Κριθαρᾶς.

649. — Προτομὴ κατ’ ἐνώπιον ἄγιον Ἱερατικὴν φέροντος περιβολὴν καὶ βραχὺ ἔχοντος στρογγύλον γένειον, τῇ δεξιᾷ εὐλογοῦντος καὶ

τῇ ἀριστερᾷ φέροντος Εὐαγγέλιον κλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήθους. Καίτοι ἡ ἔκατέρωθεν ἐπιγραφὴ ἐγένετο ἔξιτηλος ὅμως ἐκ τῆς μορφῆς φαίνεται ὅτι ὁ εἰκονιζόμενος εἶναι ὁ ἄγιος Νικόλαος.

"Οπ. ΚΕΡΘ—. ΖΩΔΔ,—. ΖΤΟΚΡ—. ΘΑΡΑ = $K(\bar{\omega}\varrho)\varepsilon$
 $\beta(o\bar{\eta})\vartheta(ei)$ [τ]ῳ σῷ δ(ούλῳ) [I]ῳ(άννῃ) (;) το $K\varrho[i]\vartheta\alpha\bar{\rho}\bar{\eta}$.

0,022. (A. E. 1921). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΒ' ἔκατονταετηρίς.

K. ιμος.

650.—ΜΗΡ—Θ[V]. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης, ἔχουσης δὲ τὸ βρέφος ἐπὶ τοῦ στήθους ἐν δίσκῳ.

"Οπ. ΘΚΕΡΘ—ΠΕΤΡΩ—ΤΩΚ. I—ΜΟ = $\Theta(\varepsilon\sigma\tau\bar{o})\kappa\varepsilon$
 $\beta(o\bar{\eta})\vartheta(ei)$ Πέτρῳ τῷ *K* ιμο.

0,018. (A. E. 1965). Μετρίας διατηρήσεως ΙΑ'—ΙΒ' ἔκατονταετηρίς.

Λαδᾶς.

651.—[Θ]ΓΕ—..Γ = [$\delta \ddot{\alpha}(\gamma\iota\sigma)$] $\Gamma\epsilon[\bar{\omega}\varrho]\gamma[i](os)$, κιονηδὸν ἔκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ, μετὰ δόρατος καὶ ἀσπίδος.

"Οπ. + ΚΕΡΘ—. ΖΝΑΣΠΑ—ΘΤΩΛΑ—ΔΑ = + $K(\bar{\omega}\cdot\varrho)\varepsilon$
 $\beta(o\bar{\eta})\vartheta(ei)$ [K]ῳ(σταντίνῳ) πρωτοσπα(θαρίῳ) τῷ *Λαδᾶ*.

0,020. (E. Σ. 13173, 120). Καλῆς διατηρήσεως. Γ—ΙΑ' ἔκατονταετηρίς

Λαμψιώτης.

652.—Μ—Θ[]. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης, μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

"Οπ. .ΙΩ—ΟΛΑΜ—ΨΗΟΤ—ΗC = [+] 'Ιω(άννης) ὁ *Λαμψιώτης*.

0,020. (A. E. 2969). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἔκατονταετηρίς. Schlumberger, Rev. des ét. grecq. 1891 σελ. 139 (=Melanges I σελ. 249).

Λαπαρδᾶς.

653.—"Αγιος ιστάμενος κατ' ἐνώπιον ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ μετὰ δόρατος καὶ ἀσπίδος. Βαρβαρωτάτης τεχνοτροπίας. Ἐκατέρωθεν

ἔχει ἐπιγραφὴν βαναύσως καὶ πλημμελῶς κεχαραγμένην ἵτις πιθανῶς ἀναγνωστέα: δ ἄ(γιος) Θεόδωρος.

"Οπ. . φΡΑΓΙC — ΑΘΛΗΤΑ — ΤΟΛΑΠΑ — φΔΑΒΟΗ — ΘΗ + = [+] Σ]φραγὶς ἀθλητὰ το Λαπαρδᾶ βοήθη + Τρίμ. Ιαμβ. 0,032. (A. E. 3181). Καλῆς διατηρήσεως ΙΓ'—ΙΔ' ἑκατονταετηρίς

Λάσκαρις.

("Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 286 μολ. τοῦ βασιλέως Θεοδώρου Λασκάρεως).

Δευκηδονίτης

654. — RACΙΑΛΕΙΟC = Βασίλειος. Ἡ ἐπιγραφὴ εὔθηται πέριξ ἐντὸς δύο κύκλων σφαιριδίων, πλὴν τοῦ τελευταίου γράμματος μετὰ τῆς στιγμῆς ὅπερ εὔρηται ἐν μέσῳ τοῦ ἐν τῷ κέντρῳ δευτέρου κύκλου.

"Οπ. * ΟΛΕΥΚΗΔΩΝΙΤΗC = δ Λευκηδονίτης. Ωσαύτως ἡ ἐπιγραφὴ εὔρηται ἐντὸς δύο κύκλων σφαιριδίων πλὴν τῶν τριῶν τελευταίων γραμμάτων ἀτινα εὔρηνται ἐντὸς τοῦ μικροτέρου κύκλου.

0,026. (A. E. 3161). Ἀρίστης διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

Λιβαδᾶς.

("Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 488 μολ. Γαβριὴλ ὁ αἴκτωρος τοῦ Λιβαδᾶ.)

Λιθοαστρίτης.

655. — + ΓΡΑ — φΑCΛΕ — ΟΝΤΟ. = + Γραφὰς Λέοντο[ς]

"Οπ. . ΙΘΟ — ΚΑ~~ΣΤΡΙ~~ — ΤΟΥΦΕΡ — ω = [Λ]ιθοαστρίτου φέρω. Τρίμ. Ιαμβ.

0,016. (A. E. 3072). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς.

Λουλούκης.

("Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 456 μολ. Λέοντος Λουλούκη πατρικίου),

Λυκούδης.

("Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 316 μολυβδ. Μιχαὴλ Λυκούδη βέστου).

Μακρεμβολίτης.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ 382 μολ. Μαρίας Μακρεμβολιτίσσης κουροπαλατίσσης").

Μακρῆς.

656. — Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ νεαρὸν ἀγένειον ἔχοντος πρόσωπον καὶ μακρὰν κόμην, περιβεβλημένου πολυτελῆ ἐσθῆτα κοσμουμένην διὰ μαργάρων (σφαιριδίων), τῇ δεξιᾷ φέροντος σκῆπτρον καὶ τῇ ἀριστερᾷ σφαιραν. Τας πτέρυγας ἔχει ἡμι-αναπεπταμένας.

"Οπ. + ΚΕΡΘ,—ΜΙΧΑΗΛ—ΤΩΜΑ—ΚΡΗ = + *K(ύρι)ε β(οή)θ(ει)* Μιχαὴλ τῷ Μακρῇ.

0,017 (Ε. Σ. 13137). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Μακροπόδαρος (;

657. — ΚΕΡΟ . . . ΩΨΩΔΟΥΛ = *K(ύρι)ε βο[ήθ](ει) [τ]αῖστρον* πούλ(ω), πέριξ διπλοῦ σταυροῦ διηνθισμένου καὶ ἐπὶ βάσεως.

"Οπ. ΚΟΣΜ.—ΡΑΛCΠΑΘ—ΚΑΝΔ.ΡΑ—ΤΟΜΑΚΡ—ΠΟΔ.Ρ = *Κοσμ[ῆ] βα(σι)λ(ικᾶς) σπαθ(αρο)κανδ(ιδάτω)*. το Μακρ(o)-ποδ(ά)ρ(ω) (;

0,021. (Ε. Σ. 13173, 26). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—Ι ἐκατονταετηρίς.

Μαριάντης (;

658. — ΘΡΑ—C.Λ..ΟC = δ ἄ(γιος) *Βασ[ι]λ[ει]ος*, κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, μακρὸν ἔχοντος πώγωνα, περιβεβλημένου δὲ φελώνιον καὶ ὠμοφόριον μετὰ σταυροῦ, τῇ δεξιᾷ εὐλογοῦντος καὶ τῇ ἀριστερᾷ φέροντος Εὐαγγέλιον κλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήθους.

"Οπ. + ΚΕΡΘ—.Α.ΣΙΛΗ—ΩΤΟΜΑΡΙ—ΑΝΤΗ = + *K(ύρι)ε β(οή)θ(ει) [Β]ασιλής* το Μαριάντη.

0,018. (Ε. Σ. 13124). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

Μαυρικᾶς.

659. — .ΚΕΡΟΗ — ΘΕΙΤΩ — ωΔΟΥ — ηω = [+] *K(ει)ε βοήθει τῷ [σ]ῳ δούλῳ.*

”Οπ. .ΕΟΔΩ — .ΟΝΤΟΝ — ΜΑΡΠ. — Κ. . = [Θ]εόδω-[ρ]ον τὸν *Mavρ[ι]ζ[ᾶν]*.

0,019. (Α. Ε. 448). Μετρίας διατηρήσεως. Ι—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

Μαυροξούμης.

660. — **ΜΗΡ** — **Θ[V]**. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου, ἀνατεινούσης χεῖρας ἵκετιδας, φερούσης ἐπὶ τοῦ στήθους προτομὴν κατ' ἐνώπιον τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ. Ἐκατέρωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ βρέφους ὑποφαίνονται ἔχνη τοῦ σταυροῦ. Ο μετὰ καλύπτας πέπλος τῆς Θεοτόκου (μαφόριον) διατηρεῖται κάλλιστα.

”Οπ. .ΑΝΛΟΝ — .ΦΡΑΓΙΣΜΑ — ΤΟΥΜΑΡ — .ΟΣΟΥΜΗ = [+] *Παύλον* [σ]φράγισμα τοῦ *Mab[ρ]ούμη*.

0,020. (Ε. Σ. 13173, 1). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς.

Μαυροτύρης.

661. — Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους πρὸ τοῦ στήθους.

”Οπ. .ΡΑΓ. . — **ΝΙΚΗΤΑ** — **ΤΟΥΜΑΒ. .** — **ΤΙΡΙ** = [*Σφραγίς*] *Nikήτα* τοῦ *Mav[ρο]τίρι*.

0,021. (Α. Ε. 2685). Μετριωτάτης διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς.

Μελίας.

(”Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 360 μολ Κωνσταντίνου Μελία μεγάλου ἐπισκεπτίτου).

Μεσοποταμίτης.

662. — **ΜΗΡ** — **ΘV**. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης.

"Οπ. . — ΚΕΡΘ — ΣΕΡΓΙΟ — ΤΟΜΕΣΟ — . ΟΤΑΜ — . Η — [+] *K(ύρι)ε β(οή)θ(ει)* Σεργίο τὸ Μεσο[π]οταμ[ίτ]η.

0,016. (Άκαδ. ἔτος 1900-1901, KZ', 35). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Μητροπολιανός.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 482 μολ. Κωνσταντίνου Μητροπολιανοῦ προέδρου").

Μουρμούρης.

663. — $\overline{M} - [\Theta] = M(\hat{\eta}\eta\varrho)$ Θ(εοῦ). Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

"Οπ. . . ΑΓ, — . . ΒΚΑ — . ΟΥΡΜΟΥΡ, — . ΣΙΛΕΙ — . = [Σφρ]αγ(ίς) [πέφ]υνα [Μ]ουρμούρ(η) [Βα]σιλεί[ον]. Τοίμι λαμβ.

0,021. (A. E. 2528). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Μουστακᾶς.

664. — Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου φερούσης δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν δίσκον ἐν ᾖ προτομὴ τοῦ βρέφους.

"Οπ. + ΚΩΝ — ΣΤΑΝΤΙ — ΝΟΜΟΥ. — ΤΑΚ. = + Κων- σταντίνο *Mou[s]τακᾶ*.

0,021. (A. E. 3135). Μετρίας διατηρήσεως. I'—IA' ἐκατονταετηρίς.

Μυραλίδης.

665. — — + — ΣΦΡΑ — ΓΙCΜΙ — ΧΑΗΛ — — — =
Σφραγὶς *Μιχαὴλ*

"Οπ. — — — ΕΝΤΕ — ΛΟΥCΜΥ — ΡΑΛΙΔΟΥ — — o—
εὐτελοῦς *Μυραλίδον*. Τοίμι λαμβ.

0,017. (A. E. 3159). Αρίστης διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Μωρόκαναος (;

666. — Προτομὴ κατ' ἐνώπιον ἀγίου γέροντος φαλακροῦ καὶ μετὰ σφηνοειδοῦς γενείου ἀποτετριμένη ἀλλ' ἔχουσα κάλλιστον διάγραμμα.
Ἐκ τῆς ἐκατέρωθεν ἐπιγραφῆς σώζονται πρὸς δεξιὰ τὰ γράμματα

ΘΓΟΛΓ ἄτινα ἵσως ἀναγνωστέα [*Iωάννης δ]* Θεολόγος ἢ [*Γρηγόριος δ]* Θεολόγος.

"Οπ. + ΚΕΡ, Θ, — . ΕΟΝΤΙ — ΤΩΜΑΡΟ — . ΑΝ =
+ *K(ύρι)ε β(οή)θ(ει)* [*A]έοντι τῷ Μωρο[ν]άν[ῳ]* (;)
0,015. (A. E. 3165). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Ναρσίτης.

667.—Προτομὴ κατ' ἐνώπιον ἐφθαρμένη Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

"Οπ. + ΡΑΠΤΙ — ΣΤΑΣΚΕ — ΠΕΤΩΣΩ — ΔΟΥΛΑΙΩ
ΤΩΝΑΡ — ΣΙΤΗ = + *Bαπτιστὰ σκέπε τῷ σῷ δούλῳ Ἰω(άννη)*
τῷ *Ναρσίτῃ*.

0,018. (E. Σ. 13173, 11). Καλῆς διατηρήσεως. I—IA' ἐκατονταετηρίς.

Ξιφίας.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 374 μολ. Εὐσταθίου Ξιφία πριμικηρίου καὶ κοιτωνίτου").

Παγωμένος ἢ *Πεπαγωμένος.*

668.—CΦΡΑ — ΓΙCΔΟΥ — · ΟΥΧV = Σφραγὶς δούλου
X(ριστο)ῦ.

"Οπ. ΙΩΤΟΝ — ΠΑΓΟΜΕ — ΝΩΝ = *'Ιω(άννη) τὸν Πα-*
γομένων (sic) !

0,020, τοῦ ὑπὸ τοῦ κύκλου τῶν σφαιριδίων ὁρίζομένου πεδίου 0,010. (A. E.
3045). Καλῆς διατηρήσεως. I—IA' ἐκατονταετηρίς.

669.—Παράστασις τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἡ Θεοτόκος ἵσταται δε-
ξιὰ ἀποβλέπουσα ἥρέμα πρὸς τ' ὅριστερὰ ἔμπροσθεν θώκου πρὸς
αὐτὴν σπεύδει ἀγγελος τὴν δεξιὰν ἐκτείνων πρὸς αὐτὴν καὶ διὰ τῆς
ἀριστερᾶς φέρων σκῆπτρον. Ἀξιόλογος ὀντογραφικὸς τύπος.

"Οπ. + — ΘΚΕΡ, Θ, — ΚΩΝCΠΑ — ΘΑΡ, ΚΟΥΡΙΚ —
ΛΑΡ, ΤΟΠΕ — ΠΑΓΜΕΝ — ω = + Θ(εοτό)κε β(οή)θ(ει) *Kων-*
(σταντίνω) σπαθαρ(ο)κονβικουλαρ(ιω) το Πεπαγ(ο)μένω.

0,023. (A. E. 3048). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

"Ιδε καὶ ἀνωτέρω ἀριθ. 306.

Πεδιώτης.

670. — Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

"Οπ. . — . ΕΡΟΗΘ. — . ΙΤΩΠΑ — . ΔΙΩΤΙ = [+ K](ύ-
ρι)ε βοήθ(ει) [μο]ι τῷ Παιδ[ι]ώτῃ.

0,020. (A. E. 2642). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς.

Παλαιολόγος.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ 284, 287, 288).

Πάμφυλος.

671. — ΟΑΓΙ — ΘΕΟΔΩ = δ ἄγι(ος) Θεόδωρ(ος), κιονηδὸν ἑκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον παχεῖαν οὐλὴν ἔχοντος κό-
μην καὶ σφηνοειδὲς γένειον. Περιβέβληται χλαμύδα καὶ θώρακα, φέρει
δὲ τῇ δεξιᾷ δόρυ καὶ τῇ ἀριστερᾷ ἀσπίδα.

"Οπ. + — . ΙCΓΡΑ — . ΑCΙΝΑ — ΕΟΝΤΑΠ. —
. φVΛΟΝ — . . . = + [Toī]s [γρ]άμμασιν Λέοντα Π[άμ]φυλον
[φέρω]. Τρίμ. ίαμβ.

0,024. (E. Σ. 13131). Μετρίας διατηρήσεως.

672. — "Ετερον ἀντίτυπον καλυτέρας διατηρήσεως διατηροῦν πλη-
ρεστέραν τὴν δπισθεν ἐπιγραφὴν οὗτον" + — ΤΟΙCΓΡΑ —
ΜΜΑCΙΝΑ — ΕΟΝ. ΑΠΑ — ΜΦVΛΟΝ — φΕΡΩ.

(E. Σ. 13130).

673. — "Ετερον ἀντίτυπον μετριωτέρας διατηρήσεως.

0,025. (A. E. 2320).

674-675. — "Ετερα δύο ἀντίτυπα μετριωτάτης διατηρήσεως.

(E. Σ. 13173, 107 καὶ A. E. 2823).

Πανάρετος.

676. — Πολυπρόσωπος παράστασις τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.
Ἐν τῷ μέσῳ ἡ Θεοτόκος ἔξηπλωμένη ἐπὶ κλίνης, τὴν κεφαλὴν ἔχουσα

πρὸς δεξιά. Παρ' αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς κρατῶν ἐσπαργανωμένον βρέφος. Ἐκατέρωθεν δὲ οἱ μαθηταὶ (ἐν τῇ εἰκόνι ἐξ ἐν ὅλῳ διακρίνονται) ὃν εἶς παρὰ τὴν κεφαλὴν τῆς Θεοτόκου κινεῖ τὸ θυμιατήριον. Ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰησοῦ δυσδιάκριτά τινα ἀντικείμενα (ἄγγελοι;).

"Οπ. ΓΕΩΡΓΙ — ΟΝΠΑΝΑ.. — ΤΟΝΜΕΘΚΕ — ΣΚΕΠΕ = Γεώργιον Πανά[ρ]ετόν με Θ(εοτό)κε σκέπε.

0,018. (A. E. 2084). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς. Sigillographie σελ. 687.

Παντεχνῆς.

677.—Προτομὴ κατ' ἐνώπιον ἀγίου Δημητρίου μετὰ χλαμύδος καὶ θώρακος, φέροντος δόρυ καὶ ἀσπίδα. Ἐκ τῆς ἑκατέρωθεν ἐπιγραφῆς ὑποφαίνονται τὰ γράμματα Θ.Δ.Μ.Τ = δ ἄ(γιος) Α[η]μ[ή]τ(ροις). Τὸ πρόσωπον τοῦ ἀγίου εἴναι ἀποτελοῦμένον ἢ δὲ κόμη αὐτοῦ οὕλῃ καὶ παχεῖᾳ.

"Οπ. + ΚΕΡΘ,—ΦΙΛΙΤΟ—ΤΟΠΑΝ—ΤΕΧΝ = + K(ύρι)ε β(οή)θ(ει) Φιλί⟨π⟩ο το Παντεχν(ῆ).

0,016. (A. E. 2929). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς. Schlumberger, Rev. ét. grecq. 1891 σελ. 139 (= Melanges I σελ. 249).

Πάρδος (;

678.—+ ΚΕΡ . . . ΤΩCΩΔΟV = K(ύρι)ε β[οήθει] τῷ σῷ δούλῳ, πέριξ πτηνοῦ κατ' ἐνώπιον, ἔχοντος ἀναπεπταμένας τὰς πτέρυγας καὶ διεστῶτα τὰ σκέλη.

"Οπ. + . . — ΜΗΤΡΙ . . — ΝΩΠΑΡ—ΔΟV = + [Αη]μητρί[ον] . . Πάρδον.

0,021. (E. Σ. 131286). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—Ι' ἑκατονταετηρίς.

Παρίσης (;

679.—ΘΙΩO — . CT. M = δ ἄ(γιος) Ιω(άννης) δ [Xρ(νσ)δ]-στ[ο]μ(os), κιονηδὸν ἑκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον.

"Οπ. . — ΓΡΑΦΑ . — . ΕΡΑΙΩ — ΙΩ, ΠΑ . — ΣΗ = [+] Γραφά[s β]εβαιῶ Ιω(άννου) Πα[ρ](ι)ση. Τρίμ. ίαμβ.

0,020. (A. E. 3162). Καλῆς διατηρήσεως Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

Παχῆς.

(Ἡ Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 224).

Πεδιάσιμος.

680. — [ΜΗΡ] — Θ\N = [Μή(ι)ηρ] Θ(εοῦ), ἐκατέρωθεν προτομῆς τῆς Θεοτόκου κατ' ἐνώπιον, φερούσης τὸν συνήθη μετὰ καλύπτρας πέπλον καὶ ἀνεκούσης διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸ βρέφος ἐνῷ τὴν δεξιὰν φέρει πρὸς τὸ στῆθος. Ἡ εἰκὼν εἶναι μετρίως ἀνάγλυφος καίτοι δ' ὅποσοῦν ἀποτετριμένη διατηρεῖ τὸ κάλλιστον αὐτῆς διάγραμμα. Τὸ βρέφος εἶναι εὐμέγενος, φέρει τὸν συνήθη σταυροφόρον στέφανον καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ εὐλογεῖ (δυσδιάκριτον) τῇ δὲ ἀριστερᾷ φέρει εἰλητάριον.

[”]Οπ. + ΠΕΔΙΑ — ΣΙΜΟΝΤΑΙC — ΓΡΑΦΑΙCΙω — ΑΝΝΟV...OIC — ΤΟΚΥΡΟCΠΑ — ΝΑΓΝΟCΠΑ — ΘΕΝΟC = + Πεδιασίμον ταῖς γραφαῖς Ἰωάννου [φέρ]οις (;) τὸ κῦρος Πάναγρος Παρθένος. Τρίμ. ίαμβ.

0,041. (A. E. 3078). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς. Sigillographie σελ. 688.

Πελακούδης.

681. — ΘΕΕ — Ο... = δ ἄ(γιος) Θεό[δωρ](ος), κιονηδὸν ἐκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, μετὰ χλαμύδος καὶ θώρακος, φέροντος δὲ δόρυν καὶ ἀσπίδα.

[”]Οπ. ΓΕΡΑCΙ — ΟΥCΦ. A.—.ΙCΜΑΤΟY — ΠΕΛΑΚΟY — ΔΗ = Γερασί[μ]ον σφ[ρ]ά[γ]ισμα τοῦ Πελακούδη. Τρίμ. ίαμβ.

0,021. (A. E. 3025). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Πεπανός.

682. — Μ — [Θ] = M(ήτηρ) [Θ(εοῦ)]. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

[”]Οπ. ΣΦΡ. . . — ΛΕΩΝΤΟC — ΤΟΥΝΠΕΠΑ — ΝΟΥΝΤΥΓ — ΧΑΝΩ = Σφρ[αγίς] Λέοντος τοῦ Πεπανοῦ τυγχάνω. Τρίμ. ίαμβ.

0,018. (A. E. 450). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς. Schlumberger, Sigillographie σελ. 690.

Πετραγωνίτης.

683. — Δύο μορφαὶ ἴστάμεναι κατ' ἐνώπιον ἔχουσαι περὶ τὰς κεφαλὰς στεφάνους ἀγάπτητος δυσδιάκριτα δὲ τὰ χαρακτηριστικὰ ὑπὸ κατιώσεως. Ἡ πρὸς ἀριστερὰ φαίνεται ἀνδρός, ἡ δὲ πρὸς δεξιὰ γυναικὸς μετὰ πέπλου. Ἐν τῷ μέσῳ μέγας διπλοῦς σταυρὸς ἐπὶ διπλῆς βάσεως, κρατούμενος ὑπὸ ἀμφοτέρων. Πιθανώτατα ἐνταῦθα εἰκονίζονται Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἐλένης κατὰ τὸν πασίγνωστον τύπον αὐτῶν μετὰ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν αἵτινες συνώδευον τὰς μορφὰς σώζονται ἀμυδρῶς παρὰ τὴν κεφαλὴν τῆς γυναικείας μορφῆς ἀριστερὰ τὰ γράμματα ΑΓ (= ἀγία) καὶ δεξιὰ παρὰ τοὺς πόδας ΕΝ = [Ἐλ]έν[η] (;

"Οπ. + — ΚωΝCΦ—.ΑΓΙCΜΑ—ΠΕΤΡΑΓω—ΝΙΤΟV
+ Κωρ(σταντίνον) σφ[ρ]άγισμα Πετραγωνίτον. Τοίμ. ίαμβ.

0,026. (A. E. 2983). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Πιρωνίτης.

684. — .Ε — ..ΗΘΕΙ — .ωCωΔΟΥ — Λω = [Κ](ύρι)ε
[βο]ήθει [τ]ῷ σῷ δούλῳ.

"Οπ. .ΕΟΝ — .ΑΤΩΠΙ — .ωΝΗ — ΤΗ = [Λ]έον[τ]α (;) τῷ
Πι[ρ]ωνήτῃ.

0,020. (A. E. 3157). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Πλευρῆς.

685. — [ΜΗΡ] — ΘΥ = [Μή(τ)ηρ] Θ(εο)ῦ. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης καὶ ἔχούσης πρὸ τοῦ στήθους τὸ βρέφος φέρον τὸν σταυροφόρον αὐτοῦ στέφανον.

"Οπ. ΤΟΝ — ΠΛΕΒΡΗ — ΝΓΕ . . . — ΟCKΕΠΙC —
ΜΕΚΟΡ = Τὸν Πλευρῆν Γε]ώργιον σκέπις (sic) με Κόρ(η). Τοίμ.
ίαμβ.

0,031. (13149). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Πολιτόπωλος.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 308 μολυβδ. Γεωργίου Πολιτοπάλου βεστάρχου").

Παδινός.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 518 μολυβδ. Εἰρηνίου Ῥαδινοῦ πρωτοσπαθαρίου καὶ ἀριθ. 598 Νικηφόρου Ῥαδινοῦ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου).

Πιξινός.

686.—ΘΙΩΟ—~~ΧΣΤΜ~~, = δ ἄ(γιος) Ἰω(άννης) δ Χρυ(σό)-στ(o)μ(oς), κιονηδὸν ἔκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον βραχὺ ἔχοντος γένειον, περιβεβλημένου φελώνιον καὶ ὁμοφόριον, τῇ δεξιᾷ εὐλογοῦντος καὶ τῇ ἀριστερᾷ φέροντος Εὐαγγέλιον κλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήθους.

"Οπ. + ~~ΚΕΡΘ~~—ΤΩCΩΔΟΥ,—ΙΩΤΩΡΙ—Ι.ΝΩ = + Κ(ύρι)ε β(ού)θ(ει) τῷ σῷ δού(λῳ) Ἰω(άννη) τῷ Πιξ[ι]νῷ.

0,028, τοῦ ὑπὸ τοῦ κύκλου τῶν σφαιριδίων δριζομένου πεδίου 0,017. (A. E. 2944). 'Αριστης διατηρήσεως Γ'-ΙΑ' ἔκατονταετηρίς

Σαγόπουλος.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 417 μολυβδ. Μιχαὴλ Σαγοπούλου πρωτοσπαθαρίου καὶ μυστογράφου).

Σαρακινόπουλος.

687.—ΤΟΤΩΝ—ΓΡΑΦΩΝ—..ΡΑΓΙCΜΑ—ΤΩΝΙΩ
= Τὸ τῶν γραφῶν [σφ]ράγισμα τῶν Ἰω(άννον)

"Οπ. ΟΝCA—PAKINO—..ΛΟΝΗ—.ΛΗCΙC—Φ..ΕΙ
= δν Σαρακινό[πον]λον ἢ [κ]λῆσις φ[έρ]ει.

0,025. (Άκαδ. ἔτος 1896-97, ΙΕ', 49). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἔκατονταετηρίς.

Σαραντηνός.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 389 μολυβδ. Νικηφόρου Σαραντηνοῦ κονυμοπαλάτου)

Σγουρός.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 498 μολυβδ. Λέοντος Σγουροῦ σεβαστοῦ περτάτου).

Σεμνός.

688. — ΜΗΡ — ΘΝ = *Mή(τ)ηρ Θ(εο)ῦ*. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

"Οπ. + — ΔΟΥΛΟΝ — ΣΟΝΩΠΑ — ΝΑΓΝΕΤΟΝ — ΣΕΜΝΟΝ — ΣΚΕΠΟΙ. = + *Δοῦλον σὸν ὡς Πάναγνε τὸν Σε- μὸν σκέποι[ς]*.

0,030. (Ε. Σ. 13173, 24). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς

Σκεβλῖνος.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 315 μολυβδ. Λέοντος Σκεβλίνου βέστου").

Σκληρός.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 32 μολυβδ. Κωνσταντίνου βεστάρχου καὶ κριτοῦ Θρά- κης καὶ Μακεδονίας τοῦ Σκληροῦ").

Σμύρνος ἢ Σμυρνός.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 372 μολυβδ. Θεοδώρου Σμύρνου (ἢ Σμυρνοῦ) πρωτο- προέδρου καὶ κοιαίστωρος").

Σπανός.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 545 μολυβδ. Ιωάννου Σπανοῦ σπαθαροκανδιδάτου").

Στομπ.....

689. — Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τοῦ ἁγίου Νικολάου ἔχοντος βραχὺ καὶ στρογγύλον τὸ γένειον, ἵερατικὴν περιβεβλημένου στολὴν καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ εὐλογοῦντος τῇ δ' ἀριστερᾷ φέροντος Εὐαγγέλιον κλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήματος. Ἡ ἑκατέρῳν ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

"Οπ. .ΝΙΚΟ — .ΑΕϹΤΕ — .ΑΝΟΝΤΩ — ΣΤΟΜΠ . — .ΝΟΠ = [+] *Nικό[λ]αε Στέ[φ]ανον τῷ (sic) Στομπ* . . .

0,022. (Ε. Σ. 13142). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς

Στυπιώτης.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 458 μολυβδ. Μιχαὴλ Στυπιώτου ἀνθυπάτου, πατρικίου καὶ σπαθαρίου").

Συναχέρις.

690. — ΘΕΟ — . . . = δ ἄγιος Θεό[δωρο]ος, κιονηδὸν ἐκατέρῳθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον μετὰ δόρατος καὶ ἀσπίδες.

"Οπ. ΘΕΟΔΩΡΟΣΦΡΑΓΙΚΟϹΒΝΑΧΕΡΙϹ = Θεόδωρος σφραγὶς δ Συναχέρις.

0,025. (Σ. Π. 1899-1900, I, 61). Καλῆς διατηρήσεως. Ι'-ΙΑ' ἑκατονταετηρίς. Έδημοπιεύθη ὑπὸ Κ Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. Έφημ. Νομισμ. Ἀρχαιολ. τόμ. Γ', σελ. 189.

Ταξάκης (;

691. — [ΜΗΡ] — ΘΝ = [Μή(τ)ηρ] Θ(εο)ῦ. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

"Οπ. + ΣΟ. — ΜΑΝΟΥΗΛ — ΔΕΣΠΟΙΝΑ — ΤΑΙ. ΚΗΝ — . . . ΠΟ. . . = + Σδ[ρ] Μαρουήλ Δέσποινα Ταξ[ά]κην [σκέ]πο[ις].

0,026. (Α. Ε. 3039). Καλῆς διατηρήσεως ΙΑ' ΙΒ ἑκατονταετηρίς.

Ταρχανειώτης.

692. — ΟΑΓΙΟϹ — ΙΩ. ΠΡΟ. ΡΟΜΟϹ = δ ἄγιος Ἰω(άννης) [δ] Προό[δ]ρομος, κιονηδὸν ἐκατέρῳθεν αὐτοῦ ἰσταμένου κατ' ἐνώπιον, τῇ δεξιᾷ εὐλογοῦντος καὶ τῇ ἀριστερᾷ φέροντος μακρὸν διπλοῦν σταυρόν. Ό τύπος εἶναι ἐν τῷ μέσῳ κατεστραμμένος ὑπὸ δπῆς εἰς ἥν μεταγενέστερον ἐνεσφήνωσαν τεμάχιον μολύβδου.

"Οπ. . . ΡΟϹΠΡΟ — ΦΗΤΩΝΚΑΙ — ΣΦΡΑΓΙϹΙΩ — ΡΑΦ. . . ΒΡΟΥ — ΦΡΑ. . . ΤΑΡ — ΧΑΝΕΙΩΤΟΥ = [Κῦ]ρος προφητῶν καὶ σφραγὶς Ἰω(άννου) γραφ[ὰς κ]υροῦ [σ]φρα[γισάς] Ταρχανειώτου. Τούμ. ίαμβ.

0,034. (Σ. Π. 1899-1900, I, 49). Καλλίστης διατηρήσεως καὶ τοι ἔχον ἐν τῷ μέσῳ δπήν. ΙΓ' — ΙΔ ἑκατονταετηρίς. Sigillographie σελ. 705-706 (ο κ. Schlimberger ἀναγνώσκει ἐν τῷ 5 στίχῳ σφράγιζε). Froehner, Bulles métriques 2me serie no 55. Κ. Κωνσταντόπολος ἐν Διεθν. Έφ Νομ. Ἀρχ. τόμ. Γ', σελ. 186.

Τετραφινός (;

693. — [ΜΗΡ] — ΘΝ = [Μή(τ)ηρ] Θ(εο)ῦ. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

"Οπ. ΚΕ....—ΕΙΝΙΚΗ....—CONTONT..—ΡΑΦΙΝΟΝ
 = K(ύρι)ε [βοήθ]ει Νική[ταρ] σὸν τὸν T[ετ]ραφινόν (;) 0,021. (A. E. 3035). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

Τοργίνης.

694. — [ΜΗΡ] — ΘΝ = [Μή(τ)ηρ] Θ(εο)ῦ. Ἡ Θεοτόκος ἵσταμένη κατ' ἐνώπιον, στρέφουσα ἡρέμα πρὸς ἀριστερά, ἀνατείνουσα χεῖρας ἕκειδας. Φέρει τὸν συνήθη μετὰ καλύπτρας πέπλον (μαφόριον) διασταυρούμενον ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἀπλούμενον ἐκατέρωθεν διὰ τῶν βραχιόνων μέχρι τῶν ποδῶν περίπου.

"Οπ. ΤΟΝΤΟΡ.—ΙΚΗΝΜΕ—ΝΙΚΗΤΑΝ.—ΟΡΗΚΕ
 — ΠΟΙC = Tὸν Τορ[ν]ίκην με Νικήταν [K]όρη σκέποις. Τρίμ. ίαμβ. 0,023. (A. E. 2899). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατανταετηρίς. Schlumberger, Sigillographie σελ. 709.

Τριαντάφυλλος.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 391 μολυβδ. Ἰωάννου Τριανταφύλλου κουροπαλάτου").

Φιολίτης ἢ Φιαλίτης.

695. — "Αγιος ἵσταμενος κατ' ἐνώπιον ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ, φέρων δόρυ καὶ ἀσπίδα. Ἐκατέρωθεν κιονηδὸν ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

"Οπ. + Сω—ΙΟΙСΜΕ—ХЕКΩΝΤΟΝ—ΦΙ. ΛΗ—ΤΗΝ
 = + Σώζεις με X(ριστ)ὲ Κων(σταντῖνον) τὸν Φι[ο]λήτην.

0,019. (A. E. 1970). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

Χαλκίτης.

696.—ΓΡΑΦ,—СΦΡΑ—Γ. ΙΩ = Γραφ(ᾶς) σφραγ[ί]ζω

"Οπ. ΡωΜΑ—ΝΟΥΤΟΥ—ΧΑΛΚΙ—.ΟΥ = Ρωμανοῦ τοῦ Χαλκί[τ]ου. Τρίμ. ίαμβ.

0,018. (Σ. Π. Ἀκαδ ἔτος 1899-1990, I, 6). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς. Κ. Κωνσταντόπουλος ἐν Διεθν. Ἐφημ. Νομ. Ἀρχαιολ. τόμ. Γ', σελ. 179.

"Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 595 ἔτερον μολυβδ. Εὔστρατίου Χαλκίτου πρωτοσπαθαρίου καὶ ἐπὶ τοῦ Χρυσοτρικλίνου.

Χαμάρετος.697.— **ΤΗΠΡΟ—ΕΔΡΟΥΛΕ—.Ν.Ο.ΣΤΟΥ—Χ.Μ.Α.Ρ.**— . . . = *Tῆ προέδρου Λέ[ο]γ[τ]ος τοῦ Χαμαρ[έτου].*”**Οπ. ΤΥΠΩ—СФΡΑΓΙΔΙ—ΛΑΚΕΔΑ.—.ΟΝΟΣΤ.**— . . . = *Tυπῶ σφραγίδι Λακεδα[ίμ]ονος τ[ύπον;].*

0,017. (A. E. 2323). Καλῆς διατηρήσεως. IB' ἐκατονταετηρίς.

698.— **СФΡΑ—ΓΗСЛЕ—О.ТОС=Σφραγῆς (;) Λέο[ν]τος**”**Οπ. ΤΟΥΧΑ—ΜΑΡΕ—ΤΟΥ=τοῦ Χαμαρέτου.**

0,018, τοῦ ὑπὸ τοῦ κύκλου τῶν σφαιριδίων δριζομένου πεδίου 0,010. (A. E. 1087). Καλῆς διατηρήσεως. IB' ἐκατονταετηρίς.

Χαμδούνιος.

(”Ιδε ἀνωτέρῳ ἀριθ. 388 μιολυβδ Χαμδουνίου κουροπαλάτου):

Χασάνης.

699.— Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

”**Οπ. +—ΚΕR,Θ,—.ΕΟΔΩΡ,—.ΟΝΧΑ—САННН=+ K(ύρι)ε β(οή)θ(ει) [Θ]εόδωρ(ον) [τ]ὸν Χασάνην.**

0,018. (A. E. 3166). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Χορδολίβας.700.— **ΘΓΕ ψ—ΓΙΟC=δ ἄ(γιος) Γεώργιος, κιονηδὸν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον, φέροντος θώρακα καὶ γλαυδα κατερχομένην ἀπὸ τῶν ὕμων ὅπισθεν καὶ ἔχουσαν πλατεῖαν παρυφὴν κοσμουμένην ὑπὸ σφαιριδίων. Τῇ δεξιᾷ δ ἄγιος φέρει δόρυ καὶ τῇ ἀριστερᾷ ἀσπίδα ἔρειδομένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.**”**Οπ. ΤΟΝΧΟΡ—ΔΟΛΙΡΑΝ—СОНЮХВН—ΗОНСКЕ—ΠΟΙC=Tὸν Χορδολίβαν σὸν δμώνυμον σκέποις. Τρίμ. ίαμβ.**

0,032. (A. E. 3038). Ἀρίστης διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

Χρύσανθος.

701. — ΜΗΡ — ΘΥ = Μή(τ)ηρ Θ(εο)ῦ. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ. Ὁ πέπλος αὐτῆς ἔχει ἑκατέρωθεν ἔμποροισθεν τῶν ὕμων ἀνὰ ἓν σταυρὸν ἐκ σφαιριδίων.

"Οπ. + — ΙΩΧΡΥ — CANTHON — ΑΓΝΗΜΕ — СКЕП = + 'Ιω(άννην) Χρύσανθον ἄγνη με σκέπ[ε]. Τρίμ. Ιαμβ.

0,030. (Λ. Ε. 2938). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς. Schlumberger, Rev. ét. grecq. 1891 σελ. 137 (=Melanges I, σελ. 246).

Χρυσοβέργης.

702. — 'Η Θεοτόκος καθημένη κατ' ἐνώπιον ἐπὶ θώκου ἔχοντος ὑποπόδιον, βαστάζουσα ἐπὶ τῶν γονάτων τὸ βρέφος. Δεξιὰ καὶ πρὸς αὐτὴν στρέφων ἀρχάγγελος φέρων τῇ δεξιᾷ σφαιραν καὶ τῇ ἀριστερᾷ σκῆπτρον, ἔχων ἑκατέρωθεν κιονηδὸν τὴν ἐπιγραφὴν ΟΑΡΧ — [ΜΙΧ] (;). 'Αριστερά, ὡσαύτως στρέφων πρὸς τὴν Θεοτόκον καὶ ἐκτείνων πρὸς αὐτὴν χεῖρας ἵκετιδας ἄγιος ἐν λεοπαρκῇ περιβολῇ ἔχων παρ' αὐτῷ (ἀριστερὰ) κιονηδὸν ἐπιγραφὴν ἀποτετριμμένην.

"Οπ. + — ΟΧΑΡΤΟ — ΦΥΛΑΙΤΗС — АГΙΩΤΑΤИС — МЕГАΛΗСЕК — КЛНСИАССТЕ — .. НОСОХРУ — .. ЕРГНС = 'Ο χαρτοφύλαξ τῆς ἄγιων τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Στέφανος δ Χρυ[σοβ]έργης.

0,036. (Ε. Σ. 13173, 6). Καλλίστης διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς. Schlumberger, Sigillographie σελ. 132.

Χωριάτης.

("Ιδε ἀνωτέρω ἀριθ. 440 μολυβδ. Νικήτα Χωριάτου πρωτοσπαθαρίου καὶ ἐπὶ τῶν οἰκιακῶν).

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΑ ΑΠΛΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.

Α'. ΑΝΩΝΥΜΑ.

1. Ἐπιγραφαὶ ἀνώνυμοι.

703.—ΜΡ—ΘV. Ἐκατέρωθεν προτομῆς τῆς Θεοτόκου δεομένης. Λίαν καλλιτεχνικῶς εἰργασμένος ὁ τύπος, ἐν τῇ πτυχώσει ἴδιᾳ τοῦ πέπλου.

"Οπ. + ΟΥCΦΡΑ—ΓΙCΗΜΙ—ΤΗΝΓΡΑ—ΦΗΡΑΕ—ΠΩ. ΓΝΩ——Η— = + *Oὐ σφραγὶς ἡμὶ τὴν γραφὴν βλέπω[ν] γνώ<σ>η.* Τρίμ. ίαμβ.

0,020. (A. E. 2965). Καλῆς διατηρήσεως IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

704.—[ΜΗΡ]—ΘV. Ἐκατέρωθεν προτομῆς κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης, ἔχούσης ἐπὶ τοῦ στήθους προτομὴν τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ. Ἐν τῇ εἰκόνι τὸ πρόσωπον εἶναι ἀποκεκρουσμένον ἡ περιβολὴ ὅμως διατηρεῖται ἄριστα.

"Οπ. —+— ΟΥCΦΡΑ—ΓΙCΕΙΜΙ—ΤΗΝ.ΡΑΦΗ.—ΡΛΑΕΠΩΝ—ΓΝΩCH = —+— *Oὐ σφραγὶς εἰμὶ τὴν [γ]ραφὴν βλέπων γνώσῃ.* Τρίμ. ίαμβ.

0,017. (A. E. 3071). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

705.—[ΜΗΡ]—ΘV Ἐκατέρωθεν ὅμοίου τύπου τῆς δεομένης Θεοτόκου, ἀτεχνότερον εἰργασμένου, διατηροῦντος ὅμως ζωηροτέρας τὰς γραμμὰς τῆς πτυχώσεως.

"Οπ. + ΟV—СΦΡΑΓΙC—ΗΜΕΙ.HN—ΓΡΑΦΗN—ΡΛΑΕΠΩΝ—ΝΟΕΙ = + *Oὐ σφραγὶς ἡμεὶ [τ]ὴν γραφὴν βλέπον νόει.* Τρίμ. ίαμβ.

0,020. (A. E. 2923). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

706. — ΜΗΡ — [ΘΝ]. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου δεομένης μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

"Οπ. . . φΡΑ — . C. — . ΗΓΡΑ — . ΗΔΟΙ — . ΝΕΙ — .
= [Οὐ σφρα[γὶς εἰμὶ] ἢ γρα[φὴ] δοι[χ]νεῖ[ει] (sic). Τρίμ. ίαμβ.

0,016. (Ε. Σ. 13173, 108). Μετρίας διατηρήσεως. IA' — IB' ἑκατονταετηρίς.

707. — ΜΗΡ — ΘΝ. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου κλινούσης ἡρέμα πρὸς ἀριστερὰ καὶ ἀνατεινούσης χεῖρας ἵκετιδας. Ἡ πτύχωσις τοῦ πέπλου αὐτῆς καίτοι δπωσοῦν ἀποτετριμμένου εἶναι μετὰ πολλῆς καλαισθησίας εἰργασμένη, ἢ εἰκὼν δ' εἴναι ἀξιόλογος ἀγιογραφικὸς τύπος.

"Οπ. + O. — ΦΡΑΓΙC — ΕΙΜΙΤΗΝ — ΓΡΑΦΓΝΩ — ΣΗΡΑΛΕ — . . = + O[ν σφραγὶς εἰμὶ τὴν γραφ(ὴν) γνώση βλέπων]. Τρίμ. ίαμβ.

0,021. (Ε. Σ. 13150). Καλῆς διατηρήσεως. IA' — IB' ἑκατονταετηρίς.

708. — ΜΗΡ — ΘΝ. Προτομὴ τῆς Θεοτόκου ἡρέμα κλινούσης πρὸς δεξιὰ καὶ ἀνατεινούσης χεῖρας ἵκετιδας. Φέρει πέπλον μετὰ καλύπτρας (μαφόριον) διασταυρούμενον ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἀπλούμενον ἔκατέρωθεν διὰ τῶν βραχιόνων. Κάλλιστος ἀγιογραφικὸς τύπος.

"Οπ. + — ΟΥCΦΡΑ — ΓΙCΗΜΙ — ΤΗΝΓΡΑ — . ΗΝΡΑΛΕ — ΠΩΝΝΟ — ΕΙ = + O[ν σφραγὶς ἡμὶ τὴν γρα[φὴν] βλέπων νόει. Τρίμ. ίαμβ.

0,020. (Ε. Σ. 13173, 85). Ἀρίστης διατηρήσεως. IA' — IB' ἑκατονταετηρίς.

709. — 'Ο ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἴσταμενος κατ' ἐνώπιον, ἀντὶ τῆς συνήθους πολυτελοῦς στολῆς ἔχων βραχὺν χιτῶνα καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ φέρων σκῆπτρον τῇ δ' ἀριστερῷ σφαινδαν· ἡ ἔκατέρωθεν στερεότυπος ἐπιγραφὴ ἔγένετο ἔξιτηλος.

"Οπ. ΟΥCΦΡΑ — ΓΙCΕΙΜ — ΤΗΝΓΡΑΦ — ΡΑΕΠΟΝ — ΝΩΕΙ = O[ν σφραγὶς εἰμὶ τὴν γραφ(ὴν) βλέπων νόει. Τρίμ. ίαμβ. 'Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

0,017. (Α. Ε. 570). Καλῆς διατηρήσεως. IA' — IB' ἑκατονταετηρίς.

710. — Ἀρχάγγελος ἴσταμενος κατ' ἐνώπιον μετ' ἀναλεπταιμένων πτερύγων, τῇ δεξιᾷ φέρων σκῆπτρον καὶ τῇ ἀριστερᾷ σφαιρὰν.

"Οπ. ΕΙΡ... — ΜΑΘ.ΙΝ — ΤΙCΕΙΜI — ΤΗΝΓΡΑ — φΟΡΑ = *Ei β[ούλ](ει) μαθ[ε]ῖν τις εἰμὶ τὴν γραφ(ὴν) δρα.* Τρίμ. ίαμβ. 0,021. (Ε. Σ. 13173, 3). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς.

711. — Ὁ αὐτὸς τύπος ἐν τῷ συνήθει ποδήρει ἱματισμῷ. Ἡ ἑκατέρῳθεν ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

"Οπ. .ΚΕΡ. — ..Ν... — ..ΝΤΑΔ. . — .ΕΔΙΚΑ. — ωC = [+] *K(ύρι)e β(οή)[θ](ει) [τὸ]ν [βουλῶ]ντα δ[i' ἐμ]ὲ δικα[i]ως.* Εἰς στίχ. πολιτικός. 'Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

0,020. (Α. Ε. 2696). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς. 'Ο κ. Schlumberger ἐδημοσίευσεν ἐκ τῶν ἐπτά ἀντιτύπων τῆς ίδιας αὐτοῦ συλλογῆς ὅμοιών πρός τὸ προκείμενον ἐν πολλῷ τούτου κρείττον τὴν διατηρησιν. (Sigillographie σελ. 61-62).

712. — ΟΡΑCΙ — ΛΕΙΟC = δ ᾥ(γιος) *Βασίλειος*, κιονηδὸν ἑκατέρῳθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, φαλακρὰν ἔχοντος τὴν κεφαλὴν καὶ σφηνοειδὲς τὸ γένειον, ἵερατικὴν δὲ φέροντος περιβολὴν καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ εὐλογοῦντος τῇ δ' ἀριστερᾷ φέροντος Εὐαγγέλιον.

"Οπ. + ΟΥ CΦΡΑ — ΓΙCΕΙΜI — ΤΗΝΓΡΑΦΗΝ — ΡΛΕΠΩΝ — ΝΟΕΙ = + *Oὐ σφραγὶς εἰμὶ τὴν γραφὴν βλέπων νόει.* Τρίμ. ίαμβ.

0,020. (Σ. Π. 1898-99, ΙΤ, 117). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB ἑκατονταετηρίς.

713. — Μορφὴ ἴσταμένου ἄγίου τινὸς ἐφθαρμένη.

"Οπ. . . — ΤΩΚΕ — ΑΠΟC. — Cω.. = [Θεο]τωκε (;) ἀποσ.σω..

0,015. (Α. Ε. 2645). Μετριωτάτης διατηρήσεως. IA'—IB ἑκατονταετηρίς.

714. — + OVC — ΦΡΑΓΙC — ΕΙΜI — ΤΗΝ = + *Oὐ σφραγὶς εἰμὶ τὴν*

"Οπ. ΓΡΑ — ΦΗΝΡΑΛΕ — ΠΩΝ. — .ΕΙ = γραφὴν βλέπων [νό]ει.

0,020. (Ε. Σ. 13173, 20). Καλῆς διατηρήσεως IA'—IB' ἑκατονταετηρίς.

715.— . СФΡА— . ИСЕИМ— . ТНН = [Ов] σφρα[γ]ίς είμι[ι] τὴν
 "Оп. ГРАФ,— РАСПО—НОН = γραφ(ῆν) βλέπο<ν> νόη.
 0,018. (Е. Σ. 13169). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

716.— ОУ....— . ИСЕ— МИТНН = Ов [σφραγ]ίς είμι τὴν
 "Оп. Г...— О.ω.— НОЕI = γ[ραφ](ῆν) δ[ρ]ῶ[ν] νόει.
 0,018. (Е. Σ. 13173, 9). Μετρίας διατηρήσεως IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

717.— ОУСФРА— . ИСЕИМИ— ТНН = Ов σφρα[γ]ίς είμι τὴν
 "Оп. ГРАФ— РАСП О. — НОЕI = γραφ(ῆν) βλέ[π]ω[ν] νόει.
 0,020. (А. Е. 13170). Καλῆς διατηρήσεως. ἐκατονταετηρίς

718.— + ЕI.— ОICA— фωС— ГА. = + Еi[π]οι σα-
 φῶς γὰ[ρ]
 "Оп. Н— ГРАФН— ТИНОС— ПЕΛ, = ἡ γραφὴ τίνος

πέλ(ω). Τρίμ. Ιαμβ.
 0,013. (А. Е. 2675). Μετριωτάτης διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.
 'Үпծ түң Schlumberger өдөмөсиеңүү (Sigill. сел. 61 әртүр. 2 енк.) өк тңң ىدیас аұтқыңың өтөрған молнбздобуыллон фрөон тңң өтіграғың таңтың өпі тңң өпісшөн әнәп өпі тңң әмпқосшөн фрөен тұптон түң әгіон Георгіон. П. Froehner, Bulles metriques 1er serie әртүр. 21.

719.— + ЕПI— ГРАФНН— СФРАГI— ΔI = + 'Еп-
 γραφὴν σφραγίδι (;)
 "Оп. МНЗН— ТЕИРАЛЕ— ПОН = μὴ ζήτει βλέπων. Τρίμ.
 Ιαμβ.

0,018. (А. Е. 3047). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς

720.— + ЕКТ,— . . . ФНС— . . . ωΘI— МЕ = 'Ек τ(ῆς)
 [γρα]φῆς [γν]ῶθι με

"Оп. ТОН— ГЕГ .— ФО . = τὸν γεγ[ρα]φό[τα]. Τρίμ. Ιαμβ.

0,015. (А. Е. 1408). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς. 'О
 аұтқың стіхос әңдіктай ән аллар молнбздобоуыллар тңң сұллюгың Schlumberger
 (Sigill. сел. 63 әртүр. 11 мет' енк.) фрөонти әмпқосшөн тұптон түң әгіон Θεο-
 дώρоуын сұмпегиелігіфшің ән ұпқо түң Froehner ән тоң әмпітқоис молнбздобоуыллор
 (Bulles metriques 1er serie әртүр. 23).

721. — . . . — ΕΡCΦΡΑ — ΓΙCΠΕ — φ. . . = [Ον π]ερ
σφραγὶς πέφ[υκα]

"Οπ. ΓΡ. — φΗΜΗ — ΝΥΕΙ = γρ[a]φὴ μηνύει. Τρίμ. Ιαμβ.

0,0 . (Α. E. 2684). Καλῆς διατηρήσεως IA'—IB' ἐκατονταετηρίς "Ετε-
ρον ὅμιοιν ἀδημοσίευσαν ὁ Schlumberger ἐκ τῆς ιδίας αὐτοῦ συλλογῆς (αὐτόθι
σελ. 62, 8) καὶ ὁ Froehner (Bulles metriques ἀριθ. 59).

2. Τύποι ἀγίων καὶ παραστάσεις

722. — Λέων ἴσταμενος, πρὸς τὰ δεξιὰ ἀποβλέπων· ἄνω αὐτοῦ
ἀετός (;). Τὸ δλον ἐν παχυτάτῳ στεφάνῳ.

"Οπ. Δύο προτομαὶ κατ' ἐνώπιον ἀγίων (;) ἢ βασιλέων ἀποτε-
τριμμέναι· ὡσαύτως ἐν παχυτάτῳ στεφάνῳ.

0,015. (Σ. Π. 'Ακαδημ. ἔτος 1899-1900). Μετρίας διατηρήσεως. Z'—H'
ἐκατονταετηρίς Εδημοσιεύθη ὑπὸ Κ Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. 'Εφημ. Νο-
μισματ. 'Αρχαιολ. τόμ. Γ', σελ. 191.

723. — Προτομὴ κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτόκου, φερούσης πέπλον
μετὰ καλύπτρας (μαφόριον) καὶ ἔχουσης πρὸ τοῦ στήθους τὸ βρέφος.
'Εκατέρωθεν ἐν τῷ πεδίῳ ἀνὰ εἰς σταυρός.

"Οπ. Κεφαλαὶ ἀντωποὶ δύο ἀγίων ὃν ἡ πρὸς τὰ δεξιὰ εἶναι φα-
λακρὰ καὶ φέρει βαθὺν πώγωνα ἡ δὲ πρὸς τ' ἀριστερὰ ἔχει τούναν-
τίον βραχὺν τὸν πώγωνα καὶ οὐλην κόμην. Πιθανώτατα ἐνταῦθα εἰ-
κονίζονται οἱ κορυφαῖοι τῶν ἀποστόλων Πέτρος καὶ Παῦλος "Ανω-
θεν ἐν τῷ πεδίῳ σταυρός.

0,021. (Ε. Σ. 13100). 'Αρίστης διατηρήσεως. Z'—H' ἐκατονταετηρίς.

724. — $\overline{\text{M}}$ — $\overline{\Theta}$. 'Εκατέρωθεν προτομῆς κατ' ἐνώπιον τῆς Θεοτό-
κου δεομένης ἐν τῇ συνήθῃ στάσει. 'Η καλύπτρα αὐτῆς ἄνωθεν τῆς
κεφαλῆς ἔχει σταυρὸν σχηματιζόμενον ἐκ τεσσάρων σφαιριδίων, ὅμοιοι
σταυροὶ ὑπάρχουσι δύο ἐν τῷ πέπλῳ ἐκατέρωθεν παρὰ τοὺς ὄμοις.

"Οπ. ΝΙ—Κ.ΛΑΟ, = [δ ἄ(γιος)] Νικ[ό]λαο(ς), ἐκατέρωθεν προ-
τομῆς κατ' ἐνώπιον τοῦ ἀγίου Νικολάου, ἔχοντος βραχὺν στρογγύλον

τὸν πώγωνα, περιβεβλημένου φελώνιον καὶ ὡμοφόριον καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ εὐλογοῦντος τῇ δ' ἀριστερῷ φέροντος Εὐαγγέλιον κλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήθους κοσμούμενον διὰ σφαιριδίων (μαργάρων).

0,022. τοῦ ὑπὸ τοῦ κύκλου τῶν σφαιριδίων ὅριζομένου πεδίου 0,612. (Ε. Σ. 13173, 59). Καλῆς διατηρήσεως. Γ—ΙΑ' ἔκατονταετηρίς.

725. — “Ομοίως ἀλλ' ἡ ἔκατέρῳθεν συνήθης ἐπιγραφὴ ἡμιεξίτηλος.

”Οπ. Ομοίως ἀλλὰ τῇ ἔκατέρῳθεν ἐπιγραφῆς σώζεται μόνον τὸ δεύτερον ἡμισυνοῦντος.

0,020. (Α. Ε. 2749). Μετρίας διατηρήσεως Γ—ΙΑ' ἔκατονταετηρίς.

726. — ΘΙΩΟ— . . . Μ = δ ἄ(γιος) Ιω(άννης) δ [Πρ(ό)δ(ρο)]-μ(ος), κιονηδὸν ἔκατέρῳθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, ἔχοντος μακρὸν πώγωνα καὶ κόμην κατερχομένην ἔκατέρῳθεν πρὸς τοὺς ὄμους, τῇ δεξιᾷ εὐλογοῦντος τῇ δ' ἀριστερῷ φέροντος μακρὸν σταυρόν.

”Οπ. . ΔΗ—ΜΗΤΡ., = [δ ἄ(γιος)] Δημήτρ(οις), ἔκατέρῳθεν προτομῆς κατ' ἐνώπιον τοῦ ἁγίου Δημητρίου μετὰ χλαμύδος καὶ θώρακος, τῇ μὲν δεξιᾷ φέροντος δόρυ τῇ δ' ἀριστερῷ ἀσπίδα κοσμουμένην διὰ κύκλου σφαιριδίων. Ἡ εἰκὼν διατηρεῖται ἄριστα, τὸ πρόσωπον εἶναι ἀγένειον καὶ νεαρὸν ἡ δὲ κόμη οὐλὴ καὶ βραχεῖα.

0,020. (Α. Ε. 2558). Καλῆς διατηρήσεως. Γ—ΙΑ' ἔκατονταετηρίς.

727. — “Ομοιος τύπος τῆς Θεοτόκου ὃς ἐν τῷ ὑπ’ ἀριθ. 725, διαφέρων ὅμως κατά τι ἐν τῇ στάσει.

”Οπ. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον ἁγίου τινος λίαν ἀποτεριμμένη, ἔχουσα ἔκατέρῳθεν ἐπιγραφὴν ἔξιτηλον.

0,018. (Α. Ε. 2764). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Γ—ΙΑ' ἔκατονταετηρίς.

728. — Ομοίως ἀλλὰ τὰς χεῖρας ἔχει ἡ Θεοτόκος πρὸς τοῦ στήθους κατ’ ἰδιάζοντα τρόπον, τὰς παλάμας στρέφουσα πρὸς τὰ ἔξω.

”Οπ. . ΝΙ— . . Λ . . = [δ ἄ(γιος)] Νικόλ[αος]. Προτομὴ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐν τῇ συνήθει περιβολῇ καὶ στάσει.

0,014. (Α. Ε. 2762). Μετρίας διατηρήσεως. Γ—ΙΑ' ἔκατονταετηρίς.

729. — Ὁμοία προτομὴ ἀλλὰ τὰς χεῖρας ἔχει ἐκτεταμένας ἑκατέρωθεν ὡς συνήθως.

"Οπ. Προτομὴ ἀρχαγγέλου κατ' ἐνώπιον μετὰ σκῆπτρου καὶ σφαιρᾶς.

0,018. (Ε. Σ. 13101). Μετρίας διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

730. — Ὁμοίως ἀλλ' ἡ Θεοτόκος φέρει τὸ βρέφος ἐν δίσκῳ ἐπὶ τοῦ στήθους. Ἡ ἑκατέρωθεν ἐπιγραφὴ σώζεται ἀκεραία οὗτω ΜΗΡ—Θ.Β.

"Οπ. $\frac{X}{A} - \frac{X}{M} = 'A(\varrho)\chi(\text{άγγελος}) M(\iota)\chi(\text{αήλ})$, ἑκατέρωθεν προτομῆς κατ' ἐνώπιον αὐτοῦ μετὰ ἡμιαναπεπταμένων πτερύγων, πολυτελῆ περιβεβλημένου στολὴν κοσμουμένην διὰ σειρᾶς σφαιριδίων (μαργάρων) καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ φέροντος σκῆπτρον τῇ δὲ ἀριστερᾷ σφαιραν.

0,021. (Α. Ε. 1112). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς.

731. — Ὁμοίως ἀλλ' ἄνει τοῦ βρέφους. Ἡ ἑκατέρωθεν ἐπιγραφὴ ἡμιεξίτηλος.

"Οπ. Προτομὴ ἀγίου τινὸς ἐφθαρμένη.

0,017. (Α. Ε. 2757). Μετριωτάτης διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς.

732. — Ὁμοίως.

"Οπ. . . — . ΤΡΙ. . = [δ ἄ(γιος) Αημή]τροι[ος], κιονηδὸν ἑκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, ὡς συνήθως ἐνδεδυμένου καὶ ὅπλισμένου.

0,018. (Α. Ε. 2758). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

733. — Ὁμοίως. Πέροιξ ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

"Οπ. Ὁμοίως ἀλλ' ἡ ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

0,019. (Ε. Σ. 13173, 48). Καλῆς διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

734. — Ὁμοίως.

"Οπ. ⊖ Θ Ε — . ω Ρ . . = δ ἄ(γιος) Θε[όδ]ωρ[ος], κιονηδὸν ἑκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, περιβεβλημένου χλαμύδα καὶ θώρακα, φέροντος δὲ δόρυ καὶ ἀσπίδα.

0,016. (Ε. Σ. 13107). Καλῆς διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

735. — Ὁμοίως· ἡ ἐπιγραφὴ σώζεται κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ.

[”]Οπ. ΘΓΕ—ΩΡΓ = δ ἄ(γιος) Γεώργ(ιος), κιονηδὸν ἑκατέρῳθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον, ὡς συνήθως ἐνδεδυμένου καὶ ὠπλισμένου.

0,018, τοῦ ὑπὸ τοῦ κύκλου ὁρίζομένου πεδίου 0,011. (A. E. 2792). Μετρίας διατηρήσεως. Γ—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

736. — Ὁμοίως.

[”]Οπ. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον ἀγίου τινος, ἔχοντος ἑκατέρῳθεν ἐπιγραφὴν ἔξιτηλον.

0,018. (E. Σ. 13173, 68). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Γ—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

737. — Ὁμοίως.

[”]Οπ. ΘΠΑΝΤ—ΛΕ.Μ. = δ ἄ(γιος) Παντ(ε)λε[ν]μ[ων], κιονηδὸν ἑκατέρῳθεν προτομῆς κατ' ἐνώπιον αὐτοῦ, ἀγένειον νεαρὸν ἔχοντος πρόσωπον καὶ κόμην οὐλην κατερχομένην πρὸς τοὺς κροτάφους. Τὰ καθέκαστα τῆς περιβολῆς αὐτοῦ δὲν διακρίνονται διότι ἀπετρίβη ὁ τύπος.

0,021. (A. E. 2760). Μετρίας διατηρήσεως Γ—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

738. — Ὁμοίως.

[”]Οπ. ΘΓΕ—ΩΡΓ, = δ ἄ(γιος) Γεώργ(ιος). Προτομὴ αὐτοῦ ἐνδεδυμένου καὶ ὠπλισμένου ὡς συνήθως

0,020. (A. E. 2763). Μετρίας διατηρήσεως ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς.

739. — Ὁμοίως. Τὸ πέταλον τοῦ μολύβδου πρὸς τὰ δεξιὰ ἔχει κεχαραγμένον δύ' ὅξεως ὁργάνου μονογράφημα.

[”]Οπ. Ο'ΙΩΟ—>XΜ = δ ἄ(γιος) Ιω(άννης) δ Xρ(υσόστο)μ(ος), κιονηδὸν ἑκατέρῳθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον ἀποτετριμένης καὶ μὴ διατηρούσης οὕτε τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς οὕτε τὰς πτυχώσεις τοῦ ἐνδύματος.

0,024, τοῦ ὑπὸ τοῦ κύκλου τῶν σφαιριδίων ὁρίζομένου πεδίου 0,013. (A. E. 2560). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς

740.—‘Ομοίως, ἀλλὰ μετὰ τοῦ βρέφους ἐν δίσκῳ.

”Οπ. . . . — Τ. CIO, = [δ ἄ(γιος) Ἀνασ]τ[ά]σιος, ἐκατέρωθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον ἐφθαρμένης. ‘Η ἀνάγνωσις τῆς ἐπιγραφῆς δὲν εἶναι ἀσφαλής· συνεπληρώσαμεν αὐτὴν κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἔκδοχήν.

0,020. (A. E. 2754). Μετρίας διατηρήσεως. I'—IA' ἐκατονταετηρίς.

741.—‘Ομοίως ἀλλ' ἐστραμμένη πρὸς ἀριστερὰ τὴν δὲ κεφαλὴν ἔχουσα κατ' ἐνώπιον. Δὲν ἔχει ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ βρέφος φέρει δὲ τὸν συνήθη πέπλον μετὰ καλύπτρας σχηματίζοντα τεχνικώτατα τὰς πτυχάς. Κάλλιστος ἀγιογραφικὸς τύπος.

”Οπ. Προτομὴ ἀγίου πρὸς τ' ἀριστερά, κατ' ἐνώπιον στρέφοντος τὴν κεφαλήν, βραχὺν ἔχοντος στρογγύλον πώγωνα καὶ ἱερατικὴν περιβεβλημένου στολήν. ‘Η ἐκατέρωθεν ἐπιγραφὴ ἀποτελούμενη, πιθανώτατα δύναται ν' ἀναγνωσθῇ· ὁ ἄγιος Νικόλαος.

0,021. (A. E. 2755). Καλῆς διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

742.—‘Η Θεοτόκος καθημένη κατ' ἐνώπιον ἐπὶ θώκου μετὰ προσκεφαλαίου, φέρουσα δ' ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ βρέφος. ‘Η ἐκατέρωθεν συνήθης ἐπιγραφὴ σώζεται κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ.

”Οπ. ‘Ο ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἰστάμενος κατ' ἐνώπιον μεθ' ἡμιαναπεπταμένων πτερούγων τῇ δεξιᾷ φέρων σκῆπτρον καὶ τῇ ἀριστερᾷ σφαιραν (ἔξιτηλα). ‘Η ἐκατέρωθεν ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

0,025. (A. E. 2559). Μετρίας διατηρήσεως. I'—IA' ἐκατονταετηρίς.

743.—‘Η Θεοτόκος ἰσταμένη κατ' ἐνώπιον, δεομένη μετ' ἀνατεταμένων χειρῶν, φέρουσα δ' ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ βρέφος ἐν δίσκῳ.

”Οπ. ΘΓΡ. . . — PI. = δ ἄ(γιος) Γρ[ηγόριοις]. Προτομὴ κατ' ἐνώπιον Γρηγορίου (πιθανώτατα τοῦ Θαυματουργοῦ) μακρὸν ἔχοντος πώγωνα καὶ ἱερατικὴν περιβεβλημένου στολήν. ‘Ανωθεν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τοξοειδῶς εὑρηται ἐπιγραφὴ κολοβὴ ἥτις θ' ἀπετέλει μετ' ἄλλης ἐπιγραφῆς τῆς ἐμπροσθεν ὅψεως ἔξιτήλου γενομένης ἐν δλον. Νῦν ἀναγινώσκεται . . . ΑΑCMONI (;

0,026. (E. Σ. 13105). Μετριωτάτης διατηρήσεως. I'—IA' ἐκατονταετηρίς.

744. — "Ομοιος τύπος τῆς δεομένης Θεοτόκου. Ἐκατέρωθεν ἐν τῷ πεδίῳ [ΜΗΡ] — ΘΝ.

"Οπ. Σ. ωΟ — Γ, == δ ἄ(γιος) [Ι]ω(άννης) δ [Θεολόγ]γ(ος), ἐκατέρωθεν αὐτοῦ μακρὸν ἔχοντος πώγωνα καὶ ιερατικὴν περιβεβλημένου στολήν, τῇ μὲν δεξιᾷ εὐλογοῦντος, τῇ δ' ἀριστερᾷ φέροντος Εὐαγγέλιον κλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήθους.

0,022. (Ε. Σ. 13106). Μετρίας διατηρήσεως. Γ'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

745. — 'Ομοίως, ἀλλ' ἀνευ τοῦ βρέφους. Ἡ ἐκατέρωθεν ἐπιγραφὴ ἐγένετο ἔξιτηλος.

"Οπ. 'Ο ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἴσταμενος κατ' ἐνώπιον ἐν τῇ συνήθει περιβολῇ καὶ στάσει.

0,017. (Α. Ε. 65). Καλῆς διατηρήσεως. Γ'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς

746. — 'Ομοίως ἀλλὰ πρὸς τ' ἀριστερὰ ἐστραμμένης. Ἡ ἐκατέρωθεν ἐπιγραφὴ σώζεται ἀκεραία.

"Οπ. ΘΝΙ . — ΛΑ . == δ ἄ(γιος) Νι[κό]λα[ος]. Προτομὴ τοῦ ἀγίου Νικολάου ὡς συνήθως.

0,020, τοῦ ὑπὸ τοῦ κύκλου τῶν σφαιριδίων ὁριζομένου πεδίου 0,012. Μετρίας διατηρήσεως ΙΑ'—ΙΒ' ἐκατονταετηρίς.

747. — ΜΗΡ — ΘΝ — ΗΚΥ.ΙωΤ.С. = *Mή(τ)ηρ Θ(εο)ῦ ἦ Κυ-
[ρ]ιώτ[ι]σ[α]*. 'Η Θεοτόκος ἴσταμένη κατ' ἐνώπιον φέρουσα ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ βρέφος.

"Οπ. Ο ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἴσταμενος κατ' ἐνώπιον.

0,020. (Σ. Π. 'Ακαδ. ἔτος 1899-1900, Ι', 46). Μετρίας διατηρήσεως. Γ'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

748. — "Ομοιος τύπος τῆς Θεοτόκου ἀλλὰ φερούσης διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸ βρέφος. Ἐκατέρωθεν ἐν τῷ πεδίῳ ἀνὰ εἴς σταυρός.

"Οπ. + ΟΑΓΙ — ΕΠΙΦ = δ ἄγιος) 'Επιφ(άνιο.), κιονηδὸν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον, μακρὸν ἔχοντος πώγωνα καὶ ιερατικὴν περιβεβλημένου στολήν.

0,018. (Ε. Σ. 13102). Μετρίας διατηρήσεως, βαναύσου δὲ τεχνοτροπίας. Γ'—ΙΑ' ἐκατονταετηρίς.

749. — + **ΚΕΡΟΗΘΕΙ** = + *K[ύρι]ε βοήθει πέριξ. ΘΙΩΟ — ΠΡΟΔ.* = δ ἄ(γιος) *Iω(άννης)* δ *Πρόδ[ρο]μος*, κιονηδὸν ἐκατέρῳθεν αὐτοῦ ἰσταμένου κατ' ἐνώπιον, ἔχοντος αὐχμηρὰν μακρὰν κόμην καὶ γένειον, περιβεβλημένου τὴν μηλωτὴν καὶ τὴν μὲν δεξιὰν ὑψοῦντος ἐν σχήματι προφητικῷ ἐνῷ διὰ τῆς ἀριστερᾶς φέρει πρὸς τὰ κάτω δέλτον ἡνεψυγμένην ἐν ᾧ γράμματά τινα.

*"Οπ. Ο C V Π . . . Π . . . πέριξ. ΘΙΩΟ. ΔΡ = δ ἄ(γιος) *Iω(άννης)* δ [Πρόδρομος], κιονηδὸν ἐκατέρῳθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον ἔχοντος μακρὰν κόμην διηρημένην ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἀπλουμένην μετὰ κυμάνσεων μέχρι τῶν ὅμων, καὶ γενέοντος ἔχοντος κάτωθεν τῆς σιαγῶνος τρεῖς βιστρύχους. Ο Πρόδρομος περιβεβληται χλαιναν μετὰ φυσικωτάτων πτυχώσεων καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ εὐλογεῖ τῇ δ' ἀριστερᾷ φέρει σκῆπτρον ἐνῷ δίσκος μετὰ τῆς προτομῆς τοῦ Χριστοῦ.*

0,026. (A. E. 2085). Αρίστης διατηρήσεως. I'—IA' ἐκατονταετηρίς.

750. — Προτομὴ τῆς Θεοτόκου δεομένης ὡς συνήθως. Ἡ ἐκατέρῳθεν ἐπιγραφὴ ἡμιεξίτηλος.

*"Οπ. ΘΝΙΚ — . ΛΑΟ, = δ ἄ(γιος) *Nικ[ό]λαος*, ἐκατέρῳθεν προτομῆς αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον ἐν τῇ συνήθει περιβολῇ καὶ στάσει.*

0,021. (A. E. 2759). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

751. — . **ΙΩ**. — **ΓΗ ΔΡΜΟ**, = δ ἄ(γιος) *Iω(άννης)* [δ] *Πρόδρομος*. Προτομὴ αὐτοῦ ὡς συνήθως ἐνδεδυμένου καὶ ὁπλισμένου. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς ἀπετοίβησαν.

*"Οπ. ΘΓΕ — ΓΡΓΙΟ, = δ ἄ(γιος) *Γεώργιος*. Προτομὴ αὐτοῦ ὡς συνήθως ἐνδεδυμένου καὶ ὁπλισμένου. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς ἀπετοίβησαν.*

0,025, τοῦ ὑπὸ τοῦ κύκλου τῶν σφαιριδίων δοιζομένου πεδίου 0,015. (A. E. 2752). Μετρίας διατηρήσεως IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

752. — ΘΝΙ. — . ΑΙ Προτομὴ ἀγίου ἔχοντος βραχὺ στρογγύλον γένειον καὶ ἱερατικὴν περιβεβλημένου στολήν, τῇ δεξιᾷ εὐλογοῦν-

τος καὶ τῇ ἀριστερᾷ φέροντος Εὐαγγέλιον κλειστὸν ἐπὶ τοῦ στήθους. Ἡ ἐκατέρωθεν ἐπιγραφὴ δὲν δύναται νὰ συμπληρωθῇ ἀσφαλῶς. Ὁ τύπος τῆς εἰκόνος εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸν τοῦ ἄγίου Νικολάου.

[”]Οπ. ΘΡ. ΣΙΛ = δ ἄ(γιος) Β[α]σίλ<ε>ι(ος). Προτομὴ αὐτοῦ κατ’ ἐνώπιον ἀποτετριμμένη.

0,019. (Ε. Σ. 13173, 4). Μετρίας διατηρήσεως. Ι’—ΙΑ’ ἐκατονταετηρίς

753.— .ΙΚ — ΟΛΑΟ, = [δ ἄ(γιος) Ν]ικόλαο(ς). Προτομὴ αὐτοῦ κατ’ ἐνώπιον ἐν τῇ συνήθει περιβολῇ καὶ στάσει.

[”]Οπ. Ο — . ωΡΓΙΟ . = δ [ἄγιος Γε]ώργιο[ς], ἐκατέρωθεν αὐτοῦ ἰσταμένου κατ’ ἐνώπιον, ὡς συνήθως ἐνδεδυμένου καὶ ὠπλισμένου.

0,017. (Σ. Π. 'Ακαδ. ἔτος 1899-1900, I, 66). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ’—ΙΒ’ ἐκατονταετηρίς. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Κ. Κωνσταντοπούλου ἐν Διεθν. Ἐφημ. Νομ. 'Αρχ. τόμ. Γ', σελ. 190, ἔνθα κατὰ παραδομὴν ἐσημειώθη ὁ ὅπισθεν τύπος ὃς προτομή.

754.— ΘΙΩΟ — * ΣΤΟΜ = δ ἄ(γιος) Ἰω(άννης) δ Χρ(υ)σόστομ(ος). Προτομὴ αὐτοῦ ἀποτετριμμένη.

[”]Οπ. Παράστασις τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Πρὸς τ' ἀριστερὰ εἰκονίζεται ἡ Θεοτόκος ἰσταμένη βλέπουσα πρὸς τὸν ἀρχάγγελον Γαρθὴλ ὅστις παρίσταται μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων ὑψῶν πρὸς τὴν Θεοτόκον τὴν χεῖρα. Τὰ καθέκαστα τῆς εἰκόνος δὲν εἶναι εὔδιάκριτα.

0,018. (Α. Ε. 2770). Μετρίας διατηρήσεως. Ι’—ΙΑ’ ἐκατονταετηρίς.

755.— Προτομὴ ἄγίου οὕλην ἔχοντος κόμην καὶ βραχὺν πώγωνα ἐκατέρωθεν ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

[”]Οπ. Προτομὴ ἀγίου τινὸς λίαν ἐφθαμμένη.

0,018. (Α. Ε. 2794). Μετριωτάτης διατηρήσεως. Ι’—ΙΑ’ ἐκατονταετηρίς.

756.— Προτομὴ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, τὴν συνήθη πολυτελῆ περιβεβλημένου στολήν, φέροντος σκῆπτρον καὶ σφαιραν. Ἡ ἐκατέρωθεν ἐπιγραφὴ ἡμιεξίτηλος.

"Οπ. Προτομὴ ἀγίου νεαρὸν καὶ ἀγένειον ἔχοντος πρόσωπον καὶ κόμην οὐλὴν κατερχομένην πρὸς τοὺς κροτάφους, ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ, μετὰ δόρατος καὶ ἀσπίδος. Ἡ παρυφὴ τῆς χλαμύδος αὐτοῦ ὡς καὶ ἡ ἀσπὶς κοσμοῦνται ὑπὸ σφαιριδίων. Ο τύπος εἶναι τεχνικῶς εἰργασμένος καὶ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας. Ἡ ἑκατέρῳθεν ἐπιγραφὴ ἔγένετο ἔξιτηλος, ἐκ τῆς μορφῆς ὅμως δηλοῦται σαφῶς ὅτι ὁ ἄγιος οὗτος εἶναι ἢ ὁ Γεώργιος ἢ ὁ Δημήτριος.

0,015. (Α. Ε. 2796). Καλῆς διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

757.—‘Ομοίως’ τῆς ἐπιγραφῆς σώζωνται τὰ δύο πρῶτα γράμματα ΜΙ

"Οπ. . . — ΩΡΓ, = [δ ἄ(γιος) Γε]ώργ(ιος). Προτομὴ ὁμοία τῇ προηγουμένῃ.

0,020. (Ε. Σ. 13103). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς.

758.—Προτομὴ ἀγίου ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ, μετὰ δόρατος καὶ ἀσπίδος, ἔχουσα ἑκατέρῳθεν ἐπιγραφὴν ἔξιτηλον.

"Οπ. Προτομὴ ἀγίου ἐφθαδμένη.

0,015. (Α. Ε. 2795). Κακῆς διατηρήσεως. Ι'—ΙΑ' ἑκατονταετηρίς.

759.—. ΔΗ—ΜΗΤ' = [δ ἄ(γιος)] Δημήτ(ριος), ἑκατέρῳθεν αὐτοῦ ἴσταμένου κατ' ἐνώπιον, περιβεβλημένου βραχὺν χιτῶνα, θώρακα καὶ χλαμύδα, φέροντος δὲ τῇ μὲν δεξιᾷ δόρυ τῇ δὲ ἀριστερᾷ ἀσπίδα ἐρειδομένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

"Οπ. Μ—Ξ = Μ(ι)χ(αῆλ), ἑκατέρῳθεν αὐτοῦ ἴσταμένου ἐν τῇ συνήθει περιβολῇ.

0,017. (Σ. Π. 'Ακαδ. ἔτος 1899-1900, I, 52). Καλῆς διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς. 'Εδημοσιεύθη ὑπὸ Κωνσταντοπούλου (αὐτόθι).

760.—‘Ομοίως, ἀλλ' ἀντὶ ἀσπίδος φέρει ξίφος· ἡ ἑκατέρῳθεν ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

"Οπ. ‘Ομοίως· ἡ ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

0,018. (Ε. Σ. 13104). Μετρίας διατηρήσεως. ΙΑ'—ΙΒ' ἑκατονταετηρίς.

761.— Ἐφθαρμένον.

"Οπ. Ὁμοίως ἀλλ' ἀτέχνως εἰργασμένος ὁ τύπος.

0,020. (A. E. 2793). Μετρίας διατηρήσεως. (Βαναύσου τέχνης).

762.— ΘΘΕΟ— . . = δ ἄ(γιος) Θεό[δωρ](ος). Προτομὴ αὐτοῦ ὡς συνήθως ἐνδεδυμένου καὶ ὠπλισμένου.

"Οπ. Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος ἑκατέρῳθεν προτομῆς κατ' ἐνώπιον ἀγίου νεαροῦ, ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ (ἀγίου Γεωργίου;).

0,021. (A. E. 2750). Μετρίας διατηρήσεως IA'—IB' ἑκατονταετηρίς.

763.— Ὁμοίως· ἡ ἐπιγραφὴ ἡμιεξίτηλος.

"Οπ. ΘΓΕ—ΩΡ = δ ἄ(γιος) Γεώρ(γιος). Προτομὴ αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον ὡς συνήθως.

0,022. (A. E. 2753). Μετρίας διατηρήσεως. IA—IB' ἑκατονταετηρίς.

764.— Ὁμοιος τύπος ἀγίου ἀγενείου ἐπιγραφὴ κεκολοβωμένη ἑκατέρῳθεν.

"Οπ. Ὁμοίως· ἡ ἐπιγραφὴ οὕτω ΘΓΕ—ΩΡΓΙ...

0,017. (A. E. 3225). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς.

765.— Ὁμοίως ὡς ἀνωτέρω, ἡ ἐπιγραφὴ ἡμιεξίτηλος.

"Οπ. . . . — ΜΤΡΙ . . = [δ ἄ(γιος) Λη]μ(ῆ)τρι[ος]. Προτομὴ αὐτοῦ ἐν τῇ συνήθει στρατιωτικῇ περιβολῇ.

0,019. (A. E. 2751). Μετρίας διατηρήσεως. I'—IA' ἑκατονταετηρίς.

766.— ΘΔΙ . . — ΗΤΡΙ . . = δ ἄ(γιος) Λι[μ]ήτρι[ος]. Προτομὴ αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον ὡς συνήθως ἐνδεδυμένου καὶ ὠπλισμένου.

"Οπ. Θ . . — ΩΡΓΙΟ, = δ ἄ(γιος) [Γε]άργιος. Προτομὴ αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον ἡ συνήθης.

0,019. (A. E. 2761). Μετρίας διατηρήσεως. I'—IA' ἑκατονταετηρίς.

767. — Ὁμοίως ἀλλ’ ἐφθαρμένη. Ἐπιγραφὴ ἑκατέρῳθεν ἔξιτηλος.
”Οπ. Προτομὴ ἄγίου ἐφθαρμένη.

0,020. (A. E. 2798). Μετριωτάτης διατηρήσεως. I'—IA' ἑκατονταετηρίς.

768. — Ὁμοίως τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐρείδεται ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὅμου·
Ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

”Η ὅπισθεν ἐπιφάνεια εἶναι ἄνευ τύπου, λεία καὶ ἐπίπεδος. Τοῦτο
δὲ καραπητῆζει τὸ προκείμενον μολυβδόβουλον, ἀποτελοῦν σπανιω-
τάτην ἔξαιρεσιν διὰ τὴν ἐποχὴν εἰς ἥν ἀνήκει.

0,022. (A. E. 2797). Μετρίας διατηρήσεως. I'—IA' ἑκατονταετηρίς.

769. — ⊖ . . ○ — ΛΑΟC = δ ἄ(γιος) [Νικ]όλαος, ἑκατέρῳθεν
αὐτοῦ ἰσταμένου κατ' ἐνώπιον ἐν τῇ συνήθει περιβολῇ καὶ στάσει.
Πέροιξ ἐπιγραφὴ ἔξιτηλος.

”Οπ. ΔΗΜΗΤΡΙ . . = [δ ἄ(γιος)] Δημήτρι[ος], ἐν τῷ πεδίῳ
πρὸς τ' ἀριστερὰ αὐτοῦ ἐφίππου βαίνοντος πρὸς τὰ δεξιά, φέροντος
δόρυν ἢ μακρὸν σταυρὸν (δυσδιάκριτον).

0,016. (A. E. 2765). Μετρίας διατηρήσεως. I'—IA' ἑκατονταετηρίς.

770. — Προτομὴ κατ' ἐνώπιον ἄγίου τινος γενειῶντος, ἀποτετριμ-
μένη, ἔχουσα πέριξ ἐπιγραφὴν ἔξιτηλον.

”Οπ. Δύο προτομαὶ κατ' ἐνώπιον παράλληλοι ἀποτετριμμέναι.

0,018 (E. Σ. 13177). Μετριωτάτης διατηρήσεως. I'—IA' ἑκατονταετηρίς.

771. — Προτομὴ τῆς Θεοτόκου ἢ ἄγίας τινὸς μετὰ πέπλου, ἔχουσα
ἑκατέρῳθεν ἐπιγραφὴν ἔξιτηλον.

”Οπ. Προτομὴ ἄγίου ἀποτετριμμένη. Ἐπιγραφὴ ἑκατέρῳθεν ἔξι-
τηλος.

0,020. (A. E. 2799). Μετριωτάτης διατηρήσεως. IA'—IB' ἑκατονταετηρίς.

772. — ⊖ . E . . — . O C = δ ἄ(γιος) [Γ]ε[ώργιος. Προτομὴ αὐ-
τοῦ κατ' ἐνώπιον.

”Οπ. Μέγας διπλοῦς σταυρός.

0,022. (A. E. 1116). Μετρίας διατηρήσεως. Θ'—I' ἑκατονταετηρίς.

773. — Δράκων πτερωτὸς πρὸς ἀριστερά, σπαράσσων ἔλαφον.

”Οπ. Δὲν ἔχει τύπον. Ἀξιον προσοχῆς καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἀρχαιότητα αὐτοῦ.

0,021. (A. E. 2766). Μετρίας·διατηρήσεως. Z'—H' ἐκατονταετηρίς

774. — Πολυπόροσωπος παράστασις τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. ’Εν τῷ μέσῳ εἰκονίζεται ἡ Θεοτόκος κατακεκλιμένη στρέφουσα τὴν κεφαλὴν κατ’ ἐνώπιον παρ’ αὐτῇ πρὸς τὰ ἄνω καὶ δεξιὰ εὔρηται τὸ βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ αἱ κεφαλαὶ δύο ζῷων κερασφόρων ἄτινα οἵονεὶ θερμαίνουσιν αὐτὸν διὰ τῆς ἴδιας πνοῆς. Ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ βρέφους εἰκονίζεται ἀστὴρ μέγας περιβαλόμενος ὑπὸ τόξου καὶ ἀκτίνων, κάτωθεν δὲ αὐτοῦ παρὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐτέρου τῶν ζῷων ἡ ἐπιγραφὴ ΗΓΕΝΝΗΣ(Ι)C καὶ πρὸς δεξιὰ αὐτῆς ἡ προτομὴ ἀγγέλου. Ἐκατέρωθεν τῆς Θεοτόκου παρὰ μὲν τοὺς πόδας ἵσταται ἀνήρ ἔχων σφηνοειδῆ πώγωνα καὶ φέρων πολύπτυχον ἱμάτιον, δστις πιθανώτατα εἶναι δὲ Ιωσήφ, παρὰ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐτέρα ἀνδρικὴ μορφὴ, ἵσως εἴς τῶν ποιμένων.

”Οπ. Παράστασις τῆς Ἀναστάσεως ἐν ᾧ διακρίνονται σαφῶς τρία πρόσωπα. ’Εν τῷ μέσῳ εἰκονίζεται μεγαλόσωμος ὁ Χριστὸς κατ’ ἐνώπιον βαίνων ἐπὶ τοῦ Ἄδου, δστις μόλις ὑποφαίνεται καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ σύρων πρὸς ἕαυτὸν τὸν πρωτόπλαστον Ἄδαμ γονυπετῇ δόντα (δυσδιάκριτος) τῇ δὲ ἀριστερᾷ φέρων μέγαν διπλοῦν σταυρόν. Πρὸς δεξιὰ εἰκονίζεται μορφὴ ἀνδρικὴ μετὰ βασιλικοῦ διαδήματος ἐκτείνουσα τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ ἥτις πιθανώτατα παριστᾶ τὸν Δαβίδ. Ἡ μορφὴ αὕτη παρίσταται κατὰ τὸ ἄνω ἥμισυ τοῦ σώματος κάτωθεν δὲ αὐτῆς εὔρηται γραμμὴ καὶ σειρὰ ἀραιῶν σφαιριδίων. Ὁ τύπος τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁμοιότατος πρὸς τὸν ἀπαντῶντα εἰς τὰς γνωστὰς βυζαντιακὰς εἰκόνας τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ δόλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων ἐφθαρμένῳ.

0,028. (A. E. 2520). Μετρίας διατηρήσεως. IA'—IB' ἐκατονταετηρίς.

K. M. KΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Lettre ouverte à Mr J. N. Svoronos.

ENCORE LES VESTIGES DE FAUX MONNAYAGES ANTIQUES A ALEXANDRIE.

Monsieur et cher confrère;

Tout en vous sachant un immense gré pour la place que vous avez bien voulu réserver dans le Journal Inter. d'Archéol. Numism. pag. 93 et suiv. année 1902 à mes vestiges de faux monnayages antiques etc. etc. comme aussi pour les notes dont vous les avez fait suivre je me permettrai d'y relever: Qu'ayant très activement et très attentivement suivi au Caire à partir de 1869 jusqu'à 1896 la numismatique des séries macédoniennes et celles des Lagides je n'ai jamais rencontré dans ces séries ni parmi d'autres monnaies qui ont passé par mes mains un seul tétradrachme analogue, *comme métal*, à celui qui a motivé mon étude précitée; aussi n'est ce pas sans une certaine surprise que j'ai lu à la fin de vos notes l'assertion que vous avait faite Mr G. Dattari du Caire, que de pareilles monnaies se rencontraient fréquemment dans les lots qui lui étaient offerts. Dès que j'ai eu connaissance de cette affirmation de Mr Dattari je lui ai écrit pour le prier de me donner les détails nécessaires sur celles de ces monnaies qui pourraient se trouver dans ses belles et riches collections numismatique. Ma lettre lui étant parvenue au moment où il se préparait à partir pour l'Europe, avec la

gentillesse qui le caractérise il a bien voulu me faire savoir : « Que dès son retour il ferait droit à ma demande ».

Ce qu'il a effectivement fait, après un second rappel, vers la fin du mois de novembre écoulé en me faisant savoir : « Que les monnaies qu'il possédait et celles qui lui étaient offertes étaient tout simplement des pièces fourrées, qu'il était vrai que mon article ne visait pas de pareilles pièces, mais qu'il avait cru que c'était à un genre similaire que je voulais faire allusion et que pour sa part il n'avait jamais, depuis qu'il s'occupe de numismatique Alexandrine, rencontré d'autre espèce que celle désignée par ce qualificatif.

Cet aveu franc et sincère de la part de mon confrère et ami du Caire, pour lequel je lui suis reconnaissant, m'a suggéré l'idée de lui demander les frotis et les poids de ceux de ces tétradrachmes existant dans ses riches collections pour le joindre à ceux qui ont passé par mes mains depuis 1869 jusqu'à 1896¹ et tâcher ensuite de tirer mes conclusions.

A. Voilà les frotis et les poids de celles de ces pièces que Mr Dattari à bien voulu me faire parvenir comme faisant partie de son médaillier.

Froti n°	1.	Octodrachme de Sidon, B.V Head.	Hist. num	p. 672	poids	gr	16.80	
»	2.	1 Tétradrachme d'Athènes,	»	»	»	312	»	13.35
»	3.	1 »	»	»	»	»	9.80	
»	4.	1 »	Philippe III L.Müller pl.XXVIII n°103?	»	»	»	11.	
»	5.	1 »	»	»	116	»	15.85	
»	6.	1 »	d'Alexandre IV. B.M.C	p. 4 n° 26	»	»	12.40	
»	7.	1 »	»	» 4	» 29	»	13.90	
»	8.	1 »	»	» 6	» 46	»	13.60	
»	9.	1 »	»	» 6	» 46	»	11.70	
»	10.	1 »	»	» 6	» 47	»	11.20	
		<u>10 pièces.</u>						

1. Epoque à laquelle j'ai quitté le Caire.

*B. Détail des pièces de trouvant dans ma collection
réunie de 1869 à 1880 et vendue en cette année
à M^r le Comte Serge Stroganoff.*

N ^o 2.	1	Tétradrachme d'Alexandre IV, B.M.C. p. 2 n ^o 2.
» 74.	1	» de Ptolémée II, mal conservée.
» 292.	1	» de Ptolémée VIII, B.M.C. p. 101 n ^o 1.
<hr/>		3 pièces

*C. Depuis 1889 à ce jour tétradrachmes fourrés figurant
dans les collections du Musée d'Alexandrie.*

N ^o 218.	1	Tétradrachme d'Alexandre IV, B.M.C. p. 4 n ^o 32 poids gr. 10,50.
» 219.	1	» " " " 10,50.
» 223.	1	» " " " 33 " 11,60.
» 362.	1	Ptolémée II, pas décrit dans le B.M.C. ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ Aigle sur un foudre à gauche devant △. Poids gr. 10,20.
<hr/>		de Ptolémée X Soter II, B.M.C. p. 108 n ^o 63.
<hr/>		8 pièces.

Résumant d'après ces tableaux les résultats de recherches constantes et actives poursuivies au Caire et à Alexandrie depuis 1869 jusqu'à ce jour j'obtiens comme numéraire

2	Tétradrachmes d'Athènes	525—430 av. J. C.
1	Octodrachme de Sidon	359—338 »
2	Tétradrachmes de Philippe III	323. 316 av. J. C.
9	» d'Alexandre IV	316. 311 »
2	» de Ptolémée II	305. 284.—284 à ?
1	» de Ptolémée VIII	170. 168 av. J. C.
1	» de Ptolémée X	117—81 av. J. C.

18 pièces diverses des plus intéressantes, puisqu'elles nous ont conservé un second genre d'imitations des espèces ayant eu cours légal en Egypte à partir du cinquième jusqu'au premier siècle avant notre ère.

Sur les dix tétradrachmes des collections Dattari, cet ami a bien voulu m'informer que ceux des frotis n°s 1, 3, 5, 7 et 8 provenaient de lots achetés aux laveurs de sable le long du port oriental d'Alexandrie, ce qui leur donnerait une origine commune avec les fausses pièces publiées l'an-née dernière et me permettrait d'admettre :

1° Que les tétradrachmes de cette publication par la composition de leur métal, *faux en tout points*, et par leurs types, partie égyptiens partie syriens et partie européens, étaient destinés aux nombreux étrangers de l'époque, qui se rendaient journellement à Alexandrie pour les besoins de leur trafic ou pour tout autre cause, et qui, peu experts des types monétaires ayant cours légal en ce pays, acceptaient de bonne foi et les yeux fermés ces fausses pièces, tandis que pour les indigènes et les habitants de la Thébaïde plus experts des espèces réelles et ayant cours autorisé dans la vallée nilotique, il fallait des exemplaires irréprochables et ayant toutes les apparences de métal et frappe de la monnaie officiellement reconnue. De là, me semble-t-il, la création des pièces fourées, et de ces deux systèmes de faux monnayage antiques à Alexandrie et dans l'intérieur du pays.

2° Que si cette conjecture est admise, ce nouvel apport de faux monnayage en Egypte, loin d'infirmer tout ce que j'ai avancé dans ma précédente étude sur cette matière, ainsi que les dires de St Gérome invoqués par mon érudit confrère d'Athènes à l'appui de mes assertions, les affirmit au contraire et confirme également l'opinion que j'avais émise dans une de mes études précédentes sur les ateliers monétaires égyptiens, paru dans ce journal-ci t. II 1889 p. 285, disant :

« Qu'à partir de Ptolémée I Soter jusqu'à la Tetrarchie, de 305 avant J. C. jusqu'à 305 après J. C., Alexandrie était l'administration monétaire générale, ayant ses ramifications

dans tous les grands centres du pays, et elle employait à la frappe des monnaies les orfèvres de marque de l'intérieur».

Le fait que Marc Antoine et Cléopâtre faisaient battre de la fausse monnaie en Egypte et que l'on retrouve encore aujourd'hui disséminé à travers le pays le faux numéraire que j'attribue à leurs émissions, et les affirmations de St Gérome sur les faux ateliers, prouvent d'une manière incontestable qu'à partir d'Alexandrie jusque dans la Thébaïde il y avait des ateliers monétaires de l'état ou autorisé par lui, car il serait inadmissible que ces deux chefs du pouvoir employaient des étrangers inexpérimentés ou ne possédant pas leur confiance, à la fabrication d'un numéraire qui demandait beaucoup de soins et une certaine capacité dans l'exécution de ses émissions, et surtout une grande discrétion, vis à vis du public, de la part des préposés à sa confection.

Si, comme je l'espère, cette nouvelle étude rencontre votre approbation, veuillez lui réservez une petite place dans le «Journal», et vous obligerez une fois de plus

Votre bien dévoué

E. D. J. DUTILH

P. S. — Cette lettre était à peine terminée que M. le Dr Eddé a bien voulu me faire parvenir en faveur du médailleur du Musée Greco-Romain de cette ville, une magnifique petite monnaie des Ptolemées I et II d'après le B. M. C. p. 21 n° 68-69, ou de Ptolemée I Soter d'après J. N. Svoronos «Les mon. de l'Empire des Ptolemées» dl. VII n° 10, à cette différence près que la monnaie qui m'occupe est une pièce fourrée recommandable par sa belle conservation et le fini du travail.

J'en suis d'autant plus reconnaissant à M. le Dr Eddé

que M. E. Babelon dans son remarquable *Ttaité des Monnaies grecques et romaines* (Paris 1901) p. 634 dit en parlant de ce genre de numéraire: « Il est vrai de dire que les monnaies d'or ou d'électrum fourrées des Grecs sont excessivement rares ».

E. D. J. D.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ 1903/4.

Κατὰ τὸ λῆξαν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος (ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1903 μέχρι
31 Αὐγούστου 1904) τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὸν Νομισματικὸν Μουσεῖον
ἐπλουτίσθη σπουδαίως, εἰσαχθέντων ἐν αὐτῷ ἐκ δωρεῶν, κληροδοτη-
μάτων, ἀνασκαφῶν, τυχαίων εὑρημάτων, ἀγορῶν κτλ., 7016 νομισμά-
των, ὅν χρυσᾶ 58, ἀργυρᾶ 1712, ἐκ κράματος 36, χαλκᾶ 5413, μο-
λύβδινα 11 καὶ ἐκ διαφόρων ἄλλων ὑλῶν 90. Τὸ ἔτος ἀρα τοῦτο
εἶναι ἐν τῶν εὐτυχεστέρων τοῦ Μουσείου, ὡς σαφῶς δεικνύει καὶ ὁ
ἐνταῦθα παρατιθέμενος συνοπτικὸς πίναξ τῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Σι-
ναίαν Ἀκαδημίαν μεταφορᾶς τοῦ Μουσείου — δτε ἀνελάβομεν τὴν
διεύθυνσιν αὐτοῦ, — εἰσαχθέντων ἐν αὐτῷ νομισμάτων, πίναξ ἐξ οὗ
καταφαίνεται ἐν γένει καὶ ὁ τεράστιος καὶ ἀληθῶς μοναδικός, τούλά-
χιστον κατ' ἀριθμὸν νομισμάτων, πλούτισμὸς τῆς Ἐθνικῆς τῶν Ἑλ-
λήνων Νομισματικῆς συλλογῆς καὶ τῆς εἰς αὐτὸν προσηρτημένης ἴδιαι-
τέρας Νομισματικῆς συλλογῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥ 1890 ΠΡΟΣΚΤΗΘΕΝΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

E T H	Xρυσᾶ	Ἄργυρᾶ	Κράματα	Χαλκᾶ	Μολύβδινα	Διάφορα	Ἄθροισμα
1890—1891	—	576	—	626	3	—	1205
1891—1892	929	7938	1663	25739	50	532	36851
1892—1893	83	2086	495	3386	31	47	6128
1893—1894	2	1082	1366	3602	13	12	6077
1894—1895	6	1366	6669	4289	2501	7	14838
1895—1896	13	32	13	70	61	10	199
1896—1897	1	16	251	3072	110	2	3452
1897—1898	1	3838	259	260	66	3	4427
1898—1899	1	80	—	324	13	6	424
1899—1900	15	323	2	219	94	15	668
1900—1901	4	255	60	423	104	13	859
1901—1902	4	205	446	2509	749	10	3923
1902—1903	8	1394	1	2210	6	—	3619
1903—1904	58	1712	36	5109	11	90	7016
Ἐν δλφ	1125	20903	11261	51838	3812	747	89686

Πάντων τῶν νομισμάτων τούτων συνετάχθησαν, κατὰ τὰ ἔτη τῆς προστήσεως, λεπτομερεῖς περιγραφικοὶ κατάλογοι εἰς διπλοῦν, τοῦ ἑνὸς ἀντιγράφου ὑποβληθέντος τῇ Σ. Προτανείᾳ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους, ἵνα τυπωθῶσι καὶ ἀποσταλῶσι τῷ Σ. Ὑπουργείῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δ. Ἐκπαιδεύσεως. Δυστυχῶς μέχρι τοῦδε ἐνεκα λόγων οἰκονομίας ἐτυπώθη μόνον δι περιγραφικὸς κατάλογος τῶν προστημάτων τοῦ ἔτους 1894-1895¹.

Τῶν τοῦ λήξαντος ἔτους 1903/4 προστημάτων τὸ σπουδαιότερον εἶναι ἡ ἐκλεκτὴ καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας σχηματισθεῖσα

Νομισματικὴ Συλλογὴ Ἀλεξάνδρου Γρ. Σούτσου,

ἥν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκληροδότησε τῷ Ἐλληνικῷ Κράτει δ ἀοίδιμος ἀνήρ, οὐ φέρει νῦν τὸ ὄνομα. Οὔτος ἐν τῇ Ἰδιογράφῳ διαθήκῃ αὗτοῦ, τῇ ἀναγνωσθείσῃ τῇ 22 Ἰανουαρίου 1871, ἐκληροδότησε διὰ τοῦ ἐβδόμου ἀριθμοῦ τῆς διαθήκης εἰς τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον τὴν συλλογὴν αὐτοῦ ταύτην. Διέτασσεν διμως δτι θέλει παραδώσει αὐτὴν δ νίδιος αὐτοῦ μετὰ δέκα ἔτη, ἥτοι ἐν ἔτει 1881, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ πλουτισθῇ καὶ ἐπαυξηθῇ αὕτη διὰ τῆς δαπάνης τοῦ κατ' ἔτος μερίσματος πέντε μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης (ἥτοι δραχμῶν 11,325.70), πρὸς δὲ δτι ἡ συλλογὴ δέον νὰ ἦ ἐλευθέρα καὶ προσιτὴ εἰς πάντα βουλόμενον νὰ μελετήσῃ αὐτήν. Καὶ δ μὲν νίδιος τοῦ ἀοιδίμου ἄνδρος Ἀλέξανδρος Ἀλ. Σούτσος ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1895, ἡ συλλογὴ δ' διμως οὔτε πρότερον οὔτε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ παρεδόθη εἰς τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον, ἀλλὰ σφραγισθεῖσα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ νιοῦ τοῦ κληροδότου κατετέθη εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἵνα συμφώνως τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ τούτου τοῦ νιοῦ, ἐθνικοῦ ἐπίσης εὐεργέτου, ἀποτελέσῃ μέρος τῆς δαπάνης καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰδρυθησομένης Πινακοθήκης, μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου αὐτοῦ. Τῆς νέας ταύτης διαθέσεως τῆς συλλογῆς ἀντιβαινούσης πρὸς τὴν βούλη-

1. Παράρτημα τῶν κατὰ τὴν Προτανείαν I. N. Χατζιδάκι: I. N. Σβιορώνου, "Ἐκθεσις τῶν κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1894-1895 πεπραγμένων. Ἀθῆναι 1897 εἰς 4ον σελ. 67, πλ. 1.— Αἱ προταπσόμεναι διμως τῶν περιγραφικῶν καταλόγων ἐκθέσεις ἐδημοσιεύθησαν πᾶσαι ἐν ταῖς Προτανικαῖς λογοδοσίαις. Τούτων ἀναδημοσιεύομεν κατωτέρω τὰς τῶν 1891/2 καὶ 1892/3.

σιν τοῦ αληροδοτήσαντος τὴν συλλογὴν παρὸς Σούτσου, καθ' ἥν ἔδει ἡ συλλογὴ νὰ κατατεθῇ εἰς τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον — ἔνθα ἄλλως εἶναι καὶ ἡ ἀρμόζουσα θέσις αὐτῆς, — προέβημεν εἰς τὰ δέοντα διαβήματα παρά τε τῇ Σ. Κυβερνήσει, τῇ χήρᾳ τοῦ ἀοιδίμου Ἀλεξ. Ἀλ. Σούτσου καὶ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ, μετὰ πολλὰς δὲ προσπαθείας κατωρθώσαμεν ὅστε ἡ συλλογὴ νὰ ἔξαχθῇ ἐκ τοῦ ὑπογείου θησαυροφυλακείου τῆς Ἐθν. Τραπέζης, ἔνθα ἥρξατο σπουδαίως φθειρομένη ὑπὸ τῆς ὑγρασίας, καὶ νὰ κατατεθῇ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Νομισματικῷ Μουσείῳ μετὰ τῶν χειρογράφων καταλόγων, τῶν κομψῶν αὐτῆς νομισματοθηκῶν καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ δοκίμου καλλιτέχνου Δρόσου ποιηθείσης προτομῆς τοῦ δωρητοῦ. Ἡδη δὲ λεπτομερῶς καταγραφεῖσα ὑπὸ ἐπιτροπῆς, συσταθείσης τῇ προτάσει ἡμῶν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ὑπουργείου, παρεδόθη τῷ ἐπιστημονικῷ κοινῷ ἐλευθέρα πρὸς πᾶσαν μελέτην.

Τὴν συλλογὴν ταύτην, ἥν ἔσχημάτισεν δ' ἀοιδίμος Ἀλ. Γρ. Σούτσος σύμβουλον μὲν ἔχων πάντοτε τὸν ἀείμνηστον προκάτοχόν μου Ἀχιλλέα Ποστολάκαν, ἀποβλέπων δὲ κυρίως εἰς τὴν ὅσον ἔνεστιν ὑπαρξίαν ἐν αὐτῇ πλειόνων ἀρχαίων ἑλληνικῶν πόλεων, ἀποτελοῦσι 2355 νομίσματα, ἐκλεκτὰ τὸ πλεῖστον, ἀγορασθέντα σχεδὸν πάντα ἀπὸ τοῦ 1863 μέχρι τοῦ 1870 παρὰ τῷ ἐμπόρῳ Π. Λάμπρῳ¹. Τούτων εἶναι 33 χρυσᾶ, 842 ἀργυρᾶ 1441 χαλκᾶ καὶ 39 ἐκ διαφόρων ὑλῶν. (Ἔδε κεφ. ΚΑ' τοῦ τῇ Σ. Πρυτανείᾳ ὑποβληθέντος περιγραφικοῦ καταλόγου τῶν προσκτημάτων τοῦ παρόντος ἔτους).

Ἐν τέλει τῆς παρούσης ἐκθέσεως δημοσιεύομεν πρῶτον μὲν σύνοψιν περιληπτικὴν τοῦ ὅλου αὐτῆς, δεύτερον δὲ περιγραφὴν καὶ ἀπεικόνισιν ἀριθμοῦ τινος τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν νομισμάτων ἐκλεχθέντων εἴτε ὡς ἀνεκδότων, εἴτε ὡς σπανίων, εἴτε ἐν γένει ἔνεκα τῆς καλῆς αὐτῶν διατηρήσεως. Σημειώτεον δ' ὅτι ἥδη δ' ἀοιδίμος Ἀλέξ. Γρ. Σούτσος ἐδημοσίευσεν ἐξ αὐτῆς μικρὰν ἐκλογὴν ἀνεκδότων νομισμάτων ἐν τῇ *Revue Numismatique* τοῦ 1869-1870 (*Nouvelle série*, tome XIV, p. 173-183) μετὰ τριῶν ὥραίων πινάκων (pl. VI, VII, VIII).

1. Ἐν τοῖς ἐγγράφοις τῆς συλλογῆς εὑροηνται καὶ οἱ λογαριασμοὶ ἐκάστης ἀγορᾶς, λίαν διδακτικοὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις, διὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἥν ἔσχηματίσθη ἡ συλλογὴ.

Δωρεαὶ ἀδελφῶν Λεωνίδου καὶ Περικλέους Ζαρίφη.

Δευτέρα τὴν σπουδαιότητα τῶν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος δωρηθεισῶν συλλογῶν ἔρχεται ἡ διπλῆ δωρεὰ πρὸς τὸ Ἐθνικὸν Νομισμ. Μουσεῖον τῶν φιλογενεστάτων καὶ φιλομούσων ἀδελφῶν Λεωνίδου καὶ Περικλέους Ζαρίφη, υἱῶν τοῦ πασιγνώστου μεγάλου ἐθνικοῦ εὑεργέτου. Τούτων ὁ μὲν Περικλῆς ἐδωρήσατο κατ' ἄρχας μὲν δισχίλια χρυσᾶ φράγκα, ἵνα δι' αὐτῶν ἀγορασθῶσιν ἑκατὸν σπουδαῖα νομίσματα, κυρίως τῶν Πτολεμαίων, πρὸς πλουτισμὸν τῆς ἀλλως ἥδη πλουσιωτάτης συλλογῆς τῶν Πτολεμαϊκῶν νομισμάτων, τῆς κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν μεγάλην δωρεὰν τοῦ ἀειμνήστου Ι. Δημητρίου ὁφειλομένης. Τὰ διὰ τῶν χρημάτων τοῦ Π. Ζαρίφη ἀγορασθέντα νομίσματα ταῦτα εἶναι 53 ἀργυρᾶ, 37 χαλκᾶ καὶ 10 μολύβδινα καὶ ὑάλινα Ἡγοράσμησαν δὲ παρὰ τοῖς ἐν Παρισίοις ἀρχαιοπάλαις Rollin et Feuardent, πλὴν ὀλίγων ἀγορασθέντων ἐν Ἑλλάδι (ἴδε Περ. Κατ. κεφ. ΙΒ' καὶ ΙΘ'). Τὰ ἔξ αὐτῶν Πτολεμαϊκὰ ἀπαριθμοῦνται καὶ περιγράφονται λεπτομερῶς ἐν τῷ κατ' αὐτὰς δημοσιευθέντι συγγράμματι μονι «Τὰ νομίσματα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων», καὶ δὴ ἐν τόμῳ Β' σελ. 322. Τούτων δὲ σπουδαιότατον εἶναι τὸ φέρον τὴν τέως ἄγνωστον εἰκόνα Πτολεμαίου Εὑεργέτου Β' ἀργυροῦν νόμισμα.

Κατόπιν δὲ ὁ αὐτὸς ἀνήρ, ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὗτοῦ Λεωνίδου, — ἀνδρὸς ἥδη καὶ πρότερον μεγάλως εὑεργετήσαντος τὸ Νομ. Μουσεῖον διὰ τῆς ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὑποδείξει Ἰδίᾳ δαπάνῃ ἀποστολῆς εἰς Ἐσπερίαν πρὸς σπουδὴν τῆς νομισματικῆς ἐπιστήμης τοῦ νῦν νομισματογνώμονος βιοηθοῦ Κ. Κωνσταντοπούλου, — ἐδωρήσαντο τῷ Ἐθνικῷ Νομισμ. Μουσείῳ πλουσίαν συλλογὴν Ῥωμαϊκῶν ἥ καὶ Ἑλληνικῶν ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας κοπέντων νομισμάτων, σχηματισθεῖσαν ἄλλοτε ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ τοῖς νομισματολόγοις Σούμπη-Πασᾶ. Ἡ συλλογὴ αὕτη, δι' ἣς μεγάλως πλουτίζεται τὸ Νομ. Μουσεῖον, ἀποτελεῖται ἔξ 906 ἐκλεκτῶν τὸ πλεῖστον καὶ καλῶς διατηρούμενων νομισμάτων, ὡν χρυσᾶ 22, ἀργυρᾶ 447, κράματος 13 καὶ χαλκᾶ 424 (ἴδε κεφ. ΛΔ'). Καταγραφεῖσα δὲ λεπτομερῶς ὑπὸ τῆς σὺν ἔμοὶ παραλαβούσης αὐτὴν ἐπιτροπῆς τοῦ Σ. Ὑπουργείου τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως, κατετέθη ἐν Ἰδιαιτέρᾳ θήκῃ τοῦ Νομ. Μουσείου φε-

ρούση τὸ ὄνομα τῶν γενναίων δωρητῶν. Σύνοψιν δ' αὐτῆς παρέχομεν ἐν τέλει τῆς παρουσίης ἐκθέσεως.

Μικρότεραι δωρεαί.

"Αλλαι ἀξιόλογοι δωρεαὶ τοῦ ἔτους τούτου εἰναι ἡ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῆς Αἰγύπτου κ. Παναγ. Ἀλφιέρη, δωρησαμένου 112 νομίσματα, ὧν 55 ἀργυρᾶ, 26 χαλκᾶ καὶ 31 νάλινα ἥ ἐκ πορσελάνης (κεφ. KZ καὶ ΛΓ'), καὶ ἡ τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει βιοῦντος κ. Γ. Καλούμενου, προσενεγκόντος 237 νομίσματα, ὧν χρυσᾶ 3, ἀργυρᾶ 83, χαλκᾶ 132 καὶ ἐκ διαφόρων ὅλων 16 (κεφ. ΛΑ'). 'Ο τελευταῖος οὗτος δωρητὴς εἰναι ὁ καὶ πρότερον ἐν ἔτει 1882 σπουδαίως πλουτίσας τὸ Μουσεῖον ἡμῶν διὰ τῆς δωρεᾶς πλουσιωτάτης σειρᾶς 807 νομισμάτων, λεπτομερῶς περιγραφείσης ὑπὸ τοῦ προκατόχου μου ἐν σελ. 164-189 τῆς τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου Πρυτανικῆς λογοδοσίας τοῦ ἀκαδημ. ἔτους 1882-1883.

"Επίσης προσθύμως ἔδωρήσαντο πρὸς τὸ Νομ. Μουσεῖον διάφορα ἀξιόλογα νομίσματα οἱ κ. κ. Δημ. Ἀγγελίδης, σχολάρχης ἐν Πλατάνῳ τῆς Ναυπακτίας (κεφ. ΛΣ'), Ἀβραάμ, ἀρχιμανδρίτης τῆς ἐν Σαρανταρίῳ ὅρει τῆς χώρας τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ μονῆς (κεφ. ΚΣ'), Fr. Binder, ἀξιωματικὸς τοῦ Αὐστριακοῦ στρατοῦ (κεφ. Γ'), Μιχ. Βλαστός, ὁ ἐν Μασσαλίᾳ βιῶν γνωστὸς φίλος καὶ συνεργάτης τοῦ παρόντος περιοδικοῦ (κεφ. ΙΔ'), Δ. Χ. Βούλγαρις (κεφ. ΚΓ'), Κ. M. Καμπάνης ἐκ Μυκόνου (κεφ. Θ' καὶ ΙΖ'), Κ. N. Κανελλάκης ἐκ Χίου (κεφ. Β'), Κ. Παππαδήμας ἐξ Ἀθηνῶν (κεφ. ΚΔ'), Ἐλένη Σιγανοῦ ἐκ Ριθύμνης τῆς Κρήτης (κεφ. ΚΒ'), I. Σωτηρόπουλος (κεφ. Σ'), Γεώργ. Θ. Τσιμπάλης ἐκ Καρύστου (κεφ. Ζ') καὶ K. Φίλιος ἐξ Ἀθηνῶν (κεφ. Κ').

"*Ἐτερα προσκτήματα τοῦ Νομ. Μουσείου ἐξ ἀνασκαφῶν,
τυχαίων εὑρημάτων ἢ ἀγορῶν.*

'Εξ ἀνασκαφῶν δὲ εἰσήχθησαν κατὰ τὸ αὐτὸν ἀκαδ. ἔτος διάφορα, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπιστημονικῶς ἀξιόλογα νομίσματα, τὰ ἐξῆς:

α) Τὰ ἀνακαλυφθέντα πρό τινων ἐτῶν ἐν ταῖς ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Ἀρχαιολ. Ἰνστιτούτου τῶν Ἀθηνῶν ἀνασκαφαῖς τοῦ Καβειρίου τῆς Βοιωτίας, ἀτινα ἐφυλάσσοντο μέχρι τοῦδε ἐν τῷ Κεντρικῷ Μουσείῳ (κεφ. Α'). Ταῦτα θέλουσι δημοσιευθῆ προσεχῶς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. P. Wolters.

β) Τὰ ἐν ταῖς τοῦ ἔτους τούτου ἀνασκαφαῖς τῆς Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας διὰ τοῦ ἐφόρου κ. Β. Λεονάρδου ἀνακαλυφθέντα ἐν τῷ Ἀμφιαραείῳ τῆς Βοιωτίας (κεφ. Η').

γ) Τὰ ὑπὸ τῶν Γάλλων ἀρχαιολόγων εἰρηθέντα κατὰ τὸ αὐτὸν ἔτος ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς νήσου Δήλου, κομισθέντα δὲ καὶ παραδοθέντα ὑπὸ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Δ. Σταυροπούλου (κεφ. ΙΕ').

δ) Τὰ ἐκ τῶν κατὰ τὸ αὐτὸν ἔτος τῆς Ἀρχαιολ. Εταιρείας ἀνασκαφῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ (κεφ. ΛΒ').

ε) Μέγα εῖδομα χαλκῶν ὁμαϊκῶν ὄψιμων χρόνων νομισμάτων γενόμενον ἐν ταῖς τελευταίαις ἀνασκαφαῖς τοῦ Ἀργονούς ὑπὸ τοῦ κ. Wollgraff (κεφ. ΛΕ').

Ἐκ δὲ τυχαίον ενδρήματος γενομένου ἐν Ζακύνθῳ, εἰσῆχθησαν εἰς τὸ Νομ. Μουσεῖον 171 ἀργυρᾶ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ νομίσματα (κεφ. ΚΖ).

Τῶν δλίγων δὲ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἀγορασθέντων χρήμασι τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου νομισμάτων (κεφ. Δ', Ι' καὶ ΚΘ'), κάλλιστον είναι μέγα ἀργυροῦν ἀρχαϊκὸν νόμισμα τῆς Κῶ, ἀρίστης διατηρήσεως, εἰκονίζον Ἀπόλλωνα δισκοβόλον παρὰ τρίποδα.

Συλλογὴ Ῥόστοβιτς.

Ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ σπουδαιοτάτῃ συλλογῇ Αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων, ἦν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐδωρήσατο τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει ὁ ἐν Καΐρῳ διμογενής κ. Ῥόστοβιτς, εὑρίσκονται πλέον τῶν χιλίων Πτολεμαϊκῶν, Ἀλεξανδρινῶν καὶ Κουφικῶν χρυσῶν, ἀργυρῶν, χαλκῶν, ἐκ κράματος καὶ ὑάλου ἢ πορσελλάνης νομισμάτων, ἀτινα πρόκειται ἐπίσης νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ Ἐθν. Νομισμ. Μουσεῖον, μετὰ τὴν νῦν ἐνεργούμενην καταγραφὴν τῆς ἐν λόγῳ συλλογῆς. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ δὲν κατελογίσθησαν εἰσέτι ἐν τοῖς προσκτήμασι τοῦ λήξαντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους.

**Πίστωσις 20,000 δραχμῶν ἐκ τοῦ Δωριδείου
κληροδοτήματος.**

Σπουδαίας χρηματικῆς ὑποστηρίξεως ἔτυχεν ἐκ μέρους τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως τὸ Ἐθν. Νομ. Μουσεῖον περὶ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ ἀκαδ. ἔτους. Κατ' ἀκολουθίαν δηλαδὴ ἐκθέσεως ἡμῶν, προτάσει δὲ τοῦ "Υπουργοῦ τῆς Δ. Ἐκπαιδεύσεως κ. Σ. Στάτη, ἔξεδόθη τῇ 29 Μαΐου 1904 Β. Διάταγμα, δι' οὗ ἔχορηγήθησαν ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Δωριδείου κληροδοτήματος 20,000 δραχμαὶ ὑπὲρ τοῦ Νομισμ. Μουσείου. Τὸ πρῶτον ἥδη ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τυγχάνει τὸ Νομ. Μουσεῖον τοιαύτης σπουδαίας χρηματικῆς ὑποστηρίξεως δι' ἣς θέλουσι πληρωθῆ πλεῖσται σπουδαῖαι ἀνάγκαι αὐτοῦ, περὶ ᾧν θέλουσιν ἐκτεθῆ τὰ δέοντα ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ προσεχοῦς ἔτους. Χαίρομεν δὲ ἀναγγέλλοντες ἀπὸ τοῦδε ὅτι συνωμολογήθη ἥδη διὰ μέρους τῶν χρημάτων τούτων ἡ ἀγορὰ τοῦ πλείστου μέρους τῆς πλουσιωτάτης νομισματικῆς συλλογῆς Δ. Π. Μανδρομιχάλη, ἣς λεπτομερῆ κατάλογον ἐδημοσίευσε τὸ παρὸν περιοδικὸν ἐν τῷ τόμῳ Σ' τοῦ παρελθόντος ἔτους (σελ. 177-268, πίν. XI-XVII).

Νομισματογνώμων βοηθός.

Εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ Νομ. Μουσείου ἐγένετο μεταβολὴ παρατηθέντος τοῦ εὑδοκίμιος ἐπὶ ἐν ἔτος ὑπηρετήσαντος νομισματογνώμονος βοηθοῦ κ. Ἀντ. Κεραμοπούλου, καταλαβόντος νῦν θέσιν ἐφόρου ἀρχαιοτήτων μετὰ διαγωνισμόν, ἐν ᾧ ἡρίστευσεν, ἀντ' αὐτοῦ δὲ διορισθέντος, τῇ 15 Ἰουλίου ἐ. ἔ., τοῦ κ. Κωνσταντίνου Μ. Κωνσταντοπούλου, ὃν εἶχε πέμψει πρὸ τριῶν ἐτῶν εἰς Ἐσπερίαν ὡς ὑπότροφον πρὸς σπουδὴν τῆς νομισματικῆς ἐπιστήμης τὸ Ἐθν. Νομισμ. Μουσεῖον διὰ τῶν πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ φιλομούσου δόμογενοῦς Λ. Ζαρίφη δωρηθέντων τῷ Νομισμ. Μουσείῳ χρημάτων. Καὶ τῷ μὲν κ. Ἀντ. Κεραμοπούλῳ ἐξεφράσθη ἡ ἀνήκουσα πλήρης εὐαρέσκεια ἐπὶ τῇ εὑδοκίμῳ αὐτοῦ ὑπηρεσίᾳ, παρὰ δὲ τοῦ νῦν λίαν γνωστοῦ τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ παρόντος περιοδικοῦ κ. Κ. Κωνσταντοπούλου προσδοκᾶ ἐύλογως τὰ βέλτιστα ἡ Διεύθυνσις τοῦ Νομισμ. Μουσείου.

Δημοσιεύσεις.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, πλὴν τῶν ἐν τῷ παρόντι περιοδικῷ δημοσιευθέντων νομισμάτων καὶ μολυβδοβούλλων τοῦ Νομ. Μουσείου, ἐδημοσιεύθη τέλος, τῇ γενναίᾳ δαπάνῃ τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου κ. Γρηγ. Μαρασλῆ, ἡ τρίτομος ἡμῶν συγγραφὴ «Τὰ νομίσματα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων» ἐν ᾧ περιλαμβάνεται καὶ πλήρης καὶ λεπτομερεστάτη περιγραφὴ πάντων τῶν ἐν τῷ Νομ. Μουσείῳ πολυαριθμοτάτων καὶ σπουδαιότάτων Πτολεμαϊκῶν νομισμάτων. Σημειώτεον δ' ὅτι τὴν μεγάλην δαπάνην πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν Νομισμάτων. Μουσείων τῆς Ἐσπερίας καὶ καταγραφὴν πάντων τῶν ἐν αὐτοῖς Πτολεμαϊκῶν νομισμάτων ἐδωρήσατο ἡμῖν αὐθορμήτως δὲ κορυφαῖος τῶν συγχρόνων νομισματολόγων, σεβαστὸς δὲ καὶ ἀρχαῖος φύλος ἡμῶν κ. F. Imhoof-Blumer.

**Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Νοεμβρίου 1904.*

I. N. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΣΥΝΟΨΙΣ

ΤΗΣ ΥΠΟ ΑΛΕΞ. ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΥ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΘΕΙΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

	Χ	Ρ	Μ	*Αθροισμα
ΙΣΠΑΝΙΑ ἐν γένει	—	—	1	1
Ἐμπορίαι	—	—	1	1
Κόρδονβα (col. Patricia)	—	—	1	1
Κάδης	—	—	1	1
Ὀβουνλκῶν	—	—	1	1
Ταρακῶν	—	—	1	1
Τονιμασώ	—	—	1	1
ΓΑΛΛΙΑ				
Ἀντίπολις	—	—	1	1
Βιέννη	—	—	1	1
Καβαλλιών	—	—	1	1
Λούγδουνον	—	—	1	1
Μασσαλία	—	5	1	6
Καλετεπιών	—	1	—	1
Νέμαυσος	—	—	1	1
Εἰς μεταφορὰν	—	6	13	19

	X	R	X	"Αθροισμα
ΙΤΑΛΙΑ				
ΕΤΡΟΥΡΙΑ				
Ποπούλωνία	—	6	13	19
ΟΜΒΡΙΚΗ				
Ἄριμον	—	1	—	1
Τύδερτα	—	—	1	1
ΠΙΚΕΝΤΙΝΗ				
Ἄγκών	—	—	1	1
Ἄδρια	—	—	1	1
ΛΑΤΙΟΝ				
Ἄκυνον	—	—	1	1
Ρώμη (=Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου κο- πέν ἐν Κωνσταντινούπόλει)	—	—	1	1
ΣΑΥΝΙΤΙΣ				
Αἰσερνία	—	—	1	1
ΦΡΕΝΤΑΝΟΙ ἐν γένει	—	—	1	1
Λάρινον	—	—	1	1
ΚΛΑΜΠΑΝΙΑ				
Ἄβέβαια (φέροντα ROMA)	—	—	2	2
Ἄλιμα	—	1	—	1
Γράξα [Καλαβρίας].	—	—	1	1
Καιήτη	—	—	1	1
Κάλης.	—	—	1	1
Κατύη	—	—	1	1
Κομπουλτερία	—	—	1	1
Κύμη	—	1	—	1
Νεάπολις	—	1	3	4
Νουκέρια Ἀλφατέρνα.	—	1	—	1
Νόλα	—	1	—	1
Σύνεσσα Αύρούγκα.	—	1	1	2
Τέανον Σιδικηνὸν	—	—	1	1
Ύρια	—	1	—	1
Φιστελία.	—	2	—	2
ΑΠΟΥΛΙΑ				
Ἄρποι.	—	—	1	1
Ἄσπλον	—	—	1	1
Βάριον	—	—	1	1
Κανύσιον	—	—	1	1
Λουκερία	—	—	1	1
Ματέολα.	—	—	1	1
Νεάπολις Πευκετίας	—	—	1	1
Οὐενουσία.	—	—	1	1
Ρυβαστείνοι	—	1	1	2
Σαλαπία.	—	—	1	1
Τιατία.	—	—	1	1
Ύριον.	—	—	1	1
ΚΑΛΑΒΡΙΑ				
Ἄζετινὸν [Ἀπουλίας]	—	—	1	1
Βρεντήσιον.	—	—	1	1
Εἰς μεταφορὰν	—	17	48	65

	X	R	X	"Αθροισμα
Έκ μεταφορᾶς	—	17	48	65
Βυτόντιον [Απουλίας]	—	—	1	1
Καιλία [Απουλίας]	—	—	2	2
"Ορρα [Καλαβρίας]	—	—	1	1
"Οξαντον	—	—	2	2
Τάρας	—	7	1	8
ΔΕΥΚΑΝΙΑ				
Ηράκλεια	—	2	2	4
Θούριοι	—	2	—	2
Λᾶος	—	—	1	1
Μεταπόντιον	—	4	—	4
Παιστός	—	—	1	1
Ποσειδωνία	—	1	—	1
Σύβαρις	—	2	—	2
Υέλη	—	5	—	5
ΒΡΕΤΤΙΑ ἐν γένει	—	2	2	4
Ἴππώνιον	—	—	1	1
Καυλωνία	—	1	—	1
Κρότων	—	3	—	3
Λοκροὶ Ἐπιζεφύριοι	—	1	2	3
Νουκέρια	—	—	1	1
Περιπόλιον	—	1	—	1
Οὐαλεντία (Ἴππώνιον)	—	—	1	1
Πετηλία	—	—	1	1
Ρήγιον	—	3	2	5
Τέφινα	—	3	—	3
ΣΙΚΕΛΙΑ				
Αβάκαινον	—	1	—	1
Αγύριον	—	1	—	1
Αἴτνα	—	2	—	2
Ακράγας	—	1	1	2
"Αλαισα	—	—	1	1
Ασσωρος	—	—	1	1
Γέλα	—	3	2	5
"Εντελλα	—	—	1	1
Ζάγχη	—	1	—	1
Ηράκλεια Μινώα	—	1	1	2
Θέρμαι αἱ Τιμεραῖαι	—	—	1	1
Τιμέρα	—	1	—	1
Καινὴ	—	—	1	1
Καλὴ Ἀκτὴ	—	—	1	1
Καμάρινα	—	1	1	2
Κατάνη	—	2	2	4
Κεντόριτα	—	—	3	3
Κεφαλοίδιον	—	—	1	1
Λεοντῖνοι	—	1	—	1
Λιλύβατον	—	—	1	1
Μαμερτῖνοι	—	—	2	2
Μένανον	—	—	1	1
Μεσσήνη	—	2	1	3
Εἰς μεταφορὰν	—	71	91	162

	<i>Χ</i>	<i>Ρ</i>	<i>Σ</i>	<i>"Αθροισμα</i>
Ἐκ μεταφορᾶς	—	71	91	162
Μοργαντίνη	—	—	1	1
Νάξος	—	2	—	2
Πάνορμος	—	1	1	2
Σέγεστα	—	1	1	2
Σελινοῦς	—	1	—	1
Σολοῦς	—	—	1	1
Συράκουσαι	1	7	2	10
» Τέρων	—	—	1	1
» Ἀγαθοκλῆς	—	—	1	1
Ταυρομένιον	—	—	2	2
Τυνδαρίς	—	—	1	1
Ὑβλα μεγάλη	—	—	1	1
ΚΟΣΣΟΓΡΑ	—	—	1	1
ΓΑΥΔΟΣ	—	—	1	1
ΔΙΠΠΑΡΑ	—	—	1	1
ΜΕΛΙΤΗ	—	—	2	2
ΤΑΥΡΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ	—	—	1	1
Παντικάπαιον	—	—	3	3
ΣΑΡΜΑΤΙΑ	—	—	—	—
Ολβία	—	—	2	2
Τύρας	—	—	1	1
ΒΟΣΠΟΡΟΣ	—	—	—	—
Ἄχαιται	—	—	1	1
ΜΟΙΣΙΑ Η ΑΝΩ	—	—	1	1
Οὐίμινάνιον	—	—	1	1
ΜΟΙΣΙΑ Η ΚΑΤΩ	—	—	—	—
Διονυσόπολις	—	—	1	1
Ἴστρος	—	1	—	1
Καλλατία (;)	—	—	1	1
Μαρκιανόπολις	—	—	1	1
Νικόπολις	—	—	1	1
Τόμοι	—	—	1	1
Τόπειρος	—	—	1	1
ΘΡΑΚΗ	—	—	—	—
Ἄβδηρα	—	1	—	1
Ἀγχίαλος	—	—	1	1
Ἄδριανόπολις	—	—	1	1
Αύγούστα Τραϊανή	—	—	1	1
Αἶνος	—	2	1	3
Βιζύνη	—	—	1	1
Βισάνθη	—	—	1	1
Βυζάντιον	—	2	1	3
Δέουλτον	—	—	1	1
Δικαία	—	1	—	1
Μαρώνεια	—	2	2	4
Μεσημβρία	—	1	2	3
Ὀδησσός	—	—	1	1
Πανταλία	—	—	1	1
Πέρινθος	—	—	1	1
Ἐις μεταφορὰν	1	93	138	232

	<i>x</i>	<i>R</i>	<i>x</i>	<i>*Αθροισμα</i>
Σερδική	1	93	138	232
Φιλιππόπολις	—	—	1	1
ΚΟΣΩΝ	—	—	1	1
ΘΡΑΚΙΚΗ ΧΕΡΣΩΝΗΣΟΣ	1	—	—	—
Αίγαδος ποταμοί	—	—	1	1
Καρδία	—	—	1	1
Κοῦλα	—	—	1	1
Λυσιμάχεια	—	—	1	3
Μάδυτος	—	—	1	1
Σηλυμβρία	—	—	1	1
Σηστός	—	—	2	2
Χερσόνησος	—	—	1	1
ΛΗΜΝΟΣ ἐν γένει (τὸ ἔτερον ἀνήκει τῇ Σκύρῳ)	—	—	2	2
Ηφαιστία (ἐν ἀνήκει τῇ Σκύρῳ)	—	—	3	3
Μυρίνα	—	—	2	2
ΙΜΒΡΟΣ	—	—	3	3
ΘΑΞΟΣ	—	6	2	8
ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ	—	—	1	1
ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΘΡΑΚΗΣ	—	—	—	—
Λυσίμαχος	—	—	1	1
Πατράος (=ἀβέβαιον Θράκης)	—	—	1	1
Ρομητάλκης Α'	—	—	1	1
ΙΔΑΥΡΙΑ	—	—	—	—
Αμαντία	—	—	1	1
Απολλωνία	—	2	3	5
Βύλλις	—	—	1	1
Δυρράχιον	—	7	1	8
ΙΣΣΑ	—	—	1	1
ΦΑΡΟΣ	—	—	1	1
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	—	—	—	—
Μακεδόνων ἐν γένει	—	—	4	6
Μακεδόνων τετάρτης	—	—	1	1
Αίνια	—	—	1	1
*Ακανθός	—	—	3	4
*Αμφίπολις	—	—	1	2
*Αργυτις	—	—	1	1
Βέροια	—	—	1	1
Βοτιαία	—	—	2	2
Δῖον	—	—	1	1
*Εδεσσα	—	—	1	1
Εὐρυδίκεια (= Εφεσος Εὐρυδίκεια)	—	—	1	1
*Ηίών	—	3	—	3
Ηρακλείας Σιντικῆς Αδαίος τύραννος	—	—	1	1
Θεσσαλονίκη	—	—	8	8
Κασσάνδρεια	—	—	1	1
Λήτη	—	—	1	1
Μεθώνη	—	—	1	1
Μένδη	—	—	1	1
Νεάπολις	—	2	2	4
Eἰς μεταφορὰν	2	127	197	326

	κ	Ρ	Χ	"Αθροισμα
Ἐκ μεταφορᾶς	2	127	197	326
Ορέστιοι (=Θάσος)	—	1	—	1
Ορθαγορεία	—	1	—	1
Οσσίων (=Μώσσης ἡγεμών)	—	1	—	1
Οὐρανόπολις (τὸ Ρ = Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ')	—	1	2	3
Πέλλα	—	—	3	3
Ποτίδαια	—	1	—	1
Πύδνα	—	—	2	2
Σκιώνη	—	—	1	1
Στόβοι	—	—	1	1
Τερώνη	—	1	—	1
Τραίλιον	—	—	1	1
Φίλιπποι	—	1	3	4
Χαλκιδικῆ	—	3	—	3
Μακεδονίας ἀβέβαιον (=Σικελίας)	—	—	1	1
ΑΛΩΝΗΣΟΣ	—	—	1	1
ΠΕΠΑΡΗΘΟΣ	—	—	1	1
ΣΚΙΑΘΟΣ	—	—	2	2
ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ				
Αβέβαιος βασιλεὺς (=Αἰγαὶ Μακεδονίας)	—	1	—	1
Αμύντας	—	—	1	1
Φίλιππος Β'	2	2	3	7
Αλέξανδρος Γ' ὁ Μέγας	1	2	1	4
Κάσσανδρος	—	—	1	1
Αλέξανδρος Δ'	—	—	1	1
Αντίγονος Α'	—	—	2	2
Δημήτριος Β'	—	—	3	3
Φίλιππος Ε'	—	—	3	3
Περσεὺς	—	—	2	2
ΘΕΣΣΑΛΙΑ ἐν γένει	—	1	4	5
Αἰνιᾶνες	—	2	1	3
Ἄτραξ	—	—	1	1
Γυρτῶν	—	—	1	1
Δημητριάς	—	1	—	1
Ἡράκλεια ἡ Τραχινία	—	—	1	1
Κιέριον	—	—	1	1
Κραννῶν	—	—	1	1
Λαμία	—	2	1	3
Λάρισα	—	3	2	5
Λάρισα ἡ Κρεμαστὴ	—	—	3	3
Μαγνησία	—	—	2	2
Μαλίς	—	—	1	1
Μελίβοια	—	—	1	1
Μητρόπολις	—	—	1	1
Μινύαι (=Πινυταγόρας Κύπρου;)	—	—	1	1
Οίταιοι	—	1	1	2
Ορθη	—	—	1	1
Πελίννα	—	—	1	1
Περδαίβοι	—	1	—	1
Σκοτούνσσα	—	1	—	1
Ἐις μεταφορὰν	5	154	257	415

	α	ρ	π	γ	Αθροισμα
Ἐκ μεταφορᾶς	5	154	257		415
Τοίκκα	—	1	—		1
Φάλαννα	—	—	2		2
Φαρκαδών	—	—	1		1
Φάρσαλος	—	1	1		2
Φεραὶ (τὸ ἀργυροῦν εἶναι κιβδηλον)	—	1	1		2
Φιλιππόπολις (;	—	—	1		1
ΗΠΕΙΡΟΣ					
Ἡπειρωτῶν ἐν γένει	—	2	2		4
Ἀμβρακία	—	3	3		6
Βουθρωτὸς	—	—	2		2
Κασσώπη	—	—	1		1
Δαμάστιον [Ἴλλυρίας]	—	1	—		1
Ἐλέα	—	—	1		1
Μολοσσοὶ	—	—	1		1
Νικόπολις	—	—	1		1
Πανδοσία	—	—	2		2
Φοινίκη	—	—	1		1
Ωρικος [Ἴλλυρίας]	—	—	1		1
ΚΕΡΚΥΡΑ	—	15	30		45
ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ					
Ἀκαρνάνων ἐν γένει	—	1	2		3
Ἀλυξία	—	2	1		3
Ἀνακτόριον (τὸ π τύπων Φιλίππου Β').	—	2	1		3
Ἄργος Ἀμφιλοχικὸν	—	1	2		3
Ἀστακός	—	—	1		1
Θύρρειον	—	1	1		2
Μεδεῶν	—	—	1		1
Οἰνάδαι	—	2	1		3
Πάλαιρος	—	1	—		1
Σολλέων (= Ιόλλα Μυσίας)	—	—	1		1
Στράτος	—	1	1		2
ΔΕΥΚΑΣ.	—	8	6		14
ΑΙΤΩΛΙΑ ἐν γένει	—	1	4		5
Ἀθαμᾶνες [Ἡπείρου]	—	—	2		2
Λινισμάχεια (τὸ ἔτερον εἶναι ἀρχαῖον τῆς Λευκάδος).	—	2	—		2
ΛΟΚΡΙΣ					
Λοκρῶν Ἐπικνημιδίων	—	—	2		2
Λοκρῶν Ὀπουντίων	—	7	3		10
Λοκρῶν Ὑποκνημιδίων	—	2	—		2
Ἄμφισσα	—	—	1		1
Θρόνιον.	—	—	1		1
Σκάρφεια	—	—	1		1
ΦΩΚΙΣ					
Φωκέων ἐν γένει	—	2	3		5
Δελφοὶ	—	3	1		4
Ἐλάτεια	—	—	3		3
Ἐλάτεια καὶ Φωκίς	—	—	1		1
Ἐις μεταφορὰν	5	214	348		567

	Χ	Ρ	Χ	"Αθροισμα
ΒΟΙΩΤΙΑ				
Βοιωτῶν ἐν γένει	5	214	348	567
Θῆβαι (ἐν είναι ἐπίχρυσον κίβδηλον)	—	6	5	11
Αλιαρτός	—	23	5	28
Δηλίον καὶ Δι	—	1	—	1
Θεσπιαὶ	—	3	—	3
Ισμήνη	—	2	2	4
Κορώνεια	—	1	—	1
Κάπαι	—	1	—	1
Λεβάδεια	—	1	1	2
Μυκαλισσός	—	1	—	1
Ορχομενός (τὸ ἐν οὐ=Ορχομενός Αρκαδ.)	—	3	2	5
Πλαταιαὶ (τὸ ἐν ἀβέβαιον)	—	—	2	2
Τανάγρα	—	2	1	3
Φαραι	—	1	—	1
ΑΤΤΙΚΗ				
Ἀθῆναι Ἀργυρᾶ Σολωνείου ἐποχῆς	—	8	—	8
» Σολωνείου ἐποχῆς	—	4	—	4
» Περικλείου ἐποχῆς	—	32	—	32
» Μακεδονικῆς ἐποχῆς	—	13	—	13
» ἐποχῆς τῶν ἀρχόντων	—	4	—	4
Χαλκᾶ Ἐλληνικῆς ἐποχῆς	—	38	38	38
» Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς	—	30	—	30
Ἐλευσίς	—	—	3	3
Ωρωπός	—	—	1	1
ΣΑΛΑΜΙΣ	—	—	4	4
ΜΕΓΑΡΙΣ				
Μέγαρα	—	—	5	5
Αἰγόσθενα	—	—	1	1
Παγαὶ	—	—	1	1
ΑΙΓΑΙΝΑ	—	17	7	24
ΑΧΑΪΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ				
Ἀχαιῶν ἐν γένει	—	—	1	1
Αἴγιρα	—	4	—	4
Αἴγιον	—	3	—	3
Ἀλίφειρα	—	—	1	1
Ἀντιγόνεια	—	6	1	7
Ἀργος	—	9	1	10
Διταία	—	7	—	7
Δύμη	—	1	—	1
Ἐπίδαυρος	—	3	—	3
Εῦα	—	1	—	1
Ἡλείων	—	19	—	19
Ἡραία	—	—	1	1
Καρύνεια	—	—	1	1
Καρναὶ	—	2	1	3
Κόρινθος	—	4	—	4
Λακεδαίμων	—	1	—	1
Μεγαλόπολις	—	10	—	10
Εἰς μεταφορὰν	5	408	463	876

	Χ	Ρ	Σ	Αθροισμα
Μέγαρα	5	408	463	876
Μεσσηνίων	—	9	—	9
Παλλάντιον	—	9	—	9
Πάτραι	—	2	—	2
Πελλήνη	—	4	—	4
Σικυών	—	1	1	2
Τεγέα	—	6	1	7
Φιγάλεια	—	1	2	3
Αβέβαια	—	—	1	1
ΚΟΡΙΝΘΙΑ		4	—	4
Κόρινθος	—	29	14	43
Κορινθου καὶ Ἀργονος Ἀμφιλοχικοῦ	—	—	1	1
Κορινθου καὶ Θυρείου	—	—	1	1
ΑΧΑΪΑ				
Αἴγιον	—	—	1	1
Αἴγειρα	—	—	1	1
Βούρα	—	—	1	1
Δύμη	—	3	1	4
Ἐλίκη [Λεοντῖνοι ἡ Μεταπόντιον;]	—	—	1	1
Πάτραι	—	2	5	7
Πελλήνη (ἐν Σ=Πεπάρηθος)	—	2	6	8
ΣΙΚΥΩΝΙΑ				
Σικυών	—	9	5	14
Τενέα	—	—	1	1
ΦΛΙΑΣΙΑ				
Φλιοῦς	—	4	2	6
ΗΔΙΣ				
Ἡλείων ἐν γένει	—	5	3	8
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ				
Κοάνιον	—	—	1	1
Πάλη	—	—	1	2
Πρόνοι	—	—	1	1
Σάμη	—	—	1	1
ΙΘΑΚΗ	—	—	3	3
ΖΑΚΥΝΘΟΣ.	—	2	3	5
ΜΕΣΣΗΝΙΑ				
Μεσσηνία ἐν γένει	—	1	5	6
Θουρία	—	—	1	1
Κορώνη	—	—	1	1
Κυπαρισσία	—	—	2	2
Πύλος	—	—	1	1
ΛΑΚΩΝΙΑ				
Λακεδαιμονίων ἐν γένει	—	2	7	9
Γύθειον	—	—	1	1
Λᾶς	—	—	1	1
ΚΤΩΗΡΑ	—	—	1	1
ΑΡΓΟΛΙΣ				
Ἀργος	—	14	3	17
Ἐπιδαυρος	—	1	4	5
Ἐις μεταφορὰν	5	521	547	1073

	Χ	Ρ	Χ	<i>"Αθροισμα</i>
Ἐκ μεταφορᾶς	5	521	547	1073
Ἐρμιόνη	—	1	2	4
Θυρέα καὶ Ἀργός (;)	—	2	—	2
Θυρέα (τὸ ἀργυροῦν = Δελφῶν, τὸ χαλκοῦν = Ἄργους)	—	1	1	2
Κλεωναί	—	3	3	6
Μέθανα	—	—	1	1
Τίρυνς	—	—	4	4
Τοοιζήν	—	1	3	4
ΑΡΚΑΔΙΑ				
Ἄρκαδῶν ἐν γένει	—	7	1	8
Ἄλέα	—	—	1	1
Ἡραία	—	2	4	6
Θέλπουσα	—	—	1	1
Καφναί	—	—	2	2
Κλειτορεία	—	1	—	1
Μαντινεία	—	2	2	4
Μεγαλόπολις	—	1	1	2
Μεθύδριον	—	—	1	1
Ὀρχόμενος	—	—	1	1
Στύμφαλος (τὸ μέγα Ρ εἶναι κίβδηλον!)	—	2	—	2
Τεγέα	—	—	10	10
Φενεός	—	—	2	2
Χαρισία	—	—	2	2
ΚΡΗΤΗ				
Κοινὸν Κρητῶν	—	—	1	1
Ἄξος	—	—	1	1
Ἀπολλωνία	—	1	2	3
Ἀπτερα	—	—	4	4
Ἀρσινόη	—	—	1	1
Γόρτυς	—	—	1	1
Δικτύννα	—	1	—	1
Ἐλευνθέρωνα	—	—	1	1
Τεράτυντνα	—	—	1	1
Ἴτανος	—	4	—	4
Κνωσός	—	1	2	3
Κυδωνία	—	1	1	2
Λάττα	—	—	1	1
Λατώς	—	—	1	1
Λύττος (τὸ ἐν Ρ εἶναι ἀβέβαιον Λυκίας;)	—	2	2	4
Ὀλούς	—	—	1	1
Πολυρήνιον	—	1	2	3
Πραιτίος	—	—	1	1
Πρίανσος	—	—	1	1
Πύρανθος [=Τεράτυντνα]	—	—	1	1
Πράικος	—	1	—	1
Πίθυμνα	—	—	1	1
Συβρίτα	—	—	1	1
Φαιστός	—	1	—	1
Φυλάσσαρνα	—	—	1	1
Ἐις μεταφορῶν	5	557	617	1179

	Χ	Α	Χ	* Αθροισμα
^Έ κ μεταφορᾶς . . .	5	557	617	1179
Χερσόνησος (τὸ ἀργυροῦν = Ἐλευθέρων)	—	1	1	2
ΕΥΒΟΙΑ				
Εύβοιόν ἐν γένει	—	1	7	8
Ἄρτεμίσιον (=Μικρασιατικόν. Λάμψακος;)	—	—	1	1
Ἐρέτρια	—	3	1	4
Ἴστιαία	—	6	1	7
Κάρυστος	—	1	4	5
Χαλκίς	—	4	3	7
ΚΥΚΛΑΔΕΣ				
Ἀμοργοῦ Αἰγιάλη	—	—	3	3
» Ἀρκεσίνη	—	—	2	2
» Μινώα	—	—	1	1
Ἀνάφη	—	—	3	3
Ἀνδρος	—	—	4	4
Δῆλος	—	1	2	3
Θήρα	—	—	2	2
Ίος	—	—	3	3
Κέως ἐν γένει	—	1	2	3
» Ιουλίς	—	—	1	1
» Καρθαία	—	—	2	2
» Κορησία	—	1	1	2
Κίμωλος	—	—	1	1
Κύθνος	—	—	3	3
Μῆλος	—	—	5	5
Μύκονος	—	—	2	2
Νάξος	—	2	3	5
Πάρος (τρία εἶναι τοῦ Πανόρμου τῆς Σι- κελίας)	—	—	7	7
Σέριφος	—	—	3	3
Σίφνος	—	1	1	1
Σύρος	—	—	3	3
Τήνος	—	—	3	3
ΒΟΣΠΟΡΟΣ ΚΙΜΕΡΙΟΣ				
Φαναγορία	—	—	1	1
ΚΟΛΧΙΣ	—	1	—	1
ΠΟΝΤΟΣ				
Ἀμισδίς	—	1	2	3
Γαζίουρα	—	—	1	1
Ζῆλα	—	—	1	1
Κάβειρα	—	—	1	1
Κόμανα	—	—	1	1
Νεοκαισάρεια	—	—	1	1
Σεβαστόπολις	—	—	1	1
Τρατεζοῦς	—	—	1	1
Φαρνακία	—	—	1	1
ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΟΝΤΟΥ κτλ.				
Ῥησούπορις	—	—	1	1
ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑ				
Ἀμαστρῖς	—	—	2	2
Eἰς μεταφορὰν	5	581	706	1292

	<i>Χ</i>	<i>Ρ</i>	<i>Χ</i>	"Αθροισμα
Κοῦμνα	'Εκ μεταφορᾶς	5	581	706
Σεβαστὴ		—	1	—
Σινώπη		—	—	1
ΒΙΘΥΝΙΑ ἐν γένει		—	2	2
Απάμεια		—	—	1
Δία		—	—	1
Ηράκλεια		—	1	—
Ιουλιόπολις		—	—	1
Καλχηδῶν		—	1	2
Κίος		—	2	—
Νίκαια		—	—	2
Νικομήδεια		—	1	1
Προούσα πρὸς Ολύμπῳ		—	—	1
Τίον.		—	—	2
ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΒΙΘΥΝΙΑΣ				
Προυσίας Β'		—	—	1
PROVINCIA ASIA		—	1	—
ΜΥΣΙΑ				
Αδραμύτειον		—	—	2
Αντανδρος		—	—	1
Ασσός.		—	—	1
Αταρνεὺς		—	—	2
Γάργαρα		—	—	1
Γέργιθα [=Τρωάδος]		—	—	1
Γέρμη.		—	—	2
Κύζικος		1	—	3
Λάμψακος.		—	1	1
Μιλητόπολις		—	—	2
Πάριον		—	2	2
Πέργαμος		—	1	4
» βασιλέως Φιλεταίρου		—	—	2
Περπερηνῶν.		—	—	1
Πιονία		—	—	1
Πιτάνη		—	—	1
Πλακία		—	—	1
Ποροσελήνη [Λέσβου].		—	—	1
Πρίατος.		—	—	1
Προκόννησος.		—	1	1
ΤΡΩΑΣ				
Αβυδος (τέσσαρα τῶν ἀργυρῶν = λπολ-				
λωνία Θράκης)		—	6	2
Αλεξάνδρεια Τρωάς.		—	—	5
Αχιλλειον (;)		—	—	1
Βισυτὸς		—	—	1
Δάρδανος.		—	—	2
Θύμβρα		—	—	1
Ἴλιον		—	—	2
Κεβρηνία		—	1	1
Κολώνη		—	—	1
Εἰς μεταφορὰν	6	601	769	1376

	Χ	Φ	Χ	"Αθροισμα
'Εκ μεταφορᾶς	6	601	769	1179
Λάρισα	—	—	1	1
Νεανδρία	—	—	1	1
Όφρουντον	—	—	1	1
Σίγειον	—	—	1	1
Σκῆψις	—	—	1	1
ΤΕΝΕΔΟΣ (τὸ ἀργυροῦν εἶναι ὑπόχαλκον)	—	1	1	2
ΑΙΟΛΙΣ				
Αἰολέων	—	—	1	1
Αἴγαι	—	—	1	1
Ἐλαία	—	—	2	2
Κύμη	—	—	1	2
Λάρισα	—	—	1	1
Μύρινα	—	—	1	3
Νέον τεῖχος	—	—	1	1
Τήμνος	—	—	3	3
ΛΕΣΒΟΣ ἐν γένει	—	—	1	1
Ἀντισσα	—	—	1	1
Ἐρεσός	—	—	2	2
Μέδυμνα	—	—	1	1
Μυτιλήνη	—	—	1	3
ΝΑΣΟΣ	—	—	2	2
ΙΩΝΙΑ				
'Απολλωνιάς (;)	—	—	2	2
Γάμβριον	—	—	2	2
Ἐρυνθραί	—	—	3	4
Ἐφεσος	—	—	3	6
Ἐφεσος Ἀρσινόη	—	—	1	1
Ἡράκλεια Λάτμου	—	—	2	2
Κλαζομεναὶ	—	—	2	5
Κολοφόν	—	—	1	2
Λέβεδος	—	—	1	1
Λεύκη	—	—	1	1
Μαγνησία	—	—	1	2
Μητρόπολις	—	—	1	1
Μίλητος	—	—	1	3
Πρώινη	—	—	2	2
Σμύρνη	—	—	4	4
Τέως	—	—	1	3
Φύγελα	—	—	2	2
Φώκαια	—	—	1	1
ΙΚΑΡΙΑΣ ΟΙΝΟΗ.	—	—	1	1
ΣΑΜΟΣ	—	—	5	6
ΧΙΟΣ	—	—	3	5
ΚΑΡΙΑ				
Ἄβα	—	—	1	1
Ἄλιβανδα	—	—	1	1
Ἄλικαρνασσός	—	—	3	3
Ἄλινδα	—	—	1	1
Ἀντιόχεια ἐπὶ Μαιάνδρου	—	—	1	1
Εἰς μεταφορὰν	6	621	844	1471

	<i>κ</i>	<i>ρ</i>	<i>χ</i>	<i>"Αθροισμα</i>
Ἐκ μεταφορᾶς	6	621	844	1471
Ἀπολλωνία	—	—	1	1
Ἄρπασσα	—	—	1	1
Ἄστυρα	—	—	1	1
Ἀφροδισιάς	—	—	1	1
Βάργασσα	—	—	1	1
Βαργυλία	—	—	1	1
Βύρωμος	—	—	1	1
Ἴασδς	—	—	1	1
Καδνός	—	—	1	1
Κέαμιος	—	—	1	1
Κνίδος	—	2	1	3
Μύλασσα	—	—	1	1
Μύνδος	—	—	1	1
Νῦσσα (Λυδίας)	—	—	1	1
Πλάρασσα	—	—	1	1
Πρένασσος (=Πέργη Παμφυλίας)	—	—	1	1
Πύρων (Γύρων Αἰολίδων)	—	—	1	1
Στρατονίκεια	—	—	1	1
Τάβα	—	—	2	2
Τραπεζόπολις	—	—	1	1
Τρίπολις (Φρυγίας)	—	—	2	2
ΑΣΤΥΠΑΛΑΙΑ	—	—	1	1
ΚΑΛΥΜΝΑ	—	1	1	2
ΚΩΣ	—	1	3	4
ΝΙΣΥΡΟΣ	—	—	1	1
ΡΟΔΟΣ	—	9	2	11
Ταλνυσδς Ῥόδου	—	1	—	1
ΤΗΛΟΣ	—	—	1	1
ΔΥΔΙΑ				
Αίγαι (ἴδε Κιλικίαν)				
Ἀπόλλωνος Ἱερὸν	—	—	1	1
Ἀττάλεια	—	—	1	1
Βάγις	—	—	1	1
Βλαύνδος (=Φρυγία)	—	—	1	1
Γόρδος Ἰουλία	—	—	1	1
Δάλλις	—	—	1	1
Διός Ἱερὸν	—	—	1	1
Ἐρμοκαπηλία	—	—	1	1
Θυάτειρα	—	—	2	2
Τεροκαυσάρεια	—	—	1	1
Καϊστριανοὶ	—	—	1	1
Κίδραμος	—	—	1	1
Κιλβιανοὶ οἱ ἄνω	—	—	2	2
Μαγγησία Σιπύλου	—	—	2	2
Μαιονία	—	—	1	1
Μάσταρα	—	—	1	1
Μοστηνοὶ	—	—	1	1
Νάχρασσα	—	—	1	1
Σαΐτται	—	—	1	1
Ἐις μεταφορὰν	6	635	898	1539

	Χ	Α	Μ	"Αθροισμα
Ἐκ μεταφορᾶς	6	635	898	1539
Σάρδεις	—	—	2	2
Σίλανδος	—	—	1	1
Τάβαλα	—	—	1	1
Τημένου Θύραι (Φρυγίας)	—	—	1	1
Τράλλεις	—	1	1	2
Ὑπαιπα	—	—	1	1
Ὑρκανίς	—	—	2	2
Φιλαδέλφεια	—	—	1	1
ΦΡΥΓΙΑ				
Ἀγκυρα	—	—	1	1
Αἰζανοί	—	—	2	2
Ἀκκίλαιον	—	—	1	1
Ἀκμονία	—	—	1	1
Ἀλία	—	—	1	1
Ἀμόριον	—	—	1	1
Ἀπάμεια	—	—	2	2
Ἀπτία	—	—	1	1
Ἀταία (Μυσίας)	—	—	1	1
Ἀττουδα	—	—	1	1
Βροῦζος	—	—	1	1
Γριμένου θύραι	—	—	1	1
Διονυσόπολις	—	—	1	1
Δοκίμιον	—	—	2	2
Δορύλαιον	—	—	1	1
Ἐπικητητος	—	—	1	1
Ἐύκαρπία	—	—	1	1
Ἐνύμενεια	—	—	2	2
Θεμιστώνιον	—	—	1	1
Ἵεράπολις	—	—	1	1
Κάδοι	—	—	1	1
Κιβύρα	—	—	1	1
Κιδυεσσός	—	—	1	1
Κοτιάειον	—	—	1	1
Λαοδίκεια πρὸς Λύκον	—	—	2	2
Λασιάς	—	—	1	1
Μητρόπολις	—	—	1	1
Νακόλεια	—	—	1	1
Πέλται	—	—	1	1
Πρυμνησός	—	—	1	1
Σάλα	—	—	3	3
Σεβαστὴ	—	—	1	1
Στεκτόριον	—	—	1	1
Σύναος	—	—	3	3
Τιβεριόπολις	—	—	1	1
Τραϊαγόπολις	—	—	1	1
ΛΥΚΙΑ ἐν γένει	—	1	—	1
Ἀντίφελλος	—	—	1	1
Κράγος	—	1	—	1
Κυάνη	—	—	1	1
Ἐις μεταφορὰν	6	638	955	1599

	χ	Ρ	Χ	<i>"Αθροισμα</i>
Λίμνη	6	638	955	1599
Λίμνη	—	—	1	1
Μασίκυτος	—	1	—	1
Μύρα	—	—	1	1
Ξάνθος	—	—	1	1
Όλυμπος	—	1	—	1
Πάταρα	—	—	1	1
Πίναρα	—	1	1	2
Ποδαλία	—	—	1	1
Τλῶς	—	—	1	1
Τλῶς καὶ Κράγος	—	—	1	1
Τράβαλα	—	—	1	1
Φάστηλις	—	1	2	3
Φέλλος	—	—	1	1
Χῶμα	—	—	1	1
Περικλῆς ἡγεμών	—	—	1	1
ΠΑΜΦΥΛΙΑ				
Ἄριασσός [Πισιδίας]	—	—	1	1
Ἄσπενδος	—	1	1	2
Ἀττάλεια	—	—	1	1
Ἔτεννα	—	—	1	1
Ἴουνδος [Πισιδίας]	—	—	1	1
Κάσα [Κιλικία]	—	—	1	1
Κόδρουλα [Πισιδίας]	—	—	1	1
Μάγυδος	—	—	1	1
Πέργη	—	1	1	2
Πώγλα [=Πισιδία]	—	—	2	2
Σίδη	—	1	1	2
Σύλλυον	—	—	1	1
ΠΙΣΙΔΙΑ				
Ἄδαδα	—	—	1	1
Ἄμβλαδα	—	—	1	1
Ἄνδηδα	—	—	1	1
Ἀντιόχεια	—	—	2	2
Ἀπολλωνία Μορδίαιον	—	—	1	1
Βάρις	—	—	1	1
Κονανὴ	—	—	1	1
Κρῆμνα	—	—	1	1
Λύρβη [Κιλικία]	—	—	1	1
Πεδηνηλισσός	—	—	1	1
Σαγαλασσός	—	—	2	2
Σάμδα [;;].	—	—	1	1
Σέλγη	—	—	1	1
Τερμησσός	—	—	2	2
ΛΥΚΑΟΝΙΑ				
Βάρατα	—	—	1	1
Ἴκόνιον	—	—	1	1
Παρλαῖς	—	—	1	1
Σανάτρα	—	—	1	1
Ἐις μεταφορὰν	6	645	1003	1654

	κ	ρ	χ	*Αθροισμα
ΚΙΛΙΚΙΑ				
Αδανα	6	645	1003	1654
Αιγαι			1	1
Ανάζαρβος			3	3
Ανεμούριον			1	1
Διοκαισάρεια			1	1
Ειρηνόπολις			1	1
Ιεράπολις Καστάβαλα			1	1
Καστάβαλα			1	1
Κελένδερις		1	1	2
Κολυβωσός			1	1
Κώρυκος			1	1
Μαλλός		1	—	1
Μόφος			1	1
Νάγιδος (;)		1	—	1
Σελεύκεια πρὸς τῷ Καλυκάδνῳ			2	2
Σόλοι			1	1
Σύεδρα			1	1
Ταρσός		1	5	6
Φλαβιώπολις			1	1
ΕΛΑΙΟΥΣΑ			1	1
ΣΕΒΑΣΤΗ νῆσος ἢ Ἐλαιοῦσα			1	1
ΚΥΠΡΟΣ ἐν γένει			1	1
Μάριον		1	—	1
Πάφος (τὸ Ρ =Πτολεμαίου Γ')		1	2	3
Σαλαμῖς (=Αλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου)			1	1
ΓΑΛΑΤΙΑ ἐν γένει			1	1
Αγκυρα			1	1
Πεσσινοῦς			1	1
Σεβαστὴ (;)			1	1
ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ				
Καισάρεια		1	1	2
Τύανα			1	1
ΣΥΡΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΣ				
Αντίοχος Β'		1	—	1
Δημήτριος Β'		1	—	1
ΚΟΜΜΑΓΗΝΗ				
Δολίχη			1	1
Ζεῦγμα			1	1
Σαμόσσατα			1	1
ΚΥΡΡΗΣΤΙΚΗ				
Βέρδοια			1	1
Ιερόπολις Βαμβύκη			2	2
Κύρρος			1	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ				
Χαλκὶς πρὸς Βίλω			1	1
ΣΕΛΕΥΚΙΣ ΚΑΙ ΠΙΕΡΙΑ				
Αδελφῶν Δήμων			1	1
Αντιόχεια Ορόντου			2	2
Εἰς μεταφορὰν	6	654	1050	1710

	<i>κ</i>	<i>ρ</i>	<i>χ</i>	<i>Ἄθροισμα</i>
Ἐκ μεταφορᾶς	6	654	1050	1710
Ἄντιοχεῖς πρὸς Δάφνη	—	—	1	1
Ἄπαμεια	—	—	1	1
Γάβαλα	—	—	1	1
Ἔμισα	—	—	1	1
Ἐπιφάνεια	—	—	1	1
Ἡλιόπολις	—	—	1	1
Λαοδίκεια πρὸς τῇ θαλάσσῃ	—	—	2	2
Σελεύκεια	—	—	2	2
ΤΡΑΧΩΝΙΤΙΣ				
Γάβα	—	—	1	1
Καισάρεια Πανεάς	—	—	2	2
ΦΟΙΝΙΚΗ				
Ἄραδος	—	2	1	3
Βηρυτός	—	—	1	1
Βύβλος	—	—	1	1
Σιδών	—	—	1	1
Τρίπολις	—	—	2	2
Τύρος	—	1	1	2
ΔΕΚΑΠΟΛΙΣ				
Γέρασα	—	—	1	1
ΓΑΛΙΛΑΙΑ				
Τιβεριάς	—	—	1	1
ΣΑΜΑΡΕΙΑ				
Καισάρεια	—	—	1	1
Νεάπολις	—	—	1	1
ΙΟΥΔΑΙΑ				
Ἀγριππιάς	—	—	1	1
Ἀσκαλὼν	—	—	2	2
ΑΡΑΒΙΑ				
Βόστρα	—	—	1	1
Πέτρα	—	—	1	1
Φιλιππόπολις	—	—	1	1
ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ				
Ἐδεσσα	—	—	1	1
Νίσιβις	—	—	1	1
Ῥήσανα	—	—	1	1
Σίγγαρα	—	—	1	1
ΠΑΡΘΩΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΑΡΣΑΚΙΔΑΙ				
ΣΑΣΣΑΝΙΔΑΙ	—	2	—	2
ΑΙΓΑΙΟΣ				
Πτολεμαῖοι (Γ', Θ' καὶ ΙΒ')	—	—	3	3
Φίλιππος ὁ πρεσβύτερος	—	1	—	1
Κορηνήια Σαλωνῖνα	»	—	1	1
Γαλλητηνὸς	»	—	1	1
Διοκλητιανὸς	»	—	1	1
ΚΥΡΗΝΑΪΚΗ				
Κυρήνη	1	2	1	4
Ἐνεστερίς	—	—	1	1
Πτολεμαῖς (=Πτολεμαίου Λ' ἐν Κύπρῳ)	—	—	1	1
Ἐις μεταφορὰν . . .	7	668	1090	1165

	Χ	Ρ	Χ	*Αθροισμα
'Εκ μεταφορᾶς . . .	7	668	1090	1165
ΖΕΥΓΙΤΑΝΙΑ				
‘Ιππών Διάφυτος	—	—	1	1
Καιρηδῶν	—	1	1	2
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΦΘΑΡΜΕΝΑ	—	—	3	3
<hr/>				
ΡΩΜΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ				
Acilia	—	1	—	1
Claudia	—	1	—	1
Cornelia	—	1	—	1
Hosidia	—	1	—	1
Junia	—	1	—	1
Maenia	—	1	—	1
Naevia	—	1	—	1
Plaetoria	—	2	—	2
Roscia	—	1	—	1
Thoria	—	1	—	1
Tituria	—	1	—	1
Urbinia	—	1	—	1
Volteia	—	1	—	1
Αβέβαιον= Cohen XLIII, 15	—	1	—	1
Triens χαλκοῦς	—	—	1	1
<hr/>				
ΡΩΜΑΪΚΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΑ				
Caesar	—	4	—	4
Pompeius Magnus	—	1	—	1
Brutus	—	1	—	1
Q. Cassius	—	1	—	1
Antonius	—	2	—	2
Antonius cum Cleopatra	—	1	—	1
Augustus	—	2	1	3
C. Caesar	—	1	—	1
Livia	—	—	1	1
Agrippa	—	—	1	1
Drusus	—	—	1	1
Antonia	—	—	1	1
Tiberius	1	2	1	4
Germanicus	—	—	1	1
Nero et Drusus	—	—	2	2
Caligula et Germanicus	—	1	—	1
Caligula	—	—	1	1
Claudius I	1	—	2	3
Nero	1	1	1	3
Otho	—	1	—	1
Galba	—	—	1	1
Vitellius	—	1	—	1
Vespasianus	1	2	1	4
Eἰς μεταφορὰν . . .	11	705	1111	1827

	<i>Χ</i>	<i>Ρ</i>	<i>Σ</i>	<i>Αθροισμα</i>
Ἐν μεταφορᾶς . . .	11	705	1111	1827
Domitilla	—	—	1	1
Titus	—	1	—	1
Julia Titi	—	1	—	1
Domitianus	1	2	2	5
Domitia	—	—	1	1
Nerva	—	1	—	1
Trajanus	1	6	1	8
Plotina	—	1	1	2
Matidia	—	1	—	1
Hadrianus	—	1	2	3
Sabina	—	1	—	1
Aelius Caesar	—	1	—	1
Antoninus Pius	1	1	2	4
Antoninus et M. Aurelius	—	1	—	1
Faustina senior	1	2	1	4
M. Aurelius	1	2	1	4
Faustina junior	1	1	1	3
L. Verus	1	1	1	3
Lucilla	1	1	1	3
Commodus	—	1	—	1
Crispina	—	2	—	2
Pertinax	—	1	1	2
Pescennius Niger	—	1	—	1
Clodius Albinus	—	1	1	2
Sept. Severus	—	1	1	2
Julia Domna	—	1	—	1
Caracalla	1	3	1	5
Plautilla	—	1	1	2
Geta	—	1	1	2
Macrinus	—	1	1	2
Diadumenianus	—	1	1	2
Elagabalus	—	1	1	2
Paula	—	1	2	3
J. Aquil. Severa	—	1	1	2
Julia Soaemias	—	1	1	2
Julia Maesa	—	1	1	2
Alex. Severus	—	1	1	2
Barbia Orbiana	—	1	1	2
Julia Mamaea	—	2	—	2
Maximinus I Thrax	—	1	2	3
Paulina	—	1	—	1
Maximus	—	1	2	2
Gordianus II Africanus	—	1	—	1
Balbinus	—	—	1	1
Pupienus	—	1	1	2
Gordianus III	—	1	1	2
Philippus senior	—	3	1	4
Otacilia Severa	—	1	2	3
Philippus II	—	2	1	3
Ἐις μεταφορὰν . . .	20	766	1153	1939

	Χ	Ρ	Χ	Αθροισμα
Ἐκ μεταφορᾶς	20	99L	1153	1939
Trajanus Decius	—	1	1	2
Herennia Etrusilla	—	1	1	2
Herennius Etruscus	—	1	1	2
Hostilianus	—	—	1	1
Trebonianus Gallus	—	2	1	3
Volusianus	—	1	1	2
Aemilianus	—	1	—	1
Valerianus	—	1	—	1
Mariniana	—	1	—	1
Gallienus	—	—	1	1
Salonina	Κρῆπα	—	1	1
Saloninus	»	—	1	1
Valerianus junior	»	—	1	1
Macrianus	»	—	1	1
Quietus	»	—	1	1
Postumus	»	—	2	3
Laelianus	»	—	1	1
Victorinus senior	»	—	1	1
Marius	»	—	1	1
Claudius Gothicus	»	—	1	2
Quintillus	—	—	—	1
Aurelianus	—	—	1	1
Severina	—	—	1	1
Vabalathus	—	—	1	1
Tetricus senior	—	—	1	1
Tetricus junior	—	—	1	1
Tacitus	—	—	1	1
Florianus	—	—	1	1
Probus	—	—	1	1
Carus	—	—	1	1
Numerianus	—	—	1	1
Carinus	—	—	1	1
Diocletianus	—	1	2	3
Maximianus Hercules	—	—	1	1
Carausius	—	—	1	1
Allictus	—	—	1	1
Constantius I Chlorus	—	1	2	3
Helena	—	—	1	1
Theodora	—	—	1	1
Maximianus Galerius	—	1	4	5
Cal. Valeria	—	—	1	1
Severus II	—	—	1	1
Maximinus II Daza	—	—	2	2
Maxentius	—	—	2	2
Romulus	—	—	1	1
Licinius senior	—	—	2	2
Licinius junior	—	—	1	1
Valens	—	1	—	1
Constantinus I	—	—	5	5
Εἰς μεταφορὰν	20	782	1210	2012

	<i>Χ</i>	<i>Ρ</i>	<i>Χ</i>	<i>"Αθροισμα</i>
Ἐκ μεταφορᾶς	20	782	1210	2012
Fausta	—	—	2	2
Crispus	—	—	2	2
Delmatius	—	—	1	1
Hannibalianus	—	—	1	1
Constantinus II	—	—	2	2
Constans II	—	—	1	1
Constantius II	—	1	3	4
Decentius	—	—	2	2
Constantius Gallus	—	—	1	1
Julianus II	1	—	1	2
Helena	—	—	1	1
Jovianus	—	—	2	2
Valentinianus I	1	—	1	2
Vetranio	—	—	1	1
Magnentius	—	—	1	1
Valens	1	—	2	3
Gratianus	1	1	—	2
Valentinianus II	1	—	3	4
Theodosius A	1	1	3	5
Flaccilla	—	—	1	1
Magnus Maximus	1	1	—	2
Flav. Victor	—	1	—	1
Eugenius	—	1	—	1
Honorius	1	1	—	2
Constantinus III	—	1	—	1
Valentinianus III	1	2	—	3
Majorianus	1	—	—	1
Livius Severus	1	—	—	1
Anthemius	1	—	—	1
Arcadius	—	—	2	2
Ἐφθαμμένον τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀρχαδίου	—	—	1	1
BYZANTINA				
Anastasius	—	—	1	1
Μολυβδόβουλον	—	—	1	1
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΕΩΤΕΡΑ (τὰ 3 ἐκ τῶν 128 εἶναι νικέλινα)				
νικέλινα)	1	31	128	160
ΝΕΩΤΕΡΙΚΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΡΑΤΩΝ	—	53	71	124
Ἐν σλφ	33	876	1445	2354

ΕΚΛΟΓΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ
ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΛΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΥ

ΓΑΛΛΙΑ. *Ναρβωνῖτις. Καβαλλιών.*

- 1 (10). **Λ** 15.—Κεφαλὴ Ῥώμης ἢ Ἀθηνᾶς μετὰ κράνους ἔχοντος παραγναθίδας πρὸς δεξ. Πρὸς αὐτῆς COL. ὅπισθεν δὲ...
”Οπ. ΣΑΒΕ δεξ. Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος (;) πρὸς δεξ. ἐν στεφάνῳ μύρτου. — Πίναξ IX, 1.

ΙΤΑΛΙΑ.

Σαυνῖτις.

Αἰσεργία.

- 2 (27). **Λ** 20.—VOLCANOM ἀρ. Κεφαλὴ νεανικὴ Ἡφαίστου μετὰ πύλου κωνικοῦ καὶ στεφάνου, πρὸς ἀρ. Οπ. [ΑΙΣ]ΕΡΝΙΝΟ ἐν τῷ ἔξέργῳ. Ζεὺς ἐφ' ἄρματος ἐκσφενδονίζων κεραυνόν, πρὸς δ. — Πίναξ IX, 2.

Καμπανία.

Αλλιφα.

- 3 (32). **Ρ** 11, γραμμ. 0,65.—Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος πρὸς δ. Πρὸς αὐτῆς δελφίς.
”Οπ. [ΑΛΛΙ]ΒΑΝΟΝ ἄνω. Σκύλλα πρὸς δ. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ IX, 3.

Κύμη.

- 4 (38). **Ρ** 22, γρ. 6,95.—Κεφαλὴ γυναικὸς μετὰ διαδήματος, πρὸς δ. Οπ. ΜΟΙΑΜΝΚ κάτω. ”Οστρακον μυὸς θαλασσίου, οὗ ἄνω σπέρμα κριθῆς. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ IX, 4.

Νεάπολις.

- 5 (39). **Ρ** 20, γρ. 7,00.—Κεφαλὴ γυναικεία μετὰ διαδήματος, ἐνώπιον καὶ περιδεραίου, πρὸς δεξ. ”Οπισθεν αὐτῆς ἀστράγαλος, κάτω δὲ ὄνυμα ἀρχοντος δυσανάγνωστον.
”Οπ. [Ν]ΕΟΠΟΛΙΤΩΝ ἐν τῷ ἔξέργῳ. Ἀνθρωπόμορφος ταῦρος

βαδίζων πρὸς δεξ. καὶ στεφανούμενος ὑπὸ Νίκης ἵπταμένης ἀνωθεν αὐτοῦ. Κάτω τοῦ ταύρου Κ. — Πίναξ IX, 5.

Noukeraia' Alphatégra.

6(43). **Ρ** 20, γρ. 6,40.—[ΝΑΕΚΔΙΝΑΝ ΔΙΔΗΝΑΝ ΔΑ-8]
Κεφαλὴ ἄρρητη ἀγένειος μετὰ κέρατος κριοῦ, πρὸς ἄρ. Ἐν κύκλῳ λεπτῶν σφαιριδίων.

”Οπ. Διόσκουρος γυμνὸς μετὰ δόρατος ἐν τῇ ἄρ. ἴσταμενος πρὸς ἄρ. καὶ κρατῶν τῇ δεξ. ἵππον ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ.—Πίναξ IX, 7.

Syesssa' Aouqouýka.

7(45). **Ρ** 22, γρ. 6,90.—Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, πρὸς δ.
”Οπισθεν αὐτῆς πτέρυνξ πτηνοῦ.

”Οπ. SVESANO ἐν τῷ ἔξεργῳ. Διόσκουρος ἔφιππος πρὸς ἄρ. ὁδηγῶν καὶ δεύτερον ἵππον.—Πίναξ IX, 8.

Phiostelīa.

8(49). **Ρ** 20, γρ. 7,20.—Κεφαλὴ Ἡρας κατενώπιον μετὰ κόμης λυτῆς καὶ περιδεραίου.

”Οπ. ΦΙΣΤΛΥΣ Ταῦρος ἀνθρωποκέφαλος πρὸς ἄρ. βαδίζων.—Πίναξ IX, 9.

Aπουλīa.

Matéola.

9(56). **Α** 14.—Κεφαλὴ Αθηνᾶς πρὸς δεξ., ἥς ἀνω ●. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

”Οπ. ΜΑΤ Ἡρακλῆς στηριζόμενος τῷ ὁπαλῷ ἐπὶ τῆς Αγελάστου πέτρας (Φαρνέσιος) πρὸς δ. Κύκλ. σφαιριδ. — Πίναξ IX, 13.

Kalaþrīa

Táras.

10(72). **Ρ** 21, γρ. 7,90.—Ἴππεὺς πρὸς ἄρ. γυμνὸς ἀποβαίνων τοῦ ἵππου, κρατῶν τῇ δεξιᾷ τοὺς χαλινούς, ἐν δὲ τῇ ἄρ. δόρυ καὶ μακρὰν στρογγύλην ἀσπίδα. Κάτω τοῦ ἵππου Γ.

”Οπ. Ο Τάρας ἐπὶ δελφῖνος νηχομένου πρὸς ἄρ., ἔχων ἐν τῇ δ. μικρὸν δελφῖνα, τῇ δ' ἄρ. στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ δελφῖνος. Ἐν

τῷ πεδίῳ κάτω τοῦ δελφῖνος Α, οὗ κατωτέρῳ [Τ]ΑΡΑΣ. — Πίναξ IX, 11.

Λευκανία.

**Ηράκλεια.*

11 (80). **Ρ** 20, γρ. 6,15.—**ΗΗΡΑΚΛΕΙΩΝ**[Ν] Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς, πρὸς δ. μετὰ τριλόφου περικεφαλαίας, ἦν κοσμεῖ γρύψ.

”Οπ. Ἡρακλῆς γυμνὸς καὶ ἀγένειος, ἴσταμενος πρὸς ἄρ. ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ ἀγγεῖον, ἐξ οὗ σπένδει ἐπὶ βωμοῦ εὑρισκομένου πρὸς αὐτοῦ, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ φέρων ὁπάλον καὶ λεοντῆν. Ἐν τῷ πεδίῳ ὅπισθεν τοῦ Ἡρακλέους κεραυνός. — Πίναξ IX, 10.

12 (83). **Χ** 14.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς κατενώπιον μετὰ τριλόφου κράνους καὶ ἐνωτίων, φέρουσα ἐπὶ τοῦ ἄρ. ὕμου τὴν ἀσπίδα.

”Οπ. **ΗΗΡΑ—ΚΛΕΙΩΝ** Τρόπαιον. — Πίναξ IX, 15.

Μεταπόντιον.

13 (89). **Ρ** 20, γρ. 7,13.—Κεφαλὴ πωγωνοφόρος τοῦ ἥρωος Λευκίππου μετὰ κράνους Κορινθιακοῦ, ἃς ὅπισθεν σύμβολόν τι.

”Οπ. **ΜΕΤΑ** δεξ. Στάχυς οὗ ἀριστερὰ ὁπάλον καὶ **ΜΙ** σμικροῖς γράμμασι. — Πίναξ IX, 14.

Σύβαρις.

14 (93). **Ρ** 30, γρ. 7,75.—Ταῦρος ἴσταμενος ἄρ. ἐπὶ γραμμῆς ἔξεργου καὶ στρέφων τὴν κεφαλὴν πρὸς δεξ. Ἐν τῷ ἔξεργῳ **ΝΜ**. Τὸ δόλον ἐν κύκλῳ ἐκ ταινίας ἀποτελουμένης ὑπὸ κυματίων καὶ σφαιριδίων.

”Οπ. Ὁ αὐτὸς τύπος ἔγκοιλος. — Πίναξ IX, 12.

15 (94). **Ρ** 13, γρ. 1,20.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς μετὰ κράνους ἐλαιοστεφοῦς, πρὸς δεξ.

”Οπ. **ΣΥΒΑ** ἐν τῷ ἔξεργῳ. Ταῦρος ἴσταμενος δεξιὰ καὶ στρεφόμενος. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ IX, 16.

**Υέλη.*

16 (97). **Ρ** 22, γρ. 7,71.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς ἄρ., ἡς τὸ κράνος κοσμεῖ γρὺψ καὶ στέφανος ἐλαίας.

"Οπ. [ΝΕ]Λ—ΗΤ—ΕΩ—Ν Λέων σπαράσσων ἔλαφον πρὸς δεξ. καταρριφθεῖσαν. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ IX, 17.

17 (98). **Ρ** 22, γρ. 7,42.— Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ. ἡς τὸ κράνος κοσμεῖ γρῦψ. Ἐν τῷ πεδίῳ ὅπισθεν μὲν τῆς κεφαλῆς Θ, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν αὐτῆς δύο μικροὶ δελφῖνες.

"Οπ. Λέων βαδίζων πρὸς δεξ., οὗ ἄνω μὲν Φ κάτω δὲ Ρ καὶ ἐν τῷ ἔξεργῳ ΥΕΛΗΤΩΝ. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ γραμμῆς. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ IX, 18.

Bρεττία.

Bρέττιοι.

18 (100). **Ρ** 20, γρ. 5,02.— Κεφαλὴ Θέτιδος πρὸς δεξ. μετὰ στεφάνης, καλύπτρας καὶ σκήπτρου. "Οπισθεν αὐτῆς Κ (;). Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. Ποσειδῶν ἡ Ζεὺς γυμνὸς ἵσταμενος πρὸς ἀρ., ἀναπαύων τὴν δεξιὰν ἐπὶ τοῦ μηροῦ τοῦ ἐπὶ ἐστεμένου βωμίσκου τεθειμένου δεξιοῦ αὐτοῦ ποδός, τὴν δ' ἀρ. στηρίζων ἐπὶ σκήπτρου. Πρὸ αὐτοῦ ἵσταται ἀετὸς κρατῶν στέφανον. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. — Πίναξ IX, 19.

Κρότων.

19 (106). **Ρ** 20, γρ. 7,85.— Ἄετὸς μετὰ κλειστῶν πτερύγων, ἵσταμενος πρὸς δεξ. καὶ στρεφόμενος ἐπὶ δυσερημηνεύτου ἀντικειμένου (βαθμίδων ναοῦ ἡ μεγάλης κλειδὸς ναοῦ (;)). Πρὸ αὐτοῦ βουκράνιον.

"Οπ. ΦΡΟ δεξ. ἐκ τῶν κάτω. Τρίπονς, οὗ ἀριστερὰ φύλλον δάφνης. — Πίναξ IX, 20.

Λοκροί.

20 (109). **Ρ** 22, γρ. 7,73.— Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφής, πρὸς δεξ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. ΛΟ—Κ—Ρ—Ω—Ν Ἄετὸς σπαράσσων ὅφιν. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. — Πίναξ IX, 23.

Τέρινα.

21 (121). **Ρ** 21, γρ. 7,76.— **ΤΕΡ—ΙΝΑΙΟΝ** Κεφαλὴ τῆς νύμφης Τε-

ρίνης ἔχούσης κομιψῶς ἀναδεδεμένην τὴν κόμην, φέρουσα διάδημα, ἐνώτιον καὶ περιδέραιον. Ὅπισθεν αὐτῆς Π.

Ὅπ. **ΛΟΙΑΝΙΠΕΤ** ἐκ δεξιῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς πρὸς ἄρ. Νίκη καθημένη ἐπὶ βάθρου πρὸς ἄρ., ἔχουσα κηρύκειον ἐν τῇ δεξ. τὴν δ' ἀριστερὰν στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ βάθρου, ἐφ' οὗ Π. — Πίναξ IX, 25.

22 (122). **Ρ** 20, γρ. 7,73. — **ΤΕΡΙΝ—ΑΙΟΝ** Ὁμοία κεφαλὴ ἀλλ' ἔχουσα τὴν κόμην χαμηλότερον ἀναδεδεμένην. Ὅπισθεν αὐτῆς Π.

Ὅπ. Νίκη καθημένη πρὸς ἄρ. ἐπὶ βάθρου, ἐφ' οὗ στηρίζει τὴν ἀριστεράν, ἐνῷ τὴν δεξ. στηρίζει ἐπὶ κηρυκείου. — Πίναξ IX, 22.

ΣΙΚΕΛΙΑ.

Ἀκράγας.

23 (128). **Ρ** 25, γρ. 16,92. — **ΑΚΡΑΣ** ἄνω δεξ. **ΑΝΤΟΣ** ἀριστ. Ἀετὸς ἴσταμενος μετὰ κλειστῶν πτερύγων ἐπὶ κιονοκράνου.

Ὅπ. Πάγουρος ἐν πεδίῳ ἔγκοιλφ. — Πίναξ IX, 24.

Γέλα.

24 (132). **Ρ** 25, γρ. 17,40. — Ηνίοχος ὁ δῆμος ἡρέμα τέθριππον πρὸς δεξ., οὗ ἄνω ἵπταται μικρὰ Νίκη στέφουσα τοὺς ἵππους. Κύκλος σφαιριδίων.

Ὅπ. **ΕΛΑΣ** ἄνω. Προτομὴ ταύρου ἀνθρωποκεφάλου ἐν γόνασι πρὸς δεξ. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ IX, 21.

Zάγκλη.

25 (138). **Ρ** 24, γρ. 5,91. — **ΔΑΝΚΛΕ** κάτω. Δελφῖς ἐν δρεπάνῳ. Τὸ δόλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Ὅπ. Τετράγωνον ἔγκοιλον ἀβαθὲς σχηματίζον σταυρὸν ἐπὶ χιαστοῦ σχήματος τεθειμένον. Ἐν τῷ κέντρῳ αὐτοῦ κήμη. — Πίναξ IX, 26.

Ηράκλεια Μινώα.

26 (139). **Ρ** 25, γρ. 16,94. — Κεφαλὴ νύμφης ἐστεμμένη διὰ φύλλων στάχυων, φέρουσα δὲ ἐνώτια καὶ περιδέραιον. Πέριξ αὐτῆς τέσσαρες δελφῖνες. Κύκλος σφαιριδίων.

Ὀπ. Καρχηδονικὴ ἐπιγραφὴ Ἀκρωτήριον τοῦ Ἡρακλέους ἐν τῷ ἔξεργῳ. Τέθριππον ἐλαυνόμενον ταχέως ὑπὸ ἡνιόχου πρὸς δ., οὐ ὑπεράνω ἵπταται μικρὰ Νίκη στεφανοῦσα τὸν ἡνιόχον. Κύκλος σφαιριδίων. — Πίναξ X, 1.

Ἴμερα.

27 (142). **Ρ** 22, γρ. 5,85. — Ἀλέκτωρ πρὸς ἀριστ. Ἐν κύκλῳ παχέων σφαιριδίων.

Ὀπ. Τετράγωνον ἔγκοιλον, ἐπίπεδον, διῃρημένον εἰς δώκτῳ τριγωνικὰ μέρη ὡς πτέρυγας ἀνεμομύλου, ὃν τὰ τέσσαρα ἔγκοιλα, τὰ δὲ λοιπὰ πλήρη, πλαισιούμενα πάντα ὑπὸ καθέτων γραμμῶν. — Πίναξ X, 2.

Κατάνη.

28 (147). **Ρ** 18, γρ. 3,85. — ΑΜΕΝΑΝΟ ἄνω. Κεφαλὴ νεαρὰ κερασφόρος καὶ τεταυιωμένη τοῦ ποταμοῦ Ἀμενανοῦ, περιβαλλομένη ὑπὸ τριῶν ποταμίων ἱχθύων. Κάτω αὐτῆς ἡ ὑπογραφὴ τοῦ σφραγιδογλύφου **ΕΥΑΙ**.

Ὀπ. Τέθριππον πρὸς δεξ. ἐλαυνόμενον ὑπὸ ἡνιόχου, ὃν στεφανεῖ Νίκη ἵπταμένη πρὸς ἀρ. — Πίναξ X, 3.

Λεοντῖνοι.

29 (154). **Ρ** 36, γρ. 17,25 — Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, πρὸς δεξ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Ὀπ. **ΛΕΟ—Ν—Τ—Ι—ΝΟ—Ν** πέριξ κεφαλῆς λέοντος χαίνοντος πρὸς δεξ., ἥς ἐπίσης πέριξ τέσσαρες κόκκοι κριθῆς. — Πίναξ X, 5.

Μεσσήνη.

30 (161). **Α** 24. — ΠΕΛΩΡΙΑΣ ὅπισθεν κεφαλῆς τῆς νύμφης Πελωριάδος εἰκονιζομένης μετὰ στεφάνου χλόης, ἐνωτίου καὶ περιδεραίου. Πρὸς αὐτῆς δύο δελφῖνες ἀντιμέτωποι. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Ὀπ. **ΜΕΣΣΑΝΙΩΝ** δεξ. Ὁ ἥρως Φεραίμων γυμνός, μετὰ κράνους, ἀσπίδος, δόρατος καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος καταπιπτούσης χλαμύδος, ἐφορμῶν καὶ μαχόμενος πρὸς ἀρ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. — Πίναξ X, 6.

Náξos.

31 (163). **Ρ** 18, γρ. 3,65.—Κεφαλὴ Διονύσου πωγωνοφόρος καὶ κισσοστεφής, πρὸς δεξ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. Ν—ΑΧΙ—ΟΝ πέροιξ Σειληνοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἔδαφους ἐπὶ δέρματος, πίνοντος δὲ ἐν κύλικι. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. — Πίναξ X, 4.

Σέγεστα.

32 (167). **Ρ** 22, γρ. 8,52.—ΣΕΓΕΣΤ—Α—ΙΙΒ πέροιξ κεφαλῆς τῆς Σεγέστης πρὸς δεξ. ἔχοντος τὴν κόμην κομψῶς ἀναδεδεμένην, φερούσης δὲ ἐνώτια καὶ περιδέραιον.

"Οπ. Κύων ἴσταμενος πρὸς δεξ. Κύκλος σφαιριδίου. — Πίναξ X, 7.

Συράκουσαι.

33 (171). **ΙΕ** 16, γρ. 3,22.—Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς πρὸς ἄρ., ἵς ὅπισθεν κεφαλὴ ἵππου πρὸς δ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. ΣΥΡΑΚ—ΟΣΙΩΝ Τρίποντος. — Πίναξ X, 10.

34 (172). **Ρ** 26, γρ. 17,16.—Τέθριππον μετὰ ἥνιοχου ἡψέμα ὀδηγοῦντος αὐτὸς πρὸς δεξ. Ἀνω ἵππαται Νίκη στεφανοῦσα τοὺς ἵππους. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. ΣΥΡ—ΑΚ—ΟΣ—I—Ο—Λ Κεφαλὴ γυναικεία ἀρχαικῆς τεχνοτροπίας περικυκλουμένη ὑπὸ τεσσάρων δελφίνων. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ X, 8.

35 (175). **Ρ** 24, γρ. 9,45.—ΣΥΡΑΚΟΣΙΩΝ πρὸς κεφαλῆς Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ. φερούσης κράνος κορινθιακόν.

"Οπ. Πήγασος ἴππαμενος πρὸς ἄρ. — Πίναξ X, 9.

ΣΑΡΜΑΤΙΑ.

Tύρα.

36 (197). **Α** 24.—ΑΥΤ Κ Μ ΑΥΡ ΣΕΥ—ΗΡΟΣ ΑΝΤΩΝ—I Κεφαλὴ Καρακάλλα δαφνοστεφῆς καὶ πωγωνοφόρος πρὸς δεξ.

"Οπ. ΤΥΡΑ—ΝΩΝ Κυβέλη καθημένη ἐπὶ θρόνου μεγάλου μετὰ τριγωνικοῦ ἀετώματος πρὸς ἄρ. μεταξὺ δύο λεόντων, ἔχουσα ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ φιάλην τὴν δ' ἀριστερὰν στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ τυμπάνου. Ἐν τῷ ἔξέργῳ Δ. — Πίναξ X, 11.

ΒΟΣΠΟΡΟΣ.

Ἄχαια (ίδε Στράβωνος 11, 495).

37 (198). **Α 20.** — Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφῆς πρὸς δ. Ἐν κύκλῳ σφ.

Οπ. **ΑΧΑΙΑ—ΙΤΩΝ** Ἀρτεμις ἰσταμένη ἀρ. μετὰ ποδήρους ἔξωσμένου χιτῶνος. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρει πόλον, ἐπ' ὥμου φαρέτραν, ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ βέλος, ἐνῷ διὰ τῆς ἀριστερᾶς κρατεῖ πτυχὴν τοῦ χιτῶνος αὐτῆς. — Πίναξ X, 12.

Σημ. Μή γνωρίσας ἄλλοτε τὸ νόμισμα τοῦτο ἔξ αὐτοφίας, ἀλλ' ἔξ ἀπλῆς χειρογράφου περιγραφῆς τοῦ κ. F. Imhoof-Blumer, ὅστις ἀπέδιδεν αὐτὸν τῇ πόλει τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου. ὑπέλαβον ὅτι δυνατὸν νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν Ἀχαίαν τῆς Κρήτης (Ἐφημ. Ἀρχ. 1889, 197-199). Νῦν ὅμως βλέπω ὅτι τὸ χρῶμα τοῦ μετάλλου καὶ ἡ τεχνοτροπία αὐτοῦ εἶναι πράγματι πανόμοια πρὸς τὰ τῶν γνωστῶν νομισμάτων τοῦ Κιμ. Βοσπόρου. Η Ἀχαία αὐτῇ εἶναι νέα πόλις ἐν τῇ νομισματικῇ ἐκ τούτου καὶ μόνου τοῦ νομίσματος γνωστή.

ΜΟΙΣΙΑ Η ΚΑΤΩ.

Μαρκιανόπολις.

38 (203). **Α 21.** — **ΑΝΤΙΚΗ ΑΝΡ—ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ** Κεφαλὴ Ἐλαγαβάλου ἀγένειος πρὸς δεξ.

Οπ. **ΜΑΡΚΙΑΝΟΠΟΛΙΣ** Νέμεσις ἰσταμένη πρὸς ἀριστ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. ζυγὸν καὶ ἐν τῇ ἀρ. πῆχυν. — Πίναξ X, 13.

Νικόπολις.

39 (204). **Α 26.** — **ΑΝ. Κ. Λ. ΣΕΠ.—ΣΕΒΗΡΟΣ Π.** Προτομὴ Σ. Σεβήρου δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ., μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος.

Οπ. **ΝΠΑ ΟΟΝ ΤΕΡΤΥΛΛΟΝ ΝΙΚΟΠΟΛΙ ΠΡΟΣ Ι** Τύχη ἰσταμένη ἀρ., ἔχουσα φιάλην ἐν τῇ δεξ. καὶ κέρας ἐν τῇ ἀρ. — Πίναξ X, 14.

Τόμοι.

40 (205). **Α 27.** — **ΜΑΡΙΟΝΛΙΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ** πέριξ ἄνω, **ΚΑΙΣΑΡ** κάτω. Προτομαὶ ἀντιμέτωποι Φιλίππου τοῦ νεωτέρου ἀνευ στεφάνου, μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δεξ. καὶ Σαράπιδος πρὸς ἀρ.

Οπ. **ΜΗΤΡΟΠ—ΠΟΝΤΟΝ ΤΟΜΕΩΣ** Δημήτηρ μετὰ διπλοῦ χιτῶνος, ἔξωσμένη, ἰσταμένη πρὸς ἀρ., ἔχουσα ἐν τῇ ἀνυψου-

μένη πρὸς τὰ ἐμπρὸς δεξ. στάχυς, τὴν δ' ἀρ. στηρίζουσα ἐπὶ μακρᾶς λαμπάδος. — Πίναξ X, 15.

ΘΡΑΚΗ.

'Αγχίαλος.

41 (208). **Α** 30.—**ΑΝΤ Π ΣΕΠ—ΓΕΤΑΣ** Προτομὴ Γέτα ἀγένειος καὶ δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ., μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος.

"Οπ. ΟΝΛ—ΠΙΑΝΩΝ ΑΓΧΙΑ—ΛΕΩΝ Πύλη πόλεως μετὰ δύο πύργων. *"Ανω αὐτῆς Δ.* — Πίναξ X, 16.

Aἶνος.

42 (210). **Ρ** 26, γρ. 14,89. — Κεφαλὴ Ἐρμοῦ κατενώπιον.

"Οπ. ΑΙΝΙΟΝ ἀνω. Τράγος βαδίζων πρὸς δ. Πρὸς αὐτοῦ ὁυτόν. Πεδίον τετράγωνον ἔγκοιλον. — Πίναξ X, 17.

43 (211). **Ρ** 13, γρ. 2,34.—*Ομοίως,* ἀλλὰ πρὸ τοῦ τράγου κόκκος κριθῆς καὶ Τ ἦ σταφυλή. — Πίναξ X, 18.

Απολλωνία.

44 (1365). **Ρ** 15, γρ. 3,24.—*"Αγκυρα,* ἡς ἀριστερὰ μὲν ἀστακός, δεξιὰ δὲ Α.

"Οπ. Γοργόνειον ἀρχαῖον. — Πίναξ X, 20.

45 (1366). **Ρ** 15, γρ. 3,26.—*Ομοίως* ἀλλὰ τὸ μὲν Α ἀρ., ὁ δὲ ἀστακὸς δεξιά. — Πίναξ X, 21.

46 (1367). **Ρ** 14, γρ. 3,26.—*Ομοιον* ἀλλὰ τὸ γοργόνειον νεωτέρας τεχνοτροπίας. — Πίναξ X, 22.

47 (1368). **Ρ** 11, γρ. 1,25.—Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς κατενώπιον.

"Οπ. "Αγκυρα, ἡς ἀρ. μὲν Α, δεξ. δὲ ἀστακός. — Πίναξ X, 23.

Αὐγοῦστα Τραϊανή.

48 (213). **Α** 31.—**ΑΝΤ Μ ΑΥΡΗ—ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ** Κεφαλὴ Ἐλαγάβάλου δαφνοστεφῆς καὶ ἀγένειος, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΑΝΓΟΝCΤΗC—ΤΡΑΙΑΝΗC Κυβέλη καθημένη ἐπὶ θρόνου πρὸς ἀρ. μεταξὺ δύο λεόντων. — Πίναξ X, 24.

Bvξάντιον.

49 (218). **Α** 20. — Προτομὴ Ἀρτέμιδος, πρὸς δεξ., ἔχουσα τὴν κόμην κομφῶς ἀναδεδεμένην. Ὁπισθεν αὐτῆς ἡμισέληνος. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Ὅπ. ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ ἄνω ἀστέρος ἐν ἡμισελήνῳ. Τὸ δὲ λόγον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. — Πίναξ XI, 5.

Δικαία.

50 (220). **Ρ** 10, γρ. 0,80 — ΔΙ—ΚΑ—Ι πέριξ ἀλέκτορος πρὸς δεξ.

Ὅπ. Κτείς (ὅστρακον) ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ. — Πίναξ X, 19.

Πέρινθος.

51 (230). **Α** 25. — Προτομὴ Δήμητρος μετὰ πέπλου καὶ στεφάνης πρὸς δεξ. κρατοῦσα τῇ ἀρ. πρὸ τοῦ προσώπου στάχυς καὶ μήκωνα. Κύκλος σφαιριδίων.

Ὅπ. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ὅπισθεν ἐκ τῶν κάτω. Ἀρτεμίς ἐν βραχεῖ χιτῶνι σπεύδουσα πρὸς δεξ. καὶ κρατοῦσα εἰς ἑκατέραν χεῖρα ἀνὰ μίαν βραχεῖαν λαμπάδα. Κύκλος σφαιριφ. — Πίναξ XI, 1.

Φιλιππόπολις.

52 (232). **Α** 20. — ΑΝ Κ ΑΙ ΑΔΡΙ—ΑΝΤΩΝΙΝ Προτομὴ² Λντωνίνου τοῦ Εύσεβοῦς δαφνοστεφής, πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΦΙΛΙΠΠΟ—ΠΟΛΕΙΤΩΝ Τύχη ισταμένη ἀρ. μετὰ φιάλης καὶ κέρατος. — Πίναξ XI, 2.

ΘΡΑΚΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.

Ανσιμάχεια (;) (ἴδε Ἡράκλειαν Θεσσαλίας).

53 (237). **Ρ** 11, γρ. 0,76. — Κεφαλὴ χαίνουσα λέοντος πρὸς ἀρ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Ὅπ. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ. — Πίναξ XI, 31.

Σηλυμβρία.

54 (241). **Ρ** 14, γρ. 2,09. — Κεφαλὴ ἀρχαῖκὴ Ἡρακλέους ἐν λεοντῇ καὶ πωγωνοφόρος, πρὸς δεξ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Ὅπ. Ἀλέκτωρ ιστάμενος πρὸς δεξ. καὶ κρατῶν εἰς τὸ δάμφιος τροφήν τινα. Τὸ δὲ λόγον περιβάλλεται ὑπὸ τετραγωνικοῦ πλαι-

σίου ἐκ σφαιριδίων, εῦρηται δὲ ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ.
— Πίναξ IX, 3.

"Ιμβρος νῆσος (τῶν Ἀθηναίων κληρούχων).

55 (252). **Α** 10.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξῖ.

"Οπ. ΑΘΕΝΑΙ ἀρ. Ἐρμῆς Ἰμβραμος γυμνός, σφηνοπάγων, ἰστάμενος δεξ. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ XI, 8.

Θάσος νῆσος.

56 (258). **Ρ** 6, γρ. 0.26.—Κεφαλὴ νύμφης ἐχούσης τὴν κόμην ἀναδεδεμένην εἰς κρωβύλον, πρὸς ἄρ.

"Οπ. ΘΑ κάτω δελφῖνος πρὸς ἄρ. Τὸ δλον ἐν πεδίῳ ἐγκοίλῳ.
— Πίναξ XI, 4.

ΙΛΛΥΡΙΑ.

'Απολλωνία.

57 (268). **Ρ** 20/25, γρ. 11.27.—Βοῦς θηλάζουσα μόσχον πρὸς δεξ.

*"Οπ. Ο ἀστερισμὸς Βότρυς-Πελειάδες ἐν πλαισίῳ τετραγώνῳ
νπὸ δύο παραλλήλων γραμμῶν σχηματιζομένῳ, οὗ πέριξ
ΑΠ ΟΛ, δόπαλον καὶ τόξον.* — Πίναξ XI, 6.

Δυρράχιον.

58 (275). **Ρ** 24, γρ. 10.72.—Ομοίως τῷ προηγουμένῳ.

*"Οπ. Ομοιος τύπος τῷ προηγουμένῳ, ἔχων δμως πέριξ Δ—Υ—Ρ
καὶ δόπαλον.* — Πίναξ XI, 7.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

'Αβεβαίον ἀπονομῆς.

59 (293). **Ρ** 17, γρ. 2.71.—Βοῦς γονατίζων πρὸς δεξ. ἐπὶ γραμμῆς
ἐξέργου ἐκ σφαιριδίων καὶ στρέφων τὴν κεφαλὴν πρὸς ἀριστ.
Τὸ δλον ἐν κύκλῳ παχέων σφαιριδίων.

"Οπ. Τετράγωνον ἐγκοιλον εἰς τέσσαρα διηρημένον. — Πίναξ XI, 9.

Αμφίπολις.

60 (297). **Ρ** 17, γρ. 3.54.—Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς κατενώπιον. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. ΑΜΦ—ΙΠΟ—ΛΙΤ—ΕΩΝ ἐπὶ πλαισίου τετραγώνου περι-

κλείοντος λαμπάδα. Τὸ ὅλον ἐν πεδίῳ τετραγώνῳ ἔγκοιλῳ.—
Πίναξ XI, 10.

Bέροια.

- 61 (301). **Α** 27, γρ. 0,89.—**ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ** δεξ. ἐκ τῶν ἄνω. Κεφαλὴ ἀγένειος Ἀλεξάνδρου ἐν λεοντῇ πρὸς δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.
”Οπ. **KOINON—ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΔΙC ΝΕΩΚΟ** πέριξ δύο ναῶν ἔξαστύλων καὶ ἀντιμετώπων, ὃν κάτω **ΒΕΡΟΙΕΝΩ**. — Πίναξ XI, 14.

Hīōn.

- 62 (307). **Ρ** 9, γρ. 2,65.—Χὴν βαδίζουσα πρὸς δεξ. καὶ στρέφουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὄπίσω.
”Οπ. Τετράγωνον ἔγκοιλον εἰς τέσσαρα χιαστὶ διηρημένον. —
Πίναξ XI, 11.

Ἀδαῖος τύραννος.

- 63 (310). **Α** 21.—Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ.
”Οπ. Τρίπους ἐπὶ γραμμῆς, οὗ δεξιὰ μὲν **ΑΔΑΙΟΥ**, ἀρ. δὲ καὶ **Σ**. — Πίναξ XI, 13.

Κασσάνδρεια.

- 64 (319). **Α** 20.—**Μ AVR AN—COMODVS** Προτομὴ αὐτοῦ ἀγένειος καὶ δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ. μετὰ θώρακος καὶ ἑφαπτίδος.
”Οπ. **COL IVLI AV—G CASS** Κεφαλὴ Ἀμμωνος πρὸς δεξ. —
Πίναξ XI, 12.

Mένδη.

- 65 (322). **Ρ** 16, γρ. 2,65.—”Ονος ἵθυφαλικὸς ὁγκανίζων, πρὸς δεξ.
”Οπ. Πέντε τριγωνικὰ ἔγκοιλα διαφόρων μεγεθῶν τετραγωνικῶς περὶ τὸ αὐτὸν κέντρον διατεθειμένα. — Πίναξ XI, 15.

Νεάπολις.

- 66 (323). **Ρ** 19, γρ. 9,50.—Γοργόνειον ἀρχαϊκὸν κατενώπιον.
”Οπ. Τετράγωνον ἔγκοιλον εἰς τέσσαρα διηρημένον δι' ἔγκοιλων, ποδῶν σχήματος γάμμα, πρὸς ἀρ. — Πίναξ XI, 16.

- 67 (325). **Α** 12.—Γοργόνειον νεώτερον κατενώπιον.

”Οπ. **ΝΕΟ** ἄνω κεφαλῆς Ἀφροδίτης φερούσης περιδέραιον καὶ

διάδημα, ἔχούσης δὲ τὴν κόμην ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς ἀναδεδεμένην. Ὅπισθεν αὐτῆς ἀκρίς. — Πίναξ XI, 17.

68 (326). **Α** 10. — Ὄμοιος.

Ὅπ. Ὄμοιος (;) ἄνω ἐπιγραφῆς. Ἡ κεφαλὴ φαίνεται πτερωτὴ ἔνεκεν ἵσως φθορᾶς τῆς μήτρας. — Πίναξ XI, 18.

'Ορθαγόρεια.

69 (328). **Α** 25, γρ. 9,90.— Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος πρὸς δεξ. μετ' ἐνωτίου, φαρέτρας καὶ περιδεραίου. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Ὅπ. ΟΡΘΑΓΟ δεξ. ΡΕΩΝ ἀρ. Κράνος μετὰ παραγναθίδων κατενώπιον. Υπ' αὐτὸν ΗΤ. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιρ. — Πίναξ XI, 21.

Πύδνα.

70 (337). **Α** 16. — Κεφαλὴ Ἀφροδίτης (;) μυρτοστεφῆς μετ' ἐνωτίου καὶ περιδεραίου πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΠΥΔΝ—ΑΙΩ[Ν] Γλαῦξ ἴσταμένη πρὸς δ. — Πίναξ XI, 19.

Τερψίνη.

71 (341). **Α** 15, γρ. 2,40. — Τ—Ε Οἰνοχόη πρὸς ἀριστ. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Ὅπ. Τετράγωνον ἔγκοιλον εἰς τέσσαρα διηρημένον. — Πίναξ XI, 20.

Φίλιπποι.

72 (343). **Α** 16, γρ. 3,21. — Κεφαλὴ ἀγένειος Ἡρακλέους ἐν λεοντῇ πρὸς δεξ.

Ὅπ. ΦΙΛΙΠΠΩΝ ἀρ. Τρίπους τετανιωμένος ἐπὶ γραμμῆς ἔξέργασιν, οὗ ἄνω μὲν ηλάδος δάφνης, δεξ. δὲ λαμπάς. — Πίναξ XI, 22.

Χαλκιδική.

73 (347). **Α** 15, γρ. 2,31. — Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ. Πρὸς αὐτῆς Π. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

Ὅπ. Χ—Α—Λ | ΚΙΔ | ΕΩΝ ἄνω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ λύρας ἐπταχόδουν ἐν τετραγώνῳ ἔγκοιλῳ. — Πίναξ XI, 23.

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.

Φίλιππος Β'.

74 (353). **Α** 17, γρ. 8,60.— Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς, πρὸς δ.

"Οπ. "Αρμα ὑπὸ ἡνιόχου δδηγούμενον, πρὸς δεξ. 'Υπ' αὐτὸ τρίαινα. 'Ἐν τῷ ἔξεργῳ ΦΙΛΙΠΠΟΥ. — Πίναξ XI, 24.

75 (354). Χ 18, γρ. 8,60.—"Ομοιον, ἀλλὰ μετὰ κανθάρου ὑπὸ τὸ ἄρμα. — Πίναξ XI, 25.

'Αλέξανδρος Γ'.

76 (360). Χ 19, γρ. 8,66.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ. Τὸ κράνος κοσμεῖται ὑπὸ ὄφεως.

"Οπ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ δεξ. Νίκη ἴσταμένη ἀρ. ἔχουσα στέφανον ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ ἵκριον τροπαίου ἐν τῇ ἀρ. 'Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. Μ (;) καὶ κάτω Η. — Πίναξ XI, 26.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ.

Aἰγαῖνες.

77 (382). Ρ 17, γρ. 2,60.—Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφῆς πρὸς ἀρ.

"Οπ. ΑΙΝΙΑΝ—ΩΝ "Ἡρως μετὰ χλαμύδος καὶ παραζωνίου, ἀμυνόμενος πρὸς ἀρ. διὰ τῆς ἐν τῇ ἀρ. αὐτοῦ μικρᾶς ἀσπίδος ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ ἐγείρων ἀκόντιον πρὸς βολήν. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ XI, 27.

78 (381). Ρ 25, γρ. 7,28.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς Παρθένου πυὸς δεξ. 'Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. ΑΙΝΙΑΝΩΝ ἀρ. ἐκ τῶν κάτω, ΝΙΚΑΡΧΟΣ δεξ. ἐκ τῶν ἄνω. "Ἡρως μετὰ χλαμύδος καὶ παραζωνίου, καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς αὐτοῦ ἐρειδομένων δύο δορατίων, τείνων σφενδόνην ἵνα δι' αὐτῆς βάλῃ πρὸς δεξ. 'Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. ἀστήρ καὶ Ἰσιακὸν κόσμημα. Πεδίον ἔγκοιλον. (Νόμισμα δὶς κοπέν.) — Πίναξ XI, 28.

"Ατραξ.

79 (384). Α 21.—Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ. (όμοία τῇ τῶν χρυσῶν στατήρων Φιλίππου Β'), ἥσ διπισθεν +

"Οπ. ΑΤΡΑ—ΓΙ—Ω Ἰππεὺς πρὸς δεξ. ἐγείρων τὴν δεξιάν. — Πίναξ XI, 29.

Δημητριάς.

80 (386). **Ρ** 16, γρ. 2,04.—Προτομὴ Ἀρτέμιδος, πρὸς δεξ., μετὰ φαρέτρας ἐπ' ὄμου.

"Οπ. ΔΗΜΗ ἄνω, ΤΡΙΕΩΝ κάτω. Πρῷρα πρὸς δεξ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. Σ. Πεδίον ἔγκοιλον.—Πίναξ XI, 30.

Ἡράκλεια Τραχινία.

81 (387). **Α** 15.—Κεφαλὴ λέοντος πρὸς ἀρ.

"Οπ. Στέφανος, ἐν ᾗ ΗΡΑ καὶ ὁόπαλον (;). Πεδίον ἔγκοιλον.—Πίναξ XI, 32.

Κιέριον.

82 (388). **Α** 20.—Κεφαλὴ νεανίου ἀγένειος καὶ δαφνοστεφῆς πρὸς δ.

"Οπ. ΚΙΕΡΙΕΙΩΝ Ζεὺς γυμνὸς βαίνων πρὸς δεξ. καὶ ἀκοντίζων τῇ δεξ. τὸν κεφαυνόν. Ἐν τῷ πεδίῳ πρὸς αὐτοῦ νύμφῃ ἀστραγαλίζουσα ἐν γόνασιν.—Πίναξ XII, 1.

Λάρισα.

83 (394). **Ρ** 11/15, γρ. 1,44.—Ἴππεὺς μετὰ κανοίας καὶ δύο δοράτων ἐπὶ ἵππου βαδίζοντος πρὸς ἀρ. Κάτω τοῦ ἵππου Ι—Я. Τὸ δόλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. ΛΑΡΙΣ.. πρὸς νύμφης ἦ θεᾶς καθημένης ἐπὶ θρόνου, πρὸς δεξ. ἀνατεινούσης τὴν δεξιάν, ἐν δὲ τῇ ἀρ. κρατούσης στέφανον. Πεδίον τετράγωνον ἔγκοιλον.—Πίναξ XII, 2.

Μητρόπολις.

84 (405). **Α** 14.—Κεφαλὴ ἀγένειος πρὸς δεξ.

"Οπ. Μ—ΗΤΡΟ ἄνω περιστερᾶς ἵππαιμένης πρὸς δεξ., κρατούσης δὲ στέφανον ἦ δόμον ἐν τῷ ὁάμφει αντῆς. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.—Πίναξ XII, 3.

Οἰταῖοι.

85 (407). **Ρ** 14, γρ. 2,25.—Κεφαλὴ λέοντος δάκνοντος ἐπιδορατίδα, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΟΙΤΑ δεξ., ΩΝ ἀρ. ἐκ τῶν ἄνω. Ἡρακλῆς γυμνὸς καὶ ἀγένειος, ἴσταμενος κατενώπιον, φέρων δὲ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀρ. βραχίονος μέγα ὁόπαλον.—Πίν. XII, 5.

"Ορθη.

86 (409). **Α** 15.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς, πρὸς δεξῖ.

"Οπ. ΟΡΘΙΕΩΝ κάτω βράχου, ἐξ οὗ ἀναπηδᾶ προτομὴ ἵππου.

'Ἐπὶ τοῦ βράχου δύο δένδρα. Τὸ ὅλον ἐν στεφάνῳ. — Πίναξ XII, 6.

Πελλίννα.

87 (411). **Α** 17.—*Ἴππεὺς μετὰ παυσίας καὶ χλαμύδος ἐπὶ ἵππου τρέχοντος πρὸς δεξῖ.*

Οπ. ΠΕΛΛΙΝΝΑΙ δεξῖ. ἐκ τῶν ἄνω, ΝΝΑΙΕ ἀρ. ἐκ τῶν κάτω. Θεά τις ἡ νύμφη φέρουσα διπλοῦν χιτῶνα καὶ πέπλον, ἴσταμένη πρὸς δεξῖ. καὶ κρατοῦσα δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν κιβωτίδιον. — Πίναξ XII, 7.

Σκοτοῦσα.

88 (412). **Ρ** 13, γρ. 1,31.—*Κεφαλὴ πωγωνοφόρος Ἡρακλέους ἐν λεοντῷ, πρὸς δεξῖ.*

"Οπ. Σ—ΚΟ κάτω προτομῆς ἵππου βοσκομένου πρὸς δεξῖ. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ XII, 4.

Τρίκαιη.

89 (413). **Ρ** 17, γρ. 2,52.—*"Ἡρως Θεσσαλὸς γυμνὸς φέρων μόνον χλαμύδα ἀπὸ τῶν ὄμων ἡνεμωμένην καὶ παυσίαν κρεμαμένην ὅπισθεν τῆς κεφαλῆς, συλλαμβάνων δὲ ἀπὸ τῶν κεράτων ταῦρον ἐν προτομῇ εἰκονιζόμενον. Πέριξ κύκλος σφαιριδίων.*

"Οπ. ΗΟΙΑ—ΚΚ—ΙΨΤ πέριξ προτομῆς ἵππου καλπάζοντος πρὸς δεξῖ. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ XII, 9.

Φαρκαδών.

90 (417). **Ρ** 13/17, γρ. 3,07. *Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξῖ.*

"Οπ. Φ—ΑΡ πρὸς κεφαλῆς ἵππου πρὸς δεξῖ. Ἐν τετραγώνῳ ἔγκοιλῳ. — Πίναξ XII, 10.

Φεραί.

91 (420). **Α** 15/17.—*Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος πρὸς δεξῖ.*

"Οπ. ΦΕΡΑΙΟΝ πρὸς κεφαλῆς λέοντος πρὸς δέ. ἔχοντος τὴν γλῶσσαν κρεμαμένην. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ XII, 11.

ΗΠΕΙΡΟΣ.

'Αθαυᾶνες.

92 (534). Η 17.—Κεφαλή Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, ποδὸς δεξ.

⁹Οπ. ΑΘΑ ἄνω, ΜΑΝ ἀρ. Κεφαλὴ βιός μετὰ τοῦ τραχήλου,
πρὸς ἀρ. Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. ἀστήρ. Πεδίον ἔγκοιλον.—Πί-
ναξ XII, 27.

'Αυβραχία.

93 (432). **Α** 17, γρ. 3,46. — Κεφαλὴ θεᾶς δαφνοστεφῆς μετὰ καλύπτρας, ποδὸς ἀρ.

⁷Οπ. Α - Μ Ὁβελίσκος ἵερὸς τεταινιωμένος. Τὸ ὅλον ἐν στε-
φάνῳ δάφνης. — Πίναξ XII, 13.

94 (434). Α 19. — Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφής, ποδὸς δεξ.

"Οπ. Α - Μ
Β - Ρ Ομοίως. — Πίναξ XII, 12.

Βούθομτόν-

95 (436). Η 14.—Κεφαλὴ Ἀφροδίτης μετὰ πόλου, πρὸς δεξ.

⁹Οπ. Β — Δάξ. Τὸ δλον ἐν στεφάνῳ ἔλαιας.—Πίναξ XII, 14.

96 (437). Χ 24.—P. DASTIDIUS L. CORNELLIVS Κεφαλὴ Διὸς δα-
φνοστεφῆς, πρὸς δεξ.

Δαιάστιον.

97 (439). **Α** 22, γο. 13,15.—Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς ποὸς δ.

⁹Οπ. Τρίπονς, οὐ κάτω [Δ]ΑΜΑΞ, δεξ. ΤΙΝ, ἀρ. ΩΝ. (Βαρβαρότεχνον). — Πίναξ XII, 16.

Φοινίκη.

98 (445). Η 22.—Κεφαλὴ σφηνοπώγων καὶ μετὰ ταινίας πρὸς δεξ.

(Ζεύς;) Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

[”]ΟΠ. ΦΟΝΙ—ΚΑΙΕΩΝ Κεραυνός. Τὸ ὅλον ἐν στεφάνῳ δάφνης.
— Πίναξ XII, 17.

Κέρκυρα.

99 (448). **Ρ** 22, γρ. 11,10. — Δάμαλις θηλάζουσα μόσχον, ίσταμένη πρὸς δεξ. καὶ στρεφομένη πρὸς τὸν μόσχον. Ἐνω αὐτῆς | καὶ πρῷρα νηός.

”Οπ. Πλαισιον τετράγωνον εἰς δύο παραλληλόγραμμα διηρημένον, ἐν οἷς ὁ ἀστερισμὸς Βότρυς-Πελειάδες. Πέριξ τοῦ πλαισίου **Κ—Ο—Ρ** καὶ πηδάλιον. — Πίναξ XII, 18.

100 (459). **Ρ** 19, γρ. 4,54. — Κεφαλὴ ἀγένειος Διονύσου κισσοστεφὴς καὶ μετὰ ταινίας περὶ τὸ μέτωπον, πρὸς δεξ.

”Οπ. **Ρ** καὶ τὸ μονογράφημα **ΠΥΡΘ** κάτωθεν Πηγάσου ἵπταμένου πρὸς δεξ. — Πίναξ XII, 19.

101 (487). **Α** 26. — **Α Κ Λ ΣΕΠ Σ—ΕΒΗΡΟΣ ΠΕ** Κεφαλὴ δαφνοστεφὴς **Σ.** Σεβήρου πρὸς δεξ.

”Οπ. **ΚΟΡ—Κ—Υ—ΡΑΙΩΝ** Πήγασος ἵπταμενος πρὸς δεξ. — Πίναξ XII, 20.

ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ.*Αλυζία.*

102 (495). **Ρ** 23, γρ. 8,59. — Πήγασος ἵπταμενος πρὸς δεξ., οὗ κάτωθεν **Α**.

”Οπ. **ΑΛΥΣΙΑΙΩΝ** πρὸς κεφαλῆς Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ. μετὰ ηράνους κορινθιουργοῦν. ”Οπισθεν αὐτῆς σύμβολον δυσδιάκριτον (κλάδος;). — Πίναξ XII, 21.

Αρακτόριον.

103 (498). **Ρ** 21, γρ. 8,16. — Πήγασος ἵπταμενος πρὸς ἄρ. Κάτω αὐτοῦ **Α/**.

”Οπ. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς ἄρ., ἡς ὅπισθεν **Δ/** καὶ ὁμφαλός. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ XII, 22.

104 (499). **Ρ** 12, γρ. 1,44. — Προτομὴ Πηγάσου πρὸς ἄρ. Κάτω αὐτῆς μονογράφημα ὡς τὸ ἀνωτέρω.

”Οπ. Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφὴς πρὸς ἄρ. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ XII, 23.

'Αστακός.

105 (504). **Α** 22, γρ. 8,30.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ. Κάτω αὐτῆς
Α—Σ. Ὁπισθεν ἀστακός.

”Οπ. Πήγασος ἵπταμενος πρὸς δεξ. — Πίναξ XII, 25.

Θύρρειον.

106 (505). **Α** 23, γρ. 8,46.—Θ—Υ Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς ἄρ., ἡς ὅπι-
σθεν ἀσπὶς Βοιωτική.

”Οπ. Πήγασος ἵπταμενος ἄρ., οὗ κάτω ΘΥ. — Πίναξ XII, 26.

Οἰνιάδαι (;

107 (508). **Α** 13, γρ. 1,80. Κεφαλὴ ἀνθρωπόμορφος τοῦ Ἀχελώου
ταύρου, πρὸς δεξ.

”Οπ. Φ ἐν τετραγώνῳ ἔγκοιλῳ. — Πίναξ XII, 24.

ΑΙΤΩΛΙΑ.

Λυσιμάχεια.

108 (536). **Α** 16, γρ. 1,51.—Κεφαλὴ Ἀφροδίτης (;) ἔχουσα τὴν κό-
μην ἀναδεδεμένην διὰ διπλῆς ταινίας, φέρουσα δὲ ἐνώτια καὶ
περιδέραιον, πρὸς δεξ.

”Οπ. Πήγασος, οὗ κάτω ΛΥ. — Πίναξ XII, 28.

ΔΟΚΡΙΣ.

'Οποῦς.

109 (540). **Α** 25, γρ. 11,60.—Κεφαλὴ Κόρης χλόη ἐστεμμένης, μετὰ
ἐνωτίου καὶ περιδεραίου, πρὸς ἄρ.

”Οπ. ΟΠΟΝΤΙΩΝ ἄρ. Αἴας ὁ Λοκρὸς μετὰ κράνους, ἀσπίδος
καὶ ξίφους δρμῶν πρὸς δεξ. Ἐν τῷ κοίλῳ τῆς ἀσπίδος γρὺψ
καὶ ἀνθέμιον. Μεταξὺ τῶν ποδῶν Λ. — Πίναξ XII, 30.

110 (546). **Α** 10, γρ. 0,75.—ΟΠ δεξ., ΟΝ ἄρ. Ἀμφορεὺς μετ' ἀνα-
γλύφων γραμμῶν κατὰ τὰ ἄνω ἡμίση τῆς κοιλίας αὐτοῦ, μετὰ
δύο δὲ φύλλων κισσοῦ παρὰ τὰ ὤτα.

”Οπ. Λ—Ο Ἀστὴρ ὀκτὼ ἀκτίνων. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πί-
ναξ XII, 29.

Σκάρφεια.

111 (554). **Λ** 20.—Κεφαλὴ Διός δαφνοστεφής, πρὸς δεξ.

"Οπ. [Σ]ΚΑΡΦΕ δεξ. Θεὰ ἵσταμένη ἀρ. κοατοῦσα ἐν τῇ δεξιᾷ στέφανον, τὴν δ' ἀρ. στηρίζουσα ἐπὶ τῆς ὁσφίος. Ἐν τῷ πεδίῳ ὑστερόσημον, ἐν ᾧ δελφίς.—Πίναξ XII, 31.

ΦΩΚΙΣ.

112 (557). **Λ** 22.—ΦΩ—ΚΕ—ΩΝ Τρεῖς κεφαλαὶ βοῶν ἐστεμμέναι διὰ ταινιῶν καὶ σχηματίζουσαι ἐν Υ.

"Οπ. Τ ἐν στεφάνῳ δάφνης.—Πίναξ XIII, 1.

Ἐλάτεια.

113 (565). **Λ** 18.—Κεφαλὴ πωγωνοφόρος, πρὸς δεξ.

"Οπ. [Ε]ΛΑΤΕ ἀρ. Ἀθηνᾶ μαχομένη πρὸς δεξ. Πρὸς αὐτῆς τρίποντας. Ὑστερόσημον τετράγωνον, ἐν ᾧ Ε.—Πίναξ XIII, 2

ΒΟΙΩΤΙΑ.

114 (570). **Ρ** 25, γρ. 11,75.—Ἄσπις Βοιωτική.

"Οπ. ΒΟ—ΙΩ Ἀμφορεύς, οὗ ἄνω σταφυλή.—Πίναξ XIII, 3.

Θῆραι.

115 (606). **Λ** 18.—ΘΗΒ—ΑΙΩΝ Κεφαλὴ Ἡρακλέους δαφνοστεφής καὶ πωγωνοφόρος, πρὸς ἀρ.

"Οπ. ΕΠΙ ΑΡΧΙΠ—ΕΜΠΤΙΔΟ—Υ Ῥόπαλον καὶ θύρσος.—Πίναξ XIII, 5.

Ἀλίαρτος.

116 (607). **Ρ** 14, γρ. 2,36.—Ἄσπις Βοιωτική.

"Οπ. Α—ϙ Ἀμφορεύς. Τὸ δλον ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ.—Πίναξ XIII, 4.

Ισμήνη.

117 (615). **Ρ** 8, γρ. 0,26.—Ἄσπις Βοιωτική.

"Οπ. Η—Ι Σταφυλή.—Πίναξ XIII, 6.

Κορώνεια.

118 (616). **Ρ** 12, γρ. 0,86.—Ἄσπις Βοιωτική.

"Οπ. Κ—Ο Γοργόνειον. Πεδίον ἔγκοιλον.—Πίναξ XIII, 7.

Kῶπαι.

119 (617). **Ρ** 11, γρ. 0,86. — Ἀσπὶς Βοιωτική.

"Οπ. ΚΩΠΑ—ΙΩΝ Πρόσθιον ταύρου κυρίσσοντος, πρὸς δεξ. Πεδίον ἔγκοιλον. — Πίναξ XIII, 8.

Λεβάδεια.

120 (618) **Ρ** 11, γρ. 2,45. — Λ παρ' ἀσπίδα Βοιωτικήν.

"Οπ. Λ ἐν κύκλῳ σχηματίζοντι τὸ κέντρον τετραγώνου ἔγκοιλου εἰς πολλὰ τρίγωνα μέρη διηρημένου. — Πίναξ XIII, 10.

Πλαταιαί.

121 (626). **Χ** 23. — Ἀσπὶς Βοιωτική.

"Οπ. ΓΛΑ ἐν πεδίῳ ἔγκοιλῳ. — Πίναξ XIII, 9.

Táναγρα.

122 (630). **Χ** 15. — ΔΡΟ—ΥCOC Κεφαλὴ Δρούσου ἀστεφίής, πρὸς δ.

"Οπ. Τ—Α Κλάδος φοίνικος. — Πίναξ XIII, 11.

Φαραί.

123 (631). **Ρ** 11, γρ. 0,75. — Ἀσπὶς Βοιωτική.

"Οπ. Φ—Α Κρατήρ. Πεδίον ἔγκοιλον, — Πίναξ XIII, 12.

ΑΤΤΙΚΗ.*Ἀθῆναι.*

124 (641). **Ρ** 24, γρ. 16,76. Κεφαλὴ ἀρχαῖη Ἀθηνᾶς δεξ.

"Οπ. [Α]ΘΕ δεξ. Γλαῦξ ἵσταμένη δεξ. "Οπισθεν αὐτῆς θαλλὸς ἔλαιας. Τὸ δλον ἐν τετραγώνῳ ἔγκοιλῳ. — Πίναξ XIII, 14

125 (648). **Ρ** 15, γρ. 7,90. — Ομοίως, ἀλλὰ τῆς Περικλείου ἐποχῆς. — Πίναξ XIII, 13.

126 (685). **Ρ** 16, γρ. 3,25. — Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ. (Ἐποχὴ τῶν Διαδόχων).

"Οπ. Α—[Θ] Ε Γλαῦξ ἵσταμένη πρὸς δεξ. μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων. Πρὸς αὐτῆς ἀμφορεύς. — Πίναξ XIII, 15.

127 (686). **Α** 13, γρ. 2.74.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς, ἵς τὸ κράνος κοσμεῖ
ἔλιξ, πρὸς δεξ.

"Οπ. ^Α
_{Ε—Θ} Δύο γλαῦκες ἴσταμεναι κατενώπιον μετὰ κλειστῶν
πτερύγων.—Πίναξ XIII, 16.

128 (690). **Α** 21, γρ. 4,10.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς Παρθένου, πρὸς δεξ.
Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. **Α—ΘΕ** | **ΗΡΑ** | **ΑΡΙ—ΣΤΟ** | **ΠΟΛΥ** Γλαῦξ ἐπὶ ἀμφορέως,
ἔφ' οὗ **Α**. Ἀριστερὰ ἐν τῷ πεδίῳ ὁπαλον καὶ τόξον. Τὸ δλον
ἐν στεφάνῳ ἔλαιας.—Πίναξ XIII, 17.

129 (708). **Α** 20.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς, δεξ.

"Οπ. ^{Α—Ε}
_Θ Ζεὺς γυμνὸς βαδίζων πρὸς δεξ. καὶ ἀκοντίζων τῇ
δεξιᾷ κεραυνόν. Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. ἀστήρ ἐν μέσῳ δύο μη-
νίσκων.—Πίναξ XIII, 18.

130 (743). **Α** 21.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ. ἔχούσης αἰγίδα περὶ
τὸ στῆθος.

"Οπ. ^{Α—Ε}
_Θ Ο Θησεὺς πρὸς δεξ. συλλαμβάνων τῇ ἀρ. τὸν Μινώ-
ταυρον ἐκ τοῦ ἑτέρου τῶν κεράτων καὶ παίων αὐτὸν ὁπαλῷ.
—Πίναξ XIII, 20.

131 (744). **Α** 19.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ.

"Οπ. **ΑΘΗΝ—ΑΙΩΝ** Ο Θησεὺς ἢ ὁ ἑτερος τῶν Τυραννοκτόνων
μαχόμενος πρὸς ἀρ.—Πίναξ XIII, 21.

132 (755). **Α** 17.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ.

"Οπ. ^Α
_{ΘΕ} ^{Ανὴρ ἐνδεδυμένος (Σόλων;)} καθήμενος ἐπὶ βρά-
_{ΝΑΙ} ^{χου} πρὸς δεξ. καὶ στηρίζων τὴν ἀρ. ἐπὶ κιονί-
_{ΩΝ} ^{σκου (ἄξονος;)}. Πίναξ XIII, 19.

'Ωρωπός.

133 (760). **Α** 20.—Κεφαλὴ θεᾶς μετὰ πόλου καὶ ἐνωτίων, πρὸς δεξ.

"Οπ. **Ω[ΡΩ]**—**ΠΙΩΝ** Δελφὶς πέριξ τριάντας (;).—Πίναξ XIII, 23.

Σαλαμίς.

134 (761). **Α 16.** — Κεφαλὴ Κόρης ἐστεμένης διὰ σταχύων, πρὸς δ. "Οπ. ΣΑ—ΛΑ Ἀσπὶς Βοιωτική.— Πίναξ XIII, 22.

ΜΕΓΑΡΙΣ.

Αἰγάλεων.

135 (771). **Α 17.** — Λ ΣΕΠΤ ΓΕΤΑΣ Προτομὴ Γέτα, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΑΙΓΑΟΣΟ—[ΕΝΙΤΩΝ] Οἰκοδόμημα κυκλοτερὲς ὑπὸ κιόνων περιβαλλόμενον, ἐν ᾧ φύεται δένδρον. Τὸ ὅλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.— Πίναξ XIII, 25.

Αἴγινα.

136 (781). **Ρ 23,** γρ. 12,04.— Χελώνη χερσαία. (Άριστης τεχνοτροπίας).

"Οπ. Γραμμαὶ σχηματίζουσαι ΧΙ ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ.— Πίναξ XIII, 24.

137 (795). **Α 19.** Λ ΣΕΠΤΙ—ΓΕΤΑΣ ΚΑΙ Προτομὴ αὐτοῦ ἀστεφῆς, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΑΙΓΕΙ—Ν—ΗΤΩΝ Νίκη βαδίζουσα πρὸς δ., ἔχουσα στέφανον ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ κλάδον φοίνικος ἐν τῇ ἀριστ. — Πίναξ XIII, 26.

138 (796). **Α 23.** — [ΙΟΝΛΙΑΔΟ]—ΜΗΑ ΣΕΒΑ Προτομὴ Ιουλίας Δόμνας, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΑΙ—[ΓΕΙ—ΝΗ] πέροιξ καὶ ΝΩΤ κάτω. Ο λιμὴν τῆς νίγουν, ἐν ᾧ πλοῖον. Εἰς τὸ βάθος στοὰ ἔξι κιόνων καὶ πύλη μετὰ κλίμακος. Ο λιμὴν σχηματίζεται ὑπὸ δύο ήμικυκλικῶν βραχιόνων.— Πίναξ XIII, 27.

ΚΟΡΙΝΘΙΑ.

Κόρωνθος.

139 (922). **Ρ 13/16,** γρ. 2,75.— Πήγασος ἀρχαῖκὸς ἵπταμενος κεχαλινωμένος πρὸς δεξ. Κάτω αὐτοῦ ζ.

"Οπ. Κεφαλὴ ἀρχαῖκὴ Ἀφροδίτης ἔχουσα ἀναδεδεμένην ταινίᾳ τὴν μακρὰν αὐτῆς κόμην, περὶ δὲ τὸν τράχηλον φέρουσα περιδέραιον. Τετράγωνον ἐγκοίλον.— Πίναξ XIII, 28.

140 (923). **Ρ** 11, γρ. 1,40. — Προτομὴ διμοίου Πηγάσου πρὸς δ. καὶ τὸ αὐτὸ ο.

"Οπ. Ομοίως τῷ προηγουμένῳ. — Πίναξ XIII, 29.

141 (929). **Ρ** 21, γρ. 8,54. — Πήγασος ἵπταμενος ἀρ., οὗ κάτω ο.

"Οπ. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς μετὰ κράνους κορινθιακοῦ πρὸς ἀρ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. Γ, δεξ. περιστερὰ ἵπταμένη πρὸς ἀριστ. ἐν στεφάνῳ. — Πίναξ XIII, 30.

142 (930). **Ρ** 22, γρ. 8,44. — Ομοίως.

"Οπ. Ομοία κεφαλὴ πρὸς ἀριστ., ἀλλ' ἔχουσα τὸ κράνος δάφνη ἐστεμένον. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. καὶ κάτω Α—Ρ, δεξιὰ ἀετὸς ἵπταμενος πρὸς ἀρ. μετὰ κλειστῶν πτερύγων, στρέφων δὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς δεξ. — Πίναξ XIII, 32.

143 (931). **Ρ** 22, γρ. 8,65. — Ομοίως.

"Οπ. Ομοίως τῷ προηγουμένῳ, ἀλλ' ἐν τῷ πεδίῳ μόνον δεξ. κέρας, ἐν φύδι δύο στάχυνες. — Πίναξ XIII, 31.

144 (949). **Α** 24.— **M. NOVIO. BASSO—M. AN. HIPPARC** Κεφαλὴ Αὐγούστου γυμνῆ, πρὸς δεξ.

"Οπ. **HIVIR—CORIN** Κεφαλὴ Ιουλίου Καίσαρος δαφνοστεφής, πρὸς δεξ. — Πίναξ XIV, 2.

145 (958). **Α** 22.— Κεφαλὴ Ποσειδῶνος πρὸς δεξ.

"Οπ. Ο Βελλεροφόντης ἐπὶ τοῦ Πηγάσου πρὸς δεξ. Κάτω αὐτοῦ Θ—ο. — Πίναξ XIV, 1.

A X A I A.

Aἰγιρα.

✓ 146 (961). **Α** 14.— **ΑΙΓΙΡΑΤΑΝ** πέριξ προτομῆς αἰγός, πρὸς δεξ.

"Οπ. **ΠΡΟ** **ΟΥ** ἐν στεφάνῳ. — Πίναξ XIV, 3.

Boῦρα.

✓ 147 (962). **Α** 23.— **ΛΟΥ ΣΕΠ[ΤΙΜΙΟ]Ν ΓΕΤΑΝ**. Προτομὴ δαφνοστεφής μετὰ θώρακος πρὸς δεξ.

"Οπ. **ΒΟΥΡ—ΑΕΩΝ** Ἀσκληπιὸς ἵπταμενος κατὰ μέτωπον. — Πίναξ XIV, 4.

Πάτραι.

148 (989). **Α 26.**—[ΙΜΡ] ΣΟΜΜΟΔΟ—ΑΝΤΟ ΑΝΓ Προτομὴ δαφνοστεφῆς Κομμόδου πρὸς δεξ. μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος.
”Οπ. [COL] ΑΑ—PATR Ποσειδῶν στηρίζων τὸν δεξιὸν πόδα ἐπὶ πέτρας, πρὸς ἀρ.—Πίναξ XIV, 7.

Πελλήνη.

✓ 149 (997). **Α 25.**—Λ ΣΕΠ Σ—[ΕΒΗΡΟΣ ΠΕΡ] Κεφαλὴ Σ. Σεβήρου δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ.
”Οπ. ΠΕΛΛΗ—ΝΕΩΝ Διόνυσος ἀγένειος γυμνὸς ἰστάμενος πρὸς ἀρ., ἔχων ἐν τῇ δεξ. κάνθαρον ἀνεστραμμένον, τὴν δ' ἀρ. στηρίζων ἐπὶ θύρσου τεταινιωμένου.—Πίναξ XIV, 8, ὅπισθεν.

*ΣΙΚΥΩΝΙΑ.**Σικυών.*

150 (998). **Ρ 23,** γρ. 11,51.—Χίμαιρα ἰσταμένη ἀρ. ”Ανω αὐτῆς στέφανος, κάτω δὲ ΣΕ.
”Οπ. Περιστερὰ ἰσταμένη πρὸς δεξ., ἦς ὅπισθεν Α. Τὸ δλον ἐν στεφάνῳ ἐλαίας.—Πίναξ XIV, 9.

Τενέα.

151 (1012). **Α 24.**—ΙΟΝ ΔΩΜ[ΝΑ] ΣΕΒΑΤΗ Προτομὴ Ιουλ. Δόμνας, πρὸς δεξ.
”Οπ. Τ—ΕΝΕΑ—ΤΩΝ Διόνυσος ἀγένειος ἐν βραχεῖ χιτῶνι ἰστάμενος ἀρ., ἔχων ἐν μὲν τῇ δεξ. κάνθαρον ἀνεστραμμένον, τὴν δ' ἀρ. στηρίζων ἐπὶ θύρσου τεταινιωμένου.—Πίναξ XIV, 12, ὅπισθεν.

ΗΛΙΣ.

152 (977). **Ρ 17/14,** γρ. 2,80. Κεφαλὴ ἀετοῦ πρὸς δεξ., ἦς κατωτέρω ΡΟ.
”Οπ. Φ—Α Κεραυνὸς πτερωτός. Τὸ δλον ἐν στεφάνῳ.—Πίναξ XIV, 5.

153 (975). **Ρ 27,** γρ. 11,40.—Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ.
”Οπ. Φ—Α Ἀετὸς ἰστάμενος πρὸς δεξ. Πρὸς αὐτοῦ μέγας ὅφις

ἀνορθούμενος κατὰ τοῦ ἀετοῦ καὶ Η. Ἀριστ. κεραυνός; —
Πίναξ XIV, 6.

Ιθάκη.

✓ 154 (1020). **Α** 16. — Κεφαλὴ Ὁδυσσέως μετὰ πύλου πρὸς δεξ. Ὅπι-
σθεν ΙΘΑ.

”Οπ. Κεραυνός ἐν στεφάνῳ κοτίνου. — Πίναξ XIV, 10.

Ζάκυνθος.

✓ 155 (1022). **Α** 17, γρ. 3,82. — Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς, πρὸς δ.
”Οπ. Ι—Α Τρίπονς. Τὸ ὄλον ἐν στεφάνῳ δάφνης. — Πί-
ναξ XIV, 11.

ΛΑΚΩΝΙΚΗ.

Λᾶς.

✓ 156 (1048). **Α** 23. — **Μ ΑΥΡ ΑΝ—ΤΩΝΙΝΟΣ** Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς
macalla.) Ἐλαγαβάλου (;) πρὸς δεξ.

”Οπ. ΛΑ—ΩΝ Τύχη ἴσταμένη ἀρ. μετὰ φιάλης καὶ κέρατος.
Πρὸς αὐτῆς βωμός. — Πίναξ XIV, 13, ὅπισθεν.

ΑΡΓΟΛΙΣ.

Ἄργος.

157 (1065). **Α** 25. — [ΑΥΤ] ΚΑΙ ΣΕΒΗΡ—ΟΣ ΣΕΒΑ Προτομὴ δαφνο-
στεφῆς Σ. Σεβήρου πρὸς δεξ.

”Οπ. ΑΡΓ—Ε—ΙΩΝ Νέμεσις ἴσταμένη κατενώπιον, βλέπουσα
δὲ πρὸς δεξ., ἔχουσα ἐν μὲν τῇ ἀρ. τροχόν, ἐν δὲ τῇ δεξ. δυσ-
διάκριτόν τι. — Πίναξ XIV, 14, ὅπισθεν.

Ἐρμιόνη.

✓ 158 (1071). **Α** 16, γρ. 2,76. — Κεφαλὴ Δήμητρος στάχυσιν ἐστεμμένη,
μετ' ἐνωτίων καὶ περιδεραίου, πρὸς ἀρ.

”Οπ. **Φ** ἐν στεφάνῳ σταχύων. — Πίναξ XIV, 19.

Τροιζήν.

✓ 159 (1090). **Α** 9, γρ. 0,58. — Κεφαλὴ νεανικὴ μετὰ μακρᾶς κόμης, περὶ
ἥν ταινία, πρὸς ἀρ.

”Οπ. **ΟΨΤ** ἀρ. ἐκ τῶν κάτω. Τρίαινα. — Πίναξ XIV, 17.

- ✓ 160 (1091). **Α 17.** — Κεφαλὴ Ποσειδῶνος πρὸς ἄρ.

"Οπ. ΤΡΟ δεξ. "Αρτεμις ἐν βραχεῖ χιτῶνι καθημένη ἐπὶ βράχου πρὸς ἄρ., τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ τόξου, ἐπὶ δὲ τῶν ὕμων ἔχουσα φαρέτραν. — Πίναξ XIV, 20.

- 161 (1093). **Α 24.** — ΙΟΥ ΔΟΜ—ΝΑΝ ΣΕΒ Προτομὴ αὐτῆς πρὸς δ.

"Οπ. ΤΡΟΙ | ΙΗ—ΝΙΩΝ Διόνυσος ἀγένειος ἐν βραχεῖ χιτῶνι καὶ ὑποδήμασιν, ἰστάμενος πρὸς ἄρ., ἔχων ἐν τῇ δεξ. κάνθαρον, τὴν δ' ἄρ. στηρίζων ἐπὶ θύρου. Πρὸς αὐτοῦ ὀκλάζει πάνθηρ. — Πίναξ XIV, 18.

ΑΡΚΑΔΙΑ.

**Ηραία.*

- ✓ 162 (1114). **Ρ 11,** γρ. 0,75. — Κεφαλὴ θεᾶς μετ' ἐνωτίου καὶ περιδεραίου, ἔχουσα τὴν κόμην εἰς τὴν κερυφὴν ἀναδεδεμένην.

"Οπ. Η ἐπὶ τόξου. Δεξιὰ ΗΡΑ, ἄρ. ΘΕ. — Πίναξ XIV, 16.

- ✓ 163 (1117). **Α 15/14.** — Η αὐτὴ κεφαλὴ πρὸς δεξ.

"Οπ. ΗΡΑ ἄρ. ΘΕΟ δεξ. Αμφορεύς. — Πίναξ XIV, 15.

Kaφνατ.

B.m. Pelop. h 183. Pl XXXIV, 17.

- ✓ 164 (1120). **Α 15.** — Κεφαλὴ νεανικὴ στάχυσιν (;) ἐστεμένη πρὸς δ.

"Οπ. ΚΑΦΥ ἄρ. Ἀθηνᾶ ἰσταμένη πρὸς δεξ., ἔχουσα ἐν μὲν τῇ προτεταμένῃ δεξ. γλαῦκα, ἐν δὲ τῇ ἐπίσης προτεταμένῃ ἄρ. κλάδον (;). — Πίναξ XIV, 22.

- 165 (1127). **Α 23.** — ΑΝΤΩΝΙ—ΝΟΣ [ΑΝΓ] Προτομὴ νεανικὴ Καρακάλλα μετὰ στεφάνου δάφνης, θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δ.

"Οπ. ΚΑΦΥ—Α—ΤΩΝ "Αρτεμις ἀγροτέρα τρέχουσα πρὸς δεξ — Πίναξ XIV, 23.

Martinea.

- 166 (1125). **Α 24.** — ΛΟΥ ΣΕΠ Σ—ΕΒΗΡΟΣ Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Σ. Σεβήρου, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΜΑΝΤ—ΙΝΕΩΝ 'Ερμῆς γυμνὸς ἰστάμενος πρὸς ἄρ., τὸν ἄρ. ἀγκῶνα στηρίζων ἐπὶ κιονίσκου, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ ἔχων κηρύκειον. — Πίναξ XIV, 21.

Ορχομενός.

✓ 167 (625). **Α** 20.—”Αρτεμις ἐν γόνασι πρὸς δεξ. τοξεύουσα.

”Οπ. ΕΡΧΟΜ[ΕΝΙΩΝ] Καλλιστὼ τετοξευμένη εἰς τὸ στῆθος καὶ ἀνατρεπομένη ἀρ. ἐπὶ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ ἔκαθητο. Παρ' αὐτῇ τὸ νεογέννητον βρέφος αὐτῆς. — Πίναξ XIV, 24.

Τεγέα.

✓ 168 (1139). **Α** 13.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ.

”Οπ. ΤΕΓΕ δεξ. Ἀλέκτωρ ἰστάμενος πρὸς δ. — Πίναξ XIV, 25.

ΚΡΗΤΗ.

Παῦκος.

169 (1184). **Ρ** 13, γρ. 0,44.—Κεφαλὴ Δήμητρος ἥ Κόρης χλόη ἐστεμένη πρὸς ἀρ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

”Οπ. ΡΑΥ ΝΩΙΚ Τρίαινα. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.— Πίναξ XIV, 26.

ΕΥΒΟΙΑ.

Ἐρέτρια.

170 (1202). **Α** 17.—Κεφαλὴ βασιλίσσης τινὸς, μετὰ καλύπτρας, πρὸς ἀρ.

”Οπ. [ΕΡ]ΕΤΡΙΕΩΝ κάτωθεν βοὸς κατακειμένου πρὸς ἀρ., οὐ ἄνωθεν ΛΥΣΑΝ—ΔΡΟΣ.— Πίναξ XIV, 28.

Κάρυστος.

171 (1194). **Α** 12.—ΕΥ κάτω δελφῖνος πρὸς δεξ.

”Οπ. Τρίαινα, ἥς δεξ. Κ. Τὸ δλον ἐν στεφάνῳ.— Πίναξ XIV, 27.

172 (1214). **Α** 27.—ΤΡΑΙΑΝΟΣ δεξ. Κεφαλὴ ἀκτινοστεφῆς Τραϊανοῦ πρὸς δεξ.

”Οπ. ΚΑΡΥC - ΤΙΩΝ Κεφαλὴ Ποσειδῶνος πρὸς δεξ. — Πίναξ XIV, 29.

ΚΥΚΛΑΔΕΣ.

Θήρα.

173 (1239). **Α** 19.—Κεφαλὴ (Ρωμαίου αὐτοκράτορος;) πρὸς δεξ.

”Οπ. ΘΗΡΑ ἄνω βοὸς ἰσταμένου πρὸς ἀρ. — Πίναξ XV, 1.

Nάξος.

174 (1263). **Ρ** 20, γρ. 12,20.—Κάνθαρος, οὗ ἄνω μὲν φύλλον κισσοῦ, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν δύο σταφυλαί.

"Οπ. Τετράγωνον ἔγκοιλον εἰς τέσσαρα διηρημένον. — Πίναξ XIV, 30.

Σίφρος.

175 (1278). **Ρ** 8, γρ. 0,59.—Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος ἀρχαικὴ καὶ τετανιωμένη πρὸς δεξ.

"Οπ. 5—Ι—Φ Περιστερὰ ἵπταμένη πρὸς δεξ. Τὸ δλον ἐν τετραγώνῳ ἔγκοιλῳ. — Πίναξ XV, 2.

Σῦρος.

176 (1282). **Α** 17.—ΚΑΙ—ΤΡ ΑΔΡΙΑΝΟC ΑV Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Ἀδριανοῦ πρὸς δεξ.

"Οπ. ΕΙCΙC—ΗΩΠΥC Προτομὴ Ἰσιδος πρὸς δεξιά. — Πίναξ XV, 3.

ΠΟΝΤΟΣ.*Αμισός.*

177 (1288). **Ρ** 18, γρ. 5,35.—Κεφαλὴ Ἡρας μετὰ πόλου πυργοστεφοῦς, ἐνωτίων καὶ περιδεραίου, πρὸς ἀρ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. ΑΡ—ΙΣ Γλαῦξ κατενῶπιον μετ' ἀναπεπταμένων πτερύγων. — Πίναξ XV, 4.

Zῆλα.

178 (1292). **Α** 30.—ΑΥ ΚΑΙ Μ ΑΥ—ΑΝΤΩΝΙΝΟC Κεφαλὴ ἀγένειος Καρακάλλα δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΖΗΛΙΤΩ—Ν ΤΟΥ ΠΟΝ[ΤΟΥ] Ζεὺς καθήμενος ἀρ. ἐπὶ θρόνου, ἔχων ἐν τῇ δεξ. δύο στάχυς καὶ τὴν ἀρ. στηρίζων ἐπὶ σκήπτρου. — Πίναξ XV, 5.

Τραπεζοῦς.

179 (1297). **Α** 26.—ΑΥΤΟΚΡ ΚΕ ΜΑ ΑΥ ΑΙΤΑΙΙΝΟC Προτομὴ δαφνοστεφῆς Καρακάλλα μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δ.

"Οπ. ΤΡΑΠΕΖΟ—ΥΝΤΙΩΝ Νέμεσις ἴσταμένη ἀρ., ἐν μὲν τῇ δεξ. ἔχουσα ζυγόν, ἐν δὲ τῇ ἀρ. πῆχυν. "Οπισθεν αὐτῆς γρὺψ

πρὸς δεξ. καὶ στρεφόμενος, θέτων δὲ τὸν πόδα ἐπὶ τροχοῦ. — Πίναξ XV, 6.

ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑ.

Ἀμαστρις.

180 (1301). **Α** 24.—**ΑΒ Μ ΚΑΙ ΣΑΡ—ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ** Κεφαλὴ Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ.

”Οπ. **ΑΜΑΣΤ—ΡΙΑΝΩΝ** Ἐρμῆς δισκοφόρος, ἵσταμενος γυμνὸς πρὸς ἄρ., προτάσσων δὲ τὸν δεξιὸν πόδα. Ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξ. ἔχει κηρύκειον, ἐν δὲ τῇ πρὸς τὰ κάτω ἄρ. φέρει δίσκον. — Πίναξ XV, 8.

Κρῶμνα.

181 (1302). **ΑΡ** 17, γρ. 345.—Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφῆς πρὸς ἄρ., ἔχουσα τὴν κόμην εἰς πλοκάμους κρεμαμένην.

”Οπ. **ΚΡΩΜΝΑ** Κεφαλὴ θεᾶς μετὰ πόλου πυργοστεφοῦς, ἐνωτίων καὶ περιδεραίου, πρὸς ἄρ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. Α, ἀνω δὲ τῆς κεφαλῆς σταυρὸς μαιανδρόμορφος .—Πίναξ XV, 7.

ΒΙΘΥΝΙΑ.

Απάμεια.

182 (1309). **Α** 19.—**Δ—Δ** παρὰ πύργον.

”Οπ. Βωμός.—Πίναξ XV, 10.

Ηράκλεια.

183 (1312). **ΑΡ** 15, γρ. 1,70.—Κεφαλὴ Ἡρακλέους μετὰ πώγωνος, ἐν λεοντῇ, πρὸς ἄρ.

”Οπ. **ΗΡ—ΑΚ—ΛΕ—ΙΑ** πέριξ μικροῦ ἀναγλύπτου τετραγώνου, ἐν ᾧ τετράγωνον ἔγκοιλον εἰς τέσσαρα διηρημένον. Τὸ δλον ἐν τετραγώνῳ ἔγκοιλῳ. — Πίναξ XV, 11.

Ιουλιόπολις (Γόρδιον).

184 (1313). **Α** 21.—**ΑΚ·Λ·Α·ΑΥ—ΚΟ ΗΡΑΚΛ ΡΩ** Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Κομμόδου πρὸς δεξ.

”Οπ. **ΙΟΥΛΙΟ—ΠΟΛΙΣ** Προτομὴ Ιουλιοπόλεως μετὰ καλύπτρας πρὸς δεξ. — Πίναξ XV, 9.

PROVINCIA ASIA.

- 185 (1325). **R** 28, γρ. 10,67.—ΤΙ CLAVD · CAES · AVG · AGRIPP · AVGVSTA Κεφαλὴ δαφνοστεφῆς Κλαυδίου καὶ προτομὴ δαφνοστεφῆς Ἀγριππίνης πρὸς ἄρ.
- "Οπ. DIANA EPHESIA Εἰδωλον Ἀρτέμιδος Ἐφεσίας κατενώπιον.—Πίναξ XV, 12.

ΜΥΣΙΑ.

Γέρμη.

- 186 (1336). **A** 20.—ΙΕΡΑ C—ΥΝΚΛΗΤΟΣ Προτομὴ Συγκλήτου ὡς νεανίου μετὰ μακρᾶς κόμης, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΓΕΡΜΗ—ΝΩΝ Ἡρακλῆς ἀγένειος ἵσταμενος κατενώπιον καὶ στρέφων τὴν κεφαλὴν πρὸς ἄρ., τὴν μὲν δ. στηρίζει ἐπὶ τοῦ δοπάλου, διὰ δὲ τῆς ἄρ. φέρει τὴν λεοντῆν.—Πίναξ XV, 13.

Κύζικος.

- 187 (1337). **HE** 11, γρ. 2,65.—Κεφαλὴ λέοντος πρὸς ἄριστ. παρὰ τὴν τομὴν ἥς ενδρηται θύμνος ἰχθύς.

"Οπ. Τετράγωνον ἔγκοιλον εἰς τέσσαρα ὡς μαιανδρόμορφος σταυρὸς διηρημένον.—Πίναξ XV, 14.

- 188 (1338). **A** 11.—Κεφαλὴ βοὸς πρὸς δεξ.

"Οπ. **R** ἐν στεφάνῳ δρυός.—Πίναξ XV, 15.

Μιλητόπολις.

- 189 (1343). **A** 18.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ.

"Οπ. ΜΙΛΗΤΟΠΟΛΙΤΩΝ Γλαῦξ δίσωμος κατενώπιον.—Πίναξ XV, 16.

Πάριον.

- 190 (1346). **R** 13, γρ. 2,35.—ΠΑ ἄνω καὶ ΡΙ κάτωθεν βοὸς ἴσταμένου πρὸς ἄρ. καὶ στρεφομένου. Κάτω ἀστήρ.

"Οπ. Γοργόνειον.—Πίναξ XV, 18.

Πιονία.

- 191 (1357). **A** 17.—ΠΙΟΝΕ—ΙΤΩΝ Προτομὴ πυργοστεφῆς τῆς πόλεως, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΕΠΙ ΣΤ ΑΛΟ. ΠΕΙ. ΚΑΙ (;) "Υγίεια καὶ Ἀσκληπιὸς ἴστάμενοι. — Πίναξ XV, 19.

Πλακία.

192 (1359). **Α** 10.— Κεφαλὴ θεᾶς πυργοστεφῆς, μετ' ἐνωτίων καὶ περιδεραίου, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΠΛΑΚ δεξ. Κεφαλὴ λέοντος πρὸς δεξ. — Πίναξ XV, 17.

Ποροσελήνη, νῆσος πρὸς τὴν Λέσβῳ.

193 (1360). **Α** 18.— ΑΝ Κ Λ ΣΕΠ ΣΕ ΠΕΡ Κεφαλὴ Σ. Σεβήρου δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ.

"Οπ. ΠΩΡΟΣ—ΕΛΗΝΕΙ[ΤΩΝ] Ἀσκληπιὸς ἴστάμενος κατὰ μέτωπον. — Πίναξ XV, 20.

Πρίαπος.

194 (1361). **Α** 12.— Κεφαλὴ θεᾶς δαφνοστεφῆς πρὸς ἄρ.

"Οπ. ΠΑΙΨΠ Αστακὸς πρὸς ἄρ. — Πίναξ XV, 21.

Προκόννησος.

195 (1362). **Ρ** 12, γρ. 1,13.— Κεφαλὴ Κόρης σταχυοστεφῆς, ἔχουσα τὴν κόμην ἐν κεκρυφάλῳ, πρὸς δεξ.

"Οπ. **ΠΡΟ ΚΩΝ** Προτομὴ ἐλάφου πρὸς δεξ. ἐν γόνασι καὶ στρεφούσῃς τὴν κεφαλὴν πρὸς ἄρ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. πρόχους. — Πίναξ XV, 22.

ΤΡΩΑΣ.

Αβυδος.

196 (1369). **Ρ** 10, γρ. 0,54.— **ΑΒΥ** ἄρ. Αετὸς ἴστάμενος πρὸς ἄρ., οὐδὲνώ Δ.

"Οπ. Γοργόνειον ἐν τετραγώνῳ ἐγκοῦλῳ, — Πίναξ XV, 23.

Αχιλλειον (ἢ μᾶλλον *Χαλκὶς* νῆσος πρὸς τὴν Λέσβῳ).

197 (1377). **Α** 7.— Κεφαλὴ Αρτέμιδος πρὸς δεξ.

"Οπ. **Χ—Α** Επιδορπαῖς. Πεδίον ἐγκοιλον. — Πίναξ XV, 25,

ΑΙΟΛΙΣ.

Aἰολέων ἐν γένει.

198 (1395). **Α 12.** — Κεφαλὴ θεᾶς μετὰ στεφάνης πρὸς δεξ.

"Οπ. ΑΙΟΛΕ ἀρ. Κεραυνός. Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. κηρύκειον. — Πίναξ XV, 26.

Kύμη.

199 (1399). **Α 33.** .γρ. 15,55. — Κεφαλὴ τῆς νύμφης Κύμης ἔχουσα τὴν κόμην ταινίᾳ ἀναδεδεμένην, πρὸς δεξ.

"Οπ. "Ιππος βαδίζων πρὸς δεξ. ἐπὶ γραμμῆς σχηματιζούσης ἔξ-εργον. 'Υπὸ τὸν ἀνεγγηερομένον ἀρ. πόδα αὐτοῦ ἄγγειον μόνωτον, δεξιὰ δὲ ΚΥΜΑΙΩΝ. 'Ἐν δὲ τῷ ἔξεργῳ ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ. Τὸ δλον ἐν στεφάνῳ δάφνης. — Πίναξ XV, 27.

Λάρισα.

200 (1388). **Α 12.** — Κεφαλὴ θεᾶς ἔχουσης τὴν κόμην ἐν κεκρυφάλῳ, μετ' ἐνωτίων καὶ περιδεραίου.

"Οπ. Λ—Α—Ρ—Ι 'Αγγείον δίωτον, οὗ ἀρ. κηρύκειον καὶ δεξ. σταφυλή. — Πίναξ XV, 24.

201 (1402). **Α 11.** — Ομοία κεφαλὴ πρὸς δεξ.

"Οπ. Λ—Α—Ρ—Ι 'Αγγείον δίωτον, οὗ ἀρ. κηρύκειον. Πί-ναξ XV, 29.

Mύρινα.

202 (1403). **Α 36.** γρ. 16,07.. — Κεφαλὴ 'Απόλλωνος δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ.

"Οπ. ΜΥΡΙΝΑΙΩΝ ἀρ. 'Απόλλων ἴσταμενος πρὸς δεξ. γυμνὸς τὰ ἄνω τῆς δσφύος, ἔχων ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξ φιάλην, ἐν δὲ τῇ ἀρ. κλάδον δάφνης τεταινιωμένον. Πρὸς αὐτοῦ ὅμφαλὸς καὶ κρατήρ. 'Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. ΜΕΡ. Τὸ δλον ἐν στεφάνῳ δάφνης.— Πίναξ XV, 28.

203 (1404). **Α 16.** — Κεφαλὴ 'Απόλλωνος δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ. 'Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. ΜΥΡΙΝΑΙΩΝ ἀρ. Κρατήρ. 'Ἐν τῷ πεδίῳ δεξ. λύρα. — Πίναξ XV, 30,

ΙΩΝΙΑ.

'Egenθοai.

204 (1424). **Ρ** 17, γρ. 4,74. — Ἐνθῆ γυμνὸς ἴσταμενος ἀρ. κρατῶν ἀπὸ τῶν ἡνίων ἵππον. Ἐνω παρὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππεως σφαιρίδιον καὶ κόκκος κριθῆς.

[”]Οπ. Ε—[Ρ—Υ]Θ πέριξ ἄνθους. Τὸ δλον ἐν τετραγώνῳ ἐγκούλῳ.
— Πίναξ XV, 31.

205 (1426). **Ρ** 17, γρ. 3,31. — Κεφαλὴ Διὸς ἀγένειος ἐν λεοντῇ πρὸς δ. [”]Οπ. ΕΡΥ—ΑΠΕΛΛΑΣ Ῥόπαλον καὶ γωρυτὸς ἐν φ τόξον. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. γλαῦξ. — Πίναξ XV, 32.

'Eφεσος.

206 (1429). **Ρ** 23, γρ. 14,65. — Ε—Φ Μέλισσα.

[”]Οπ. ΑΝΤΙΑΛΚΙΔ[ΑΣ] δεξ. Προτομὴ ἐλάφου πρὸς δεξ. στρεφούσης τὴν κεφαλὴν πρὸς ἀρ., ἦς ὅπισθεν δένδρον φοίνικος.
— Πίναξ XVI, 1.

207 (1430). **Ρ** 19, γρ. 4,20. — Ε—Φ Μέλισσα. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιρ. [”]Οπ. ΠΥΘΕΑΣ δεξ. ἐκ τῶν ἄνω. Ἐλαφος ἴσταμένη πρὸς δεξ. πρὸ δένδρον φοίνικος. — Πίναξ XVI, 2.

208 (1434). **Α** 16. — Κεφαλὴ Ἀρσινόης Β' μετὰ καλύπτρας πρὸς δεξ. [”]Οπ. ΑΡ—ΣΙ Ἐλαφος καθημένη πρὸς ἀρ. καὶ στρέφουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς δεξ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. ΤΙΜΑΓΟΡΑΣ. — Πίναξ XVI, 3.

'Ηράκλεια Λάτμουν.

209 (1436). **Α** 20. — Προτομὴ Σεράπιδος πρὸς δεξ. μετὰ μοδίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Κύκλος σφαιριδίων.

[”]Οπ. ΗΡΑΚΛ—ΕΩΤΩ Ἰσις ἴσταμένη ἀριστ., ἔχουσα ἐν τῇ δεξ. σκῆπτρον, ἐν δὲ τῇ ἀρ. ἀγγεῖον. — Πίναξ XVI, 4.

Kλαζομεναι.

210 (1437). **Ρ** 13, γρ. 3,54. — Προτομὴ κάπρου πτερωτοῦ πρὸς δεξ.

[”]Οπ. Κεφαλὴ λέοντος κατενῶπιον ἐν τετραγώνῳ πλαισίῳ ἐκ γραμμῶν. Τὸ δλον ἐν τετραγώνῳ ἐγκούλῳ. — Πίναξ XVI, 5.

211 (1441). **Α** 17.—**ΣΕΒΑΣΤΟΣ** ἀρ. Κεφαλὴ Αὐγούστου πρὸς ἀρ.
 "Οπ. **ΚΛΑΙΟΜΕΝΗ** ἀρ. **ΚΤΙΣΤΗΣ** δεξ. Ἀθηνᾶς ἰσταμένη πρὸς δεξ.
 — Πίναξ XVI, 6.

Αέρεδος.

212 (1444). **Α** 15.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς μετὰ τριλόφου περικεφαλαίας
 κατενώπιον.

"Οπ. **ΛΕΥΚΟΣ** δεξ. **ΑΡΤΕΜΙΔΩΡ** ἀρ. Γλαῦξ ἰσταμένη πρὸς δεξ.—
 Πίναξ XVI, 7.

Λεῦκαι.

213 (1445). **Α** 16.—Κεφαλὴ δαφνοστεφὴς Ἀπόλλωνος πρὸς ἀρ.
 "Οπ. **ΛΕΥΚΟΣ** ἄνω, [.]**ΟΛΟΣ** κάτω. Κύκνος ἰστάμενος πρὸς
 ἀρ. μετ' ἀναπεπταμένων πτερούγων καὶ στρέφων τὴν κεφαλὴν
 πρὸς δεξ.—Πίναξ XVI, 8.

Μαγνησία.

214 (1446). **Ρ** 13, γρ. 1,58.—Ἴππεὺς ἔνοπλος τρέχων πρὸς δεξ. μετὰ
 προτεταμένου τοῦ δόρατος καὶ ἡνεμωμένης τῆς χλαμύδος.

"Οπ. **ΜΑΓΝΗΣΙΑ** ἄνω. Ταῦρος κυρίσσων πρὸς ἀριστ. ἐπὶ γραμμῆς
 μαιάνδρου σχηματιζούσης ἔξεργον, ἐν ᾧ **ΣΙΜΩΝΗΣ**.—Πίναξ
 XVI, 9.

Μητρόπολις.

215 (1447). **Α** 17.—ΛΑΕΠ—ΓΕΤΑΣ Προτομὴ νεανικὴ καὶ ἀστεφὴς
 Γέτα, πρὸς δεξ.

"Οπ. **ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ** Ποταμὸς κατακείμενος πρὸς ἀρ.
 — Πίναξ XVI, 10.

ΚΑΡΙΑ.

Ἄστυρα.

216 (1527). **Α** 17.—Κεφαλὴ γυναικὸς μετὰ στεφάνης, πρὸς δεξ.
 "Οπ. **ΑΣΤΥΡΑ** ἀρ. Ἀμφορεύς. Δεξ. ἐν τῷ πεδίῳ οἰνοχόη.—Πί-
 ναξ XVI, 22.

Ἀρροδισιάς.

217 (1486). **Α** 20.—ΕΙΕΡΑ—ΒΟΥΛΗ Προτομὴ πεπλοφόρος Βουλῆς
 πρὸς δεξ.

"Οπ. ΑΦΡΟΔ—ΕΙCΙEΩΝ "Ερως γυμνὸς καὶ πτερωτός, ἴσταμενος πρὸς δεξ. καὶ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν φέρων πλαγίως λαμπάδα καίουσαν. — Πίναξ XVI, 11.

Bάργασα.

218 (1487). **Α** 26.—**ΑΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙ—ΓΑΛΛΙΗΝΟΣ** Προτομὴ αὐτοῦ ἀκτινοστεφῆς μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΕΠΙ ΑΝ—ΕΡ—ΜΩΝΟC ΒΑΡΓΑΣΗ—ΝΩΝ "Ο αὐτοκράτωρ ἔφιππος πρὸς δεξ. — Πίναξ XVI, 12.

Βαργυλία.

219 (1488). **Α** 12.—Κεφαλὴ Ἀρτέμιδος πρὸς δεξ. Κύκλος σφαιριδίων.

"Οπ. ΒΑΡΓΥ—ΛΙΗΤΩ[N] Φαρέτρα καὶ τόξον. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. — Πίναξ XVI, 13.

Ενδρωμος.

220 (1489). **Α** 14.—**Ε—Υ** Ῥόπαλον. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. Στέφανος, ἐν ᾧ σφαιριδίων. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων. — Πίναξ XVI, 14.

Κέραμος.

221 (1492). **Α** 15.—Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΚΕΡΑΜ ἀρ., **ΔΙΟΝΥCΙ** δεξ. Ἀετὸς μετὰ κλειστῶν πτερύγων ἴσταμενος πρὸς δεξ. Τὸ δλον ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ. — Πίναξ XVI, 15.

Kνίδος.

222 (1493). **Ρ** 18, γρ. 6,20.—Προτομὴ λέοντος πρὸς δεξ.

"Οπ. **ΚΝ—Ι** Κεφαλὴ ἀρχαῖη Ἀφροδίτης μετὰ ταινίας, ἐνωτίων καὶ περιδεραίου, πρὸς δεξ. Τὸ δλον ἐν τετραγώνῳ ἐγκοίλῳ. — Πίναξ XVI, 6.

223 (1494). **Ρ** 17, γρ. 2,85.—Κεφαλὴ Ἀφροδίτης μετὰ στεφάνης καὶ ἐνωτίων πρὸς δεξ. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. [ΑΥ]ΤΟΚΡΑΤΗΣ—ΚΝΙ Προτομὴ λέοντος πρὸς δεξ. Πεδίον ἐγκοίλον. — Πίναξ XVI, 17.

Μύνδος.

224 (1497). **Α** 21.—Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΜΥΝΔΙ ἄνω. Κλάδος ἐλαιάς τεταινιωμένος πρὸς δ., ἐφ' οὐκ
κάθηται γλαῦξ. Κάτω αὐτοῦ [Μ]ΕΛΑ.—Πίναξ XVI, 18.

Τραπεζόπολις.

225 (1505). **Α** 21.—ΒΟΥΛΗ ΤΡΑ—ΠΕΖΟΠΟΛΙΤΩΝ Προτομὴ πε-
πλοφόρος τῆς Βουλῆς, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΔΙΑ ΠΟ ΑΙ ΑΔΡΑΣΤΟΥ Κυβέλη ἵσταμένη κατενώπιον,
ἔχουσα δὲ τὰς χεῖρας ὑπεράνω δύο λεόντων παρ' αὐτὴν ἴστα-
μένων.—Πίναξ XVI, 19.

Κάλυμνος.

226 (1506). **Ρ** 20, γρ. 6,45.—Κεφαλὴ ἀγένειος ἥρωος φέροντα κρά-
νος μετὰ παραγγαθίδων, πρὸς δεξ.

"Οπ. [Κ]ΑΛΥΜΝΙΟΝ κάτωθεν λύρας ἐπταχόρδου. Τὸ δλον ἐν
τετραγώνῳ πλαισίῳ κόκκων.—Πίναξ XVI, 20.

Ρόδος.

227 (1518). **Ρ** 27, γρ. 13,48.—Κεφαλὴ Ἡλίου ἀκτινοστεφῆς κατενώ-
πιον.

"Οπ. ΡΟΔΙΟΝ ἄνω. ΑΜΕΙΝ—ΙΑΣ ἐν τῷ πεδίῳ κάτω. "Ανθος
ρροδῆς μετὰ κάλυκος. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. πρῶρα πλοίου πρὸς
δεξ. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.—Πίναξ XVI, 21.

Ιαλυσός.

228 (1528). **Ρ** 23, γρ. 14,75.—Προτομὴ κάπρου πτερωτοῦ πρὸς δεξ.

"Οπ. ΙΑΛΥΣΙΟΝ κάτω. Κεφαλὴ ἀετοῦ πρὸς ἄρ. ἄνω αὐτῆς ἐλι-
κοειδὲς κόσμημα. Τὸ δλον περιβάλλεται ὑπὸ πλαισίου τετρα-
γώνου ἐκ σφαιριδίων, εὔρηται δὲ ἐν τετραγώνῳ ἐγκούλῳ. —
Πίναξ XVI, 23.

*Λυδία.**Δάλδις.*

229 (1536). **Α** 15.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ.

"Οπ. ΔΑΛΔΙ—ΑΝΩΝ Εἴδωλον Ἀρτέμιδος Εφεσίας.—Πί-
ναξ XVI, 24.

Λιός ιερόν.

230 (1537). **Λ 15.** — **ΣΕ Γ—ΕΤΑΣ ΚΑΙ** Προτομὴ τοῦ Γέτα δαφνοστεφῆς, μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΔΙΟΣ ΙΕ—ΡΕΙΤΩΝ Ὅγεια ἴσταμένη δ.—Πίναξ XVI, 25.
Kιδραμος.

231 (1543). **Λ 20.** — **ΑΥΡΗΛΙΟΣ—ΒΗΡΟΣ ΚΑΙ** Κεφαλὴ ἀγένειος πρὸς δ.

"Οπ. Εἴδωλον Ἡρας Σαμίας κατενώπιον, οὗ πέριξ **ΚΙΔΡΑΜΗ—ΝΩ—Ν**, ἐν δευτέρῳ δὲ κύκλῳ **ΔΙ ΣΕΛΕΥΚΟ—ΠΟΛΕΜΩ**.—Πίναξ XVII, 1.

Κιλβιανοί.

232 (1544). **Λ 18.** — **ΔΟΜΙΤΙΑ ΣΕ—ΒΑΣΤΗ** Προτομὴ αὐτῆς πρὸς δ.

"Οπ. **ΚΙΛΒΙΑΝΩ**.... Ἐλαφος ἴσταμένη πρὸς δ.—Πίν. XVII, 2.
Μάστανρα.

233 (1549). **Λ 25.** — **ΙΟΥ. ΣΟΥ—ΑΙΜΙC** Προτομὴ αὐτῆς πρὸς δεξ.

"Οπ. **ΜΑΣΤΑ—Υ—Ρ—ΕΙΤΩΝ** Τριπλῆ Ἐκάτη ἴσταμένη.—Πίναξ XVII, 3.

Μοστηνροί.

234 (1550). **Λ 20.** — **ΘΕΟΝ ΣV—ΝΚΛΗΤΟΝ** Προτ. Συγκλήτου πρὸς δ.

"Οπ. **ΜΟΣΤ—Η—ΝΩΝ** Ἰππεὺς πρὸς δεξ.—Πίναξ XVII, 4.

Σίλλανδος.

235 (1555). **Λ 17.** — **ΣΙ—ΛΑΝΔ—ΕΩΝ** Προσωπὶς πρὸς δεξ.

"Οπ. **ΕΠΙ. Λ ΑΥ. ΜΑΙΟΡΟΣ** Σταφυλῆ.—Πίναξ XVII, 6.

Υρκανίς.

236 (1562). **Λ 19.** — **ΙΕΡΑ ΣVN—ΚΛΗΤΟC** Προτομὴ νεανίου πρὸς δ.

"Οπ. **ΥΡΚΑΝΩ** ἄνω, **ΜΑΚΕ** ἐν τῷ ἔξεργῳ. Ποταμὸς κατακείμενος πρὸς ἀρ. — Πίναξ XVII, 5.

*ΦΡΥΓΙΑ.**Ακηλαιον.*

237 (1566). **Λ 27.** — **ΑΥ Κ Μ ΑΝΤ—Ω ΓΟΡΔΙΑΝΟC** Προτομὴ δαφνοστεφῆς Γορδιανοῦ Γ' μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δ.

"Οπ. **ΑΚΚΙ—ΛΙΕΩΝ** Μὴν ἴσταμενος πρὸς δεξ., πατῶν τὸν ἀρ. πόδα ἐπὶ κεφαλῆς ταύρου.—Πίναξ XVII, 7, ὅπισθεν.

Aἰζανοί.

- 238 (1567). **Α 26.** — **ΙΕΡΑ—ΣΥΝΚΛΗΤΟΣ** Προτομὴ νεανικὴ πρὸς δ.
”Οπ. ΑΙΖΑΝΕ—ΙΤΩΝ Τύχη ἰσταμένη ἀρ.—Πίναξ XVII, 9.

Ἀππία.

- 239 (1574). **Α 27.** — **Μ. ΙΟΥΛΙΟΣ. ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΝ** Προτομὴ ἀκτινο-
στεφῆς Φιλίππου τοῦ προσβυτέρου μετὰ θώρακος, ἐφαπτίδος,
ἀσπίδος καὶ δόρατος, πρὸς ἀρ.

”Οπ. ΕΠΙ ΑΝΡ ΑΝΤΕΡΩΤΟΣ ΖΩΤΙΚ ΑΡΧ Α Ζεὺς ἰστάμενος
πρὸς ἀρ., ἔχων ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξ. ἀετὸν καὶ ἐν τῇ ἀριστ.
σκῆπτρον. ’Ἐν τῷ πεδίῳ $\frac{\text{ΑΠ}—\text{Π}[!]}{\text{ΑΝ}--\text{ΩΝ}}$. — Πίναξ XVII, 8, ὅπ.

Δοκίμιον.

- 240 (1580). **Α 22.** — **ΔΟΚΙΜΟΣ** δεξ. Κεφαλὴ νεανικὴ καὶ δαφνοστε-
φῆς πρὸς δεξ.

”Οπ. ΔΟΚΙ—ΜΕΩΝ ’Ασκληπιὸς ἰστάμενος κατενώπιον καὶ βλέ-
πων πρὸς ἀρ.—Πίναξ XVII, 12.

Εὐναρπία.

- 241 (1584). **Α 15.** — **ΕΥΚΑΡΠΕ** δεξ. Προτομὴ ἀγένειος Ἐρμοῦ ἔχον-
τος κηρύκειον ἐπ’ ὄμουν.

”Οπ. [Ε]ΠΙ. Γ. ΚΛ.—ΦΛΑΚΚΟΥ Μήνη, ἐν ᾧ δύο ἀστέρες. Κάτω
δὲ βουκράνιον.—Πίναξ XVII, 10.

Θεμισώπιον.

- 242 (1587). **Α 22.** — **ΣΩΖΩΝ** Προτ. ἀκτινοστεφῆς Ἀπόλλωνος πρὸς δ.

”Οπ. ΘΕΜΙΣΩ—ΝΕΩΝ Δημήτηρ ἰσταμένη ἀρ., ἔχουσα στάχυς
ἐν τῇ δεξ., τὴν δ' ἀρ. στηρίζουσα ἐπὶ δόρατος.—Πίναξ XVII, 13.

Νακόλεια.

- 243 (1592). **Α 20.** — **ΑΥΤ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ—ΚΑΙ ΣΕΒ ΓΕ** Κεφαλὴ¹
δαφνοστεφῆς Δομιτιανοῦ, πρὸς δεξ.

”Οπ. ΝΑΚΣ—ΛΕΩΝ Κηρύκειον πτερωτόν.—Πίναξ XVII, 11.

Πέλται.

- 244 (1598). **Α 20** — Προτομὴ Ἀθηνᾶς, πρὸς δεξ.

”Οπ. ΠΕΛ—ΤΗΝΩΝ Λέων ὁκλάζων πρὸς ἀρ. ’Ἐν τῷ ἐξέργῳ
μονογράφημα.—Πίναξ XVII, 14.

Προμηνησσός.

245 (1599). **Α** 25.—ΙΕΡΑ. ΣΥΝ—ΚΛΗΤΟΣ Προτομὴ νεανίου πρὸς δ.

"Οπ. ΠΡΥΜΝ—ΗΣΣΕΩΝ Κυβέλη καθημένη πρὸς ἀριστ. Παρ' αὐτῇ λέων.—Πίναξ XVII, 15.

Σάλα.

246 (1600). **Α** 20.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ.

"Οπ. ΣΑΛΗ—ΝΩΝ Ὁμοίως τῷ προηγούμενῳ.—Πίναξ XVII, 16.

247 (1601). **Α** 22.—ΙΟΝΛΙΑ—ΣΕΒΑΣΤ Προτομὴ Ἰ. Δόμνας, πρὸς δ.

"Οπ. ΙΩΗΗΛ—ΑϹ Διόνυσος γυμνὸς ἰστάμενος πρὸς δεξ., φέρων ἐν τῇ ἀρ., ἥν στηρίζει ἐπὶ κιονίσκου, κάνθαρον, ἐν δὲ τῇ δεξ. σταφυλήν.—Πίναξ XVII, 17.

Στεκτόριον.

248 (1604). **Α** 24.—ΗΛ ΩΤ—ΣΕΒΑΣΤ Προτομὴ Ὠτακιλίας, πρὸς δ.

"Οπ. ΣΤΕΚΤ—Ο—ΡΗΝΩΝ Τύχη ἰσταμένη ἀρ.—Πίναξ XVII, 18.

Σύναρος.

249 (1606). **Α** 21.—ΑΓΡΙΠ—ΠΕΙΝΑ ΘΕΑ ἀρ., ΝΕΡΩ—Ν ΘΕΟC δ.

Κεφαλαὶ Νέρωνος καὶ Ἀγριππίνης ἀντιμέτωποι.

"Οπ. ΣΥΝΑΕΙΤΩΝ—.... Ἀπόλλων βέλος τοξεύων πρὸς δεξ.
—Πίναξ XVII, 19.

*ΛΥΚΙΑ.**Κράγος.*

250 (1612). **Ρ** 15, γρ. — Λ—Υ Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος πρὸς δεξ.

"Οπ. Κ—Ρ Λύρα. Τὸ δλον ἐν τετραγ. ἔγκοῦλφ —Πίναξ XVII, 21.

Πάταρα.

251 (1619). **Α** 30.—ΑΥΤ ΚΑΙ Μ ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟC ΣΕΒ Προτομὴ

δαφνοστεφῆς Γορδιανοῦ μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δ.

"Οπ. ΠΑΤ—Α—Ρ—ΕΩΝ Ναὸς δίστυλος, ἐν ᾧ Ζεὺς ἰστάμενος
καὶ ἔχων ἀετὸν παρὰ τὸν πόδας.—Πίναξ XVII, 20, ὅπισθεν.

Τελμησσός.

252 (1624). **Α** 14.—Λύρα. Ἐν κύκλῳ σφαιριδίων.

"Οπ. Τ—Λ
Ε—Μ Τόξον.—Πίναξ XVII, 23.

Φάσηλις.

253 (1627). **Α** 15.—Λ—[Υ] Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δαφνοστεφῆς πρὸς δ.
”Οπ. ΦΑΣΗ ἄνω. Λύρα ἐν μέσῳ δύο μικρῶν λαμπάδων. Τὸ
ὅλον ἐν τετραγώνῳ ἔγκοιλῳ.—Πίναξ XVII, 22.

Φέλλος.

254 (1630). **Α** 10.—Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος πρὸς δεξ.

”Οπ. ΛΥΚΙ Τόξον καὶ φαρέτρα, παρ’οῖς Φ—Ε.—Πίν. XVII, 25.

Xῶμα.

255 (1631). **Α** 14.—Κεφαλὴ Διὸς δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ.

”Οπ. Χ—Ω ‘Ρόπαλον. Τὸ δλον ἐν στεφάνῳ.—Πίναξ XVII, 24.

*ΚΙΔΙΚΙΑ.**Ιεράπολις Καστάβαλα.*

256 (1632). **Α** 27.—ΑΥΤ Κ ΟΝΑΛΕΡΙΑΝΟΣ ΣΕ Προτομὴ ἀκτινοστε-
φῆς Οὐαλεριανοῦ, πρὸς δεξ.

”Οπ. ΙΕΡΟΠ Κ—Α—ΣΤΑΒΑΛΕΩ Ζεὺς (;) γυμνὸς σπεύδων πρὸς
δεξ., ἐγείρων τὴν δεξ. ώς εἰ ἐκσφενδονήσας ἥδη κεραυνόν. Ἐν
τῷ πεδίῳ ἀρ. Σ.—Πίναξ XVII, 28, ὅπισθεν.

Κελένδερις.

257 (1633). **Ρ** 17, γρ. 5,95.—Τράγος γονατίζων πρὸς δεξ. Ἐν τῷ ἔξ-
έργῳ δελφίς. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ γραμμῆς.

”Οπ. Τετράγωνον ἔγκοιλον εἰς 4 διηρημένον.—Πίναξ XVII, 29.

Κολυβρασσός.

258 (1635). **Α** 35.—ΙΟΥΛ ΟΥΗΡΟΣ ΜΑΙΙΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΡ Γ Προτομὴ¹
δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ.

”Οπ. ΚΟΛ—ΥΒ—ΡΑΣΣΕΩΝ Ἀθηνᾶ ἰσταμένη ἀρ. καὶ στρεφο-
μένη.—Πίναξ XVII, 27, ὅπισθεν.

Σύνεδρα.

259 (1643). **Α** 17.—ΑΥ Κ—ΑΥ—ΑΝΤΩΝΙΝ Κεφ. Μ. Αὐρηλίου πρὸς δ.

”Οπ. Σ—ΥΕΔΡ—Ε—ΩΝ ”Αρτεμις ἰσταμένη πρὸς ἀρ. ἐν μακρῷ
χιτῶνι, στρέφουσα δὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς δεξ. Ἐν τῇ δεξ. ἔχει
τόξον, ἐν δὲ τῇ ἀρ. δυσδιάκριτόν τι.—Πίναξ XVII, 30.

Αβέβαιον Κιλικίας ἢ Λυκίας.

260 (1654). **Ρ** 12/15, γρ. 2,85.—Γοργὼ ἰπταμένη πρὸς δεξ. στρέ-

φουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς ἄρ. Ἐπὸ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς αὐτῆς κυματίζουσι σφοδρῶς πρὸς τὰ ἄνω δύο τῆς κόμης πλόκια.
”Οπ. Γρὺψ ἐν πλαισίῳ τετραγώνῳ ἐκ σφαιριδίων. Τὸ δλον ἐν τετραγώνῳ ἐγκούλω.—Πίναξ XVII, 26.

ΚΥΠΡΟΣ.

Πρωταγόρας (;

261 (406). **Α 16.**—**ΠΝΥ** ἀρ. **Π** δεξ. Κεφαλὴ θεᾶς κατενώπιον μετὰ περιθεραίου καὶ κόμης εἰς πλοκάμους καταπιπτούσης. Κ. σφ.

”Οπ. Όμοιά κεφαλή.—Πίναξ XII, 8.

Σημ. Τὸ νόμισμα τοῦτο εὑροται ἐν τῇ συλλογῇ τεταγμένον ὑπὸ τὴν ἄλλως ἄγνωστον πόλιν Μινύαι τῆς Θεσσαλίας. Εἰς ἐμὲ φαίνεται Κυπριακόν. Πβλ. BMC. Cyprus pl. XII, 12-18, pl. XIII, 1, XXV, 1.

ΓΑΛΑΤΙΑ.

Ἀγκυρα.

262 (1660). **Α 32.**—**ΑΥΤ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC—ΑΝΓΟΥΥСΤΟC** Κεφαλὴ δαφνοστεφὴς Καρακάλλα πρὸς δεξ.

”Οπ. ΜΗΤΡΟΠ—ΑΝ—ΚΥΡΑΣ Βωμὸς ἐστεμμένος, ἐφ' οὗ ἀετὸς φέρων στέφανον ἐν μέσῳ δύο ὁρμαϊκῶν σημαιῶν.—Πίναξ XVIII, 1, δπισθεν.

Πεσσινοῦς.

263 (1661). **Α 30.**—**ΙΟΥΛΙΑ—ΑΝΓΟΥΥСΤΑ** Προτ. Ι. Δόμνας πρὸς δ.

”Οπ. ΠΕΣΣΙΝΟ—ΥΝΤΙΩΝ “Ἡρα ἰσταμένη ἀρ., ἔχουσα ἐν τῇ δ. φιάλην, τὴν δ' ἀρ. στηρίζουσα ἐπὶ σκήπτρου.—Πίν. XVIII, 2.

ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ.

Tύαννα.

264 (1665). **Α 27.**—**ΑΝ.Λ.ϹΕΠ C—ΕΟΝΗΡΟC** Κεφ. Σεβήρου πρὸς δ.

”Οπ. ΤΥΑΝΕ | ωΝ ΤΩΝ | ΠΡΟC ΤΩ | ΤΑΥΡΩ | ΕΤ Δ ἐν στεφάνῳ δάφνης. Τὸ δλον ἐν κύκλῳ σφ.—Πίναξ XVIII, 3, δπ.

ΠΙΣΙΔΙΑ.

Ἀπολλωνία Μορδίαιον.

265 (1694). **Α 35.**—**ΑΥΤ.Κ Π.Λ.—ΓΑΛΛΙΗΝΟC** Προτομὴ δαφνοστεφὴς Γαλλιηνοῦ, μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δεξ.

”Οπ. ΑΠΟΛΛΩΝ—ΙΑΤΩΝ καὶ ἐν τῷ ἔξεργῳ ΘΡΑΚΩΝ Ποταμὸς κατακείμενος πρὸς ἄρ.—Πίναξ XVIII, 5.

Αριασσός.

- 266 (1673). Α 21.—ΑΥΤ Κ Μ ΑΥΡ—ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ Προτομὴ νεαρὰ δαφνοστεφῆς Καρακάλλα, μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δ. "Οπ. ΑΡΙΑΣ—ΣΕΩΝ Προτομὴ Σαράπιδος μετὰ μοδίου, πρὸς δεξ. — Πίναξ XVIII, 4, ὅπισθεν.

Κάσα (Κιλικίας).

- 267 (1679). Α 32.—ΑΥΤ Κ Μ ΑΝΤ—ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ. ΣΕΒ Προτομὴ Γορδιανοῦ Γ' δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ. "Οπ. ΚΑΣ—ΑΤΩΝ Ζεὺς καθήμενος πρὸς δεξ. ἐπὶ θρόνου. Πρὸς αὐτοῦ ἀετός. — Πίναξ XVIII, 6.
Κόδρονλα.

- 268 (1680). Α 21.—ΚΑΙΣΑΡ—ΑΥΡΗΛΙΟΣ Κεφαλὴ Μ. Αὐρηλίου δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ. "Οπ. [Κ]ΟΔΡΟΥ—ΛΕΩΝ Διόνυσος ἐν βραχεῖ χιτῶνι ἵστάμενος πρὸς ἄρ. καὶ πάνθηρ παρ' αὐτῷ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. ΑΛ. — Πίναξ XVIII, 7.

Αμβραδα (Πισιδίας).

- 269 (1690). Α 32.—ΑΥΤ ΚΑΙ Μ ΙΟΝ Π ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΕ Προτομὴ Φιλίππου τοῦ νεωτέρου δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ. "Οπ. ΑΜΒΛΑΔΕΩΝ—ΛΑΚΕΜΟΝΙΩΝ Ἡρακλῆς Φαρνέσιος στηρίζων τὸ δόπαλον ἐπὶ κεφαλῆς ταύρου πρὸς δ. Παρ' αὐτῷ ἄρ. κιονίσκος. — Πίναξ XVIII, 11.

Βᾶσις.

- 270 (1695). Α 25.—ΑΥΤ Γ ΟΥΕΙΒ—ΤΡΒ ΓΑΛΛΟΣ ΣΒ Προτομὴ αὐτοῦ δαφνοστεφῆς μετὰ θώρακος καὶ ἐφαπτίδος, πρὸς δεξ. "Οπ. ΒΑΡ—Η—ΝΩΝ Ζεὺς Νικηφόρος καθήμενος ἐπὶ θρόνου ἄρ. κιονίσκος. — Πίναξ XVIII, 12, ὅπισθεν.

Κρῆμα.

- 271 (1697). Α 16.—Κεφαλὴ θεᾶς πυργοστεφῆς, ἥς ὅπισθεν ἐπιδορατίς. "Οπ. ΚΡΗ ἄνω. Προτομὴ λέοντος πρὸς δεξ., ἥς ὅπισθεν Γ.—Πίναξ XVIII, 8.

Σαγαλασσός.

- 272 (1701). Α 15.—Προτομὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ. "Οπ. ΣΑ—ΓΑΛ Προτομὴ Μηνὸς πρὸς δεξ. — Πίναξ XVIII, 10.

273 (1700). Α 28.—ΙΟΥΛΙΑ—ΜΑΜΕΑ ΣΕ Προτομὴ αὐτῆς πρὸς δ.
”Οπ. ΣΑΓΑΛΑ—Σ—ΣΕΩΝ Τύχη ἰσταμένη ἀρ.—Πίναξ XVIII,
13, ὅπισθεν.

Σαμδάλιον Πισιδίας (=Σαμάδιον Ἀπονιλίας ;).

274 (1702). Α 17.—Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς πρὸς δεξ.
”Οπ. Σ—Α—Μ—Α—Δ—Ι Τρεῖς μηνίσκοι ἀντίνωτοι.—Πίναξ
XVIII, 9. (“Ιδε Berl. Blätter 1868, p. 138 κεξ.).

ΚΙΛΙΚΙΑ.

Ἀνεμούριον.

275 (1714). Α 26.—ΑΝ Κ ΠΟΛΙ ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΝ Προτομὴ δαφνο-
στεφῆς Οὐαλεριανοῦ πρὸς δεξ.

”Οπ. ΑΝΕ | ΜΟΥΡΙ | ΕΩΝ | ΕΤ.Β ἐν στεφάνῳ, οὗ ἄνωθεν
ἀγγεῖον δίωτον.—Πίναξ XVIII, 14.

Διοκαισάρεια.

276 (1715). Α 17.—ΑΔΡΙΑΝΩΝ δεξ. Προτομὴ Ἐρμοῦ πρὸς δεξ.
”Οπ. ΔΙΟΚ—ΑΙΚΑ[Ρ]Ε—ΩΝ Σταφυλὴ μετὰ δύο φύλλων.—
Πίναξ XVIII, 14.

Εἰρηνόπολις.

277 (1716). Α 23.—ΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙΣΑΡ ΔΟΜΙ[ΤΙΑΝΟΣ] Κε-
φαλὴ δαφνοστεφῆς Δομιτιανοῦ πρὸς δεξ., ἐφ' ἣς ὑστερόσημον
τετράγωνον, ἐν ᾧ κεφαλὴ αὐτοκράτορός τινος πρὸς δεξ.

”Οπ. ΙΡΗΝΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. ΕΤΟ ΒΜ ‘Υγίεια ἰσταμένη δεξ. μετὰ
κλάδου ἐν τῇ δεξ. καὶ φιάλης ἐν τῇ ἀρ., ἐξ ἣς τρέφεται ὄφις.
Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. ἀστήρ. —Πίναξ XVIII, 16.

ΚΥΠΡΗΣΤΙΚΗ.

Ιερόπολις Βαμβύκη.

278 (1718). Α 28.—ΑΥΤΟΚ Κ Μ ΙΟΥΛΙ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΕΒ Προτομὴ¹
δαφνοστεφῆς Φιλίππου τοῦ νεωτέρου πρὸς δεξ.

”Οπ. ΘΕΑΣ—ΣΥΡΙΑΣ ΙΕΡΟΠΟ—ΛΙΤΩΝ Κυβέλη ἐπὶ λέοντος
πρὸς δεξ.—Πίναξ XVIII, 10.

ΣΥΡΙΑ.

Ἡλιόπολις.

279 (1729). Α 32.—...TRANQVILLINA Μ ΑΝΓΒΣ... Προτομὴ¹
αὐτῆς μετὰ μηνίσκου, πρὸς δεξ.

"Οπ. COL IVL AVG FELIC—HEL... Εἴδωλον Ἀρτέμιδος' Εφεσίας, κατενώπιον. — Πίναξ XVIII, 19, ὅπισθεν.

Λαοδίκεια πρὸς τῇ θαλάσσῃ.

280 (1730). **Α 22.** — Κεφαλὴ ἀκτινοστεφῆς Ἡλίου πρὸς δεξ.

"Οπ. [ΙΟΥ]ΛΙΕΩΝ | ΤΩΝ—ΚΑΙ | [Λ]ΑΟΔΙΚΕΩΝ Μορφὴ ἰσταμένη πρὸς ἄρ., τὴν δεξ. στηρίζουσα ἐπὶ σκήπτρου ἢ δόρατος. 'Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. ΙΔ. 'Ἐν τῷ ἔξεργῳ ΖΜ. — Πίν. XVIII, 18.

ΦΟΙΝΙΚΗ.

Bύβλος.

281 (1751). **Α 25.** — ΟΠ ΔΙΑΔΟΥΜΕΝΙΑΝΟΣ ΚΑΙ Προτομὴ τοῦ Διαδουμενιανοῦ ἀστεφῆς μετὰ θώρακος, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΒΥΒ—ΛΟΥ | ΙΕΡΑΣ Ἄψις δίστυλος, ἐν ᾧ πυργοστεφῆς θεὰ ἰσταμένη πρὸς δεξ., τὸν μὲν δεξιὸν πόδα θέτουσα ἐπὶ πρώθεν, τὴν δὲ δεξιὰν χεῖρα στηρίζουσα ἐπὶ σκήπτρου, στεφανούμενη δὲ ὑπὸ μικρᾶς Νίκης, ἰσταμένης ἐπὶ στήλης ἴδομένης πρὸ τῆς θεᾶς. — Πίναξ XVIII, 17.

ΔΕΚΑΠΟΛΙΣ.

Γέρασα.

282 (1757). **Α 15.** — ΑΥ Κ ΤΡΑΙ—ΑΔΡΙΑΝΟΣ Κεφαλὴ Ἀδριανοῦ δαφνοστεφῆς, πρὸς δεξ.

"Οπ. ΑΡΤΕΜΙ ΤΥ ΓΕΡΑΣΩΝ Προτομὴ Ἀρτέμιδος μετὰ τόξου καὶ φαρέτρας, πρὸς δεξ. — Πίναξ XVIII, 21.

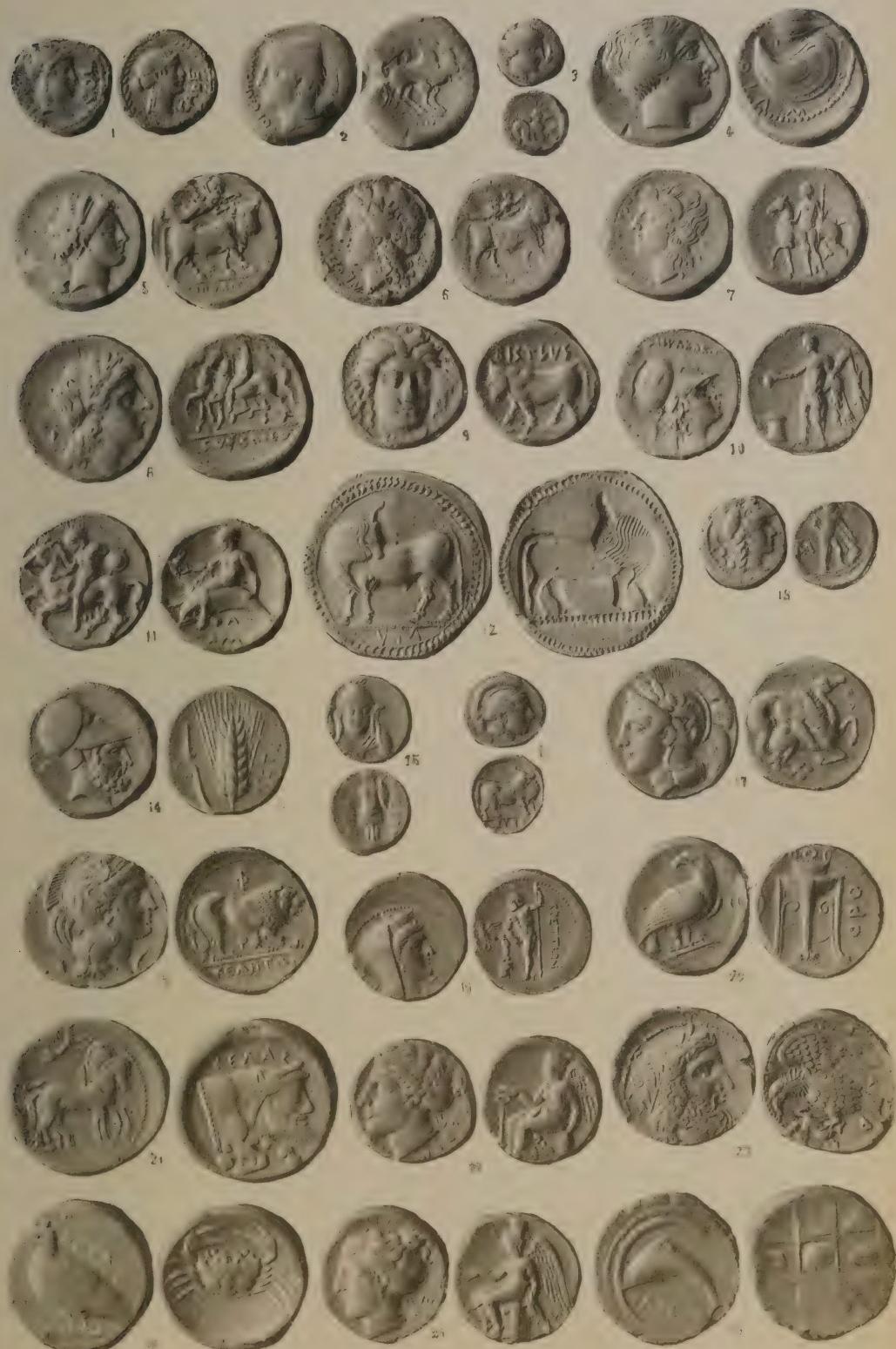
ΑΡΑΒΙΑ Η ΠΕΤΡΑΙΑ.

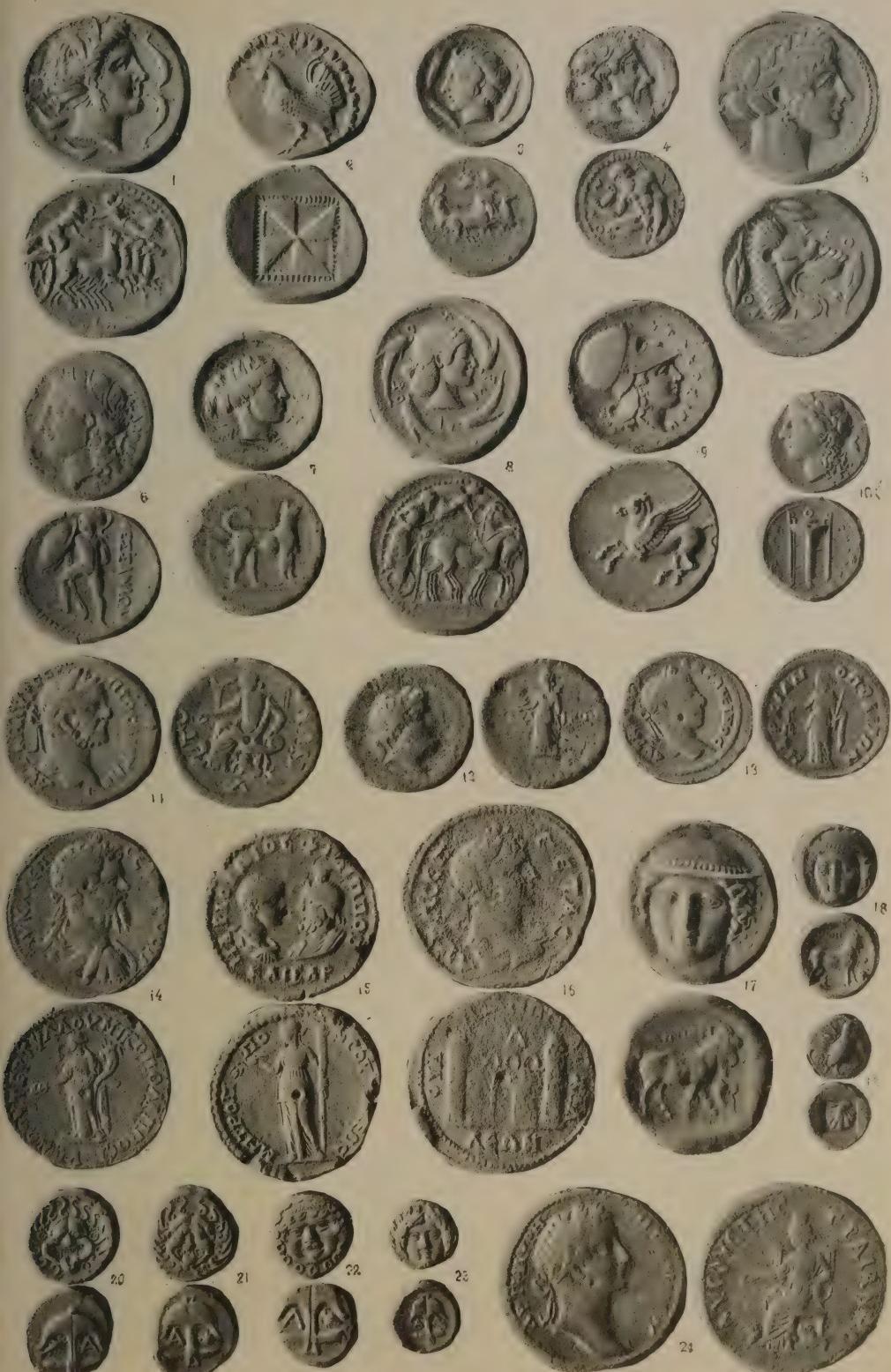
Πέτρα.

283 (1764). **Α 29.** — ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙ ΚΑΡ ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΑΔΡΙΑΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ Προτομὴ Ἀδριανοῦ δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ.

"Οπ. ΠΕΤΡΑ ΜΗΤ—ΡΟΠΟΛΙΣ Τύχη πόλεως πυργοστεφῆς καθημένη ἄρ. ἐπὶ βράχου, προτάσσουσα τὴν δεξιάν, ἐν δὲ τῇ ἄρ. ἔχουσα τρόπαιον. — Πίναξ XVIII, 22.

'Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Δεκεμβρίου 1904.

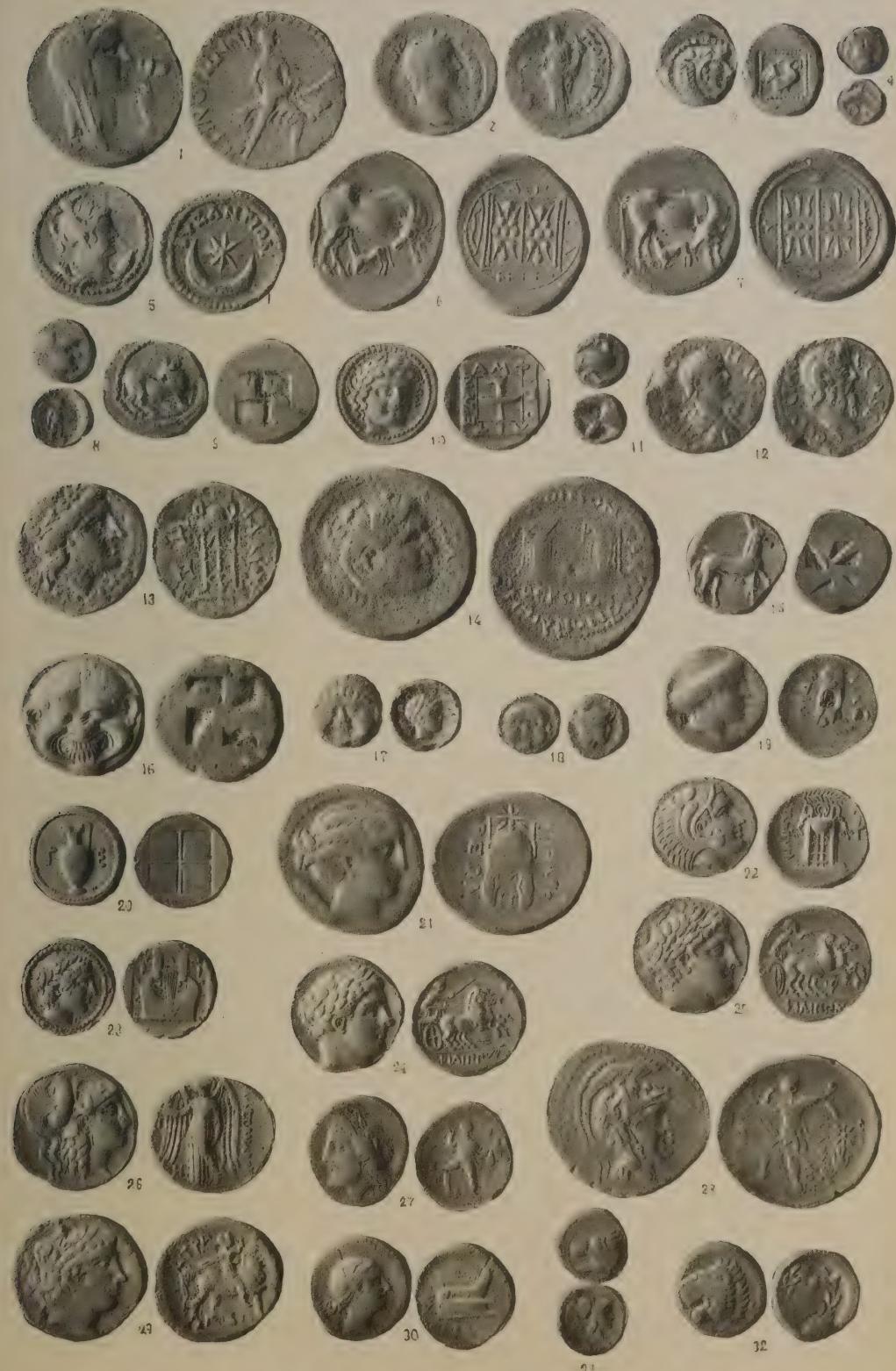

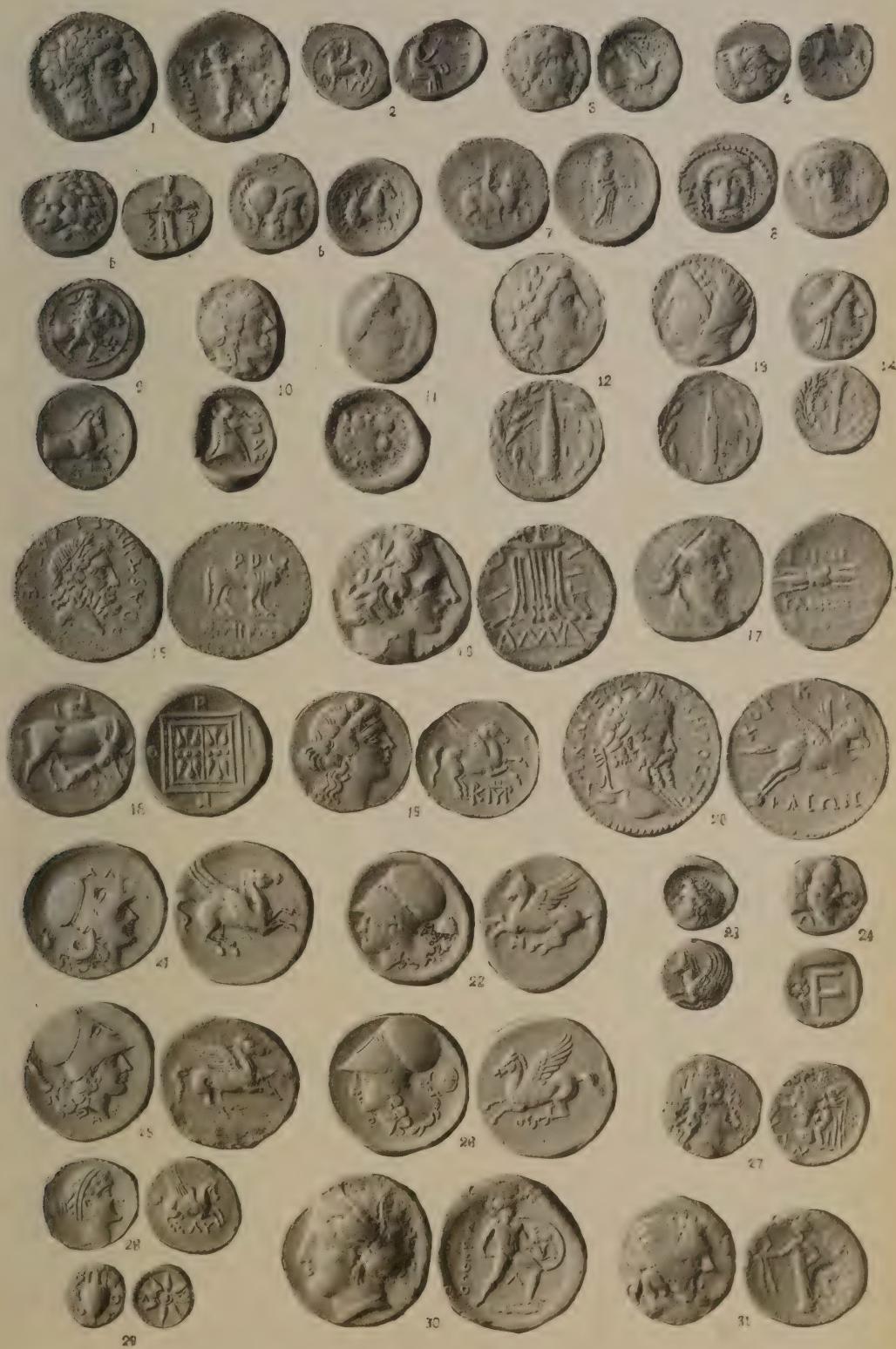

1000

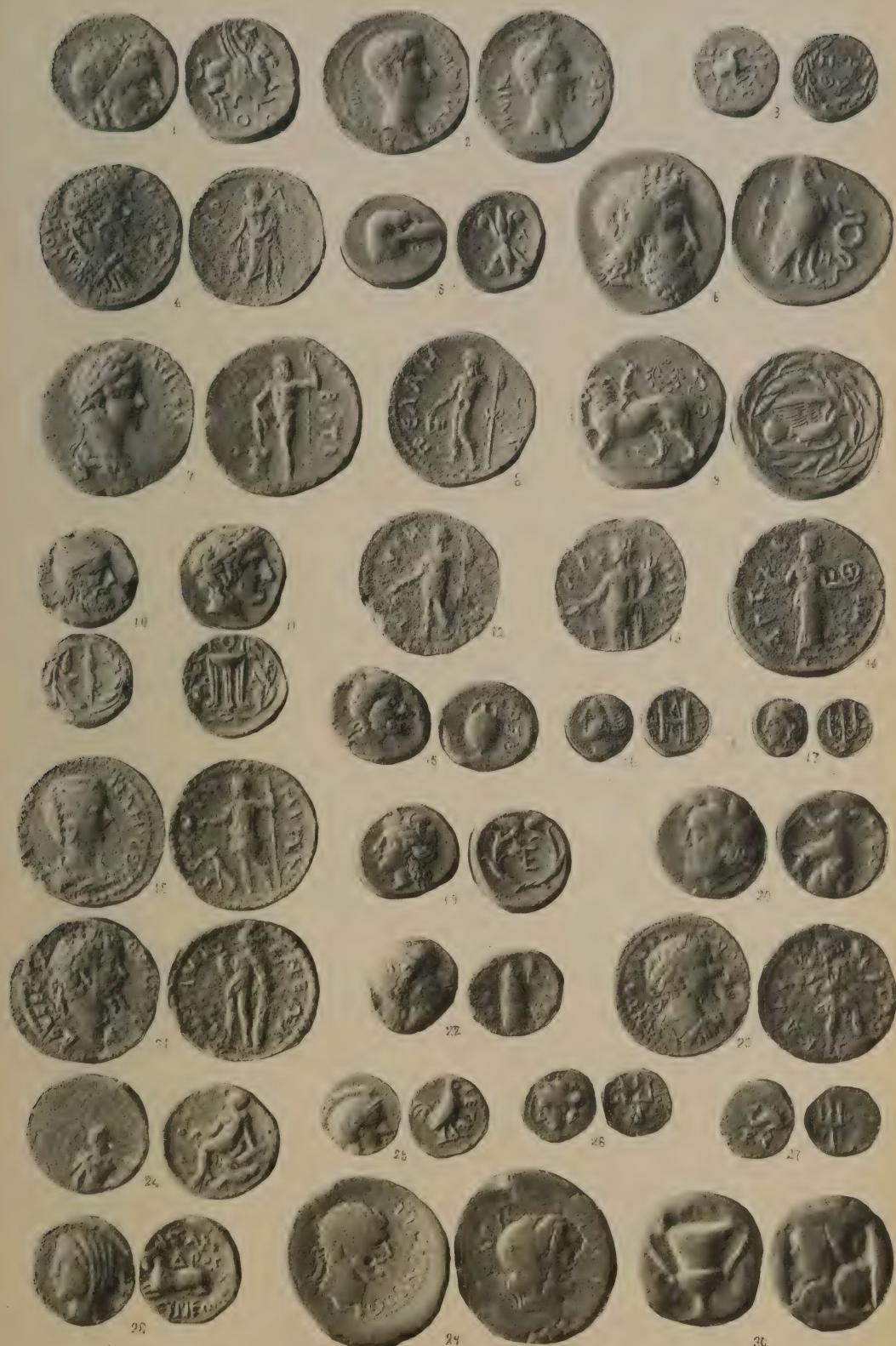
1000 2 300

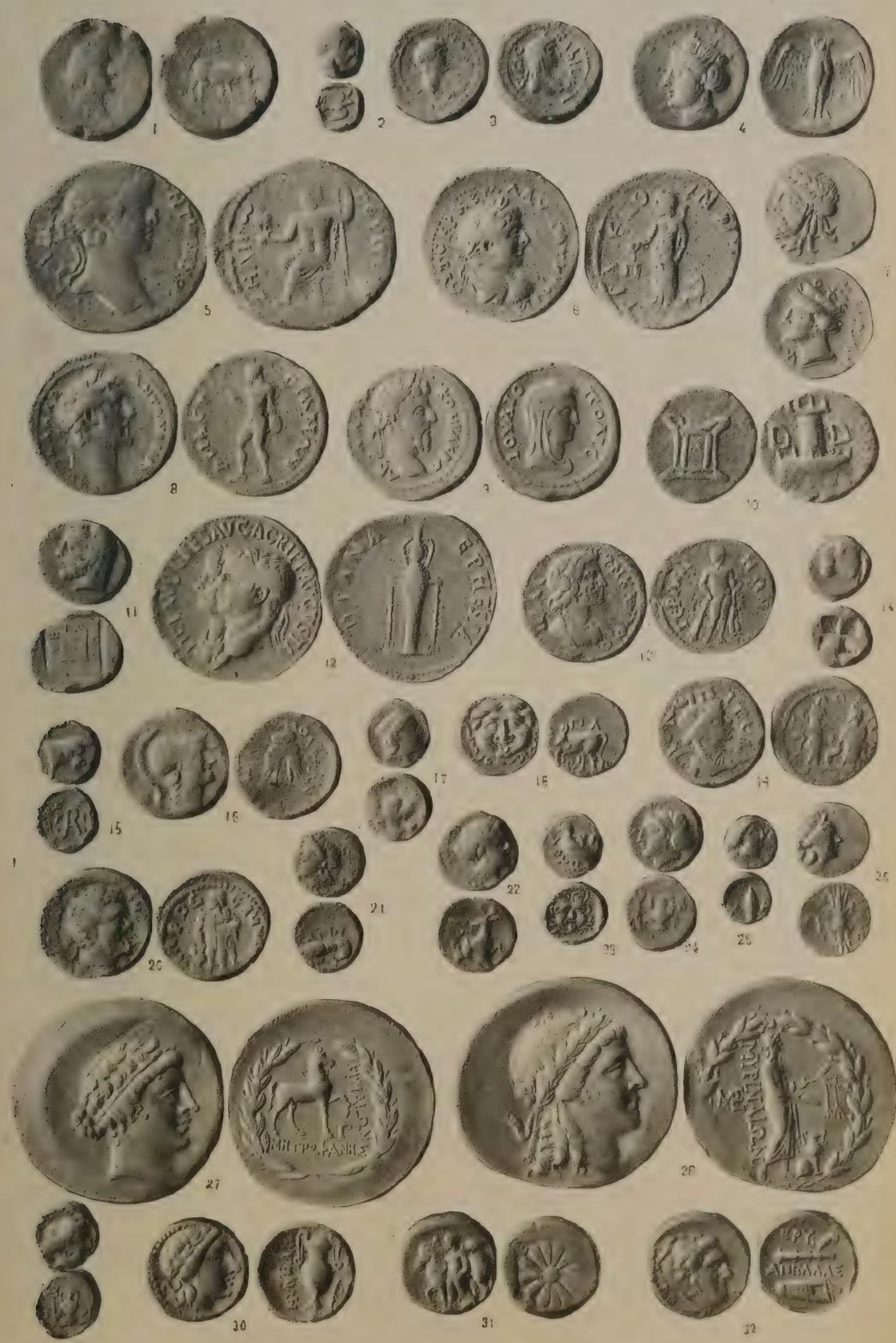
1000 2 300

*Dixi θρυλοί τὴν Ταχιόφορειν Κρήτης.
Direction des Postes Crétaises.*

*Τομή παραγόμενη νέας εκδόσεως 1904.
Timbres-poste de la nouvelle émission 1904.*

*Εξόπλιστοι τοῦ ταύρου θεοί
επικαὶ λόγοτος.*

*Διά βρύση τοῦ αρχαίου τοῦ
Πηνειοῦ οὐρανού.*

*Europe assise sur le taureau Jupiter
(monnaie de Cydonie).*

*Les ruines du palais de
Minos à Cnossos.*

*Πολεμούσα μεταξύ τοῦ θεοῦ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦ θεοῦ τοῦ Ηρακλή
περὶ τῆς Λασιθίας τοποθεσίας
τοῦ θεοῦ τοῦ Διονύσου τοῦ Ηρακλή.*

*Bianco d'Ercole megarenoe
επέντε διώνιοι διάνιοι της
επαρχίας της Λασιθίας.*

*Portrait de S.A.R.
Prince George de Grèce.
Hand l'ambassadeur en Crète
Emperador del seu fratre a Cnossos.*

*Βρόνιμος αυθόμονος
προστάτης της Κρήτης.*

*O θεός Θηροφόρος
επέντε μετριαὶς
επαρχίας της Κρήτης.*

*Le Monastère historique
d'Ariadne et au dessus le
mont Ida.*

*Τοποθεσία αρχαίου
τοῦ μακεδονικού
πατριαρχείου της Κρήτης.*

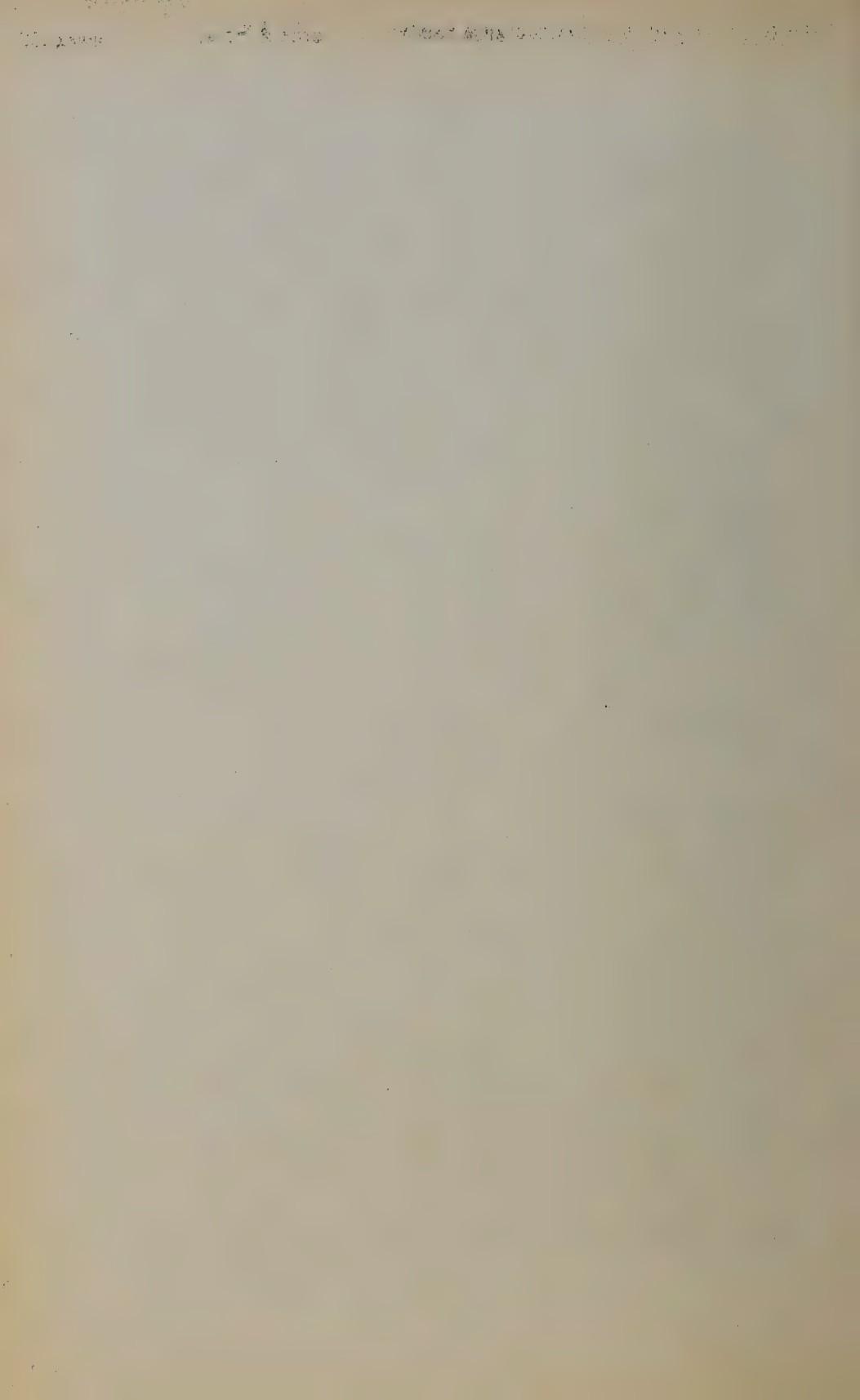
*Jupiter attaqué par
une chèvre
(monnaie de Cydonie).*

*Triton brandissant un trident
επαρχίας Πλασσού.*

*Τάτης ορθογενεία
επαρχίας της Κρήτης.*

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

ΚΑΙ ΤΑ ΝΕΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Οἱ τύποι καὶ τὰ σύμβολα, ἀτινα ἔπλασεν ἡ δαιμόνιος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων φαντασία, καὶ ἡ ἀπαράμιλλος αὐτῶν καλλιτεχνία παρέμειναν, ὡς γνωστόν, διὸ δὲ τῶν αἰώνων τὰ ἄριστα τῶν συμβόλων πάσης ἀφηρημένης ἢ συγκεκριμένης ἰδέας. Πάντες οἱ νεώτεροι πεπολιτισμένοι λαοὶ ἀνατρέχουσι κατὰ κανόνα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν, ἵστορίαν καὶ καλλιτεχνίαν, ἵνα δανεισθῶσιν ἢ ἐμπνευσθῶσι τοὺς τύπους καὶ τὰ σύμβολα αὐτῶν πρὸς περιληπτικὴν δήλωσιν πάσης εὐγενοῦς ἰδέας, παντὸς θεωρητικοῦ ἢ πρακτικοῦ σκοποῦ. Οὕτω δύναται τις νὰ εἴπῃ νῦν, διτὶ οἱ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πλασθέντες τύποι καὶ ἔμβλήματα οὐδέποτε ἀπωλέσθησαν, ἀλλὰ τελοῦσιν ἐν ἐνεργείᾳ μέχρι τοῦ νῦν, οὐδενὸς λαοῦ δυνηθέντος νὰ ἀναπληρώσῃ αὐτοὺς διὸ ἄλλων σαφεστέρων, ποιητικωτέρων ἢ καλλιτεχνικωτέρων. Ὁ ἀετὸς τοῦ Ἰδαίου καὶ Ὀλυμπίου Διός, σύμβολον καὶ οἰωνὸς πάσης εὐγενοῦς νίκης· δι λέων, σύμβολον τῶν ἡρωϊκῶν ἡττημένων τῆς Χαιρωνείας καὶ μυρία ἄλλα τοιαῦτα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σύμβολα, ἀπαντῶσι καὶ νῦν ἐν χρήσει, ἀπαραλλάκτως πανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ὅμοιας εὐγενεῖς νίκας ἢ ἡρωϊκὰς ἥττας δηλοῦντα.

Τὰ τοιοῦτον γόντρον ἐπὶ πάντων τῶν λαῶν ἔξασκοῦντα σύμβολα ταῦτα ἥτο ἐπόμενον διτὶ πρὸ παντὸς θὰ ἐτίθεντο ἐν χρήσει ὑπὸ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, εὐθὺς ὡς διὰ τοῦ ἐνδόξου καὶ ἡρωϊκοῦ αὐτῶν ἴεροῦ ἀγῶνος ἀνεκτήσαντο τὴν ἐλευθερίαν. Πρόγαματι δὲ ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως μεγάλως ἐγενικεύμη ἡ χρῆσις τῶν ἀρχαίων συμβόλων ἐν τῇ νέᾳ Ἑλλάδι. Οὕτω νῦν δὲν ὑπάρχει πόλις, κώμη ἢ χωρίον, ἔταιρεία ἢ σωματεῖον, τὸ διποῖον νὰ μὴ ἔθηκεν εἰς χρῆσιν ὡς σύμβολον αὐτοῦ ἀρχαίον Ἑλληνικὸν ἔμβλημα. Οἱ

δῆμοι κυρίως δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀνεκάλεσαν εἰς τὴν ζωὴν πάντας τοὺς κυρίους νομισματικοὺς τύπους τῶν ἀρχαίων πόλεων, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῶν δποίων ἡγέρθησαν. Τὸ αὐτὸ δὲ ἀκριβῶς πράττουσιν, ἐφ' ὅσον δύνανται, αἱ κοινότητες καὶ τὰ σωματεῖα τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων.

Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἥκιολούθησε μετὰ σπουδῆς, ὡς ἦτο φυσικόν, καὶ ἡ μόλις πρὸ μικροῦ τελείως σχεδὸν ἐλευθερωθεῖσα ἡρωϊκὴ Κρήτη, ἡ μεγίστη καὶ ἐνδοξοτάτη Ἑλληνικὴ νῆσος τῆς Μεσογείου. Ἐπὶ τῶν πρώτων δημοσίων σφραγίδων τῆς τὴν αὐτονομίαν τουλάχιστον ἀνακτησαμένης νήσου ἐτέθη, ἐκ νομίσματος τῆς Κνωσοῦ ληφθεῖσα, καθ' ὑπόδειξιν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Νομισμ. Μουσείου κ. Σβορώνου ἐπισήμως πρὸς τοῦτο ἐρωτηθέντος, εἰκὼν τοῦ μυθικοῦ βασιλέως τῆς Κρήτης Μίνωος, συμβόλου πάσης πολιτικῆς εὐνομίας καὶ δικαιοσύνης. Κατὰ παράδοξον δὲ καὶ εὐοίωνον σύμπτωσιν πρῶτος καρπὸς τῆς εὐνομίας καὶ ἐλευθερίας, ἦν ἐπὶ αἰῶνας ἐδίψα ἡ ἡρωϊκὴ αὐτῇ νῆσος, ἦτο ἡ διὰ τῶν περιφήμων ἀνασκαφῶν τῆς Κνωσοῦ μετατροπὴ τοῦ μυθικοῦ Μίνωος εἰς ἴστορικὸν βασιλέα!

Παρὰ τὴν Πολιτείαν, αἱ πόλεις, οἱ μικρότεροι δῆμοι, τὰ σωματεῖα καὶ αὐτοὶ οἱ ἰδιῶται τῆς Κρήτης δμοίως καθ' ἐκάστην ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ μοναδικῆς εἰς πλοῦτον καὶ κάλλος τύπων νομισματικῆς τῆς νήσου δανείζονται τὰ ἐμβλήματα αὐτῶν, πηγὴν ἀκένωτον ἔχοντες τοὺς λαμπροὺς φωτοτυπικοὺς πίνακας τῆς μεγάλης συγγραφῆς τοῦ κ. Σβορώνου *Numismatique de la Crète ancienne*, ἦτις ἔξετυπωθη δαπάνη τῆς Κρητικῆς Συνελεύσεως, μικρὸν πρὸν ἡ ἐλευθερωθῆ ἡ νῆσος.

Λαμπρὸν περιληπτικὸν δεῖγμα τῆς ἀγάπης τῶν Κρητῶν πρὸς τὰ ἀρχαῖα αὐτῶν σύμβολα παρουσιάζει τὸ ὁραῖον δίπλωμα τῆς Α' ἐκδέσεως τῆς ἐλευθέρως Κρήτης, πλαισιωθὲν ἐντολῇ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Α. Β. Υ. τοῦ πρύγκιπος Γεωργίου, διὰ τῶν ὁραιοτέρων νομισματικῶν τύπων τῶν κυριωτέρων πόλεων τῆς Κρήτης, οὓς καὶ πάλιν ἐνετάλη νὰ ἐκλέξῃ ὁ αὐτὸς ἔλλην ἀρχαιολόγος. Ἐκεῖνο δ' ὅμως, δι' οὗ οἱ Κρῆτες διελάλησαν πανταχοῦ γῆς τὸν ἔρωτα αὐτῶν πρὸς τὰ σύμβολα καὶ τὰ ἐμβλήματα τῶν ἀρχαίων προγόνων αὐτῶν, εἶναι τὰ ταχυδρομικὰ γραμματόσημα τῆς νέας αὐτονόμου αὐτῶν Πολιτείας.

Ἡ πρώτη σειρὰ τῶν Κρητικῶν γραμματοσήμων.

"Ηδη κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1900, διόπτες ἐλειτούργησε τὸ πρῶτον ἡ Κρητικὴ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία, ἐπέθη εἰς κυκλοφορίαν ἡ πρώτη σειρὰ τῶν Κρητικῶν γραμματοσήμων, ἐφ' ἣς ἔχαιράχθησαν, κατ' ἐκλογὴν τοῦ κ. Σβορώνου, οἱ ἔξῆς τύποι ληφθέντες ἐξ ἀρχαίων Κρητικῶν νομισμάτων.

A'. Γραμματόσημα ἀξίας 1 ἢ 50 λεπτῶν.

Ἐρμῆς ὁ ταχυδρόμος ληφθεὶς ἐκ διδράχμου τῆς Κρητικῆς πόλεως Σύβριτα, ἣς τὰ νομίσματα διακρίνονται ἐπὶ καλλονῇ (=Svoronos, Numism. de la Crète ancienne pl. XXX, 16). Ὁ θεὸς εἰκονίζεται κύπτων πρὸς ἀριστερὰ ἵνα προσδέσῃ τὸ πέδιλον τοῦ ἐπὶ βράχου τεθειμένου δεξιοῦ αὐτοῦ ποδός. Ὅπισθεν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ κρέμαται ὁ πέτασος, ἀπὸ δὲ τῶν ὄμων πατέροις ἡ χλαμύς, ἐνῷ τὸ κηρύκειον εἶναι προσωρινῶς τεθειμένον ἐπὶ τοῦ βράχου, ἵνα λάβῃ αὐτὸ δ θεὸς ἀνὰ κεῖρας εὐθὺς ὡς προσδέσῃ τὸ πέδιλον αὐτοῦ. Βεβαίως ὁ τύπος οὗτος εἶναι τὸ προσφυέστερον ἔμβλημα γραμματοσήμου, δπερ ἔχάραξέ ποτε νεώτερος λαός, ἐποιήθη δὲ ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου καλλιτέχνου τῆς Συβριτίας κατ' ἔμπνευσιν ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς Ὀδυσσείας τοῦ Ὄμηρου (Ε, στίχ. 1 κεξ.), ἐνῷ περιγράφεται ἡ ὑπὸ τῶν θεῶν τοῦ Ὀλύμπου ἀποστολὴ τοῦ Ἐρμοῦ εἰς τὴν μακρὰν κειμένην νῆσον τῆς Καλυψοῦς, ἵνα ὡς ταχυδρόμος κομίσῃ αὐτῇ τὴν ἐντολὴν τοῦ Διὸς πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ὀδυσσέως. Τότε ὁ ἄγγελος τῶν θεῶν Ἐρμῆς παρασκευαζόμενος νὰ ἔκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τοῦ Διός:

ὑπὸ ποσὶν ἐδήσκετο καλὰ πέδιλα
ἀμβρόσια χρύσεια, τά μιν φέρον ἡμέν ἐφ' ὑγρὴν
ἡδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν ἅμα πνοιεῖς ἀνέμοιο.
Εἴλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
ῶν ἐθέλει, τοὺς δ' αὔτε καὶ ὑπνώντας ἐγείρει·
τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς Ἀργειφόντης.

Δύναται τις νὰ φαντασθῇ ὠραιότερον ἔμβλημα τῆς διεθνοῦς καὶ ὑπερποντίου ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας;

Β'. Γραμματόσημα τῆς 1 δραχμῆς.

“Οπως διὰ τοῦ προηγούμενου τύπου ἔξιητή μη ἔμβλημα τῆς ἐσωτερικῆς, οὔτως εἰτεῖν, ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας, οὔτω διὰ τοῦ τύπου τοῦ γραμματοσήμου τούτου ἐπεδιώχθη ἡ δήλωσις τῆς ἐσωτερικῆς τῆς νήσου ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας. Ἀντεγράφη δηλαδὴ ἐκ περικαλλοῦ νομίσματος τῆς Κρητικῆς πόλεως Φαιστοῦ (= Svoronos ε. ἀν. pl. XXIV, 34) διχαλκοῦς πτερωτὸς περίπολος τῆς νήσου Τάλως ἢ ΤΑΛΩΝ, ἥτοι ὁ μυθικὸς γίγας ἐκεῖνος ὁ τρὶς καθ' ἕκαστην μεθ' ὑπερφυσικῆς ταχύτητος περιπετόμενος τὴν νήσον πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ βασιλέως Μίνωος καὶ πρὸς προστασίαν αὐτῆς κατὰ τῶν ξένων ληστῶν καὶ ἐπιδρομέων.

Γ'. Γραμματόσημα τῶν 5 ἢ τῶν 20 λεπτῶν.

“Οπως διὰ τῶν δύο προηγούμενων τύπων ἐδηλώθη ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία, οὔτω διὰ τοῦ τοίτου τούτου ἐδηλώθη ἡ νήσος, εἰς ἣν ἀνήκει ἡ ταχυδρομικὴ αὕτη ὑπηρεσία. Ἀντεγράφη δηλαδὴ ἐξ ἀργυροῦ διδράχμου τῶν Κνωσίων, ἀρίστης Πραξιτελείου τεχνοτροπίας (= Svoronos ε. ἀν. pl. VI, 6) κεφαλὴ εἰκονίζουσα κατά τινας μὲν τὴν κυρίαν τῆς νήσου θεὰν “Ἡραν σύζυγον τοῦ Διὸς τῆς Κρήτης, κατ’ ἄλλους δὲ αὐτὴν τὴν πεπωσοποιημένην Κρήτην.

Δ'. Γραμματόσημα τῶν 2 δραχμῶν.

“Οπως ἡ Κρητικὴ Πολιτεία διὰ τῶν πρώτων δημοσίων σφραγίδων τῆς νήσου, οὔτω καὶ ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἀρμοστοῦ τῆς νήσου

πρόγκιπος Γεωργίου ἡθέλησαν διὰ τοῦ ἐμβλήματος ἐνὸς τῶν μεγαλυτέρας ἀξίας γραμματοσήμων νὰ ἐκδηλώσωσι τὰς ἀρχάς, ὥφετος ἀφιλοδόξουν νὰ διοικήσωσι τὴν νῆσον. Ἐχάραξαν δηλαδὴ ἐπὶ τε τῶν ὁγηθεισῶν σφραγίδων καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ γραμματοσήμου ἐκ τοῦ αὐτοῦ νομίσματος τῶν Κνωσίων (= Svoronos εἰ. ἀ. pl. IV, 34), εἰκόνα τοῦ Μίνωος, ὅστις ἔγενετο ὁ σοφώτατος, δικαιούτατος καὶ ἡπιώτατος πάντων τῶν βασιλέων καὶ νομοθετῶν, «ἀληθῶς θεῖος ἀνήρ», καὶ σύμβολον πάσης εὐνομούμενης πολιτείας.

E'. Γραμματόσημα τῶν 10 καὶ 25 λεπτῶν καὶ τῶν 5 δραχμῶν.

Παρὰ τὰ ἀρχαῖα αὐτῶν σύμβολα καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ διασημοτάτου τῶν ἀρχαιοτάτων βασιλέων τῆς νῆσου, οἱ Κρήτες μετὰ εὐλόγου ἐθνικῆς χαρᾶς καὶ ἐθνικῶν ἐλπίδων, ἔθεσαν ἐπὶ τῶν γραμματοσήμων τῶν 10 καὶ 25 λεπτῶν τὴν εἰκόνα τοῦ νεαροῦ καὶ ἡρωϊκοῦ τὸ παράστημα ἡγεμόνος αὐτῶν πρόγκιπος Γεωργίου τῆς Ἑλλάδος, ὃν ἡ ἑλληνικὴ φανταία τῶν μόλις ἀπὸ τοῦ ξένου ζυγοῦ ἀπελευθερωθέντων Κρητῶν παρέβαλεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πρὸς τοὺς ἡρωας ἐκείνους τῆς ἐθνικῆς καὶ χριστιανικῆς Ἑλλάδος, τοὺς διὰ τοῦ φόνου ληστῶν ἢ θηριῶν ἐλευθερώσαντος Ἑλληνικὰς χώρας καὶ λαούς. Τῆς τελευταίας ταύτης ἀντιλήψεως τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ τῆς Κρήτης ἐκδήλωσις εἶναι ἡ ἐπὶ τῶν πενταδράχμων γραμματοσήμων τεθεῖσα εἰκὼν τοῦ ὄμωνύμου τῷ νεαρῷ ἡγεμόνι τῆς Κρήτης Ἀγίου Γεωργίου, ἐφίπτου καὶ φονεύοντος τὸν φοβερὸν δράκοντα. Ὁ τύπος οὗτος ἀντεργάφη ὑπὸ τοῦ χαράκτου τῶν γραμματοσήμων ἐκ τῶν ἀγγλικῶν χρυσῶν νομισμάτων διά τε τὸ πρόχειρον αὐτῶν καὶ δότι ἡ εἰκὼν αὕτη ἐκρίθη ὡς ἡ καλλιτεχνικωτάτη τῶν γνωστῶν εἰκόνων τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ὡς προφανῶς ἐμπνευσθεῖσα ἐκ τῶν ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσείῳ ἀποκειμένων παγκάλων ἴπτεων τῆς ζωοφόρου τοῦ Παρθενῶνος.

H νέα σειρὰ τῶν Κρητικῶν γραμματοσήμων.

Ἐπειδή, ὅτε ἐτέθησαν εἰς κυκλοφορίαν τὰ γραμματόσημα τῆς πρώτης σειρᾶς, ἡ Κρήτη δὲν εἶχεν εἰσέτι προσχωρήσει εἰς τὴν Παγκόσμιον Ταχυδρομικὴν Ἐνωσιν, τὰ δὲ γραμματόσημα ἐκεῖνα ὡς ἐκ

τούτου δὲν διεδόθησαν καὶ δὲν κατηγαλώθησαν ὡς ἔδει, ἐπίκειται δ' ἀφ' ἑτέρου ή ἔξαντλησις τῶν εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα τῆς Κρήτης παρακαταθηκῶν τοιούτων γραμματοσήμων, ή Κρητικὴ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ ἐκδώσῃ νέαν σειρὰν γραμματοσήμων, ἵς ἀντίγραφα δημοσιεύομεν ἐπὶ τοῦ ἐν τέλει προσηγορημένου φωτοτυπικοῦ πίνακος.

'Η ἀπόφασις αὗτη ἐλήφθη καθ' ἥν ἐποχὴν τῆς Ἀνωτέρας ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Διευθύνσεως προϊστατο δέ τέως Σύμβουλος τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος κ. I. Τσουδερός. Παρὰ δὲ τῇ Διευθύνσει τῶν Ταχυδρυμείων, ἵς προϊσταται ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον δέ κ. Β. N Μαυρίδης, ἔξεπονήθη πᾶσα σχετικὴ πρὸς τὴν κατασκευὴν τῶν γραμματοσήμων ἐργασία καὶ ἐδόθησαν παρ' αὐτῆς αἱ προσήκουσαι ὀδηγίαι εἰς τὸ ἐργοστάσιον, ἡ κατανομὴ τῶν παραστάσεων, ἡ ἐκλογὴ τῶν χρωματισμῶν, τῶν σχεδιασμάτων, τῶν περιθωρίων καὶ τῶν κοσμημάτων κτλ. Τὴν ἐκλογὴν τῶν τύπων τῶν νομισμάτων ἐνήργησεν δέ δργανωτὴς τῆς Ταχυδρομικῆς ἐν Κρήτῃ ὑπηρεσίας κ. Μαρίνος ἐκ τοῦ πολλάκις ἀνωτέρῳ μηνημονευθέντος βιβλίου τοῦ κ. Σβιορόνου περὶ τῶν νομισμάτων τῆς ἀρχαίας Κρήτης. 'Ἐν τῇ ἐκλογῇ ὅμως τῶν τύπων τῶν νέων γραμματοσήμων δὲν ἐπρυτάνευσεν, ὡς προκειμένου περὶ τῶν τύπων τῆς πρώτης σειρᾶς, ἡ ἔφεσις πρὸς συμβολισμὸν τῆς ταχυδρομικῆς κυρίως ὑπηρεσίας, ἀλλὰ μᾶλλον πρῶτον μὲν ἡ ἐπιμυμία τῆς ἀναβιώσεως περιφήμων μυθολογικῶν τύπων τῆς νήσου, δεύτερον ἡ διαφήμισις τῶν ἀληθῶς καταπληκτικῶν ἀνακαλύψεων τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Μινωϊκῆς Κρήτης, δι' ὧν αἰῶνες ὅλοι προσετέθησαν εἰς τὴν ἴστορίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τέλος, τρίτον, ἡ ἀνάμνησις τῶν ἐνδόξων ὄλοκαυτώσεων καὶ ἡρωϊκῶν θυσιῶν τῶν γενναίων Κρητῶν, δι' ὧν ἀνεκτήθη ἡ αὐτονομία τῆς νήσου.

'Η δὲ χάραξις τῶν χαλυβδίνων πλακῶν, δι' ὧν ἔξετυπώθησαν τὰ νέα γραμματόσημα, καὶ πᾶσαι γενικῶς αἱ ἐργασίαι τῆς κατασκευῆς αὐτῶν ἐγένοντο εἰς τὸ ἐν Λονδίνῳ παγκοσμίου φήμης ἐργοστάσιον τῶν κ.κ. Bradbury, Wilkinson and C°.

Οἱ τύποι τῶν νέων γραμματοσήμων εἶναι οἱ ἔξης:

α'. Γραμματόσημα τῶν 2 λεπτῶν.

'Αντίγραφον ἀποτυπώματος μεγάλης μυκηναϊκῆς σφραγίδος ἐκ Κνωσοῦ. Τὸ μοναδικὸν διὰ τὴν θρησκευτικὴν αὐτοῦ σημασίαν ἀπο-

τύπωμα τοῦτο «προέρχεται πιθανώτατα ἐκ σφενδόνης μεγάλου ἡγεμονικοῦ χρυσοῦ δακτυλίου, παρίσταται δ' ἐν αὐτῷ ἡ μεγάλη τῶν Μυκηναίων θεὰ δόρθια ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βουνοῦ ἥ τροχάλου φέρουσα κλιμακωκὴν στολιδωτὴν ἐσθῆτα καὶ κρατοῦσα δόρυν ἥ σκῆπτρον διὰ τῆς προτεταμένης ἀριστερᾶς. Ἐκατέρωθεν αὐτῆς δύο λέοντες φύλακες στηρίζοντες τοὺς ἐμπροσθίους πόδας ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βουνοῦ, ἐφ' οὗ ἵσταται ἡ θεά. Καὶ εἰς μὲν τὸ ἐν ἄκρον φαίνεται διώροφον ἱερὸν μὲ τὰ ἱερὰ κέρατα, εἰς δὲ τὸ ἄλλο ἄκρον ἀνήρ σεβίζων κατὰ τὸν συνήθη τότε τρόπον, φέρων δηλαδὴ τὰς χεῖρας εἰς τὸ πρόσωπον». (Σ. Α. Ξανθούδιδου, δ Κρητικός πολιτισμός, σελ. 109. Πβλ. καὶ A. Evans, The Palace of Cnosos, 1901, p. 28, 29.

β'. Γραμματόσημα τῶν 5 λεπτῶν.

Τύπος ἀρχαίου καλλίστου διδράχμου τοῦ Ε' αἰῶνος π. Χ. κοπέντος ἐν Γόρτυνι τῆς Κρήτης (=Svoronos ἔ. ἀ. pl. XIII, 9), εἰκονίζοντος δὲ τὴν Κρητικὴν νύμφην Βριτόμαρτιν κρυπτομένην μεταξὺ τῶν κλάδων γηραιᾶς δρυός. Ὁ τύπος οὗτος ἦτο διάσημος παρὰ τοῖς μυθολόγοις ως παράστασις τῆς Εὐρώπης ἐπὶ πλατάνου, ἀλλ' ὁ κ. Σβορόδωνος ἀπέδειξεν ὅτι πρόκειται περὶ τῆς Βριτομάρτιδος διὰ τῆς μελέτης αὐτοῦ «Britomartis la soi-disant Europe sur le platane de Gortyne». (Revue Belge de Numismatique, 1894. Τῆς μελέτης ταύτης ἀγγλικὴ μετάφρασις ὑπὸ L. Low ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ American Journal of Numismatics, Boston 1894, July κἄξ., Ἑλληνικὴ δὲ ὑπὸ τοῦ κ. A. Βορεάδου ἐν τῷ ἐβδομαδιαίῳ Κρητικῷ περιοδικῷ Ἡρακλείῳ τοῦ 1894 ἀρ. 34-40).

γ'. Γραμματόσημα ἀξίας 10 λεπτῶν.

Κατενώπιον προτομὴ τοῦ Ὅπατου Αρμοστοῦ τῆς Κρήτης Πρίγκιπος Γεωργίου τῆς Ἑλλάδος.

δ'. Γραμματόσημα ἀξίας 20 λεπτῶν.

Ἀντιγραφὴ τύπου διδράχμου ἀργυροῦ νομίσματος Πραξιτελείου τεχνοτροπίας, κοπέντος δ ἐν Κυδωνίᾳ τῆς Κρήτης (=Svoronos ἔ. ἀ. pl. IX, 23) καὶ εἰκονίζοντος τὸν Δία Κρηταγενῆ ως βρέφος θηλαζό-

μενον ὑπὸ τῆς κυνοσουρῷδος κυνὸς Κυνοσούρας, συμβόλου τῶν Κυνοσουρέων ἐπικαλουμένων Κυδωνιατῶν, ὃν τὸ νόμισμα φέρει κάτω τοῦ τύπου τῆς κυνὸς τὴν ἐπιγραφὴν ΚΥΔΩΝ[ΙΑΤΩΝ]. Ἡ Κυνόσουρα αὕτη εἶναι ἡ κατόπιν, ἐξ εὐγνωμοσύνης τοῦ παρ' αὐτῆς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Κυδωνιατῶν ἐκτραφέντος Διός, καταστερισθεῖσα ὡς Μικρὰ Ἀρκτος, περὶ ἣς Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἔλεγεν «εἰκόνα κυνὸς εἶναι». (Ἴδε I. Σβορώνου, Νομισματικὸν τύποι ἀναφερόμενοι εἰς τὴν ἐν Κρήτῃ παιδοτροφίαν τοῦ Διός: Ἀρχαιολ. Εφημερὶς 1893 σελ. 1-8: καὶ τοῦ αὐτοῦ, Νομισματικά, ἐν τῇ Ἐστίᾳ (περιοδικῷ Ἀθηνῶν) τοῦ 1894 σελ 31-32).

ε'. Γραμματόσημα τῶν 25 λεπτῶν.

Ἄντιγραφὴ ἐνὸς τῶν καλλίστων, ἀν μὴ τοῦ πάντων καλλίστου νομίσματος τῆς Κρήτης, ἦτοι διδράχμου τῆς πόλεως Ἰτάνου (=Svoronos ἔ. ἀ. pl. XIX, 7), παριστῶντος Τρίτωνα διαπερῶντα ἵχθυν τῇ τριαίνῃ, σύμβολον δὲ τῆς πάλαι θαλασσοκρατορίας τῶν Κρητῶν¹.

ζ'. Γραμματόσημα τῶν 50 λεπτῶν.

Ἄντιγραφὴ διδράχμου τῆς Κνωσοῦ (=Svoronos ἔ. ἀ. pl. IV, 34), παριστῶντος ἐν πλαισίῳ μαιανδρομόρφου Λαβυρίνθου τὴν κεφαλὴν τῆς θυγατρὸς τοῦ Μίνωος Ἀριάδνης, τῆς πασιγνώστου ἐκ τῶν περὶ Θησέως καὶ Μινωταύρου ἀρχαίων μύθων. Ὅπισθεν αὐτῆς εὗρηται ἡ ἐπιγραφὴ ΚΝΩΣΙΟΝ (δηλαδὴ νόμισμα).

ζ'. Γραμματόσημα τῆς 1 δραχμῆς.

Ἄντιγραφὴ ἀρχαϊκοῦ ἀργυροῦ διδράχμου τῆς Γόρτυνος (=Svoronos ἔ. ἀ. pl. XII, 25). Εἰκονίζει δὲ τὴν Εὐρώπην ἐπὶ τοῦ εἰς ταῦρον μεταβληθέντος Διός, ἀπάγοντος αὐτὴν ἐκ Φοινίκης εἰς Κρήτην, κατὰ τὸν πασίγνωστον μῦθον. Κάτω τοῦ ταύρου φαίνονται λείφανα χελώνης τύπου ἀρχαιοτέρου Αἰγανητικοῦ διδράχμου, ἐφ' οὗ ἐπεκόπη τὸ νόμισμα τοῦτο τῆς Γόρτυνος.

1. Δυστυχῶς τὸ κάλλιστον τοῦτο τῶν γραμματοσήμων τῆς νέας σειρᾶς ἀπέτυχεν ἐπὶ τοῦ ἐνταῦθα προσηρτημένου φωτοτυπικοῦ πίνακος ἐνεκα τοῦ κυανοῦ αὐτοῦ χρώματος.

η'. *Γραμματόσημα ἀξίας 3. δραχμῶν.*

”Αποψις τῶν ἐρειπίων τοῦ ὑπὸ τοῦ ἄγγλου νομισματολόγου καὶ ἀρχαιολόγου A. Evans ἀνασκαφέντος περιφήμου Μινωϊκοῦ ἀνακτόρου τῆς Κνωσοῦ.

«Τὸ κυριητικὸν πλαίσιον τοῦ γραμματοσήμου τούτου εἶναι σπειροειδές, συνηθέστατον ὡς κόσμημα ἐν τοιχογραφίαις, περιθέον τοὺς τοίχους ἐν εἴδει ψριγκοῦ. Συνηθέστατον ἐπίσης εἶναι ὡς κόσμημα ἀγγείων τῶν ἀνακτόρων τῆς Κνωσοῦ καὶ ἄλλων Κρητικῶν πόλεων μυκηναϊκῆς ἔποχῆς.

»Τὸ τέρας ὅπερ εἰκονίζεται ἀριστερὰ ἔχει σῶμα γυναικὸς μὲ μεγάλους μαστοὺς καὶ κεφαλὴν βοός. Φέρεται εἰς σφραγῖδας εὑρεθείσας κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Ζάκρου (Σητείας). Μινώταυρος δὲν εἶναι, διότι οὗτος πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ἀρσενικὸν γένους. Ἐπειδὴ δ' ὅμως εὑρέθη ἐν Κρήτῃ καὶ ὁμοιάζει πρὸς Μινώταυρον, χαρακτηρίζεται ὡς τοιοῦτος.

»Ο πρὸς τὰ δεξιὰ τοξότης εὑρέθη εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Κνωσοῦ, εἰς τὴν βορειοδιτικὴν αὐτοῦ γωνίαν. Εἶναι δὲ τεμάχιον ἀγγείου ἐκ στεατίτου λίθου φέρον ἀνάγλυφον τὸν τοξότην καθ' ἣν στιγμὴν τανύων τὸ τόξον ἀπολύει τὸ βέλος».

θ'. *Γραμματόσημα ἀξίας 5 δραχμῶν.*

”Αποψις τῆς ἴστορικῆς Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου. διασήμου ἐν τῇ ἴστοριᾳ τῶν Κρητικῶν ἐπαναστάσεων ἔνεκα τῆς τῇ 8/20 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1866 μετὰ ἔξοχως ἥρωϊκὴν ἀντίστασιν κατὰ 22,000 Τούρκων καὶ Αἰγανπτίων στρατιωτῶν ἀνατινάξεως τῶν ἐν αὐτῷ 900 Ἐλλήνων μαχητῶν, κληρικῶν καὶ γυναικοπαίδων, συναπολεσθέντων οὕτω μετὰ τοῦ πλήθους τῶν ἐφορμησάντων ἐχθρῶν. Εἶναι τὸ ἔνδοξον Μεσολόγγιον τῆς Κρήτης! Ωραίαν, σαφῆ καὶ ἀρχαιοτέραν, εἰκόνα τῆς παναρχαίου μονῆς ταύτης παρέχει ὁ ἄγγλος περιηγητής Pashley, Travels in Crete (London 1837) τόμ. Α', σελ. 309. Αἱ δύο γυναικες, αἵτινες πλαισιοῦσι τὸ γραμματόσημον τοῦτο, παριστῶσι τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην, ὡν ἡ μὲν προσφέρει βασιλικὸν στέμμα, ἡ δὲ κλάδον φοίνικος σύμβολον μαρτυρίου καὶ δόξης.

Καθύπερθεν τῆς Μονῆς μαρμαίρουσιν αἱ αἰώνιοι χιόνες τῆς κορυφῆς τοῦ ἱεροῦ δρους τῆς Ἱδης, ἡς ἐν τῷ περιφήμῳ ἄντρῳ ἐγεννήθη ὁ «πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε» Ζεὺς ὁ Ἱδαῖος ἐν μέσῳ τῶν πρώτων κατοίκων τῆς νήσου Κουρήτων Κρητῶν, οἵτινες ἐπροστάτευσαν τὸ θεῖον βρέφος σκέποντες διὰ τῶν ἀσπίδων καὶ τὸν πολεμικὸν πυροχίον περὶ αὐτὸν ἐνθουσιωδῶς ὅρχοντες. Ὁντως δ' ἀρμονικῶς ἐπιστέφει ἡ νεφελογέιτων αὔτη Βηθλεὲμ τοῦ δαιμονίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος τὴν ἱερὰν Μονὴν ἀφ' ἣς ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων ἀνετινάχθη πρὸς τὸ αἰωνίως κυανοῦν στερέωμα τῆς νήσου τοῦ Μίνωας ἡ αἴμοβαφὴς ἔλληνικὴ δόξα τῶν περιττεῶν καὶ ἐπὶ αἰῶνας διαρκεσάντων ἀγώνων πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας. Οἱ καπνὸς τῆς ἀνατινᾶξεως ἔκεινης ἀνελθὼν περιέβαλλε τὴν κορυφὴν τῆς Ἱδης διὰ νέου στεφάνου δόξης, οὗ τὴν αἴγλην βλέπει διαρκῶς ἀπαστράπτουσαν ἡ διάνοια τοῦ αἰωνίου καὶ μαρτυρικοῦ ἔθνους τῶν Ἑλλήνων περὶ οὗ ἀληθῶς προεφήτευσε πανάρχαιος χρησμὸς ὅτι ὡς ὁ ἀσκὸς βαπτίζει, δῦναι δ' οὐ θέμις.

Οπως τὰ τῆς πρώτης σειρᾶς γραμματόσημα τῆς νήσου Κρήτης ἔθεωρήθησαν ὡς ἐκ τῶν καλλίστων μεταξὺ πάντων τῶν νεωτέρων γραμματοσήμων καὶ κατέστησαν περιζήτητα πρὸς κόσμησιν τῶν συλλογῶν, οὕτω, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι καὶ ἡ νέα σειρά, ἡ νῦν μόλις τιμεμένη εἰς κυκλοφορίαν θὰ τύχῃ μεγίστης ὑποδοχῆς παρὰ τοῖς γραμματοσημοφίλοις. Οἱ δὲ νομισματολόγοι εὑχαρίστως θὰ βλέπωσιν ἐν αὐτῇ μίαν τῶν μυρίων ὀραίων ἐπιδράσεων τῆς ἀρχαίας νομισματικῆς ἐπὶ τῆς νεωτέρας σφραγιστικῆς καὶ συμβολικῆς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Ζ' ΤΟΜΟΥ

TABLE DES MATIÈRES

CONTENUES DANS LE

JOURNAL INTERNATIONAL D'ARCHÉOLOGIE NUMISMATIQUE

TOME SEPTIÈME

1904

MÉMOIRES ET DISSERTATIONS

	Pages
A. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ, Νομίσματα τῆς Κάτω Μοισίας.	5— 10
Δ. ΦΙΛΙΟΥ, Ἐλευσινιακὰ μελετήματα (<i>Pl. V et vignette</i>).	11— 60
I. N. ΣΒΟΡΩΝΟΥ, Σημείωσις περὶ τῆς προηγουμένης μελέτης.	61
— — Δανάκη καὶ Ἀθηναϊκὴ δραχμὴ ἀνεκδότου σειρᾶς νομισματικῶν ἀρχόντων (<i>vignette</i>)	62— 64
J. ROUVIER, Numismatique des villes de la Phénicie (fin). <i>Tyr. (Planches III et IV)</i>	65—108
I. N. ΣΒΟΡΩΝΟΥ, Νόμισματικὸν εὑρηματολογίαν. Νομίσματα Ἀθηνῶν. (<i>Planches I et II</i>)	109—142
— — Θησαυροὶ Βυζαντινῶν χρυσῶν νομισμάτων ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀσκληπιείου (<i>Planches VI et VII</i>)	143—160
K. M. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, Βυζαντιακὰ μολυβδόβουλλα ἐν τῷ Ἑθν. Νομισμ. Μουσείῳ Ἀθηνῶν (συνέχεια).	161—176
G. DATTARI, Tre differenti teorie sull'origine delle monete dei nomo dell' antico Egitto (<i>Planche VIII</i>)	177—202

I. N. ΣΒΟΡΩΝΟΥ, Τὸ ἔξ Ἀντικυθήρων ἄγαλμα τοῦ ἀμυνόμενου καὶ ἀττικὸν μολύβδινον σύμβολον (2 vignettes)	203—206
E. BABELON, Les origines de la monnaie à Athènes	209—254
K. M. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, Βυζαντιακὰ μολυβδόβουλλα ἐν τῷ Ἑθν. Νομισμ. Μουσείῳ Ἀθηνῶν (συνέχεια)	255—310
E. D. J. DUTILH, Vestiges de faux monnayages antiques à Alexandrie	311—316
I. N. ΣΒΟΡΩΝΟΥ, Τὸ Ἐθνικὸν Νομισματικὸν Μουσεῖον κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1903/4 (<i>Planches IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII et XVIII</i>)	317—390
— — "Ἐκθεσις περὶ τῶν ἐν τῷ Νομισματικῷ Μουσείῳ ἐργασιῶν κατὰ τὰ ἀκαδημαϊκὰ ἔτη 1901/2 καὶ 1902/3	391—396
— — Μέθανα ἡ Ἀρσινόη τῆς Πελοποννήσου	397—400
ΦΙΛΩΝΙΔΟΥ ΖΩΪΤΟΥ, Οἱ ἀρχαῖοι νομισματικοὶ τύποι καὶ τὰ νέα γραμματόσημα τῆς νήσου Κρήτης (<i>Planche XIX</i>)	401—410
Table des matières	411—412

Σημ. Ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Σβιορώνου εἰς τὰ Ἐλευσινιακὰ μελετήματα τοῦ κ. Δ. Φιλίου ἀνεβλήθη, ἐλλείψει χώρου, εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩ ΜΟΥΣΕΙΩ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΕΤΗ

1901/2 ΚΑΙ 1902/3

(*'Ανατύπωσις ἐκ τῆς Πρυτανικῆς Λογοδοσίας τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου.*)

Πρὸς τὴν Σ. Πρυτανεῖαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Κύριε Πρύτανι,

Συμφώνως πρὸς τὸ ἀρθρὸν 7 τοῦ Β. Διατάγματος τοῦ κανονίζοντος τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἐθνικοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου καὶ τῆς ἴδιαιτέρας νομισματικῆς συλλογῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, πέμπομεν ὑμῖν συνημμένως τῷ παρόντι περιγραφικὸν κατάλογον τῶν κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1902-1903 εἰσαχθέντων νομισμάτων εἰς ἀμφοτέρας τὰς συλλογάς, προσέτι δὲ καὶ τὸν περιγραφικὸν κατάλογον τῶν προσκτημάτων τοῦ προηγουμένου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1901-1902, ὃν δὲν ἡδυνήθημεν νὰ ὑποθάλωμεν ἐγκαίρως τῇ Σ. Πρυτανείᾳ ἐνεκκαὶ λίγων ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, αἵτινες παρενέπεσον. Παροκαλοῦμεν δὲ ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ αὐτὸν Β. Διάταγμα τυπωθῶσιν οἱ κατάλογοι οὓτοι ἐν τῇ πρυτανικῇ ὑμῶν λογοδοσίᾳ καὶ ὑποθληθῶσι τῷ Σ. Υπουργείῳ δπως κατατεθῶσιν ἐν τῷ ἀρχείῳ αὐτοῦ.

Ως ἐκ τῶν λεπτομερῶν τούτων καταλόγων ἐξάγεται, αἱ συλλογὴ τοῦ Μουσείου ἐπλουτίσθησαν κατὰ μὲν τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1901-1902 διὰ 3923 νομισμάτων, ὡν 4 χρυσᾶ, 205 ἀργυρᾶ, 446 ἐκ κράματος,

2509 χαλκᾶ, 749 μολύβδινα καὶ 10 διαφόρων ἄλλων μετάλλων. Τούτων εἰσήχθησαν εἰς τὴν ἰδιαιτέρων συλλογὴν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου 412, ὃν ἀργυρᾶ 9, κράματος 1, χαλκᾶ 245, μολύβδινα 156, πήλινον 1. Προέρχονται δὲ πάντα μὲν τὰ τῆς συλλογῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἐξ ἀγορῶν γενομένων ὑπὸ τῆς Σ. Πρυτανείας τῇ προτάσει μου, τὰ δὲ τῆς ἔθνικῆς συλλογῆς ἐκ δωρεῶν, ἀνασκαφῶν, εὑρημάτων, κατασχέσεων καὶ τινα ἐξ ἀγορῶν χρήμασι τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας. Τῶν δωρεῶν σημαντικωτάτη εἶναι ἡ τοῦ κ. Μ. Καμπάνη, δωρήσαντος 423 μολύβδινα, ἀρχαῖα νομισματόμορφα σύμβολα, ἀττικὰ τὸ πλεῖστον, καὶ αἱ τῶν κ. κ. Γεωργίου Πρόκου λοχαγοῦ τῶν ἐν Κίνῃ Γάλλων πεζονκυτῶν καὶ Ch. Buls δημάρχου Βρυξελλῶν. Κάλλιστα καὶ σπανιώτατα τῶν προσκτηθέντων εἶναι τὰ ἀργυρᾶ νομίσματα τῶν Φενεατῶν καὶ Μαντινέων, τὰ ἀγορασθέντα ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ νομάρχου Λαρίσης ἀποστολὲν τετράδραχμον τοῦ βασιλέως Ἀντιγόνου.

Τοὺς ἀριθμοὺς τῶν προσκτηθέντων δεικνύει ὁ ἐπόμενος συνοπτικὸς *Πίναξ A.*

Κατὰ δὲ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1902 - 1903 προσεκτήθησαν ἐν ὅλῳ 3628 νομίσματα, ὃν χρυσᾶ 8, ἀργυρᾶ 1394, κράματος 1, χαλκᾶ 2220 καὶ μολύβδινα 6. Τούτων τὰ εἰς τὴν ἰδιαιτέρων συλλογὴν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου εἰσελθόντα εἶναι 282 ἀττικὰ χαλκᾶ νομίσματα προερχόμενα ἐκ λαμπρᾶς ἀγορᾶς τῆς Σ. Πρυτανείας, ἐκλεχθέντα δὲ ὑπὸ ἐμοῦ μεταξὺ χιλίων περίου δόμοιων νομισμάτων εὑρεθέντων ἐσχάτως ὑπὸ ἰδιώτου ἐν κτήματι αὐτοῦ ἐν Ἑλευσīνi. Ήερὶ τῆς ἐπιστημονικῆς σπουδαιότητος τοῦ προσκτήματος τούτου πραγματευόμεθα ἐν ἴδιᾳ μελέτῃ, ἣν δημοσιεύομεν προσεχῶς. Τὰ δὲ τὴν ἔθνικὴν συλλογὴν πλουτίσαντα 3346 νομίσματα προέρχονται α') ἐκ δωρεῶν, ὃν πλουσιωτέρα εἶναι ἡ ἀνωνύμου ἑλληνικῆς κοινότητος τῆς δούλης Ἑλλάδος, ἡ τοῦ ἐν 'Ροστοβίῳ κ. Δ. Ἀπαλύρα, ἡ τοῦ ἐν Δαρδανελλίοις I. Λαμπαδαρίου, ἡ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ M. Βλαστοῦ καὶ ἡ τοῦ ἐν Σμύρνῃ M. Στελλάκη, 6') ἐκ σπουδαιῶν εὑρημάτων γενομένων τοῦ μὲν τυχαίως ἐν Ὁρεῷ τῆς Εύβοίας, τῶν δὲ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Ἐπιδαύρου καὶ Δήλου, γ') ἐκ κατασχέσεων καὶ δ') ἐξ ἀγορῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ὃς δεικνύει λεπτομερῶς ὁ ἐπόμενος συνοπτικὸς *Πίναξ B.*

ΠΙΝΑΞ Α'

Σύνοψις τῶν προσαντηθέντων κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1901-1902.

	Χρονιά	Αρχηγός	Κόρματος	Χαλκά	Μολύβδινα	Διάφορα	Ἄθροισμα
*Α'. 'Εξ ἀγορᾶς τοῦ 'Εθν. Πανεπιστημίου	—	3	—	28	92	—	123
Β'. Δῶρον κ. Λέκα καλλιτέχνου.	—	—	—	—	2	—	2
Γ'. Δῶρον 'Ι. Ν. 'Ιωαννίδου ἐκ Σάμου	—	—	7	18	2	—	25
Δ'. " Charles Buls δημάρχου Βρυξελλῶν	—	—	—	24	—	—	24
Ε'. " Ανωνύμου	—	1	—	24	—	5	30
*Ζ'. 'Εξ ἀγορᾶς τοῦ 'Εθνικοῦ Πανεπιστημίου	—	1	—	—	—	—	1
Ζ'. Δῶρον Δ. Κ. Μάνωφ ἐκ Ξάνθης	—	—	—	1	—	—	1
Η'. " κ. Κουρουνιώτου φοιτητοῦ ἐκ Χίου	—	1	—	24	—	—	25
Θ'. " Δ. Σταυροπούλου καὶ Α. Σκιᾶ ἐφόρων ἀρχαιοτήτων	—	1	—	1	—	—	2
I'. 'Εξ ἀγορᾶς τῆς Ἀρχαιολογικῆς 'Εταιρείας	—	9	—	23	65	—	97
*ΙΑ'. 'Εξ ἀγορᾶς τοῦ 'Εθν. Πανεπιστημίου	—	—	—	—	25	—	25
ΙΒ'. Δῶρον Μιχαὴλ Καμπάνη ἐκ Μυκόνου	—	—	—	—	423	—	423
ΙΓ'. " Γρ. Πρόξου ἐν Τσιέν-Τσιέν τῆς Κίνας	—	—	—	128	—	—	128
ΙΔ'. " Σταυρόπλα συμβολαιογράφου ἐν	—	—	—	—	—	—	—
Μεγάροις	—	—	—	—	1	—	1
ΙΕ'. Δῶρον Μιχαὴλ Καμπάνη ἐκ Μυκόνου	—	—	—	—	—	—	2
ΙΓ'. " Αντ. Χ. Χατζῆ ἐκ Τριπολεως	—	2	—	—	—	—	1
ΙΖ'. " Θεοδ. Τριφύλλη ἐκ Ριθύμνης	—	2	—	1	—	—	3
*ΙΗ'. 'Εξ ἀγορᾶς τοῦ 'Εθνικοῦ Πανεπιστημίου	—	2	—	25	—	—	27
ΙΘ'. Δῶρον 'Εθνικῆς Τραπέζης τῆς 'Ελλάδος	—	1	—	4	—	—	3
Κ'. 'Εκ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Αμερικ. Σχολῆς ἐν Βάρη καὶ Κορίνθῳ	—	5	434	1196	4	—	1639
*ΚΑ'. 'Εξ ἀγορᾶς τοῦ 'Εθν. Πανεπιστημίου	—	—	—	1	—	—	1
ΚΒ'. Ομοίως	—	—	1	89	—	—	90
ΚΓ'. (α) 'Εκ κατασχέσεως ἐν 'Αγ. Θεοδώροις τοῦ δῆμου Πτελεατῶν (Λαμία)	—	112	—	—	—	—	112
ΚΓ'. (β) 'Εκ κατασχέσεως ἐν τῷ χωρίῳ Πόρῳ τῆς Λευκάδος	—	23	—	1	—	—	24
ΚΔ'. Δῶρον Ν. Πασχαλίδου ἐκ Κων(υ)πόλεως	—	1	—	—	—	—	1
ΚΕ'. " Κυταριδίου ἐξ 'Αθηνῶν.	—	19	—	—	—	—	19
*ΚΓ'. 'Εξ ἀγορᾶς τοῦ 'Εθν. Πανεπιστημίου	—	—	—	98	2	—	100
ΚΖ'. 'Εξ ἀγορᾶς τῆς Ἀρχαιολογικῆς 'Εταιρείας	—	1	3	7	81	—	92
ΚΗ'. " τῆς κομήστησης Λ. Ριαγκούρ	—	1	—	—	—	—	1
ΚΘ'. " Δ. Σταυροπούλου ἐφ. ἀρχαιοτήτων	—	1	3	72	1	4	81
Λ'. 'Εξ ἀποστολῆς τοῦ νομάρχου Λαρίσης	—	1	—	4	—	—	5
*ΔΔΑ'. 'Εξ ἀγορᾶς τοῦ 'Εθνικοῦ Πανεπιστημίου	—	3	—	4	37	1	45
ΛΒ'. Δῶρον Ι. Σθοράνου	—	—	—	2	—	—	2
ΛΓ'. 'Εξ ἀγορᾶς τῆς Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας	—	2	—	—	—	—	2
ΛΔ'. 'Εκ τῶν ἀνασκαφῶν Κορίνθου καὶ Ερετρίας ὑπὸ τῆς Αμερικ. Αρχαιολ. Σχολῆς	—	2	—	712	1	—	715
ΛΕ'. Δῶρον Δ. Ταβανιώτη φοιτητοῦ	—	6	1	15	—	—	22
ΛΓ'. " Ανδ. Σκιᾶ έρόφου ἀρχαιοτήτων	—	—	—	1	—	—	1
ΛΖ'. " Κ. Κουρουνιώτου "	—	2	—	3	1	—	6
ΔΗ'. " ἀνωνύμου	—	1	—	1	—	—	2
ΔΘ'. " Γρηγ. Μπουρνιᾶ	—	—	—	4	14	—	48
Μ'. " Δ. Κ. Μάνωφ ἐκ Ξάνθης τῆς Μακεδονίας	—	2	—	—	—	—	2

Ἐν συνολῷ

4|205|446|2509 |749|10|3923

ΠΙΝΑΞ Β'

**Σύνοψις τῶν κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος
1902-1903 προσκηηθέντων
νομιματάτων.**

Χρονιά	* Αργυρός	Κρύματος	Χαλκᾶ	Μολύβδηνα	Διάφορα	* Αθροισμα
—	—	—	1	—	—	1
—	3	—	3	—	—	6
—	—	—	1	—	—	1
—	1	—	—	—	—	1
—	1	—	5	—	—	6
Γ'. 'Εκ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Δήλου ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀρχ. Σχολῆς	—	1	8	—	—	9
Ζ'. Δῶρον Ἰ. Λαμπαδαρίου ἐκ Δαρδανελλίων	—	4	150	—	—	154
Η'. » Δ. Ἀπαλύρα ἐκ 'Ροστούσι τῆς 'Ρωσίας	1	60	85	—	—	146
Θ'. Νομίσματα ἐκ τοῦ ἐν 'Ωρεῷ τῆς Εύβοιας εὑρεθέντος θησαυροῦ	—	125	—	—	—	125
Ι'. Δῶρον τῆς ἐν τῷ ἔξωτερικῷ ἐλλ. κοινότητος *	7	193	295	—	—	495
Ι'. 'Εκ δωρεᾶς τῆς αὐτῆς κοινότητος σάκκος ἀχρηστῶν περιέχων	—	—	1140	—	—	1140
ΙΑ'. 'Εξ ἀγορᾶς χρήματι τῆς Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας	—	1	—	—	—	1
ΙΒ'. Δῶρον τοῦ κ. Πολυχρονοπούλου ἐμπόρου ἀρχαιοτήτων	—	—	4	—	—	4
ΙΓ'. Δῶρον ἀνώνυμου ἐκ Κύπρου	—	—	6	—	—	6
ΙΔ'. » Κ. Λέκα ζωγράφου	—	3	—	2	—	5
ΙΕ'. » Κυριάκου Φιλίου	—	—	1	—	—	—
ΙΖ'. Παρὰ τοῦ 'Υπουργείου τῆς Παιδείας ἐξ εὑρημάτος κατασχεθέντος	—	919	—	—	—	919
ΙΖ'. 'Εκ κατασχέσεως ἐν Πειραιεῖ	—	3	—	—	—	3
ΙΗ'. Δῶρον Ἀργέντα Ι. Ἀργεντάκη	—	—	28	—	—	2
ΙΘ'. » Μ. Παπακωνσταντίνου ἐξ Αἰδηνίου	—	—	2	—	—	4
Κ'. » Λαζ. Νικολοπούλου ἐκ Καισαρείας (Ἀγκύρας)	—	—	4	—	—	3
ΚΑ'. Παρὰ τοῦ ἐφόρου τῶν ἐν Δήλῳ ἀρχαιο- τήτων κ. Δ. Σταυροπούλου	—	4	2	—	—	281
*ΚΒ'. 'Εξ ἀγορᾶς χρήματος τοῦ Εθν. Πανεπι- στημάτου	—	—	281	—	—	4
*ΚΓ'. 'Εξ ἀγορᾶς χρήματος τοῦ Εθν. Πανεπι- στημάτου	—	—	1	—	—	150
ΚΔ'. 'Εκ δωρεᾶς Μιχαήλ Στελλάκη προξενικοῦ ὑπαλλήλου ἐν Σμύρνῃ	—	4	148	—	—	26
ΚΕ'. Δῶρον Μιχ. Π. Βλαστοῦ ἐκ Μασσαλίας	—	15	11	—	—	20
ΚΓ'. 'Εξ ἀγορᾶς χρήματος τῆς ἀρχαιολ. Ἐταιρείας	—	1	15	4	—	90
ΚΖ'. 'Εκ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς 'Επιδαύρου	—	61	29	—	—	1
ΚΗ'. Δῶρον Πελοπόννα 'Ηλιοπούλου δικηγόρου	—	—	1	—	—	1
ΚΘ'. » Ι. Δελλίου γυμνασιάρχου	—	4	—	—	—	1
Δ'. » Jaques de Gourland	—	—	1	—	—	—
*ΛΑ'. 'Εκκρεμῆς ἀγορᾶ τοῦ Εθν. Πανεπιστη- μίου παρὸ Καλλιατάκη ἐκ Κρήτης (ὅσα τὰ τοῦ ἐπομένου ἔτους)	—	—	—	—	—	—
Σημ. Προσθετέον τὸ ἐν Ι' 12α	—	—	1	—	—	1

'Ἐν συνδλω

8 | 1394 | 1 | 2220 | 6 | — | 3628

Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἡ σπουδαιωτάτη τῶν γενομένων ἐργασίῶν ἐν τῷ Μουσείῳ εἶναι ἡ ἔκτυπωσίς τοῦ καταλόγου τῆς πλουσιωτάτης σειρᾶς τῶν ἐν τῷ Μουσείῳ νομισμάτων ἦτοι τῆς τῶν Πτολεμαϊών, τῆς ἀποτελουμένης κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς βασιλικῆς δωρεᾶς τοῦ ἀοιδίμου Ἰωάννου Δημητρίου τοῦ ἐκ Λήμνου. Ὁ λεπτομερὴς οὗτος κατάλογος περιελήφθη ἐν μεγάλῃ γενικῇ συγγραφῇ ἡμῶν τυπωθείσῃ διαπάναις τοῦ φιλογενεστάτου Γρηγορίου Μαρασλῆ καὶ περιλαμβανούσῃ πάντα τὰ ἐν πᾶσι τοῖς νομισματικοῖς μουσείοις εὑρισκόμενα πτολεμαϊκὰ νομίσματα, ἐξ αὐτοῦ δὲ καταφένεται, δτὶ ἡ συλλογὴ ἡμῶν εἶναι ἡ πλουσιωτάτη πασῶν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ὡς πρὸς τὴν σειρὰν ταύτην.

Τὰ δὲ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Μουσείου προώδευσαν κατὰ τοῦτο μεγάλως, τῇ ἐνεργείᾳ δὲ καὶ προτάσει ἡμῶν ἀπεστάλη εἰς Γαλλίαν, Ἀγγλίαν καὶ Γερμανίαν διαπάνη τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει φιλογενοῦς κ. Λεωνίδου Ζαρίφη, ἵνα σπουδάσῃ τὴν νομισματικὴν ἐπιστήμην, ὁ ὡς ἔκτακτος βοηθὸς ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐργάζεται ἐν τῷ Μουσείῳ ἡμῶν ἐπιμελέστατος νέος κ. Κ. Κωνσταντόπουλος. Ἐν τῷ μεταξὺ προσελήφθη ὡς βοηθὸς νομισματογνώμων ὁ κ. Ἀντ. Κεραμόπουλος δ. φ. εἰδικῶς σπουδάσας τὰ νομισματικὰ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, ἔχων δὲ τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα πρὸς διορισμὸν εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Τῇ βοηθείᾳ αὐτοῦ ἐγένετο δυνατὸν νὰ λειτουργῇ εὐρυθμότερον καὶ ἐνημερώτερον ἡ ὑπηρεσία τοῦ Μουσείου, οὖς αἱ ἀνάγκαι τοσοῦτον ηὔξηθησαν, διτε τὸ παραπομένων.

Σημαντικῶς ἐπλουτίσθη ἐπίσης ἡ συλλογὴ τῶν ἐκμαγείων καὶ ἡ ἴδιαιτέρα βιβλιοθήκη τοῦ Μουσείου δι' ἀπαραιτήτων συγγραφῶν καὶ διὸ σειρᾶς περιοδικῶν ἀρχαιολογικῶν συγγραφῶν ἀνταλλασσομένων πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς Ηρυτανείας τοῦ Πλανεπιστημίου λαμβανόμενα ἀντίτυπα τῆς παρ' ἐμοῦ ἐκδιδομένης Διεθνοῦς ἐφημερίδος τῆς Νομισματικῆς Ἀρχαιολογίας, ἡς ἡ ἔκδοσις χωρεῖ κανονικῶς τῇ συνεργασίᾳ τῶν κρατίστων νομισματογνωμόνων τῆς Ἑσπερίας, συμπληρωθέντος ἡδη καὶ τοῦ διον τόμου ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς.

Ἐν τῷ Μουσείῳ εἰργάσθησαν πρὸς ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς πολυάριθμοι ἡμεδαποὶ καὶ ξένοι σοφοί, ὃν μεταξὺ καὶ ὁ πρὸς τοῦτο ὑπὸ

τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου ἀποσταλεὶς κ. von Fritze, λεπτομε-
ρῶς καταγράψας μετὰ πολύμηνον ἐγγασίαν διὰ τὸ Corpus τῶν νομι-
σμάτων πολλὰς τῶν ἐν τῷ Μουσείῳ σειρῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Πρὸς τούτοις ἀπεστάλησαν ἐγγράφως πλεῖσται ἐπιστημονικαὶ πλη-
ροφορίαι καὶ ἔκμηγενα πρὸς τοὺς αἰτοῦντας πανταχόθεν ξένους χάριν
νομισματικῶν, ἀρχαιολογικῶν καὶ ιστορικῶν μελετῶν.

Ἐπὶ πᾶσιν ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον πανονίζον τὰ
τῶν ἀνταλλαγῶν καὶ ἐπιτρέπον τὴν πώλησιν τῶν πολλαπλῶν νομι-
σμάτων τοῦ Μουσείου, οὗ ψηφιζομένου, θέλει ἀποκτήσει τὸ Νομισμα-
τικὸν Μουσεῖον μέγα μόνιμον χρηματικὸν κεφάλαιον, ἐκ τῶν τάκων
τοῦ ὄποιου δύναται νὰ πλυսτισθῇ σπουδαίως, καθιστάμενον σὺν τῷ
χρόνῳ ἐν τῶν πρώτων ἐν Εὐρώπῃ Νομισμ. Μουσείων διὰ τὸν ἀρχαῖον
ἔλληνικὸν κόσμον.

'Εν Αθήναις τῇ 2 Οκτωβρίου 1903.

Εὐπειθέστατος
δ Διευθυντής τοῦ Ἑθνικοῦ Νομισματ. Μουσείου
Ι. Ν. ΣΒΟΡΩΝΟΣ

ΜΕΘΑΝΑ Η ΑΡΣΙΝΟΗ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Βωμὸς πρό τινων μόλις ἔτῶν ἀνακαλυφθεὶς ἐν Θήρᾳ ὑπὸ τοῦ Hiller von Gaertringen, φέρει τὴν ἔξης ἀρχαιοτέραν τοῦ 172 π. X. ἐπιγραφήν : « ὑπὲρ Ἀριστίππου τοῦ Θεοξένου Ἀλεξανδρέως τῶν διαδόχων τοῦ τεταγμένου ἐπὶ Θήρας βασιλεῖ Πτολεμαίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς τὸν βωμὸν ἔνεκεν τῆς εἰχεν καλοκαγαθίας εἰς τε τοὺς στρατιώτας καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ τοῦ βασιλέως πράγματα καὶ εἰς τοὺς θεοὺς εὔσεβείας Εἰρηναῖος Νικίου Ἀλεξανδρέως ὁ γραμματεὺς τῶν κατὰ Κορήτην καὶ Θήραν καὶ Ἀρσινόην τὴν ἐν Πελοποννήσῳ στρατιωτῶν καὶ μαχίμων καὶ οἰκονόμος τῶν αὐτῶν τόπων »¹.

Ἡ πόλις Ἀρσινόη τῆς Πελοποννήσου ἦτο ἐντελῶς ἀγνωστος μέχρι τοῦδε. Ὁ Hiller von Gaertringen βασισθεὶς ἐπὶ ἐτέρας ἐπιγραφῆς ἐκ Μεθάρων² ἀναγραφείσης ὑπὲρ βασιλέως Πτολεμαίου καὶ βασιλίσσης Κλεοπάτρας, θεῶν Φιλομητόρων κτλ. ὑπὸ ἐνὸς τῶν φίλων τοῦ βασιλέως « καὶ τῶν συναποσταλέντων αὐτῷ παρεφερεῦσαι ἐξ Ἀλεξανδρείας » ὑπέλαβεν δτι δὲν εἶναι ἀπίθανον τὰ Μέθανα νὰ μετωνομάσθησαν Ἀρσινόη ἐπί τινα χρόνον ὑπό τινος τῶν Πτολεμαίων. Ὁ αὐτὸς σοφὸς ὑπέλαβεν ἐπίσης δτι πρὸς τὴν αὐτὴν Ἀρσινόην Μέθανα ταυτίζονται καὶ οἱ « Ἀρσινοεῖς », οὓς μνημονεύει μεταξὺ τῶν πόλεων τοῦ κοινοῦ τῶν νησιωτῶν ψήφισμα τῶν Παρίων εὑρεθὲν ἐν τῇ Μαγνησίᾳ τοῦ Μαιάνδρου³.

1. CIGr. Ins. III, 466 (Hiller von Gaertringen) = Archiv für Papyrusforschung I, 206, 19 (M. L. Strack). — P. Meyer, Das Heerwesen der Ptolemaeer p. 67.

2. Strack, Die Dynastie der Ptolemaeer, app. epig. 250, 92 = Jamot, BCH. XIII, 120.

3. O. Kern, Die Inschriften von Magnesia p. 41.

Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Hiller von Gaertringen παρεδέχθημεν ὡς πιθανωτάτην ἡμεῖς τε¹ καὶ δὲ J. Beloch, ὅστις ὑπολαμβάνει ὅτι ἡ κατάκτησις τῶν Μεθάνων ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων θὰ ἐγένετο πρὸν ἣ ἡ Τροικὴν εἰσέλθη εἰς τὴν Ἀχαικὴν συμμαχίαν (243 π. Χ.), δηλαδὴ κατὰ τὸν Χρεμωνίδειον πόλεμον ἢ μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκ τῆς Κορίνθου ὑπὸ τοῦ θείου αὐτοῦ Ἀντιγόνου καὶ δὴ κατὰ τοὺς χρόνους Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου (285-246 π. Χ.)².

Τὴν εὔλογον ταύτην ὑπόθεσιν τῆς ταυτίσεως τῶν Μεθάνων πρὸς τὴν Ἀρσινόην τῆς Πελοποννήσου μετατρέπει εἰς βεβαιότητα ἡ ἐν Μεθάνοις ὑπὸ τοῦ ἐφόρου τοῦ ἐν Ναυπλίῳ Μουσείου κ. Φαρμακοπούλου ἀνακάλυψις καὶ πρόσκτησις τοῦ ἔξης χαλκοῦ νομίσματος, ἐφ' οὗ εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μὲ συμβουλευθῇ:

Α 18.— Κεφαλὴ Ἀφροδίτης ἢ μᾶλλον Ἀρσινόης Γ' (συζύγου Πτολεμαίου τοῦ Δ') πρὸς δεξ.

”Οπ. ^{Α—Σ}
_{Ρ—Ι} Ἡρως γυμνὸς ἰστάμενος πρὸς δεξ., φέρων κράνος

ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τὴν δεξιὰν στηρίζων ἐπὶ δόρατος, τὴν δ' ἀρ. ἔχων ἐπὶ τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ἐρειδομένης ἀσπίδος αὐτοῦ.

Τὸ νόμισμα τοῦτο, ὡς καὶ μικρὰν αὐτοῦ παραλλαγὴν, φέρουσαν ὅφιν περὶ τὸ δόρυ τοῦ ἥρωος, ἐγνώριζον ἥδη ἐκ 18 ὅμοιῶν κομματίων, ἄτινα κατέταξα³, ὡς καὶ οἱ πρὸ ἐμοῦ⁴, ὑπὸ τὴν Ἀρσινόην τῆς Κρήτης, πόλιν γνωστὴν ἐκ μαρτυρίας Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου (ἐν λ.) καὶ ἐπιγραφῆς Κρητικῆς εὑρεθείσης ἐν Μαγνησίᾳ⁵, ταυτίζομένην δ' ἵσως πρὸς τὴν Λύττον τῆς αὐτῆς νήσου⁶. 'Αλλ' ἡ ἀπονομὴ αὕτη δὲν ἔτοι βεβαία, ὡς τῆς Κρητικῆς προελεύσεως τῶν ἐν λόγῳ νομίσμάτων οὐδέποτε βεβαιωθείσης παρ' ὅλας τὰς ἐρεύνας μου καὶ τὰς μυριάδας

1. Τὰ νομίσματα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων τόμ. Α', σελ. σνε'.
2. Die auswärtigen Besitzungen der Ptolemaer: Archiv für Papyrusforschung II, 251.
3. Numismatique de la Crète ancienne p. 30, ἀρ. 1-4, pl. II, 23-25.
4. Wroth: BMC. Crète p. XXXV, 13, n° 1-4, pl. 9 καὶ 11.
5. O. Kern ἔ. ἀ. 21.
6. Σβορώνου, Τὰ νομίσματα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων, τόμ. Α', σελ. τη'⁷-τη'⁸.

τῶν ἐκ Κορίτης νομισμάτων ὡς εἶδον. Βεβαία εἶναι μόνον ἡ Κρητικὴ προέλευσις τῶν τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν ΑΡΣΙ ἀλλὰ διαφόρους τύπους ('Αθηνᾶς καὶ δελφίνων) φερόντων πολὺ νεωτέρων καὶ Κρητικῆς τεχνοτροπίας χαλκῶν νομισμάτων¹.

Νῦν ἡ ἐν Μεθάνοις ἀνακάλυψις τοῦ χαλκοῦ νομίσματος ἡμῶν διδάσκει σαφῶς ὅτι τὰ τοῦ τύπου τούτου νομίσματα ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἀρσινόην τῆς Πελοποννήσου, πρὸς δὲ ὅτι αὕτη ταυτίζεται ἀσφαλῶς πρὸς τὰ Μέθανα, οὕτως ὑπό τινος τῶν Πτολεμαίων μετονομασθέντα πρὸς τιμὴν μιᾶς τῶν τοῦ δνόματος τῆς Ἀρσινόης βασιλισσῶν τῆς Αἰγύπτου.

Τῶν Μεθάνων ἐγνωρίζομεν μέχρι τοῦδε χαλκᾶ νομίσματα φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν ΜΕΘ, κοπέντα δὲ περὶ τὰ 350-322 π. Χ., καὶ ἄλλα χαλκᾶ τῶν ἀπὸ Σ. Σεβίρου μέχρι Γέτα ὁμαϊκῶν χρόνων φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν ΜΕΘΑΝΙΩΝ². Τὰ δὲ φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν ΑΡΣΙ ἀνήκουσι κατὰ τεχνοτροπίαν εἰς τοὺς χορόνους Πτολεμαίου Δ' τοῦ Φιλοπάτορος (221/203 π. Χ.), οὗ μάλιστα φαίνεται ὅτι ἀπεικονίζει ἡ κεφαλὴ τῆς ἐμπροσθίας αὐτῶν ὅψεως τὴν ἀδελφὴν καὶ σύζυγον Ἀρσινόην Γ'³, ἡς πρὸς τιμὴν δυνατὸν νὰ μετωνομάσθησαν τὰ Μέθανα. 'Η κατοχὴ δ' ὅμως τῶν Μεθάνων ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων φαίνεται μοι ἀρχαιοτέρᾳ φρονῶ δηλαδὴ ὅτι, ὅτε ἐν ἔτει 243 π. Χ. δὲ Ἀρατος ἐποίησε τὸν Πτολεμαῖον Γ', Εὑεργέτην, «σύμμαχον τῶν Ἀχαιῶν ἥγε μονίαν ἔχοντα καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν»⁴, τότε δὲ Εὑεργέτης, ἵνα ἐφεδρεύῃ ἀσφαλῶς ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς Πελοποννήσου, θὰ ἔλαβε παρὰ τοῦ Ἀράτου ἡ καὶ αὐτοβούλως θὰ κατέλαβε τὰ Μέθανα, ὃν δὲ μὲν ἰσθμὸς ἥδυνατο εὐχερῶς νὰ ἀποτειχισθῇ πρὸς ἀσφαλῆ ἀπόκρουσιν πάσης ἐκ Ἑηρᾶς ἐπιδρομῆς, ἡ δὲ θάλασσα παρεῖχεν ἀσφαλὲς καὶ εὐρύχωρον δρμητήριον διὰ τὸν στόλον τῆς τότε θαλασσοκρατείρας Αἰγύπτου. Τὸ αὐτὸν ἀκριβῶς ἐπραξαν ἐν ἀρχαιοτέρᾳ ἐποχῇ οἱ ὅμοιώς

1. Numism. de la Crète §. ἀ. ἀρ. 7-14.

2. Head - Σβοράνου, 'Ιστορία τῶν νομίσμάτων τόμ. Α', σελ. 553.

3. Παράβαλε Τὰ νομίσματα τοῦ Κράτους τῶν Πτολεμαίων πίναξ XXXIX, 1-12 πρὸς τὴν Numism. de la Crète ancienne pl. II, 23-25.

4. Πλουτάρχου, "Ἀρατος 41. — Bouché-Leclercq, Histoire des Lagides I, 257.

θαλασσοκρατοῦντες Ἀθηναῖοι, οἵτινες «ἀπολαβόντες» τὸν τῆς Χερσονήσου ἴσθμον, ἐνῷ τὰ Μέθανα, καὶ φρούριον καταστησάμενοι ἐλίγοτεν τὸν ἔπειτα χρόνον τήν τε Τροιζηνίαν γῆν καὶ Ἄλιαδα καὶ Ἐπιδαυρίαν¹.

I. N. ΣΒΟΡΩΝΟΣ

1. Θουκυδ. IV, 45.

GETTY CENTER LIBRARY

3 3125 00692 6667

